OPERE III

Emil Brumaru

Cerşetorul de cafea

POLIROM

Emil Brumaru

III
Cerşetorul de cafea

Prefaţă de Livius Ciocârlie

POLIROM
2012

© 2012 by Editura Polirom

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-3112-4
ISBN PDF: 978-973-46-3113-1
ISBN print: 978-973-46-2783-7

Coperta: Radu Răileanu
Foto autor: Carmen Parii

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

Cronologie

1939 Emil Brumaru se naşte la 1 ianuarie, în Bahmutea, judeţul Tighina, Basarabia, într-o familie modestă. Tatăl, Grigore Brumaru, este funcţionar C.F.R., mama, Elisabeta Brumaru (fostă Trelea), învăţătoare. Mama îi va povesti că s-a născut, de fapt, pe 25 decembrie 1938, dar a fost declarat mai tîrziu ca să nu fie luat în armată cu un an mai devreme.

1943-1944 Familia, refugiată din Basarabia, stă, pentru un timp, în Curtea de Argeş, la o soră a mamei, Vera, căsătorită cu Dumitru Enescu. La parter se află o cafenea cu două mese de biliard. Copilul se îndrăgosteşte de o bilă roşie.

1945 Tatăl obţine postul de impiegat de mişcare în gara Merişani. Locuiesc înghesuiţi într-un canton, lîngă un pod de fier. Ca să nu rămînă singur acasă, mama ia băiatul în clasa I, neînscris, în orele ei de predare.

1946 Tatăl este mutat cu serviciul la Ciceu. Locuiesc într-un pavilion C.F.R. Clasa I, de data aceasta înscris, avînd-o ca învăţătoare tot pe mama. Citeşte, dîndu-se în scrînciob, o ediţie pentru copii, cartonată, despre Gulliver în ţara piticilor şi a uriaşilor. Fură, fiind într-o vizită, cu mult sînge rece, dintr-o enciclopedie germană, tăind-o cu o lamă, foaia lucioasă, ilustrată cu soiurile de ciuperci. Este atacat şi trîntit la pămînt, în drum spre şcoală, de curcanul doamnei Manolache, soţie de picher.

1947-1948 Iarăşi, tatăl e mutat cu serviciul la Belceşti, în judeţul Iaşi, devenind şef de haltă. Locuiesc chiar în haltă. Clasele a II-a şi a III-a. Citeşte *Robinson Crusoe* într-un vagon stricat, pe linia moartă, *Aventurile lui Tom Sawyer*, *20 000 de leghe sub mări*, *Aventurile lui Arthur Gordon Pym*. Construieşte o colibă. Mama promite că aduce de la Iaşi un sac de cărţi. Nu se ţine de cuvînt, plîns memorabil, în hohote...

1949-1950 O nouă schimbare de domiciliu, în Iaşi, la periferia oraşului, lîngă bariera de la Socola. Clasele a V-a şi a VI-a la şcoala „Gh. Mârzescu“. Îl are coleg de bancă pe fiul unui mic comerciant. Împrumută de la el, din podul casei ticsit cu cărţi, sute de romane poliţiste şi de aventuri. Îl fascinează Arsène Lupin. Ţine un jurnal cifrat. Vrea să devină detectiv sau muşchetar. Este făcut pionier. Joacă rolul lui Statu-Palmă-Barbă-Cot la o serbare de sfîrşit de an.

1951 Se mută, tot în Iaşi, pe strada Dobrogeanu-Gherea (astăzi I.C. Brătianu), vizavi

de grădina de vară Pomul Verde, în apropierea Teatrului Naţional. Din clasa a VI-a pînă în clasa a X-a, la Şcoala Medie nr. 1 (actualul Colegiu Naţional), pe atunci doar de băieţi. Face parte din „gaşca teatrului“.

1953 Apare Mihai Eminescu, *Opere*, vol. IV: *Poezii postume*, în ediţia Perpessicius. Citeşte un an întreg numai postumele lui Eminescu. Scrie versuri foarte proaste. Din cauza unei bătăi, în vacanţa de vară, este reclamat la Inspectoratul Şcolar şi propus pentru exmatriculare. Se intervine şi totul reintră în normal.

1954 Cumpără de la un anticariat *Les Fleurs du Mal*. Îl buchiseşte cu dicţionarul. Îi cade întîmplător în mînă *Istoria literaturii române. Compendiu* de G. Călinescu. O citeşte şi o reciteşte ca pe un roman de aventuri, neştiind nimic despre majoritatea scriitorilor şi cărţilor. Continuă să scrie versuri sub diferite influenţe.

1955 Întîlnire providenţială cu Eleizer Frenkel, profesor la o şcoală unde lucra şi mama. Profesorul are o cameră enormă, plină cu cărţi, pe cîte trei rînduri pe rafturi şi pe jos, în mormane. Împrumută orice, oricînd. Arghezi, Bacovia, Blaga, Ion Barbu, Fundoianu, Blecher, în ediţii princeps, uneori cu dedicaţii, ba chiar şi *Istoria* mare a lui Călinescu... autori interzişi pe vremea aceea... Prima lectură din Kafka, în limba franceză. În ultima clasă, a X-a, înfiinţează „Clubul moluştelor celebre“, format din el şi colegul de bancă, Ferdinand Hancearek. Termină Şcoala Medie nr. 1. În toamnă intră la Facultatea de Medicină din Iaşi, secţia medicină generală.

1956 Pentru rezultate foarte bune la învăţătură, este făcut membru UTM. Peste nici trei luni este propus să fie dat afară din UTM. Motivele sînt: 1) refuză să se aboneze la *Scînteia tineretului*; 2) nu participă la defilarea de 1 Mai; 3) nu îşi salută colegii; 4) „are anumite surîsuri ironice la ora de histologie, cînd se uită în microscop“. (Peste ani, Dinescu îi explică logica acestei vini: „Bre, tu vedeai acolo, la celulă, structura intim-putredă a comunismului!“) Scapă doar cu vot de blam cu avertisment, datorită intervenţiei unui coleg de grupă, mult mai în vîrstă, ungur: „El făcut, el dat afară imediat, nu se poate!“. Se împrieteneşte cu Răzvan Cuncic, coleg de grupă. Găseşte la el un volum de Rimbaud, îl copiază. În timpul „contrarevoluţiei“ din Ungaria, asistenţii de materialism dialectic nu vin la ore de frică.

1957 În urma unei certe cu mama, îşi arde în soba de teracotă toate manuscrisele. Rescrie din memorie. Îi dă foile unei cunoştinţe de la Filologie. Ajung la Mihai Vlad Creţescu. Acesta vine acasă şi caută să-i convingă tatăl că fiul lor este poet.

1958 Cu familia, în vacanţa de vară, în Basarabia, la Fundurii Vechi, satul unde s-a

născut tatăl. Îşi descoperă o droaie de verişoare săltăreţe: beau samahoncă şi mănîncă prunele cu furculiţa. Scrie mult, indescifrabil aproape, pe caietele cumpărate de acolo, pătrate.

1959 În primăvară, la un control de rutină, este depistat cu un infiltrat pulmonar escavat subclavicular drept. Întrerupe anul IV. Este internat la sanatoriul Bîrnova. Face cură cadaverică, apoi continuă la domiciliu o cură mai puţin severă. Nu mai scrie decît foarte rar, de frica reîntoarcerii bolii. Este scutit de armată. Citeşte doar cărţi de bucate, odihnitoare.

1960 Repetă anul IV în întregime. Îl cunoaşte pe poetul Adi Cusin.

1963 Termină Facultatea de Medicină. Se căsătoreşte cu Doina Popescu, fostă colegă de facultate, medic la Circumscripţia din Dolhasca. Este repartizat la Dolhasca, medic la Spitalul Mixt Rural din Dolhasca. Stă în gazdă, lîngă bariera căii ferate Dolhasca-Fălticeni, în Cotu' Morii.

1964-1965 Dese vizite ale lui Adi Cusin la Dolhasca. Perioadă neagră, nu scrie. Are o pisică roşcată, blănoasă, Muţeasca. Lecturi tenace, măcar 50 de pagini pe zi, orice s-ar întîmpla.

1966 Este făcut membru de partid. Cumpără o maşină de scris Consul, tip portabil. Bate la maşină cartea lui Adi Cusin, *A fi*. La îndemnul lui, trimite versuri la revista *Luceafărul*. Îi răspunde la poşta redacţiei Violeta Zamfirescu. Este debutat, cu o prezentare de Dragoş Vrânceanu, în *Luceafărul* din 17 decembrie.

1967 Singurul ecou la debutul în presă e o notă în *Urzica*, nr. 2, 31 ianuarie, semnată de Mircea Pavelescu. Este remarcată şi reprodusă poezia „Cîntec de faun". Tot Adi Cusin îi duce un volum de versuri, *Fluturii din pandişpan*, la Editura Tineretului. Un nou redactor, Nicolae Oancea, dă peste carte într-un dulap cu manuscrise înregistrate şi o propune spre publicare. Îi apar poezii în *Amfiteatru*, *Ateneu* etc. Îl cunoaşte pe Leonid Dimov, la el acasă. Dimov citeşte viitorul volum şi îl declară pe loc oniric. E de acord şi Dumitru Ţepeneag. Este primit în „grupul oniric". Cu ajutorul lor îi cunoaşte pe Vintilă Ivănceanu, Sorin Mărculescu, Mircea Ivănescu etc. Urmează un şir de scrisori către Dimov. „Grupul oniric" este invitat la Dolhasca de Anul Nou. Dimov vine cu soţia, Marina, şi fiica, Ileana. Ţepeneag este cu Mona, Vintilă Ivănceanu – singur. Mai soseşte şi Tiţi, o prietenă a Marinei.

1968 În vară, a doua vizită a lui Dimov, împreună cu Marina, la Dolhasca. Revista *Luceafărul* este preluată de Ştefan Bănulescu. Începe să fie publicat cu regularitate. Leonid Dimov îi face cunoştinţă, la redacţie, cu Ştefan Bănulescu. Tac îndelung toţi trei. Dimov e foarte satisfăcut de întîlnire. La şedinţele lunare cu medicii, la Fălticeni, stă în primul rînd şi scrie non-stop

versuri, dînd impresia că ia sîrguincios notiţe. Se discută ceasuri întregi despre păduchi, mortalitate infantilă sub vîrsta de un an, despre vaccinări, despre problema closetelor – ţiganii nu au. Ajuns acasă, descifrează şi bate, cu mici modificări, la maşina de scris. Scămoşilă, motanul siamez, gelos, îl împiedică, dînd cu laba peste clape. În august, după invadarea Cehoslovaciei, trec pe drum, o noapte întreagă, tancuri. E însărcinat cu asistenţa medicală, în caz de război. La exact o lună, în septembrie, face o excursie cu un microbuz de 16 locuri, prin OJT, în Iugoslavia, Ungaria, Cehoslovacia. Vede în Praga sediul Televiziunii ars, faţada clădirii Parlamentului ciuruită de gloanţe, locul unde şi-a dat foc un student... Pe toate străzile, pe pavaj, sînt desenaţi porci cu secera şi ciocanul în ei, indicînd cîţi kilometri sînt pînă la Moscova. După detectivul Arthur, apare un nou personaj, Julien Ospitalierul, prietenul care trăieşte la ţară. Şi Reparata cea cu trei sîni mistici şi două „suspine“ laice.

1969 Scrie nenumărate scrisori. Florin Mugur îi răspunde şi chiar vrea să vină la Dolhasca, să „lucreze“. Şi într-o bună zi coboară pe peron. I se găseşte o gazdă. Are un program foarte sever, nu doreşte să discute decît după masă. De atunci, periodic, stă cîteva săptămîni pe an la Dolhasca şi bate la maşină. Îi propune un post de redactor la revista *Argeş* din Piteşti, ce urmează să se restructureze. Ar trebui să fie acolo doar vreo şapte zile pe lună, cînd se predau materialele. Refuză din comoditate. Cartea de debut întîrzie să apară. În *Viaţa românească*, nr. 12, Leonid Dimov semnalează tărăgănarea apariţiei editoriale a volumului *Fluturii din pandişpan*, în articolul „Pledoarie pentru un nou poet“, anunţînd şi copertarea făcută de Florin Pucă.

1970 Lucrurile se precipită. În revista *Argeş*, nr. 3, în articolul „Emil şi detectivul“, Florin Mugur scrie patetic: „Transcriu aceste rînduri în ziua de 19 februarie 1970 şi volumul de debut al lui Emil Brumaru continuă să zacă (manuscris? şpalt tipografic?) sub cine ştie ce masă strîmbă şi murdară de plumb. Ce să spun? Că mi-e ruşine de colegii mei editori care au făcut să întîrzie timp de trei ani prima carte a lui Emil Brumaru? Că această întîrziere a fost – şi este încă! – un lucru rău şi nedrept?“. În revista *Argeş*, nr. 4, apare ca supliment, în *Biblioteca*, *Argeş* 6, „Cîntece naive“. Primeşte un telefon la spital, de la Editura Albatros (fostă Tineretului), comunicîndu-i-se că volumul apare cu condiţia să i se schimbe titlul, *Fluturii din pandişpan*. Doreşte asta „cineva de sus, de foarte sus“. Nu i se comunică cine anume. Răspunde, exasperat, să pună editura ce titlu vrea, titlul lui e *Fluturii din pandişpan*. Apare volumul de debut cu titlul *Versuri*, stabilit de editură. Apare la Editura Cartea Românească, nou-înfiinţată, în numai cîteva luni, avîndu-l redactor pe Dumitru Ţepeneag, *Detectivul Arthur*. Cu ocazia Festivalului „Mihail

Eminescu“, în luna octombrie, Uniunea Scriitorilor acordă un premiu pentru volumul *Versuri*. Laureat al Festivalului este poetul Mihai Ursachi, cu volumul *Inel cu enigmă*.

1971 Notaţie făcută de tatăl scriitorului pe o coală albă, găsită într-un dosar cu articole: „Azi, 18 ianuarie 1971, ora 8 şi 25, au fost recitate la radio, la *Momentul poetic*, de către actorul Ion Caramitru, patru poezii de Emil Brumaru, în următoarea ordine: 1. «Ceas»; 2. «Cîntec de adolescent»; 3. «Gînd»; 4. «În dormitor». Am avut norocul să fiu lîngă aparat, să ascult, să mă bucur şi, vorba aceluiaşi poet, să fiu fericit. Imaginaţi-vă ce a însemnat asta pentru mama poetului, care era alături, scriind o scrisoare surorii sale“. În luna aprilie volumul *Versuri* primeşte Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1970 pentru debut în poezie. Premii pentru debut mai iau: Al. Paleologu (*Spiritul şi litera* – eseu), Valeriu Cristea (*Interpretări critice* – critică literară), Radu Petrescu (*Matei Iliescu* – proză). Preşedintele juriului este Alexandru Philippide. Din juriu fac parte: acad. Zaharia Stancu, acad. Geo Bogza, Cezar Baltag, Ştefan Bănulescu, Nicolae Breban, Constantin Chiriţă, Ov. Crohmălniceanu, Şt. Aug. Doinaş, Silvian Iosifescu, George Ivaşcu, Eugen Jebeleanu, George Macovescu, Melius Jozsef, D.R. Popescu, Marin Preda, Lucian Raicu, Marin Sorescu, Paul Schuster. Notaţie făcută de tatăl scriitorului: „8 iunie, ora 18, *Antologie lirică*, la televizor. S-a recitat poezia «Cerb»“.

1972 Îl cunoaşte, în Iaşi, cu ocazia unui festival, pe Mircea Dinescu. Cu cămaşa descheiată pînă la centură, împrăştiind poante, curtat de femei tinere, poetul îşi cîntă poeziile, acompaniindu-se la chitară. Îl duce acasă, pe strada Dobrogeanu-Gherea, ca să-l prezinte şi părinţilor. Fac fotografii. Rămîn prieteni. Devine membru al Uniunii Scriitorilor şi al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti.

1973 În urma unui răspuns la o anchetă publicată în revista *Tribuna*, „Condiţia scriitorului din provincie“, primeşte de la o necunoscută, Tamara Pintilie, o invitaţie la ziua ei de naştere. Va împlini 18 ani, este elevă în clasa a XI-a, pe care o repetă, la Liceul „Garabet Ibrăileanu“ din Iaşi. Refuză, îi trimite volumele de poezii. Începe o corespondenţă susţinută. Florin Mugur, din nou în Dolhasca, nu agreează „intruziunea elevei“. Este anunţat de Uniunea Scriitorilor că va fi trimis în Finlanda. Primeşte itinerarul cu escalele respective. Află tot satul. Îşi face un palton şi un costum nou la croitorul din Dolhasca. Cu o săptămînă înainte de plecare primeşte un telefon de la Florin Mugur, rugat să se intereseze: va merge Zoe Dumitrescu-Buşulenga. Este trimis de Uniunea Scriitorilor, împreună cu Mircea Dinescu, la Festivalul de

poezie din Struga. Pus să se iscălească pe o tablă, cu creta, în cadrul acţiunilor festivalului, scrie: „Îngerul Emil Brumaru, Preşedinte al Rezervaţiei Naturale de Îngeri Dolhasca, Stat Independent“. Şeful delegaţiei române, Corneliu Sturzu, le atrage atenţia să nu se mai aşeze la masă înainte de a se aşeza delegaţia rusă. Nu va mai fi trimis în străinătate de Uniunea Scriitorilor decît în Bulgaria...

1974 Apare la Editura Cartea Românească al treilea volum de versuri, *Julien Ospitalierul*. Corespondenţa cu Tamara Pintilie continuă la post-restant. O cunoaşte în toamna aceluiaşi an.

1975 De la domiciliul Tamarei Pintilie, din Podu Iloaiei, sînt confiscate de Securitate toate scrisorile şi ilustratele trimise de scriitor, aproximativ 700. După un şir de inspecţii pe linie profesională, aproape zilnice, este invitat la o şedinţă de pază contra incendiilor, ţinută la Căminul Cultural. Promite că va veni. Nu se duce, avînd musafiri. Soţia e pe teren, cu o echipă de inspectori. E chemat insistent. Secretarul de partid trimite o maşină (un GAZ!) să-l aducă, deşi Căminul Cultural e la două sute de metri. De fapt e o şedinţă de partid, cu sala plină de colectivişti, care se deschide prin anunţarea excluderii dirigintelui Poştei pentru delapidare şi a medicului pentru imoralitate: o legătură extraconjugală cu o elevă minoră. Bărbatul de la masa prezidiului, venit de la Judeţ, mic de statură, gras, chel, negricios, îl mai acuză pe medicul Emil Brumaru că i-a impus minorei să-l citească pe Dostoievski, el, medicul, făcînd parte dintr-o familie de degeneraţi şi fiind, personal, total decăzut. La încercarea de a lua cuvîntul şi a explica evidenţa că minora are peste 19 ani, i se arată o mapă groasă cu scrisori ale lui, xeroxate, amenînţîndu-l că vor fi citite în public. Mai are ceva de adăugat? Nu. Doar că Dostoievski... Şi este dat afară, la propriu, şi din sala Căminului Cultural. Aşa se procedează la o excludere din partid. Acasă îşi anunţă musafirii de întîmplare. Ei se amuză copios. Inspecţiile se întrerup. Peste cîteva luni îşi ia numai maşina de scris Consul şi fuge pentru totdeauna din Dolhasca, Rezervaţia Naturală de Îngeri. Îşi trimite prin poştă demisia din funcţia de medic. I se expediază tot prin poştă cartea de muncă. Stă la părinţi, pe strada Cuza Vodă, împreună cu Tamara Pintilie. Manuscrisele vor fi recuperate peste trei ani, de un frate al mamei, în nişte saci mari de hîrtie, dintr-o magazie a noului spital şi dispensar. Se pare că nu lipsea nimic... Tamara Pintilie termină clasa a XII-a la Liceul „Garabet Ibrăileanu“, intră la Facultatea de Filologie, secţia română-latină, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza“.

1976 La 2 februarie se naşte fiica Andreea Despina Brumaru, fiind trecută în certificatul de naştere pe numele tatălui. Începe procesul de divorţ, la

Suceava. Procesul va dura peste patru ani, soţia opunîndu-se, deşi din căsătorie nu rezultase nici un copil. Nu se face împărţirea bunurilor. Printr-o înţelegere amiabilă, i se va da *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*, a lui G. Călinescu, ediţia princeps. Îşi reface în ani biblioteca lăsată la Dolhasca. Apare la Editura Cartea Românească volumul de versuri *Cîntece naive*. Pînă în 1983 toate cărţile de versuri îl vor avea ca redactor pe Florin Mugur, a cărui prietenie îi va fi un puternic sprijin. În decembrie, în revista *Cronica*, nr. 51, îi apare ancheta „Cartea care ne-a fascinat copilăria“. În „Argumentul falsului anchetator“, printre altele, spune: „Mult timp am crezut că nu-mi voi pierde niciodată copilăria. Mai întîi cu uimire, apoi cu nelinişte şi-n cele din urmă cu spaimă, mi-am dat seama că sînt părăsit pentru totdeauna de personajele cărţilor citite în lumina aceea pe care nici nu mai ştiu s-o numesc“. Răspund la anchetă: Al. Andriescu, Al. Călinescu, Mircea Ciobanu, I. Constantinescu, Radu Cosaşu, Valeriu Cristea, Paul Georgescu, Mircea Iorgulescu, Nicolae Manolescu, Florin Mugur, I. Negoiţescu, Radu Petrescu, Mihail Petroveanu, Lucian Raicu, Mircea Horia Simionescu, Constantin Ţoiu, Tudor Ţopa, Laurenţiu Ulici, Mihai Ursachi etc. Umblă pînă la epuizare prin periferiile Iaşului, mai ales după-amiaza, cînd lumina e albă. Are străzi, case, garduri, cişmele pe care le iubeşte, le revede mereu.

1977 Îl cunoaşte, ducîndu-se anume pentru asta la Timişoara, pe Şerban Foarţă. Îşi scriau dinainte. Întîlnire esenţială: caută să-l convingă pe Foarţă că are „geniul literei“.

1978 Apare la Editura Cartea Românească volumul de versuri *Adio, Robinson Crusoe*. Scrisori către Florin Mugur, Radu Petrescu... Plimbări nesfîrşite, singur, pe străzi înguste, în pantă, pietruite...

1979 Nu mai poate scrie. Impresia obişnuită că i s-au terminat silabele. În vară, profitînd că rămîne acasă (părinţii, Tamara şi Andreea sînt la rudele din Curtea de Argeş), începe să încerce toate cuvintele considerate tabu în sonete ieşite parcă sub dictare. Cîte două-trei pe zi, pe caiete şcolăreşti, înfundat în fotoliul galben, cu creionul, timp de două săptămîni. Copiază 43 de sonete. Se încheagă *Infernala comedie*, negîndindu-se că o va publica vreodată. Principalul era că putea scrie iarăşi din plăcere. Tamara termină facultatea şi este repartizată în comuna Coarnele Caprei. Totodată, ea reprimeşte, în trei pachete mari, de la cel ce lucra pentru Securitate în cadrul universităţii, scrisorile confiscate în 1975. În toamnă se mută la Coarnele Caprei, găsindu-şi o gazdă. Andreea rămîne în Iaşi. Începe să lucreze la o antologie pentru colecţia „Hyperion“. Corespondenţă cu Florin Mugur, Radu Petrescu... Este trimis de Uniunea Scriitorilor în Bulgaria.

1980 Apare la Editura Cartea Românească, în colecţia „Hyperion“, volumul antologic *Dulapul îndrăgostit*. Titlul e dat de Alex. Ştefănescu, după cel al unui text din volum. Tot el semnează şi postfaţa. Procesul de divorţ ia sfîrşit. Se căsătoreşte cu Tamara Pintilie. Soţia primeşte un post de suplinitoare în oraşul Iaşi. Drumuri dese la Bucureşti. Mircea Dinescu îi face cunoştinţă cu Lucian Raicu, la critic acasă. Începe să-i trimită zilnic lui Lucian Raicu scrisori scrise cu creionul pe foi liniate, neaşteptînd nici un răspuns. Nu-i trece prin minte că vor fi publicate cîndva.

1981 Este ales în Consiliul Uniunii Scriitorilor. Consiliul va funcţiona, datorită faptului că partidul evită să adune scriitorii pentru alegerea unuia nou, pînă la sfîrşitul anului 1989. La şedinţele de consiliu stă, de obicei, lîngă Leonid Dimov.

1983 La intervenţia Uniunii Scriitorilor, i se dă o jumătate de normă pe un post de corector la revista *Convorbiri literare*. (În anii 1975-1982 nu are nici un serviciu.) Va avea acelaşi post pînă la finele anului 1989. Apare, cu peripeţii, la Cartea Românească, volumul *Ruina unui samovar*.

1984 Volumul *Ruina unui samovar* ia premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie pe anul 1983. Începe o lungă perioadă în care, din cauza muncii aiuritoare, abrutizante de corector, nu mai poate scrie nimic. Citeşte foarte multe romane poliţiste în limba franceză. Scrisori către Florin Mugur, Ion Pop (la *Echinoxul* căruia colaborează) ş.a.

1989 Reîncepe să scrie.

1990 Devine redactor-şef adjunct, apoi redactor la revista *Convorbiri literare*. Este reales în noul Consiliu al Uniunii Scriitorilor. Soţia se titularizează la Liceul „Costache Negruzzi“.

1992 Semnează, din luna noiembrie, la revista *România literară*, rubrica săptămînală „Cerşetorul de cafea“, ţinută pînă în prezent.

1995 La 15 ianuarie moare tatăl, Grigore Brumaru.

1996 Este ales consilier municipal, din partea Partidului Alianţei Civice. Nu mai lucrează la *Convorbiri literare*. Are o rubrică săptămînală, „Gulliver“, în ziarul local *Monitorul*, devenit *Ziarul de Iaşi*. Moare mama, Elisabeta Brumaru.

1998 Apare, după 15 ani de absenţă editorială, la Editura Nemira, volumul *Dintr-o scorbură de morcov.* Premiul Inspectoratului de Cultură Călăraşi. Trimis de Ministerul Culturii şi Cultelor, pentru două săptămîni, la Washington şi New York.

2001 Premiul Naţional de Poezie „Mihail Eminescu“ pentru Opera Omnia; cetăţean de onoare al oraşului Botoşani.

2003 Trimis de Ministerul Culturii şi Cultelor la Paris, pentru manifestarea „Primăvara poeţilor“. Stă o lună. Divorţează de a doua soţie. Apare la Editura Aula *Poeme alese. 1959-1989.* Apare la Editura Cartier (Chişinău) *Opera poetică*, vol I-II. Apare la Editura Aula, în colecţia „Canon“, monografia *Emil Brumaru* de Rodica Ilie. Premiul pentru Opera Omnia, Republica Moldova. Nominalizare la *România literară* pentru Cartea anului. Albumul *Sînt un orb*, cu recitări de Horaţiu Mălăele.

2004 Apare la Editura Polirom, în colecţia „Ego-grafii“, *Cerşetorul de cafea. Scrisori către Lucian Raicu*. Din 13 noiembrie, semnează rubrica „Dumnezeu se uită la noi cu binoclul“ în *Suplimentul de cultură*.

2005 Apar la Editura Polirom volumul (cu CD) *Submarinul erotic*, la Editura Brumar volumul *Infernala comedie*, iar la Editura Cartier (Chişinău) *Opera poetică*, vol. I-III (ediţie revăzută şi mult adăugită). Apare la Editura LiterNet *Commedia dell'Arte*, vol. I. Nominalizare la *România literară*, pentru Cartea anului. Nominalizare la revista *Cuvîntul*, pentru poezie. Nominalizare la Premiile Uniunii Scriitorilor, pentru poezie. Nominalizare la Radio Cultural, pentru poezie. Premiul de excelenţă „George Bacovia“ al revistei *Ateneu*. Premiul revistei *Flacăra*, pentru literatură.

2006 La începutul anului, trei episoade depresive grave, cu internări succesive la Spitalul nr. 7. Apar la Editura Polirom, în colecţia „Suplimentul de cultură“, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, iar la Editura LiterNet *Commedia dell'Arte*, vol. II-III. Premiul pentru Opera Omnia la Colocviile revistei *Transilvania*.

2007 Apare la Editura Brumar volumul *Cîntece de adolescent*. Nominalizare la Premiile Uniunii Scriitorilor, poezie. Nominalizare la premiul revistei *Observator Cultural* pentru poezie. Este trimis de Institutul Cultural Român, împreună cu Ana Blandiana şi Alexandru Călinescu, la Luxemburg.

2008 Semnează rubricile „Crepusculul civil de dimineaţă“, apoi „Diabloguri“ (împreună cu Veronica D. Niculescu) în *Suplimentul de cultură*. Apar la Editura EIS ART, Iaşi, cartea-obiect *Ne logodim cu un inel din iarbă*, iar la Editura Trei volumul de versuri *Povestea boiernaşului de ţară şi a fecioarei...* Este trimis de Institutul Cultural Român la Praga.

2009 Apar la Editura Polirom *Opere I. Julien Ospitalierul* şi *Opere II. Submarinul erotic*, ambele conţinînd versuri. Apare la Editura Polirom *Basmul Prinţesei Repede-Repede* (scris împreună cu Veronica D. Niculescu).

2010 Apare la Editura Paralela 45, în colecţia „Poeţi laureaţi ai premiului naţional de poezie Mihai Eminescu“, antologia *Versuri*. Vizită, împreună cu Alex. Ştefănescu, cu Biblioteca Naţională, de Ziua Limbii Române, în Republica

Moldova, la Chişinău.

2011 Primeşte premiul pentru Opera Omnia al revistei *Observator Cultural*, premiul „Nichita Stănescu“ la Festivalul de la Ploieşti. Este trimis de Institutul Cultural Român la Zilele Culturii Române, în Republica Moldova, la Bălţi şi Chişinău, împreună cu Ion Vianu, Victor Rebengiuc, Ion Mureşan, Radu Pavel Gheo, Cristian Teodorescu şi Vasile Ernu.

2012 Publică în volumul colectiv *Intelectuali la cratiţă*, Editura Humanitas. Apare, la Editura Trei, în colecţia „Eroscop“, *Povestea boiernaşului de ţară şi a fecioarei…*, ediţia a II-a adăugită.

E.B.

„Cu stimă şi ţingvais“

Am ezitat şi de rîndul acesta, cum m-am ferit totdeauna, să scriu despre un poet contemporan. Poeţii adevăraţi sînt jupuiţi de piele, au carnea la vedere. Cu orice, cu cel mai neutru cuvînt, poţi să-i răneşti. Afară de asta, adeseori poetul nu este numai cel mai mare, ci şi singurul. El nu suportă vecinătatea altor contemporani.

Începînd să citesc corespondenţa lui Emil Brumaru, mi-am dat seama repede că dacă primul risc rămîne întreg, al doilea nu există. Rămîne întreg primul, mai ales că nu-mi iese din minte ce mi-a spus odată Florin Mugur, principalul adresant din această carte: „Scrii ca un extraterestru despre români“. (Iar Nicolae Manolescu, mai pe şleau: „Se simte că nu i-ai citit destul“.) De aceea, ca să micşorez cît se poate efectul de răceală, va fi bine, cred, să-i las cît mai mult cuvîntul lui Emil Brumaru, rezervîndu-mi rolul de a face, ca unii cineaşti, numai un montaj. Ideal ar fi, poate, să procedez ca în *Autobiografia lui Nicolae Ceauşescu*, în care din gura autorului, Andrei Ujică, nu se aude nici un cuvînt.

Spuneam însă că de celălalt pericol nu am a mă teme. Emil Brumaru nu este nici megaloman, nici egocentric. Cînd îi propune un interviu unui critic – tocmai unui critic! –, el ţine ca faptul să fie clar: „Eu fiind cel care întreabă în acest interviu, nu trebuie să fie nici un cuvînt de-al dumneavoastră privind versurile mele. Asta nu mă bucură, dar e absolut necesar. De fapt, dacă vor apărea, le voi tăia!“. La vremea elaborării – vom vedea de ce *elaborare* – acestei corespondenţe, el se socotea, fără să se alinte, „un poet bun, să zicem printre primii doisprezece“. Admitea poziţia mai înaltă a altuia („Dragă Dimov, dă-o dracului, scrie-mi, nu fi clasic în viaţă!“), presupunea că, avînd obiceiuri burgheze, fiind doritor de tihnă, nu poate să fie „mare“. Mărturisea că îi dăduseră îndrăzneala de a scrie poezie volume ca *Ţara fetelor*, *Privelişti*, *Lupta cu inerţia*, nu mirajul unor Eminescu, Arghezi, Baudelaire sau Rimbaud, care l-ar fi timorat. În condiţiile acestea, el glumea cu dezinvoltură pe seama măreţiei lui: „…am o umbrelă care face: Poc-Poc! (…) O pocnesc în faţa lui Pufnei, iar

ea îşi dă seama astfel, ce personalitate e tatăl ei!“. Admitea zîmbind că de vreme ce moda era ca toţi poeţii să se creadă formidabili, se impunea s-o adopte şi el. Avînd şi geniu, ca toţi ceilalţi, nu mai era nevoie să scrie: „Ce naiba, sîntem genii sau nu sîntem? Dacă sîntem, e firesc să nu scriem!“. Nu era la mijloc falsă modestie sau umilitate jucată. Gîndul lui serios este acesta: „Toţi *poeţii* sînt mari prin însuşi faptul că-s poeţi. (…) Poet mic nu există, prin simplul fapt că, vezi bine, nu-i poet!“. Ce trebuie să-şi propună un poet este să se autodefinească: „De ce ar trebui să fim mereu *geniali*, *vizionari*, poeţi *majori*, *profunzi*? Să fim aşa cum sîntem“.

Nici vorbă de egocentrism. Emil Brumaru iubeşte prea mult literatura şi pe scriitorii preferaţi ca să se izoleze. De Valeriu Cristea îl leagă dragostea pentru Dostoievski. Pe Al. Paleologu îl întîmpină cu „febra entuziasmului“ său. Ştie că Allah locuieşte la adresele lui Radu Petrescu şi Mircea Horia Simionescu. Cît timp unii ca aceştia scriu, „încă nu-i totul pierdut“. Poeţii nu sînt ocoliţi de admiraţia şi afecţiunea lui: „Dinescu este! (…) Poezia trece printr-însul, se izbeşte de celulele lui“. El scrie „*trăind* fiecare rînd“. De Şerban Foarţă îi e dor lui Brumaru încă dinainte de a-l fi cunoscut. După ce-l cunoaşte, nu oboseşte să-l îndemne: „Şerbane, să-ţi intre bine în cap, trebuie în următorii doi ani să-ţi apară măcar cîte o carte!! Vorbesc serios“. Şi nu se mulţumeşte cu sfaturi. Se luptă pentru el. Îi scrie lui Florin Mugur, redactor de editură: „Ce mai faci cu cartea aceea a lui Foarţă? Are 35 de ani şi, cred, se cam duce-n tristeţe dacă nu-i apare o carte, două în următorii ani. E grav“. Se adresează şi criticilor. Lui Alex. Ştefănescu: „Aş dori să-l iubiţi pe Radu Petrescu. Aş visa să scrieţi despre el“. Pe prieteni îi iubeşte, fie ei şi poeţi. Iată-l pe Florin Mugur: „L-am văzut o dată pe stradă, în Bucureşti, venind spre mine, atît de speriat, de pierdut printre oameni, încît mi-a venit să plîng“.

Despre Emil Brumaru s-a scris că ar fi un poet minor ori un manierist. Eu cred că este un poet mare cu univers restrîns. Restrîns e un fel de a spune, cîtă vreme include mai tot ce ne înconjoară, în deplină fuziune cu cuvintele care numesc: „Să scriu deci cuvîntul *cană* şi apoi să-l umplu cu cuvîntul *apă*. Pe urmă să beau cu cuvîntul *gură* lichidul livresc! Folosindu-mă de cuvîntul *mînă*, care va apuca strîns cuvîntul *toartă*!“. Restrîns, totuşi, acest univers, pentru că nu cuprinde mult din ce e omenesc. Mare poet, pe de altă parte, pentru că are ce este necesar: un impuls puternic, venit din zonele adînci, şi un alambic în care, vegheat cu luciditate, produsul acelui impuls se transformă în altceva şi chiar în

contrarul său. Impulsul e sexualitatea, adică senzorialitatea făcînd corp comun cu senzualitatea, iar produsul final e candoarea, graţia şi chiar ceva mai înalt, de ordin spiritual. Senzualitatea poate să fie difuză, „ţesută în text“, cum spune Emil Brumaru însuşi despre proza lui Sorin Titel. Aşa e cînd el vede pisicile ca pe „nişte mari fructe somnoroase, blănoase“. Senzualitatea poate şi să transpară, ca atunci cînd scrie:

> Apoi m-am îndrăgostit de un blînd şifonier.
> De-obicei dup-amiaza, cînd hainele dorm, mă duceam lîngă dînsul
> Şi mîngîindu-i furnirul, duios şi stingher,
> Îl sărutam şi simţeam că mă-năbuşă plînsul.

Mai poate să fie, senzualitatea, cu totul demascată (în chiar volumul de faţă):

> Tamariuşka, ţi-e curul bogat ca un nămete
> De nea strălucitoare căzută fin pe pat.

Chiar şi atunci e vorba, cum scrie Nicolae Manolescu în *Istoria critică*, de „o candoare lirică mult mai înrudită cu virginitatea decît cu pornografia“. Asta cu toate că, spre deosebire de franceză, limbă sintactică în care cuvintele pălesc, la noi e greu să faci poezie cu cuvîntul *craci*. Brumaru a luptat să obţină drept de cetate pentru „cuvîntul fraged şi mustind de prospeţime“, pentru „demitizarea cuvintelor tabu“.

Senzualitatea se regăseşte în lectură: „Eu mă logodesc, mă căsătoresc cu cărţile!“. Prima lui lectură e o deflorare: „…în aşa intimitate a sîngelui cald, vîscos, murdar şi inocent, m-am aflat atunci, la prima lectură“. Se referă la *Întîmplări în irealitatea imediată*, carte pe care a citit-o „într-un delir, tremurînd, cu sufletul dilatat enorm, cu toate simţurile dilatate de bucurie“. Ai zice că, citind, Brumaru ştie şi să întîrzie efectul orgasmatic: „…mă aşteaptă bucuria de-a citi un Raicu de zile mari şi te asigur că o voi amîna cît voi putea!“.

Venind acum de-a binelea la volumul de faţă, este de spus că, măcar prin corespondenţa către Lucian Raicu şi cea către Florin Mugur, a fost conceput ca

operă şi acesta e motivul pentru care mă refeream mai sus la *elaborare*. Scrisorile lui Brumaru nu aşteptau şi, în general, nici nu primeau răspuns. Erau însă *adresate*, de unde *un transfer de sentimente* necesar literarităţii lor. S-ar fi putut reduce această carte la o selecţie de fragmente de o mare strălucire. Ar fi fost păcat, pentru că ea, corespondenţa, spune mult mai mult.

Există, mai întîi, o literaritate parţial spontană, ţîşnită din bucuria prieteniei împărtăşite. I se scrie lui Leonid Dimov: „Poate ceea ce m-ai învăţat tu e faptul că numai fericirea poate fi comunicată, numai fericirea poate fi transmisă de la unul la altul“. Adesea, cînd le scrie prietenilor, Brumaru îndeplineşte condiţia: „…trebuie să fii vesel, să ai o voioşie interioară ca să scrii“. Aşa că se aglomerează fraze ca: „Pufnei vine în cameră şi-mi comunică radioasă: «Am venit»“. Sau, către Radu Petrescu: „E formidabil că v-aţi decis să-l daţi de mîncare pe autor unui personaj!“. La literatură propriu-zisă, total gratuită, în registrul absurd, se ajunge în fragmentul mai întins în care i se comunică lui Dimov faptul bizar ce i se va întîmpla în tren: i se vor cere biletele şi se vor perfora! În altul, îl vedem pe Ioan Alexandru la mare cu o mînă „pe furculiţă, cealaltă în părul unui pruncuţ“. Fragmentele se dezvoltă pînă la începuturi de roman, de pildă acela în care unei victime i se fură repetat şi pe neştiute „chiloţeii“, iar detectivul privat „o serveşte politicos cu piperment“. Uneori, se recurge la versuri adresate soţiei unui prieten:

Fă-l pe Dimov – monstru duios
(Tu care eşti amică bună
A celui mai parşiv Eros)
Să-mi scrie de cinci ori pe lună.

Etc.

Şi totul se încheie cu „stimă şi exegeză“, ori cu „stupefacţie“, cu „păpădii“ şi cu „ţingvais“.

Există apoi o literatură omoloagă celei din poeme, îndatorată aceleiaşi poetici. Pot fi enumerate numeroase „versuri“:

„O cioară moleşită de miresme stă languroasă pe-o antenă de televizor.“

„În orăşelul nostru, capitală de judeţ, au înflorit şi-apoi s-au scuturat salcîmii.“

„Luam atunci *grămezi* de crengi. Ele dădeau focului un fond de trosnituri

delicate, parcă ar fi fost arşi pe rug îngeri prinşi în pat la şcolăriţele internatului local…“

„De cîteva zile Iaşul e năucit de tei. Un aer moale, dulce-dulce (…) îmi copleşeşte eminescian sufletul, mi-l face ca pe-o baltă lină-n unde leneşe, aproape uleioase, de parfum.“

„Şi zilele-s tot mai senine, mai înalte. E o sfinţenie-n lumină, o tragedie dulce-n orice obiect luat la piept de soare, un pacinic măcel, un jaf subţire, dar adînc.“

La care s-ar adăuga, numeroase, fragmentele extinse. De la „imperiul“ din Dolhasca, cu cîte un butoi sub un burlan, la străzile din Iaşi, cu fetele de la Conservator, la poezia cafelei şi, bineînţeles, la tema recurentă a unui magazin cu lenjerie de damă pe care Emil Brumaru şi l-ar dori într-un orăşel. La mult mai mult.

Oricît de seducătoare ar fi fost o asemenea antologie, volumul ar fi avut de pierdut, căci este mult mai bogat. Între altele, cuprinde şi o poetică fragmentată a acestei poezii. O poezie de cuvinte, în măruntaiele cărora Emil Brumaru îşi bagă mîinile pînă la coate, cum spune el. Prin asta trebuie înţeles că le răscoleşte concreteţea şi nu că le lucrează pînă la literă, ceea ce îi atribuie pe drept cuvînt lui Şerban Foarţă. Le răscoleşte imprimîndu-se în ele, căci „nu era de ajuns doar *cuvîntul*! Trebuia să mai fiu şi eu“. El, cu *inima*, cu *nervii*, cu *plămînii* lui. Cuvinte şi totodată lucruri, pe care le pipăie şi le amuşină. Cînd trece printr-o criză, se teme că nu va mai putea să miroasă lacom un gard proaspăt. Că nu va mai şti ce să facă cu „crini, mărar, dulapuri, sîni, motani, leuştean, îngeri, amurg, rouă, lumină, melci cu talpa cleioasă, bulion cît încape etc. etc.“. Acestora le descoperă solidaritatea, „concreteţea maximă“, şi le adaugă „ideea de transparenţă, de fulguire veşnic schimbătoare a clipei“. El devine astfel poet „al lenei, al purităţii, al delicateţii“. Gingăşia, spune, e „subţire, fragilă, transparentă, tremurătoare, uşoară-n palma noastră“. De aceea îşi şi intitulează *Cotidianul de gingăşie* corespondenţa cu Florin Mugur, cu toate că ea cuprinde, repet, mult mai mult. Spuneam că sexualitatea se transformă în chimia poetului pînă şi în contrarul ei. Contrarul e lumina: „Să stai şi să priveşti la nesfîşit lumina, într-o împăcare esenţială cu lumea înconjurătoare. Ce blîndă oră. Ce gingaşă despărţire a tristeţii de suflet, parcă s-ar desprinde un var, abia uscat, un strat subţire de pe-un perete trainic, gros. Simt soarele pe faţa mea“. Zidurilor şi luminii vrea să le descopere *taina*. Este

poetică şi poezie în acelaşi timp.

În pofida primei aparenţe, poezia lui Brumaru nu este una ilimitat euforică. Clipa pe care o întîmpină cu „o veşnică uimire proaspătă“ este splendidă, dar şi *ucigaşă*. Lumina e şi *sfîşietoare*. Explicaţia o dă într-o judecată despre Sorin Titel, a cărui înţelegere adîncă este, ca de obicei, înţelegerea altuia şi înţelegere de sine: „Fiecare clipă e grea, coaptă, mustoasă, *esenţială*, cu fiece pară pe care, c-o grijă infinită, domnul director o desprinde fericit de pe crenguţa ei. El va muri…“. Tocmai pentru că lumea este sau, mai exact, poate fi minunată, viaţa e sfîşietoare. Sfîşietoare pentru că ucigaşă: vom muri.

Deosebirea ar fi aceea că la Sorin Titel sentimentul morţii este melancolie şi, mai ales, regret pentru încheierea sărbătorii care este viaţa şi devine, totodată, un principal filon al operei, pe cînd la Emil Brumaru e vorba de frica omului, pe care artistul o ocoleşte, regăsindu-se totuşi şi în poezie, din loc în loc, ca un reflex pe apă; i s-ar potrivi verbul francez *affleurer*. În corespondenţă, omul o exprimă des. E o frică universală pe care crede a o observa pînă şi la plante: „Surîzi şi întinzi mîna spre frunza unui arţar şi nici nu bănuieşti că el tremură de frică, nu de vînt“. Cît despre omul însuşi: „Plîngeam fiindcă mi-e frică de moarte“, scrie el şi se explică: „…nu e vorba de altceva decît de spaimă, spaimă biologică, spaimă de moarte“. Frica îl însingurează, apropiaţii nu-l pot apăra: „Stau singur (de fapt sînt toţi în jurul meu, dar boala mă desparte de ei)…“ Numai somnul, sexualitatea, lectura şi poezia sînt „arme împotriva fricii“, deşi pînă şi universul intim al poeziei poate fi înfiorat de sentimentul primejdiei: „Te-ai gîndit vreodată la primejdia pe care o poate crea, într-o cameră închisă, o linguriţă de argint aşezată lîngă un pahar plin cu apă?“.

Există şi poeţi ai fricii de moarte, printre ei chiar Florin Mugur, pe care îl conjură să-şi priceapă eroismul de a scrie despre durere, nefericire, disperare. Brumaru nici nu îndrăzneşte să citească literatura prietenului său, el fiind unul „care spoieşte totul în roz, ca să poată rezista acestei teribile spaime de moarte“. Nu crede că suferinţa, mai ales una exclusivă, îi este necesară artistului: „E limpede că nu cantitatea de suferinţă, singură, dă valoare unui poet“. În orice caz, nu este cazul lui: „Numai bucuria, fericirea, plăcerea de a scrie mi-au declanşat versuri, poezii, nu suferinţa“.

Ca să scrie, şi chiar ca să trăiască fără spaimă, lui îi trebuie un spaţiu protejat: „…aş avea nevoie de un mediu mai blînd, mai «linguşitor», mai mîngîietor, mai afectuos“. De unde şi atracţia pentru Robinson Crusoe, devenit

personaj tutelar pentru că se simte minunat în „fortăreaţa“ lui, atît de diferită de clădirile neliniştitoare ale lui Gogol. Pe Robinson, adevărat *alter ego*, îl vede cehovian: „…monotonia traiului său, complacerea, la un moment dat, în singurătate, acceptarea ei şi alcătuirea unui culcuş moale din tristeţea de-a fi izolat, resemnarea lui, toate astea mi se par cehoviene“. Se închipuie pe el însuşi ca personaj cehovian: „O, de-aş avea o sfoară de moşie, un conac în ruină, cîţiva mesteceni şi-un samovar!“.

De altfel, universul lecturii este de asemenea unul protejat, chiar şi atunci cînd ce citeşti e crud sau dureros. Cu adevărat primejdioasă e lumea reală: „Oricît de anost ar fi un om, e mai îngrozitor decît cel mai demonic personaj de Dostoievski. (…) Prefer să străbat *Infernul* dantesc decît cei cîţiva zeci de metri ce mă despart de tutungeria de vis-à-vis“. Se adaugă faptul că lectura te face să încerci la rîndul tău fericirea autorului şi să te încarci de vitalitatea lui: „Da, Dostoievski este *tonic* datorită bucuriei imense, pe care o simţi dincolo de grozăviile întîmplărilor, fericirii de a scrie, de a se elibera. Orice mare autor, oricît de negru în fond (Céline), e vital prin formidabila declanşare a scrisului“.

Lectura – îndeosebi a cărţilor fundamentale – are virtutea de a-ţi spori viaţa. Ea te face să trăieşti „înzecit, însutit, înmiit“. Gîndul la ce mai ai de citit te remontează, aşa că Brumaru poate să întoarcă pe dos o vorbă a lui Mallarmé şi să spună: „N-am citit încă toate cărţile, carnea e încă veselă“. Printre cărţi, şi cele de corespondenţă. El regretă că Alecsandri a privat literatura română de scrisorile lui, redactîndu-le în franţuzeşte, şi mai regretă că acelea schimbate între ei de Ion Negoiţescu şi Radu Stanca, într-adevăr pline de miez şi farmec, n-au avut ecoul meritat.

De altfel, Brumaru este un cititor emerit. De pildă, despre Lucian Raicu – autor cu efecte infinitezimale, care „se pliază pe fiecare cît de mică încreţitură a sufletului operei“ – are dreptate să spună că, „scriitor deghizat în critic“, tot ce publică vorbeşte despre sine, încît se poate vorbi de scrierile lui ca de *fragmente de jurnal*. Se înşală însă cînd nu trage consecinţa propriei sale observaţii şi se aşteaptă ca Raicu să aibă şi un jurnal „adevărat“.

Cum e lesne de ghicit, Brumaru e un mare cititor de poezie, bineînţeles capabil şi să se autodefinească. Îl vede pe Fundoianu din ce în ce mai important, îl amuză „ampla cutremurare“, funcţionînd „ca un ceasornic cu cuc“, a lui Ioan Alexandru, ca şi a lui Geo Bogza, îl ironizează pe Petre Stoica fiindcă „dă impresia că, uite, acuşi-acuşi va prinde de coadă marea poezie“, recunoaşte

încă din 1980 transformarea poeziei, prin concreteţe, realizată de optzecişti, cărora le spune „blugişti“. Cît despre sine, spune că se trage din Radu Stanca, Mircea Ivănescu şi Dimov, mai mult din Mircea Ivănescu decît din Dimov.

Referitor la străini, Brumaru poate să şocheze scriind despre Proust: „E minunat, pe fragmente, întreg te scoate din răbdări“. Totuşi, nu sînt sigur că nu în direcţia aceasta a apucat-o, cu trecerea vremii, Proust. Însă Brumaru este, întîi de toate, un cititor de ruşi. De Dostoievski, mai ales. Nu însă unul timorat de admiraţie. I-l preferă pe Svidrigailov, în care îl vede pe diavol („Cine sînt eu? *Ştii prea bine*“), lui Raskolnikov, a cărui faimoasă vorbă „Nu m-am plecat în faţa ta, ci-n faţa întregii suferinţe umane“ o crede, aş zice că îndreptăţit, „suficient de cabotină“. Îi este recunoscător lui Dostoievski pentru că personajele lui „ne dau certitudinea că, oricît de «răi» am fi, sîntem totuşi şi infinit de «buni»!“. În schimb, îi face o deosebită plăcere să-l transfere pe pudibondul victorian Turgheniev în registru erotic. Cu Ibrăileanu, concitadinul lui Brumaru, s-ar putea proceda la fel.

Dacă universul lecturii rămîne protector şi cînd personajele sînt crîncene, lucrurile se schimbă cînd Brumaru îi întîlneşte în lumea reală pe Sobakievici, pe Cicikov. Lumea reală îl sperie pe poet. De aceea, nu vrea să ştie de „experienţa vieţii“. Propune experienţa lecturii în locul ei. Lectură, fiindcă apără „de invazia asta a realului atroce, măcelăresc, sufocant prin stupiditatea lui“. Ce şi-ar dori Brumaru ar fi „un minim confort interior, o oarecare linişte“. Şi se întreabă: „…de unde?“. Îl întreabă şi pe Lucian Raicu: „După ce se ceartă cu taică-su, după ce-şi pierde umbrela, după ce face-un scandal enorm şi cu nevastă-sa, după ce, în final, îşi bate şi copilul, vă întreb ce-i mai rămîne unui om de făcut?“. Nevasta mai şi aruncă mobila pe geam, ceea ce artistul găseşte că e superb, numai că scaunul aruncat, în loc să cadă pe ciment, îi cade în suflet şi i-l face praf. Consecinţa: „rupturi adînci în suflet (…) prăbuşiri totale de speranţă“. Cît despre lumea exterioară, în ea se simte ca un motan aruncat printre tramvaie, în aglomeraţia străzii. Îi vine să se arunce pe podele, cu faţa în jos, şi să zacă aşa „pînă la venirea veacului de apoi“. Cuprins de nervozitate, ar vrea şi să smulgă cu dinţii cuiele aceloraşi podele. Sufletul şi l-ar spăla cu detergenţi. Clocoteşte în el o „furie oarbă, fără ţel determinat“. Îi e ruşine de el însuşi, de haosul din el, se uită în oglindă şi se vede hîd. Citează din Dostoievski: „…aţi putea dumneavoastră… Dar nu, trebuie să exprim în cuvinte mai tari, mai plastice, nu – *aţi putea*, ci – *aţi îndrăzni*, uitaţi-vă acum la

mine, să afirmaţi că nu sînt un porc?!“. De aceea îi şi scrie lui Raicu, ca să se facă de ruşine, dar şi mai mult, pentru că ştie că acesta *va înţelege*.

Bineînţeles, nu-i vorba de a le lua de bune pe toate, dar ele trebuie luate în serios, căci starea aceasta e adesea adevărată, e dramatică şi îl împiedică să scrie pe poetul tihnei şi al fericirii. El simte că în jurul obiectelor „nu mai pîlpîie semnificaţia“, că aureola lui s-a şters. „Nu mai am nici cuvinte, nici suflet de-ajuns la teşcherea“. De la o vreme, abia îşi aduce aminte că a fost poet. Însă în privinţa aceasta, a neputinţei de a scrie, dramatismul nu e real. Spune că între 1970 şi 1980 i-au apărut şase cărţi, dar după aceea: GOLUL! Cînd o spune? În 1980. Nu e nici de luat în rîs. Aşa se întîmplă. Poeţii nu scriu tot timpul, ca mulţi prozatori, iar un poet al fericirii, cînd nu scrie, cade într-un gol. Repetă la nesfîrşit în corespondenţă că nu mai poate să scrie, iar uneori o face superb, încît e nevoit să recunoască: „Totul e în regulă atît timp cît mai am puterea să scriu că nu mai pot scrie!“.

Încolţit de asprimea vieţii, de urîţenia lumii, de tot ce găseşte urît în el însuşi, pîndit de neputinţă, poetul se întreabă dacă n-ar mai exista o soluţie: „Ar mai fi o şansă, să scriu şi eu *despre ce nu-mi place*: tristeţe, boală, ură, apatie, îmbătrînire etc.“. Aparent, chiar îşi afirmă şansa. În realitate, mi-e greu să cred că se putea imagina, măcar o clipă, poet al tristeţii, bolii, urii… Sigur e numai că în corespondenţă scrie des despre toate astea. Mă opresc asupra unui singur aspect, cu toate că sporadic, însă semnificativ, şi anume viaţa politică. Există o trimitere la momentul care i-a însufleţit pe mulţi scriitori, pînă la a le lua mintea: momentul discursului ţinut de Ceauşescu după intrarea trupelor pactului de la Varşovia la Praga. Emil Brumaru s-a simţit şi el solidar cu *oamenii de lîngă el*, aceiaşi care altfel nu-l atrăgeau: „E o unire totală, trecînd peste orice, fiind gata pentru orice“. Să notăm, totuşi, acel *trecînd peste orice*, adică peste nemulţumiri. Acelea în legătură cu care ştia ca tot omul că se impunea prudenţă: „Să discutăm despre ce se întîmplă în jur (cu cuminţenie!)“. Din viaţa cotidiană nici nu apare decît laptele pentru care trebuia să te prezinţi la „coadă“ (or fi ştiind tinerii ce înseamnă?) dimineaţa la cinci. În rest, aspecte ale vieţii literare. Trimiterile în străinătate prin Uniunea Scriitorilor: ce-i trebuie lui, ca altora, Parisul, Londra, Statele Unite, cînd el se poate duce în Bulgaria, şi încă recunoscător! Despre Nicolae Manolescu: „…s-a pus în mişcare o maşinărie enormă pentru a-i lua «Cronica literară» de la *R.l.*“. Sînt greutăţi să mai apară *Echinoxul*, din cauză că a fost lăudat „unde nu trebuie!“. Tot pentru

tineri: la „Europa Liberă“, bineînţeles. O satisfacţie: în timp ce naratorul lui Proust trebuia să se decidă încotro să se plimbe, spre Guermantes sau spre Méséglise, scriitorul român mergea ferm într-o singură direcţie: Direcţia Presei. Către cenzură, deci. Şi, în sfîrşit, un pasaj care astăzi poate să pară amuzant. Emil Brumaru îşi dă seama că scrisorile sînt supravegheate, i-o spune lui Lucian Raicu şi adaugă: „Vă daţi seama, paragraful acesta nu-i scris numai pentru dumneavoastră!“. E ca un joc de-a v-aţi ascunselea: „Te văd, te văd!“.

Aceasta a fost numai o paranteză, pentru că atunci cînd estima posibilitatea de a scrie şi despre urîţenia lumii, Emil Brumaru se referea la poezie. Şansa lui era inexistentă. Tocmai sub aspectul acesta – şi sub acesta! – e preţioasă corespondenţa sa. În ea, Brumaru dovedeşte că poate să scrie literatură nu neapărat despre urîţenie, dar despre lumea lui, cu toate feţele ei. Nici urîţenia nu lipseşte. Aşa, o zi în fojgăiala slinoasă de la tribunal sau alta la Secţia financiară, unde eşti purtat pînă ameţeşti de la un *to’arăş* la altul, de la ghişeu la ghişeu. Mai e devastarea chipului propriu, privită în luciul veşted al spadei ruginite. Şi e, apoi, într-un registru cîteodată burlesc, lumea de la Dolhasca, cu „ardeleanca Nuţa, cea care l-a bătut în cap cu chiloţii pe electricianul Vasilescu“, ori profesorul Ciorăscu, cel care sparge ceştile la beţie pînă ce Anişoara, nevasta lui subţirică, îl ia la palme, urmînd ca acasă să-l cuminţească metodic cu un melesteu. Mai este motanul Scămoşilă, tratat de veterinar cu extras de splină şi devenind fioros. La Iaşi e strada, cu oamenii ei mărunţi şi amărîţi, cu nebunul oraşului, îmbătrînit, cu spectatorii ieşind de la film în „starea aceea confuză, sfîşietoare, cînd se aprinde lumina şi cîntă cineva răguşit“, cu poetul însuşi pe peronul gării, stînd pe un taburet desperechiat şi privind nostalgic, să zicem noi aşa, elevele navetiste… Cîte nu sînt!

Într-un rînd, Emil Brumaru se întreabă dacă avem corespondenţe memorabile în literatura română. Avem cîteva. Şi sigur este că la şirul lor se adaugă acum, încîntător, tulburător, acest volum.

Livius Ciocârlie

Notă asupra ediţiei

Scrisorile din *Cerşetorul de cafea* îşi au, toate, poveştile lor. Scrisorile către Lucian Raicu mi-au fost retrimise, după ’89, de la Paris, de cel căruia i le adresasem cîndva. Scrisorile lui Leonid Dimov mi le-a xeroxat fiica lui şi mi le-a pus la dispoziţie în momentul în care m-am gîndit să fac o carte cu epistole. La fel şi cele ale lui Şerban Foarţă, fotocopiate meticulos de vechiul meu prieten şi retrimise recent. Cele către Ilie Constantin le-am regăsit într-un volum de-al său. Prin 1975, scrisorile mele, trimise către Tamara Pintilie, au fost confiscate de la domiciliul ei. Din prudenţă, am tras la indigo tot ce expediam către Radu Petrescu, Alex. Ştefănescu şi Florin Mugur, pe nişte registre mari pe care le-am păstrat şi de unde le-am reprodus.

Mulţumesc doamnei Alina Radu, care mi-a sugerat majoritatea titlurilor, folosind sintagme din textul scrisorilor.

E.B.

Scrisori către Lucian Raicu

Sînt îngrozit!
Am patruzeci şi unu de ani

Stimate domnule Lucian Raicu,

Sînt îngrozit! Am patruzeci şi unu de ani şi-ncă nu am scris acele scrisori pe care de mult mă gîndesc să vi le trimit. Ce-am făcut, ce fac? Pe zi ce trece îmi plac tot mai mult personajele negative din cărţile adorate. Eram nebun după Nastasia Filippovna, acum îmi vine să-i dau un şut în cur de cîte ori o întîlnesc prin *Idiotul*! Nu mai vorbesc de Mîşkin, care mă exasperează. Ce-o fi asta? Uite, o spun cu mîna pe inimă, îmi plac Lebeadkin şi Ippolit. A, văd că, dus de creion, am scris Lebeadkin în loc de Lebedev! Nu-i nimic, amîndoi îmi sînt deopotrivă de dragi. Plus tata lui Ganea, mitomanul fabulos, generalul Ivolghin.

* * *

Scriu cu creioane şi pe foi dictando anume. Poate aşa o să fiu mai natural, o să-mi înlătur tracul. Dar să nu uit: nu-i delicios că toate cele trei fiice ale generalului Epancin sînt trupeşe şi halesc pe sparte începînd cu micul dejun?! Le văd mari şi cărnoase, transpirate şi păroase!

* * *

În prima mea vizită la dumneavoastră, la un moment dat, cred că spre sfîrşit, m-a izbit halucinanta asemănare pe care v-o căpătase chipul cu cel al lui Gogol!! Vreau să mă înţelegeţi bine. Nasul, ochii, sprîncenele, *aerul* din jurul feţei *acut spiritualizate*, toate mi-au adus brusc în memorie fotografiile lui Gogol. A ţinut o clipă, poate mi s-a părut.

* * *

Acum vreo săptămînă l-am întrebat pe Dinescu dacă nu-i este frică uneori că s-ar putea să nu mai scrie. El mi-a răspuns: „Nu mi-e frică, bătrîne, ce pula mea! Eu scriu un jurnal, n-are cum să se termine“. Da, m-am gîndit, are dreptate. Dar dacă la un moment dat îţi dai seama că persoana ta *nu merită* să-i consemnezi întîmplările într-un jurnal?

* * *

Nu a citi o carte, cît a o aştepta să fie scrisă. Iată, de cînd ştiu că veţi scrie despre Eminescu, iau volumele groase, dumnezeieşti ale ediţiei Perpessicius, citesc pe ici, pe colo şi mă gîndesc la cartea care se încheagă undeva chiar despre acele rînduri ce le am sub ochi. Ce plăcere! Să ştii că peste cîţiva ani vei avea la căpătîi o carte formidabilă! Să-i ghiceşti formatul, să-i presupui capitolele. E ca şi cum aş alcătui-o eu!

* * *

Totdeauna părinţii sînt dezamăgitori. De aceea şi eu, ca tată al lui Scămoşilă (mai şi pronunţînd „Scămoşîlî“!), v-am produs o impresie penibilă!

C-o stimă veche
şi-o prietenie hodoronc-tronc,
Emil Brumaru

24.VI.1980

România literară, nr. 1 din 8 ianuarie 2003

Mă atîrn de un creion
şi-o coală de hîrtie

Iubite şi stimate domnule Lucian Raicu,

Sînt zile, ca asta din faţa mea, în care nu aş mai vrea să mă trezesc din somn. Din cînd în cînd, rupturi adînci în suflet, alunecări imprevizibile de spaime, de sentimente, prăbuşiri totale de speranţă mă fac să-mi blestem destinul şi aşa destul de precar. Ce este dragostea? Ce este ura? Pentru ce uităm absolut tot trecutul într-o clipă aprigă de mînie? Ce este viaţa? Iată întrebări care se

îmbulzesc neputincioase, declanşate de întîmplări pe care nu le pot mărturisi. Mă atîrn de un creion şi-o coală de hîrtie, mă gîndesc la fata mea, Andreea, la glasul ei minunat, subţire, încrezător în invincibilitatea mea. Peste tot şi de toţi mi se spune: ce faci?, de ce stai degeaba?, fă bani, bani, bani, bani! Este nespus de greu să trebuiască să explici celor mai dragi, mai apropiaţi, că, şi nu mi-e ruşine s-o spun, din adolescenţă, visul meu împodobit, lucrat seară de seară, crescut în taină, visul meu trecut prin acea perioadă cruntă de la nouăsprezece ani cînd, bolnav de tuberculoză, făceam aşa-numita „cură cadaverică“ (trebuia să stau *absolut* nemişcat), visul meu de tînăr doctor de ţară, iremediabil înfundat în singurătatea unui sat necunoscut, visul meu pueril poate, dar veşnic prezent, a fost, este *să fiu scriitor.* „Profesiunea“ de scriitor. Sînt eu un „parazit“, un tip care stă cu cracii în sus, pe pereţi, şi-şi pierde vremea citind Dostoievski? Pentru ce chiar cei mai de lîngă inima mea, din aburul respiraţiei mele cotidiene, mă lovesc nemilos cu acelaşi şi acelaşi cuvînt: *bani*? Scrisoarea asta iese din şirul celor pe care vi le trimit. *Şi n-aş vrea să-mi amintiţi de ea.* Probabil că vin săptămîna viitoare în Bucureşti. Sînt terorizat de ceea ce mi se întîmplă. O, desigur, aş dori să „lucrez“, să fiu aici, în Iaşi, la o revistă. Dar e imposibil. Nimeni nu mă poate primi, nimeni nu vrea să mă primească. Fac parte din Asociaţia Scriitorilor din Bucureşti, sînt oaia gri de aici. Cum se poate destrăma tristeţea, cum se poate înlocui cu altceva? De fapt, nu tristeţea, care-i chiar plăcută, ci arderea uscată, fără flacără, a celor mai intimi stîlpi de sprijin? Un minim de confort interior, o oarecare linişte; de unde?

* * *

N-am dorit deloc să fiu patetic. Am scris pentru a mă linişti, pentru a trece asupra altuia povara unei clipe prea grele. Nu trebuie să vă speriaţi, voi continua ca şi mai înainte. „Spărtura“ asta e întîmplătoare. A mă văita, ce lucru lipsit de gust! Stau la etajul V. Ieri, Tamara Nikolaevna, nici mai mult, nici mai puţin, a aruncat pe fereastră un scaun!! Gest superb, dar el n-a căzut pe jos pe ciment, ci-n sufletul meu şi s-a făcut praf. Este o scrisoare, vă daţi seama, pe care doresc s-o citiţi *numai dumneavoastră.* Dacă ea ar afla c-am deconspirat momentul acesta de „iritare“, s-ar produce lucruri şi mai rele. Vă rog. Sînt mîhnit, mult prea mîhnit, iubite şi stimate domn Lucian Raicu.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

scrisoare nedatată, 1980

P.S.: Vă rog, nu-i spuneţi lui Dinescu de chestiile astea. Vă rog.

România literară, nr. 2 din 15 ianuarie 2003

A mînca prune *Tragedia*!

Stimate domnule Lucian Raicu,

După ce se ceartă cu taică-su, după ce-şi pierde umbrela, după ce face-un scandal enorm şi cu nevastă-sa, după ce, în finală, îşi bate şi copilul, vă întreb, ce-i mai rămîne unui om de făcut? Să scrie o scrisoare! Şi nu oricui. O scrisoare în care să nu fie vorba despre nimic. În care tristeţea să pară vioaie, plăcută, parcă aşteptată, aşa, ca divertisment.

Acum cîţiva ani am descoperit o metodă de-a înlătura durerea! Da, prin clasificarea ei minuţioasă. Luam un creion şi-o hîrtie şi-o încadram în genul, specia etc… O pulverizam! Pînă la urmă, tot clasificînd, mi-am făcut un tabel complet de dureri! Din clipa aceea, totul a început din nou. Trebuia altă metodă. N-am descoperit-o încă.

* * *

Chestia cu frica în faţa colii albe cred că se poate rezolva aşa: se ia o coală *liniată*! Şi, dacă toate liniile astea paralele se întîlnesc, cum zice formidabilul Lobacevski, la infinit, înseamnă că toate cuvintele mele se vor întîlni şi ele, undeva, într-un fel de frăzoi unic. Interesant!

* * *

Acum cîteva zile am descoperit în *Pomologia R.S.R.* un soi californian de prune. A mînca prune *Tragedia*! Preţios. Parcă tot mai cinstit e a mînca un soi românesc numit *Băligos*!

* * *

Pentru că am vorbit de *Pomologia R.S.R.* Nu este om care, văzînd-o, să nu mă întrebe: ce faci, dom’le, cu asta? Am cărat cele opt volume uriaşe de la

Dolhasca la Iaşi, de la Iaşi la Coarnele Caprei, de la Coarnele Caprei iar la Iaşi. Toţi se împiedică de ele, vor să le deie afară! Dar, gîndiţi-vă, un volum e despre *măr*, unul despre *căpşune, zmeură* etc. E bine, e liniştitor să ai cărţi enorme despre fructe. Visez o enciclopedie vastă despre mărar. Cu planşe, cu hărţi care să prezinte circulaţia soiurilor de mărar în Europa, cu oglinzi în care să se zărească viaţa lui virtuală!

* * *

Nu am nimic cu Geo Bogza, nu am nimic cu Fănuş Neagu, sînt perfect în afara scandalului dintre ei. Dar de ce, de o bună bucată de vreme, mă irită secret veşnica, ampla cutremurare în faţa oricui şi a orice a lui Bogza? Nu ştiu, constat doar. Solemnitatea lui funcţionează ca un ceasornic cu cuc, bine şi regulat întors şi aş fi tentat, din pură curiozitate, cînd iese cucul şi zice cu-cu!, să-i strîng ciocul cu degetele. Acum, după ce am scris fraza asta, îmi dau seama că nu-i întîmplătoare. Bogza dădea, din cînd în cînd, *ora exactă*. Cred că acelaşi sentiment îl încerc şi-n faţa permanentului extaz al lui Alexandru. Se mai extaziază omul, nu zic nu, dar nici chiar aşa! Am impresia că la el micţiunea şi extazul *îl trec*, pur şi simplu. Numai că omul cu bun-simţ nu se pişă-n public!

Cu stimă şi mii de pamflete,
Emil Brumaru

28.VI.1980

România literară, nr. 3 din 22 ianuarie 2003

Nici roua n-o poate lua de la început

Stimate domnule Lucian Raicu,

A lua totul de la început! Dar asta-i imposibil. O singură dată poţi lua *totul de la început*. Pe urmă, iei *totul de la sfîrşitul* celor petrecute înainte. Nici roua n-o poate lua de la început. Picătura din dimineaţa asta stă pe locul săpat în foaia crinului de picătura de ieri. Ce chin chinezesc pe capul bietelor flori de-a fi pocnite-n corolă mereu, mereu…

* * *

Mă dădeam mare c-am descoperit, fulgerător, asemănarea dumneavoastră cu Gogol! Dar iată că ieri am luat în mînă o carte de-a lui Valeriu Cristea şi ce citesc?

„…exista – am avut întotdeauna impresia – ceva izbitor gogolian în unele din calităţile şi *chiar în unele din trăsăturile înfăţişării lui Lucian Raicu*.“ Îmi rămîne doar satisfacţia de-a fi remarcat acelaşi lucru împreună cu Valeriu Cristea, pentru că articolul, recunosc, abia acum l-am citit prima dată.

* * *

Şi pentru că a venit vorba de Gogol. Ştiţi care-i marea mea suferinţă? Lipsa volumului 2 din seria de *Opere* în 6 volume a lui Gogol. Desigur, am în B.P.T. acest volum. Dar seria aceea, citită cînd eram aproape copil, o iubesc, îmi dă plăceri nebănuite numai ţinînd-o-n mîini.

* * *

A avea o voce de zile mici!

* * *

„Scrisoarea-i o prostie! Scrisori scriu spiţerii…“ Am citat din Gogol! Dar dacă citatul ăsta, pe care cred că eu l-am descoperit, se află-n cartea dumneavoastră?

* * *

Una din marile mele disperări de lector este că nu pot citi toate cărţile unui autor dintr-odată! Ce delir ar fi să-l am pe Dostoievski integral, în aceeaşi lectură, în cap! Dar în timp ce citesc *Idiotul*, de exemplu, am uitat o mie de nuanţe din *Crimă şi pedeapsă* şi tot aşa… Nu pot citi decît o singură carte. Iar dintr-o carte nu pot citi decît o pagină!

* * *

Îmi place, dimineaţa, cum mă scol şi-mi fac o ceaşcă mare de teracotă cu cafea, *fără a vedea oameni*, să intru în lectură. Dacă zăresc cumva pe taică-

meu, s-a dus dracului tot farmecul. Nevasta mi-o acopăr c-o pătură.

* * *

Vă scriu pentru ca să-mi fie ruşine. Pentru ca mereu cu o nouă scrisoare să şterg impresia penibilă pe care-a lăsat-o cea dinainte. Vă scriu pentru că aţi intuit enorma importanţă a lui Scămoşilă-n viaţa mea. Vă scriu pentru că-l invidiez pe Dinescu că poate, atît de simplu, să fie alături de dumneavoastră. Simt nevoia unei ucenicii, am simţit-o mereu. Nu-mi mai este teamă de ridicol. Mai exact, mi-e teamă, *dar ştiu că-l înţelegeţi*.

Cu stimă şi ucenicie,
Emil Brumaru

1.VII.1980

România literară, nr. 4 din 1 februarie 2003

Dar mai ales sînt contra şurubului

Stimate domnule Lucian Raicu,

Încerc să vă scriu o scrisoare nu cînd, aşa cum mi se întîmplă uneori dimineaţa, aburit de cafea, sufletul mi se dilată brusc şi parcă zăresc ceva, nu ştiu precis ce, dar am senzaţia că aş putea comunica, aş putea bucura, aş putea să fiu iar viteaz şi pur printre cuvinte, ah, nu, nu, ci *acum*, după ce am cărat un frigider la gară, l-am urcat icnind în vagonul de bagaje şi-am înjurat din toată inima *obiectul*! „Umiliţi şi obidiţi“, dar nu de oameni, de obiecte! Poate că de asta am încercat permanent, din răsputeri, să mă pun bine pe lîngă ele. O clanţă care nu vrea să se mişte decît cînd îi trăsneşte ei prin broască, un dulap ce scîrţîie oricît l-ai implora şi tămîia (şi eu l-am şi „lăudat“ în scris!!) etc., ei bine, toate astea mă fac pilaf. Dar mai ales sînt contra şurubului! Şurubul e un despot absolut. Se strînge cînd vrea, se desface cînd nici nu te aştepţi. Şurubul, stimate domnule Lucian Raicu, cu ghiventul lui capricios!

* * *

Să continui deci, fără har, scrisoarea. O, de-aş avea o sfoară de moşie, un

conac în ruină, cîţiva mesteceni şi-un samovar! Să-mi pun o haină uşoară, să-mi iau pălăria de pai şi puşca de vînătoare, să-nham o iapă calmă la şaretă şi, fluierînd prepelicarul, să plec la plimbare! Să mănînc somon şi batog, să joc biliard la o moşieriţă tînără şi văduvă, vecină îmbrăcată-n museline albe, trupeşă şi tandră, ahtiată după discuţii fine, dar ascunzînd în lenjeria-i intimă acel pizdoi pe care bănuiesc că-l au toate eroinele lui Turgheniev!

* * *

Sau să mă duc la zemstvă cu chibitca! Să beau o votculiţă cu substitutul de procuror şi cu comandantul cercului de recrutare! Şi s-o bîrfim puţin pe noua mareşăleasă a nobilimii! „Dar nurii Katerinei Ivanovna?“

* * *

Am mai spus-o, beţia dumneavoastră este o *iniţiere în delicateţe*. Vreţi şi un argument? Unul ar fi că de la o anumită cantitate de vin nu mai vorbeaţi, ci doar vă desfoliaţi ideea, prin gesturi, ca pe-un trandafir. Am fost uimit, vorbesc extrem de serios, de graţia, de nesfîrşita irizare-n zeci de nuanţe pe care o capătă, în acest nou şi fraged sistem de semnalizare, *mesajul dumneavoastră*!!! Asta ca să pun un punct de aur scrisorii mele!

Cu stimă şi urlet,
Emil Brumaru

5.VII.1980

România literară, nr. 5 din 8 februarie 2003

Ce odihnitor e să scrii unui critic!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ce poate „conţîni“ o scrisoare? Te scoli dimineaţa, pe la şase, deschizi geamul, îţi faci o cafea mare în vechiul ibric albastru, o torni într-o ceaşcă temeinică de teracotă galbenă, iei o carte (de obicei una citită de două-trei ori), respiri, sorbi, citeşti. Dar vrei să comunici cuiva plăcerea celor trei verbe matinale! Ascuţi bine cu lama două creioane „Koh-I-Noor“ B, potriveşti foaia

liniată pe furnirul maro al biroului, priveşti acoperişurile verzi, asculţi zgomotul hidroforului şi-ţi dai seama, deodată, că totul e pierdut, iremediabil pierdut: adolescenţa, poezia, dragostea, prietenia. Rămîne lectura. Atît.

* * *

Ce *odihnitor* e să scrii unui *critic*! Orice ai spune, oricît de subtil sau de nasol, ştii că *textul* tău are şansa de-a căpăta, prin ochiul inteligent al celui ce-l priveşte, un grad de refracţie nebănuit, surprinzător, aşa cum se întîmplă cu linguriţele lăsate banal, după ce ai lins şerbetul de pe ele, în apa unui pahar: se frîng delicios întru candoarea legilor fizicii! Chestia-i însă că se *frîng*.

* * *

Scrisorile îmi dau şi frisonul, tensiunea emisiunilor „în direct“. Aici nu se mai poate corecta nimic. A face ciorne la scrisori (şi, demult, am căzut şi eu în păcatul ăsta) *e o porcărie*, pur şi simplu!

* * *

Dar să nu mint. E adevărat, nu fac ciorne, însă, dacă în timpul zilei îmi trec nişte cuvinte prin suflet, caut să mi le fixez, să le ţin intacte-n memorie pînă ce cîndva, nu ştiu cînd, voi lua creionul şi voi scrie. Important e totuşi altceva. Sînt curios să văd ce va ieşi! Ce voi mai zice? *Ce voi mai ascunde?!*

* * *

Să fie, mă întreb acum, o pacoste pe capul dumneavoastră plicurile mele? Pentru că avantajul meu este enorm: acela de a nu dori un răspuns. (S-ar putea să mint!)

* * *

Ei bine, iată un final *grosolan, josnic*: întrerup totul ca să mă duc să iau de la reparat un uscător de păr tip UP-5!!! Obiectul! În ultima secundă o rază de lumină, obiectul se numeşte *Diana*!

Cu stimă şi violenţă,
Emil Brumaru

7.VII.1980

România literară, nr. 6 din 12 februarie 2003

Patru ouă de raţă

Stimate domnule Lucian Raicu,

De cîteva zile Iaşul e năucit de tei. Un aer moale, dulce-dulce, răbufnind fierbinte în jurul femeilor înhămate la propriul lor cur, îmi copleşeşte eminescian sufletul, mi-l face ca pe-o baltă lină-n unde leneşe, aproape uleioase, de parfum. Aici şi acum trebuie scris despre Eminescu, în altă parte fraza nu va avea mireasmă specifică şi, unde nu-i iz, ştiţi şi dumneavoastră, vai de pizdă!

* * *

Aseară mi-a telefonat Dinescu. Nu eram acasă, dar ce bucurie blîndă am avut cînd am aflat de la maică-mea că lunganul ăsta genial, cu faţa ca un galoş decolorat de spirt, şi-a adus aminte de mine. Cînd voi prinde de secundă o oră fericită, vă voi descrie întîlnirea, marea mea întîlnire cu Dinescu din 1972. Existenţa lui în carne proaspătă şi oase fluide m-a uimit, atunci, atît de tare, încît nu-mi venea să cred că-i el. Ce delir, ce salvare!

* * *

Recitesc *Idiotul* şi-mi aduc aminte că Dinescu purta volumul întîi, din ediţia B.P.T., într-o taşcă, în zilele acelei prime întîlniri. Da, da, mi-a atras chiar atenţia asupra prefeţei scrise de dumneavoastră! Cum se leagă totu-n amintiri!

* * *

Dar, pentru că am apucat-o pe partea Dinesculuí, să însemn şi chestia cu ouăle de raţă! Pus pe cumpărături fabuloase, scoţînd banii cu pumnul din geanta lui adusă din Paris, Dinescu cel de acum, cu vreo cîteva săptămîni în urmă, înfometat superb, a cumpărat fulgerător din piaţa Sfîntul Spiridon patru ouă de raţă! Îi plăceau, erau verzui şi mari, promiteau gălbenuşuri cît roata

carului mic! Dar la o coadă de moşnegi pensionari, la pîine, auzind ei că vorbim de ouă de raţă, au început să spună că-s periculoase că au „saponele“, că ţi se-nfig ăstea în ficat şi mori, crăpi! Am mai adăugat şi eu, doctorul, că salmonella e într-adevăr nasoală şi iată-l pe Dinescu băgîndu-i în pizda mă-sii pe toţi şi nemaimîncînd ouăle. Sînt sigur, absolut sigur, că-n viaţa lui nu va mai lua ouă de raţă! Fiindcă au „saponele“!

* * *

Şi ca să-nchei în stilul verbal al lui Dinescu: Alexandra, Adelaida, Aglaia, toate nefututele, toate cu himenele-n flăcări. Iar Nastasia Filippovna, de la şaisprezece ani, ciuruită de pule! E o diferenţă!

Cu stimă şi caniculă,
Emil Brumaru

11.VII.1980

România literară, nr. 7 din 19 februarie 2003

Din ce în ce mai despărţit de noi toţi

Stimate domnule Lucian Raicu,

După cel de al doilea telefon al lui Dinescu, să caut să-mi descopăr nu dumneavoastră, ci mie motivele care m-au făcut, la un moment dat, să iau creioanele, hîrtiile liniate şi „curajul“ de-a vă scrie? El, Dinescu, mai în glumă, mai în serios, mi-a zis: „Bătrîne, eşti şmecher, îţi apare o carte, îi scrii lui Raicu, efectele sînt cele scontate!“. Da, o să-mi apară o carte, vă scriu… Numai că ar fi totul prea simplu, prea văzut „din afară“. Şi de altfel, se va observa, în timp, că e vorba de cu totul altceva. De fapt, „declanşarea“ a produs-o, fără să ştie, chiar Dinescu! Cele două zile petrecute împreună cu el, acum vreo cîteva săptămîni în urmă, au adăugat acea „gută de Amor“, vorba lui Depărăţeanu, ce-a făcut să mi se verse-n bulbuci spumoşi sufletul. Bine, veţi spune, acesta nu-i un motiv, ci un „factor adjuvant“. Da, voi răspunde, Dinescu, dezinvolt, m-a lovit cu mîna peste cot şi degetul meu, care de mult stătea încîrligat pe trăgaci, a apăsat. Puşca o pregătisem, puşca mea subţire, cu lunetă, cu migala celui mai nostalgic asasin!

* * *

Iniţial am vrut ca toate scrisorile să aibă un supratitlu: *Recviem pentru „Scămoşîlî“*. Mă gîndeam chiar la o periodicitate a lor strictă, ca şi cum ar fi fost o „publicaţie“! Mi-am dat seama, pe urmă, că asta m-ar stingheri, m-ar inhiba. Iar despre *Scămoşîlî* eu n-am prea scris nimănui, nimic. Nu am putut. Acum, după atîţia ani de la moartea lui, sînt din ce în ce mai convins că acest motan psihopomp mi-a dus sufletul meu cel adevărat, de poet, cu dînsul, pentru totdeauna, pe-un tărîm sălbatic şi dulce. Cu dispariţia lui Scămoşîlî, stimate domnule Lucian Raicu, poezia mea s-a sfîrşit.

* * *

Unul din motivele (pe care le voi dezvălui încetul cu încetul) ce m-au făcut să vă scriu a fost, nu zîmbiţi, *poziţia*, *amplasamentul* dumneavoastră, în timpul celor două vizite ale mele, în cameră. Stăteaţi *singur*, într-o parte a odăii, cu geamul deschis abisal în spate, bînd meticulos, din ce în ce mai *despărţit* de noi toţi, care, absolut semnificativ, stam în cealaltă parte, dincolo de peretele, cu înaintarea nopţii, tot mai vizibil tencuit. *Izolarea* era atît de netă, de imposibil de învins, încît, dacă aş fi aruncat c-o prăjitură-n dumneavoastră, ea s-ar fi lipit spectaculos, cam la vreun metru şi jumătate de ţintă, de zidul de după care ne mai făceaţi semne!

Cu stimă şi tristeţe,
Emil Brumaru

15.VII.1980

România literară, nr. 8 din 26 februarie 2003

Apoi cît de trist am fost

Stimate domnule Lucian Raicu,

Iată-mă pus, din cauza telefonului de-aseară, dat de Dinescu de la dumneavoastră, din nou în situaţia de-a mă justifica! „Eşti un mare şmecher, bătrîne!“, mi-a zis el. Numai că de data asta nu l-am mai crezut! Să fie dînsul puţin „gelos“? M-ar bucura! Mai e însă şi faptul real că, în ultima vreme,

datorită acestor scrisori, Dinescu mi-a telefonat de vreo patru ori, ceea ce-i o realizare! Adică nu m-a lăsat singur.

* * *

Ce mult m-am dilatat în fericire cînd a apărut primul volum de corespondenţă al lui Odobescu, 3 000 de scrisori!! Dumnezeule! Apoi cît de trist am fost, răsfoind, să văd că majoritatea le-a scris în *altă* limbă. Pe mine mă interesa, pînă la fierbere, gustul limbii odobesciene, intimitatea aceea inimitabilă, pe care ţi-o dau numai scrisorile, cu sufletul netrucat al scriitorului. Savoarea bulbucului necontrolat, umflat spontan pe deasupra paginii în chiar clipa-n care te fute dulce şi fulgerător gîndul. Or, scrisorile lui în franceză, vorbind exact, foarte exact, nu mai ţin de literatura română! A le traduce? Se spulberă şi ce-a mai fost! Păcat, mare păcat că Odobescu nu şi-a scris toate cele 3 000 (!) de scrisori cu ţîţa mamei în gură.

* * *

Pe de altă parte însă, scrisorile „franţuzeşti“ ale lui Odobescu primesc o aromă specială, capătă un fel de comic involuntar: „Un dentiste de Bucarest prépare une collection fort intéressante en ivoire…“.

* * *

Şi totuşi, fiţi atent, nu-i mult mai delicios să citeşti, în româneşte, o chestie ca asta?

„Dragă D-le Mirea

Era convenit să venim azi la teatru ca să regulăm tablourile.“

* * *

Ca să adaug imediat „J’ai tâché de voir Mitică hier…“.

* * *

Cînd vom avea cele nu ştiu cîte volume în faţă, cu toate scrisorile lui Odobescu, alta va fi literatura română, v-o jur!

* * *

Dumneavoastră aveţi o cu totul altă părere. Anume că nu în jurnale, nu în scrisori scriitorul e „cel adevărat“. Că, şi-l luaţi pe Tolstoi de exemplu, e mult mai autentic cel din operă, mai sincer, mai nestăpînit de limitele propriei vieţi. Desigur, aşa este. Dar să nu uităm că *opera* celor mai mari scriitori e, de fapt, un *jurnal*! Întrebaţi-l (eu am făcut-o!) pe Dinescu!!!

* * *

Şi ca să fiu galant şi pur, îmi scot pălăria albă de pai ţeapăn, mă înclin cu bastonul subţire sub braţ şi-i sărut mîna incomparabilei doamne Sonia Larianovna!

Cu stimă odobesciană,
Emil Brumaru

17.VII.1980

România literară, nr. 9 din 5 martie 2003

Voi începe să-mi amintesc c-am fost şi poet

Stimate domnule Lucian Raicu,

Aş vrea să fiu limpede şi pur, să vă pot scrie fericit despre Tom Sawyer şi Huckleberry Finn, să-mi arunc sufletul în mari clipe luminoase, să văd iarăşi printre cuvinte leaţurile subţiri, proaspete, abia geluite ale gardurilor din copilărie, să vă fac să vă pară totul uşor, apropiat, simplu, la îndemîna celui mai leneş gest, să rîd din toată inima de rouă şi să vă arăt cu degetul cum fluturii se fut în aer! Dar mă întorc mereu, mereu, mereu la Dostoievski, la Cehov, la Gogol, la ruşii ăştia mari şi de necuprins, blestemat să nu mai înţeleg altceva. Dar parcă pe ei îi înţeleg? Îmi scapă tot timpul, trebuie să-i iau iar şi iar de la prima pagină; uneori arunc cartea, dar mă întorc cu aceeaşi poftă, sau scîrbă, sau credinţă la *dînşii*. Ce s-a întîmplat? Unde-i chichirezul? M-aş tot duce în guberniile lor imaginare, pierdut, bînd samovare-ntregi de ceai, iubind şi urînd adînc Nastasii şi Gruşence! Şi ce-aş mai „ţopăi“ cu Lebedev!!

* * *

Uneori mi-e atît de dor de Dinescu, nu cel de acum, mi-e nesfîrşit de dor de Dinescu pe care l-am cunoscut în ’72. Era înalt şi subţire, avea plete aproape blonde, părea uluit el însuşi de poeziile pe care le spunea, le cînta, le făcea parcă atunci, pe loc, în joacă, anume pentru mine. Se simţea „geniul“, plutea în jurul lui ceva sfîşietor de gingaş, un fel de răsuflare-a îngerilor păzitori, aburul ocrotitor al gărzii personale de serafi. Cucerea clipa şi o arunca la spate pentru a cuceri, cu mai multă plăcere, clipa următoare. Picioarele-i puţeau a găină moartă, diavolii aveau grijă să-l ieie în primire de la călcîie, dar el rezista superb, înjurînd candid în dreapta şi-n stînga, împrăştiind spre stupoarea tuturor „pule“ şi „pizde“ şi „futaiuri“ de clocotea văzduhul, ca pe nişte crini negri smulşi din teribila lui puritate. Doamne, mă gîndesc acum, eu am văzut poezia întruchipată într-un om!

* * *

Mă întreb şi-acum: aţi primit oare prima mea scrisoare pentru dumneavoastră? Apăruse cronica la *Versuri* în *R.l*. Nu vă ştiam adresa. Am trimis plicul, cu foaia pe care cred că erau trei-patru rînduri, la redacţie. Ce ciudat. Doar cu ziarul în mînă, *uitîndu-mă*, nu exagerez, ceasuri întregi la pagină, *nu citind-o*, m-am simţit „scriitor“! A fost ca o învestitură, ca o spadă lăsată pe umărul meu. Parcă ţin minte că asta v-am şi scris atunci: că, în sfîrşit, mă simt scriitor. Nu bănuiam că peste aproape zece ani voi începe să-mi amintesc c-am fost şi poet!

Cu stimă şi cofeină,
Emil Brumaru

18.VII.1980

România literară, nr. 10 din 12 martie 2003

Nastasia Filippovna era lesbiană

Stimate domnule Lucian Raicu,

Acum, c-am devenit *Membru Corespondent al Academiei Lucian Raicu*,

făcînd, cum se cade, elogiul unuia din membrii plini, Dinescu, nu-mi rămîne decît să continui la infinit, îngrozind poşta, istovind poştaşii şi-nfundînd pînă la refuz cutia dumneavoastră cu scrisori, nu uitaţi, nu uitaţi, scrise dintr-un foc, adică exact aşa cum se aud în sufletul meu, cînd iau creionul şi, barbar, înţep hîrtia-n cur cu grafitul! Un foileton lampant! O groază dulce-acrişoară c-un veşnic „va urma“! O rîmă-ntinsă metamer cu metamer, după o ploaie fragedă, între Cuza-Vodă şi Ştefan cel Mare! Da, stimate domn, între Cuza-Vodă şi Ştefan cel Mare, nu mi-e jenă s-o zic! Şi s-o susţin, stimate domn, şi s-o susţin!!

* * *

„…aţi putea dumneavoastră… Dar nu, trebuie să exprim în cuvinte mai tari, mai plastice, nu – *aţi putea*, ci – *aţi îndrăzni*, uitaţi-vă acum la mine, să afirmaţi că nu sînt porc?!“

* * *

Raskolnikov omoară baba-n iulie. Tot în iulie, Rogojin bagă cuţitu-n Nastasia! E luna crimelor, se pare!

* * *

(Plouă, e ora şase şi jumătate dimineaţa. Acoperişurile ude, mirosul bobului de apă strivit pe tablă, zgomotul oraşului. O furie strunită bate din copite-n mine. Corectura a doua, sosită la editură de zece zile, îmi va fi trimisă abia săptămîna viitoare! De ce-or fi ţinînd-o atît la ei? Şi mă macină gîndul că iar mi s-a umblat la titluri! Dea Domnul să nu fie aşa fiindcă sînt pus, enorm încrîncenat, pe-un scandal dostoievskian!!!)

* * *

Să nu uit: şi camera lui Raskolnikov, şi cea a babei (prima odaie) sînt tapetate *galben*. R. stă într-o mansardă a unui imobil cu *4* etaje. Baba stă şi ea la etajul *4*. Şi, culmea, Marmeladov tot la catul *4* locuieşte. Acelaşi nivel!

* * *

Vă promit că o dată, cu cartea-n faţă, dînd citate, suflecat pînă la coate şi cu

mîinile umblînd, ca măcelarii, prin „organe“, voi demonstra că *Nastasia Filippovna era lesbiană*! Cum de nu s-a spus pînă acum? Sau poate că s-a zis şi nu ştiu eu!

* * *

Dinescu (iar revin la el!) are uneori, aşa, ca chestie, parcă vrînd s-o facă pe „şmecherul“, cu mine, nişte gesturi de mare delicateţe. Curios! Parcă i-ar fi jenă de ceea ce-i mai blînd, mai cald, mai dureros de afectuos în el. De unde *autenticitatea* lui!

Cu stimă, ploaie şi lecturi,
Emil Brumaru

19.VII.1980

România literară, nr. 11 din 19 martie 2003

1
Drept care, cu această scrisoare, încep numerotarea!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Să facem un mic, dar delicios, calcul. Dacă eu, mort-copt, aş reuşi să scriu zilnic cîte o scrisoare, timp de trei ani, am ajunge ca pe la jumătatea lui ’83 să aveţi un valizoi ticsit cu *o mie* de plicuri! Ceea ce ar începe să semene a *operă*!! Scriindu-le, după cum v-am spus, în direct, fără ciorne, fără copii, risc să se piardă, datorită poştei, vreo, să zicem, două-trei sute. Rămîn opt sute; e de ajuns! Plus că am scuza că cele mai frumoase au dispărut, nu că nu le-am putut scrie!! Bineînţeles, în trei ani, am un spaţiu care-mi permite să trăncănesc cîte-n lună şi-n stele, variind subiectele *şi sufletul* la nesfîrşit. Din cele opt sute rămase, să presupunem că o treime sînt pocnite-n moalele ideii! M-am făcut om!! Cu două sute de scrisori mă pot prezenta în faţa Domnului liniştit. „Ce-ai făcut tu, Brumarule, pe-acolo, pe pămînt?“ „Doamne“, aş răspunde, „am scris trei ani, zilnic, cîte o scrisoare domnului Lucian Raicu, două sute s-au pierdut pe drum, două treimi din cele ajunse-s proaste, dar restul, Doamne, restul, etc…“ „Bine“, mi-ar tăia caimacul Dumnezeu, „du-te tu, Brumarule, puţin în iad şi continuă să scrii zilnic, nu te lăsa, completează-ţi *Opera*!“

* * *

Drept care, cu această scrisoare, încep numerotarea!

V-am mai pomenit de gîndul meu de-a supraintitula scrisorile: *Recviem pentru Scămoşilă.* Un alt titlu ar fi: *Ruina unui samovar.*

* * *

Pentru *Ruina unui samovar* visez scrisori construite numai din citate! De preferinţă, din clasicii ruşi. Un fel de colaje, eventual şi nişte extrem de scurte, telegrafice, comentarii.

* * *

Apoi aş putea înfiinţa rubrici! Pentru variaţie aş scrie şi un roman rocambolesc! Ce n-aş da să pot reînvia în mine spiritul lui Ponson du Terrail! Ce n-aş da să fiu Maurice Leblanc!! Unde e, în ce zare veşnic irizată s-a pierdut Arsène Lupin? Mi-a fascinat copilăria, toată viaţa mea, nu glumesc, am vrut să ajung un gentleman cambrioleur, un detectiv particular c-o secretară cu fesele mirobolante şi sînii dulce detracaţi în hamuri! Sau să am geniul rău şi suprarealist al lui Fantômas! Să pun portocale cu fitil sub pupitrele elevelor de clasa a unsprezecea, la ora de dirigenţie! Şi să scriu cu creta, ca-n extaz, pe gardul şcolii: FUT! Dar toate sînt nişte miresme mitomane de cafea, la ora cinci dimineaţa, cînd vă însăilez, duminical, aceste rînduri şi-mi închipui, pentru a cîta oară?, că încă, înc-aş mai fi-n stare să prind poezia de ceafă ca s-o pup în bot cu sete!

(va urma)

Cu stimă şi frenezie,
Emil Brumaru

20.VII.1980

P.S. (post-scriptum)? De ce nu P.C. (post-coitum)? Oare a scrie nu înseamnă *a poseda* cuvinte?

România literară, nr. 12 din 26 martie 2003

2

Se va citi pe melodia *Gui gău iau*

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ciudate sînt căile scrisului! Ieri, Balzac de buzunar, făcînd la planuri nu „din cuţite şi pahară“, ci din fluturi şi dovleci, mă şi vedeam cu „corespondenţa“ publicată-n opt volume groase, legate strîns şi deşucheat în mătasea celor mai fini ciorapi de damă! Azi, pleoştit, c-o noapte nedormită, după ce am terminat un fermecător Maurice Leblanc: *Victor, de la brigade mondaine*, îmi dau seama că mîna-mi atîrnă mai greu, că creioanele-s tocite, că „cheful“ a pierit odată cu gîndul că *trebuie* să scriu! M-aş tot culca şi-aş tot dormi un secol numai să nu fac o literă! Şi merg mai adînc: oare toată spuma asta de scrisori nu-i din cauza fricii, groazei de-a mă apuca şi-a scrie o poezie? Poezie pe care, fiind proastă, m-aş chinui atît de mult s-o repar, încît mi-ar mînca zile şi săptămîni. Şi nici n-aş mai putea citi nimic! Şi acum, încă mai adînc! Nu frica, nu groaza, ci neputinţa, certitudinea că nu mai pot scrie ceva care să-mi placă, că nu mai am *spaţiul* necesar, mă determină să mă arunc cu capu-n jos şi sufletul în sus în plicurile ce se cască zilnic ca nişte prăpăstii ocrotitoare! Dar să nu uit un amănunt esenţial. Aceste scrisori sînt scrise *vis-à-vis de dumneavoastră. Vă implică* tot atît de mult ca şi pe mine!

* * *

Culmea, după trei sau patru săptămîni de tăcere, Mugur îmi dă un telefon şi-mi *porunceşte* (pentru a cîta oară?) *să scriu o poezie*! Şi eu care-mi luasem de-o grijă!

* * *

S-ar mai putea un lucru. La un moment dat, torturat de obligaţia de-a scrie zilnic, ca un adevărat ocnaş ce scoate-n loc de sare zahăr, să caut odihna, salvarea, deliciul şi loboda într-o poezie!! Drept care, din nou, aţi fi direct implicat!

* * *

O scrisoare mă scuteşte totuşi de „lucru“, de „muncă“. O scriu, o bag voios în plic, o trimit. Nu mai pot, orice-aş face, fiindcă n-o mai am în faţă, modifica, aranja, oranja! O scrisoare, din această ştampilă de vedere, nu poate fi ratată decît atunci cînd nu ajunge la destinatar, conţinutul necontînd, ci atingerea

ţintei! Se petrece însă altceva. Dacă am senzaţia că am feştelit-o într-o zi, a doua zi caut, scriind altă scrisoare, s-o dreg, s-o pipărez, s-o coc înăbuşit la foc subţire. Şi tot aşa, din ruşine spălată-n ruşine, ajung la un lanţ nesfîrşit de păcate.

* * *

Mîine dimineaţă, la ora cinci, voi face o „pernă de aer“! Deocamdată atît! Această scrisoare se va citi pe melodia *Gui gău iau* (vedeţi *Antologia poeziei chineze*, vol. I, unde toate poeziile sînt cîntate pe melodii)!

Cu stimă şi mister,

Emil Brumaru

21.VII.1980

România literară, nr. 13 din 2 aprilie 2003

3
Turgheniev iubea-n secret mamela!

Stimate domnule Lucian Raicu,

După ce, la cinci dimineaţa, m-am dus la subsol să fac o „pernă de aer“ hidroforului, chestia mi s-a părut atît de stupidă, încît nici n-o s-o mai explic. Scîrbit deci de toate, n-am mai cumpărat nici iaurt, nici lapte, am venit sus, mi-am ascuţit creioanele şi mi-am pus în faţă foaia mea obligatorie, fie ce-o fi!

* * *

Uneori mă apucă o poftă nebună de lectură. Aş dori, tind din tot sufletul, să citesc douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru! Aşa ar fi ideal! Dar cad în bot şi nu-mi rămîne decît, cel mult, să mă gîndesc la personajele cărţilor, mai ales la ele, nu la autori! La *viaţa lor*!! Ce chiloţi o fi purtînd Nastasia Filippovna? Oare între Vera, fiica lui Lebedev, şi Mîşkin n-a existat nimic? Sînt indicii, stimate domn, sînt indicii! Ippolit se branla? Tot ce-i posibil, febra mică a tuberculoşilor dă o stare continuă de excitaţie şi el, săracul, se pare c-a murit virgin, cu gîndul între cracii Aglaiei! Ce s-o fi întîmplat, exact, între Rogojin şi

Nastasia Filippovna, înainte ca acesta s-o penetreze, sub ţîţa stîngă, cu cuţitul? S-au futut ei, *sau nu*? Esenţial de ştiut, vă asigur, absolut esenţial! Fiindcă, v-am mai spus, mă bate-n perversiune gîndul că cu Nastasia ceva nu-i în regulă la floci! Mereu ea e însoţită de cîte o femeie sau o fetişcană încîntătoare! Vă pot da citate, stimate domn, citate!

* * *

De zece ani de cînd îl cunosc pe Mugur, el se tot vaită că gata, nu mai scrie, i-au murit toate celulele cenuşii, doar două ore pe zi mai mişcă şi dînsul, nu-i făcut pentru viaţă, ci pentru moarte; îşi dă demisia, se pensionează etc. Ei bine, în acest timp a scos vreo patru-cinci cărţi de poezii, un roman, două cărţi de eseuri, o carte cu interviuri şi pregăteşte, adică are „aproape“ scrise, încă două-trei cărţi! Întîi l-am crezut, apoi am fost amuzat, în ultima vreme a început să mă enerveze. Întrebarea e: „joacă“ el această neputinţă (care a dus, iată, la zece volume!) sau chiar o „trăieşte“, salvîndu-se veşnic în ultima clipă, cîştigînd clipa următoare? M-a uimit tenacitatea, încăpăţînarea cu care „lucra“, cîndva, la Dolhasca, la roman. Mă uimeşte acum sprinteneala cu care scrie articole. Ultima dată, cu cîteva zile în urmă, la telefon, m-a anunţat că, nu-i aşa?, nu mai poate scrie, s-a terminat etc…

* * *

S-ar putea să par răutăcios în cele scrise mai sus. De fapt, sînt intrigat, caut mecanismul. Vreau să-l folosesc!

* * *

Pentru *Ruina unui samovar.* „Nu se împlinise încă la trup, era slabă, oacheşă, şi *umbla puţin adusă din spate.*“ E vorba de Natalia Alexeevna, fata de şaptesprezece ani din *Rudin.* Turgheniev, ca de obicei, pudic, nu ne spune, dar lasă să se înţeleagă că Natalia avea sînii mari. Fetele, cărora le e jenă de umflarea propriilor ţîţe, la o anumită vîrstă, umblă, pentru a şi le masca, *puţin aduse din spate.* Turgheniev iubea-n secret mamela!

Cu stimă şi surîs,
Emil Brumaru

22.VII.1980

România literară, nr. 14 din 9 aprilie 2003

4
Ce coşmar delicios, ce lume nouă şi bulbucată

Stimate domnule Lucian Raicu,

Renunţ la numerotare, cifrele mă irită, sentimentul contează! Oricum o să se adune o mie şi una de scrisori. Ieri a plouat toată dimineaţa. Îmi place să umblu cu umbrela aplecată mult în faţă, în aşa fel încît nu văd femeile decît de la talie în jos! Ce coşmar delicios, ce lume nouă şi bulbucată! Să tot rătăceşti pe străzile pline de carne. Mai ales acum cînd, nefiind în măcelării, orice bucă de doamnă capătă ceva special. Ai şi hali-o, nu numai te-ai uita! Mă surprind gîndindu-mă că aş fi un canibal distins!

* * *

Ar trebui să vă scriu despre Dolhasca. În ultima vreme mă bîntuie fantoma acelui „spaţiu“, *rezervaţia naturală de îngeri*, tinereţea mea tristă-n spatele unui zid de cărămidă, într-un şezlong, cu creionul în mînă, la pîndă. „Zidul lui Mayer!“ Dar întrerup pentru a remarca, împreună cu dumneavoastră, cel din *Reflecţii*, că prea se scrie, de o bucată de vreme, voios, mult, aglomerat, cuvintele parcă ar curge pe la colţurile casei scriitorului prin burlane de tablă. Cărţile sînt „bune“, dar stufoase, bălărioase, se bat toţi calicii la gura emiţătoare a romancierilor, ba chiar şi a poeţilor. Scrisorile mele, o simt, suferă de aceeaşi dilatare; să le „tai“ mai precis, mai necruţător; dacă tot sînt pus pe scalpare, apoi scalpare să fie!

* * *

Pentru zilele cînd voi putea, deci, să vă scriu despre Dolhasca, să nu uit următoarele „personaje“ absolut reale: 1) ardeleanca Nuţa, cea care l-a bătut în cap cu chiloţii pe electricianul Vasilescu; 2) profesorul de istorie Secrieru cu vorba lui preferată „perfect-izmene“; 3) Octav, omul de la Sfatul Popular, care

chema oamenii la şedinţă, cu un ochi scurs (făcusem chiar, pe atunci, şi-un distih: „De la sfat priveşte grav/ Ochiul scurs al lui Octav!“); 4) eleva Milica, despre care se ştia că se fute cu tractoriştii; 5) graţioasa cantonieră Sultănica, veşnic în uniformă C.F.R., cu fanionul galben în mînă, cu ochii verzi, cu profilul grav; 6) infirmiera Maricica, blondă, fragilă, cochetă, cu formidabila ei replică dată administratorului Tătaru: „O să fac ce-mi spui cînd o să aibă pizda mea dinţi!“ (am chemat-o în birou, eram doar „directorul“ spitalului, şi i-am cerut să nu mai aud asemenea chestii din gura ei; ea a izbucnit în rîs!); 7) proaspătul doctor Balahur, dintr-un sat vecin, care a fugit pe geam din dispensar, cu bisturiul în mînă, într-o „salvare“, ca să nu fie bătut de soţul unei lehuze; 8) Florin Mugur, da, Florin Mugur care, acolo, în Dolhasca, devenise un „personaj“ important, central, de referinţă (dar despre el voi scrie, cîndva, şi-n ziare!); 9) magazionerul Topoliceanu care, ca să mă convingă că nu minte, mi-a zis (autentic, autentic!): „Puteţi să mă expectoraţi între ochi, dacă vă mint, dom’ doctor!“; etc… etc… etc…

* * *

Oare v-am scris aforismul acesta care-mi umblă prin cap de vreo două săptămîni? Între „misticism“ şi „miticism“, la Ioan Alexandru, e-o diferenţă de-o literă!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

23.VII.1980

P.C.: Totuşi, pentru ultima dată, numerotez! Ba nu, voi numerota permanent! Prea sînt curios să văd dacă unele „numere“ vor dispărea sau nu!

România literară, nr. 15 din 16 aprilie 2003

5
Undeva unde sînt motani, şi dovleci, şi fluturi

Stimate domnule Lucian Raicu,

Nu trebuie să vă mire că ieri, în lista incompletă de „personaje“, l-am trecut

şi pe Florin Mugur. Şi dînsul a fost în Arcadia! Într-o bună zi s-a dat jos dintr-un tren accelerat pe peronul gării, c-o valiză enormă în mînă, speriat de mine şi de moarte. Era, pe atunci, şef adjunct la revista *Argeş*, trăia o mare derută a vieţii şi, aş spune, a creaţiei, căuta o salvare şi credea că în altă parte, undeva unde sînt motani, şi dovleci, şi fluturi va găsi rezolvarea. Într-o măsură, îmi dau seama, a şi găsit-o. În schimb, ce bizar, mi-am pierdut-o eu!

* * *

El sta în gazdă tocmai la faimoasa infirmieră Maricica, cea care condiţiona executarea ordinelor administratorului Tătaru (fost paznic la „Canal!“) prin apariţia insolită a unei danturi într-un loc de-al ei destul de intim! Cu o maşină de scris, cu cafele, ciclobarbitale nocturne şi carbaxine diurne, în faţa unui geam deschis spre-o grădiniţă de flori şi-o stradă rurală, cu vaci şi tractoare, Mugur lucra la „roman“! Şi pe şest scria poezii pe care nu mi le citea niciodată de frică să nu-l inhib. Eu treceam pe la 10-11 pe la el. Se supăra iar c-am stricat o zi, iar n-o să mai scrie etc… Aşa că am stabilit să vină dînsul la mine, cînd îi convine. Putea să folosească două căi. Pe linia ferată, din traversă-n traversă, sau pe drum. Mă găsea în dosul casei, în şezlong, în faţa „zidului lui Mayer“. Niciodată nu puteam scrie în timpul prezenţei lui Mugur la Dolhasca!! Senzaţia netă pe care o aveam e că-mi „fură“ cuvintele!! Parcă le-ar fi canalizat spre dînsul, iar mie nu-mi rămînea decît să citesc sau să mă cert cu el cînd apărea! Asta nu înseamnă că odată plecat, nu-i scriam disperat să vină din nou! Am reuşit chiar să-l aduc pe-un timp de ceaţă, înfiorător, cînd Dolhasca devenea un infern al ratării definitive. N-a rezistat, a şters-o peste cîteva zile!

* * *

Pentru că am alunecat în „rezervaţia naturală de îngeri“, să notez alte cîteva personaje. Soţia unui casier de bilete impotent, care a fost prinsă cu şeful gării într-un (incredibil!) dulap. Preotul Cîrneală, mare jucător de poker, scurs cu religiozitate de bani de profesorii mai tineri, mai rezistenţi la băutură (în urma unui accident de maşină s-a ales cu un diabet!). Soţia superbă a croitorului din sat, umblînd c-o vacă la fel de frumoasă în aşa fel încît, în memorie, le văd mereu, înjugate la aceeaşi dorinţă! Puşcaşu, o fată grasă, isterică, făcea false crize de epilepsie în gară şi, cînd o aduceau la spital, mă înjura cu voluptate

(pînă la urmă a rămas gravidă cu un miliţian şi s-a calmat)! Dar să nu exagerăm!!

* * *

Ieri, în stradă, într-o lumină albă, rece de toamnă, am avut, pentru o clipă, impresia că se întîmplă ceva-n mine, un fel de revărsare fericită de lacrimi grele. Apoi m-am dus să stau la coadă la bere!

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

24.VII.1980

România literară, nr. 16 din 23 aprilie 2003

6
„Sinucigaş ratat, băşică de fiere spartă pe două picioare“

Stimate domnule Lucian Raicu,

Încep prin a vă ruga ca în toate scrisorile în care am scris „zidul lui Mayer“ să transformaţi pe *a* în *e*, deci „zidul lui Meyer“. Mi-am dat seama de greşeală de-abia acum, cînd am redeschis cartea ca să văd exact ce culoare avea plapuma de pe patul lui Ippolit, din visul acestuia. Era de mătase *verde*! Dar păianjenul lui Stavroghin, mai ţineţi minte? Unul mic, *roşu*! Mănuşile lui Lujin parcă-mi amintesc că-s *liliachii.* Camera lui Raskolnikov şi a babei au tapetul *galben.* Ar fi curios să-mi notez, să văd ce prefera din spectru Dostoievski.

* * *

Pentru ce se instalează Mîşkin, *care are bani cu nemiluita*, cînd vine de la Moscova, într-un hotel de mîna a treia, „în două odăiţe întunecoase şi sărăcăcios mobilate“?? Are el „gustul“ mizeriei? Sau e, pur şi simplu, un zgîrcit? Dar ştiu că dă bani, în dreapta şi-n stînga, la toţi cei ce-l solicită. Singura ipoteză plauzibilă ar fi că Mîşkin e cu „domiciliu forţat“. Nu stă unde-i convine lui, ci autorului!! Bănuiesc că pentru „atmosferă“.

* * *

În seara de pomină, cînd Nastasia Filippovna îşi dă, ca să zicem aşa, poalele sufletului peste cap în faţa musafirilor, Rogojin e împodobit foarte kitsch. „… avea la gît un fular nou de mătase, de un roşu aprins combinat cu verde, pe care stătea înfipt un diamant enorm, reprezentînd un cărăbuş, iar pe degetul murdar al mîinii drepte un inel de aur masiv cu un briliant de dimensiuni impresionante.“

* * *

De fapt, chiar lui Dostoievski, Nastasia Filippovna îi calcă mărunt şi ascuţit pe nervi. De asta pune, la un moment dat, pe un personaj secundar să spună „Aici numai cravaşa poate să ajute, altfel n-ai cum s-o scoţi la capăt cu creatura asta“. Să nu uităm că Rogojin, complice principal al autorului, *o snopeşte*, literalmente, în bătaie! Bravo, Rogojin!

* * *

Să fim atenţi, foarte atenţi la tot ce spune Ippolit! „…nu pot nici să-l iubesc şi nici să-l respect pe prinţ…“

* * *

„…un sfredel…“, „…un hîrb de tuse…“, „…sinucigaş ratat, băşică de fiere spartă pe două picioare…“, iată cîteva din complimentele făcute lui Ippolit! Şi totuşi, sincer să fiu, mi-e mai simpatic decît Mîşkin!!

* * *

Minunată replica Aglaiei în întîlnirea ei cu Nastasia Filippovna: „Dacă ai fi vrut să fii cinstită, te-ai fi făcut spălătoreasă!“. Numai că, frecînd duşumelele sau rufele, veşnic cu curul în sus şi-n mişcare, Nastasia Filippovna, mă întreb, n-ar fi avut o *poziţie* şi mai avantajoasă, şi mai vulnerabilă? Aglaia e o naivă!

* * *

Ce cuplu superb: Lebedev şi generalul Ivolghin! Umorul negru, umorul absurd. Împreună cu Ippolit, mi-s cei mai dragi din toată cartea. Plus „grupul

lui Burdovski“!

Cu stimă şi cafea,
Emil Brumaru

25.VII.1980

România literară, nr. 17 din 30 aprilie 2003

7
N-am citit toate cărţile, carnea e încă veselă!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Într-adevăr, a venit toamna. O simţisem mai demult, poate că în urmă cu vreo săptămînă, într-o dimineaţă rece, albă, sfîşietoare. Femeile au un regret grav în priviri; amînarea, pentru o clipă, în aer, a trupului pare uşor plictisită. Şi simt în mine, din ce în ce mai grea, abia ţinîndu-se de inimă, o lacrimă lacomă să cadă. Aş vrea să opresc o elevă subţire, cu vacanţa în toi, să-i sărut locul matricolei pe braţul de carne, între umăr şi cot, şi să-i dăruiesc cartea la care, nici acum!, n-am primit a doua corectură! Oare-aş mai putea fi îndrăgostit? Şi mi-e dor de Cehov!!

* * *

De cîteva zile n-am mai putut citit nimic. Ieri, uitîndu-mă la meciul de volei feminin, mă rugam în gînd: Doamne, fă o minune şi du-mă măcar cu jumătate din echipa braziliencelor ăstora care ţipă ca-n orgasm cînd marchează un punct, du-mă, Doamne, într-o insulă pustie şi-ţi jur că nu o să le fut, nu, ci o să le antrenez, o să le miros sudorile încinse de joc, o să le adăp şi o să le pun în iesle numai crini!

* * *

N-am citit încă toate cărţile, carnea e încă veselă! Dar cînd voi ajunge la vorba francezului, ce naiba o să mă fac? Acum, sînt sigur că niciodată nu voi citi chiar toate cărţile, dar carnea se va întrista treptat şi definitiv! Va trebui,

odată şi odată, să mă aşez voiniceşte pe scaun, să-mi potrivesc cu străşnicie coatele pe masă, să iau o mie de coli albe şi un creion infinit, şi să scriu, să scriu, să scriu *Vaca la ţară*!

* * *

M-am obişnuit atît de mult cu culcuşul acestei scrisori zilnice, încît, dacă m-ar alunga cineva din el, mi-ar fi frig şi-aş tîrîi inutil dimineaţa spre prînz şi prînzul spre seară. Am la ce mă gîndi, am la ce spera că voi face a doua zi. Cînd lipesc, în final, timbrul pe plic, îmi spun că, iată, nu-i totul pierdut, pot să bag o scrisoare în cutia galbenă şi poştală, e-n regulă! Încă!

* * *

Să nu uit: „...grăsana ceea de Alexandra...“, fiica mai mare a Epancinilor, visează două găini!!! Ce-ar zice despre asta bătrînul Freud?

* * *

Aglaia îi sărută mereu mîinile Alexandrei!

* * *

Dar iată-le pe toate: „Surorile Epancin erau, toate trei, nişte domnişoare trupeşe, de o constituţie robustă şi se bucurau de o sănătate înfloritoare; aveau umerii sculpturali, pieptul voinic, braţe puternice, aproape bărbăteşti, şi, bineînţeles, o poftă de mîncare corespunzătoare, pe care de altfel nici nu încercau s-o ascundă...“. Adăugaţi că-s puse zdravăn pe măritiş. Ce iz trebuie să fi fost la Epancini!

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

26.VII.1980

P.C.: Ieri am uitat să numerotez. Reiau şirul cifrelor spre o mie.

România literară, nr. 18 din 7 mai 2003

Iar pentru femeile cu sînii nebuni
aş avea sutiene de forţă!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Fericit c-am bătut aseară într-un mod absolut senzaţional, cînd totul părea dus dracului, pe handbaliştii ruşi, amărît că în „bunul de tipar“ aflat în sfîrşit la mine sînt 50 (cincizeci!!) de greşeli, încerc să scriu scrisoarea duminicală, pe un timp ploios, cu prima cafea băută demult. Tocmai s-a trezi Tamara Nikolaevna şi profit să mai fac un rînd! Fie ce-o fi! (E vorba, desigur, de cafea!)

* * *

Curios cît de scîrbit de propriile rînduri te lasă o „corectură“! Nu se mai simte nimic din sufletul pe care l-am pus, cîndva, în aceste cuvinte făcute din litere. Oricum, cred că e ultima dată cînd mai citesc, obligat fiind, de la un capăt la altul, cartea asta care-i un dulap ratat (pentru c-ar fi fost cu adevărat o izbîndă dacă-l alcătuiam din lemn, nu din versuri).

* * *

Pentru că a venit vorba de *dulap*, mi-am amintit că, pe vremuri, vreo cîţiva ani m-am gîndit cum să scriu un poem (scurt): *cana*. Doream să fac o cană din cuvinte, una esenţială. Nu mi-a ieşit decît o strofă şi aceea, parcă, blagiană. Şi n-am mai publicat-o. De fapt şi acum sînt obsedat de acest obiect. În schimb mi-a reuşit o fîntînă!

* * *

Bineînţeles, scrisoarea asta e scrisă sub impresia „corecturii“. Cana galbenă, de teracotă, din care beau zilnic dimineaţa o cafea uriaşă (fiindu-mi interzis!) reprezintă, acum, posibilitatea de-a mai obţine un mic entuziasm ce-mi declanşează mîna pentru cîteva zeci de minute fiindcă, sînt sigur de asta, scriu *cu mîna*!

* * *

Am momente în care aş cumpăra mii de chiloţi de damă şi i-aş dărui, umil, la colţ de stradă! Fetişism? O, nu, e un vis de-al meu să deschid o mică prăvălie de lenjerie intimă feminină, într-un orăşel de provincie, într-o piaţetă obscură, cu intrarea printr-un gang subţire şi umed. Aş auzi, de la tejghea, tropăitul minuscul al cumpărătoarelor, le-aş aştepta cu sufletul la gură, le-aş servi cu o nesfîrşită grijă şi delicateţe. Iar pentru femeile cu sînii nebuni, aş avea sutiene de forţă!

* * *

Dinescu mă întreabă dacă am numărul dumneavoastră de telefon. Îl am. Dar ce-aş putea spune?

* * *

Nu sînt deloc în formă. „Corectura“! Şi-am mai citit şi în *Tribuna* că în dicţionarul ăla al Academiei sînt într-un compartiment cam aglomerat. Futu-le muma-n cur! Eu, fiu de C.F.R.-ist!!!

* * *

Posibil că pe la începutul lui august să vin în Bucureşti. M-aş bucura, cu adevărat, să vă întîlnesc.

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

27.VII.1980

România literară, nr. 19 din 14 mai 2003

9
Prăvălioara mea de lenjerie intimă de damă

Stimate domnule Lucian Raicu,

Profit de absenţa Tamarei Nikolaevna, care-i plecată, c-o şaretă de ocazie, în localitatea P., la părinţii ei, şi-mi prepar o cafea în plus încercînd să scriu, de

azi, scrisoarea pentru mîine, luni! Gînduri disparate, stimate domn, gînduri disparate!

* * *

De cîte ori o văd pe Nadia la televizor, îmi vine în minte Dinescu! Sînt absolut sincer, nu mint. Au ceva comun, nu ştiu ce, poate siguranţa, aroganţa, eleganţa şi Franţa! *Mersul* lor presupune o încredere fantastică; pasul e exact acela care trebuia făcut. *Aerul din jurul lor e acelaşi!* Sînt înconjuraţi de ceva imposibil de descris, dar teribil de evident. Cred că nu mă înşel.

* * *

Sînteţi în legitimă neîncredere să vă întrebaţi: „Ce l-o fi pocnit, dom'le, pe Brumaru afecţiunea, de-mi scrie zilnic şi indescifrabil?“. Ei bine, pur şi simplu, vă scriu! Lucrurile, într-un anumit fel, s-au întîmplat aşa. După cele două vizite făcute la dumneavoastră, mult mai tîrziu, developînd filmul şi rulîndu-l cu încetinitorul („developarea“ s-a realizat fără să-mi dau seama, ca şi „filmarea“), am început să observ nişte chestii extrem de curioase. Desigur, exista mai demult un gînd al meu de-a vă scrie. Apoi s-a nimerit c-a venit Dinescu („Ce pula mea!“) în Iaşi şi, ca şi cum totul era pus de-un secol la punct, m-am trezit scriindu-vă! Cam asta-i! Dacă n-o fi cealaltă!!

* * *

Prăvălioara mea de lenjerie intimă de damă, dintr-un mic orăşel de provincie (de ce nu Fălticeni?), la care se ajunge prin gangul acela subţire şi umed, trebuie să aibă o firmă pe un fond albastru, o vacă portocalie cu ugerul umflat enorm într-un sutien cu patru sfîrcuri! Sau o iapă roaibă, ridicată în două picioare într-un combinezon spumos, bleu-pal! Eventual amîndouă, faţă-n faţă, uitîndu-se în sus la o pulă mică, trandafirie ce-apare dintre nouri albi! Cred că sînteţi de acord că am spirit comercial!

* * *

Nu văd nimic „periculos“, „josnic“, „murdar“ etc. în a folosi cele cîteva cuvinte aşa-zise ruşinoase, ştiute şi răs-ştiute de toţi, strigate, şoptite şi scrise pe toate gardurile şi trotuarele de cînd e lumea lume. Mi se pare mult mai vulgar

să spun c-am „regulat“-o pe Didina decît să recunosc verde c-am futut-o. Cineva îmi povestea că în timp ce se ocupa cu fututul cinstit al unei distinse doamne, aceasta îl excita enorm, îndemnîndu-l în şoaptă: „Regulează-mă..., regulează-mă...“. Foarte kitsch gagica! Ştia ea ce ştia!! Închei violent,

cu stimă şi afecţiune!

Emil Brumaru

pentru 28.VII.1980

România literară, nr. 20 din 21 mai 2003

10
Spumă de dantele

Stimate domnule Lucian Raicu,

Îmi plăcea, acum vreo cîţiva ani, să spun, poetic: ce-i în mînă nu-i minciună, ci *căpşună*. Azi, deodată, am, mai realist, certitudinea că ce-i în mînă nu-i minciună, ci *creion*! Drept care mi-am ascuţit cu o lamă „Sputnik“ cele şapte creioane „Koh-I-Noor“ B şi mă pregătesc s-o dovedesc. În timp, se înţelege!

* * *

De verificat dacă „ce-i în guşă şi-n căpuşă“!

* * *

Mi-am adus aminte de alte cîteva „personaje“ din localitatea D*** (mă încîntă de cîte ori întîlnesc acest fel, c-o literă şi trei steluţe, de-a fixa spaţiul). 1) Dentistul (nu mai ţin minte cum îl chema) care făcea naveta de la Fălticeni. Venea din cînd în cînd pe la spital. Mă întreba, invariabil, dacă mai lucrez la „Lindicologie“!!! Ideea lui fixă că trebuie înfiinţată o astfel de ştiinţă. L-am dezamăgit! 2) Farmacista, lungă, slabă, învăţa limba engleză fără profesor, purta perucă şi vindea, într-o farmacie aflată în gară, prezervative pentru colectivişti. Avea o „buză de iepure“ operată! 3) Contabila Tuţa, femeia cu curul cel mai rotund, mai aliotman, din localitatea D***! Şi-l purta în fuste scurte, crăpate, perfect conştientă de ce miracol i se întîmplă în spate. Soţul ei

lucra la A.D.A.S.! Tuţa avea popoul asigurat!!

* * *

Cred că prin 1978, dar s-ar putea să mă înşel, în urma unui articol al lui Alex. Ştefănescu, i-am scris şi i-am demonstrat că, de fapt, tot ceea ce publicaţi dumneavoastră sînt nişte *fragmente de jurnal*! Mă refeream la *cronicile literare*. Căutam să-l conving (el, ţin minte, îşi exprima nişte rezerve) că nu faceţi decît să vă folosiţi, să luaţi ca pretext cărţile unor poeţi, prilej de a vă dezvălui cele mai fine unde din suflet, produse de căderea *operei* străine-n el! Era vorba, repet, de cronicile literare. *Operă străină*, dar, din momentul scufundării, *a dumneavoastră*. Aparenta „pliere“ e de fapt o încercare a limitelor propriei vieţi secrete, bănuiesc că ziceam eu pe atunci. *Jurnal, jurnal şi iar jurnal, şi încă unul intim, scandalos de intim!* Desigur, se pot demonstra şi alte ipoteze.

* * *

Iar în prăvălia mea de lenjerie de damă, dintr-un orăşel de provincie (orăşelul F***), la care s-ar ajunge printr-un gang subţire şi umed, ar veni toate eroinele lui Turgheniev (o, eroinele!), ar trece grăbită, superbă, Anna Karenina, s-ar iţi Nataşa Rostova, ar zăbovi, certîndu-se pentr-un ciorap, Gruşenka, şi-ar cumpăra batiste pentru şters la cur Odette de Crécy, uitîndu-se, pe furiş, la Nastasia Filippovna ce-ar mirosi o spumă de dantele! Dar madame Bovary? Dar Eula lui Faulkner proaspăt sosită de pe Moşia Franţuzului? Aş face saci de bani!!!

Cu stimă şi comerţ,
Emil Brumaru

29.VII.1980

România literară, nr. 21 din 28 mai 2003

11
„Natalia se îmbujoră toată şi tăcu“

Stimate domnule Lucian Raicu,

„Natalia se îmbujoră *toată* (s.n.) şi tăcu“. Obişnuit, Natalia e mereu, tamnesam, „îmbujorată“. Însă acum se întîmplă altceva. Turgheniev, fiţi sigur, se gîndeşte şi se referă la „toată“ Natalia, nu numai la faţa ei, şi vede, pe lîngă obraji, şi fesele „îmbujorate“ de emoţie. Iar Rudin, la 35 de ani, credeţi că privea altfel?

* * *

„Natalia se opri, *dar nu se întoarse*“ (s.n.). Ce intuiţie din partea ei! Vă amintiţi, Rudin o strigă după ce ea îşi smulge mîna dintr-a lui şi pleacă. Rudin are 35 de ani. Natalia 17 ani. La ce se uită un bărbat de 35 de ani cînd are în faţă, la cîţiva paşi, o fată de şaptesprezece ani, *stînd cu spatele*? Răspundeţi, stimate domn, răspundeţi! Ei bine, Natalia nu s-a întors tocmai pentru că *ştia* şi *vroia* asta!

* * *

Înainte de figura destul de sexy de mai sus, Natalia „se înspăimîntase singură de toate simţămintele care se treziseră deodată (şi adaugă Turgheniev suav) în sufletul ei...“. Am văzut rezultatul „înspăimîntării“ ce se trezise în „sufletul“ ei! Aproape că-mi vine să strig, bătînd din picior, ca la o sîrbă:

Cert e că Natalia
Îşi arată talia
Şi mai jos puţin
Domnului Rudin!!!

Hop-şa! Hop-şa!!

* * *

„Natalia îşi ridică fruntea. În umbra tainică a boschetului, în lumina pală ce cădea din cerul nopţii, chipul ei palid, cu trăsături fine, stăpînit de emoţie, avea o înfăţişare minunată.“ E vorba de prima întîlnire dintre Rudin şi fecioara, neprihănita Natalia. „Umbră tainică“, „lumină pală“, „trăsături fine“, „înfăţişare minunată“. Şi ştiţi ce-i spune? Bănuiţi, măcar? Virgina Natalia, în atmosfera dulce-lunară, arătînd ca un înger, răspică următoarele cuvinte, scurt pe doi: „–

Să ştii... voi fi a ta!“ „– O, Doamne!“, exclamăm împreună cu Rudin, asta vrea să se fută!! „Dar Natalia îi alunecase din mîini şi plecase.“ Şi iată-l pe Rudin lăsat baltă şi-n erecţie în boschetul gingaşei întîlniri. Natalia ştie ce-nseamnă să aţîţi, mai întîi verbal, un bărbat!

* * *

Natalia, în călduri, îi mai dă o şansă lui Rudin: întîlnirea de „la Iazul lui Avdiuhin, în dosul păduricii de stejari“. Dar Rudin nu se dovedeşte a fi *Marele Cal*!

* * *

După plecarea precipitată a lui Rudin, Natalia are o discuţie cu maică-sa, apoi iese din cameră. „Daria Mihailovna privi în urma ei şi se gîndi: Îmi seamănă... va fi pătimaşă. Mais elle aura moins d’abandonne...“ Deci ea fusese şi mai şi. Avem certitudinea imediat. Căci iată ce face Daria Mihailovna după ce-şi dădăceşte fiica. „Îndată ce guvernanta plecă, îl chemă pe Pandelevski. [...] Pandelevski o linişti... se pricepea atît de bine s-o facă!“ Această ultimă frază, cu echivocul celor trei puncte din mijloc şi aluzia libidinoasă din cuvintele ce-o încheie, e edificatoare. Ce n-a reuşit fiica realizează, rapid, mama!!

Cu stimă şi exegeză,

Emil Brumaru

30.VII.1980

România literară, nr. 22 din 4 iunie 2003

12
Un fluture ce palpită

Stimate domnule Lucian Raicu,

De fapt, ce bine se autodefineşte (din punctul meu de vedere) Turgheniev în rîndurile următoare: „...era ca şi cum ai fi deschis, într-o cameră întunecoasă şi murdară, o sticluţă de parfum uitată...“. Obişnuit, se percepe mireasma, nu se vede camera „întunecoasă şi murdară“, sexualitatea aprigă a eroinelor lui

plimbate printre mesteceni zvelţi, argintii, nostalgici. Natalia s-ar fute şi cu ochii (o şi face, mereu i se aprind privirile în preajma lui Rudin!); Turgheniev ascunde cît poate, jenat, libidoul acestei „copile“ sub „umbra străvezie a frasinilor“, o pune să citească *Istoria cruciadelor*, să-i devieze poftele prin lectură. Totu-i degeaba!

* * *

Suferinţa Nataliei după fuga lui Rudin? Aici, în sfîrşit, Turgheniev nu-şi mai ascunde „eroina“ după degetul lui pudic. „Oricît de grea ar fi lovitura care se abate asupra unui om, el – iertaţi-mi felul grosolan de-a mă exprima – va începe să mănînce numai după cîteva ceasuri, sau cel mult a doua zi. Şi în asta îşi va găsi cea dintîi mîngîiere...“ Şi un om care mănîncă, stimate domn, ca să mergem pînă la capăt „– iertaţi-mi felul grosolan de-a mă exprima –“, se mai şi cacă! Or, Natalia suferind şi căcîndu-se, iată răzbunarea sadicului Turgheniev!!!

* * *

Ce elegant trece *timpul lui* Turgheniev!

„Mai trecură cîţiva ani.

Era o zi rece de toamnă cînd în faţa celui mai mare hotel din Oraşul S***, reşedinţa guberniei, se opri o caleaşcă. Din ea coborî un domn...“ Ai impresia că domnul s-a urcat, dezinvolt, în caleaşcă în urmă cu „cîţiva ani“, care „trecură“ doar pentru ca el să poată coborî, într-o „zi rece de toamnă“, „în faţa celui mai mare hotel din Oraşul S***, reşedinţa guberniei...“!

* * *

„Domnul baron se ocupă şi de literatură sau mai bine zis... ah! Ce fluture minunat! Daţi-mi voie să vă atrag atenţia... Mai bine zis se ocupă de economie politică...“ Acest fluture ce palpită, ah, între literatură şi economia politică!!

* * *

De ce oare iubesc, îmi strecoară în suflet, ca prin mărarul proaspăt al copilăriei, o bucurie intimă, adîncă, astfel de fraze?

„Ajuns acasă, îmbrăcă un halat vechi şi se aşeză preocupat la pian.“

„Conacul Dariei Mihailovna la Sumscaia trecea drept cea mai de seamă casă

din toată gubernia.“

„Toată gubernia N... spunea că Alexandra Pavlovna e fermecătoare şi gubernia N... nu se înşală.“

„Deodată se auziră huruind roţile unei trăsuri. O caleaşcă mică intră în curte. După cîteva clipe în salon apăru feciorul, aducînd o scrisoare pe o tăviţă de argint.“ Era de la al dumneavoastră,

plin de stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

31.VII.1980

P.C.: Scrisoarea a fost scrisă, vă asigur, în direct. Am răsfoit cartea pe care abia o terminasem de citit şi am comentat cîteva sublinieri făcute-n timpul dulce al lecturii!

România literară, nr. 23 din 11 iunie 2003

13
Dacă trec de coropişniţa asta, merge!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Există plăcerea enormă de a da citate. Oare ea n-ar putea fi dusă pînă la limită? De exemplu, să copiezi tot *Idiotul*, să comentezi cu un singur cuvînt: fantastic!, şi să publici chestia asta. Pe urmă, netulburat, să copiezi şi *Război şi pace*!

* * *

Am întotdeauna dificultăţi de lectură la *Crimă şi pedeapsă*. Totul este să mă decid, împreună cu Rodia, să-i sparg babei ţeasta cu toporul. Dacă trec peste coropişniţa asta, merge! Obişnuit însă, mă înghesui în căruţa aceea uriaşă trasă de un căluţ prăpădit (pardon, „iepşoară“), din visul lui Raskolnikov, mă înghesui deci lîngă „muieruşca“ ce „sparge alune şi rîde“. V-o amintiţi? „Chefliii urcară alături de ei o muiere zdravănă şi rumenă. E îmbrăcată în stambă roşie ca focul, are o kicika pe cap cusută cu mărgele şi pîslari în picioare: ronţăie alune şi chicoteşte...“ Şi acolo rămîn, umblîndu-i cu mîna pe la fofoleancă!

* * *

Bătrînul Dosto! Nici măcar personajele de-a patra sau de-a cincea mînă nu sînt lăsate în pace. În *Idiotul*, „Anfisa Alexeevna, după cum auzisem, avea (nici mai mult, nici mai puţin, stimate domn! – n.n.) migrenă, febră, delir“. Nastasia, grijulia ce-i aduce lui Raskolnikov ceai şi o lingură de supă, rîde şi ea o dată, „aşa cum îi era obiceiul, isteric şi bolnăvicios“.

* * *

Într-adevăr, ciudată coincidenţă! Cred că v-am mai scris că Rodia stă într-o clădire cu 4 etaje, la mansardă, Marmeladov tot la etajul 4, baba Aliona Ivanovna, tot la 4! Bine, dar cînd şi secţia de poliţie e tot la etajul 4, ce mai pot zice? Iar în această secţie, Rodion se duce în camera a patra! Nu-i lucru curat!

* * *

Formidabil! Şi Razumihin locuieşte la etajul 4!!

* * *

Pentru a putea deschide prăvălioara mea de lenjerie de damă, într-un mic orăşel etc. etc., *îmi trebuie foarte multă lectură*! Să studiez toaletele tuturor personajelor feminine din marile cărţi, să caut să-mi aprovizionez rafturile cu marfă pe măsura lor, după gustul lor. Să nu uit c-ar putea avea, fiecare, fel de fel de fantezii, interzise de autor în volumele de unde au scăpat, ca să treacă pe la tejgheaua mea, pentru o clipă. Vine apoi, nesfîrşit, lanţul extrem de variat al personajelor de-a doua, a treia, a patra, de-a nu ştiu cîta mînă! Au şi ele nevoie de ceva pe dedesubt, nu? Ar fi bizar să ne gîndim că numai „eroinele“ poartă chiloţi! Cu timpul mi-aş extinde prăvălioara de lenjerie de damă într-un mic orăşel etc. etc., adăugîndu-i poate o cofetărie, *Cofetăria eternă*, cu boschete de zmeură şi un motan, al cărui nume nu-l pomenesc, cu şerveţel pe laba stîngă, servind prompt şi siamez nesăţioasa clientelă! Reţetele prăjiturilor ar trebui studiate adînc în *O mie şi una de nopţi*.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

1.VIII.1980

România literară, nr. 24 din 18 iunie 2003

Am îngenuncheat şi m-am rugat lui Dumnezeu să nu-mi ia poezia

Stimate domnule Lucian Raicu,

Prea multe citate, prea „livreşti“ scrisorile astea, şi totuşi, eu, cel care le scriu, mă simt atît de bine cu creionul în mînă şi foaia liniată în faţă, pe birou, gîndindu-mă la dumneavoastră. Principalul e să ai cui scrie şi mi se pare (cît n-aş da să nu mă fi înşelat!) că am găsit, în sfîrşit, „adresantul“ ideal! Desigur, e un semn de mare nerăbdare să comunici prin *scrisori* ceea ce, poate, dacă aş avea tăria de a mă abţine de la foiţa zilnică, ar deveni, prin condensare, cu timpul, *proză* sau chiar *poezie*. Dar fraza de mai sus e o înşelăciune! *Eu nu aş scrie*, pur şi simplu, dacă n-aş trimite plicul imediat, bucuros că „scap“, dar şi întristat că prin „fisura“ asta mi se duce-duce-duce viaţa, stimate domnule Lucian Raicu. Cîteodată mă apucă o jale cumplită cînd îmi dau seama că teancul de file se adună la dumneavoastră şi nu la mine! Eu rămîn veşnic cu altă foaie nescrisă în faţă. Dar mă mîngîi că acolo, undeva, departe (dar cît de aproape!), scrisorile stau, se aşteaptă una pe alta, se adună în mormanul visat de mine: *1 001 scrisori* (am mai adăugat una, tot din spirit „livresc“!). Începutul cuncetul se face oţetul, rapid-rapid intrăm în vid!!

* * *

Pe de altă parte, ce-aş putea să vă scriu dacă, într-o zi, nu mă întîlnesc cu nimeni, nu fac decît să citesc ceva, să iau pîine, să mă învîrt prin casă, să dau o raită pe la librărie şi iar să citesc? Desigur, copilul, soţia, părinţii iscă fel de fel de întîmplări, unele plăcute, altele extrem de neplăcute. Există nervi, vorba Soresculuі, peste tot. Iar cu pilule degeaba încerc să mi-i subţii, mai bine zis *să mi-i mai* – că subţiri sînt ei destul! Dar scrisoarea mea este tocmai o fugă, o clipă de linişte, de afecţiune exasperată-n cuvinte, un apel la ce-aş fi vrut să fac şi n-am făcut, o rugăciune laică, da, o rugăciune, pentru că numai aşa mai ştiu să mă rog. Ţin minte o seară cînd, la Dolhasca, pe întuneric, m-am dus în grădină, între copacii din spatele casei, am îngenuncheat şi m-am rugat lui Dumnezeu să nu-mi ia poezia, să mi-o deie mereu, mereu. Nu eram patetic, eram speriat, simţeam că pierd ceva definitiv, deşi pe atunci scriam, umblam năuc de versuri, le pîndeam şi le prindeam uneori. Unde am greşit? Să fi rămas

acolo, la Dolhasca? Dar în ultimii vreo trei ani nu mai scrisesem nimic, sau aproape nimic. Poate că aş fi reînceput? Cine ştie? Poate. Oricum, cîteodată, foarte rar, mai cred şi acum că voi reîncepe. Greu e că nu mai am „aparatura“ de atunci, sănătatea, bucuria. Fiindcă întotdeauna cînd am scris m-am simţit fericit, sănătos!!! Trebuie schimbată „metoda“? Înseamnă să schimb totul. Să încep altceva. Şi nu mă pricep. Sau nu pot. Sau nu mai am ce începe.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

2.VIII.1980

România literară, nr. 25 din 25 iunie 2003

15
Clocotul minuscul al luminii pe obiecte

Stimate domnule Lucian Raicu,

Singurul lucru pe care regret că nu l-am făcut la timpul lui e studiul amănunţit al luminii! Cîte pagini au rămas nescrise! Cîte capitole şi subcapitole! Şi totuşi, ani în şir, am pîndit-o, am *văzut-o*, uneori am *simţit-o* atît de reală, încît nu trebuia decît să întind mîna şi s-o jupoi de pe ziduri, de pe obiecte. Cea mai acută şi dulce-dureroasă percepţie a luminii o aveam la o anumită cantitate de votcă. Mai ales toamna. Ţin minte că odată am stat o jumătate de zi într-un foarte mic bar din Fălticeni, în aşa fel aşezat încît să văd lumina, pe un zid enorm, alb, cred că al cinematografului de vis-à-vis, şi umbra care dansa încet, dar necruţător, a altei clădiri, pe el. Obişnuit, comandam trei votci mici ca şi cum aş mai fi aşteptat doi amici. Le beam singur. Pe urmă… În după-amiaza aceea mai era în bar un singur om, piticul ghebos de la circul ce sosise-n Fălticeni. Şi el bea singur. În rest, lume care venea şi pleca rapid. Atunci am înţeles ceva, dar am uitat imediat, aşa mi se întîmplă întotdeauna. *Vedeam* c-o precizie uluitoare. Porii zidului i-aş fi putut număra. Dar nu asta era important, ci *lumina. O ştiam, o înţelesesem!* Însă, repet, tot ce *ştiam* în clipa aceea, tot ce *înţelesesem* am uitat imediat. Altădată, tot după-amiaza, şi tot după ce băusem votcă, am redescoperit *lumina* în spatele casei, de fapt al magaziei, în iarbă. Iarăşi căpătasem o percepţie vizuală neobişnuită. Iarba era un fleac,

puteam s-o număr! Lumina, lumina aceea ce-mi lăsa amintirea unui secret înţeles şi pierdut! Şi chiar cînd înţelegeam, în aceeaşi secundă mă dubla gîndul că nu voi putea comunica ceea ce-mi părea atît de cunoscut. Nici acum nu pot să explic exact. Adaug doar că începeam s-o şi aud, da, auzeam bîzîitul, nu, nu bîzîitul, *clocotul minuscul al luminii pe obiecte*, parcă ar fi fiert apa încetişor. Foarte palid ce-am spus eu acum.

* * *

Cred că, mai precis zis, lumina *sfîrîia*. Şi iată-mă amintindu-mi de o altă întîlnire *corp la corp* cu dînsa. După-amiază. Sînt la prof. Secrieru, de istorie, bem votcă şi mîncăm (ce deliciu!) scrumbii afumate preparate în ceapă. Avea un scrînciob în care m-am legănat la infinit, ceasuri întregi, privind *lumina din aer*! Îmi venea să urlu de bucurie. De cîte ori veneam cu scrînciobul în jos, simţeam cum mă izbesc de ea. Lumină albă, rece, electrică, de toamnă. Atunci am studiat îndelung şi o răsuflătoare a beciului aflată sub nişte trepte de ciment.

* * *

Trei întîlniri pe care le-am avut cu lumina, atît de prost descrise, de inexact. Rămîn doar cu sentimentul c-am înţeles şi-am uitat instantaneu ceva! Ce? Nu ştiu. Dar asta nu-i totul!

Cu stimă şi afecţiune

Emil Brumaru

3.VIII.1980

România literară, nr. 26 din 2 iulie 2003

16
Eu mă logodesc, mă căsătoresc cu cărţile

Stimate domnule Lucian Raicu,

Nici cafeaua, nici geamul deschis, nici creionul bine ascuţit, nici foaia liniată, nici diazepamul luat ca să nu-mi sară creierii din bilă, nici chiar o carte a bătrînului Dosto, deschisă pe masă, în unele zile, ca-n cea de acum, nu-mi

prea pot ajuta sufletul să fie bucuros. Uneori simt cum mi-l tîrîi, legat c-o sfoară, prin praf, săptămîni întregi. Mă gîndeam să-l recitesc pe Blecher, iubirea mea nebună de pe la vreo 19-20 de ani. Îmi aduc aminte de formatul cărţii, mic, de electrocutarea pe care am suferit-o înfulecînd pentru prima dată *Întîmplări în irealitatea imediată*. Da, parcă aş fi pus mîna pe un fir electric! Dar mai bine aş găsi ceva liniştitor, ceva calm, blînd-senzual, un culcuş ocrotitor, o lectură-pansament. Şi nu mă mai dumiresc de unde să scot cartea atottămăduitoare, cartea fragedă şi pură, uşoară, străvezie, vesel deschisă-n faţa ochilor mei avizi de fericire. Să stai într-o casă cu camere luminoase, răcoroase, aşezată în mijlocul unei grădini, să-ţi ai razele tale de lumină, credincioase, care vin la ore fixe să se întindă pe cîte un covor sau să se izbească dulce de vreo oglindă, să auzi o cişmea picurînd pe-o lespede, afară, să dai la o parte un capot uitat de-o femeie pe patul tău, să iei cartea minunată a copilăriei şi s-o răsfoieşti încet, cu pauze-n care-ţi umpli pieptul c-un aer nostalgic, să adormi şi să visezi că zbori, ca fluturii, scăpat de gravitaţie, peste pajişti vernil, cot la cot cu miresmele cele mai dragi.

* * *

„Sînt foarte necăjit că nu am fluturii. Ei, nugaua şi catifeaua mă deznădăjduiesc.“ Am citat din *corespondenţa* lui Balzac! Penultima scrisoare către Doamna Hanska. Iar mai departe, către sfîrşitul epistolei:

„…hazardul este un subdrac…“!!!

* * *

Una din tristeţile mele, nu livreşti, ci ale *vieţii*, este că nu am citit încă, vai, *corespondenţa* lui Flaubert! Se pare că în ea aş găsi o mie şi una de satisfacţii, o simt, o simt! De unde să iau volumele pe care le-aş buchisi, le-aş pritoci-n plăcerea mea? Fiindcă, şi aici e clenciul, o bucurie *deplină* nu aş avea decît dacă ele ar fi ale mele. Cărţile împrumutate, de la amici sau de la bibliotecă, mă oripilează. Eu mă logodesc, mă căsătoresc cu cărţile! Nu le dau fiindcă m-aş simţi înşelat, pierdut. Iar amantlîcul pasager cu un volum cedat mie doar pentru o săptămînă mă inhibă. Nici nu citesc cartea, o dau înapoi nerăsfoită.

* * *

V-am scris că Anastasia Filippovna citea *Doamna Bovary*?

* * *

Şi-n tot timpul acesta, dumneavoastră, „adresantul“, unde sînteţi, ce faceţi, ce gîndiţi? Nu vă pot vedea decît acolo, pe scaunul acela cu abisul în spate, izolat de-un perete gros, transparent, de noi, făcînd gesturi din ce în ce mai nuanţate, mai enigmatice, parcă încercînd un alt alfabet, al disperaţilor muţi.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

4.VIII.1980

România literară, nr. 27 din 9 iulie 2003

18
Ea mi-a promis că-mi va păstra scrisorile într-un sutien uriaş

Stimate domnule Lucian Raicu,

Pentru *Bestiar*, iată şi un animal poesc:

„Era lung de aproape un metru, dar n-avea decît 15 cm lăţime. Avea patru picioare foarte scurte, iar labele înarmate cu gheare strălucitoare, lungi şi stacojii, ca de coral. Trupul era acoperit cu un păr lins şi mătăsos, alb ca zăpada, iar coada ascuţită ca la şobolani şi lungă de vreo jumătate de metru. Capul semăna cu al unei pisici, în afară de urechi, care atîrnau ca la cîine. Colţii aveau culoare stacojie strălucitoare ca şi ghearele“. Ceea ce izbeşte este, fără îndoială, culoarea colţilor, stacojie, ca şi cum ar avea bijuterii în gură, nu dantură! Periculozitatea este dată, cred, tocmai de alcătuirea de o frumuseţe stranie a animalului.

* * *

Telefonul lui Dinescu! A venit la capătul unei zile gri. Tamara Nikolaevna, în plină intoxicaţie (cehoviană!) cu ciuperci, la 38°, stă lăţită suav în pat. A trebuit să umblu, să evoluez printre *oameni*, nu *personaje*, ca să-i fac rost de

medicamente etc. (mă simt de o mie de ori mai bine cu *personajele* decît cu *oamenii*!). De cîte ori dă Dinescu telefon de la dumneavoastră, mi-e imposibil să vă transmit ceva. O jenă funciară mă opreşte să duc o discuţie „prin cablu“ cu cel căruia-i scriu zilnic! Am impresia că „vraja“ s-ar rupe. Dar, ieri, vorbind cu Dinescu, mi-am închipuit că staţi tot cu spatele la abis şi că, probabil, sînteţi iar pe cale de a descoperi inefabilul alfabet al delicateţii.

* * *

Cred că fac parte din categoria acelora care, ca şi „sărmanul“ Makar Alexeevici Devuşkin, v-ar scrie scrisori chiar dacă ar locui în acelaşi bloc, la ap. 33, să zicem!

* * *

Da, Dinescu este cam ca Nadia cea care a căzut de la paralele şi s-a buşit dizgraţios la „sărituri“, ca apoi să ieie *aur* la sol şi bîrnă! Tăria de-a fi campion! *Oricum* şi *oricînd*!

* * *

Să ating, în sfîrşit, un punct negru. Am numerotat şi voi numerota scrisorile, pentru că, vai, am senzaţia (şi uneori certitudinea) că de cîţiva ani corespondenţa mea e supravegheată. Desigur, nu-mi face plăcere, dar nici nu mă incomodează prea mult. Singurul reproş ar fi că, uneori, plicurile mele, uitate pe vreo masă de funcţionar prea ocupat, întîrzie. Şi lui Dostoievski i se controlau scrisorile; încă un motiv să mă simt mare! La trecuta conferinţă a scriitorilor am vrut să atac această problemă. M-am abţinut. La următoarea, în cazul unor absenţe din şirul meu numerotat, voi vorbi. Vă daţi seama, paragraful acesta nu-i scris numai pentru dumneavoastră!

* * *

În *Cofetăria eternă*, care de fapt a existat şi sper să mai existe în Fălticeni, mîncam, de cîte ori veneam să iau cărţi de la librărie (cam o dată sau de două ori pe săptămînă), îngheţate uriaşe de zmeură combinată cu vanilie şi scriam unei fermecătoare poete bucureştene de care, pe atunci, mă îndrăgostisem lulea: Bobinokarovna! Ea mi-a promis că-mi va păstra scrisorile într-un sutien uriaş.

Şi dusă a fost!!!

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

6.VIII.1980

România literară, nr. 28 din 16 iulie 2003

20
Ce fragedă deşuchiere, ce naivă şi bruscă aprindere

Stimate domnule Lucian Raicu,

Că-n fiecare din noi există un mic Raskolnikov care, chiar dacă nu pocneşte-o babă cu toporu-n cap, face el o porcărioară, e lucru cert. Tendinţa de-a ne socoti din categoria celor privilegiaţi, aleşi, neobişnuiţi, e prea seducătoare. Şi-apoi mai este şi *plăcerea* remuşcărilor, tăvăleala-n noroiul propriului suflet, jubilarea de a-ţi spune: „…sînt un păduche estetic…“. Vine însă clipa amară, lucidă şi, aş adăuga, plină de umor, cînd te întrebi: „Oare s-ar fi băgat Napoleon sub patul unei babe?“. Nu, nu s-ar fi băgat! Dar, stimate domn, vă rog să mă credeţi, sub patul unei eleve, da, al unei eleve, de ce zîmbiţi, s-ar fi băgat! Fiindcă şi Napoleon, daţi-mi voie s-o spun şi s-o accentuez, ar trebui să recurgă la acest nevinovat tertip pentru a fute o fecioară! Bineînţeles că nu-i totuna să ucizi o babă sau să dezvirginezi o crudelă! Numai că, stimate domn, există un element comun: *vărsarea de sînge*!

* * *

„Fetele cu buza-n flăcări şi cu *sînu-atunci aprins*,
Cu roşaţa pe figură şi-n privire cu langoare,
Cu guriţele deschise şi cu sînul lor descins,
Fetele ziceau: «Ne-aprindem!» – La Amor cereau răcoare!“ (s.n.).

Am citat din Depărăţeanu! Ce fragedă deşuchiere, ce naivă şi bruscă aprindere („cu sînu-*atunci* aprins“, mă face să mă gîndesc la gestul cu care apăs butonul-sfîrc pentru a aprinde becul-sîn!), ce inocentă bestialitate-n „guriţele

deschise“, ce candidă recunoaştere a minusculei tresăriri clitoridiene („Fetele ziceau: «Ne-aprindem!»“), ce cerşetorie suavă a umezelii orgasmului răcoritor („– La Amor cereau răcoare!“)!! Cuvintele au prospeţimea, subţirimea şi transparenţa roz-albă sau roz-vînătă a întrepicioarelor „fetelor“!

* * *

Curios cît de graţios-rapidă, ca-ntr-un desen animat, e următoarea strofă, scrisă prompt, de Depărăţeanu:

„Don Vergilios cel mare
E de regele-arestat
Pentru o neagră trădare
Ce făcuse în palat“.

Ne-am aştepta la un act politic infam, ceva împotriva regelui, poate chiar un complot de uzurpare a coroanei sacrosancte! Stimate domnule Lucian Raicu, e vorba, ca să mă exprim eufemistic, de-un simplu futai!! Scandalul vine, se vede, de acolo că obiectul *negrei trădări* violase o doncelă foarte junã, nobilă şi belă.

„Violase o doncelă,
Pe-a mai junã din castel,
Pe-a mai nobilă, mai belă,
Pe seniora Isabel.“

Iată şi indignarea, de-un umor grav, inconştient, căzînd ca o lespede de puf peste asemenea inimaginabilă chestie, a lui Depărăţeanu: „Faptă rea şi neleală!“.

* * *

Şi pentru că am dat-o pe Depărăţeanu, să închei c-o strofă de-o mare frumuseţe naivă, cu-n „copaciu“ ale cărui frunze sînt înlocuite de părul d-aur „al unei copiliţe“ aşezate echivoc pe-o cracă sub care-un cavaler se uită şi vede ceea ce toată lumea ştie că poate zări în asemenea situaţii:

„Sus, p-o cracă, cavalerul
O copiliţă vedea,
Răsfiratul ei păr d-aur
Tot copaciu-acoperea“.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

8.VIII.1980

România literară, nr. 29 din 23 iulie 2003

21
Acolo am citit pentru prima dată *Întîmplări în irealitatea imediată*

Stimate domnule Lucian Raicu,

Acum cîteva zile vă pomenisem de biblioteca unui profesor, Frenkel, care m-a îmbolnăvit pe viaţă. Ieri iau de la librărie o cărţulie de poezii de Arghezi, *Desluşiri*, şi găsesc una dedicată chiar lui Frenkel! E vorba de *Lasă-mă noapte*, de la p. 16. Sub titlu e scris: „O copie pentru camaradul Eliezer Frenkel“. Ştiam că-l cunoaşte pe Arghezi. Îmi dăduse nişte cărţi de-ale lui, dedicate, cu litera subţire şi mică, profesorului de idiş, ebraică etc. L-am cunoscut pe la vreo 16-17 ani. Profesa la aceeaşi şcoală unde era şi maică-mea. Mă duceam la dînsul cu o emoţie de nedescris. Îmi luam o geantă uriaşă. Sunam, mă primea într-o cameră imensă, unde de obicei erau şi nevasta lui şi cei doi copii, mari, o fată şi un băiat. O dezordine încîntătoare. Camera aceea îi era şi dormitor, şi bucătărie, şi sufragerie! Lîngă masă stăteau cîteva pachete nedesfăcute de cărţi, achiziţionate recent de la anticariatele din provincie. Pe atunci erau foarte multe cărţi bune, burghezo-moşierimea, putredă, vindea! Mă lăsa în a doua cameră, tot mare, cu pereţii plini de rafturi pînă sus, avînd cărţi pe trei rînduri. Pe jos mormane enorme. Ţin minte un *Talmud* în nu ştiu cîte volume, format monumental, legat în piele, clădit pînă aproape de tavan. Tot acolo se uscau şi rufele! Am petrecut în camera aceea indescriptibilă cele mai emoţionante ceasuri ale adolescenţei. Mă lăsa singur cîte 2-3 ore!!! Scotoceam, mişunam, pipăiam, miroseam. Nu ştiam ce să aleg din miile de volume. El îmi da orice!!

Mi-a împrumutat chiar *Istoria* lui Călinescu! Ediţii princeps din poezia mare românească: Arghezi, Barbu, Blaga, Bacovia, Fundoianu etc. Pe atunci nici nu era voie să-i pomeneşti pe unii, darmite să-i mai şi citeşti! Tot ce-am citit în anii aceia a fost de la Frenkel. Era trist. Nu se înţelegea cu nevasta, copiii îi făceau greutăţi. A plecat trimiţîndu-şi prin poştă majoritatea cărţilor. Cred că prin ’60-’61. Acum vreo două luni am auzit că a murit*. Mai trec uneori pe lîngă casa în care a locuit. E în curtea bisericii catolice, o casă de cărămidă roşie, sordidă. Va fi demolată.

* * *

Cînd m-am îmbolnăvit, pe la nouăsprezece ani şi ceva, Frenkel susţinea că am păţit-o din cauza lecturii! Uneori venea pe la noi. Veşnic agitat, îmbrăcat sărăcăcios, cu nişte ochelari groşi, cu o interminabilă poftă de a explica micile scandaluri de la şcoală, profund întristat din cauza băiatului care făcuse nu ştiu ce poznă şi urma să fie eliminat. Fiica lui s-a căsătorit cu un coleg de-al meu de liceu, un băiat slăbuţ, extrem de bun la matematică, Lazăr. Cred că au plecat şi ei la un an sau doi. Stăteau pe aceeaşi stradă cu mine, Dobrogeanu-Gherea. Dar strada asta, pe o parte, a fost complet demolată. Totuşi casa în care am locuit atunci, fiind pe partea cealaltă, a rămas. Lîngă şcoala de surdo-muţi! Acolo am citit pentru prima dată *Întîmplări în irealitatea imediată*.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

9.VIII.1980

România literară, nr. 30 din 30 iulie 2003

22
E în mine o poftă nebună de dragoste şi ură!

Stimate domnule Lucian Raicu,

E în mine o poftă nebună de dragoste şi ură! Mîinile îmi tremură uşor de cafeaua interzisă, capul mi-i blocat de propranolol, aş umbla la nesfîrşit, ca-n adolescenţă, pe străzile periferice, cîte au mai rămas nedistruse, ale oraşului, aş

adora din nou ziduri de cărămidă, măcinată-ncet, garduri negre de ploaie, o clanţă de uşă, un ciob, o sîrmă întinsă într-o curte pustie, totul, totul, de-a valma. Cît mister în spatele unei perdele topite în amiază într-o fereastră cu cercevele scorojite de căldură! Ce patimă ascunsă în gestul dumnezeiesc al unei femei ce ţine o găleată roşie sub o cişmea! Numerele caselor dezvăluind, poate, enigme! Secretul adînc al unei crăpături într-un perete galben! Taina cutiilor goale, strălucitoare, cu puţină apă-n ele, ale conservelor aruncate în gunoaie imunde! Străduţele întortocheate, subţiri, cu nume incredibile. Să ai un amor înfocat c-o fetişcană deocheată de pe strada Pompei. (Nu Pompéi, ci Pómpei!) Mirosind a gaz lampant! Cuiele ruginite, rufele nemişcate în aerul alb, o minge de cauciuc, spartă, un burlan rupt, marginea înverzită a unui trotuar făcut din bolovani, acoperişurile cu ţigla stinsă, hîrtiile vagante, motanii ficşi într-un somn infinit, Doamne, unde sînt?

* * *

Dacă l-aş fi citit pe Bruno Schulz la 18 ani, alta ar fi fost poezia mea! L-am citit abia la 36 de ani, cînd totul părea terminat, pierdut. Ce să mai înceapă? Mi-a mai rămas doar să bîrfesc *personajele* clasicilor ruşi! Din invidie, desigur!

* * *

„Apoi, pe neaşteptate, se plecă pînă la pămînt şi-i sărută *piciorul*“ (s.n.). De ce, stimate domn, de ce piciorul şi nu, cum ar fi fost decent, mîna sau, şi mai sfielnic, fruntea? Doar pentru că s-a aşezat în genunchi? Şi din genunchi se ajunge la mînă! Şi-apoi, bătrînul Dosto zice aşa, în general, *piciorul*. Or, un picior are gleznişoară, pulpă dulce, genunchi cu rotulă fragedă, coapsă ocultă şi fierbinte. Cam pe unde a pupat-o, stimate domn, Rodea? Eu zic că asta-i principalul, nu replica destul de cunoscută şi suficient de cabotină: „– Nu m-am plecat în faţa ta, ci-n faţa întregii suferinţe umane...“. Mă rog, să se plece, dar de ce s-o ştampileze erotic pe cărniţă? Ştiu, ştiu ce veţi spune! Că nu pricep nimic! Dar: 1) Ea e curvă. 2) El o pupă. 3) Pupatul se aplică pe picior. 4) *Restul e literatură*. Adică a pupat-o pe picior pentru că, în cazul ei, acesta era „instrumentul“ ruşinii, al vinovăţiei etc.? Şi el o absolvă, astfel, tocmai de ruşine, vinovăţie etc. Dar atunci, şi vă rog din adîncul sufletului, stimate domn, din baierele inimii, să-mi iertaţi precizia, de ce n-a pupat-o, măcar, dacă tot s-a

aplecat atît de spectaculos „în faţa întregii suferinţe umane“, de ce n-a pupat-o, zic, stimate domn, ca să fie şi mai şi, în pizdă??? Sînt un porc? Bineînţeles! Dar şi Rodea!!

Cu stimă şi nervişori,
Emil Brumaru

10.VIII.1980

România literară, nr. 31 din 6 august 2003

23
Săracul Mugur, cîte scandaluri nu i-am făcut…

Stimate domnule Lucian Raicu,

Iritat ieri pe Raskolnikov, mi-am adus aminte că prea îngenuncheau, prin evul mediu, cavalerii în faţa domniţelor intangibile. Eu cred că-i vorba de o mică şmecherie. A îngenunchea şi a-ţi băga nasu-n poalele iubitei ideale, la ora aceea cînd igiena intimă cam lăsa de dorit, însemna, pur şi simplu, a mirosi adînc şi îndelung secretul cel mai intim de sub mătăsurile sublime. Ca vechi medicinist ştiu că celulele mucoasei olfactive au aceeaşi origine ca şi celulele mucoaselor genitale. Olfacţia e stimulentul numărul unu al erecţiei! Şi mi-i închipui pe aceşti bravi împlătoşaţi în ce situaţie delicată se puneau în nădragii lor de fier! Iar ele, celestele, inocentele, virginele întru eternitate, *ştiau*, ba chiar *căutau* să producă efectul băţos!

* * *

Posibil că, înfuriat pe oameni, îmi descarc, nestingherit, fierea pe *personaje*. E şi asta o defulare, dar pînă cînd? Aşa o să ajung să fac harcea-parcea toate *eroinele* şi toţi *eroii* lecturilor mele dragi! O, dar am şi iubiri nesfîrşite. Numai că-mi vine greu să scriu despre ele!

* * *

Totuşi chestia cu „piciorul“ nu-i o exagerare. După ce pleacă Rodea, Sonia se

gîndeşte chiar la trebuşoara asta: „Ce s-a întîmplat? Ce gînduri are? Ce i-a spus? *I-a sărutat piciorul* (s.n.) şi a spus… a spus… (da, asta a spus-o limpede) că nu poate să trăiască fără dînsa… O, Doamne!“. Ea „leagă“ sărutatul piciorului de ceea ce-i spune mult mai tîrziu, după citirea Evangheliei, anume că „nu poate să trăiască fără dînsa“. „Legătură“ normală!

* * *

Acel „He-he-he!“, repetat, al lui Porfiri Petrovici face toate paralele. Anchetatorul care suferă de hemoroizi!

* * *

Săracul Mugur, cîte scandaluri nu i-am făcut, de cîte ori nu ne-am certat, de cîte ori nu ne-am împăcat, de cîte ori iar ne-am certat! Şi totuşi e singurul om care m-a suportat de zece ani încoace ştiind, c-o intuiţie fantastică absolut incredibilă, să-mi deie un telefon exact cînd sufletul meu părea scufundat definitiv. Ţin la el, mai mult, nu ştiu ce m-aş face fără el. L-aş fi vrut frumos şi viteaz. L-am văzut odată pe stradă, în Bucureşti, venind spre mine, atît de speriat, de pierdut printre oameni, încît mi-a venit să plîng. Vorbim puţin, de obicei fleacuri. Apoi eu îi scriu, iar el nu-mi răspunde cu lunile. Nu mă supără asta. Fiindcă, deodată, la telefon, vocea lui caldă (i-am spus c-ar fi bun de zis, la radio, „bună dimineaţa, dragi ascultători“), liniştită (dar el însuşi e atît de neliniştit!) mă readuce la normal. M-am întrebat deseori de unde are atîta forţă, atîta putere de-a rezista eroic, nu exagerez, eroic în viaţa lui de om care, iată, scrie, scrie, scrie. Mă gîndesc, deşi pare paradoxal, că tocmai situaţia disperată a Iuliei îl face să supravieţuiască, să nu se lase, pentru a putea s-o ajute pe ea.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

11.VIII.1980

România literară, nr. 32 din 13 august 2003

24
Înlăturam, pe cît puteam,
orice tristeţe…

Stimate domnule Lucian Raicu,

Deschid *Reasece*-ul meu la întîmplare şi dau peste paragraful de la pagina 233 care începe aşa: „Scrierea *naturală* e înşelător dictată de un impuls natural; mai curînd de o inerţie a spiritului constituită în impuls sau în ceva ce seamănă cu acesta“. Citesc toată pagina şi aprob, din sufletul meu mîhnit, fiecare cuvînt. Şi-atunci, ce-mi mai rămîne? Să arunc creioanele şi filele liniate şi să tac? Ei bine, nu, prefer să mă ratez *scriind*! Da, scriind scrisori cu o uşurinţă voioasă chiar celui ce-mi trage semnalul de alarmă al eşecului! Conştient, perfect conştient!

* * *

Pornit să caut creioane „Koh-I-Noor“ B prin tot oraşul, am nimerit, după trecerea pasarelei, într-un cartier nou, periferic. Şi ce mi-a fost dat să văd ochilor? Un autobuz enorm albastru-spălăcit, oprit, închis, fără şofer! Pînă aici nimic senzaţional. Numai că pe acest autobuz încins de soare scria mare, cu litere de 25-30 cm, ca să vadă tot cetăţeanul: BIBLIOBUZ!!! M-am repezit înflăcărat spre el; deci acesta e un *Bibliobuz*! Adică un autobuz plin cu cărţi, o bibliotecă pe care, mă gîndesc, o poţi lua de la o staţie la alta. Sau cum? Umblă şi-mparte cărţi pe străzi? Probabil că numai pe la periferie, eu prin Iaşi nu l-am văzut niciodată. Mîine mă duc din nou să văd dacă *Bibliobuzul* e tot acolo!

* * *

Sau poate că în *Bibliobuz* nu se deplasează decît *personajele* scăpate din cărţi!

* * *

Foarte interesant articolul lui Valeriu Cristea, „Inima prozei“, din *Cronica 32*, apărut acum cîteva zile. Mai ales că, prin cîteva puncte, coincide cu nişte gînduri de-ale mele! Ba, într-un loc, cu cîteva rînduri pe care i le-am scris cîndva lui Mugur. Numai că eu, constatînd formidabilul început al lui *Moby Dick*, „Ziceţi-mi Ismael“, mă topeam de plăcere, *dar nu ştiam de ce*! Valeriu Cristea *ştie*! Iată deosebirea enormă dintre un cititor ce simte şi un critic ce-şi explică ce şi cum simte! E în articol vorba de comunicarea dintre *cititor* şi *personaj*. Dar iată citatul: „Aşa cum se contopeşte, de pildă, literalmente, de la

primele cuvinte, cu naratorul din *Moby Dick*, marele roman al lui Mellville. «Ziceţi-mi Ismael», şi din chiar clipa rostirii acestor cuvinte, cu efect magic parcă, Ismael ne devine un prieten, o parte (inalienabilă) a sufletului nostru“.

* * *

Mi-aduc aminte că, prin ’68, cînd îl inventam pe Detectivul Arthur, simţeam nevoia acută a unui personaj nu atît pentru a mă reprezenta pe mine, cît pentru a cîştiga simpatia cititorului, a-i da posibilitatea să se simtă el însuşi, citind, pentru o clipă, detectiv! Murind extrem de repede, m-am chinuit să-i găsesc un prieten: Julien Ospitalierul. Dacă primul căuta, detecta, al doilea trebuia să primească tot. Un alt gînd care mă stăpînea pe atunci, vorbesc extrem de serios, era ca versurile mele să poată fi citite cu plăcere în tranşee, în cazul unui război, de la soldat la general!! Un fel de bandaj sufletesc. De aceea înlăturam, pe cît puteam, orice tristeţe, urmărind programatic fericirea! C-a ieşit, pînă la urmă, un mic dezastru, asta e altceva! Apăruse Reparata!

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

12.VIII.1980

România literară, nr. 33 din 20 august 2003

25
Mi-am părăsit manuscrisele. Cu furie, cu ură, cu disperare

Stimate domnule Lucian Raicu,

De cîtva timp sînt obsedat de o strofă de-a lui Fundoianu:

„Ţi-aş spune: *zvîrle masa de scris de sub bărbie*
şi gîtuie poemul chel ca un geam în frig;
aruncă continente de spumă şi hîrtie –
prăpastia începe în degetul tău mic“ (s.n.).

De prin 1965, ani în şir, umblînd prin praful drumurilor din D***, repetam în

neştire o strofă a lui Labiş:

„Pentru ce-am plecat?
Unde mă îndrept?
S-au întunecat
Sensurile-n piept“.

Am „plecat“ abia în 1975! În mine se cocea „fuga“ ce avea să se împlinească peste zece ani. Oare peste alţi zece, dacă mai trăiesc, voi zvîrli, definitiv, „masa de scris de sub bărbie“? În 1975 tentativa de-a rupe cu *totul* a fost înfăptuită şi prin aceea că mi-am părăsit manuscrisele. Cu furie, cu ură, cu disperare. Apoi, am început să sufăr cumplit din cauza asta. Abia după trei ani şi ceva, un frate de-al mamei mi le-a adus în doi saci mari de hîrtie. Nu s-a pierdut, la un control rapid de-al meu, nimic. Au stat, în acest timp, într-o magazie a dispensarului meu din D***! Şansă? Nu. Pentru că, dacă-mi dispăreau manuscrisele, aş fi rămas cu credinţa că-n ele sînt lucruri formidabile! Şi poate că de-abia atunci aş fi reînceput să scriu!! Dar dacă mă înşel? Dacă n-aş fi putut face nici cît am făcut?

* * *

Ultima însemnare într-un jurnal ţinut la D*** este următoarea: „13.VIII.1975. Ploaie nocturnă. Dimineaţa cer închis. Plictiseala, greaţa de mine. Ce fac?“. Azi se împlinesc exact cinci ani de la întrebarea mea. O repet. Ce fac?

* * *

De fapt, dacă e să judecăm, tot o „părăsire“ a ceea ce scriu înseamnă şi „corespondenţa“ mea către dumneavoastră. Desigur, aici riscul de dispariţie e mult mai mic, dar poşta română poate să-l realizeze. Dar, constat, *am rămas cu frica, sau poate cu ruşinea faţă de manuscrisele mele*. *Îmi stingheresc liniştea*.

* * *

Fundoianu a făcut „Liceul Naţional“ din Iaşi! Din clasa a VI-a pînă într-a X-a (atîtea erau pe atunci) am fost şi eu elev la „Liceul Naţional“, numit însă

„Liceul de băieţi nr. 1“, pe scurt *Le Be Unu*! Poate că am stat în vreo clasă în care a stat şi el, de ce nu chiar în aceeaşi bancă? Între Herţa şi Dolhasca există, sigur, o cărăruie!

* * *

Ce bizar, deşi sînt oarecum „ieşean“ (am stat de la vîrsta de 9 ani pînă la 24 de ani în Iaşi, apoi 13 ani la D*** şi, acum sînt, din nou, de 5 ani aici) nu am fost şi nici nu sînt iubit de „ieşeni“. Din contră! Dan Laurenţiu, redactor la *Cronica*, mi-a ţinut poeziile
8 luni! N-am să uit asta toată viaţa. De-abia debutasem, aveam nevoie să fiu publicat. Transcendenţa din el s-a lovit sec de concretul versurilor mele. Ursachi mă înjură pe toate drumurile, sînt „poetul Bulion“ etc… Pentru Cezar Ivănescu nu exist în 1980 în Iaşi. Vorbesc de ei pentru că, fără să-i cunosc pe atunci, m-am format în Iaşi, am respirat acelaşi aer în cam acelaşi timp. Despre cei de acum, din oraş, nici nu mai zic nimic. Culmea e că lucrul acesta m-a întristat şi m-a durut autentic, adînc. Mai ales cînd am revenit, în 1975, cu vreo trei cărţi deja tipărite. Credeam c-am convins! Da’ de unde!!

Cu stimă şi tristeţe,
Emil Brumaru

13.VIII.1980

România literară, nr. 34 din 27 august 2003

26
Senzaţia de fericire pe care mi-o dădeau zidul (sau gardul) şi lumina

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cea mai veche amintire cred că o am de pe la un an, un an şi ceva. E un zid sau un gard de bolovani mari, de rîu, bătuţi de-o lumină extraordinar de albă, de intensă. Amintirea constă tocmai *în senzaţia de fericire pe care mi-o dădeau zidul (sau gardul) şi lumina*. Văd şi o curte mare, o casă văruită. Nu ştiu exact dacă era spatele casei din bolovani sau gardul. Mi-am întrebat părinţii. E vorba de o casă sau un gard din Basarabia, unde m-am născut, la ţară. Deoarece am

stat acolo extrem de puţin (un an, un an şi ceva), mi-am putut localiza amintirea cu precizie. Ceea ce mă izbeşte acum este faptul c-am rămas cu obsesia *zidului* şi-a *luminii*. Privesc mereu, fascinat, zidul caselor, căutînd să pătrund, să descopăr taina lor. Am certitudinea netă că această taină există, că e de ajuns un moment de neatenţie din partea lui, a zidului, ca eu s-o aflu, s-o simt. Aş putea-o suporta? Am impresia că ar fi ca o explozie; poate că, scăpat, suflul ei m-ar arunca în ceea ce bănuiesc că s-ar închega cu adevărat în noţiunea de „fericire“. Totul, desigur, presupunînd şi lumina orbitoare, rece, albă, necruţător de albă, dureroasă şi în acelaşi timp infinit de blîndă. Este totuşi ceva care-mi întunecă parcă această primă amintire. Bănuiesc mai mult, pentru că aici totul devine nedesluşit, că am zărit atunci şi o şopîrlă. Sau altceva, în orice caz o vieţuitoare mică, mişcîndu-se, ieşind chiar din acel zid sau gard. Dar nu sînt sigur. Poate că asta a fost mult mai tîrziu, în altă vîrstă. Ceea ce vreau să precizez este că-n acea senzaţie de fericire dumnezeiască se strecoară, cumva, nu ştiu cum, şi frica.

* * *

Pînă una alta, am dat-o pe psihanaliză! Ştiţi care-s condiţiile: pacientul stă pe-o canapea, în general cu-n perete alb în faţă şi vorbeşte vrute şi *nevrute*. Iar medicul ascultă silenţios şi, din cînd în cînd, îl pune să mai repete cîte ceva, să precizeze etc… Totul depinde de *încrederea* pacientului în medic! Numai că, în cazul de faţă, eu îmi văd medicul mereu, mereu, stînd şi el pe un scaun, cu o fereastră deschisă în spate, făcînd gesturi din ce în ce mai enigmatice!

* * *

Ar trebui scris un studiu amplu, exhaustiv, despre toţi pereţii din marea literatură!

* * *

(Să nu uit pereţii de-un galben umed ai pavilioanelor C.F.R., în care-am stat, prin clasa întîia, la Ciceu!)

* * *

(De asemenea, să nu uit *primul meu furt*, la Ciceu: o planşă colorată, cu

soiuri de ciuperci, pe care am rupt-o dintr-o enciclopedie germană, fiind în vizită la o fetiţă, Ani, ce mă striga, foarte sexy, „băiatule!“.)

* * *

(Ceea ce mă fascina la Ani era faptul că mă ducea printre nişte uriaşe grămezi de gunoaie şi ea, eu nu!, căuta resturi de mîncare. Desigur, avea ce mînca, însă dînsa descoperise plăcerea nepermisă de *a mînca din gunoaie*!)

Cu stimă şi amintiri,

Emil Brumaru

14.VIII.1980

România literară, nr. 35 din 3 septembrie 2003

27
„Sois sage, ô ma Douleur, şi ţine-te tranchilă“

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cum să nu ne simţim bine printre personajele dostoievskiene? Ăştia fac atîtea porcării, încît ale noastre par fleacuri! Plus că ne dau certitudinea că, oricît de „răi“ am fi, sîntem totuşi şi infinit de „buni“!

* * *

Am impresia că Dostoievski a fost atît de iritat de pudibonderia personajelor lui Turgheniev, încît a creat, ca să se răzbune, cele mai scandaloase Nastasii şi Gruşence! Vreau să zic că, într-un anumit fel, Turgheniev *l-a determinat* pe Dostoievski să fie Dostoievski.

* * *

Cît de mult ar fi apreciat Mieluşon numele motanului meu, Scămoşilă! Mieluşon şi Scămoşilă!!

* * *

Vă aduceţi aminte ce traducea Razumihin? *Femeia este o fiinţă omenească*

sau nu? Pentru librarul *Heruvimov*!!

* * *

„Se uită: era o negustorească, o femeie în vîrstă, cu căciuliţă tradiţională şi cizmuliţe de piele de capră, iar alături de ea o fată cu pălărioară în cap şi umbreluţă verde, probabil fie-sa.“ Deci, pentru acea prăvălioară de lenjerie de damă dintr-un mic orăşel de provincie etc., trebuie să fac rost, într-un raion special, de: căciuliţe tradiţionale, cizmuliţe de piele de capră, pălărioare, umbreluţe. Şi multe, multe mănătăluţe. Fiindcă Sonia are permanent o „mănătăluţă“.

* * *

Raskolnikov a stat cîndva pe lîngă *Cinci colţuri*! Nastasia Filippovna stă chiar pe *Cinci colţuri*! Să nu se fi întîlnit niciodată pe stradă? Poate că s-au privit îndelung, poate că s-au înţeles dintr-o ochire, fiecare trecînd mai departe cu chipul celuilalt, pe veci, gravat în suflet.

* * *

Cînd eram student, am cunoscut un om de-un extraordinar rafinament, un degustător al poeziei franceze, psihopat sadea, venit pe meleagurile Iaşului din Bucureşti. Ducea o viaţă incredibilă. Scria poezie, dar se recomanda „arhitect“, pentru că, zicea el, poezia e construcţie. Drept care, cărămida necontînd, ci ansamblul, lua de la toţi cei ce scriau versuri şi le monta în lungi poeme mitologice. Aceste poeme aveau fragmente de-o frumuseţe uluitoare alături de platitudini dezarmante. A murit foarte tînăr. Cred că nu avea 35 de ani. Mi-a fascinat adolescenţa. Ani de zile după aceea, la D***, îmi puneam fotografia lui pe masă şi, vrînd-nevrînd, mă apucam de scris. Ca o datorie faţă de încrederea ce mi-o arătase, primul, cînd, căzîndu-i nişte versuri de-ale mele, întîmplător, în mînă, m-a declarat *poet*! Ba a venit acasă la mine ca să-l convingă şi pe taică-meu! De ce mi-am amintit de toate astea? Fiindcă, de cîte ori mă întîlnea, îmi spunea:

„Sois sage, ô ma Douleur, şi ţine-te tranchilă“.

Dar cît se poate face chestia asta? Am zile în care durerea mea nu mai ştie să fie înţeleaptă, înnebuneşte brusc, îmi sleieşte sufletul în mişcări dezordonate,

umilitoare, de care, apoi, mi-e o ruşine indescriptibilă. Degeaba umblu în neştire pe străzi, degeaba bag în mine pastile, tristeţea devine din ce în ce mai groasă, mai înnecăcioasă, tot mai greu de străbătut, tot mai inutil de luptat împotriva ei. „Sois sage, ô ma Douleur, şi ţine-te tranchilă.“

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

15.VIII.1980

România literară, nr. 36 din 10 septembrie 2003

28
Ar trebui o scrisoare voioasă, suplă, muşchetară

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ar trebui o scrisoare fericită, uşoară, şepticoloră, ca de la fluture zvăpăiat la fluture meditabund pe-o păpădie! Un aer plin de raze late de lumină, ca o miere prelinsă, încleindu-ne sufletele într-un bîzîit bucuros, infinit. Poate o cană adîncă, plină cu apă proaspătă, în care să ne aplecăm, ca peste-o fîntînă, gura veselă de cuvinte strălucitoare. Şi nu chiar o femeie, ci doar un ciorap prelung, uitat pe marginea unui scaun, ceva care să ne amintească blînd de-o senzualitate calmă, vindecătoare, simplă. Obosiţi plăcut de-o partidă magică de biliard, uimiţi de aroma unui ceai clocotit cu-avînt de samovarul credincios al familiei, lăudîndu-ne cu cîinii noştri de vînătoare, mai dînd cîte-o pălmuţă peste fesele flauşate ale vreunei Marfuşte ce ne-ar aşeza ceşcuţele pe masă, vicleană, discutînd aprins literatură şi economie politică, după-masa s-ar topi în înserare şi ziua, la urmă, ar avea gene lungi şi nostalgice de amintire-nchisă-n somn.

* * *

Stau cu creionul ascuţit în mînă şi nu mai ştiu cum să continui. Prea am luat-o pe coarda reveriei! Realitatea e că din dintele din faţă, şi-aşa rupt, mi s-a mai desprins ieri o bucată. Rînjesc oribil în oglindă, aproape satisfăcut de cît de hîd arăt!

* * *

Există şi o constipaţie a sufletului, cînd nu mai poţi plînge. Lacrima scremută, întărită ca o căcărează, taie cu muchiile ei fine carnea, îţi însîngerează scîrbos ochiul şi scrisul. E bine atunci să iei un purgativ cinic, de exemplu o blenoragie sau nişte păduchi laţi de la o doamnă pe care ai iubit-o cu sfinţenie şi-ai futut-o cu stimă!

* * *

Ce părere aveţi de Mieluşon care scrie lucruri fundamentale despre Rimbaud şi Baudelaire şi este autorul şi regizorul scenariului filmului muzical *Tararira*?!

* * *

Ar trebui o scrisoare voioasă, suplă, muşchetară, în care D'Artagnan şi Athos, şi Porthos, şi Aramis să-şi mai fluture o dată spadele cu dezinvoltură. Cuvinte dulci şi fanfaroane, şoptite, pe după evantaiele-n palpit, conteselor căzute-n mici leşinuri de uimire, cu picioarele cărnoase vibrînd ca nişte limbi uriaşe de clopot în catedralele dezmăţate ale rochiilor lor laice. Dueluri pe viaţă şi pe moarte fin crestată-n dreptul inimii, pentru a şterge ruşinea unui pîrţ scăpat din drăgălăşenie, la Versailles, nu pe cînd era regină, ci după aceea, ca regentă, în timpul minoratului fiului lui Ludovic al XIII-lea, de Ana de Austria!! Oglinzi verzui în care marchijii s-ar strîmba distins la trecerea fondantă şi împotmolită în dantelele de Bruxelles a marilor favorite la ciclu! Fîntîni arteziene, şăgălnicii, cîte un zefir săltînd prin pajişti batista cu monogramă indescifrabilă din cauza spermei uscate, pierdută de cine ştie ce cochetă! Şi-n mîinile noastre zglobii, însuşi destinul Franţei, ca o minge uriaşă, cu care ne-am juca rîzînd!

* * *

Iar la sfîrşitul scrisorii, să ne aducem aminte, totuşi, de Svidrigailov şi să spunem: „Toţi oamenii au nevoie de aer, da, da, de aer… Şi asta mai înainte de toate!".

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

16.VIII.1980

România literară, nr. 37 din 17 septembrie 2003

29
Pe stradă, femei cu sînii intoxicaţi de privirile noastre demente

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ce l-o fi enervat atît de tare pe Arghezi încît să-l facă să scrie acel pamflet oribil împotriva lui Fundoianu? Eu cred că tocmai faptul că acesta l-a înţeles, l-a explicat! Arghezi, bănuiesc, era atît de convins că-i unic, că-i genial etc., încît i se părea *o injurie* întîmplarea de-a exista cineva care să-şi deie seama de valoarea lui, *a lui*! Demiurg s-ar irita la fel, comentat de-un om, de-un *om*!

* * *

De fapt, Arghezi se „leagă“ de aspectul fizic al lui Fundoianu, exagerîndu-i pînă la greţos defectele. Dacă Mieluşon ar fi arătat ca un arhanghel, sînt sigur că Arghezi nu s-ar fi şucărit!

* * *

Iată un pasaj pentru care îl invidiez profund pe Fundoianu. E vorba despre o carte de Aderca. „Cartea se poate citi. E aşa de pitorească şi de atîta senzualism se bucură, că fiecare cititor o poate avea aproape vie pe Nuţa. Lepădatu, bărbatul Nuţei, o propteşte de un gard, la sfîrşitul cărţii. Cititorul o va propti de pagină.“ Excelent!!!

* * *

Ceva nu pricep, îmi „scapă“. Dintîi Mugur îmi zice că va fi repaginat *Dulapul*… Eu fac tărăboi serios. El îmi spune că, după repaginare, cartea are cu patru pagini mai puţin. Că nu s-a scos nimic, dar s-au mutat nişte strofe. Eu fac tărăboi serios. Îmi dă alt telefon, peste cîteva zile, şi-mi anunţă chestia că volumul nu s-a repaginat, că l-au minţit cei de la tehnoredacţie! Dragă domnule Lucian Raicu, eu ce să mai cred şi pe cine??

* * *

Pe stradă, femei cu sînii intoxicaţi de privirile noastre demente! Ba unora le

apar chiar pete roşii în obraji, ca şi cum s-ar otrăvi brusc, cînd le fixăm, virili, bluziţele de aţică!

* * *

Pentru prăvălioara mea de lenjerie de damă (cu un raion special de lenjerie intimă) dintr-un mic orăşel de provincie, poate Fălticeni, pe unde se intră printr-un gang subţire şi umed, trebuie, neapărat, să recitesc Proust. Toaletele Odettei sînt inepuizabile! Pe urmă, rapid, Balzac. Nu vă închipuiţi cu cîtă nerăbdare aştept să bag în rafturile gata pregătite: molton, pichet flauşat, batist, poplin, in topit, damasc, stambă, canafas, etamină, coton, şifon, olandină, zefir, borangic, finet, doc, tercot, caşmir, pînză-sac, dantele (mii de sorturi!, de studiat mari enciclopedii!), batic, triplu voal, mătăsării infinite etc. etc. etc…

* * *

Ce cururi bombate, definitiv crăpate-n două buci, ar căpăta „eroinele“ lui Turgheniev băgate-n blugi! Degeaba s-ar mai strădui, săracul, să ne facă să credem că totul e o gingaşă poveste de iubire-n muselină!

* * *

(Să procur blugi pentru prăvălioară, da, e o idee! Toate, absolut toate, se vor înghesui să-şi ieie! Dau lovitura, schimb nu faţa, ci fesele tuturor literaturilor! Închipuiţi-vă, pentru o clipă, pe Anna Karenina! Nu ameţiţi? Dar aici, la Poşta centrală, mai este o funcţionară ce i-ar putea sta alături.)

* * *

Să nu uităm însă şalul verde, de lînă franţuzească, pe care îl pune Katerina Ivanova cînd înnebuneşte.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

17.VIII.1980

România literară, nr. 38 din 24 septembrie 2003

30
„Apariţiile“ lui Svidrigailov

Stimate domnule Lucian Raicu,

Svidrigailov a stat şapte ani la ţară şi nu uită mereu să se plîngă sau să se laude cu performanţa asta! Eu am stat treisprezece ani la ţară, deci aproape dublu!

* * *

Camera în care-şi petrece ultimele ore Svidrigailov e, ca şi cea a lui Rodea, foarte strîmtă şi tapetată în *galben*. Hotelul „Adrianopol“. Comandă „viţel şi ceai“!! Totul e meschin, *nefiresc* de meschin. O înscenare!

* * *

Toate „apariţiile“ lui Svidrigailov în faţa lui Rodea au ceva neverosimil, ceva suspect, ca şi cum ar fi vorba de un emisar trimis din cealaltă parte. Sînt trei. *Prima*. Rodea se trezeşte. „Răsuflă adînc, dar, ciudat, *visul parcă tot mai continua*: uşa odăii era dată la perete şi în prag se afla un necunoscut care-l privea cu atenţie.“ R. închide la loc ochii. „*O fi tot vis sau nu?*“ Urmează o pîndă încordată, de vreo zece minute în care timp Rodea îl urmăreşte printre gene. Cînd, în sfîrşit, nemaiputînd îndura tensiunea, Raskolnikov îl întreabă ce vrea şi acesta se recomandă: Arkadi Ivanovici Svidrigailov, primul exclamă: „Svidrigailov? Ce prostie! *Nu se poate!*“. De ce nu se poate? Puteţi să-mi răspundeţi, stimate domn? *A doua*. E la fel o „apariţie“ neaşteptată, de necurat, de duh. O spune însuşi Dosto: „În mijlocul acestui public *răsări deodată* Svidrigailov“. Ca şi prima dată, Rodion rămîne stupefiat: „Raskolnikov îl privi uimit, *neînţelegînd de unde apăruse*…“. Uluirea lui atinge şi depăşeşte limitele cînd află că acesta *ştie tot*. *A treia*. Acum R. îşi dă seama „*că de mult avea nevoie de Svidrigailov*“. „*Dar de ce anume?*“ Îl caută, dar îl întîlneşte tot într-un mod neaşteptat. „Raskolnikov voi să se întoarcă şi să plece, *nedumerit că apucase pe bulevardul X*, cînd, într-una din ultimele ferestre ale tractirului, îl zări pe Svidrigailov care şedea cu pipa în gură la o măsuţă în faţa geamului. *Acest lucru îl miră grozav*, îl sperie chiar.“ Urmează o nouă pîndă, ca şi prima dată, în care fiecare se preface că nu-l zăreşte pe celălalt, urmărindu-se, de fapt,

reciproc. De data asta *cedează* Svidrigailov: „– Haide, haide, intră dacă vrei, *sînt aici*!“. Acest „sînt aici“, spus pentru a-l încredinţa pe R. că el, Svidrigailov, *chiar este acolo*, sună bizar. Bizar e şi faptul că Svidrigailov vrea să şteargă impresia de neverosimilitate a întîlnirii spunîndu-i lui R.: „Păi, ţi-am vorbit chiar eu despre acest tractir şi *nu-i nici o minune* că ai ajuns aici; ţi-am explicat drumul, ţi-am arătat locul unde se află şi ţi-am spus la ce oră mă poţi găsi aici. Îţi aminteşti?“. „– Am uitat, răspunse cu mirare Raskolnikov.“ Ei bine, nu a uitat, pentru simplul motiv că nici nu avea ce să uite; Svidrigailov nu i-a explicat niciodată nici „drumul“, nu i-a arătat nici „locul“, nu i-a spus nici „ora“. Totul e o „scamatorie“ şi S. caută s-o facă plauzibilă. Cele trei „apariţii“ ale lui Svidrigailov au ceva din aerul „apariţiilor“ soţiei acestuia (tot trei), Marfa Petrovna, după moarte!

* * *

Rămîn cu impresia, după ce termin de citit *Crimă şi pedeapsă*, că *personajul principal* nu-i Raskolnikov, ci Svidrigailov. Oricum, acesta are mult mai mult bun-simţ decît primul. Şi, deşi Dosto afirmă mereu că-i antipatic, mie îmi este foarte simpatic. Svidrigailov, într-o anumită măsură, e cehovian. Plictiseala, urîtul lui, dezabuzarea, faptele bune (autentic bune) îl fac *mai uman** decît pe încrîncenatul R.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

18.VIII.1980
P.S.*: Nu uman, ci *mai uman*!

România literară, nr. 39 din 1 octombrie 2003

31
Svidrigailov e, indiscutabil, diavolul venit pe pămînt

Stimate domnule Lucian Raicu,

Sinuciderea, „dispariţia“ lui Svidrigailov are, de asemenea, ceva care ne face să simţim că nu-i lucru curat la mijloc, că-i o „şotie“ parcă, nouă, a

personajului. Iată-l cu cîteva zeci de minute înaintea actului definitiv. „Revolverul şi carnea zăceau alături, lîngă cotul lui. Muştele, trezite din somn, mişunau pe friptura neatinsă, rămasă tot acolo, pe masă. Le privi multă vreme, apoi cu mîna dreaptă, liberă, încercă să prindă una. Se chinui mult timp, dar nu izbuti s-o prindă.“ Că totul nu-i la *locul* său i-o spune chiar cel în faţa căruia „înscenează“ sinuciderea: „Aisea nu se poate, aisea *nu-i locul*! tresări Achile, făcînd ochii tot mai mari“. Mai înainte Sv. gîndise: „Uite *locul*, ce să mă mai duc la Petrovski? *Cel puţin aici am un martor oficial…*“. De ce are nevoie, stimate domn, Svidrigailov, de *un martor oficial*? Pentru a-şi face plauzibilă escrocheria, simulacrul sinuciderii! Aparıţiile şi dispariţia nu trebuie să rămînă în ochii muritorilor ca un fel de hocus-pocus, *diavolul* (iată că am scris, în sfîrşit, cuvîntul ce-mi sta pe suflet şi-l simţeam, împănat cu toate mirodeniile, pe limbă) e discret, are stil, eleganţă. Iar martorul va fi Achile, da, Achile!!!

* * *

Că Svidrigailov e, indiscutabil, diavolul venit pe pămînt ne-o dovedeşte şi înfăţişarea sa. Este descris mai amănunţit în două locuri. Voi da cele două citate, cam lungi, şi pentru a vă convinge, dar şi pentru că îmi place să copiez din Dostoievski la nebunie! *Primul portret*: „Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, înalt fără exagerare, trupeş, cu umerii laţi şi cam rotunjiţi, ceea ce îl făcea să pară adus din spate. Îmbrăcat elegant şi comod, avea o înfăţişare impunătoare, de boier. Ţinea în mînă un baston frumos, cu care izbea trotuarul la fiecare pas; mănuşile erau impecabile. Obrazul lui, cu pomeţii ieşiţi, era destul de plăcut, iar după culoarea şi prospeţimea pielii *nu părea un locuitor al Petersburgului*. Părul încă des, blond deschis, abia începuse a încărunţi, iar barba lată şi deasă, care cobora ca o lopată pe piept, era mai blondă încă decît părul. Ochii albaştri aveau o privire rece, serioasă, fixă; buzele erau roşii. În toate amănuntele, acest bărbat se păstrase bine şi *părea mult mai tînăr decît era*“. Am subliniat doar ultimele cuvinte, trebuia să subliniez şi altele. Dar totul mi se pare extrem de clar. *În al doilea portret* Dostoievski e şi mai limpede, el vorbeşte, textual, de *masca* lui Svidrigailov pe pămînt. *Masca* aceea care lui Raskolnikov îi pricinuise „totdeauna o mirare“. Obrazul lui ciudat *aducea cu o mască*: alb şi rumen, cu buzele *prea* roşii, cu barba *prea* blondă, părul de asemenea *foarte* blond şi *foarte* des, ochii *prea* albaştri şi privirea lor *prea* fixă, apăsătoare. „Obrazul acesta *frumos şi uimitor de tînăr pentru vîrsta lui* era

grozav de antipatic. Svidrigailov purta haine elegante, uşoare, de vară, dar mai ales îi era elegantă rufăria. Pe mîna stîngă strălucea un inel masiv cu o piatră scumpă…“ Ce mai vreţi? Sv., compus din elemente artificiale, fiecare în parte *prea* exacte, dă, în ansamblu, o păpuşă cu cheiţă, un manechin, un robot însufleţit, nicidecum un *om*!! *Prea* l-au ferchezuit în iad înainte de a-l trimite pe pămînt. Inteligent, el bănuieşte asta şi caută să facă lucruri cît mai banale. De exemplu, mănîncă „un biftec oribil cu cartofi“. Nu-i normal? Numai că R. ştie cu cine are de-a face. *De asta îl şi caută.*

Cu stimă şi fior,
Emil Brumaru

19.VIII.1980

România literară, nr. 40 din 8 octombrie 2003

32
Cred că dînsul ştie sigur că acolo-s chiar păianjeni

Stimate domnule Lucian Raicu,

Raskolnikov îşi dă seama, dar i se pare totuşi incredibil, de la prima ochire că, prin Sv., are în faţa lui pe Diavol. El ucisese deja baba, era apt pentru a înţelege. Sora lui, Dunia, cea mlădioasă şi nemaipomenit de frumoasă, îşi va da şi ea seama, mult mai tîrziu însă. Dar tot după ce va trece prin marea încercare a uciderii, de data asta nereuşită. Nereuşită pentru că un *nemuritor* nu poate fi ucis! Cred că vă amintiţi că revolverul cu care Dunia încearcă să-l radă (şi primul glonţ chiar asta face, îi *rade* doar pielea craniului!) e al lui Sv., e, ca să fim mai exacţi, strecurat de el tocmai pentru „bîlciul“ ce va urma. Dunia, demnă soră a asasinului babei, trage de două ori. O dată, prima, Sv. îi arată sîngele lui *prea* roşu, scurgîndu-i-se pe frunte. El *ştia* că va trage, o şi spune: „Ştiu că ai să tragi, fiară mică şi frumoasă!“. „A înţepat viespea! Ţinteşte drept în cap…!“, adaugă după prima detunătură. Dunia *încă* nu-şi dă seama cine e Sv. Acesta vrea s-o lămurească: „Nu-i nimic, aţi greşit ţinta! Trageţi din nou, aştept…“. Şi vine, demonstrativ, la trei paşi de ea! „Dunicika trase; glonţul nu porni!“ Altă farsă! Tot nu a înţeles? „Aţi încărcat neglijent. Nu-i nimic! Mai

aveţi o capsulă. Îndreptaţi-o, am să aştept.“ Şi abia atunci, după două asasinate virtuale (şi R. ucisese de două ori!), Dunia pricepe! În faţa ei stă *cineva care nu poate fi ucis*! Şi aruncă, exasperată pistolul! Ce urmează, ştim. Diavolul „cerşeşte“ *dragostea* femeii, muritoarei, disperat. Ar putea-o fute pe loc, dar el e însetat de ceva încă neexperimentat, ceva care l-ar scoate, poate, din plictiseala, din urîtul acela ce-i macină nemurirea atotştiutoare. A auzit vorbindu-se de dragoste pe pămînt şi iată, Dunia refuză să-i explice această „noţiune“! Poate că dacă înţelegea mai tîrziu, după al treilea glonţ ratat, i-ar fi fost milă de el. Ar fi fost mai pregătită. Dunia s-a trezit prea brusc cu Diavolul, cu adevăratul Sv. lîngă dînsa!

* * *

Mă gîndesc acum că, probabil, chestia cu Sv. care-i diavolul în persoană a fost fumată de mult, au scris-o alţii, sînt aproape sigur. Eu însă am descoperit acum trei zile toată tărăşenia! Pe Bahtin nu l-am citit încă. Ianoşi m-a cam plictisit de la primele pagini şi nu am continuat. Am citit, în schimb, de vreo două ori, cartea lui Valeriu Cristea. Şi, cred, eseul lui Liviu Petrescu. De lucrările *fundamentale* despre Dosto, nici vorbă! Trist.

* * *

Orice spune Svidrigailov merită să fie citat, comentat. Prin aluzii, dar de cele mai multe ori direct, dînsul strecoară adevăruri din partea „cealaltă“. Vă amintiţi, nu? „Dar dacă dincolo nu sînt decît păianjeni, sau altceva de felul acesta, zise el deodată.“ Or, eu cred că dînsul ştie sigur că acolo-s *chiar* păianjeni!

* * *

Mi-am luat cu mine două cărţi: *Idiotul* şi *Crimă şi pedeapsă*. De ajuns ca să pot continua, oriunde aş fi, „corespondenţa“.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

20.VIII.1980

P.S.: Sînt dezolat. Uitîndu-mă în cartea lui Ianoşi văd că Sv. e *comparat* cu diavolul! Păcat. Cel puţin îmi rămîne consolarea că eu cred că Sv. e *chiar*

diavolul, fără nici un dubiu!

România literară, nr. 41 din 15 octombrie 2003

33
Cu Cehov nu-i de glumit

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cred că am făcut o greşeală luînd cărţoiul despre Dostoievski de la Sorin Titel. Trăiam într-o dulce neştiinţă, mi se părea că descopăr lucruri nostime şi, iată, acum, deschizînd volumul la întîmplare, dau tocmai de capitolul cu culorile! De fapt, ca să fiu cinstit, remarcasem doar *galbenul* din *Crimă şi pedeapsă*, revenind insistent în tapetele camerelor şi, la urmă, chiar şi în exteriorul unor case. Sînt casele pe care le priveşte Svidrigailov în drum spre locul unde „înscenează“ sinuciderea. „Triste şi murdare îl priveau căsuţele de lemn, vopsite în *galben* violent, cu obloanele închise. Catteau dă, ce deliciu, în procente, la diferiţi autori, *apariţia galbenului*! Şi bătrînul Dosto deţine recordul! Gogol 5%, Tolstoi 7,9%, Dostoievski 10,6%!

* * *

Să nu uit să vă comunic ce scrie, aici, în staţiunea Neptun, pe toate cutiile poştale (*galbene*): „*Zilnic 3 vidări*“! Asta da!

* * *

Din seara de la doamna Longobarski, de reţinut şi de meditat la următoarele cuvinte spuse, la un moment dat, cu toată seriozitatea: „Cu Cehov nu-i de glumit“. Într-adevăr, dacă bătrînului „Dosto i se mai pot face bancuri“, „cu Cehov nu-i de glumit“! Din propoziţia asta cred că se poate scoate o carte! Păcat c-aţi spus-o dumneavoastră, nu eu!

* * *

Ceea ce mă încîntă la propoziţia cu pricina este multitudinea semnificaţiilor; o găină bună de jumulit, fulg cu fulg, la foc scăzut, cîntărind în mînă, cu

voluptate, greutatea leşului fraged.

* * *

Scrisoarea asta este scrisă, vai, fără cafea! Am mişunat de dimineaţă, fetele zvelte şi somnoroase mi-au spus că trebuia s-o comand de cu seară, să aibă ele cafeaua fiindcă acum, domnul Axin (sau aşa ceva) nu a venit încă etc… Şi-am rămas cu capul blocat de diazepamul de aseară. Tamara Nikolaevna e la plajă, eu (ca hipertensiv nu prea am voie să mă prăjesc pe nisipuri) încerc marea cu degetul la cel mai propriu mod şi aştept să fiu trăsnit de geniu.

* * *

Cărţoiul lui Catteau m-a pus serios pe gînduri. În primul rînd, trebuie să recitesc rapid tot Dostoievski. Pe urmă, să caut pe undeva *Carnetele* (în franceză). Neapărat. Altfel rămîn neisprăvit pe viaţă.

* * *

Toţi avem nevoie de Svidrigailov. Există în noi o nemărginită curiozitate de a-l „descifra“. Raskolnikov ne reprezintă exemplar în treaba asta. „N-ar fi mai bine să încerce să-l *descifreze* pe Svidrigailov? În sufletul lui nu putea (e vorba de Rodea, desigur n.n.) să nu recunoască că *de mult avea nevoie de Svidrigailov*. Dar pentru ce anume?“ Repet şi eu întrebarea: pentru ce anume, stimate domnule Lucian Raicu?

* * *

Curios e că bătrînul Dosto, plin de scrupule, caută să ni-l facă antipatic pe Sv., dar nu reuşeşte deloc. (Am senzaţia că v-am mai scris despre asta). Ce seducător se prezintă diavolul! „– Cine sînt eu? *Ştii prea bine*. (Rodea, într-adevăr, ştia! n.n.): sînt nobil, am revenit de doi ani în cavalerie, apoi m-am învîrtit pe aici prin Petersburg, pe urmă m-am însurat cu Marfa Petrovna şi am locuit la ţară. Asta-i toată biografia mea!“

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

21.VIII.1980

România literară, nr. 42 din 22 octombrie 2003

O rochiţă fără tiv se numeşte adjectiv!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Dacă în *Crimă şi pedeapsă* observasem singur *galbenul*, în *Idiotul* n-am băgat de seamă că *verdele* e (la Rogojin, Ippolit şi Mîşkin) de-o importanţă definitorie! Păcat. Cărţoiul a început să lucreze-n mine cu efecte imprevizibile.

* * *

Ieri, după un adevărat calvar, am reuşit să beau pe la unsprezece o cafea mare! Trec peste faptul că-n vreo trei locuri nu mi s-a dat, fiindcă nu-s străin! Am ajuns, în sfîrşit, la un restaurant care a acceptat să mă servească. După un sfert de oră cafeaua comandată nu sosise. Mă ridic şi-i reproşez unui tip saşiu. Acesta, nici una, nici două, cheamă o tipă-n blugi şi-o ferfeniţeşte-n insulte, apoi pleacă. Tipa se uită la mine şi-ncepe (jur că-i autentică chestia): „Ce pulă se mai crede?! Şi nu-i decît ospătar! Ce, m-am dus să mă fut? Doar am treabă! O clipă, domnu’, vine în cinci minute!“. Bineînţeles c-am trăit o stupefacţie mută, infinită, devastatoare. Blugista mi-a trîntit, în final, cafeaua-n masă şi-a luat, ofensată, banii. Probabil că şi-a zis în gînd: „Ce pulă se mai crede şi ăsta!“.

* * *

Dramă pentru Tamara Nikolaevna: n-are cu ce să-şi calce rochiile! Umblu pe la recepţie, mă rog de „fete“ să-mi scoată din pămînt obiectul (luat de altcineva şi neadus), declar că fără dînsul nu pot intra în cameră. Cînd le explic că nu-i pentru mine, ci pentru nevastă, încep să înţeleagă, să mă compătimească etc… Le devin simpatic, zic că trece şi asta, nu-i nimic, se mai întîmplă. Dar eu, stimate domnule Lucian Raicu, abătut şi fără fier de călcat, ce mă fac? Citesc Cehov?

* * *

Ieri seară, în timp ce oficiam mămăliguţa cu brînză, în uşa deschisă sfios a sălii de mese a apărut, mai smerit ca niciodată, fratele Ioan Alexandru! Ulvine

şi trei pruncuţi îl însoţeau. Cu ochii plecaţi în pămînt, a alunecat pînă la o masă din fundul sălii şi-a început cina, tihnit. Cred că şi-a făcut cruce cu limba pentru că mîinile îi erau încleştate, una pe furculiţă, cealaltă în părul unui pruncuţ ce sărea, laic, cu fundul pe scaun. Oare cum o fi arătînd în slip, m-am întrebat eu, netrebnic. Dar el nu a venit să facă plajă! Neîndoielnic, scrie *Imnele Dobrogei*!

* * *

Pentru *galbenul* din *Crimă şi pedeapsă*, ceva care nu există în cărţoi. E vorba de Lujin. Poartă un lornion de *aur*. Mai are un „inel mare, masiv şi foarte frumos, de *aur*, cu o piatră *galbenă*, pe care-l purta pe degetul mijlociu…“, la mîna stîngă.

* * *

Lucrul care-l înnebuneşte cu adevărat pe Svidrigailov este foşnetul rochiei Duniei. Nu-l poate pur şi simplu suporta, îl exasperează pînă la delir. Nu vrea decît să-i sărute tivul rochiei. „Lasă-mă să-ţi sărut tivul rochiei, lasă-mă, te rog! Nu pot să-i aud foşnetul!“ Ca şi Rodea care îngenunchease să sărute piciorul Soniei! Diavolul, normal, adoră jumătatea inferioară a femeii, o doreşte goală, nu suportă în preajma ei foşnetul vreunui veşmînt protector. Iar a săruta tivul înseamnă şi a trage puţin cu ochiul! Dar mi-amintesc că, elev fiind, circula printre noi următorul distih:

„O rochiţă fără tiv
Se numeşte adjectiv!“.

Ce-ar fi spus Freud de definiţia asta gramaticală?

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

22.VIII.1980

România literară, nr. 43 din 29 octombrie 2003

35
Ador ceasurile care stau!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ieri fiind vineri, deci zi de post, fratele Ioan Alexandru nu a venit la masă. În schimb, Ulvine, în mari forme, şi-a adus cei patru pruncuţi, i-a hrănit îndelung, iar la urmă i-a înşirat la bar, cocoţaţi pe scăunele verzi, şi le-a dat să sugă pepsi cu paiul. Fratele, într-o chilie de la etaj, cu vedere spre mare, lucrează, bănuiesc, la acele *Imne ale Dobrogei*. Schivnicul de la Neptun!

* * *

Tot ieri a apărut şi Dorin Tudoran cu ceva blond pe lîngă el. Dacă mai pun la socoteală pe Nicolae Manolescu (tocmai pleacă), pe D.R. Popescu (şi el pleacă), pe Hobana, pe Marcel Gafton, pe Emil Manu şi (singurul cu care mă salut ceremonios) pe Ion Caraion, cam asta-i formaţia. Sînt şi alţii, dar nu-i cunosc deloc. Nu m-am simţit niciodată bine printre scriitori. Mai ales printre cei cu numele scrise pe cartonaşe aşezate crăcănat pe masă!

* * *

Sufăr că nu pot să-mi fac singur cafeaua. Nu ştiu ce dispare cînd mi-o prepară altcineva. De fapt, ştiu ce! După o cafea migălită şi mirosită pe toate părţile de mine, scriu! După o cafea *servită*, nu scriu! Oare, dacă aş deschide, pe lîngă acea mică prăvălioară dintr-un orăşel de provincie, ca o anexă a cofetăriei eterne, o minusculă cafenea (care să aibă şi două mese de biliard; oh, tacurile frecate pe vîrf cu cretă!), n-aş reuşi, ticluind mereu, mereu, pentru personajele mele dragi, cafeloaie şi cafeluţe, n-aş reuşi, zic, să scriu permanent? Mă gîndesc la Caragiale! Poate că scria în draci din cauza berăriei pe care o patrona!

* * *

Ciudat! A scrie în draci! De ce nu a scrie în îngeri?

* * *

Nimic nu-i inventat! Pe la 2-3 ani am locuit la Curtea de Argeş, la un unchi de-al meu care avea o cafenea cu două mese de biliard! Acolo m-am îndrăgostit pentru prima dată de bile! Erau albe, de marmură, galbene, de fildeş, roşii. Mă

fascinau ultimele, le doream, le pîndeam ceasuri întregi lunecarea pe postavul verde. Ce zvelţi, ce cavaleri mi se păreau cei sprijiniţi galant în tacurile lungi, subţiri, pudrate cu delicateţe, ca nişte lănci, pe vîrf. Mirosul de cafea turcească mi-a învăluit de-atunci, ca un nor dulce-amar cerul gurii! Ţin minte şi marea primă deziluzie. Vroiam să am o bilă a mea, numai a mea! Mama acelui unchi, o bătrînă urîtă şi gheboasă ca-n basme, într-o iarnă, a făcut un bulgăre de zăpadă perfect rotund, l-a muiat în apă, l-a lăsat să îngheţe şi mi l-a dăruit: „iată o bilă albă de biliard!“. Desigur, s-a topit. Am plîns neconsolat şi am început s-o urăsc cu străşnicie. Mult mai tîrziu, pe cînd aveam vreo 30 de ani, acest unchi (baba murise, cafeneaua şi biliardul se desfiinţaseră) mi-a dat o bilă galbenă, de fildeş, şi una albă, de marmură. Roşie nu mai avea. Cele două bile au rămas la Dolhasca. Le ţineam în două pahare vernil, cu picior înalt!

* * *

Să nu uit, între cele două pahare vernil ce-mi ţineau în gură bilele, aveam un ceas vechi, de buzunar, marca Roskopf (s-ar putea să fi scris greşit, voi verifica). Nu mergea. Ador ceasurile care stau!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

23.VIII.1980

România literară, nr. 44 din 5 noiembrie 2003

36
La popa la poartă stă o mîţă moartă

Stimate domnule Lucian Raicu,

Deschid rubrica de gust şi aromă, *Culinare*, cu un citat din Şcedrin! „Papinca mi-a povestit odată că un englez a pus rămăşag cu alt englez că o să mănînce o pisică moartă… şi a mîncat-o!“ Asta îmi aminteşte de un joc din copilărie. Ne adunam mai mulţi şi unul recita:

„La popa la poartă
Stă o mîţă moartă.

Cine-o rîde şi-o vorbi
Drept în gura lui va fi!“.

Muţi, holbîndu-ne unul la altul, rezistam cît mai mult să nu izbucnim în rîs. Cel mai slab de înger plesnea, în sfîrşit, într-un hohot gîlgîitor! Toţi (acum era voie!) rîdeam fiindcă el, cedînd primul, mîncase virtual mîţa moartă! Straşnic joc! Aveam 6-7 ani, stam la Belceşti, un sat pe linia Podu Iloaiei – Hîrlău. Taică-meu era şef de haltă! Avea uniformă, chipiu şi paletă!

* * *

Tot din acea perioadă îmi aduc aminte următorul dialog versificat ce circula printre ţărăneii cu care mă jucam:

„– Ce faci moşule-n pîrău?“
„– Trag femeia la gealău!“
„– Moşule, să vin şi eu?“
„– Măi băiete, tare-i greu!“.

Imposibil ca strofa să fi fost făcută de unul de vîrsta noastră. Prea multă înţelepciune, resemnare şi, aş spune, fatalitate se încheagă în cele patru rînduri. Şi-apoi observaţi, vă rog, pudoarea cu care este dezvăluită „drama“ moşului! Şi cîtă fineţe în versul al doilea! Ce eufemism delicios!

* * *

Culinare. Kirillov – mare băutor de ceai. „– Îmi place ceaiul. Noaptea. Mult, zise el. Mă plimb prin cameră şi beau ceai pînă-n zori. În străinătate, noaptea, n-ai cum să bei ceai!“ S-ar putea scrie un articol: *Băutorul de ceai*! Să culeg de peste tot citate cu samovare şi ibrice!

* * *

Mîncăm, evident, cu gura! De aceea la *Culinare* ar trebui introduse şi citate privind organul halitor cu părţile lui componente: buze, dinţi, limbă, cerul gurii (dacă se vede!). De asemenea: salivaţia, masticaţia, înghiţirea, digestia şi, asta-i situaţia!, defecarea! Într-un cuvînt, fiziologia. Pentru început, să vedem cum

arată *limba* unui personaj dostoievskian. E vorba de Piotr Stepanovici din *Demonii*. „Ai impresia la un moment dat că limba lui are o conformaţie specială, neobişnuit de lungă şi subţire, foarte roşie, cu vîrful extrem de ascuţit şi într-o continuă mişcare automată.“ Ca să nu trişez, voi adăuga că aici, în cazul lui Piotr Stepanovici, limba e descrisă nu în funcţia ei digestivă, ci fonetică. Dar cu ocazia asta noi o putem privi şi din punctul nostru de vedere, nu?

* * *

Culinare. Fiindcă am început scrisoarea cu Scedrin, să închei tot cu el. 1) „Dar iată ce am vrut să te întreb: mata, cînd pui castraveţii la murat, adaugi şi nucşoară?“ 2) „Hm, acum o ciorbiţă din măruntaie de gîscă sau nişte ciupercuţe cu smîntînă!“

Nu-mi rămîne decît să plescăi din limbă şi să mă pregătesc pentru masa de prînz, unde-i voi întîlni pe fratele Ioan, pe marele Dorin, pe eternul Hobana etc… Simt că-mi piere toată saliva!

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

24.VIII.1980

România literară, nr. 45 din 12 noiembrie 2003

37
A-ţi juca viaţa nu pe o singură carte, ci pe o singură scrisoare!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Personajul gras, jovial, care aduce zilnic scoici libidinoase şi le predă bucătăreselor, am aflat azi, e Corneliu Leu! Personajul lung, lemnos, cioturos pe la faţa figurii, sosind totdeauna singur, e Sîntimbreanu. Mai există personajul Lovinescu, a apărut şi fostul oniric bărbos Florin Gabrea (complexat de faptul că nu mi-a trimis ultima lui carte, deşi-i dădusem adresa). Marele Dorin Tudoran nu mă vede, ochelarii lui negri îl apără de nimicnicia noastră. Fratele Ioan se autoflagelează-n slip, privind cururi dalbe pe nisipuri. Eu,

cardiacul şi nervosul, am început să beau ţuici; votcă rusească nu există! Tamara Nikolaevna umblă desculţă şi domnul Axin (sau aşa ceva; administratorul vilei) îi face ochi meliferi. La recepţie am surprins „fetele“ discutînd, scandalizate, că eu şi cu nevastă-mea, culmea, sîntem căsătoriţi! Toţi credeau că-s c-o amantă! Mă salut, în continuare, cu Ion Caraion.

* * *

Ce bine e, totuşi! Oriunde mă duc, orice s-ar întîmpla (şi mi se cam întîmplă lucruri urîte la vîrsta asta!), scot o foaie de hîrtie, ascut un creion, beau o cafea şi-mi dau sufletul, cel de-o clipă, *de-o singură clipă*, dumneavoastră. Ce şansă! Ce descoperire geografică! Parcă aş fi aflat, după lungi şi disperate expediţii, al treilea pol, polul afecţiunii! Nu-i nimic că se pierd cîteva scrisori. După cum aţi spus, privind dulcea băuturică, nu contează ce consumi, ci efectul! *Efectul Lucian Raicu!!* Da, de cînd am ajuns să cunosc *efectul Lucian Raicu*, mi se fîlfîie de cum ajung la el: prin tristeţe, prin deznădejde, prin ratare, mi-e indiferent!

* * *

Uneori însă, ca acum (ţuică, bere, ţuică), mai cred că nu-i pierdut chiar totul. Cine ştie ce har mă pocneşte pe neaşteptate! Dar, lucid, îmi dau seama că, întotdeauna, harul nu te pocneşte pe neaşteptate, ci *pe aşteptate*. *Pe aşteptate*. Aici e aici!

* * *

Nimic nu se face fără *inimă*. Totul trebuie trecut prin dragostea sau ura mea. Spun banalităţi, dar banală e şi o sîrmă întinsă, într-o după-amiază de toamnă, pe care fîlfîie rufe şi, sînt sigur, puţini *o pricep*. *Cu inima!* Orice sîrmă întinsă, aş postula, trebuie să treacă prin cel ce-o priveşte, ca să poată susţine cămaşa portocalie sau alba izmană!!!

* * *

Uneori mă întreb: oare, scriind zilnic, o scrisoare, cel ce o primeşte, *adresantul*, domnul Lucian Raicu, o citeşte?? Şi-mi răspund: ce contează, în momentul în care am scris-o e ca şi cum ar fi citit-o! Nu-i aşa?

* * *

Sînt tentat să definesc cele mai simple lucruri: cişmeaua, peretele, cana, cuiul, cărarea. Şi nu pot. Poate că aici, exact aici, la întretăierea dintre orgoliu şi umilinţă, m-am ratat. Dar de ce mă laud? A te rata înseamnă *chiar* a face ceva!

* * *

Pe masă, în faţa mea, am două tomate. Mult stimate domnule Lucian Raicu, permiteţi-mi, pentru a le mînca, să le decupez sadic, cu lama cu care-mi ascut obişnuit creioanele, în felii de miez!

Cu stimă şi ţuică,
Emil Brumaru

25.VIII.1980

P.C. (post-coitum): A-ţi juca viaţa nu pe o singură carte, ci pe o singură scrisoare.

România literară, nr. 46 din 19 noiembrie 2003

39
„Domnule, răspunse Reparata, nu vă pot arăta decît un singur act, cel sexual!“

Stimate domnule Lucian Raicu,

De remarcat că Ilarion Ciobanu, actorul, vine la masă, se aşază şi, pentru *a mînca*, îşi pune o pereche de ochelari de vedere! Ca şi cum ar citi! Iată, mi-am zis, ce-nseamnă să fii intelectual. Ba nu, gurmand!!

* * *

Descopăr extraordinara dilatare a sufletului pe care mi-o produce o ţuică mică urmată imediat de altă ţuică mare băută (ultima) împreună cu o cafea mare (o gură ţuică, o gură cafea!). De reţinut. De repetat.

* * *

În cele şapte zile cît am stat aici, cele mai lungi discuţii le-am purtat cu barmanul Vasile! Într-o zi, dînsul, delicat, m-a întrebat chiar de ce-s trist!?

* * *

Şi duminică fratele Ioan a lipsit de la masă! Probabil „a slujit“ pe undeva sau, măcar, a cădelniţat din oficiu! Am impresia că de cîte ori „apare“ în lume, se dă pe la subsuori cu spray de tămîie. Şi n-aş fi surprins să-l văd cu un termos de aghiazmă!

* * *

Găsesc pietre plate, găurite, în care-mi pot înfige creioanele ascuţite! Fac un fel de arici cu ţepi groşi, galbeni, de „Koh-I-Noor“!! Cînd sfîrşesc de jumulit ariciul, s-a terminat şi scrisoarea.

* * *

Există pe aici şi personajul Simion Pop. Şi-ncă cineva a cărui figură mi-e foarte cunoscută, dar nu-i ştiu numele. Bea (cu H. Lovinescu) mereu la bar, are un copilaş drăguţ, cu ochelari. Să nu uit căţelul minuscul al lui Sîntimbreanu! În plus, o şleahtă întreagă de tineri şi tinerele care nu au nici în clin, nici în mînecă, bănuiesc, cu scriitorii. Rude? Poate. De invidiat o tipă cu craci infiniţi şi gura enormă, dinţoasă, limboasă, fumegîndă-n ţigări subţiri, negre! Seismul dulce-al bucilor ei!!

* * *

Scriu toate astea la cîţiva zeci de metri de plaja zgomotoasă, cu perdelele trase, cu lumina aprinsă, încurcînd paharul de ţuică, limpid, cu cel de cafea, opac! Am sentimentul că trec cu trenul pe lîngă ei, că-s închis ermetic într-un compartiment capitonat cu rochiile năprasnic călcate ale Tamarei Nikolaevna!

* * *

Mă gîndesc la Reparata, detectiva mea cu trei sîni şi două vagine, eroina unui ciclu fulminant. Am găsit titlul primului volum: *Reparata contra Stricata*. Îmi şi închipui următoarea scenă. Reparata, cu două sute pe oră, apăsînd talpa goală

pe accelerator, e oprită la o intersecţie de poliţişti: „Actele dumneavoastră!“. „Domnule, răspunse Reparata, nu vă pot arăta decît un singur act, cel sexual!“ Deocamdată atît!

* * *

Ce sfîrşit să dau acestei scrisori? De mîine, lîngă ceaşca de teracotă galbenă, voi reîncepe seria din Iaşi. Încetul cu încetul îmi voi aminti de ultima vizită la dumneavoastră, de hamsiile cu care am uns tot apartamentul, de vinul băut (în lipsa lui Dinescu!), de aşteptarea zadarnică a lui Dan Cristea, de constatarea dumneavoastră că proza lui Eminescu e greu de citit, de fotografiile arătate într-un tîrziu, de doamna Sonia Larianovna, de Marius Robescu care la două-trei cuvinte zice „mă“, de ploaia aceea torenţială, de mieunăturile auzite de la parter, prin uşa lăsată deschisă, cu un taburet în ea, de absenţa Denisei şi prezenţa Maşei, de brînza finală! Developarea de-abia are loc!

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

27.VIII.1980

România literară, nr. 47 din 26 noiembrie 2003

40
Cred că obiectele simt mai bine!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Iată-mă, deci, din nou la etajul V, parcă fără speranţă, parcă fără chef, reînnodînd şirul scrisorilor mele către dumneavoastră. Drumul de ieri (Mangalia-Iaşi) a fost dur. Plecat la 13 şi ajuns la 24, într-un tren fără vagon-restaurant, pe-o vreme fierbinte, am avut şi neplăcerea de a găsi blocul închis. Telefon etc. Somnul bizar, tehnicolor, trezirea uscată, amară, necreatoare la cafeaua învechită. Am răsfoit ziarele adunate teanc, am tras o raită prin librării, cam atît. Vreo cîteva zile nu voi fi în stare să intru în ritmul normal de lectură şi scris.

* * *

E totuşi bine să te aştepte, cînd soseşti de undeva, o scrisoare. Nu m-a aşteptat nici una! Îmi dau seama de absenţa scrisorilor mai ales cînd sînt plecat de acasă.

* * *

Mi-aţi arătat plicul mare, albastru, în care băgaţi scrisorile mele şi pe care scrie: Emil Brumaru către Lucian Raicu! Ştiu că scrisorile mele exclud, oarecum, răspunsurile, dar, din spirit diavolesc, voi lua şi eu un plic enorm pe care voi scrie: Lucian Raicu către Emil Brumaru! Aceste două plicuri, unul doldora, celălalt vid, predate la Academie, vor stîrni stupoarea cercetătorilor!!!

* * *

Uneori mă apucă groaza cînd îmi dau seama cît de mult am de citit. Şi e vorba doar de cîţiva, maximum zece autori, pe care deja i-am trecut de cel puţin două ori prin sita sufletului. Dar pun filtre tot mai dese, recitirile sînt tot mai lente, mai atente, mai pline de neprevăzut. Adevărul e că atît timp cît scriam versuri, lectura nu era de adîncimea şi intensitatea de acum. Uneori pîndeam, literalmente, zile întregi cîte un adjectiv, neputînd face nimic altceva. De cîte ori nu am fost nevoit să abandonez o carte pentru că, tam-nesam, morişca versurilor pornea ca din senin. Iar dacă nu însemnam atunci, uitam definitiv tot. „Clipa cea repede!“ Titlul lui Sorin Titel, atît de teoretic, a fost ani de zile o metodă de lucru pentru mine. Vroiam să prind secunda, oricît de uşoară, de superficială, de (aparent) banală. Culoarea unui fluture, ca şi mireasma unei flori, are ţîşnirea ei unică într-o clipă. Cealaltă clipă aduce altă mireasmă, altă rază, alt surîs. Există o diferenţă, insesizabilă doar pentru oameni, a luminii de *acum* şi cea ce-mi bate foaia şi zidul casei după ce-am terminat fraza asta! Cred că obiectele simt mai bine! Ceaşca mea de teracotă galbenă trăieşte-n pereţii ei zmălţuiţi mii de stări ale scăderii temperaturii cafelei ce-o sorb. Sistemul nostru nervos e-un fleac pentr-un pietroi izbit de lumină, pentru un stîlp de telegraf şlefuit de izurile zilei şi-ale nopţii.

* * *

Am observat ceva ciudat. De cîte ori mă reîntorc de undeva în Iaşi, femeile de aici mi se par mai frumoase ca oriunde! Mă înşel? Au o senzualitate aparte,

o complicitate-n toate ale lor văzute şi nevăzute cu sufletul meu, un comerţ clandestin de gesturi inconştiente, rotunde şi galeşe, cu visurile suave şi detracate ale adolescentului ce-am fost cîndva!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

28.VIII.1980

România literară, nr. 48 din 3 decembrie 2003

41
Îl văd pe Dinescu ca pe o maşină de tocat

Stimate domnule Lucian Raicu,

Toţi clatină din cap, superiori, citiţi, cu patalamale zoioase-n buzunarul de la piept: „Da, da, Dinescu; dar mai tîrziu? N-are cultură, să vedem, să vedem. E prea simpatic! Doar cu talentul…“. Să-i iei de gît şi să-i ucizi? Inutil, apar alţii, tot citiţi, tot habar neavînd de *adevărata* poezie! Ce magistrală lecţie e *Teroarea bunului-simţ*! Ce greu e să scrii cum o face el! Adică *trăind* fiecare rînd. Comparaţia o să vă pară grosolană, dar eu îl văd pe Dinescu ca pe o maşină de tocat carne! Îi bagi viaţa, trupul cu viscerele calde, mustind de sînge, în gura lacomă a maşinii, *învîrţi tot tu* şi pe partea cealaltă iese *poezia*! Ce nevoie e aici de patalamale, de tot snobismul acesta care circulă sub forma informă a falsei culturi? Dinescu este, cred, poetul nu numai cel mai talentat, dar şi cel mai inteligent, vorbesc de acea inteligenţă artistică, deosebit de rară, imposibil de învăţat. Adevăratul pericol ce-l pîndeşte este: rezistenţa pe care o opune deteriorării trupului său trecut feroce prin viaţă cît va dura? El ştie.

* * *

Văd în librării o carte de versuri cu titlul: *Poeme europene*!!! Stimate domnule Lucian Raicu, ce ne facem cu ăsta? Pur şi simplu el scrie poeme europene! Îi trebuie, desigur, un critic european!

* * *

Nu din Fundoianu, cum spune N. Manolescu, în ultima *R.l.* vine „tîrgul mărunt“ al lui Mugur din ciclul *Vara genială*, ci din Bruno Schultz!

* * *

Părerea mea, comunicată foarte rapid lui Mugur, este că primul şi al treilea ciclu din *Portretul unui necunoscut* sînt tot ce-a scris el mai profund, mai bun. Dînsul ţine foarte mult la *Vara genială*, ciclul al doilea. Să aibă dreptate?

* * *

Stradă. 1) O femeie în blugi. Pe fiecare fesă are cîte un steguleţ triunghiular ronţăit, pe margini, de un fermoar desfăcut. 2) Un soldat beat trage o palmă unei femei în roşu, mică, blondă, cîrnă, pentru că, zice el, tutungeria este închisă! Probabil e soţia lui, nu protestează, îl priveşte doar intens. 3) În plină zi, lîngă o casă proaspăt demolată, pe Ştefan cel Mare, văd doi şobolani roşcaţi, iuţi, cu cozile foarte subţiri şi lungi.

* * *

Acum, după-masă, e lumina aceea albă, rece, sfîşietoare, pe care altă dată o transformam în poezie. Mi-a sosit semnalul la *Dulapul îndrăgostit*. Am întors cartea pe toate părţile, trist, fără pic de bucurie. O uşurare, totuşi, că o am în mîini. Dar e prea puţin, prea puţin. Nu am curajul să o citesc de la un capăt la altul. Săracul Mugur, cîte telefoane şi scrisori disperate, umile, ameninţătoare, feroce nu a primit pentru cartea asta! De fapt, ca să mă exprim eufemistic, am bulit-o! Ce va urma?

* * *

M-au crispat cele două scrisori ale soţiei lui Preda apărute în ultima *Flacără*. Mi s-a făcut pielea de găină.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

29.VIII.1980

România literară, nr. 49 din 10 decembrie 2003

42
„În dulap erau hainele lui mama şi el s-a îndrăgostit de ele!“

Stimate domnule Lucian Raicu,

Stau, de ieri, nedumerit, cu *Dulapul îndrăgostit* în mînă şi nu ştiu ce să încerc: bucurie, tristeţe? Tamara Nikolaevna (căreia i-au apărut vreo cinci poezii în *Convorbiri literare*, nr. 8) m-a pupat, a sărit în sus; Andreea Emilianovna, fiica mea de patru ani şi jumătate, a dat o explicaţie promptă titlului: „În dulap erau hainele lui mama şi el s-a îndrăgostit de ele!“; taică-meu a luat sever cartea, s-a uitat la preţ şi-a constatat că-i scumpă (16,50 lei!); maică-mea nici n-a îndrăznit s-o atingă! Cam aşa stau lucrurile în familie privind evenimentul! Dar eu, astă noapte, am dus-o numai în coşmărele. Brusc s-a instalat în mine un animal ciudat care roade, roade, roade. Ce dracu’ fac eu de-acum înainte? Iar s-o dau pe chin (şi bucurie), iar să mă aşez în mine ca-ntr-un hăţiş, la pîndă, şi să aştept zile, uneori săptămîni, cu sufletul pe trăgaci, cuvîntul care să-mi declanşeze poezia? Nu-i mai bine, mai liniştitor, să recitesc *Fraţii Karamazov*, să-i spulber în scrisori către dumneavoastră, să-i miros chiloţii Gruşenkăi şi să beau cu nemiluita cafea? Ce culcuş! Numai că bestia ce-mi ronţăie viscerele nu se lasă: ce lectură, ce culcuş, ce cafea – scrie, dom’le! Chestia e: ce să scriu? Aia-i!

* * *

Curios e că înainte, cînd scriam, nu aveam titluri, le găseam foarte greu. Acum am titluri, care nu acoperă nici un text, cu duiumul! Oare punînd cîteva mii de titluri, unul sub altul, nu mi-ar ieşi o plachetă de vreo 30-40 de pagini? De data asta cred că Mugur ar înnebuni! Împreună cu mine!

* * *

Citiţi fără prejudecăţi, fără amintiri, prima poezie din volumul lui Mieluşon: *Parada*. Nu există în ea ceva din poeziile-n rimă, din a doua perioadă, ale lui Dinescu? Vă rog insistent, citiţi *Parada*.

* * *

De cînd am revenit în Iaşi, cam o treime din scrisoarea zilnică o scriu după-masă, cu lumina albă a sfîrşitului de august pe foaie, cu sufletul împrăştiat pe acoperişurile şi pereţii caselor zărite prin geamul zgîriat fin! Aş umbla-n neştire pe străzi, aud un fel de murmur fără cuvinte-n mine, ceva ca un plîns ce nu ştie cum să-nceapă. Ascut creioanele c-o lene încîlcită-n melancolie, frazele se încheagă greu. Să nu faci nimic, să priveşti la infinit lumina, doar atît, ca o rugăciune. Îmi aduc aminte. Dar pînă şi a-mi aminti mi se pare un sacrilegiu. Da, să nu faci nimic! Să laşi timpul să treacă neîmpărţit de ore. Aş locui o veşnică după-amiază, lipsit de memorie, privind, privind această substanţă necunoscută ce curge din cer. Pun mîna pe furnirul biroului şi-l simt fierbinte, afectuos. Departe sînt dealurile pe care n-am rătăcit încă. O hoinăreală de dimineaţă pînă seara, în haine uşoare, singur, pe cărări subţiri, abia desluşite-n iarba scurtă. Să fluieri uneori după un fluture şi el să vină vesel, prietenos, să ţi se bage-n buzunar. Şi-apoi, întors, c-o osteneală dulce-n trup, să dormi, să dormi pînă la sfîrşitul lumii!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

30.VIII.1980

România literară, nr. 50 din 17 decembrie 2003

43
Ce se întîmplă într-un oraş de veche cultură?

Stimate domnule Lucian Raicu,

Încep cu *Culinare*, subcapitolul *Băutorul de ceai*! E vorba tot de Kirilov. „– Aş vrea să-ţi ofer un ceai, zise el. Mi-am cumpărat din oraş un ceai. Nu doreşti? Nu-l refuzai. Curînd bătrîna aduse ceaiul, adică un imens ceainic cu apă clocotită, un ceainic mic cu multă esenţă de ceai, două căni mari de lut, cu ornamente destul de rudimentare, o franzelă şi-o farfurie adîncă mare plină cu zahăr căpăţînă fărîmat în bucăţi.“ De remarcat că este enumerat tot „instrumentarul“!

* * *

Culinare (Şcedrin): „– Să vedeţi ce mi s-a întîmplat cu nişte icre: lucru în adevăr ciudat! Eram măritată de o lună sau două şi, deodată, nu ştiu de ce, încep să poftesc icre, dar ce poftă, să le înghit cu ochii, nu altceva! Mă furişam pe ascuns în cămară şi mă apucam să mănînc la icre, de nu mai isprăveam… Pînă cînd îi spun lui bărbatu-meu: «Ce-o fi asta, Vladimir Mihalîci, că mănînc atîtea icre?». Şi numai ce-l văd că începe să zîmbească aşa, cu tîlc, şi-mi zice: «Păi, drăguţo, pesemne că eşti însărcinată!». Şi, într-adevăr, taman nouă luni după asta, am lehuzit cu *Stiopka-tontul*“ (s.n.). Bineînţeles că o femeie care află de la bărbatu-său că mănîncă icre din cauză c-a rămas gravidă nu putea da naştere decît unui *Stiopka-tontul*! Vreau să spun că în nici un caz icrele nu-s un element teratogen. Stiopka-i tont fiindcă şi mă-sa-i toantă. Chestie de ereditate! Nu de icre!! (Pentru subcapitolul *Icre.*)

* * *

Venit de trei zile-n Iaşi, nu am deschis încă, incredibil!, cărţoiul!! O voi face azi, duminică, imediat ce termin scrisoarea asta începută la şase dimineaţa, cam pe întuneric.

N-am aprins lumina ca să n-o enervez pe Tamara Nikolaevna. Prin geamul deschis aud tramvaiele şi ciorile oraşului. Cafeaua abureşte, am dormit extrem de prost, sînt decis să reîncep lecturile şi să-mi cumpăr covrigi calzi din Tîrgul Cucului!

* * *

Ce se întîmplă într-un oraş de veche cultură? Cînd apare *Eliade*, cărţile nu ajung în librării, ci se dau după nişte liste! Dar asta nu-i tot. Înscris pe listă, aceasta ducîndu-se la *verificare*, am fost şters! Mi-am făcut totuşi, cu chiu, cu vai, rost de carte. Acum apare *Freud* în „Ed. Univers“ şi iar nu ajunge-n librării! Mi-e greaţă să mă căciulesc din nou. Aş comite un articol pătimaş în care să-i fac pulbere, pudră chiar, pe toţi. Se formează o nouă burghezie snoabă, foarte acoperită de funcţiile importante pe care le deţine, distrugătoare de cultură prin *confiscarea* cărţilor în biblioteci particulare virgine, nerăsfoite. Ar trebui un Arghezi care să-i modeleze-n cuvinte ca-n rahat. Majoritatea sînt doctori de maţe sau măsele, ei au cartea străină, ei au cartea românească, ei au orice. Mai sînt şi alţii. Ce le poţi face?

* * *

Mă gîndesc la o carte de interviuri: trei poeţi, trei prozatori, trei critici! Poeţii ar fi Dinescu, Dimov, Mugur. Criticii: dumneavoastră, Valeriu Cristea şi-ncă unul mai tînăr. Cu prozatorii sînt în încurcătură! Cam 20 de pagini de fiecare, deci 180 în total. Desigur, Mugur s-o şi tipărească!

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

31.VIII.1980

România literară, nr. 51-52 din 24 decembrie 2003

44
De la o vîrstă preferi ca proştii să tacă

Stimate domnule Lucian Raicu,

Extemporalul de dimineaţă, c-un cer închis, jos, gri-mov! Ieri, un telefon lui Mugur ca să-i mulţumesc pentru carte. Constatam că, deşi ne pregătim mereu şi ne promitem solemn prin scrisori, n-am mai stat de vorbă ca lumea de prin 1974, adică de pe cînd, la D***, întinşi în şezlonguri, în spatele casei unde locuiam, sub nişte peri, tăceam cîte trei ceasuri împreună! Cuvintele picurau rar, la intervale mari, uneori cădea cîte-o pară în iarbă, o mîncam dacă putea fi culeasă fără să ne ridicăm din şezlonguri, dacă nu, aşteptam alta mai apropiată, mai mălăiaţă, ghidaţi de adevărul „pară mălăiaţă în gura lui nătăfleaţă“! Mugur scria un *Roman* şi-mi promisese că mă bagă şi pe mine în el, numai că voi fi profesor de sport sau aşa ceva. Bine, i-am zis, fie, numai bagă-mă! Pe atunci beam cafeaua indiferent, sugeam în schimb, cu entuziasm, votcă! Şi iată-mă amintindu-mi de un alt personaj din D***, profesorul de matematică Ciorăscu! Virgil, ăsta-i era numele mic, era subţirel, înăltuţ, blond, palid, cu buzele foarte roşii, frumos ca un înger! Fiu de popă, delicat, sfios parcă, surîzînd din nişte ochi mari, trişti, ca o fată mare. Soţia lui, Anişoara, la fel de subţirică, brunetă, ochioasă şi ea, de-o frumuseţe severă, de ţărancă, preda tot matematica. Erau o pereche!! Cînd i-am invitat prima dată la mine, Gil (aşa-i spuneau toţi), după cîteva pahare de ţuică, a început să jongleze cu nişte ceşcuţe puse deoparte, străvezii şi gingaşe, pentru servit cafeaua. Numărul i-a reuşit! După ce am

trecut la vin, a dorit să-l repete! Anişoara s-a uitat fioros la dînsul! Bineînţeles că a spart o ceşcuţă! Eu, ca să nu-l fac să se simtă prost, am luat o altă ceşcuţă şi-am izbit-o, protector, de podele. Pînă aici totul ar fi fost, să zicem, normal. Numai că Gil, neînţelegînd bine gestul meu, considerîndu-l ca pe un îndemn, a mai trăsnit o ceşcuţă de podea! Atunci Anişoara, zveltă, furibundă, cu tăliuţa trasă prin inel, i-a împuşcat soţului ei o palmă formidabilă. Stupefacţie! Gil, calm, mai palid ca oricînd, n-a zis decît: „Vaco!“. Cafeaua am băut-o dintr-o strachină, cu lingura, ca pe borş! Altă dată, Gil, venit singur la mine, sta în picioare! După nişte pahare, mi-a explicat fenomenul. Cu o zi înainte, sosit afumat acasă, Anişoara l-a pus pe pat cu faţa-n jos, i-a tras pantalonii şi izmenele şi a început să-l ardă peste cur c-un melesteu! Dînsul a numărat pînă la şapte (lovituri), apoi a adormit! Dar a doua zi, la şcoală, nu s-a mai putut aşeza la catedră. Îl dureau bucile înfiorător! Mai avea o meteahnă cînd se îmbăta prea tare, seara, întorcîndu-se acasă, smulgea parii podeţelor din faţa portiţelor caselor şi-i aducea, cadou, Anişoarei! Părinţii nu-l reclamau, era profesorul de matematică, omul temut al copiilor lor! Gil şi Anişoara!! Am auzit că el s-a îngrăşat, are maşină şi trei copii…!

* * *

Pornisem de la telefonul dat lui Mugur. Mi s-a plîns de un articol, al lui Ulici, pe care eu nu l-am citit, din „C“. Nu-i nimic, i-am spus, cînd te înjură un prost! Da, dar mai bine tăcea, mi-a răspuns. Cred că are dreptate. De la o vîrstă preferi ca proştii să tacă.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

1.IX.1980

România literară, nr. 1 din 14 ianuarie 2004

45
Tătucu Freud mi se pare romantic

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cînd Sorin Titel mi-a dat cărţoiul, mi-a strecurat şi faptul că vreţi să-l citiţi şi

dumneavoastră. Eu, înţelegînd prin asta o dorinţă de a-i fi înapoiat cît mai repede, am replicat: „Doar n-o să-l citesc la Neptun!“. Am convenit să-l aduc cînd voi veni în Bucureşti. Bătrînul Dosto s-ar simţi jignit să fie împachetat, ştampilat şi tîrît prin genţi de poştaşi furioşi! Dar văd, cu uimire, că ceva, undeva, prin inconştient, se opune lecturii!! Aşa păţesc întotdeauna cu cărţile împrumutate! Cred că v-am mai spus, neplăcerea de-a le da înapoi mă împiedică (fiindcă îmi amintesc mereu de ea) să gust chiar plăcerea de-a le citi! Drept care, după ce le ţin un timp, le înapoiez, nostalgic, intacte. Scriindu-vă, explicîndu-vă mecanismul, caut să-l aduc în conştient, să mă vindec de zarnacadeaua asta şi să mă pun pe treabă. Curios e că acum găsesc fel de fel de prilejuri să citesc altceva, tot cărţi bune, interesante, numai să nu mă ating de cărţoi! Am dat-o pe Freud, mişun după nişte Jung, ba chiar citesc şi recitesc *Teroarea* lui Dinescu! (Şi aici e vorba de o recţie bizară! De cînd am primit *Dulapul*, uit să-l recitesc. Drept care, *Teroarea* fiind în aceeaşi colecţie, acelaşi format etc., o citesc ca şi cum ar fi a mea! Deci dorinţa ca textul lui Dinescu să fie al meu!! Şi invidia enormă!)

* * *

Oricum, *cărţoiul* a devenit o problemă ce trebuie depăşită. Fiindcă văd cu uimire că-n mine creşte *vinovăţia* pe zi ce trece! Ce naiba, n-am destule complexe, să-l mai suport şi pe ăsta?

* * *

Ieri, la librărie, cînd ieşeam, observ, sprijinită de maşina aceea brontozaurică de făcut bonuri, o carte cartonată, maro, cu un bileţel între file. Preţ redus, *3 lei*! Ce credeţi că era? N-o să ghiciţi niciodată! Un volum de Lenin!!

* * *

Tătucu Freud mi se pare romantic! Cu cîtă seriozitate ne vorbeşte el despre vise, despre interpretarea lor etc. Dar cine mai visează acum odăi, casete? Cel puţin eu visez, de cînd mă ştiu, fără nici o cenzură, pizde, nu farfurii!!

* * *

Foarte bun titlul ultimului volum al lui Dinescu! *Teroarea* lui Dinescu

exercitată asupra tinerei poezii! *Teroarea* lui Dinescu exercitată asupra mea!

* * *

Aud, amintindu-mi de copilărie, o maşină de tăiat lemne, jos, într-o curte. Zgomotul ascuţit al ferăstrăului circular ce intră-n butuci, păcănitul ritmic al motorului. Întotdeauna, toamna, la periferia Iaşului sau în centru, începe muzica asta blîndă (aparent stridentă) a decapitării metrilor cubi. Adolescent, cînd locuiam la cîteva sute de metri de aici, pe Dobrogeanu-Gherea, aveam o magazie de lemne mirosind dumnezeieşte a rumeguş proaspăt. Constat rece, acum, fără participare afectivă. Mi-s nările moarte.

* * *

Freud se dă, aflu azi, pe instituţii: Universitate, Spitalul de nebuni „Socola“, revistele literare etc. Dar eu nu fac parte din nici o instituţie! Şi iar trebuie să umblu cu cerşitul.

Cu stimă şi melancolie,

Emil Brumaru

2.IX.1980

România literară, nr. 2 din 21 ianuarie 2004

46
Ce soare lent e o femeie!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Viaţa devine tot mai grea! Lui Eminescu îi era, totuşi, aproximativ uşor, după ce-şi adusese creierii la punctul de fierbere, să ridice, în plimbările lui prin Copou, cu vîrful bastonului, poalele rochiilor fluturînd fascinant, pentru a privi curul doamnelor necunoscute. Ce mă fac eu, mă întreb, stimate domn, cu blugistele astea? A le trage pantalonii de pe cur, în plină stradă, cînd ei sînt atît de etanş fixaţi în fermoare şi de pneumatic umpluţi cu carne, e o treabă de o mie de ori mai costisitoare, mai îndelungată, aproape o luptă corp la corp. Eminescu se baza şi pe surpriză, în cazul meu ar trebui să fac apel mai mult la

covingere, ar interveni retorica, liberul consimţământ etc… Spun toate astea fiindcă de cîteva zile, în Iaşi, au apărut cele mai tulburătoare femei, ca întotdeauna între întîi şi cincisprezece septembrie: studentele restanţiere! Au ceva pe care în zadar mi-aş dori să-l scriu. Picioarele şi sînii lor trăiesc independent, în afara panicii examenelor, ochii doar, umpluţi de spaimă, rugători, le fac mai accesibile, mai puţin extraterestre. Simţi că vor să fie salvate şi tu ai putea-o face, punîndu-le un opt sau un nouă şi-apoi ducîndu-le-n braţe pînă-n prima odăiţă luată cu chirie, atîrnînd o pătură la geam, încuind uşa c-o cheie subţire de alamă, ajutîndu-le febril să se descotorosească de întregul lor harnaşament bătut în ţinte, orbit, deodată, de strălucirea lustruită a şoldurilor. Ce soare lent e o femeie!

* * *

N-am citit jurnalul lui Kafka, n-am citit scrisorile lui, care, aud, sînt formidabile! Uneori sînt disperat că nu voi citi cărţi esenţiale ce m-ar fi făcut *să trăiesc* înzecit, însutit, înmiit. Cu cîte mii de ani îţi poţi lungi viaţa, adăugînd la a ta pe cea a scriitorilor mari, dragi, adoraţi, închegată-n opere eterne! Lectura ca elixir, căutat cu fervoare de alchimişti, al tinereţii fără bătrîneţe, al nemuririi!

* * *

Mereu ajung la două cuvinte: *carne*, *carte*! Un simplu schimb între consoana „n“ cu „t“. Deosebirea devine mai sesizabilă, însă, între „a citi“ şi „a fute“!

* * *

Plouă de dimineaţă. Creioanele mi-s scurte. Acoperişurile ude. Cafeaua băută. De la o vreme, umblînd pe străzi subţiri, întortocheate, caut din ochi casa lui Tom Sawyer. Aş vrea să mă-ntîlnesc cu mătuşa Polly, cu Mary, cu Jim, chiar cu Sid. Ştiţi unde locuiau? În „biet tîrguşorul *St. Petersburg*“! Incredibil, îmi spun, să nu fi observat pînă acum că cei mai iubiţi „eroi“ ai copilăriei mele locuiau într-un tîrguşor ce poartă numele oraşului în care locuiesc şi cei mai iubiţi „eroi“ ai adolescenţei, tinereţii, maturităţii, personajele lui Dostoievski!!! Şi totuşi, iată, abia azi mi-am dat seama.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

3.IX.1980
România literară, nr. 3 din 28 ianuarie 2004

47
Robinson Crusoe l-am citit într-un vagon de marfă

Stimate domnule Lucian Raicu,

Aventurile lui Tom Sawyer le-am citit pentru prima dată la vîrsta de 7-8 ani, pe cînd stam la Belceşti, unde tatăl meu era şef de gară, mai bine zis de haltă. Locuiam chiar în haltă, la etaj. Tot atunci am citit şi *Robinson Crusoe* şi, curios, *Aventurile lui Gordon Pym*. Plus *20 000 de leghe sub mări*. Cel puţin de cărţile astea îmi aduc aminte. Prima a fost *Robinson Crusoe*. Totuşi, ca iniţială lectură memorabilă este o colecţie ilustrată, cu textul prescurtat la cîteva rînduri pe paginile colorate viu, a *Călătoriilor lui Gulliver*. Citită în clasa întîi, la Ciceu, într-un scrînciob! Tot atunci am citit şi o carte despre petrol şi ţiţei (!!!) care mi s-a dat drept premiu! Mai înainte *simulam* lectura a două pagini dintr-o revistă pentru copii! Învăţînd pe de rost textul în versuri, o chestie cu Haplea, pe la vreo 4-5 ani, urmăream rîndurile cu degetul şi spuneam poezia, dînd impresia celor din jur *că ştiu să citesc*! Mai ţin minte şi acum o strofă, şi e curios ce ar spune tătucu Freud că se ascunde sub treaba asta. Iată-le:

„Însă Haplea ce făcea?
Profitînd de-ncurcătură
Iute putina spăla!“.

Cred că era finalul poeziei! Restul îmi rămîne neclar. Parcă era o afacere cu nişte gîşte furate sau aşa ceva.

* * *

Robinson Crusoe l-am citit pe linia moartă, într-un vagon de marfă stricat, întins pe burtă în pătratul de soare pe care-l făcea uşa pe podea. Mi-l alesesem anume dintr-un şir întreg de vagoane părăsite (aveau cîte ceva defect), pe care-l exploram permanent, de la un cap la altul, sărind dulce şi periculos peste

tampoane. Cred că lectura a fost continuată, odată cu construirea colibei de către R.C., într-o colibă pe care mi-am construit-o şi eu, cu mîinile mele, din crengi de salcîm. Rostul meu, practic, era să păzesc tomatele enorme, strălucitoare, de găinile care le ciupeau, ciuruindu-le. Mă văd tot pe burtă, la gura colibei, citind şi aruncînd, din cînd în cînd, priviri straşnice găinilor. Acum îmi dau seama că lecturile mele prime erau făcute într-o poziţie destul de erotică! Întins pe burtă! Ca şi cum aş fi posedat cartea. Pe Gulliver l-am citit într-o continuă mişcare de sus în jos în scrînciob, după cum vă spuneam! Mă rog, zarnacadele din astea se pot găsi la tot omul. Dar văd că am început să răspund la propria mea anchetă, „Cartea care v-a fascinat copilăria“, de acum cîţiva ani! Ar mai fi multe de adăugat. Oricum, o să mai revin.

* * *

Dar de ce am început cu *Aventurile lui Tom Sawyer* scrisoarea? Orice cititor are cîte un cuplu celebru ce-l fascinează, îl urmăreşte întreaga viaţă, pe care caută, cred, să-l imite, luîndu-şi-l drept model! Romeo şi Julieta? Tristan şi Isolda? Paul şi Virginia? Oh, nu, nu! Cuplul care mi-a luminat orbitor sufletul, ca un soare fraged, mereu pierdut, mereu regăsit la buza lacomă a unui orizont intim a fost *Tom şi Becky*! Da, Tom Sawyer şi Becky Thatcher! Cel mai fermecător, mai auroral, mai pur şi mai sfîşietor-dulce cuplu, pentru mine, din întreaga literatură!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

4.IX.1980

România literară, nr. 4 din 4 februarie 2004

48
Aş întinde o mînă şi-aş mîngîia un copac mai apropiat

Stimate domnule Lucian Raicu,

Rămîn să fie scrise, cînd sufletul meu va fi mai liniştit, două căpşune: *Tom şi Becky*! Şi-ncă ceva: *Lectura lui Ippolit*, în care-aş căuta să arăt *cum* citeşte un

personaj dostoievskian (e vorba de citirea *Confesiei*) şi ce implicaţii poate avea, pentru el, actul lecturii (vă amintiţi, nu?, că Ippolit, *după lectură*, se sinucide, mai bine zis ratează, spre *hazul* şi *ranchiuna* tuturor, o sinucidere prost pusă la punct). Dar sufletul meu de acum, cel diurn şi cel nocturn, e mînjit, ziua cu întîmplări penibile (de cînd am venit în Iaşi, mă zbat şi bat la uşi abia întredeschise, în vederea aducerii Tamarei Nikolaevna pe-un post în oraş), noaptea de coşmărele-n care-mi retrăiesc, mult mai viu, mai acut-dureros parcă, primejdiile. Şi-mi pare, uneori, cînd mă trezesc brusc, treaz fiind, la o viaţă în care lumina, numai *lumina* acestor zile de toamnă are cu adevărat importanţă, îmi pare, zic, atît de rău de lepădarea clipei celei repezi pentru nişte lucruri ce n-au nici în clin, nici în mînecă, nici în buzunar nimic dulce… Mi-am luat însă speranţa drept deviză, am brodat-o-n fir subţire de aur pe haina mea din piele de antilopă neagră şi umblu, cu viziera trasă bine pe figură, ca un năuc beat de propranolol, printre morile de vînt (zefiri lunguieţi şi musoni rotunzi!). Ce-o fi să fie, numai să pot, din cînd în cînd, dormi un secol!

* * *

Strada. Un om mic, „umilit şi obidit“, în haine boţite, negre, cu şapca-n cap, avînd într-o mînă un harbuz şi-n cealaltă, într-un fel de sacoşă de piele, un căţeluş, tot negru, căruia i se văd doar capul şi coada. Omul, nervos, clătinîndu-se uşor. Harbuzul, extrem de verde. Căţelul, foarte serios.

* * *

Poate că azi voi primi cărţile de autor. Încă nu mi-am citit *Dulapul* ca să văd dacă are greşeli! Nu pot, pur şi simplu. Mi-ar trebui o grădină liniştită, un şezlong şi-o lumină căzută, pe paginile întoarse încet, printre frunzele atinse deja de toamnă. Şi-o ceaşcă mare de cafea aburind în iarbă, şi-un tren trecînd, la care să privesc pierdut femeile de-o clipă de la geamuri, şi-un aer limpede, rece, străpuns subţire de mirosul fructelor putrede de pe jos, şi-un motan venind agale spre piciorul meu ca să-mi adore, cu spinarea pufoasă, manşeta pantalonului. Aş întinde o mînă şi-aş mîngîia un copac mai apropiat pe scoarţa plină de furnici, aş întinde-o pe cealaltă şi-aş găsi un măr bun de mîncat, acrişor, cu obrazul înroşit de vinovăţia căderii din pom! Nu mi-aş da seama de trecerea timpului. Poate că uneori aş adormi şi m-aş trezi apoi, uitînd c-am

adormit, umăr la umăr cu-n fluture veşted. Cînd aş înţelege că-i seară, că-s singur şi că a mai scăzut o zi, m-aş bucura de cea care-o să vină, iar şi iar, mereu în lumină, mereu în lene, mereu în surîs şi-n suspin.

* * *

Şi iată c-am terminat şi scrisoarea asta, rugăciunea mea din zori.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

5.IX.1980

România literară, nr. 5 din 11 februarie 2004

49
Mi-e sufletul strivit. Să nu vă supăraţi pe mine

Stimate domnule Lucian Raicu,

Sînt zile în care aş scrie un singur cuvînt, repetat de cîte ori intră-n cele două pagini liniate: tristeţe. Ieri, după o audienţă în care solicitarea mea a fost respinsă net, ieşit afară, în lumină, nu mai ştiam pe unde s-o apuc acasă. Şi cînd am ajuns, în cutia poştală, am găsit un aviz: sosiseră volumele de autor! Eram atît de supărat, încît n-am simţit nici o bucurie, dar nici una, cărînd pachetul şi desfăcîndu-l şi uitîndu-mă la cele 30 de dulapuri. Ce păcat. Iar acum nu sînt în stare să scriu o dedicaţie, poate peste cîteva zile; mi-e sufletul strivit. Să nu vă supăraţi pe mine.

* * *

Singurul „spaţiu ocrotitor“, vorba lui Valeriu Cristea, a mai rămas această filă dreptunghiulară. În ea mă ascund dimineaţa, abia ieşit din somn, cu nelipsita ceaşcă de teracotă galbenă plină ochi pînă la buze cu cafea fierbinte. Luaţi un motan şi aruncaţi-l în mijlocul unei străzi duduind de tramvaie şi maşini, şi-n panica lui veţi realiza neliniştea oribilă pe care o trăiesc de o săptămînă printre oameni pe care îi rog ceva extrem de simplu.

* * *

Tot timpul acestor zile, de cînd am sosit de la Neptun, umblînd în dreapta şi-n stînga, m-am gîndit la Ippolit, prietenul meu de zid. Îmi vine mai cu seamă în minte întîmplarea aceea (un necunoscut îşi pierde portofelul şi el, redîndu-i-l, îşi dă seama că-l poate ajuta într-o situaţie extrem de delicată) în care Ippolit, *ştiind că o să moară*, face un bine.

* * *

Dac-ar fi după mine, iată cum aş trăi! M-aş scula de dimineaţă la cinci jumătate-şase, mi-aş face o cafea mirifică, aş scrie scrisoarea pentru dumneavoastră şi m-aş culca din nou! Adică vreo 23 de ore de somn şi o oră de comerţ afectuos între sufletul meu şi sufletul dumneavoastră. Nu mint. Am atîta nevoie de linişte, de pierdere a conştiinţei tristeţii în somn. Dar un somn adînc, nestrivit de vise imposibile. Azi-noapte am visat sticle pline cu apă care, deşi fără dop, stînd culcate pe o masă, nu curgeau! Asta-mi provoca o frică nesfîrşită. Apoi scaune ce, luate de spătar pentru a fi mutate, şi-l lungeau în sus ca şi cum ar fi fost din aluat. Apoi nişte sîrme invizibile pe care, cu greu, mergeam dînd celorlalţi senzaţia că păşesc prin văzduh ca pe trotuar! Acesta nu mai este somn, trebuie să recunoaşteţi, ci suprarealism la purtător! Şi mă oboseşte enorm!

* * *

Ce bine e să fii trist într-o zi cenuşie, mohorîtă, ploioasă, ceţoasă. Ce chinuitor e să fii trist într-o zi superbă, luminoasă, de toamnă înaltă şi limpede. Neînţeles de oameni, ai vrea măcar să fii înţeles de cer, de soare, de copaci. I-ai vrea cerniţi cînd, încă o dată, sufletul ţi-i ucis. Şi cînd vezi că *nimeni* nu e *cu* tine, *ca* tine, îţi vine să iei o oglindă şi să-ţi scuipi faţa răsfrîntă după legile fizicii, şi ele impasibile la durerea ta. Şi, colac peste pupăză, într-o astfel de zi am fost nevoit să primesc cartea, dulapul meu în care am băgate versuri de la 18 la 40 de ani!

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

6.IX.1980

România literară, nr. 6 din 18 februarie 2004

Dea Domnul să mă ţină trupul şi creionul pînă la scrisoarea o mie

Stimate domnule Lucian Raicu,

Iată-mă ajuns, tîrîş-grăpiş, mai cu haz, mai cu necaz, la a cincizecea scrisoare către dumneavoastră (seria numerotată!), moment de bilanţ, clipă de dovleac cîntărit gospodăreşte-n palme, secundă cu iz de mărar şi-amintire. Totodată, dacă ţinem seama că mai trebuie 950 de scrisori ca să-mi răsfăţ cumsecade sufletul, bine-ar fi să privesc înainte, nu înapoi şi să-i dau bătăi cu străşnicie. Fiindcă, vorba acustică a proverbului, o viaţă are omul şi-un timpan într-o ureche! Numai c-am luat-o, parcă, prea sfătos de data asta, ce aia lungă şi zbătută scurt de burtă a calului!!

* * *

Începută datorită unei întîlniri cu Dinescu-n Iaşi, coaptă însă de cîtva timp pe cea mai secretă creangă a sufletului meu, corespondenţa asta (Emil Brumaru către Lucian Raicu!) matinală, amestecată dulce-amar cu cafea şi lecturi din, mai ales, bătrînul Dosto, tatăl nostru cel de toate porcăriile sublime, ameninţă să devină axul gingaş şi subţire, lesne de rupt de poştaşi nemernici uneori, al vieţii motanului ce-am fost şi-al hipertensivului ce cu onoare şi propranolol sînt. Observ că, scăpat de sfătoşenie, o cotesc retoric!

* * *

Să nu uităm, corespondenţa generală poartă-n aer, nescris, dar simţit adînc de inimile noastre cu tic-tacul cam rapid, titlul *Recviem pentru Scămoşilă*. Să ne amintim, surîzînd îngăduitor, de subcapitolele *Ruina unui samovar*, *Vaca la ţară*, *Culinare*, *Copilării din amintire*, *Strada* etc. Dar, mai ales, să păstrăm, proaspătă şi veşnic cu uşa deschisă, acea mică prăvălie de lenjerie intimă de damă, dintr-un orăşel de provincie, poate Fălticeni, la care se ajunge printr-un gang subţire şi umed, prăvălie vizitată de cele mai superbe personaje feminine, întru cumpărarea chiloţilor de-a pururi fascinanţi, a sutienelor şi-a portjartierelor mirobolante! Comerţ prosper şi pătimaş, dugheană a copilăriei şi maturităţii mele, la care, c-un metru-albastru după gît, oficiez ca-ntr-un altar acoperit de furouri înspumate spasmodic. Să adăugăm şi cofetăria eternă cu-

acel motan distins, stilat, aplecat uşor, cu-n şerveţel alb pe-o labă, în faţa halitorilor de baclavale, savarine şi profiteroluri! Şi s-o acoperim, cantotdeauna-n timp ce scriem, c-o pătură sau c-o plapumă, ca să nu ne tulbure inteligenţa artistică, pe graţioasa-n şolduri Tamara Nikolaevna!

* * *

Ne putem da seama acum, la a cincizecea scrisoare, şi care ar fi procentul de plicuri dispărute în neant. Mă incită din ce în ce mai mult chestia asta. E ca şi cum aş juca zilnic la loterie! Dar oare nu-i fermecător ca, din cînd în cînd, să comunici cu nimicul? Ideal ar fi ca toate scrisorile să nu aibă adresă, să ajungă undeva nu ştiu unde, dar într-un loc în care literele, eliberate de cuvinte, să se îmbine din nou, după amorul şi plăcerea lor. Le văd, bîzîind în lumină, ca pe-un uriaş roi de albine, nuntind în jurul mătcii-regine!

* * *

Dea Domnul să mă ţină trupul şi creionul pînă la scrisoarea o mie. Şi-atunci, oh, atunci vă voi mai scrie una ca ciclul dimineţilor arabe să fie încheiat frumos şi grav.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

7.IX.1980

P.S.: Să nu uităm să mulţumim „Poştei române“!

România literară, nr. 7 din 25 februarie 2004

51
Oare un fluture sau un crin nu-i tot pe viaţă şi pe moarte?

Stimate domnule Lucian Raicu,

O mie şi una de nopţi, după cum ştiţi, e o carte pe viaţă şi pe moarte. Povestirea, mă rog, „naraţiunea“, salvează-n fiecare noapte, pentru încă o zi, capul pletos şi dulce-al Şeherezadei. Păstrînd proporţiile şi schimbînd sexul, *O*

mie şi una de scrisori îmi salvează, în fiecare dimineaţă, sufletul, mi-l îmbibă, făcîndu-l leoarcă, apt de-a mai rezista 24 de ore, cu cuvinte de grafit afectuos. Iată de ce şi corespondenţa mea sprinţară, scrisă-n dunga zefirului (dar şi-n fleaşca memoriei!) e, vrînd-nevrînd, tot pe viaţă şi pe moarte! De fapt, orice-i aşa. Oare un fluture sau un crin nu-i tot pe viaţă şi pe moarte? Sau un dovleac?

* * *

Tot tămbălăul pe care i l-am făcut lui Mugur pentru *Dulapul* meu s-a datorat faptului că-mi consider cartea ca pe *un roman* (ceea ce şi este!) cu capitole ce se întrepătrund, îşi răspund, se anticipează etc… Războiul a început de la titlu şi a continuat cu insistenţa mea de a nu schimba un rînd, un *nume*, ordinea etc… Primul meu volum, *Versuri*, apărut în 1970, avea titlul *Fluturii din pandişpan*. După ce a stat vreo trei ani la o editură care, între timp, îşi schimbase numele, mi s-a dat un telefon şi mi s-a spus că apare *cu condiţia* să-i modific titlul. N-am vrut, răspunzînd că nu am alt titlu. Şi atunci a fost numit, net, *Versuri*! Eu vedeam lucrurile în ansamblu, titlul era justificat de o poezie din a doua carte unde, dintr-un pandişpan ies, tăiat fiind de detectivul Arthur, fluturii! Acei fluturi ce trebuie să zburde leneş în primul volum. Îmi pare, acum, extrem de rău că sub titlul de pe copertă, jos, cu litere mici, nu am specificat: „roman“! E vorba de actualul volum, desigur.

* * *

Îmi este tot mai evident faptul că eu, cel care vă scrie zilnic şi ameninţă s-o ducă tot aşa pînă la teroare şi delir, nu-s în stare să încropesc o dedicaţie! Ce se întîmplă? Bineînţeles, e de vină şi situaţia mea, încordarea maximă a nervilor în privinţa postului Tamarei Nikolaevna. Dar nu-i de ajuns pentru o justificare! Poate că, deocamdată, vreau să mă bucur *eu singur* de dulap, să dansez în jurul lui, cu o gutuie-n suflet. Şi cum bucuria nu vine, nu se consumă, deci, mai repede, iată că întîrzie nepermis. Drept care voi lăsa orice speculaţie-n şanţ şi, azi sau mîine, vă voi trimite cartea! O ţin ferită de vreo patru zile!

* * *

În psihiatrie toate chestiile astea, alambicări de rachiu chinuitor şi despicări a iţei subţirele, cu toporul, în patru, se numeşte psihastenie!

* * *

Nu mă simt cu adevărat bine decît în faţa acestei foi liniate. Dar în ea, de multe ori, mă lamentez! Cum vine asta? Orice durere, atît timp cît o poţi scrie, e suportabilă? Sau *devine* suportabilă tocmai fiindcă o scrii? Ştiu doar că înainte făceam versuri fericit. Marile supărări (care se împletesc întotdeauna cu spaimă) mi-au uscat mîna. Aşa era cu poezia. Cum o fi cu proza, nu prea am idee!

* * *

Şi zilele-s tot mai senine, mai înalte. E o sfinţenie-n lumină, o tragedie dulce-n orice obiect luat la piept de soare, un pacinic măcel, un jaf subţire, dar adînc.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

8.IX.1980

P.S.: Am terminat scrisoarea cu-n nesfîrşit regret. Ce mai fac pînă mîine dimineaţă?

România literară, nr. 8 din 3 martie 2004

52
Celesta Tenzi

Stimate domnule Lucian Raicu,

De o bucată amară de vreme, tot foindu-mă printre oameni, mi-am neglijat personajele dragi. În ce tractir mai zace Svidrigailov? Cui i se mai confesează, scuipîndu-şi, la modul cel mai propriu al cuvîntului, viaţa-n faţa celorlalţi, Ippolit? Dar Lebedev? Vă amintiţi de replica lui celebră, din compartimentul trenului în care se întîlnesc, pentru prima dată, Rogojin cu Mîşkin? „Şi nici să nu-mi dai! Aşa-mi trebuie; nimic să nu-mi dai! *Iar eu tot am să ţopăi* (s.n.). Îmi las nevasta, copiii, dar înaintea ta am să ţopăi! Acordă-mi cinstea asta, rogu-te… acordă-mi-o!“ Lebedev care se roagă, de ce nu stimate domn?, de ce nu?, „pentru odihna sufletului contesei Barry“! Lebedev care „minte de dragul artei“! Lebedev cu formidabilul lui umor negru din povestioara-n care cineva,

„ajuns la o vîrstă înaintată, declară de bunăvoie şi nesilit de nimeni că în timpul îndelungatei şi mizerabilei lui vieţi omorîse şi mîncase personal, *în cel mai mare secret* (s.n.), şaizeci de călugări şi cîţiva copilaşi laici, vreo şase în total, *nu mai mult* (s.n.), cu alte cuvinte un număr neînsemnat în comparaţie cu numărul de feţe bisericeşti devorate“. L-a citit oare Lebedev pe Swift? Se pare că da! Ca să nu mai vorbesc de eterna Nastasia Filippovna Baraşkova! Pe unde şi cu ce se mai pudrează dînsa? Cui îi mai face „scene“? Pentru că n-a murit, *nu putea* să moară din cauza unui banal de cuţitoi! Ea veşnic îmi va isteriza, bătîndu-mă cu chiloţii în cap (cum ardeleanca Nuţa pe electricianul Vasilescu din Dolhasca!), minţile şi trupul!

* * *

Azi, mort-răscopt, vă trimit cartea! Toată treaba asta s-a transformat într-o teroare a bunului-simţ!

* * *

Ieri seară am văzut un film cu formaţia de muzică uşoară ABBA. Şi, deodată, mi-am amintit de localitatea D***. Pe atunci ABBA avea primul succes cu *Waterloo*, melodie premiată de „Eurovision“. Văzusem concursul în direct, televizat. Numai că despre altceva e vorba. Tot cam atunci apăruseră două doctoriţe proaspăt absolvente, clujene: Tenzi şi Felicia. Tenzi, pe care o mai chema şi Celesta (absolut autentic!), deci Celesta Tenzi, semăna cu blonda din formaţia ABBA! Blondă, înaltă, sănătoasă, cu nişte craci lungi, zdraveni, cu-n bazin solid (în care-ar fi înotat toţi peştişorii din lume!), c-o dantură că-ţi venea mereu să-i desfaci gura, ca la cai, şi să i-o pipăi, rîzînd, avînd un fermecător accent ardelenesc şi o fustiţă de antilopă maro, cu franjuri, întru dezgolirea a tot ce e mai sfînt, purtînd pulovere miţoase peste mai mulţi sîni în teribilă erupţie! Celesta Tenzi! Funcţiona în aceeaşi comună, la un dispensar mai îndepărtat, mai izolat: Probota. Şi iată şi întîmplarea neverosimilă, picantă pînă la cel mai straşnic sos! Invitată la noi, într-o seară, după ce s-a mîncat şi s-a băut, a rămas să şi doarmă. A doua zi, am observat că-i şopteşte ceva, roşie la faţă şi scuzîndu-se, primei mele soţii. Ei bine, acestei făpturi superbe, în somnul ei adînc şi cam crăcănat, îi venise (cum ziceau toate femeile din D***) „regula“, nereuşind s-o trezească! Îmbujorată, cu ochii parcă şi mai albaştri, a îndesat

cearceaful trădător într-o taşcă de piele, să-l spele la ea acasă. Celesta Tenzi!

Cu stimă şi graţie,

Emil Brumaru

9.IX.1980

România literară, nr. 9 din 10 martie 2004

53
Fie-ne ţărîna sfîntă! Şi fluturii uşori

Stimate domnule Lucian Raicu,

Nu mă pot dezlipi de amintirea personajului *Celesta Tenzi* (Tenzi venind de la Hortensia, deci Celesta Hortensia!). În ultimii ani, amintindu-mi uneori de ea, mi-am dat seama că, fără să ştiu, am fost îndrăgostit de dînsa! Da, *fără să ştiu*! Spre deosebire de Celesta care, bănuiesc, ca orice femeie, ştia. Odată, nu ştiu de ce, eram pe peronul gării din D***. Celesta Tenzi pleca la Cluj. Şi din fereastra unui vagon, mîna ei lungă şi albă, flexibilă, a izbucnit şi a început să se zbată graţios a bun-rămas. Nu zăream decît acest membru fluid, echivoc, semănînd mai mult a picior, a crac rotund scos pe geam în văzu-ntregii lumi, mişcîndu-se nesfîrşit, trenul făcînd lent o curbură, minute şi iar minute, ca-ntr-un orgasm de adio. Acea mînă-picior mi-a răvăşit mult timp gîndurile, era un dar neaşteptat, nu credeam că aşa, deodată, se poate arăta unui om, printr-un gest de altfel obişnuit, atîta secretă sexualitate. Pentru că, repet, senzaţia a fost că-şi flutură piciorul ei divin, iar fluturarea asta nepermisă a durat pînă cînd nu l-am mai putut zări. Cînd ne-am reîntîlnit, Celesta Tenzi a avut un surîs adînc (avea o faţă foarte „retro“, ca a actriţelor blonde din vechile filme „americane“) al gurii cu buzele arse dar pline (parcă trăise-n deşert, fără apă şi dragoste) şi-al ochilor albaştri, încercănaţi, înfundaţi tragic în orbite mari, sub o frunte pură, năpădită de cîrlionţi bălai. Şi mi-a zis cu tonul acela afectuos-ardelenesc: „Ce mai faceţi, domnu doctor?“. „Domnu“ zis cu vreo trei-patru „o“, ca într-un alint „Dooomnu Doctor“.

* * *

Acum de abia pricep că era inevitabil ca în „rezervaţia naturală de îngeri“ să

apară, la un moment dat, şi Celesta Tenzi, doctoriţa cu trup straşnic, matern oarecum, doctoriţa pe care, iată, mi-o amintesc din nou, sprijinită de uriaşa mea sobă de teracotă maro (o sobă *dublă* din cauza camerei prea mari) în fustiţa ei indescriptibilă, tristă, albă, blondă, bînd o cafea şi spunîndu-mi că nu mai poate, că-i prea singură acolo, la dispensarul ei mărginaş, că va pleca, se va căsători, destul, destul, aici înnebuneşte. Iar între timp, ce întîmplare!, vărul meu, student pe atunci, a venit prin D***, a cunoscut-o, s-a îndrăgostit de ea, erau să se căsătorească! Numai că Celesta Tenzi s-a căsătorit cu altcineva, un tip de prin Vatra Dornei, şi de atunci nu am mai văzut-o decît o singură dată, cu ocazia unui examen pe care l-a dat la Iaşi. Se îngrăşase, nu mai avea disperarea albastră a ochilor, mi-a arătat poza unui copil şi, cînd, *pentru prima oară*, ne-am îmbrăţişat în stradă şi ne-am sărutat pe obraji a bun-rămas, am simţit, indiferent, doar o bucată de carne moale şi transpirată jenat. Normal. Celesta Tenzi, cea care mi-a fluturat cracul dumnezeiesc la geamul unui compartiment de-a doua, a rămas veşnic în „rezervaţia naturală de îngeri“. Ca şi mine! Fie-ne ţărîna sfîntă! Şi fluturii uşori.

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

10.IX.1980

România literară, nr. 10 din 17 martie 2004

54
Am ridicat mîna a recunoaştere, a recunoştinţă. Asta a fost totul

Stimate domnule Lucian Raicu,

Scrisoarea de joi o încep la ora cinci şi douăzeci dimineaţa cu o cafea slabă şi-un geam încă negru, căptuşit pe dinafară. Ieri mi-am cumpărat cele două volume de *Versuri* ale lui Arghezi, apărute la Cartea Românească. Citind prefaţa lui Pienescu, mi-am luat de-o grijă: nu voi apuca în viaţa asta să răsfoiesc o ediţie completă. Nu voi apuca măcar ediţia Eminescu dusă pînă la capăt. Nu înţeleg. Aiurea se publică, uneori, în cîţiva ani, zeci de volume însumînd întreaga operă a unui clasic. Noi *încă* nu-l avem pe Eminescu!!! Este impardonabil, dezastruos pentru cultură.

* * *

De-abia aştept să recitesc Cehov, de-abia aştept să recitesc Proust, de-abia aştept să recitesc *O mie şi una de nopţi* (am ediţia Mardrus), de-abia aştept să recitesc Dostoievski, de-abia aştept să reiau buchiseala-n ediţia Perpessicius a variantelor eminesciene, de-abia, de-abia, de-abia… Ippolit a încercat o sinucidere *după* lectură. Cu atîtea cărţi esenţiale-n faţă îţi vine să te sinucizi *dinainte*! Fiindcă niciodată nu le vei putea citi *cu adevărat*!

* * *

Celesta Tenzi! Este bizar că i-am uitat definitiv numele de familie, fiindcă celelalte două sînt prenumele ei! V-am mai spus, avea părul blond, cîrlionţat, nu lung, în genul „retro“ al vechilor vedete de cinema. Într-o după-amiază mă întorceam de la spital. Din sens contrar venea autobuzul Fălticeni-Probota. Era pe la cinci. Mergeam trist, sfîşiat de lumină. Mi-am ridicat capul şi am zărit-o pe Celesta Tenzi la geamul autobuzului, privind în gol, disperat, cu faţa literalmente desfigurată de singurătate. Pentru o clipă m-a zărit şi ea şi, brusc, gura, ochii, obrazul s-au deschis într-un surîs nesfîrşit de cald, de bucuros. Am ridicat mîna a recunoaştere, a recunoştinţă. Asta a fost totul.

* * *

Cred că nu v-am spus pînă acum (sau poate că da?): Dinescu, la ultima mea venire-n Bucureşti, mi-a dăruit cămaşa lui roşie!!! „Ia-o bătrîne, ce pula mea, am şi scris despre dînsa, cămaşa mea roşie cu miros de peşte prăjit!“ Şi am luat-o, bineînţeles! Cămaşa fericitului! Cămaşa lui Hristos! O păstrez cu sfinţenie.

* * *

Şi iată-mă aducîndu-mi, acut, aminte de Denisa. Era la una din primele mele vizite la dumneavoastră, cred că a doua. Denisa a venit mai tîrziu. La un moment dat am zărit-o, cu mîna tremurînd, cu ceva nedescris de dureros, de tragic chiar în întreaga-i făptură lunguiaţă şi bulbucată exact unde trebuie, am zărit-o, zic, turnîndu-şi nişte băutură, nu vin, altceva, într-un pahar. Ce-i cu ea, mi-a fulgerat prin minte, ce se întîmplă cu ea? Şi-am uitat pe loc.

* * *

Întotdeauna, către sfîrşitul scrisorii, înţeleg că începe o nouă zi. De săptămîna viitoare va trebui să-mi duc fetiţa, în fiecare dimineaţă, pe la opt, opt şi jumătate, la grădiniţă. Şi s-o aduc la doisprezece. În dreapta mea, într-un unghi făcut de cărţile din bibliotecă am fotografia ei. Deseori, cînd întrerup frazele, o privesc îndelung. Oare ce va crede ea despre mine?

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

11.IX.1980

România literară, nr. 11 din 24 martie 2004

55
Şi trece, trece, trece timpul ca o trăsurică…

Stimate domnule Lucian Raicu,

Ieri, dus de-o întîmplare, m-am trezit bînd pe la 11 dimineaţa şi nu am mai putut termina decît pe la 10 seara! Întîmplarea se numeşte tînărul poet Nichita Danilov care, printre altele, îl citise pe Dostoievski. Prilej de lungi şi cam porcoase comentarii privind-o pe Nastasia Filippovna, pe Gruşenka etc… Notez toată chestia, fiindcă, întrebîndu-l ce-i place mai mult din bătrînul Dosto, mi-a răspuns: *Visul unchiului* şi *Stepancikovo şi locuitorii săi*! Şi mi-am amintit că şi dumneavoastră preferaţi acest scurt roman, pe incomparabilul Foma Fomici. Voi reciti cartea!

* * *

Acum cîteva zile, la radio, aud pe cineva, un moşneguţ, că scrie multe scrisori, chiar de patru pagini, şi că ştie că epistolele sale au valoare „*estetistică*“! Cred că era o emisiune de duminică, „ora satelor“ sau aşa ceva! Oricum, sper ca şi scrisorile mele, chiar dacă doar de două pagini, să aibă o valoare *estetistică*!! Îmi place la nebunie cuvîntul ăsta: *estetistică*!

* * *

De fapt, ieri cred că nu aş fi băut dacă nu aş fi văzut în librării volumul acela scos de Academie în care-s trecut la debutanţi! Aveam 50 de lei pregătiţi şi, deodată, mi-am zis că mai bine-i dau pe votcă decît pe bîzdîgania respectivă. Numai că, acum, doresc s-o cumpăr iar! Ciudat, pînă şi data naşterii e greşită! Textul lui Mecu (!!!) nu l-am citit. Preferam să fi explodat şi eu liric, ce naiba!

* * *

Mult prea trist sînt în ultima vreme ca să pot zburda, cum mi-ar plăcea, printre citate. Postul Tamarei Nikolaevna e absolut iluzoriu. Deocamdată s-a internat. Dar asta cît se poate? Iar a face o întrerupere înseamnă lipsa totală de bani, amînarea definitivatului etc. Cam mahmur, azi, stau şi mă gîndesc că toată zbaterea mea pe la fel de fel de oameni (e vorba de scriitorii de aici, de la reviste, de la consiliu, de la asociaţia din Iaşi: M. Radu Iacoban) e penibilă şi inutilă. Şi, vrînd-nevrînd, trebuie s-o continui pînă la epuizare. O pilă, asta-mi trebuie, o pilă!!!

* * *

Mi-am luat pînă la urmă cartea cu pricina. Nicolae Mecu (!!!) se ocupă numai de trei autori: Mihu Dragomir, Tiberiu Utan şi de mine! Cam scurtă colaborarea lui! Textul e normal, aşezarea nasoală, cum v-am mai zis. Dar să fiu mulţumit că n-a ieşit şi mai rău!

* * *

Termin scrisoarea după-masă, în veşnica lumină albă de la ora patru spre cinci, cu vîntul rece intrîndu-mi pe fereastra deschisă. Aş bea şi n-aş bea o cafea. La prînz am dus nişte versuri de-ale Tamarei Nikolaevna la *Cronica*. Aş dori foarte mult, agăţîndu-mă de cererea dumneavoastră graţioasă de-a vă da versuri pentru *R.l.*, să vă trimit de-ale Tamarei. Ea a mai publicat demult vreo trei poezii în *R.l.* Şi pe ea ar ajuta-o în mod real. Cu mine s-a cam terminat distracţia! N-o să vă supăraţi deci, dacă, într-o bună zi, vă veţi trezi c-un teanc tamarian. Mi-ar ajuta *mie* în primul rînd! Treaba nu-i chiar de domeniul fanteziei!

* * *

O, dac-aţi şti cît de sătul sînt de alergătura mea bezmetică de la unul la altul. Şi trece, trece, trece timpul ca o trăsurică…

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

12.IX.1980

România literară, nr. 12 din 31 martie 2004

56
O rugă sfîşietoare a cuvintelor către Cuvînt!

Stimate domnule Lucian Raicu,

Deschid *Reasece*-ul şi citesc: „Criza cuvintelor nu trebuie în nici un caz să legitimeze inerţia spiritului nostru în raport cu ele, *incapacitatea sau lenea de-a le trezi din somnul banalităţii*“ (s.n.). Şi mai departe: „*…tensiunea zmulgerii cuvintelor din anonimatul conversaţiei diurne…*“ (s.n.). Şi încă: „vorbim şi scriem prea mult…“. Şi iar, fericit, fericit, fericit de exactitatea flăcării subţiri ce dansează ca deasupra comorilor: „Poezia, oricum, ar trebui să exprime *starea de urgenţă* (s.n.), *starea de necesitate* (s.n.) a limbajului“. Apoi, ca o lespede fină: „Grosolănia e totdeauna preferabilă moftului“. Şi-acum îmi reamintesc. E vorba de „spălarea“ cuvintelor. De tentativa, nereuşită, de prin 1970, de-a „scrie“ o ultimă, finală poezie în care să folosesc *toate* cuvintele, puse unul lîngă altul, fără articulaţii gramaticale, un fel de testament. Găsisem titlul: *Rugăciune*. Dar atît. Pare extrem de simplu să iei cuvinte şi să le aşezi cam aşa: dulap crin înger fluture etc… Numai că eu doream prin această enumerare monotonă, interminabilă, să le „trezesc“, să le dau o nouă „strălucire“, totul să pară o rouă ubicuă, nemaipomenit de rotundă şi fragedă pe brusturii vechilor prejudecăţi verbale. O rugă sfîşietoare a cuvintelor către Cuvînt! Vroisem să folosesc cuvintele „mele“, numai cele ale „mele“. N-am putut, nici nu am început măcar, oprindu-mă, desigur, dinainte, „*incapacitatea*“ de-a o face. Visam, trîntit în şezlong, după-amiaza, cu ochii în lumina zidului de cărămidă de la cîţiva metri de mine, *ca la o femeie* la poezia mea finală!

* * *

Şi iar îmi amintesc. Întotdeauna începeam o poezie, *mecanismul* îmi era declanşat ca prin farmec de un cuvînt, un *cuvînt* ce pînă atunci, deşi-l repetasem, vorbind, de mii de ori, sau îl citisem, nu avea nimic neobişnuit. Şi deodată, n-am înţeles nici acum de ce acest cuvînt mi se „revela“, îl „vedeam“, îl „auzeam“ *pentru prima dată* altfel, neobişnuit de proaspăt, de ciudat, de străin parcă de limbajul meu de om. Parcă l-ar fi şoptit, cu gura lui „virginală“, un înger sosit anume pentru asta lîngă urechea şi sufletul meu. Şi de la acest cuvînt orbitor, nemaiîntîlnit (deşi-l întîlnisem pînă atunci de un milion de ori), trîmbiţat auroral sub geana unui orizont genuin, căpătîndu-şi brusc adevărata haină, cea iniţială probabil, nemurdărită-n falduri de nici o semnificaţie alta decît aceea a existenţei lui pure, transparente şi opace în acelaşi timp, de la acest cuvînt *inventat*, alcătuit din vocale curate ce-mi fulgerau înţelegerea ca-n paradis, în faţa căruia tremurasem de emoţia începutului a ceva tainic, dumnezeiesc, profund fericit că-i pot sufla viaţa-n faţă, că-l pot, pentru o clipă, pipăi-n forma lui necunoscută, de la acest cuvînt, ca-n vis, începea poezia.

* * *

Numai că nu era de ajuns doar *cuvîntul*! Trebuia să mai fiu şi eu! Şi poate că, de fapt, conştiinţa, extrem de rar izbită-n priceperea mea, că, iată, exist, trăiesc, chema *cuvîntul*, îl împrospăta. Subtilităţi „pretins ştiutoare“! Dinescu e mult mai aproape de adevăr zicînd: „Ce pula mea, scriu!“.

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

13.IX.1980

România literară, nr. 13 din 7 aprilie 2004

57
Îmi plescăi sufletul ca pe-o limbă-n sosul picant al lecturii

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cred că am depăşit complexul „cărţoiului“! Oricum, de azi-dimineaţă, după o trezire imediat scăldată-n cafea, am reluat pe Catteau-ntre lăbuţe. Sper să nu mă mai poticnesc.

* * *

Între timp, Tamara Nikolaevna s-a internat cu „reacţie anxioasă depresivă“. Pastile cu carul! Dar, lucru esenţial, a reînceput să scrie şi sper că peste cîtva timp vă voi trimite vreo zece poezii de-ale ei cu rugămintea de a face tot ce-i posibil să-i apară una-n *R.l.* Vreau să mă înţelegeţi exact: mă ajutaţi foarte mult, în primul rînd pe mine. Inutil să mai explic de ce! Uneori îmi vine să-mi pun laţul de gît (ştiind, desigur, că se va rupe!).

* * *

Reţin din articolele despre Duşan Petrovici chestia cu lamentaţia poeţilor. „Lamentaţia poeţilor, în genere, cu tot aerul de credibilitate, nu trebuie să ne înfricoşeze, şi ei sînt cei dintîi ce n-ar dori aceasta. *Ei vor doar atît, să scrie poezii bune*“ (s.n.). Magistral şi paragraful imediat de mai sus de cel pe care l-am citat. De fapt, întreaga prima coloană „conţine“ o imperceptibilă ironie atotîngăduitoare faţă de animăluţele răsfăţate ce sîntem noi, poeţii.

* * *

Dar… Dar eu nu am mai scris un vers din 1978! Iar atunci, la începutul acelui an, am comis o serie de 40 de sonete absolut nepublicabile prin erotismul lor răspicat, pe şleau! Operă „postumă“, de „cabinet“: *Infernala comedie*! Poftim, deci, o „lamentaţie“!!!

* * *

O curiozitate! Nu mi-a plăcut niciodată Pillat. Mai mult, a fost singurul poet bun pe care *nu l-am citit*! De-aceea am fost de-o uimire uriaşă cînd, cu ocazia cărţii de debut, m-am văzut comparat etc… Apoi mi-am dat singur explicaţia. Dacă l-aş fi citit, l-aş fi *eliminat* din minte. Aşa, iată ce s-a întîmplat!

* * *

I. Negoiţescu, într-un articol scris prin 1971 şi apărut abia acum într-un volum, spune ceva de Cocteau! Mi-e ruşine, dar eu nu am citit un rînd de Cocteau!! Alex. Ştefănescu, în postfaţa *Dulapului*, vorbeşte de un total neştiut de mine, Jorge de Lima!!! Nu ăsta-i baiul. Cum naiba de nu se observă că i-am iubit nebuneşte (şi-i iubesc) pe Verlaine şi pe Apollinaire? Cum de nu transpare nimic din dragostea mea pentru Dostoievski, şi Cehov, şi Gogol? Înseamnă că i-am *citit* foarte bine! Nu?

* * *

Cum să nu jubilezi la fineţea maliţioasă a unei asemenea fraze: „Melancoliile îi sînt luxoase, elegante cu premeditare, iar dacă descoperi undeva simplitatea trebuie să adaugi de îndată (altfel induci în eroare pe cititor…) că este, nu-i aşa, dovadă de rafinament“. Sar în sus ca mingea cea de cauciuc în preajma parantezei şi, *nu-i aşa*, îmi plescăi sufletul ca pe-o limbă-n sosul picant al lecturii.

* * *

Lîngă *Reasece* şi *Istoria* lui Călinescu am adăugat, pe masă, drept în faţă: *Aventurile lui Tom Sawyer* şi *Aventurile lui Huckleberry Finn*. În „Biblioteca pentru toţi copiii“.

* * *

Din articolul *Modalităţi lirice contemporane*, al lui Andrei Roman (articol din care cel mai bun fragment e citatul din dumneavoastră), remarc lipsa flagrantă a lui Leonid Dimov!

Cu stimă şi stupefacţie,
Emil Brumaru

14.IX.1980

România literară, nr. 14 din 14 aprilie 2004

58
Fiecare clipă e grea, coaptă, mustoasă, esenţială

Stimate domnule Lucian Raicu,

Cartea lui Sorin Titel, *Clipa cea repede*, o citesc, ca să zic aşa, pe clipe. Azi o pagină-două, mîine treizeci, pauză, peste cîteva zile iar nişte pagini etc… Aş vrea să nu se mai termine. Are ceva de basm, de poveste spusă la gura sobei, iarna, cînd în casă-i cald şi bine şi-afară bîntuie îngheţul. Zăbovesc pe cîte o filă, cu ochii aiurea, amintindu-mi de mine, de visurile mele şi cum m-aş tot duce-n trenuţu' acela pe lîngă care flăcăii alergau îndemnaţi de fete, culegeau prune, iar se suiau. Dovlecii enormi din grădina Anei! Soldatul care declanşează, c-o împuşcătură, toată maşinăria nemţoaicei. (O, mai ales turcul care caută să taie sînii unei turcoaice, sînii pe care ba şi-i arată, ba şi-i ascunde!) Neasemuita, nostalgica poveste a lui Terapont ce-şi găseşte iubita ideală peste ţări şi mări. Panouri, parcă, de bîlci, pictate naiv, sfîşietor de blînd, în culori voit stîngace. Şi ce melodie secretă se degajă din frază, din *aranjarea* cuvintelor! Îmi cîntă sufletul dulce-amar în timpul lecturii. Şi am ajuns doar la pagina 127, mai am, mai am, sînt bucuros, îi mulţumesc din inimă, din toată inima, lui Sorin Titel. (Să nu uit scena antologică, de desen animat, crudă şi tandră, declanşată de aruncarea furcii de către baba curioasă, furcă ce nimereşte-un purcel. De reţinut tăierea cu toporul a paserii de către „domnişoara".)

* * *

Ca să nu mai vorbesc de Desideriu**, de doamna Venturia! „...O caisă coaptă a căzut lîngă farfuria doamnei Letiţia şi a pătat faţa de masă." Pentru ce îmi vine să plîng? Dar domnul director?

* * *

Farmecul indicibil al acestei cărţi vine, cred, din importanţa, din greutatea cu care se înfăptuiesc gesturile, treburile cele mai simple, mai banale. Din minuţiozitatea profundă, ceremonioasă, a (de exemplu) culegerii perelor. Fiecare clipă e grea, coaptă, mustoasă, *esenţială*, ca fiece pară pe care, c-o grijă infinită, domnul director o desprinde fericit de pe crenguţa ei. El va muri… „Să caute ea în dulapul unde îmi ţin lucrurile de şcoală, trebuie să fie acolo nişte hîrtie albastră de îmbrăcat caietele." Şi iar mi se umple sufletul de-o lacrimă mare, limpede, tremurătoare, lacrimă pe care-aş lua-o-n mîini şi-aş purta-o ca

pe însăşi copilăria mea-n braţe, în lumina unei după-amiezi nesfîrşite. „…şi prin începutul acela de somn pătrundea *mirosul acrişor al cînepii* din capătul pădurii, *al socului pălit de soare* şi mirosurile acelea îl trezeau; deschidea mirat ochii; frumoasă-i lumea, aşa cum a făcut-o cine a făcut-o, n-ai mai pleca din ea în vecii vecilor, *atîta-i de frumoasă şi plină de lumină*.“ Cartea lui Sorin Titel e *o rugăciune*.

* * *

„Domnul notar ne-a servit cu salată de vinete…“ Unde eşti tu, Cehov?

* * *

Doctorul Bulic cîntînd, la rugămintea doamnei Letiţia şi-a doamnei Venturia, serenada lui Toselli şi cea a lui Schubert! Doamne, cît de bine cunosc toate astea!! La Dolhasca, doctorul veterinar Mihăiescu, cel care trăia cu telefonista, cînta arii de operă c-o voce de tenor disperat, în grajdul-dispensar, plin de vaci blînde, uimite, bolnave! Pînă la urmă s-a căsătorit cu telefonista (fostă mare curvă a satului) şi a plecat, cîntînd sfîşietor, cu trenul…

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

15.IX.1980

România literară, nr. 15 din 21 aprilie 2004

59
Cu stimă şi „extras de splină“

Stimate domnule Lucian Raicu,

Doctorul Bulic al lui Sorin Titel mi-a amintit, v-am spus ieri, de doctorul veterinar Mihăiescu, cel care cînta arii de operă printre vaci şi s-a căsătorit cu o telefonistă cam curvă, dar destul de drăguţă (i-am uitat numele mic; îi ţin minte doar sînii mari, gura rujată, mîinile subţiri, ca şi talia ce clătina, ca pe-o crenguţă, două fese coapte; avea şi o pungă cu lozuri în plic şi, o dată, cu Adi Cusin sosit la mine, ne-am ruinat). Ceea ce mă face să insist asupra doctorului

veterinar Mihăiescu este altceva. Scămoşilă, adus de mic de la Fălticeni, de la un doctor, mi se pare dermatolog (evreu), nu prea creştea, era extrem de delicat şi mofturos. A fost consultat veterinarul Mihăiescu! S-a prezentat fredonînd o arie celebră, l-a prins de ceafă, i-a băgat un termometru în fund, l-a scos, l-a privit: nu avea febră. După ce l-a mai pipăit, a zis grav: „Are o oarecare întîrziere în dezvoltarea coiţelor. Să-i facem nişte *extras de splină*!“. Ei bine, după vreo două injecţii cu *extras de splină*, Scămoşilă, deşi nu şi-a mărit vizibil coiţele, a început, pur şi simplu, nu să miaune ca tot motanul, ci să ragă! Adică în loc de „miau“ urla „maaauuu!“. Îl auzeau oamenii noaptea pe dealuri: „E motanul doctorului!“. Tot ca un efect al tratamentului a fost şi dispariţia cîtorva găini de-ale gazdei. N-o să credeţi, dar delicatul Scămoşilă, tare-n coiţe acum, înghesuia cîte-o găină între coteţ şi gard, o imobiliza şi *începea s-o mănînce de vie*!!! De la tîrtiţă, unde-i mai moale, spre cap! Cam la a treia găină a fost prins asupra faptului! Era clar, reuşise să halească de data asta doar o jumătate de găină, cealaltă, cu cap şi cioc, încă mai cîrîia!! I-am plătit gazdei şi am început să-mi ţin ferocele-n casă! Şi ca totul să pară şi mai neverosimil (dar jur că-i autentic), doctorul veterinar avea un frate geamăn tot veterinar! Într-un sat alăturat. Niciodată nu ştiam care era cel care-i băgase *extras de splină*, pentru umflarea coiţelor, lui Scămoşilă. Mai ales că telefonista, muiere zăpăcită şi ea, nervoasă de-atîta zbîrnîială-n ureche, se şoptea prin sat că-i mai încurcă şi dînsa. Cert e că a plecat doar cu unul! Aşa că a venit celălalt în locul lui. Cînta doar la acordeon! Oricum, pentru mine, Fraţii Mihăiescu au rămas cam ca Fraţii Grimm în memorie!

* * *

Uitasem să spun că un alt rezultat al *extrasului de splină* a fost şi acela că, exaltat, Scămoşilă stătea mai mult prin copaci, încercînd, c-o inconştienţă de somnambul, cele mai subţiri şi mai flexibile crenguţe din vîrful unui măr ce-mi străjuia uşa la vreo doi metri de prag: „mărul cunoaşterii“ (aşa-l numisem). Poştaşul Murgoci (soţ al unei surori medicale superbe, dar despre asta altădată) se crucea şi căuta să convingă, împărţind scrisori şi ziare, pe toţi, că „dom’ doctor are o veveriţă uite-aşa de mare“, nu un motan, cum se credea! Cam la două-trei luni după tratament, Scămoşilă, acum cu coiţele-n regulă, şi-a revenit. Doar din cînd în cînd mai avea cîte un puseu de virilitate bestială!

Cu stimă şi „extras de splină“,

Emil Brumaru

16.IX.1980

România literară, nr. 16 din 28 aprilie 2004

60
Cîntec spus cu geana-n lacrima destinului necruţător

Stimate domnule Lucian Raicu,

De unde vine (şi sorb o gură bună de cafea) farmecul cărţii lui Sorin Titel? Fiindcă, iată, am terminat-o, citindu-i ultimele sute de pagini dintr-o suflare lacomă. De la *Grădina* nu m-am mai putut opri! Există, în primul rînd, o melodie, un murmur continuu al cuvintelor care au ceva blînd, uşor stîngaci, voit stîngaci, în aşezarea lor. Fraza cîntă. Un fel de tristeţe acceptată, luminoasă, o lacrimă atîrnînd grea de litera fericită a clipei. „Ce aer curat, spunea unchiul Rubin, *a spălat Dumnezeu lumea...*“ Această „lume spălată“, strălucitoare, nesfîrşit de frumoasă-n perisabilitatea ei infinitezimală, regretul ascuns într-un fel de voioşie a regionalismelor atît de artist strunite, o senzualitate difuză ţesută fin în text ca-n goblenuri, un „amestec“ aţîţător de mici întîmplări cu tîlcul şters de vreme, îngroşat sau subţiat de-amintire. Cum să nu-mi pîlpîie sufletul ca-n lampă un fitil necurăţat de scrumul ce-l topeşte-ncet cînd copiez: „De pe perete te privea fie un Christ îngîndurat, fie o odaliscă somnoroasă sau o ducesă cu obrajii roşii şi cu o înaltă coafură rococo“?

Desideriu care transcrie „cu cerneală vişinie într-un caiet îmbrăcat în mătase neagră versuri“. „Casa asemeni *unei fiinţe* (s.n.) inconştiente şi oarbe...“ Mărirea şi decăderea „mătuşei Valeria, a unchiului Rubin şi-a spaţiului“ lor! Amănuntul formidabil, *cehovian*, al strîngerii cioburilor pozei sparte de ofiţerul beat *în chipiu*! O, ce strună lungă a vibrat în mine la această simplă, sfîşietoare, graţios-grotescă întîmplare capitală! „Supa fierbinte linişteşte...“ Da, linişteşte ceva imposibil de descris, poate trecerea, trecerea, trecerea trăsuricii timpului nostru. Cum îl înţeleg, acum, pe Sorin Titel! „Să-ţi încălzesc puţină supă, spuse înduioşat unchiul Rubin.“ Ce-am putea face altceva? Dar Desideriu? „...descoperi, în acea trecătoare clipă a trezirii din leşin, lumea cu splendoarea ei de nimic tulburată, veşnică şi nepieritoare – mai frumoasă, mai proaspătă ca

oricînd.“ „Experienţele“ lui de o extremă fineţe-n conturul uşor tremurat al unei sexualităţi virginale, al unei pudori atacate de marile taine, feminitatea aceea copleşitoare a tuturor gesturilor ţîţoaselor ce-l înconjoară, ce-l strivesc între coapsele lor pe pluşul memoriei. Dar Ghiuri, tatuatul din cap pînă-n picioare cu femeile pe care le-a iubit? Dar Gheran? Alunecarea lui în mit, superba moarte; întreg acest capitol are ceva tulburător, ascuns şi dezvăluit în acelaşi timp. „*Fericit şi plin de încredere*, Gheran începu să meargă pe sîrmă...“ Va muri, desigur. Oare nu toţi facem la fel? „Cum să părăseşti un asemenea paradis, îşi spunea el (domnul director! – n.n.) privind cerul albastru, fără umbră de nor. Scăldată în lumina strălucitoare, lumea se oferea neprihănită...“ Bucurie şi tristeţe, infinită duioşie, cîntec spus cu geana-n lacrima destinului necruţător, simţuri cu zimţii subţiri tăind carnea inocentă a plăcerilor, trecerea timpului ca un păcat, ca un de neiertat păcat: „Trece timpul“ spuse fata şi se făcu roşie la faţă. Timpul, timpul, „Vaporul Titanic“!

„Şi el fuge, fuge
Cu viteză mare
Fără ca să-şi ia
Adio la plecare.“

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

17.IX.1980

România literară, nr. 17 din 5 mai 2004

61
O veşnică uimire proaspătă-n faţa clipei splendide, dar ucigaşe

Stimate domnule Lucian Raicu,

De data asta vă scriu după-masă! E clipa trei. A şi trecut! Am în faţa mea, pentru ora de-acum, o ceşcuţă de teracotă verde cu cafea şi o farfurioară, tot de teracotă verde, cu o duzină de măsline scoase anume ca să combin amarul dulce al cafelei cu săratul dulce al măslinei. O bandă degradată, cu tangouri de pe

vremea cînd o cunoscusem pe Tamara Nikolaevna, elevă!, fîşîie lent în englezeşte. Cerul închis, inima caldă de amintirea prozei lui Titel, speranţa cît portocala, vîntul peste acoperişurile verzi, gîndul că, iată, de mult nu mi-a mai dat un telefon Dinescu, încă o gură de cafea, o măslinuţă controlată la sîmbure cu vîrful limbii, fraza, fraza care se încheie.

* * *

Azi la prînz, venind acasă cu fetiţa de la grădiniţă, ea, deodată, a făcut o descoperire senzaţională: „Tata, *bomboanele n-au ciot*!“. Formidabil, mi-am zis, aşa e, bomboanele n-au ciot ca merele, perele, gutuile! Cum de nu am ştiut pînă acum? Totuşi nu am vrut să mă dau de gol şi am întrebat-o sever: „Asta vă învaţă pe voi acolo, la grădiniţă?“.

* * *

De ce, citind capitolul *Gheran* din *Clipa* lui Titel, mi-a venit, la sfîrşit, să plîng? „Bătea un vînt cald, aducînd, dinspre întinderile de la marginea oraşului, mirosul ierbii şi al pămîntului reavăn. Din turnul bisericii, Gheran îi făcu semn cu mîna domnişoarei Ana... De acolo, de sus, de unde se afla el, se vedea asfaltul ud – în timpul nopţii plouase – albăstrui, lucind ciudat în lumina tulbure dinaintea răsăritului. *Fericit şi plin de încredere, Gheran începu să meargă pe sîrmă...*“ (s.n.). De ce? Acum, recitind, mă gîndesc că ar fi trebuit să se oprească aici. Prăbuşirea, se subînţelege, e aşteptată, nu mai era necesară descrierea ei. Cred că efectul ar fi fost mai adînc, mai tulburător. Dar poate mă înşel.

* * *

Desideriu, mi se pare că diabetic, citind pe Emil Gîrleanu! E ceva profund cehovian în acest ultim roman al lui Sorin Titel. O acceptare luminoasă a tristeţii? Nu, asta-i altceva! Atunci ce? Banalitatea fermecătoare a vieţii? Poate. Mai exact cred că ar fi de spus că Titel scrie vis-à-vis de Cehov, opunînd plictisului o veşnică uimire proaspătă-n faţa clipei splendide, dar ucigaşe.

* * *

Ce mă face, totuşi, să mă gîndesc la Cehov? Sufletul, da, sufletul dureros,

surîzînd, surîzînd, surîzînd în nesfîrşita lepădare de strălucire, clipă de clipă, a vieţii noastre cea de toate miresmele şi luminile, şi sunetele dragi. Cineva, undeva, îl roagă pe altcineva să-i cumpere un clopot de vacă fiindcă cel vechi s-a stricat sau s-a dogit, nu mai ţin bine minte. Şi simt că *e frumos*! Şi simt că *e trist*! Şi-s *îndurerat de-o fericire tainică*, şi doar cineva roagă pe altcineva să-i cumpere un clopot de vacă!!! Să vină criticii şi să explice! Eu mă predau, plîngînd.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

18.IX.1980

România literară, nr. 18 din 12 mai 2004

62
Am băut şi-am plecat uimit şi ruşinat

Stimate domnule Lucian Raicu,

În aceste scrisori, al căror şir l-aş vrea interminabil, o să mă repet, e normal, o să mă contrazic, e iarăşi normal. Uneori voi spune lucruri neconvingătoare, strident false, de prost gust, voi da cu bîta-n baltă de catifea, voi nimeri cu nuca exact în perete, cu oiştea la fix în gard. S-ar putea, inconştient (dar ştiu cam ce înseamnă inconştientul acesta, tătucu Freud a avut el grijă să ne deie mură-n gură şi greier în creier despre dînsul!), să vă supăr, să vă irit, să vă contrariez, deziluzionez (pînă la miez!). Piscul presupune riscul (observ că azi vorbesc în versuri!) şi ce mai tura-vura, şi ce mai încolo şi-ncoace, literatura are şi floace! Dar mă opresc ca să nu devin penibil. (Cuvîntul ultim îmi aduce aminte un stih pe care i l-am scris, demult, unei studente, cu chimicul, pe jupon – pe atunci se purtau jupoane ce-nfoiau graţios rochiţele în jurul misterului; dar iată-l:

„Sînt sensibil, fă, sensibil
Pînă la penibil!“.)

(Acum îmi dau seama că, de fapt, distihul suna aşa:

„Sînt sensibil, fă, sensibil
Pînă la *oribil*!“.)

* * *

M-a bucurat enorm că nu vă place să vorbiţi la telefon. S-ar putea găsi multe explicaţii, care mai de care mai cu firul răsucit. Mă mulţumesc doar să constat. Dacă ar fi după mine, aş desfiinţa toate telefoanele din lume. Ba nu, aş lăsa cîteva la îndemîna lui Dinescu!

* * *

(Telefonul îmi aminteşte de doctoriţa dentistă din D*** – una din ele – Frangopol. Făcea naveta la Paşcani. Divorţase. Într-o zi, mi-a spus că a trezit-o telefonul pe la miezul nopţii. Cînd a ridicat receptorul, o voce feminină i-a explicat limpede: „Eşti o vacă!“. Apoi: clic! Înfuriată, neştiind cine a inoportunat-o, a luat cartea de telefoane şi a început, fumînd, să sune la fiecare. În Paşcani sînt puţini abonaţi. Dacă răspundea o femeie, doctoriţa Frangopol, satisfăcută, urla: „Ba tu eşti o vacă!“. Chestia asta s-a repetat vreo trei nopţi la rînd. Paşcani!)

* * *

(Să nu uit altă întîmplare cu personajul dentistei Frangopol. Invitată, într-o după-amiază, acasă, am servit-o cu nişte ciupercuţe preparate în aşa fel încît codiţele, negre, deveniseră foarte evidente. „Ce-mi dai mie lindicii ăştia!“, a izbucnit ea doldora de pudoare. Am rămas, vorba lui Camil Petrescu, „interzis“!)

* * *

De cînd am venit de la Neptun, zilnic, mă zbat în dreapta şi în stînga pentru aducerea Tamarei Nikolaevna, măcar cu o jumătate de normă, în Iaşi. Am ore de adîncă prăbuşire, am ore de exaltată speranţă. Ieri mi s-a întîmplat ceva bizar. Nu beau. Nu am voie. Îmi face rău. Deodată, cu doar 15 lei, ultimii, am intrat la bar, unde nu mai fusesem niciodată. Cea mai ieftină băutură, un rom cubanez, costa 16,50. Mi-am scormonit inutil buzunarele. Şi atunci barmana, pe care nu am văzut-o în viaţa mea, mi-a zis: „Nu face nimic, vă cunosc foarte

bine, deşi dumneavoastră nu mă cunoaşteţi, veţi plăti restul altă dată“. Am băut şi-am plecat uimit şi ruşinat.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

19.IX.1980

România literară, nr. 19 din 19 mai 2004

63
Aş vrea să vorbesc despre ură

Stimate domnule Lucian Raicu,

Vă trimit o scrisoare care nu mai este scrisă-n toiul cafelei de la şase dimineaţa, ci mai tîrziu, aproape de prînz. *Aş vrea să vă vorbesc despre ură.* Uneori, cînd îmi ascut creioanele pentru a-ncepe rugăciunea zilnică, îmi vine, brusc, să mi le bag în ochi, pînă la creier, să scotocesc acolo cu furie, cu deznădejde, cu *ură*, gîndurile mele leneşe şi murdare. Mi-am urît părinţii, am urît cu patimă tristeţea, prăbuşirea adolescenţei mele-n boală, l-am urît pe Dumnezeu cînd, la optsprezece ani, a trebuit să fac, tuberculos, cură cadaverică, am urît facultatea de medicină cu clădirile ei uriaşe roşii, din cărămidă netencuită, parcă jupuite de vii de orice fel de poezie, am urît bolnavii pe care-i tratam, am urît femeile pe care le-am iubit, am urît îngrozitor poezia ce, la o anumită vîrstă, nu mă lăsa să trăiesc, să fiu ca lumea, mă măcina, mă distrugea. Apoi, în ultimii ani, a venit acea furie oarbă, neagră, fără ţel determinat, venin fierbinte, împrăştiat în tot capul meu care vuia ca un motor încins. Ieşeam pe străzi şi umblam pînă la epuizare să uit, să scap de ura asta nouă, de nedescris, ură care, cred, nu poate fi rezolvată decît prin demenţă, printr-un salt absurd în delir. Iată de ce, acum, ca şi-n alte dăţi, îmi vine să-mi sparg ochii cu creioanele mele afectuoase, mulse zilnic în ciubere de lemn dulce.

* * *

Orice carte are *timpul* ei, momentul în care, coaptă, se cere scrisă, pusă pe hîrtie, dată în vileag cu riscul a orice. Tot aşa, am impresia, aceeaşi carte, pentru fiecare cititor în parte, are *timpul* ei de lectură, momentul cînd ca hipnotizat,

întinzi mîna, o scoţi din raft şi-ncepi s-o citeşti. Aşa mi s-a întîmplat de multe ori, aşa mi se întîmplă acum cu cartea dumneavoastră despre Nicolae Labiş, apărută în 1977! Au trebuit, deci, trei ani pînă să pot ajunge cu sufletul meu la sufletul ei. Pentru a mă însuma celor scrise într-însa, pentru a o însuma trupului meu de acum, cu viscerele fierbinţi, cu gîndurile şi bucuriile şi deznădejdile lui. Cît de bine am făcut, ce minunat lucru e să nu te pripeşti! Ca şi atunci cînd „pîndeam“ începutul unei poezii, acum pîndesc momentul hărăzit lecturii unei cărţi. Dar tot aşa cum n-am scris poezii al căror cuvînt nu mi-a căzut în laţ, şi nenumărate cărţi formidabile îmi vor scăpa! Nu fiindcă nu le am sub nasul meu, nu, ci fiindcă nasul meu nu va trăi clipa de graţie olfactivă!

* * *

În rest, totul e lumină albă şi rece de toamnă. Cafea multă, tranchilizante cu pumnul. Fetiţa la grădiniţă. Tamara Nikolaevna la spital. Părinţii luptînd cu praful de pe covoare şi de pe cărţi. Eu, în haină de antilopă neagră, cu tîmplele albe, înspumate de furia gîndurilor, cu inel subţire de om de-a pururi căsătorit, scriind, scriind, scriind scrisori către dumneavoastră. „Risipa“ asta îmi dă senzaţia (falsă!) de bogăţie!

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

20.IX.1980

P.S.: Sper ca scrisoarea asta să vă parvină. Oricum, o pot rescrie oricînd!!

România literară, nr. 20 din 26 mai 2004

64
A declarat că ea este iubita lui Eminescu

Stimate domnule Lucian Raicu,

În scrisoarea trecută v-am vorbit, puţin, despre ură. Sentiment încercat deseori, în felurite chipuri, căptuşindu-mi aproape întotdeauna viaţa. Cel mai mult am urît tristeţea, durerea, boala. Iată de ce, paradoxal, de cîte ori aveam un pacient a cărui boală se agrava, ura mea împotriva lui creştea! Asta nu înseamnă că nu-l tratam, nu, Doamne fereşte, ba chiar mă ocupam intens de el.

Dar îl uram, nu-l iubeam! Nu puteam urî microbii sau viruşii, uram efectul lor şi nu pe cel abstract, din cărţi, ci efectul întruchipat într-un biet om. Cînd m-am îmbolnăvit de TBC, am primit totul ca pe o insultă personală adusă mie de Dumnezeu. Nu exagerez. Şi l-am urît. Acum n-aş mai fi în stare de aşa ceva. Nu mă rugam lui, ci mie, mi-am impus acel tratament foarte dur, „cura cadaverică“, ce consta într-o nemişcare totală, permanentă. A durat trei luni. Apoi încă un an de stat în pat, lejer, cu mişcări, puţin citit. Dar ce este „cura cadaverică“? Stai întins pe spate, perfect relaxat, cu ochii închişi, nu faci absolut nici o mişcare, oricît de mică, punînd astfel plămînul la un efort minim, la o respiraţie abia perceptibilă. Nu vorbeşti, nu rîzi. Un fel de fachirism, numai că nu pe cuie. Ce gîndeam? Făceam lungi întîmplări, mai ales sexuale, în care totul se sfîrşea cu bine. Şi un distih pe zi. Unele din distihurile acelea au intrat în poeziile „Idilă“, împrăştiate prin volum. Uram cumplit pe medicul curant! Şi merita! El, la rîndul său, ne ura cumplit pe noi!

* * *

V-am spus sau nu că Dinescu, în ultima lui apariţie prin Iaşi, mi-a învăţat fetiţa, la întrebarea „Care-s cei mai mari poeţi“, să răspundă: „Eminescu şi Dinescu“? Oricum, tot aşa o ţine. Ieri mi-a cerut să-i arăt poza lui Eminescu, i-a plăcut foarte mult, m-a întrebat unde-i. Apoi a declarat că ea este iubita lui Eminescu! Aşa că a cam feştelit-o Dinescu!

* * *

Ciudate cele 5 (cinci) pagini de literatură din ultimul „C“! Nu-mi dau seama ce se întîmplă, dar dacă se măreşte spaţiul pentru literatură e bine. Din 16 pagini, 5 de beletristică, iată o enigmă autumnală! Numai de-ar ţine!

* * *

Zi veştedă în care zac, literalmente zac, după o premieră teatrală urmată de o masă a actorilor ce s-a prelungit pînă-n zori. Îmi simt sufletul murdar, mi l-aş spăla cu detergenţi, l-aş freca bine, dar nu am putere. O amărăciune imensă că mi-am rupt din trup încă o bucată vie de carne.

* * *

Şi de mîine trebuie să încep iar să bat la uşi, să vorbesc, să mă rog, să fiu aparent vesel, vioi, dispus, uşor, fluture.

* * *

Nimic frumos în mine după ce, ca acum, am băut. Înainte mi-era atît de ruşine, încît scriam o poezie! Acum, cu aparatul de făcut poezii defect, simt o greaţă enormă şi-atît. Bine c-am mai scăpat o dată, îmi zic. Şi mă uit pe geam cum bate soarele, atoateneştiutor, pe ziduri.

Cu stimă şi afecţiune,
Emil Brumaru

21.IX.1980

P.S.: Vă voi povesti, odată, singura mea întîlnire cu G. Mărgărit, întîlnire ce m-a marcat. Ştiţi ce mi-a zis? „Dumneata ai un facies liric. Semeni cu Labiş.“ Nu-i citisem un rînd. Nici nu-i spusesem că scriu! Mi-am păstrat, pentru zile amare, necitită cartea despre Labiş. Am început-o ieri c-o bucurie acută, de la prima frază. Am, deci, 218 pagini în care-mi pot face sufletul fericit, ocrotit, surd la tot ce mi se întîmplă.

România literară, nr. 21 din 2 iunie 2004

65
A fi poet

Stimate domnule Lucian Raicu,

Pătruns pînă la plăsele-n zbuciumul căutării unei posibilităţi de a-i găsi un post Tamarei Nikolaevna, sufletul meu nu mai zburdă printre citate, ci se răsuceşte nervos în carnea cea de toate clipele a umilinţei şi eşecului. Preţioasă frază, banal sens: n-am reuşit nimic pînă acum. Doar că iau tranchilizante mai multe. Şi ce n-aş da să mă plimb printre „personaje“, nu printre oameni!

* * *

Citesc cartea despre Labiş cu picătura. Parcă mi-aş turna elixirul încrederii, c-o pipetă exactă, în inimă. Pagini strălucite, tămăduitoare, care mă fac să-mi

ridic, uneori, fruntea şi să-mi spun, orice s-ar întîmpla, poate că voi fi, un an doi, poet. A fi poet. Cît de mult am visat. Ce mult m-am urît şi m-am iubit pentru asta.

* * *

M-a cuprins deodată frica: oare nu cumva *Dulapul* meu nu a ajuns la dumneavoastră? Am trimis extrem de puţine cărţi, cred că zece. Singur Mugur mi-a confirmat primirea. Lui Dinescu vreau să i-o dau în mînă, cutia lui poştală n-are uşiţă, iar la redacţia aceea nu-mi vine deloc s-o expediez. Alte zece cărţi le-am împrăştiat cu ocazia a fel de fel de situaţii legate de Tamara Nikolaevna. Am mai rămas cu zece! Şi nu-mi vine deloc să mă mai despart de ele pînă ce nu văd că intră *Dulapul* în librăriile ieşene. O, aş vrea să am o mie şi să le împart, în lumina asta albă, la toate femeile din Iaşi, pe stradă.

* * *

Am citit puţin din cartea despre Labiş, abia 55 de pagini, pe apucate, dimineaţa, înainte de-a porni în circuitul zilnic de vizite necesare, dar ineficace, Tamarei Nikolaevna. Dar cu cîtă patimă am absorbit literele, cuvintele, frazele, ce însetat! Şi-mi vine mereu să ţip: da, aşa e, aşa e! Este uimitoare această cunoaştere pe dinăuntru a unor procese de creaţie, de maximă, de abisală intimitate. Şi cît bun-simţ! Cîte ecouri trezite, ca-ntr-un clopot, în pagină de reflecţiile care, Dumnezeule, parcă le ştiam şi, totuşi, de-abia acum se încheagă-n sîngele meu! *Labişul* e tot un *Reasece*! Dar aici se adaugă, într-o măsură copleşitoare, viaţa.

* * *

Nu pot uita severitatea cu care, într-o zi, m-aţi întîmpinat. Vă aşteptam la Casa Scriitorilor. Eraţi cu Sorin Titel, care-mi adusese cărţoiul. Mi-aţi întins o mînă gravă. Faţa avea ceva inchizitorial, nici o nuanţă că m-aţi mai fi văzut pe undeva! Ochii extrem de exacţi, fără undă de milă. Am tresărit curentat de această nouă ipostază, necunoscută mie. Apoi, seara, cred că în aceeaşi seară, a fost cu totul altceva. Trăsăturile s-au îndulcit, privirea parcă m-a recunoscut, ba chiar un fel de duioşie v-a plutit, de cîteva ori, pe deasupra inimii. Vă supărasem cu ceva? Mă iertaserăţi între timp? Nu ştiu!

* * *

Să nu uit pălăria alb-sidefie a unei femei „retro“ văzută azi pe stradă!

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru

22.IX.1980

România literară, nr. 22 din 9 iunie 2004

* O cunoştinţă de-a lui, din Israel, mi-a scris că a murit mult mai târziu (notă actuală: 2012).

** Cititorul colecţiei „Femei celebre“!

Scrisori către Leonid Dimov

Cerere

Subsemnatul Emil Brumaru, născut în anul 1939 1 Ianuarie în satul Bahmutea, regiunea Tighina, domiciliat într-un medic uman din comuna Dolhasca, rog să binevoiţi a-mi aproba intrarea în Isarlîk cu începere de la data de 1 octombrie 1967.

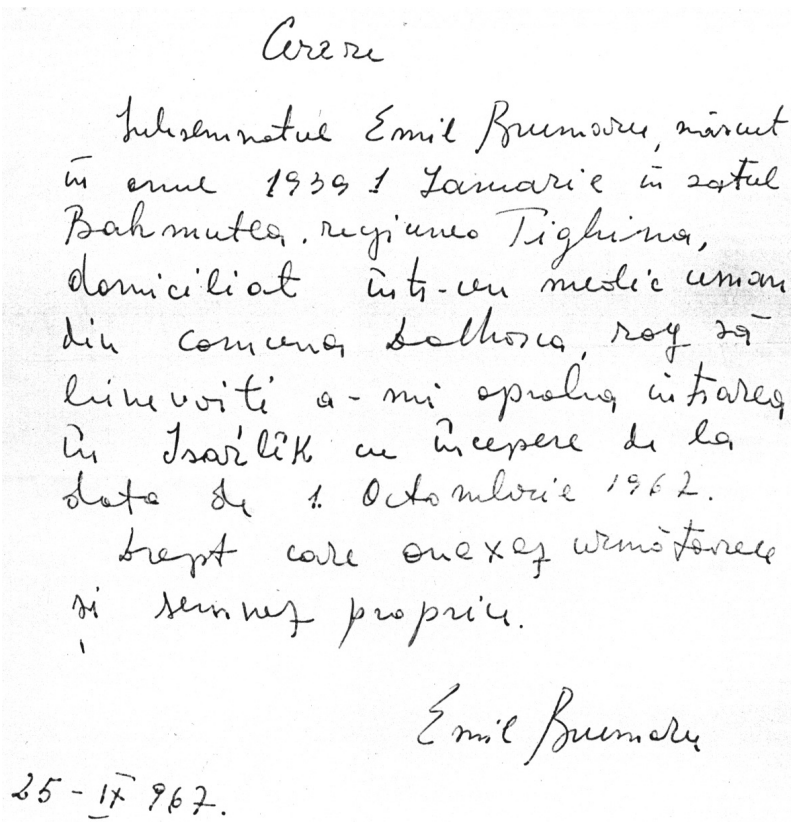

Cerere

Subsemnatul Emil Brumaru, născut în anul 1939 1 Ianuarie în satul Bahmutea, regiunea Tighina, domiciliat într-un medic uman din comuna Dolhasca, rog să binevoiţi a-mi aproba intrarea în Isarlîk cu începere de la data de 1 Octombrie 1962.

Drept care anexez următoarele şi semnez propriu.

Emil Brumaru

25 - IX 967.

Drept care anexez următoarele şi semnez propriu.

Emil Brumaru

25.IX.1967

Anexă-program

Să azvîrlim poemele în troace
De bulion cu franjurile moi
Şi în bucătării, cu zahăr cubic
Să ne-mbătăm, lîngă găleţi cu zoi!
Să mursecăm femeilor dulci ţîţa
Cea prinsă-n sus să stea, de sfîrc, cu aţă,
Cu nara dilatată de tărîţa
Mărarelor tocate pentru raţe!
Să preţuim în perne cururi dalbe!
Obraji mai proaspeţi are Dumnezeu?
Au crinul sau smîntîna sînt mai albe?
Au rostogolul sferei e mai greu?
    Şi slavă să-nălţăm că pretutindeni
    Ni-s date-aceste zeităţi cu lindeni.

Curvei Divina-Stînjenel

Ţi-i rotunjimea ţîţei geluită
Şi la mijloc cu cafeniu buton,
Şi coapsa ta cu-arome vechi pe plită
L-ar fierbe pînă şi pe Solomon
Pe cercurile ei ca pe-un ibric
Cu lungul său ţurlui cuprins în aburi.
Ţi-i murdăria strînsă pe lindic
Mai dulce decît mierea cea din faguri.
Şi corpul tău didactic ce ne-nvaţă
Să-i preţuim savantele delicii
Are plăceri într-însul pîn’ la greaţă.
Îndrumă-ne, o, dă-ne vagi indicii
    Cum să-ţi iubim mai bine carnea plină

De piersice, de unturi, de răşină.

* * *

Chivernisită scroafă, dacă-ţi pup
Laba piciorului sau laba mîinii,
Nu te-nşela; au nu ştii că stăpînii
Din mult plictis din cinste se-ntrerup
Şi milogind îşi terfelesc ei crinul
Ce pe blazon mereu stăruie pur?
Cum crezi că unui Domn tu poţi destinul
Să i-l înghiţi cu lacomul tău cur?
Căţuie dătătoare de miasme,
Tu care faci şi dintr-un fruct bordel
Şi născoceşti iubiri tot mai altfel
Pîn’ce plămînii ţi se-neacă-n astme.
La tine vin doar lapţii să mi-i storc
Şi să m-alint ca-n bălegar un porc.
…….....
Asemeni unui domn fanariot
Pe care-n ţara asta l-au pus turcii,
Pînă ce-ajung în vîrfurile furcii
Vreau să te pup amarnic peste tot
Ce mă-nspăimîntă şi îmi este drag
Că pînă şi Allah de poftă zace.
Cît de frumos te pişi între vîzdoage
Cu fustele-nălţate ca un steag!
Şi cît de inocenţi la toate cele
Ţi-s ochii, precum unei iepi fidele.

* * *

Eşti proaspătă în dimineţa asta
Ca fructele cu pijama de brumă
Pe care melci spuşi îşi lasă pasta.
Făptura ta aluaturi moi însumă

Crescute bine-n untdelemnuri sfinte
Şi-n locuri ruşinoase cu smochine.
Sînt sluga blîndă de acum nainte
A celei mai gingaşe pîrţoştine.
Ţi-e inema ca inema de ceapă,
(Şi sînt şi cepe ce au două inemi!)
Usturătoare celor ce-o dezbracă
Dar cu-o dulceaţă ce n-o ştie nimeni.
Priveşte farfuriile cu borş.
Mi-e sufletul ca sfecla asta, roş!

* * *

O, Leonid Dimov, e seară
Şi trec femei cu trupuri lungi
Ca nişte viespii uriaşe
Pe care nu poţi să le-alungi
Cu mîna leneşă din minte,
Femei cu sîni licenţioşi,
Umflaţi cu pompa lui Dumitru
Pîn'la absurd în pluşuri roş,
Femei ce ne-ar lăsa-n burice,
Plutind pe pîntec, să murim
Fără speranţe, fără apă,
Cum pe corăbii Gordon Pym
Halucinînd vechi etichete
Pe butoiaşele cu spirt;
O, Leonid Dimov, e seară
Şi eu beau singur într-un birt.

(Ianuarie, 1965)

E.B.

24.X.1967

Emil iubeşte pe poezia

Iată cum trebuie citit ultimul Ţepeneag. Se ia ziarul şi se spun cuvintele cu glas tare, făcîndu-se mişcările indicate. La început e mai greu, apoi totul devine reflex. Şi încetul cu încetul te simţi mai obosit, mai trist, cu o spaimă nelămurită, vrînd să ajungi acolo, la crăpătura aceea (el spune „bortă“) prin care se văd fragmente de trupuri şi parcă se aude o muzică.

* * *

Mă obsedează două versuri:

„O pasăre s-a prefăcut în soartă
Oglinzi să spele-n sala funerară…“.

* * *

O, Leonid Dimov, ce fericit sînt că exişti!

* * *

Valeriu Oişteanu – un sadic.

* * *

EMIL IUBEŞTE PE POEZIA.

* * *

O, acele vremi cu fete!
Pentr-un sîn al curvei Lola
Ne băteam prin cabarete
Cu sticle de Pepsi-Cola.
Eram cea mai dulce gaşcă:
Prozatori, poeţi feerici.
O făceam pe Lola fleaşcă
Şi-i pictam pe buci Americi,
Cizmuliţe de Italii

Şi Germanii Federale,
Împuşcînd cu dopuri ţalii
Sifilitici, în finale!!!

* * *

E.B.

4.XII.1967

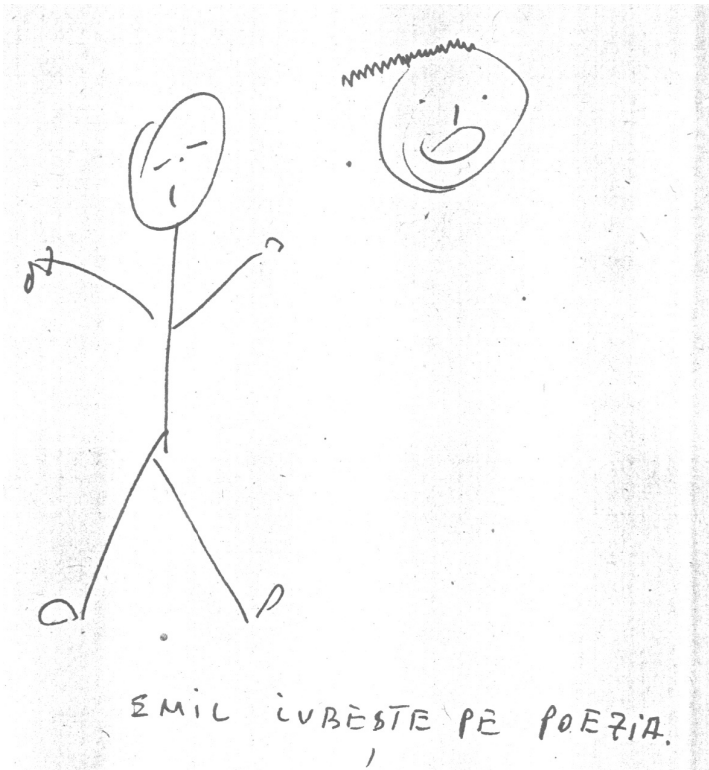

Unde sînt visele
ce trebuiau s-apară?

Tot mai faci aeroplane
Din hîrtii de ambalaj
Şi-n amurguri diafane
Le arunci de la etaj?

Cine-ţi mîngîie chelia
Tristă, cu reflexe mov,
Cînd acasă nu-i soţia,
Dragă domnule Dimov?

Jeny, Lili sau Clotilda
Care joacă bine tenis?
Eu, aici, urmîndu-ţi pilda
Stau la masă ca un penis

Şi scriu versuri ţaca-ţaca
Pentru cineva ce nu
Mi-a răspuns, în timp ce vaca
Plictiselii rage: muuuu!…

P.S. Unde sînt visele ce trebuiau s-apară?
Unde-i prezenţa lui Dimov, săptămînală?
„O, unde sînt zăpezile de-odinioară?“

E.B.

9.XII.1967

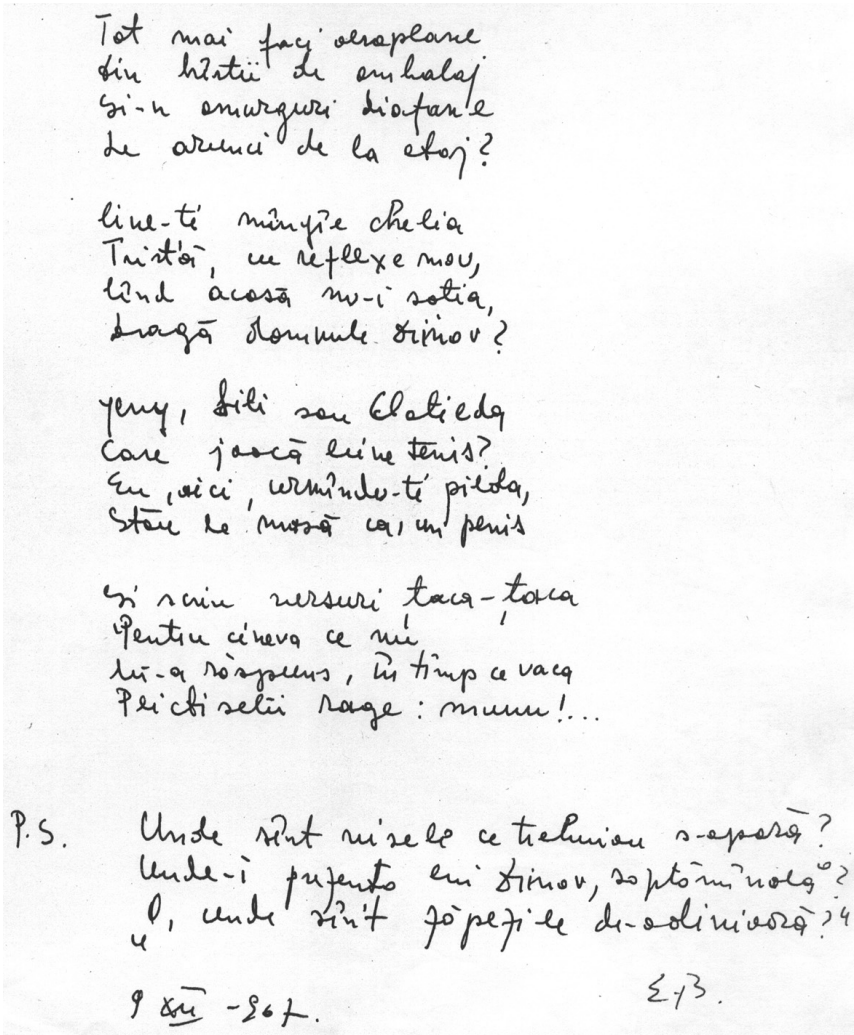
Tot mai faci aeroplane
din hârtii de ambalaj
şi-n amurguri diafane
le arunci de la etaj?

Vine-ţi mănânce chelia
Tristeţi, cu reflexe mov,
când acasă nu-i soţia,
dragă domnule Dimov?

Yeny, fiii sau Elodieda
care joacă Vine tenis?
Eu, aici, urmându-ţi pilda,
stau la masă cu un penis

şi scriu versuri taca-taca
Pentru cineva ce nu
mi-a răspuns, în timp ce vaca
Prichindelii roagă: muuu!...

P.S. Unde sînt nisetele ce trebuiau s-aporă?
Unde-i prezentul meu Dimov, soptomînolog?
O, unde sînt fîşpeţile de-odinioară?

9 XII -961. 573.

Se va întîmpla ceva demenţial, absurd: biletele vor fi găurite!!!

Dragă domnule Dimov,

Iată cîteva sfaturi foarte utile, pe puncte, ca într-o reclamaţie trimisă la minister.

1. Veţi lua acceleratul 521 (Bucureşti – Suceava Nord). Care pleacă la 5,40 şi ajunge aici la 11,43. Penultima staţie e Paşcani. E un automotor cu locuri f. puţine. Oriunde veţi sta va fi, vă asigur, prin prezenţa dumneavoastră, clasa a I-

a.

2. Pe parcurs se va întîmpla ceva straniu. La un moment dat va veni cineva, poate o femeie, poate un bărbat, şi vă va cere, da, da, chiar dumneavoastră vă va cere, pentru că aveţi musteaţă, biletele!! Să nu vă speriaţi, totul e să fiţi calm, să arătaţi că nici nu vă pasă; pur şi simplu le scoateţi din buzunar şi, glumind, indiferent, mai ales indiferent, le daţi. Nici să nu clintiţi, vă faceţi că-i spuneţi ceva lui Ivănceanu; el, Ivănceanu, să nu ţipe, să nu rîdă, vă rog, să nu rîdă în clipa aceea, căci totul poate fi pierdut. Şi atunci, sub ochii dumneavoastră, în văzul întregului compartiment, se va întîmpla ceva demenţial, absurd: biletele vor fi găurite!!! Apoi omul, femeie sau bărbat, va pleca mai departe.

3. Acum e cald, dar aici s-ar putea schimba vremea. Ar trebui să aveţi pe cap un tricorn (o, acea rimă: „…să n-o/ …sglobiu şi rococo.“) sau, în cel mai bun caz, o căciulă. Şi poate ceva, un paltonaş, o mantie, dar tot mai bine e un paltonaş… Pentru doamna Dimov (reverenţă de curtoazie!) trebuie o căciuliţă şi cizmuliţe sau ghetuţe. Dacă e cald, e noroi. Dacă e frig, e gheaţă şi zăpadă. Nu se poate circula cu toc decît în casă. Pe Ivănceanu să-l aduceţi gol, băgat într-un sac!

4. Am văzut şi eu, abia azi, în „Cărţi noi“, că o să vă apară cartea în ianuarie. Asta ar însemna că pe piaţă va fi pe februarie-martie. E prea mult! Faceţi un efort, faceţi un cadou şi aduceţi-mi cele 5 din 7 poeme pe care nu le ştiu. La telefon mi-aţi spus că nu mi le-aţi trimis „din prostie“. Nu, nu mi le-aţi trimis pentru că nu aţi înţeles… (text cenzurat de orgoliu) …afectiv şi patetic ca o limbă de vacă pe-o frunte de viţel.

5. Vedeţi să nu se defecteze Ivănceanu. O să-i scriu de fapt şi lui.

6. Poate aduceţi coperta să o văd şi eu. E simplu. O puneţi într-o (...) şi o aduceţi.

P.S. Scrisoarea din 22.XII am trimis-o fără să ştiu de avizul telefonic. Trista doamnă Dimov (o nouă reverenţă!) va vedea că acolo m-am interesat, făcîndu-i complimente, de ea. De fapt în ultimele zile, dacă nu primeam telefonul, aveam de gînd să-i scriu numai ei, pentru că Dimov tace superior (sau tace inferior?).

* * *

Luceafărul nu a venit nici azi. O să-l am abia mîine – luni.

Crăciun cu cozonac!

Vă aştept,
Emil Brumaru

24.XII.1967

Marina, aviaţia şi cenzura de la etajul 8

Dragă Dimov, dragă Marina,

La Iaşi mi s-au întîmplat lucruri înfiorătoare. Am fost măsurat, am fost dezbrăcat de pantaloni în faţa unor oglinzi imense, am fost pus să ridic mîinile, să întind picioarele, să stau drept! Mi-au făcut probe din 4 în 4 ore!

* * *

Am sosit duminică seara la 8 în Iaşi. La ora 9 v-am dat un telefon, nu aţi răspuns; la ora 10 încă un telefon, tot n-aţi răspuns. Luni dimineaţa am vrut să fixez o convorbire pentru seara. Ştiam că Marina doarme de sîmbătă după-masă pînă luni după-masă. A fost o neînţelegere. Mi-au dat atunci telefonul. Iertaţi-mă. După telefon am avut cîteva ceasuri de mînie. Vroiam să fac chiar un pamflet cu titlul *Marina, aviaţia şi cenzura de la etajul 8*. Apoi m-a pocnit o tristeţe şi-o chifliceală! Bine, Marina, te ascult. Rămîn să joc melancolic popice!

* * *

La Iaşi i-am făcut o chestie lui Dimov. Stăm de vorbă cu nişte tipi pe stradă cînd, cine credeţi că apare? Domnul Ion Popescu de la Rîpa Galbenă! Un tip mic, şobolan cu pălăriuţă, rozîndu-şi servieta de sub braţ. Am făcut cunoştinţă. Atunci mi-a venit ideea! Am declarat că-l cunosc pe Dimov, că eram la el cînd a primit un telefon de la I.P. A sărit în sus: „Trebuia să-mi scrie! Nu aveţi cumva adresa lui?“. I-am dat adresa cu o răutate şi o satisfacţie teribile. O să-ţi scrie, Dimov. Şi va trebui să-i răspunzi, şi eu ştiu ce mult îţi place ţie să compui scrisori. Sînt răzbunat!!

* * *

Cronica din *Cronica* am zărit-o la tipografie. Am vrut să o citesc, dar au sărit nişte tipi la mine şi-au spus că nu e voie (!?). Am filat totuşi sfîrşitul. Eşti din „spiţa balcanică“, din care au mai fost Anton Pann, cei doi Caragiale, Minulescu (?), Barbu, Arghezi.

* * *

Cu Laurenţiu Ciobanu situaţia s-a ameliorat mult. Mi-a dat adresa şi o să-i scriu ceva. Era trist şi nebărbierit. Spunea că nu mai are nici un cuvînt, că nu mai poate să fie şi „critic“, i-au luat dreptul ăsta. Am aflat că i-ai trimis o scrisoare. Am fost trist şi eu!

* * *

Sînteţi răi, Dimovilor, sau cam indiferenţi. Nu mi-aţi scris un rînd de cînd am plecat. Nu ştiu cum fac, dar întotdeauna iubesc oameni de ăştia, disimulaţi, care mă ucid încetul cu încetul. Dar v-o jur cu mîna pe puţa celei mai frumoase femei (poate fi ceva mai sfînt?) că nu scăpaţi de mine pînă la moarte!!

(lipseşte sfîrşitul scrisorii, probabil din 1967)

Fluturii ăştia care înaintează c-un nod pe oră

Dragă Dimov,

Tocmai îţi trimesesem ieri nişte chestii simpatice, onirice pînă-n măduva oaselor. Azi m-am speriat cînd ţi-am văzut leul. Cred că am fost cam caraghios în ultima scrisoare, probabil mă iritase toată povestea cu Fluturii ăştia care înaintează c-un nod pe oră. Dar mi-a trecut. De-ar apărea odată articolul acela. Nu ştiu dacă ai fost vreodată la doctor să ţi se facă o clismă. Cam aşa mă simt eu acum.

* * *

Îmi place apropierea suprarealiştilor de proletcultişti făcută de Ţepeneag. Şi

sfîrşitul articolului e bun. Mă surprind invidiindu-l că nu l-am scris eu. (Doamne, cînd o să pot şi eu scrie un articol??)

* * *

Păzea, pe la începutul lunii octombrie voi fi în Bucureşti!

Cu drag, Emil

P.S. Visul de azi-noapte: într-o cameră mare, cu pereţi acoperiţi de icoane, eu şi Dimov. Îmi spune: „Ştii de ce se închină Marina? Ca să-şi bată joc de icoane!“.
(scrisoare nedatată, probabil 1967)

Riscaţi să nu ajungeţi nicăieri, devenind, în schimb, prozatori!

Dragă domnule Dimov,

Iată o scrisoare ce începe cu mii de scuze. E vorba de un mic serviciu pe care soţia mea vă roagă să i-l faceţi. Tatăl ei este bolnav şi am reuşit să-i procurăm, cu aprobarea ministerului, nişte medicamente f. utile. Dar nu pot fi trimise prin poştă şi nici nu există, acum, cine să le aducă. Ele se află la acea rudă la care am stat cînd am fost în Bucureşti. Aţi putea avea curajul şi gentileţea (ce vor fi, vă asigur, mult apreciate de doamna Brumaru!) de a străbate pînă la adresa de mai jos, smulgîndu-le şi aducîndu-le, eroic, dumneavoastră? Sper că doamna Dimov nu va fi geloasă ca pe acea fiinţă ce vă lăuda în ultimul *Tomis*.

Vă aşteptăm cu emoţie,

Brumarii

P.S.
Adresa este: Trelea Mihai
stradela Bistra, nr. 14
bloc F1, scara A, ap. 1
Pentru a ajunge se ia autobuzul 93 sau 84 pentru Drumul Taberei şi se coboară la prima oprire după staţia Bistra. Se traversează. Blocurile F sînt pe rîndul al doilea. Eventual daţi întîi un telefon: 327193 (acasă) sau 141709 (la serviciu).

E.B.

P.P.S. Fiţi atent, nu luaţi unul din acele tramvaie atît de des folosite de Ţepeneag. Riscaţi să nu ajungeţi nicăieri, devenind, în schimb, prozatori!

(scrisoare nedatată, probabil 1967)

Şi deodată m-am simţit foarte singur

Pirat duios,

Începe seria plicurilor înguste şi a sentimentelor nebune (din cînd în cînd o să trimit şi plicuri normale, pentru calmare), seria nervilor smulşi cu penseta, a sufletelor împunse cu andreaua, a unghiilor băgate-n inimi, seria marilor persice şi-a motanilor trişti. În sfîrşit, mi-ai scris o scrisoare! Prima, zic eu, şi trebuie să recunoşti că aşa e. Era necesară fiţa mea de damă tîmpită? Se vede că da. Dar să trecem.

* * *

Poemul odăilor nu m-a convins. Mai sincer, m-a dezamăgit. Aici simt că trebuie să dau lovitura, la odăi (sufragerii, dormitoare, bucătării). Impresia e de trunchiat; n-a fost mai lung?

* * *

Turnul Babei m-a turtit. Totuşi, afectiv, ţin mai mult la *Istoria lui Claus şi a giganticei spălătorese* şi la *Vedeniile regelui Pepin*. Poate pentru că se leagă de primele întîlniri cu Dimov (cel din *7 poeme*) cînd proaspăt, neştiutor, singur cu ziarul în dosul casei, în şezlong, sub meri, le citeam fericit. *Mistreţul şi pacea eternă* are versuri uluitoare, gustoase, pipărate, elegante, medievale, nebune, făcîndu-mă să chicotesc de plăcere ca o curvă pişcată de cur (oh!). Şi deodată – oroare! –, dau de aceste rînduri sinistre: „Un pumn de stele s-au desprins/ Şi cad în noaptea zmălţuită“!!!!! Dar în rest, ce desfrîu, ce orgie: „Să dăm de-o parte roze buci/ De mici maimuţe africane“; „Buldogi cu bot împărătesc/ Adulmecau fecioare grase“ (îmi vine şi mie să mă pun în patru labe şi să adulmec fundul rotund şi regal al tuturor fecioarelor); „Băteau în poartă cavalerii/ Să taie ţîţe somnoroase“ (ce sadism, ce deliciu!); şi altele, multe, n-are rost să-ţi rescriu poemul. Dar cine e acel pui care te-a încălecat?? *Mistreţul şi pacea eternă* – o sărbătoare pentru papilele mele gustative (*Turnul Babel* –

mereu revin – e inhibant, rămîi trăsnit, nu mai ai bale în gură în care să se dizolve cuvîntul).

* * *

A.B.C.-ul face parte, nu ştiu cînd a fost scris, mai mult din seria viselor. Sînt treceri de la vis la realitate, neaşteptate, derutante. Am de gînd să-l descompun cuvînt cu cuvînt, sper să prind *şmecheria*. Dar despre *A.B.C.* (cu ultimele două rînduri de-o gravitate şi putere de contaminare a spaimei de moarte teribilă) voi povesti altădată.

* * *

Dacă aş fi fost editor, iată cum făceam volumul: menţineam doar 4 poeme (*În munţi*, *Mistreţul şi pacea eternă*, *Istoria lui Claus şi a giganticei spălătorese*, *Vedeniile regelui Pepin*); *Turnul Babel* – un volum separat; *A.B.C.* – în volumul de *Vise*; *Poemul odăilor* – în primul volum de *Versuri*. Dacă ţi-ar fi convenit. Dacă nu, căutai alt editor!!

* * *

Ce figură de pişicher, de coţcar galant cu damele (căci ele au sîni, căci ele au şolduri), de curtean cu fălcuţe şi bărbie dublă, ce figură de mustaţă cu nas, de nas cu chelie, de chelie cu cîrlionţi, ce figură ai în *G.l.*! Stam cu ziarul desfăcut şi rîdeam, şi mă bucuram. Şi deodată m-am simţit foarte singur.

* * *

Desigur, desigur, vreau versurile (cele 200 de strofe – dar, iartă-mă, scrii ca un buhai!). Voi face o listă şi o voi trimite celui mai drag secretariat din lume. Pentru că voi cere şi altele, mereu, pînă la exasperare.

* * *

Ivănceanu a ajuns celebru. Iată-l luat în seamă de Şerban Cioculescu în *G.l.* (E cam ce i-am spus şi eu în prima scrisoare.)

* * *

Deci perioadă de dizgraţie la *Luceafărul*. Pe undeva mă bucură. Poate, în felul acesta, o să scrii mai des lui Brumaru. *Extemporalele*? Ştiu eu? Numai să nu se piardă (nu am copie). Ar putea fi plasate altundeva? Dacă nu, şi dacă există o copie, pot fi lăsate să şi putrezească.

* * *

Aici e mult timp, Dimov, imens de mult timp. Şi eu nu scriu nimic, sînt iar bolnav (vă promit că n-o să mă mai vait, gata, o trag pe propria mea piele) şi citesc mereu *7 poeme* şi *Visele* trimise de Marina (sora mea de caritate!). Pisicele dorm interminabil, e-o lene, o tihnă, un godin, o descompunere a tuturor iluziilor mele de adolescent! Simt cum mă pierd, ţip către voi, daţi-mi cărţi, daţi-mi dragoste; iar am devenit idiot şi patetic. Iar tu scrii ca un disperat, ca o maşină, ca o sută de maşini. Te mînă moartea din spate, omule – acum sînt macabru! Scrie-mi, fii înţelegător. Peste o lună sau două izbînda ta va fi oficială, vor fi cronici, vor fi contracronici, Marina va avea un bărbat „în prima linie a liricei actuale“. Oh!

Emil Brumaru

3.I.1968

P.S. Azi, în Fălticeni, o femeie superbă, peşte domol plutind cu graţie pe lîngă vitrine, cu ochi imenşi, cu pielea luminînd, a trecut, a trecut, a trecut…

E.B.

Celestă, palidă Marina

Celestă, palidă Marina,
Cu părul lins de heruvimi
Şi spleen ce-ţi roade dulce splina
Printre aceşti poeţi infimi,
Fă-l pe Dimov – monstru duios –
(Tu care eşti amică bună
A celui mai parşiv Eros)
Să-mi scrie de cinci ori pe lună
Căci, iartă-mă, sînt iar bolnav

Şi o s-aştept o săptămînă
Să pun sărutul meu suav
Pe plicul tău*, ca pe o mînă.

Emil Brumaru

3.I.1968

*) Plic ce va cuprinde:

1. Ultimul poem de 200 de strofe (le voi număra)
2. Vis cu institutoare
3. Clotilda şi vîrcolacul
4. Jeny şi cei patru sergenţi
5. Un poem (ţin foarte mult) care începe cu „Grădinile din Samarcand“ – poem scos de V.N. Din volum, zice Dimov.
6. Un poem despre cum Dimov zicea că e „Bizanţul lui“.

* * *

Convinge-l să-mi trimită volumul lui Sorin Mărculescu – cînd apare *Donna Alba*, vă trimit.

* * *

Cu evlavie
E.B.

Ce face Miţi, ce face Mona? (Pe Ţepeneag l-a ras N.M.: „poet minor“.)
Cîte kile
Are Ile?

M-am trîntit în pat şi-am început să fac dragoste cu cuvintele

Dragă domnule Dimov,

Trăim în plin şi dulce matriarhat! Cert este că de cînd am recunoscut asta oficial, mi-au venit cîteva scrisori şi, ieri, un plic imens cu *Visuri*. Cei de la poştă m-au privit ca pe un fenomen. Nu s-a mai pomenit o asemenea colosală

scrisoare! Am purtat-o ca pe un steag pînă acasă, m-am trîntit în pat şi-am început să fac dragoste cu cuvintele.

* * *

Azi am făcut rost de *Meseria de a trăi*. *Donna Alba* nu a apărut încă la Fălticeni. Cînd soseşte, e a voastră. Nu însă fără un mic şantaj sentimental. Mi se trimite Sorin Mărculescu, vă trimit cărţile. Nu, nu. Sînt decis!

* * *

Trimit o foaie inutilă. *Turnul Babel* trebuie citit şi atît.

* * *

Pătrunjelul ţeapăn
Este plin de rapăn!

Cu inocenţă,
Emil Brumaru

31.I.1968

Turnul Babel – poem care se plăteşte cu viaţa.
Dimov s-a sinucis.

Turnul Babel – vrăjitorie, magie neagră.
„Mii bule duble-n lespezi stacojii.“

Turnul Babel – cuvinte ce trăiesc pur, curăţate de mîzga
semnificaţiilor, cu pielea orbitoare.

Turnul Babel – senzaţie curioasă că-i scris în altă limbă.
„Cu pieile-i prea dulci incluse-n bale“
se citeşte de fapt:
Cupieileipreadulciinclusenbale

Turnul Babel – poem al ratării magnifice
(al conştiinţei ratării?)

Va fi acesta ultimul efort, disperat,
de a se scrie cu cuvinte?

Turnul Babel – poem de o rigoare estetică nebună,
inumană, refuzînd comentariul.
Trebuie oficiat.

Turnul Babel – vis dementţial strîns în muchii perfecte.

Ca semn de recunoaştere voi avea o căciulă neagră-n cap şi nedumerire în suflet

Dragă Dimov,

Tocmai am făcut o vizită „suprasexuală, supramuzicală“. Am pus femeile să-şi arate sînii, le-am pipăit burtica, am zis „mda“, am fost savant şi sobru. Dar nu despre asta e vorba. Vin la voi, iată că vin! Miercuri seara, cu acceleratul

care soseşte pe la 9,30 – 9,45, nu ştiu sigur. Te rog să mă aştepţi în gară lîngă ieşirea de pe peronul la care soseşte acceleratul. Ca semn de recunoaştere voi avea o căciulă neagră-n cap şi nedumerire în suflet. Lăsat singur, s-ar putea să mă rătăcesc! O problemă va fi şi dormitul în prima noapte. Apoi voi vedea unde mă retrag să-mi ling rănile. Aş vrea, dacă e posibil, să fiu singur cu voi (tu, Marina) pentru a putea vorbi liniştit, măcar cîteva ceasuri. Voi fi obosit şi nu voi ţine piept la mai mulţi, cu toate că ard de nerăbdare să văd anumite specimene. Fiţi buni, vin cu sufletul.

Emil Brumaru

3.III.1968

P.S. Marian Pop nu e cretin, e mercenar, simbriaş isteţ. Ar trebui bătut cu ciomagul pentru bazaconiile spuse despre Ţepeneag.

* * *

Slabă a doua poezie, *Nord*, a lui Adi Cusin. Puţoistă!

Îngeri care-şi scot ciorapii

Dragă Dimov,

Primăvara sar în sus
Broaşte extraplate,
Animalele fac febră,
Berze cu chiloţi de vată
Umblă fără nici o jenă
Prin băltoacele create.
(Dacă vrei să abuzezi
De umiditate
Poţi să stai afară-n ploaie!)
Şcolăriţe cu compasul
Sînii-şi trag sub bluze
Şi-i pătează cu cerneală.
Eu visez closete mixte,
Profesoare-n pielea goală,

Îngeri care-şi scot ciorapii
C-un surîs candid;
Oh, pe sală, cu peniţa
Venele-mi deschid!!

Emil

22.III.1968
P.S. Sărut mîna
Lui Marina!

În altă ordine de tristeţi

Dragă Dimov,

Găina este erbivoră,
Firul de iarbă îl devoră
Apoi se duce şi se ouă
După-amiaza, pe la două,
Cînd noi dormim cu burta-n sus
Visînd afacerea Dreyfus!

Emil

2.IV.1968
P.S. Orice s-ar întîmpla, nu cred că-i elegant să-i răspunzi lui Marian Popa (Văd că te ameninţă cu o beşteleală săptămîna asta.) Dimov nu trebuie să amuze galeria cu polemici, ci, dacă are graţie, loja centrală cu versuri.
În altă ordine de tristeţi, aştept scrisoarea pe aprilie. O să vă trimit un grafic al scrisorilor voastre şi o să vedeţi, negru pe alb, că m-aţi cam dat dracului. Treceţi peste toate micile mizerii şi nu uitaţi că de luni de zile aştept să vină vara ca să vă am puţin lîngă mine. Pentru că, Marina, în cu totul o altă ordine de inhibiţii, eu nu pot face pe nimeni să surîdă (şi vreau asta mult de tot) decît scriind bazaconii.

Emil

P.S. Ţepeneag a venit?

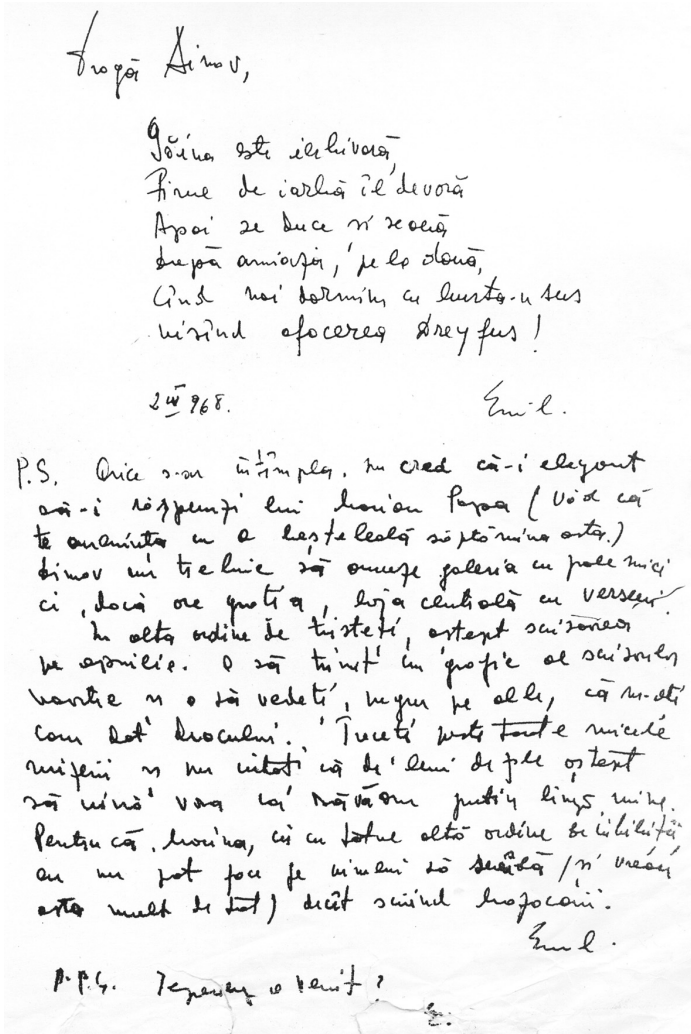
Dragă Dimov,

Gâsca este ilustrată,
Pisica de iarnă îl devorează
Apoi se duce și se ocupă
După amiază, pe la doișpe,
Când noi dormim cu lumânarea stinsă
Vizând afacerea Dreyfus!

24 IV 968. Emil.

P.S. Dacă s-ar întâmpla, nu cred că-i elegant să-i răspunzi lui Ionesco Paysa (Vezi că te amănunțim cu o lăsteleală să știm unde ești.) Dimov mi te-a lăsat să omagiez galeria cu pale mici ci, doară ore goale, hoața cerbolă cu versuri.

În altă ordine de tristeți, aștept scrisoarea pe oaspiles. O să trimit în grupaje ale scriitorilor noștri o să vedeți, negru pe alb, că n-ați com dat dreculmi. Faceți voi toate micile mizerii și nu uitați că de-acum de pile oștenii să mână voa cei mărunți pentru hingherie. Pentru că, Ionuș, cu toate alte ordine de idilități au nu pot face pe minuni să scadă / în vreun / este mult de tot) decât scrisul hrăpăcios.

Emil.

P.P.S. Te-ai însurat?

Mirosul acela sfîşietor de dragoste şi moarte al frunzelor încinse de soare

Dragă Dimov,

Au înverzit pădurile. De-acum, luni întregi, voi simţi mirosul acela sfîşietor de dragoste şi moarte al frunzelor încinse de soare. Iubesc pietre mari, iubesc apa de sub poduri. Motanii plonjează după fluturi. Umblu pe cîmp şi, uneori, găsesc hîrtii scrise pe care le citesc curios.

* * *

Vis paradisiac. Eram profesor la clasa a IX-a. Strigam elevele la catalog, ele veneau la tablă, îşi scoteau bluza, le sărutam pe sîni şi fericit, intens fericit (acea fericire de vis!), le puneam note mari!

* * *

Cu tigrul tău s-a întîmplat ceva. După ştampilă văd că e trimis din Bucureşti pe 16.IV. Aici a ajuns pe 23.IV!! Pe unde o fi umblat el?

* * *

Chestia cu cititul lui Leonid Dimov la Iaşi. Treaba e aranjată. Depinde de tine dacă vrei să fii adus şi cînd, în ce lună. U.T.C.-ul îţi plăteşte tot!!!

* * *

Spune-i soţiei tale, Marina, că o iubesc din ce în ce mai mult în ciuda tăcerii ei nejustificate decît prin indiferenţă. (Am făcut o frază mortală!)

* * *

În mai voi veni la Bucureşti. Poate chiar voi citi la Student-Club. Nu e vina mea. Nici poeziile nu-s alese de mine.

* * *

Sînt fericit.

Emil

24.IV.1968

Sînt mai mult estetic decît etic

Dragă Dimov,

Am primit azi pelicanii tăi trişti. (Poate prea trişti pentru un disimulat!) Tocmai plecam, fugeam la Fălticeni. De cîte ori văd apărînd, din vraful de

scrisori de la poştă, animalele tale, am o strîngere de inimă: cîte mai sînt? nu se vor termina? n-o să rămîn iar luni întregi fără un rînd? O, aş vrea să ai cîteva sute.

* * *

Sînt într-un fel de cîrciumă. Aştept să se desfunde butoiul cu bere. Nu e zi dată de la Dumnezeu (care vede toate, Marina!) să nu mă gîndesc la voi, să nu discut chiar cu voi. De-aţi şti ce replici vă dau, ce vă pun la punct!! Dar acum sînt fericit. A venit verdele, verdele, verdele! Apusurile sînt lungi, fîntînile stau cuminţi şi reci în pămînt, cînd veţi veni, le voi scoate ca pe nişte sifoane uriaşe, transparente, şi vi le voi pune pe masă.

* * *

Îmi sînteţi dragi şi pace bună! N-am ce face, uneori sînt revoltat, mă jur că n-o să mai spun asta (oh! „lecţia“ Ţopa!), dar apoi, păcătosul, bicisnicul, catifelatul de mine, iar încep.

* * *

O să vin probabil în mai, pe la jumătatea lui. M-am îngrăşat (beau foarte multă apă!) şi caut să slăbesc puţin ca să plac femeilor. Vezi, Dimov, unde am ajuns? Fac cură de slăbire, numai să scrie Marina cîteva rînduri, şi s-o ucid pe Tiţi!

* * *

În *Viaţa Studenţească* din miercurea asta e un articolaş despre grupul acela, „Lunar 11“. E acolo o chestie, un citat („mai mult etic decît estetic“) de care mă dezic categoric, furios. De fapt eu sînt spinul acolo, sînt mai mult estetic decît etic. Auzi, „etic“; e ceva înfiorător. Ce are „etica“, ce cred ei că are, cu poezia? Sînt amărît, mă simt, nu ştiu cum, în hăţuri.

* * *

Toţi peştişorii puşi de Doina în borcan au murit. I-a mînca Muţescu! Scămoşilă doarme cu oile. Ce pervers!

* * *

În *Astra* din aprilie văd cîteva rînduri despre tine. Începutul e bun, sfîrşitul prost. Dar începutul aduce parcă o undă de adevăr.

* * *

Ile, cît fac 7 × 9?

* * *

Ce-i cu Parisul, Dimov? Te duci sau nu te duci? Pentru că în iunie eu aş vrea să fii adus în Iaşi ca să-i dai peste cap pe „eticii“ ăştia. Spune-mi, te rog, care-i mişcarea ca să pot face scandal aici. În principiu poţi veni oricînd vrei.

* * *

Marina, ştiu că graţiile şi dizgraţiile tale sînt teribile. Traversezi o perioadă de antipatie faţă de mine? Nu-i nimic. Eu joc popice în continuare. Cu patimă!

* * *

Sînt fericit.

Emil

25.IV.1968

Scămoşilă e veşnic plin de petale

Dragă Dimov,

Mi-a înflorit mărul cunoaşterii din faţa uşii. Umblu năuc de miresme, visez femei tropicale şi subtropicale, mă simt regele acestui ţinut! M-aş culca în şanţuri – raiul obscur, plin de boboci de raţă şi iepuri juvenili de casă – de fericire. Scîndurile sînt umflate de ploi. Se văd prin ele peşti monstruos dantelaţi. Mi-e dor de o baligă rotundă, verde, aromitoare, ocolită cu graţie de doamne.

* * *

Din Iaşi îmi vine o veste prin A.C.: Laurenţiu Ciobanu şi-a dat demisia de la *Cronica*.

* * *

Ce-i cu Ţepeneag? Ce-i cu Ivănceanu? N-ai putea fi ceva mai concret în ştiri? M-ar interesa ce fac aceşti tipi, ce fac alţii, ce se întîmplă pe acolo. Se vede că numai Marina ar putea povesti toate astea; dar ea nu a murit? Simt undeva o furie uriaşă, crescînd mereu, bine strunită însă, pentru Marina. Se vor întîmpla drame înfiorătoare cînd voi veni în Bucureşti!!

* * *

Scămoşilă e veşnic plin de petale căzute din pruni, meri, peri. Vine dimineaţa, pe la 4-5, cînd răsare soarele, şi urlă la geam: nu vedem? a răsărit soarele şi lui i-e foame!!

Muţeasca e foarte calină, mîngîie tot ce întîlneşte: garduri, pietre, scări, pereţi!

Sînt fericit,

Emil

30.IV.1968

Le-aş fi sărutat pe uşi, le-aş fi mîngîiat pe geamuri

Dragă Dimov,

Au venit zilele de vară, cînd nu mai ştiu ce e cu mine: sînt plantă sau animal?, zile tăiate de trenuri mixte (oh, toate călătoarele sînt în pielea goală, au bilete portocalii – portocaliul e o culoare onirică! – ascunse în bucle), zile cu plopi adînciţi în aer ca nişte fîntîni, zile de rut bestial. Şi în toată această fericire, inspecţii peste inspecţii (ştiţi cine e de vină!). Ieri o anchetă: doi tipi graşi veniţi cu maşina, politicoşi, purtînd pălării de paie şi genţi subţiri, plini de subtilităţi grosolane. Azi aştept o inspecţie banală, sîmbătă alta.

* * *

Aflu din ziare că se pregăteşte o a III-a Conferinţă pe ţară a scriitorilor. Ce va fi?

* * *

Atunci cînd m-ai luat la *G.l.*, pe sală, l-am întîlnit pe Mazilescu. Am vorbit ceva, ştergîndu-mi sudoarea de pe fălci; mi-a promis că-mi trimite *Versurile*. I-am spus că nu mi le va trimite. Am avut dreptate.

* * *

Un tratament aflat acum cîteva zile: la rană, ca să se prindă, se pune *măduvă de falcă de porc*. (Altul, pe care mi se pare că ţi l-am transmis. Cînd te doare burta, îţi lipeşti un indigou cu miere de albină pe locul recalcitrant şi-ţi trece.)

* * *

În ultimul timp, cam de vreo doi ani, citesc foarte greu proză, nu-mi mai place. În schimb mă încîntă critica! Şi poezia, dar mai rar.

* * *

Scămoşilă stă în tufe de flori ceasuri întregi şi atacă puii de găină. Are o privire criminală şi un miorlăit ancestral. Doina îl piaptănă şi îi dă dulceaţă cu trandafiri.

* * *

În curînd vor înflori crinii. Nu ştiu de ce, pe crini îi suspectez de onanism.

* * *

Am impresia că în tristeţe intră şi o doză foarte mare de incultură. (După cum vezi, am trecut la panseuri – citesc moraliştii francezi.)

* * *

Mă gîndesc mereu cînd şi cum o să veniţi aici. Ar fi mare păcat să faceţi

figura sinistră de a nu veni. E linişte, linişte pînă la extaz. Sînt garduri ce se dărîmă, sînt şanţuri verzi, sînt după-amiezi cataleptice, după-amiezi cu porci obnubilaţi şi raţe confuze, cînd femeile au o dezordine aţîţătoare în mişcări, au ceva de mîl şi ceva de iesle şi-ţi cresc copite de satir galopînd prin grajduri.

* * *

Marina, tu care ai fost dată exemplu de elevă silitoare în *Scînteia pionierului*, tu care iubeşti (să nu zici nu) coniacul şi faci atît de plăcut filozofia chibritului, tu care eşti (vorba lui Ţepeneag) suprafemeie, ai milă de mine, protejează-mi absenţa din bucătăria voastră şi din literatura onirică. Şi-ţi făgăduiesc ascultarea, supunerea oarbă (însă nu mută!).

* * *

Voi încerca să vin joia viitoare pe la voi. Numai să nu apară ceva neprevăzut. Poate că de data asta vom circula mai mult. Mi-e dor de străzi de periferie. Cînd eram în Iaşi, umblam pînă la epuizare pe străzi de margine. Aveam case cu care mă întîlneam în fiecare zi. Le-aş fi sărutat pe uşi, le-aş fi mîngîiat pe geamuri. Erau apoi crăpăturile în trotuar, lungi, sinuoase, pe care le ştiam, le iubeam, erau amantele mele. Erau apoi vitrinele, mai ales o vitrină cu lumînări (lumînări mici, galbene, mari, albe, pentru nuntă) în faţa cărora stam fascinat. Erau firmele (citeam toate firmele cu o plăcere neasemuită), erau căruţele cu sifoane, erau gangurile sumbre, mirositoare, afişele silabisite de militari, closetele publice, hala cu legume şi loz în plic, tramvaiele minuscule, ridicole (în Iaşi erau nişte tramvaie teribile, din categoria celor onirice, care te duc, te duc, şi deodată te trezeşti pe cîmp!), erau, oh, femeile de după-amiază, funcţionare cu flori în mînă, văduve subţiri şi ochioase, curve de 3 şi 5 lei (în Piaţa Sfîntul Spiridon), studente repetente şi galeşe, oh!, oh!, doamne de la teatru (stăteam lîngă teatru – veşnic defilau artistele!), şi peste toate acea vagă credinţă că scriu frumos, că voi putea face ceva! Am devenit sentimentaloid!!

* * *

Ce-i cu Ţepeneag? Scrie sau e în criza lui veşnică? Ivănceanu mai crede că e *un mare poet*? (Mi-a spus într-o seară: „Sînt un mare poet şi un mare prozator!“.)

* * *

Sînt curios să văd ce *Vise* ai mai făcut, ce-i cu epopeea, ce-i cu nemurirea.

Sînt fericit,

Emil

23.V.1968

O E B, adică Oniric Emil Brumaru

Dragă Dimov,

Tocmai mă simţeam părăsit în această bucurie generală a oniricilor cînd, azi, am primit scrisoarea ta entuziastă. Nu-mi dau seama dacă ai primit-o pe-a mea trimisă luni, cred că nu. Ţi-am dat cîţiva pumni în burtă. Dar să lăsăm asta. Oare e adevărat? Nu-i un vis al oniricilor? Nu-ţi închipui ce mult m-aş bucura să apar, într-un supliment oniric, cu cei pe care-i iubesc, cu cei pe care-i simt apropiaţi mie. Chiar dacă, unii, nu mă prea iau în serios. Dragă Dimov, eu sînt repetentul clasei, fiţi buni cu mine, luaţi-mă între voi. (Doar sînt de-al vostru, ce naiba!) (Un mic orgoliu: cine l-a filat pe Foarţă ca oniric? Eu!)

* * *

Ştii ce am făcut eu după ce-a apărut *Luceafărul* albastru? Nu o să crezi, dar aşa este. M-am dus la spital, am chemat o soră şi i-am spus să-mi facă o monogramă pe halat, cu aţă portocalie, cam aşa O E B, adică Oniric Emil Brumaru. Asta ca să se ştie! Şi mi-a făcut, şi umblu prin spital cu O E B. (Doina zice că-s cretin!!)

* * *

O, gravuri medievale! Dar asta e splendid! Cît va fi? O pagină, două? Spune-mi. Nu fi egoist. Vreau să mă bucur şi eu. Ce vei publica: vise sau ceva din epopee? Ţepeneag e numai cu teoria, nu are nimic de publicat? Tipul acela cu „K“ a mai publicat prin *Amfiteatru*. E simpatic. Gabrea e însă mai bun. Ceva cam pe lîngă Ţepeneag. Scrie-mi, te rog. Acum poţi trimite veşti bune, ai fi monstru marin dacă le-ai ţine doar pentru tine.

* * *

Trimit (cu groază; nu am decît foarte puţine versuri; ce mă fac?) 10 foi pentru a putea alege. Preferinţele mele sînt însemnate prin cruciuliţe. Însă s-ar putea să mă înşel. Totuşi, ţin la *Baladă*, *Goblen*, *Gînd*, *Elegie* (aici intervine o chestie sentimentală, tenebroasă şi de nemărturisit!). Vezi ce faci, Dimov, poate găseşte cineva pe Hagiu (doar a luat premiu, e bun acum şi blînd) şi se descoperă şi dragele (din ce în ce) mele *Extemporale*!

* * *

Dumnezeule, dar acest supliment e un pas spre o revistă a oniricilor!!

* * *

Continui să citesc cartea cu sonete. Ciudat, pare scrisă înaintea *Turnului Babel*! Voi aduce argumente, voi da citate. O să vezi!

* * *

Ce-i cu Parisul? Ce-i cu Dolhasca? Marina, dă-mi voie să te sărut.

Cu drag,
Emil

26.VI.1968

Eu cîntam la clarinet,
Tu cîntai la bombardon!

Dragă Dimov,

Ciorapii lui Manole put în soare.
Manole, într-un clopot, se spală pe picioare.

Oh, Ana îi aduce-n basma chiftele mari
Din carne de viţică, cu sare şi mărar.

El se gîndea cum s-o zidească şi

Ca să se pişe Ana la tufe se opri.

Emil

P.S.

Cînd trecea Lolo încet
Cu rochiţa roz-bombon,
Eu cîntam la clarinet,
Tu cîntai la bombardon!

E.

28.VI.1968

Veniţi aici să vă ucid pe rînd!

Dragă Dimov,

Azi-dimineaţă au venit pelicanii tăi brodaţi cu roşu şi albastru. Deci s-au găsit extemporalele şi sînt iar în iminenţă de apariţie. Parcă n-aş crede. Dacă lucrurile se vor întîmpla aşa, va avea loc o coincidenţă bizară. Iată de ce. Ieri am primit o scrisoare de la Cusin (îl rugasem să se intereseze) care mă anunţă laconic că „Dimov va apărea săptămîna viitoare“ (pe 13.VII!!!). Nu-mi spune cîte şi cum, ci doar că vei apărea. E posibil deci ca în ziua de 13 (fii atent la acest număr!) la Iaşi să apară Dimov şi la Bucureşti să dispară Brumaru. Cabalistică treabă!

* * *

Îmi spui de unele modificări. Ce să-ţi zic? Habar nu am de text. Îmi amintesc vag cîteva rînduri. Modificările acestea sînt de ajuns? Am rămas cu senzaţia că sînt multe stîngăcii în foile acelea. Surpriza cu titlul mă încîntă şi mă face curios. De fapt toată treaba asta parcă nici nu mă priveşte, voi fi cititorul meu şi atît.

* * *

Ce-i cu acel supliment oniric? Văd că taci. Apare, nu apare? Ştii că ţin foarte mult să apar cu ceilalţi onirici, nu e posibil? Te rog spune-mi clar ce-i cu treaba

asta, nu mă lăsa să fac aici fel de fel de presupuneri fantastice.

* * *

A, dar asta e teribil! După ce de şase luni vă scriu de 2 ori pe săptămînă, chemîndu-vă la Dolhasca, tu vii serafic şi mă întrebi dacă sînteţi bineveniţi la sfîrşitul lui iulie!! Dar veniţi odată, cît mai repede, pentru numele lui Dumnezeu. Doina are 30 de kilograme de dulceaţă, curci şi găini şi ouă uriaşe de raţă. Veniţi aici să vă ucid pe rînd! Cameră este, timpul e frumos, eu sînt blînd, ce mai aşteptaţi? Eu aş zice să veniţi chiar mai devreme. Marina, conducătoarea tribului, dezgroapă securea războiului şi adu-ţi indienii la Dolhasca; te rog!! Ar fi splendid pe 15-20 să fiţi aici. Vedeţi voi. Poate vine şi Ţepeneag? Dar Tiţi?

Cu emoţie,
Emil

P.S. Fiţi rezonabili şi scrieţi-mi. Vă aştept la fiecare tren, de mîine. Va fi un delir!

E.

5.VII.1968

În *Cronica*, în barca aceea, este Marina! Nici Stixul nu poate fi trecut fără ea!

* * *

Îţi trimit pentru distracţie *Glycera*. Aş vrea să-i joci o mică farsă lui Ţepeneag. Citeşte-o ca şi cum ar fi a ta. Să vezi ce spune! (Nu cumva s-o dai pe undeva pt. publicat!)

* * *

P.P.S. Pe 21.VII e o nuntă aici. Tipa aceea slabă cu care aţi mers în tren cînd aţi plecat de la Dolhasca. Poate sînteţi şi voi pînă atunci.

E.

Printre găini şi sticle

Dragă Dimov, dragă Marina,

La voi trebuie să fie o căldură infernală. La mine e răcoare ca-ntr-un harbuz pus la rece. Am găsit vreo trei camere (una a şi fost văruită special pentru onirici) din care o să vă alegeţi pe cea mai bună. Scămoşilă năpîrleşte, vrea să fie frumos cînd va veni Ile. Muţescu e gravidă şi cred că o să nască în timp ce voi veţi fi aici. Eu sînt într-un intens tratament al ochiului drept. Are astenie! Iau vitamine şi-mi pun comprese şi picături lăptoase. El însă continuă să mă doară. Doina face cură de slăbire şi vrea să vă deie gata cu mîncărurile.

* * *

Marina, ţie îţi trebuie o dovadă de salariat pentru a putea (ştiu că ai puţine zile de concediu legal) să te internez vreo 10-12 zile şi să-ţi mai dau apoi şi un concediu de 7 zile. Bineînţeles, nu vei sta internată, vor fi făcute numai formele: foaie, tratamentul… etc. Cu ce mai ai tu se va face o lună. Pentru că o să staţi o lună, altfel nici nu are sens. Vom merge pe la Voroneţ, Suceviţa etc. E simplu. Se merge cu trenul şi apoi, puţin, cu autobuzul. Tu, şi numai tu, o poţi convinge pe Tiţi să vie şi ea (tot cu dovadă de salariat, îi fac şi ei o foaie de-o să mă pomenească!). Poate vine şi Ţepenegel! Eu îl doresc!!

* * *

Binevenit *Preambulul*! Poza, de cneaz nebun şi suspicios, e teribilă. Tonul e uşor iritat. Se pare că vei spune şi alte „bile“. Oricum, eu vă aştept să veniţi în „tromba onirică“.

* * *

În *Steaua* nr. 6 eşti suprarealist!!!

* * *

Eu trăiesc, acum, cu faţa spre voi. De-abia aştept să vă văd printre găini şi sticle. Dacă vrea, adu-l şi pe Ţepeneag. Nu-i o invitaţie formală. Îl vreau aici, pur şi simplu. Poate voi putea vorbi cu el în linişte.

Veniţi mai repede,
Emil

8.VII.1968

P.S. Marina, nu vă speriaţi, sînt foarte cuminte!

P.P.S. Lui Ţepeneag însă trebuie să i se interzică să comunice cu neantul la Dolhasca!

Cum să vă rog, cum să vă scriu ca să veniţi cu toţii aici?

Dar cine va viola telefonistele?

Dragă Dimov,

Azi am primit vestea! Deci duminică pe la 11-12 sînteţi (şi tricourile voastre vor străluci de nebunie!) pe peron la Dolhasca. Trei salve de tun pentru onirici!! Vă aştept cu spaimă să năvăliţi din vagon, scoţînd sunete guturale, iar şeful de gară va fi ucis chiar atunci; vom da lovituri de stat la poşta comunei (dar cine va viola telefonistele?), vom zbîrnîi de extaz în bomba lui Pardaillan!! Vom iubi, oh, cît vom iubi, puştoaicele din Honululu!

* * *

Iată cîteva rugăminţi şi indicaţii:

1. Salariaţii să aibă dovezi de salariat!
2. Să aveţi nişte flanele, ceva mai gros, aici seara e uneori răcoare.
3. Marina să nu uite să-mi aducă albumul acela uriaş (Klee) dacă-l aveţi.
4. Văd că ai tradus Saint-John Perse. Dacă-l ai (sau poate îl are „Fifi la Plume“), adu-l cu tine. M-a fascinat!
5. Tiţica să vină în pielea goală!! (Am avut o inspecţie şi n-am visat-o. S-a defectat ceva!)

Vă aşteptăm,

Emil

17.VII.1968

Titlul e o farsă!

Dragă Dimov,

Dostoievski în trei personaje? Titlul e o farsă! Nicăieri (poezie, proză sau – dacă vrea Ţepenegilă – „texte“) L.D. nu s-a confesat mai sincer, nu şi-a amintit mai necruţător de el însuşi ca în acest eseu care se cheamă: *Dimov în 3 personaje*. Asta o spun ca să fac „rău unei fiinţe omeneşti pentru a fi iubit tocmai de acea fiinţă“. (Leonid Dimov, „Dostoievski în 3 personaje“, *Luceafărul* nr. 33, 17 august 1978, p. 3)

Emil

18.VIII.1968

E o unire totală, trecînd peste orice

Dragă Dimov, dragă Marina,

Mi-au încremenit cuvintele. Umblu prin casă, ies afară, iar intru, trăiesc o amărăciune gravă, mută de surpriză. Să mai spun ceva despre emoţia cu care am ascultat miercuri la televizor cuvîntarea? Oamenii aceştia de lîngă mine, pe lîngă care trec în fiecare zi, au devenit gravi şi neliniştiţi. E o unire totală, trecînd peste orice, fiind gata pentru orice.

* * *

Azi am primit *Gazeta literară*. Am citit scrisoarea şi semnăturile dedesubt. Sînt mîndru (acesta e cuvîntul) de cei care au semnat. Mîndru că tu, Dimov, eşti acolo. Te iubesc, te stimez.

* * *

Ce se aude cu suplimentul? Dar cu foile pe care ţi le-am trimis? Ţin la *Rugăciunea detectivului Arthur* (are ceva programatic pentru mine); vorbesc de forma a doua. Vezi dacă nu-i posibil să apară (poate şi celelalte). Te rog foarte mult, scrie-mi. Sînt acelaşi Emil.

Sărutări de mînă Marinei,

Cu drag, Emil

23.VIII.1968

Pune-l pe Dimov să facă (dacă mai poate!) ca şarpele casei!!!

Dragă Dimov, dragă Marina,

Forţa hămăitorilor tăi este centrifugă. După ce ţi-au fost rupţi pantalonii în cur de vechiul *Luceafăr* (deci de animale bucureştene), a început să te mîrîie periferia. Iată ultimul *Tomis* (şi Marina poate fi fericită, Ana Barbu nu-l mai iubeşte pe Dimov), iată aluziile din ultima *Tribună* (C.F.R.-ul va plăti despăgubiri!). Este aici o lentă obişnuire cu ciudatul „Gigantorigama“. Peste un an te vor lăuda şi gazetele de perete din sate!

* * *

Mi se pare indecent că în ultimul *Luceafăr* Ivăntilă Vincianu publică, abstras, şolticării despre Bolintineanu. Iar faptul că în acelaşi număr lui Dimov i se recunoaşte (în sfîrşit!) ironia, mereu ironia, ca motor central e o chestie!

* * *

Dimov îmi promite de luni de zile o scrisoare lungă. Am impresia că (pe lîngă bucuria ce ar vrea să mi-o facă astfel) e şi nevoia, într-adevăr, a unei scrisori lungi. Mi-e teamă ca scrisoarea aceea să nu fie testamentară.

* * *

Marina, pune-l pe Dimov să facă (dacă mai poate!) ca şarpele casei!!!

Cu drag, Emil

3.IX.1968

Omul cu pielea de găină

Dragă Dimov,

Iată nişte însemnări făcute de răutăciosul detectiv Arthur pe marginea ultimului *Luceafăr*. Le transcriu fidel.

Dimov, ajuns la zaharisiri şi candele, a început să facă mărturisiri prin ateliere. Asta n-ar fi nimic dacă stăpînul mustăciosului talent n-ar declara: „Nu

sînt sentimental…“. El uită un lucru: Confesiunea presupune sentimentalism. A afirma că nu suporţi puberi cerşetori şi femei pure nu-nseamnă a nu fi sentimental, ci a avea bun simţ estetic. După cum a plînge la nişte dumnezeieşti versuri de Ion Barbu verifică acelaşi simţ estetic exacerbat. De fapt Dimov confundă sentimentalismul cu emoţia estetică. Dovada? Iată cuvintele lui: „Lucru ciudat, în acest caz nu mi-e ruşine de sentimentalismul meu“ (la citirea lui *Selim*). Nu mai adaug că acum, inconsecvent, recunoaşte că e sentimental şi că doar o ruşine ciudată îl determină s-o facă pe omul cu pielea de găină. Nu ne ocupăm de restul: paner cu bunuri dăruit cititorilor.

Dragă Dimov, după cum vezi, detectivul Arthur are legături cu detractorii tăi de la *Tribuna*.

* * *

Tot detectivul Arthur a descifrat (cam în cinci minute) articolul din *Steaua*. Dacă vrei, îţi poate da ordinea rîndurilor.

* * *

Lamento pentru peştişorul Baltazar: iată un caz cînd rafinamentul şi cultura depăşesc posibilităţile talentului.

* * *

Ce se aude cu suplimentul? Nu ştii ce bucurie aş avea să apar în acest „Salon al independenţilor“.

* * *

A doua poezie din *Ramuri* 50 (abia acum mi-a sosit) – caricaturală. Cred că observi că atac pe toate fronturile. Pe de altă parte, cam tot zilele astea mi-am dat seama de ceva cert: tu, Dimov, faci ceva uluitor, aş spune că schimbi macazul unei întregi literaturi. Va veni, ţine minte, o perioadă cînd toţi vor scrie ca Dimov. Nu acelaşi lucru îl pot spune despre Ţepenegosul. Nu mă refer la valoare (îl salut pînă la pămînt), ci la puterea de iradiaţie a prozei sale. Va fi izolat mereu.

* * *

Scrie-mi.

Cu drag, Emil

9.IX.1968

(Scrisoarea are anexate primele două elegii ale detectivului Arthur, bătute la maşină)

O plasă mică, neagră şi obscenă

Dragă Dimov, dragă Marina,

Ieri am primit pelicanii tăi optimişti. Tocmai venisem de la Suceava, eram obosit şi cu mintea plină de sîni şi picioare de femeie. Am văzut una lungă, lungă şi cu o fustă scurtă scurtă… Dar las asta, e prea de tot. Deci tu, veşnic sperînd, zici că suplimentul va apărea. O, de-ar da Dumnezeu! Pentru mine ar fi o reabilitare. (Ai văzut ce poezioară înghesuită a apărut în *Cronica*? Mai bine nu apărea deloc. Sturzul!) Nu mai zic de bucuria de a apărea cu cei ce mi-s dragi.

Deci acolo, la tine, se află:

1. *Detectivul Arthur*
2. *Rugăciunea d. A.* (varianta rimată)
3. *Fluturii din pandişpan*
4. *Prima elegie a d. A.*
5. *A doua elegie a d. A.*
6. *A treia elegie a d. A.*

Întîmplări nu-mi place, poate o voi schimba. Ştiu că spaţiul e f. mic şi oniricii (peste noapte!) s-au înmulţit. Totuşi cred că 3 *Arthuri* s-ar putea. Altfel, cred că vezi şi tu, şocul nu va avea loc şi d. A. va fi o fleaşcă. Cu toate că nu-mi place *Detectivul Arthur*, mă gîndesc că ar trebui pusă ca „preambul“. Apoi *Rugăciunea*…, apoi *Fluturii din pandişpan*. La elegii ţin foarte mult, dar bănui că nu vor putea încăpea nici una. Dacă tu consideri că „Detectivul Arthur“ poate să cadă, pune la loc nişte elegii ale d. A. cum crezi că e mai bine.

* * *

Ţi-am scris şi ieri. Pe 18.IX plecăm într-o excursie. Iată itinerariul: Novi Sad – Belgrad – Szeged – Budapesta – Bratislava – Brno – Praga – Karlovy-Vary. După cum vezi sînt multe oraşe. Se va sta cîte o zi în fiecare, în Praga două. Pe 30.IX.1968 la acceleratul de după-masă, care soseşte în Bucureşti-Băneasa, vom fi acolo. Aşteaptă-ne (e pe la 18.30). Dar, fii atent, pe 28.IX se schimbă mersul trenurilor. S-ar putea să fie altă oră. Te rog să te interesezi. Poate îţi voi da o telegramă din Dolhasca. (Vom sta aici o zi ca să ne odihnim şi să facem imense provizii de haleală! – asta Doina vrea.) La voi vom sta vreo 4-5-6 zile pentru că atît e concediul. Dacă pînă atunci apare suplimentul (n-aş crede), cumpără-mi şi mie un ziar.

* * *

Marina, între timp am găsit o plasă mică, neagră şi obscenă, foarte elastică; pare să fie a ta. Cel puţin aşa susţine Doina.

* * *

Ţepenegărilă? Tiţi?

Pe primul l-am visat foarte slab, cu ochelari, pantaloni scurţi, rugîndu-mă să fiu politicos şi să-i sărut mîna!!!

* * *

Rugaţi-vă pentru mine.

Cu drag,
Emil

13.IX.1968

Sîntem căzuţi din lună

Dragă Dimov,

Am ajuns la Zilina (un ceh a spus – ne-a tradus ghida – „A sosit banda de români din Patagonia!“). Sîntem obosiţi, neraşi, murdari. Facem cam 300-400 (uneori 500) kilometri pe zi. Toate gîndurile sînt o piftie într-un cap din ce în ce

mai mare. Azi-dimineaţă era să se strice microbuzul (e mic, mofturos, vrea benzină!). De cînd am plecat, n-am citit un ziar, radioul maşinii e stricat, nimeni nu are aparat de radio portabil, sîntem căzuţi din lună. Sper ca pe 30 să fiu la Bucureşti.

Sărutări lui Marina,
Emil

25.IX.1968

Nu fi clasic în viaţă

Dragă Dimov,

O scrisoare de dimineaţă (mi-e frig şi în trenul cu care am venit erau femei slabe, cu ciorapi cafenii), ţi-o scriu din Fălticeni. Din ultima mea rostogolire la Bucureşti am rămas cu tristeţea că n-am fost prea oportun. Acasă mă aşteptau pelicanii tăi să-mi clămpănească ştirea că ar fi bine să-mi amîn apariţia la voi. Îmi pare rău, dacă venea la timp vederea, te-aş fi ascultat. Aşa a trebuit să te incomodez (să nu spui nu, aţi dormit infernal; e însă o mică satisfacţie de-a mea). Oricum, Marina, iartă-mă că sînt antipatic.

* * *

Aruncă în sus cuvîntul „oniric“. El va cădea pe masă: „ironic“ (ce părere ai?).

* * *

Satisfacţie drăcească am avut şi cînd, într-un articol confuz (ce vrea?), din *Cronica* ultimă, te-am văzut alături de Cusin la exemple de onirici cuminţi!!

* * *

E frig. Urît. Scămoşilă are o blană superbă. Doina (Dimov, Marina i-o fi băgat fel de fel de gărgăuni în cap!) visează bărbaţi şi se piaptănă altfel. Ieri am fost să-mi aleg nişte dovleci pentru sufletul meu.

* * *

Nu tocmai reuşită mi se pare *Amintirea cu şipci proaspăt tăiate*. (Titlul e excelent!) Aş vrea altceva, nu ştiu ce, dar altceva.

* * *

Aflu din *R.l.* că faci lecturi din V.T. la cenaclu. Să nu uit: unele poezii de ale lui parcă ar fi scrise de un Dimov mai rudimentar, mai puţin rafinat.

* * *

De ce nu vrei tu să-mi spui ce se mai întîmplă pe-acolo? Ar fi, desigur, multe motive: lenea ta, plictiseala, indiferenţa etc.

* * *

Încîntătoare sînt micile tale iritări din timpul mesei (de ce iau cuţitul? de ce vreau sare? – cam de genul acesta). Eu susţin că la bază e orgoliul poetului.

* * *

N-am înţeles de ce, după ce aţi fost la mine astă vară, nu aţi scris aproape deloc (două-trei vederi doar, las la o parte scrisoarea). Şi mai ciudată mi s-a părut scuza Marinei: „V-am stingherit“ sau aşa ceva. S-a întîmplat de fapt aşa: ploaia l-a iritat pe Dimov, pe Marina şi într-o oarecare măsură şi pe mine. Dar eu eram bucuros că sînteţi voi şi nu o prea luam în seamă. Iritarea mea a început în momentul în care mi-am dat seama că vreţi să plecaţi dacă această ploaie ar continua. V-aş fi luat la bătaie. Apoi mi-am dat seama că totul e inutil. Cea mai stupidă figură pe care mi-a făcut-o Dimov a fost însă trimiterea imediată (a doua zi) a 125 de lei!!! Puteţi să spuneţi voi orice, pentru asta merita un pumn în burtă! Să recapitulăm: mă rugasem de voi ca de Dumnezeu să veniţi, vă aşteptam fericit, aţi fost, şi apoi a doua zi după plecare apare un mandat de 125 de lei!!

* * *

Nu ştiu dacă o să vin sau nu pe 15-16 noiembrie. Am impresia că mă va plictisi. Şi apoi depinde de ce mai scrieţi voi. (Adică tu, Dimov. Marina, de

cînd i-am spus că nu are stil, n-a mai scris un rînd. Păcat, eu o iubesc.)

* * *

Dar ce se mai aude cu suplimentul? Dar cu poeziile pe care ţi le-am lăsat? Dar cu Pucă? Face el coperta sau cîntă la fluier?

* * *

La Iaşi am trăit nişte zile de adolescent. Mă simţeam pur, toate treceau pe lîngă mine. Şi foarte amărît totodată. Sturzu mi-a arătat nişte reviste din Suedia. Uluitoare!! Cusin s-a purtat curios cu mine. Îmi dădea mici ordine, avea o nervozitate de şef sîcîit de subalterni, de şef care se gîndeşte la probleme importante. După ce am plecat, la vreo cîteva zile, i-am scris că mi-e milă şi greaţă de el. Nu mi-a răspuns. S-a supărat directorul!

* * *

Dragă Dimov, dă-o dracului, scrie-mi, nu fi clasic în viaţă.

Cu drag,
Emil

23.X.1968

Aştept mereu ceva, nu ştiu ce

Dragă Dimov,

Ziua de 26 octombrie trebuie însemnată undeva. Cu emoţie şi uimire. Emoţie pentru apariţia din *Luceafărul*, frumoasă, cu acel Leonid Dimov demiurg făcut de Pucă.

Mirare pentru apariţia, în cap de serie, lîngă cuvîntul redacţiei, în *Zburătorul*.

Din *Luceafărul* aş alege, pentru desfrîurile mele, ultima poezie şi viermele uriaş din penultima.

Cea din *Zburătorul* îmi place, în afară de titlul prea la modă. (Ana Blandiana ţine un antijurnal şi probabil Ţepeneag scrie un antiroman.) Văd că totuşi se

întîmplă lucruri importante. Dar tu nu-mi scrii nimic. Se vede că n-am reuşit. Voi încerca de-acum cu „antiscrisori“.

* * *

Ciudat de simplu mi se pare Mazilescu. Poemele lui au ceva nedesluşit printre rînduri: o tristeţe poate. Îmi plac şi nu-mi dau seama de ce. Mazilescu are inefabil!

* * *

Oişteanu îi face un imens serviciu lui Ivănceanu. Fiind lipsit de talent (primul!), oricine vede că la Ivănceanu nu poza contează, ci talentul.

* * *

Ai observat că Fănuş Neagu trage în onirici?

* * *

Am visat-o pe Marina în izmenele ei teribile.

* * *

Aici e frumos. Pădurile îmi intră în piept de cîte ori ies afară. Scămoşilă a devenit obez şi nostalgic. Nu primesc scrisori de la nimeni şi nici nu prea scriu. Aştept mereu ceva, nu ştiu ce. (Poate cartea tradusă de tine!) N-are rost să fac nimănui reproşuri. Îmi pare rău, omeneşte, că nu-mi răspunzi.

Cu drag,
Emil

27.X.1968
P.S. Ce-l rade Ungheanu pe Mircea Ciobanu!!

Meriţi să fii iubit încă zece mii de ani

Dragă Dimov,

Stau limpede şi drept în faţa ta. Acum un an scriam că sînt fericit că exişti. Auzindu-te recitînd o poezie la radio, adaug că meriţi să fii iubit încă zece mii de ani. (De mine, bineînţeles!)

* * *

Fermecător mi se pare Foarţă din *Orizont* 9, care spune lucrurilor pe nume! Într-adevăr prezenţa ta literară e un fenomen şi, aş spune, în acelaşi timp, o calamitate.

* * *

Mare lucru că Pucă are un colţ permanent pentru picioarele lui extraordinare. Rămîn cu nostalgia de-a nu şti dacă îmi face sau nu coperta.

* * *

A început şi Doina să se mire de ce nu-mi scrii nimic. E grav de tot!

* * *

Aştept să-mi spui dacă pot veni sau nu la Bucureşti pentru „adunarea“ mea. Nu e o fiţă. Ultima ta vedere mi-a arătat că trebuie să ridic degete în sus şi să-mi cer voie!

Cu delicateţe,
Emil

2.XI.1968

P.S. Uitasem să-ţi amintesc că eşti, vai, cel mai persecutat scriitor din România. Persecuţia a mers aşa de departe, că nu-i revistă pe care s-o deschizi şi să nu dai de numele tău.

Emil

Îi văd pe toţi ca prin fundul unui pahar. Dar nu-l pot sparge

Dragă Dimov,

Iartă-mă că-ţi trimit o scrisoare copilărească. Încă nu m-am obişnuit cu

gîndul că fiecare trebuie să trăiască singur. Mereu încerc să sparg peretele ăsta. E aşa de subţire! Îi văd pe toţi ca prin fundul unui pahar. Dar nu-l pot sparge. Asta nu prea are importanţă. Poate ceea ce m-ai învăţat tu e faptul că numai fericirea poate fi comunicată, numai fericirea poate fi transmisă de la unul la altul. Pare simplu, dar „descoperirea“ asta am impresia că poate răsturna o literatură.

Dacă aş putea convinge pe cineva că fericirea există, sinucigîndu-mă, aş face-o. Dar a te sinucide e foarte trist, şi stupid, şi neelegant. Doamne fereşte, n-am gînduri de astea, e un exemplu, un moft.

E foarte mult noroi aici, poate de asta sînt puţin amărît. Văd că ai luat cuvîntul la adunare, nu ştiu încă ce-ai spus. Văd că Virgil Teodorescu e vicepreşedinte, mă mir că nu e şi M.R.P. El e numai în Birou! În sfîrşit, citesc prin ziare şi apoi fac focul, îl iau pe Scămoşilă în braţe şi mă gîndesc la femei (de fapt la una singură). Am mai scris ceva. Sînt cam influenţat de tine şi asta mă doare, mă doare… Cînd voi veni la Bucureşti (în decembrie; trebuie să mă primeşti, doar nu aţi înnebunit cu toţii acolo), o să ţi le arăt. Poate facem împreună (adică tu să-mi spui cum să le aşez) un volumaş, numit provizoriu *Detectivul Arthur*, ca să-l pot da la editură (cam de 20 de poezii).

Mi-e dor de Marina, are nişte ochi foarte lucioşi şi bombaţi şi un aer de trăsnită care-mi place mult de tot (dacă-s la nelocul meu, iartă-mă, pur şi simplu de asta îmi place).

Mi-e dor şi de Ileana, ultima dată m-am lăsat (ce pervers!) bătut cu o curea de ea. Pe mîini, pe picioare. Am îmbătrînit!

De tine nu prea ştiu dacă mi-e dor. Pucă acela te-a absorbit cu totul. Dar e genial omul ăsta, să mă bată Dumnezeu dacă nu-i aşa.

Îmi pare şi rău şi bine că nu m-ai chemat. Nici n-aveam ce face. Şi apoi, simt, te-ai cam săturat de mine. Nu-i nimic. Principalul e că scrii minunat.

Emil

18.XI.1968

Aş fi foarte simpatic cu motanii dacă mi-ai spune

Dragă Dimov,

Am ajuns prin Iaşi. E o fericire generală pe care o tîrîi peste tot. Aseară Doina mi-a dat telefon că mi-a sosit la Dolhasca „contractul“. Ce înseamnă asta? Ce etapă reprezintă? Aş fi foarte simpatic cu motanii dacă mi-ai spune. Aş vrea să ştiu cînd trebuie să vin la Bucureşti ca să văd ce-i cu cărţulia. A ieşit ea de la D.P.? N-a ieşit? E în acest contract o chestie înfiorătoare. Editura se obligă să apară volumul pînă în 30 decembrie 1971!!! Păi eu pînă atunci poate sînt îngeraş. E o simplă formulă sau un adevăr foarte complicat?

* * *

Este foarte curios, dar nu mă prea interesează ce s-a discutat la adunare.

* * *

Mîine plec din nou la Dolhasca. Sînt terorizat de un telefon. (Uite, acum mi l-a dat!) Azi-dimineaţă am împuşcat o poezie. Uite prima strofă:

„Dacă ţi-aş rupe toţi nasturii de la pardesiu
Şi apoi pe cei de la rochie, mai calzi şi mai mici,
Iar la urmă (închipuie-ţi!) chiar pe cel sidefiu
De la sutien, ar trebui, îţi dai seama, s-abdici
Şi să fugi cu mine în Turcia!!“.

Te rog, fii blînd cu mine,
Emil

23.XI.1968

Nişte vorbe spuse printre hribi

Dragă Dimov, dragă Marina,

Ieri, cu ultima *Tribună* în mînă, mă gîndeam că dacă aţi mai fi aici, v-aş trezi la ora nouă dimineaţa şi am discuta articolaşul distrugător. Aşa însă l-am citit singur, întîi curios, apoi înfuriat şi la urmă (cînd am ajuns la Dan Deşliu!) furibund. Se pune aici întrebarea: cel care l-a scris e de bună credinţă (adică e chiar cretin autentic) sau o face pe tîmpitul? Eu cred că e idiot sadea, pentru că

citatele care vor (după dînsul) să arate ridicolul poeziei sînt de fapt foarte frumoase (acele „degete religioase“!!!). Oricum, de mult n-am întîlnit mai multă opacitate înmulţită cu răutate ca în acest pamflet-ghilotină. După Ţepeneag, te-a scurtat pe tine. E ceva acolo.

* * *

Vreo 4-5 zile am stat mut, c-o durere aproape insuportabilă în burtă (cînd sînt trist, mă doare burta!). De vreo 2 zile mi-am mai revenit. Aici totul a rămas la fel. A fost frumos, apoi iar ploaie. Pălăriuţa lui Ile stă într-un cui, afară. Şi-a uitat şi pantofii aceea enervanţi. Dimov şi-a uitat (scandal!!) pămătuful de bărbierit. Ţepenegel crema de ras. Plapuma sub care au dormit Marina şi Ile mai miroase a Dimovi (tutun + lavandă + inefabil).

* * *

În *Tomis* (l-am primit) o radere foarte corectă a lui Marin Sorescu. Era timpul.

* * *

Credeam că o să-mi iau concediul în august şi o să vin pe la voi. Dar abia pe la jumătatea lui septembrie mi-au aprobat. Pînă atunci o să vă pisez cu scrisori. (Acum, după plecarea voastră, am făcut pauza cea mai mare: o săptămînă.)

* * *

E în mine o indiferenţă din ce în ce mai mare. Nu mai pot participa decît rareori la cele ce mi se întîmplă mie sau altora.

* * *

Dimov, o specificare, poetul ratat sînt eu. O ştiu de mult. Poate de aceea dau din cînd în cînd vina pe alţii. Oricum, m-au cuprins o jale şi-o chifliceală cînd am văzut că ai pus la inimă nişte vorbe spuse printre hribi. Vorbe pot fi spuse multe. Sînt însă printre puţinii (orgoliu?) care ştiu să-ţi citească poeziile, să se bucure fiziologic de ele. Şi de fapt ţin prea mult la tine ca să mă pot abţine de la răutăţi.

* * *

Marina la plecare m-a pupat. Încă un motiv ca să nu mă mai spăl niciodată pe faţă.

* * *

Ce se mai întîmplă pe acolo? Tiţi? Aştept o scrisorică de la voi.

Cu drag,
Emil

(scrisoare nedatată, probabil 1968)

Înjurătură onirică, desigur

Dragă Dimov, dragă Marina,

Se întîmplă aşa. Vin stingher (şi, ceea ce e mai trist, şi voi păreţi stingheri, parcă pregătiţi de o inspecţie: curat, prea curat, faţa de masă albă, prea albă), mi se spune Brumaru şi, apoi, în sfîrşit, Emil, dar ce folos, cînd ajungeţi la Emil, trebuie să plec. Nu mai zic de Dimov care nu mă scoate din „dumneata“, cu toate că-l asigur că mie îmi vine infinit mai greu să-i spun „tu“. Cel mai bine m-am simţit, o spun serios, cînd mi-a tras o înjurătură (înjurătură onirică, desigur). Mă simt bine la voi, uit de mine din cînd în cînd.

* * *

Marina, tu trebuie să iei marele premiu (Palma de aur!) pentru regie.

* * *

Am uitat la voi Mazilescu. Vă rog să i-l daţi lui Ţepeneag. (Spunea că nu-l are.) Şi să-i spuneţi că, chiar dacă s-ar da cu cracii în sus în faţa mea, tot o să-mi placă moaca lui şi, peste orice şicană, ce-a scris. De fapt, în seara aceea, dacă eu i-am declanşat mutismul acela ostil, înseamnă că l-am avut!

* * *

Comunicaţi-mi urgent dacă mîncaţi separat!

* * *

Vă aştept oricînd să veniţi. Aveţi camera voastră, nu veţi face mîncare (la spital se face). Vom mînca împreună, la mine.

* * *

Dimov, erai foarte trist în dimineaţa în care am plecat. Frizerul? Audienţa? Plecarea mea cu acceleratul?

* * *

În lipsa mea s-au întîmplat drame! Scămoşilă a fost prins de gazdă că mănîncă pui de găină (mîncase 5 într-o zi). Era să fie spînzurat (cu o zi înainte gazda spînzurase un căţel mic, alb, bănuit că ar mînca şi el pui!). Acum îl ţinem toată ziua în casă şi-i dăm drumul numai noaptea.

* * *

Doina s-a bucurat de coada aceea teribilă. Mă întreabă mereu ce mai face Dimov, ce zice, cum a fost la cosmetician (e vorba de Marina!), dacă Ile s-a mai îngrăşat. Ea vrea foarte mult să veniţi la noi. Mereu numără curcile pe care le vom mînca.

Sînt fericit,
Emil

(scrisoare nedatată, probabil 1968)

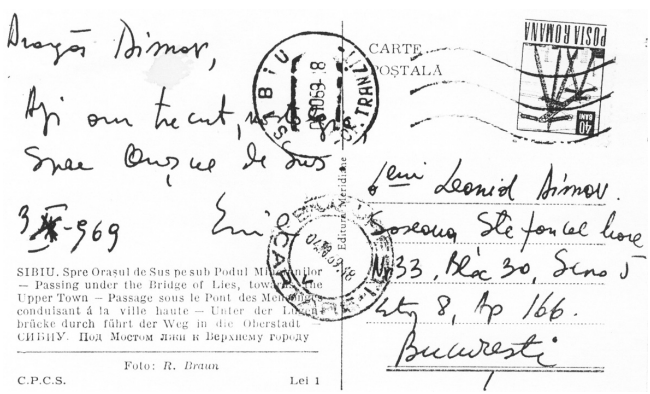
Dragă Dimov,
Aşi am trecut
Emil
3-969
CARTE POŞTALĂ
POSTA ROMÂNĂ
Domnul Leonid Dimov
Bucureşti
SIBIU. Spre Orasul de Sus pe sub Podul Minciunilor
— Passing under the Bridge of Lies, towards the Upper Town — Passage sous le Pont des Mensonges conduisant á la ville haute — Unter der Lügen-brücke durch führt der Weg in die Oberstadt
СИБИУ. Под Мостом лжи к Верхнему городу
Foto: R. Braun
C.P.C.S.
Lei 1

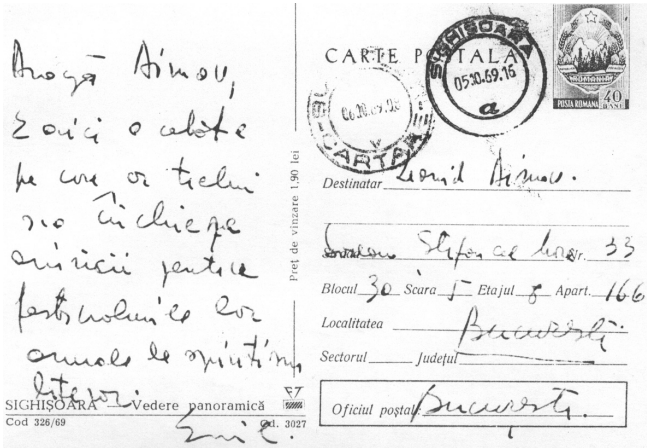

S-au dus dracului scrisorile frumoase!

Dragă Dimov,

Iată şi a doua săptămînă de cînd stau singur. Viscoleşte. Doina va veni abia duminică. Tatălui ei îi merge, acum, puţin mai bine. Totuşi nu se poate alimenta, e f. slăbit etc. Încep să am speranţa că va scăpa.

* * *

N-am mai scris nimic, deşi în fiecare zi mă chinui să fac ceva. Pur şi simplu mă irită neputinţa asta. Aş vrea să pot scrie repede şi bine. Să ajung la vîrsta aceea cînd totul se face poezie. Dacă nu voi atinge-o niciodată, înseamnă că sînt tîmpit.

* * *

Am văzut *V.R.* plină de doinaşi şi florenţe. Eu am scris (tot azi) cîteva rînduri lui Bănulescu (ştii că atunci mi-a spus că pot să-i trimit poeziile direct) şi i-am trimis:

1. *A patra elegie…*
2. *A cincea elegie…*
3. *A şasea elegie…*

4. *Portocală pt. Cuchi*
5. *O crimă perfectă*
6. *Sfîntul Julien Ospitalierul*

Ţi le-am dat şi ţie. Vezi să nu iasă pe undeva o încurcătură. Eu mai sper în acel supliment la *Luceafărul*. Acolo au rămas vechile poezii (*Rugăciunea detectivului Arthur* şi *Fluturii din pandişpan*). Din celelalte, împărţite în plicuri de Marina, poate dai pentru suplimentul acela (dar se mai face?) de la *Ramuri*, *Orizont* etc.

* * *

Te rog dă-i un telefon lui Oancea şi întreabă-l dacă a venit cartea de la Direcţia Presei. Poate-mi scrie şi mie. Acum nu pot veni la Bucureşti. E o întreagă încurcătură aici.

* * *

Vezi? Scrisoarea e mai mult de afaceri. S-au dus dracului scrisorile frumoase! Ce face Marina? Tot aşa? Dar Ile, dar Tiţi? Ţepeneag mai este la *R. l.*? Am auzit că te-ai întovărăşit cu Păunescu pt. o revistă. E adevărat? Eu sînt din ce în ce mai oniric. (La Iaşi, cînd am intrat la Sturzu, mi-a spus: „Vin oniricii!!!“.)

Cu drag,
Emil

12.II.1969

Citesc pe antici în dosul casei!

Dragă Dimov,

„O, ce tristeţe, ce pustietate!“ Urletul tău în plină vară m-a făcut să-mi aduc aminte că te iubesc. Acum sînt liniştit. Citesc pe antici în dosul casei!

Cu dragoste,
Emil

21.VI.1969

Bufetul „Zimbru“

Dragii mei,

Un imn sfios şi trist va fi rondelul
Pentru Marina. Ea e mama noastră
A celor ce-şi păstrează sufleţelul
De mari şi mici onirici într-o glastră

Şi-n cîrlionţii ce-i suspină mielul
Şi-n balega de fluture albastră.
Un imn sfios şi trist va fi rondelul
Pentru Marina. Ea e mama noastră,
Ce cu blîndeţe ne arată ţelul
De dincolo de frageda fereastră
Sub care putrezeşte pătrunjelul
Şi-n rouă-mboboceşte-o brună astră
Cînd imn sfios şi trist va fi rondelul

* * *

Acum voi bea mastică. Poate Ile
Cînd o să crească mă va face: bou!
Azi îi aduc un melc de două kile
De şocolată şi i-l dau cadou.

Oh, sufletul meu pur din nou vernil e
Ca chiloţeii unui roz popou!
Acum voi bea mastică. Poate Ile
Cînd o să crească mă va face: bou!

Marina o să-i dea atunci pastile
Ca să slăbească. Eu, timid erou,

O să mai bat cu fluturi şi cu bile
Şi o să dansez cel mai viclean tangou
Bînd încă o mastică. Poate Ile.

* * *

Sînt fericit, Dimov, sînt fericit
Rondelurile tale-mi plac ca roua
Pudrînd în zori bombatul infinit.
Doar ţîţele fetiţelor de-a 9-a

Au frăgezimea lor de fruct oprit.
Oh, le diger precum un şarpe boa!
Sînt fericit, Dimov, sînt fericit!
Rondelurile tale-mi plac ca roua.

Şi în bufetul „Zimbrul“ stau topit
În timp ce-afară cu migală plouă-a
Femeie cu trecutul ţîrîit
Într-un ciorap. Îmi vine să strig: o-u-a!
Sînt fericit, Dimov, sînt fericit!

Cu drag, Emil

17.VII.1979, Bufetul „Zimbru“

P.S.

Sufletu-i ca timbrul
Lipit sub rochiţă
La o chelneriţă
Din „Bufetul Zimbrul“!

Emil

În *Tribuna* s-a pronunţat
Cuvîntul „Topîrceanu“.
Sînt ucis!!

* * *

„Ţepeneag“ nu-mi spune nimic, nu-mi scrie ce-i cu Arthur.
Sînt ucis??

Un gol vast, ca de pivniţă secretă

Dragă Dimov,

O să caut să-ţi descriu ceva. Nu ştiu dacă o să mă înţelegi. Întotdeauna cînd vin musafiri la mine, seara, după ce ne culcăm, nu pot să mai dorm. Devin atît de gol (un gol vast, ca de pivniţă secretă), încît toate neînţelegerile (încep şi eu cu „ne“!) zilei capătă un ecou chinuitor. Şi-mi dau seama că nu pot face nimic. Că nu am curajul.

* * *

Am citit ieri *V.R.* Mulţumesc. Iată comentariul meu: Dimov se gîndeşte la T. Pîcă şi E. Brumaru. T.P. şi E.B. se gîndesc la Marina. Marina la cine se gîndeşte? Ei?

* * *

Suport cu o nesfîrşită tristeţe dreptatea (pentru că are dreptate!) Bănulescului. Cred că o singură poezie din cele lăsate (3) de mine e publicabilă: *A şaptea elegie a d. Arthur*. M-am făcut de rîs faţă de el!

* * *

Ce mai face madame Sorescu? Oh, cînd îmi amintesc de ziua aceea, îmi vine să zbor pînă la tine şi să continui, să continui, să continui!

Cu drag,
Emil

26.XI.1969

Am visat un vagon descoperit, plin cu nişte morcovi imenşi, portocalii, fragezi, înaintînd încet pe

linie, fără locomotivă

Dragă Dimov,

Azi-noapte, după o beţie cruntă cu bere, am visat un vagon descoperit, plin cu nişte morcovi imenşi, portocalii, fragezi, înaintînd încet pe linie, fără locomotivă. Iar în urma lui venea, tot pe linie, o maşină ciudată, mică, halucinantă. Eram cu Ţepeneag şi el mi-a spus să-mi şterg faţa cu o batistă. Eu, încurcat, i-am şters-o lui. Atunci a sărit în picioare şi, arătîndu-mi vagonul acela cu morcovi giganţi, a început să strige: „Oniricii, vin oniricii!!“.

* * *

I-am trimis lui Bănulescu două poezioare. Dacă şi de data asta nu-i plac, sînt mort. Poate treci şi-l întrebi ce are de gînd să facă.

* * *

I-am trimis şi lui Pituţ (!) nişte poezii. Ce zici de chestia asta? (Poeziile sînt vechi.)

* * *

Ce face Ile? Oh, Doamne!

* * *

Mă doare înfiorător capul. Berea asta e oribilă a doua zi.

Sărutări de frunte Marinei,

Cu drag,

Emil

2.XII.1969

P.S. Dimoave, Dimoave, în faţa cui am greşit ca să ţin la oameni pe care-i doare în cur de mine? Probabil c-aşa-i piesa.

Fotbaliştii Rapidului sînt onirici

Dragă Dimov,

Citeşte rubrica „Sport“ din ultima *R.l*. Vei vedea că şi fotbaliştii Rapidului sînt onirici. E scris negru pe alb. Cine o fi acest „Interm“?

* * *

Îmi place mult al doilea rondel. Bucuria şi tristeţea mea este că-l înţeleg, poate cel mai bine, instinctual aş zice, pe Dimov.

* * *

Ce are Ţepeneag cu T. Vasiliu? Iată încă o enigmă.

* * *

Curios, fragmentele *Vulcaloborgului* lui Vintilă dau impresia unei parodieri a lui Nichita Stănescu!!

* * *

Sînt pisat de inspecţii făcute de oameni bătrîni, meticuloşi, oh, Doamne!! Se pare că nu mai scap niciodată de buba asta: medicina!

* * *

Nu este greu să scrii cuiva care nu-ţi răspunde. De fapt este de o mie de ori mai greu să primeşti scrisori de la cineva căruia nu-i scrii! E ultima cugetare, Dimoave!

Sărutări de mîini Marinei.

Cu drag,
Emil

5.XII.1969

Luceafărul m-a băgat în mă-sa!

Dragă Dimov,

Am avut întotdeauna o sfială, o jenă faţă de tine. Şi chiar atunci cînd îmi luam curajul de-a mă bate pe burtă cu tine, o făceam crispat, conştient de faptul că ceva nu merge. Pentru că, mereu, am avut clară noţiunea de „valoare“. Pentru ce îţi spun lucrurile astea? Ca să te linguşesc? Nu cred. Mai degrabă pentru că s-a mai dus un an, pentru că m-am obişnuit atît de mult cu tine, cu adresa ta mai bine zis. Cînd am ceva pe suflet, ştiu că-i pot spune lui „Leonid Dimov Şoseaua Ştefan cel Mare“. Iar el, chiar dacă nu-mi trimite un rînd, există! De fapt nici nu aştept nimic. A trecut vremea aceea cînd căutam febril, în fiecare dimineaţă, la poştă, plicuri cu însemnele tale. M-ai învăţat bine. Nu e nici un reproş în asta, crede-mă.

* * *

O să plec la Leningrad. Pe 28 probabil. Voi sta vreo 7-8 zile.

* * *

Am impresia că iar se întîmplă ceva pe la *România literară*. Văd că M.R.P. nu mai are *Jurnalul*. Şi s-a găsit şi unul care să-l apere pe Beniuc. Nu e sinistru? Prima publicaţie literară e atît de schimbătoare, de fără şiră. Nu-i dezgustător? Şi-n timpul ăsta Păunescu se freacă cu Ţepeneag pt. T. Vasiliu! Nu e frivol?

* * *

Cred că voi da *Detectivul Arthur* la editura Litera. Acolo apare în vreun an.

* * *

Ninge formidabil! *Luceafărul* m-a băgat în mă-sa!

Cu drag,
Emil

21.XII.1969

Nebunia ta furtunoasă, aparent inutilă, savantă, infinit ironică, infinit tragică

Dragă Dimov,

Oniricii au pus mana pe revista *Argeş*! Nu-ţi dai seama ce bine mi-a părut că am apărut împreună cu voi (Ţepeneag şi tu!). Asta indiferent că *Şezlongul* e cam tîmpit, adică nesărat.

* * *

Ţepeneag îi trage un pumn în plex lui Bănulescu; nu pricep de ce. Te pomeneşti că oniricii sînt supăraţi pe *Luceafărul*!? Eu nu ştiu nimic.

* * *

Vrei să-ţi laud rondelul şi, iartă-mă, nu ţi-l pot lăuda.

* * *

Cred că faci o greşeală publicînd fragmentar *Epopeea*. Bomba trebuie să fie bombă. Aşa vor fi doar schije. Dacă eşti rege, trebuie să apari în toată nebunia ta furtunoasă, aparent inutilă, savantă, infinit ironică, infinit tragică.

* * *

Voi face o excursie foarte obositoare. Posibil ca prin ianuarie sau februarie să vin la Bucureşti ca să văd ce-i cu *Fluturii din pandişpan* şi să dau cuiva *Detectivul Arthur*. Vreau să stau pe lîngă tine. Poate un hotel! Ca să putem fi puţin împreună. Poate mai facem o vizită galantă doamnei Sorescu!!

* * *

Trăiască Ile!

Sărutări de urechi Marinei.

Cu drag,

Emil

25.XII.1969

P.S. Doamne, azi am împlinit 31 de ani!!

Cartea aceea de care mi-e groază

Dragă Dimov,

Nu prea am chef de nimic. De la Leningrad am venit obosit şi şocat. Soţia lui Cusin a avut un accident de maşină (fractură de bazin) şi a trebuit să rămînă acolo, probabil pentru o lună şi jumătate, poate mai mult.

* * *

Văd că toţi o dau pe proză. Pînă şi Mazilescu. Nu mai zic de Mărculescu, care, refulat, traduce proză. Ţepeneag a înţeles asta de la început. De aceea, sînt sigur, va sfîrşi cu poezii.

* * *

Sînt trist pînă în măduva oaselor pentru faptul că Mugur (ferventul meu popularizator) a luat apărarea acelui cretin sinistru: M. Beniuc. De fapt a fost un val de reproşuri la adresa lui M.R.P. Este un mare păcat că acest om bun de credinţă să fie periodic beştelit. Ţin minte ce scandal a fost şi cu *Povestea vorbii*. Şi revista aceea (cît de mult regret că nu mi-a apărut nimic acolo!) era a celor mai buni!

* * *

I-am scris lui Mugur că nu-mi place chestia cu articolul acela în care-l scuză pe Beniuc. Nu am primit nici un răspuns.

* * *

Azi a venit *V.R.* nr. 12. Ce să-ţi spun? Dacă nu aş fi ştiut de articolul acesta, dacă n-aş fi suferit că n-a apărut la *R.l.*, m-aş fi bucurat imens. Dar aşa? Parcă e vorba de altcineva acolo, nu de mine. Vorbesc serios. Dar bine că a apărut! Poate iese şi cartea aceea de care mi-e groază.

* * *

Ce s-o fi întîmplat la *Luceafărul*? Proză, proză, proză! L-am auzit acum cîteva zile pe Bănulescu citind poezii!! E o chestie!

* * *

Citesc *Bobinocarii* lui Melinescu.

Cu drag,
Emil

12.I.1970

E chiar un şotron pentru zbenguit, zău!

Dragă Dimov,

Am primit o scrisoare de la Mugur. Iată deznodămîntul: „Din aprilie reluăm *Şezlongul* şi îţi propun să nu mai întrerupem“. Deci s-a ţinut tare pe poziţie. Două luni sînt eliminat pentru indisciplină onirică. El credea că mă voi cuminţi. Se înşela!! Să-i comunici şi lui Ţepeneag chestia asta. El să nu zică ceva care să tulbure şi mai tare apele. Parcă văd că dispare şi *Şotronul* lui! Oricum, mi-a fost de învăţătură. Totuşi omul acesta ţine la mine. L-am pus într-o situaţie, orice s-ar spune. În martie o să-mi apară nişte poezioare în Argeş: cele date lui Bănulescu acum cîteva luni plus altele mai vechi. Lucrul e sigur.

* * *

Am impresia că Ţepeneag se simte pe undeva prost de chestia asta cu *Şezlongul*. Nu-i nimic. Din aprilie fac pilaf pe toţi. Dar mai pe ascuns! Mugur nu ştie că eu tot notele astea i le dau pentru aprilie!

* * *

Dacă ar apărea undeva *Cîntarul de prăjituri*, aş stîrni o groază de indignări demne şi docte! Mi-ar plăcea.

* * *

Aştept o scrisoare de la Ţepeneag care să mă roage să-mi dărîm casa! (Este extraordinar de pueril! Voi credeţi că *Şotron* e o rubrică, vă înşelaţi! E chiar un şotron pentru zbenguit, zău!)

În rest, lectură şi onanism!

Cu drag,

Emil

19.II.1970

Cu tine-n gură pe ultima pagină

Dragă Dimov,

Oniricii pun mîna pe reviste! *Argeşul* e al nostru! *Ateneu* mai are cîteva luni şi va fi complet al nostru! (Mai suflă pe acolo Marian Popa, dar va fi scos, o prezic!)

* * *

Ţepeneag îţi prezice în ultimul *Şotron* un destin de prozator! Are şi el păsărica lui, dar dacă o să înceapă să zboare, ce ne facem? (Apropo de Ţepeneag. Nu-mi mai scrie! Probabil are remuşcări că nu-mi apare chestia cu M.R.P. în *R.l.*! Sau e ocupat cu volumul meu, umblă zile-ntregi pe la edituri! Eu nu ştiu unde să-i scriu: la Sinaia, pe Mecet, la tine?)

* * *

Pliantul din mijloc al Argeşului pe martie o să fie al meu, cu *Cîntece naive*. Deci oniricii atacă! Văd că L. Ulici îl are pe cel din februarie şi doar e evident că L. UIici e omul oniricilor! Tomozei stă cu tine-n gură pe ultima pagină, e o chestie! Iar în aprilie voi da *Şezlongul*. Ca să fiu mai net, am înfiinţat o subrubrică în corpul primei – *Dimoviana*. Am şi scris trei capitole!! Primul are trei cuvinte. Al doilea trei rînduri. Al treilea vreo 7-8. Sînt foarte prolific!

* * *

Dacă-l vezi pe Ţepeneag, spune-i să-mi scrie ce-a făcut cu *Detectivul Arthur* şi cu nota aceea.

Cu drag,

Emil

27.II.1970

Geana aceea de poezie pe care o văd atît de puţini

Dragă Dimov,

Să mă bucur sau să plîng? Fără ipocrizie, fără false aristocratisme, trebuie, şi chiar mă bucur. Vei avea deci asigurat acel minim de bani care-ţi va da un fel de securitate sufletească în primul rînd. Vei putea cîrmi uşor, matelot clandestin, *R.l.* spre ceea ce-ţi place, spre geana aceea de poezie pe care o văd atît de puţini, sau se fac că nu o văd. Oricum, eşti acolo, poţi spune ceva, poţi fi împotrivă sau pentru cineva!! Şi asta e imens!

Apoi mă bucur şi pentru mine!! Nu vei mai spune: „Nu e revista mea“ cînd o să-ţi trimit (de-abia aştept!) ceva pentru publicare. Voi şti: nu sînt publicat pt. că nu a vorbit Dimov. Şi asta iar e imens!

* * *

Totuşi, tot fără ipocrizie, undeva, deasupra sufletului, deasupra verilor în care ţi-am scris, şi-a toamnelor în care ţi-am citit poeziile în dosul casei, întins în şezlong, e o uşoară amărăciune, Dimoave. N-aş putea spune de ce… E ca şi cum te-ar întrista o treaptă, o casă-ntre copaci înalţi etc.

Cu drag,
Emil

29.V.1970

P.S. Unde sînt oniricii de altădată?

Dimov – redactor la *R.l.*

Ţepeneag – redactor la Cartea Românească

Mazilescu – secretar la cenaclul U.S.

Ivănceanu – ?

* * *

Sărutări de mînă Marinei.

Trei scatoalce lui Ile.

Cu apetitul tău pentru scris, nu m-ar mira ca următorul număr să fie semnat, tot, de tine!

Crustacee fierte, uleiuri, spirtoase, compotiere, castroane

Dragă Dimov,

Te-am ascultat acum cîteva minute, în birou, pipăind ţîţele unei lehuze. Ai citit superb, fermecător!! Mult mai bine ca acum cîţiva ani. Se pare că-ţi vei forma un stil f. personal de a recita, tot atît de personal ca şi Emil Botta. Şi poezia! Crustacee fierte, uleiuri, spirtoase, compotiere, castroane!! Delicii, delicii, delicii!!

* * *

Dragonul este poate cea mai sfîşietoare poezie pe care ai scris-o. Doamne, cîtă limpezime, ce siguranţă a liniei, ce joc grav şi frumos.

* * *

Cine-i Alexandru Ştefănescu? Scrie foarte frumos. Ştie să caligrafieze, e elegant, pricepe. M-a bucurat, chiar dacă la urmă (vai!) m-a fleşcăit cu *Fluturii din pandişpan*.

* * *

Trebuie neapărat să apară acel „det. Arthur“. Zău! E necesar.

* * *

Calul e de asemeni splendid. De ce nu-ţi întocmeşti un bestiar?

* * *

Dumnezeule, încă nu s-a pomenit numele lui Topîrceanu! Poate scăp, poate scăp. Sînt sigur că în *Cronica* mă nenoroceşte, vei vedea!

* * *

Vă rog din nou, chiar dacă vă plictiseşte asta:
Poeme rococo – N. Neagu
Proteze – V. Oişteanu

Aici nu vin.

* * *

Sînt fericit că a învins Brazilia. Ai văzut cum îşi făcea cruce Jairzinho? Minunat!

Marinei cele mai tandre sărutări de gleznă.

Lui Ile nenumărate sadisme.

Cu drag,
Emil

22.VI.1970

Îţi trimit printr-un mesager un porticalostan

Dragă Dimov,

Îţi trimit printr-un mesager un porticalostan. E, ştii şi tu, însemnul blazonului meu.

Şi te implor, trimite-mi:

1. Andreev (vol. 3)
2. *De la Baudelaire la suprarealism*

Şi iar te rog:

1. *Entropie* – Daniel Turcea
2. Germain Bazin – *Clasic, baroc şi rococo*
3. Giulio Carlo Argan – *Căderea şi salvarea artei moderne*

E o mică disperare. Pierd cărţi, nu pot, nu pot respira liniştit fără ele. Vezi, trimite-le prin moaşa care-ţi aduce bostanul.

* * *

Bucuros că în acelaşi număr în care, în sfîrşit, se pronunţă cuvîntul „genial“ lîngă numele tău, I. Negoiţescu îmi demască „joaca de-a Sigmund Freud“. Şi că Nichita Stănescu e puţin scuturat.

* * *

Te conjur, fă-mi rost de cărţile astea.

Cu drag,
Emil

5.XI.1970

Iar voi fi făcut pilaf?

Dragă Dimov,

Cred că o să vin prin Bucureşti săptămîna viitoare. Nu mă prea trage aţa (iar voi fi făcut pilaf?), dar întotdeauna după „umilinţele“ din capitală intru în formă.

* * *

Voi sta la un hotel „Muntenia“ (nu prea ştiu unde!) – sînt inapt oricărui entuziasm.

* * *

Dar dacă eşti în Iugoslavia? Simt că se scufundă corabia! Toţi onoricii o întind care încotro. Ce se întîmplă?

* * *

Scriu fraţii, scriu!! Dar tu? Ce-i?

* * *

Marina, te rog, fă-mi rost de *Proteze* de Oişteanu. Aici, şi nici la Iaşi, nu vin cărţi de la Litera. Te rog!

* * *

Ce-i cu antologia?? Ţepeneag mi-a scris din Paris! Să am grijă!!! E nostim.

Cu drag,
Emil

12.IX.1970

Cu căciula în mînă, făcînd plecăciuni pînă la pămînt

Dragă Dimov,

Am primit cartea-sărbătoare. E minunată, într-adevăr minunată. Nu prea s-au scos la noi asemenea cărţi-icoane. Îţi mulţumesc din toată inima (ca

pravoslavnicii, cu căciula în mînă, făcînd plecăciuni pînă la pămînt). Mi-ai bucurat sufletul şi casa. Iartă-mă că am cîrtit în ultima scrisoare împotriva ta. Stau prost cu nervii – isteria!

* * *

În *Orizont* 10 Foarţă se joacă. Îmi pare rău că nu-l cunosc. Îmi pare rău că nu ştiu unde e, ce face etc. În acest moment de criză a „oniricilor“ pronunţarea cuvîntului e binevenită.

* * *

Dar ce se întîmplă cu antologia? Ce se întîmplă? Chiar este atît de greu de dus acolo, de văzut, de pus un umăr leneş la toată treaba asta? Dacă nu vrei să o faci pentru tine, fă-o măcar pentru ceilalţi. E păcat să ne spulberăm din cauza unor mici neînţelegeri.

* * *

Pe 24-25 mesagerul care ţi-a adus bostanul va veni iar în Bucureşti. Poate îmi trimiteţi prin el:

Poesii – Mircea Ivănescu
Fragmente din regiunea de odinioară – Virgil Mazilescu
Te rog mult şi inutil.

Cu drag,
Emil

23.XI.1970

Stăteaţi cîte doi, unii în faţa celorlalţi, legănîndu-vă în balansoare

Dragă Dimov,

Se pare că ai lucrat tare la Litera! Primesc acum două-trei zile de la amabilul director al Literei o hîrtiuţă oficială prin care sînt anunţat că trebuie să plătesc 70 de lei pentru modificările la (fii atent!) lucrările *Versuri* şi *Fluturi*!!!

* * *

Doina te-a visat astă-noapte în 4 (!!!!) exemplare. Stăteaţi cîte doi, unii în faţa celorlalţi, legănîndu-vă în balansoare! E onirică! Cred că e ultima onirică, Dimoave!

* * *

Am refuzat intrarea în Asociaţia Scriitorilor din Iaşi. Primisem o hîrtie o oficială prin care mă anunţau că Comitetul A.S. din Iaşi a propus în unanimitate acceptarea mea în A.S. Şi că trebuie să depun o cerere etc. Le-am mulţumit şi am refuzat. Zilele astea are loc Adunarea Generală în Iaşi. Ce zici? Sînt trist.

Cu drag,
Emil

1.XII.1970

Numai eu rămîn, în van

Dragă Dimov,

Tinereţea e un vis!
Ţepe pleacă la Paris,
Ivănceanu la Viena!
Doamne, mă apucă jena…

Numai eu rămîn, în van
Lumea s-o încurcu.
Epigon dimovian,
Cum zice Grigurcu…

Cu drag,
Emil

P.S. Ce facem cu antologia? Dar *Arthur* fără Ţepeneag mai apare? Şi cînd? Te implor, dă-mi nişte parametri în timp. Poate (dar chiar aşa te rog) îmi vei trimite exemplarele acelea de autor. Scrie-mi o carte poştală, o ilustrată…

Cei de la *Familia*
Mi-au cam stors vanilia!
Marina, nu uita de Raymond – aici nu vine!
E o jale-n mine!!!

(scrisoare nedatată, probabil 1970)

Lasă-mă să ţin la tine cum pot

Dragă Dimov,

Ieri ţi-am trimis o scrisoare tristă şi crispată. Azi, cu *Luceafărul* în mînă, m-a izbit una din acele bucurii adînci, pe care le-am simţit întotdeauna cînd sufletul tău şi-a amintit de mine şi m-a mîngîiat. În ultimele luni, încet-încet, am ajuns să mă îndoiesc în modul cel mai sincer şi dureros că aş mai putea scrie. Primul volum a avut o presă uşor cam nejustificată. Al doilea, care mi-e mult mai drag, a căzut într-o oboseală a celor care au scris cu cîteva luni înainte. Lucrul acesta m-a derutat. M-a derutat şi faptul că un om de talia lui Balotă, la o emisiune de televiziune despre debuturi, a declarat că anul acesta nu a adus nici un poet. Parcă mi-a tras cineva un pumn în burtă.

S-a mai adăugat şi tristeţea de-a nu fi primit de la tine un „La mulţi ani“! Nu o să mă crezi, dar pur şi simplu m-a întunecat. Nici de la Ţepeneag nici un rînd. Şi doar i-am scris şi i-am trimis cărţi! Şi aici: ceaţă, noroi. Şi uneori cîte o beţie neagră, de unul singur.

Faptul că mai ţii la mine (eu aşa o iau) m-a luminat. Tu ştii că eu am simţul valorii, al înaintaşilor etc. A fi preţuit de Dimov e pentru mine sfînt. Iartă-mă dacă te-am supărat şi lasă-mă să ţin la tine cum pot: plin de răutăţi, isteric uneori, sîcîitor etc. Adevărul este că fără poezia ta n-aş fi existat. Şi că fără Bănulescu (la care tu m-ai dus şi m-ai recomandat) nu aş fi putut arăta că exist.

Cu drag,
Emil

P.S. Mircea Dinescu e cel mai bun.
7.II.1971

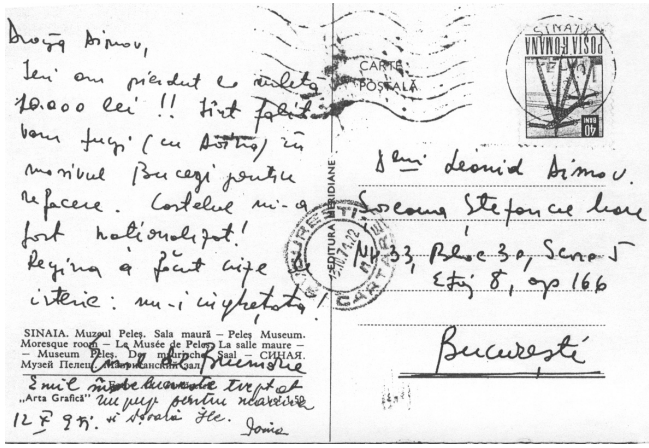

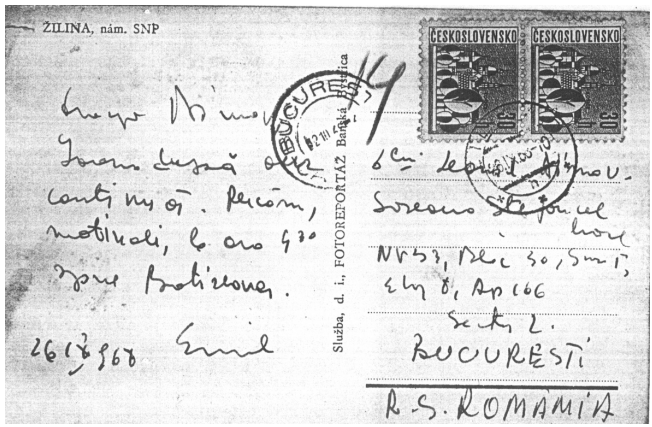

Întîmplarea e în continuare rămasă undeva, prin măduva spinării

Dragă Dimov,

Am primit acum cîteva zile veşti de la Ţepeneag. Îmi cere, la modul imperios, să mă duc la Bucureşti şi să văd ce-i cu antologia. Am impresia că e supărat. Şi, cred, are puţină (sau chiar multă) dreptate. Deci, dacă te-am înţeles bine, totul se poticneşte din cauza banilor. Dar asta este inadmisibil! Orice oniric poate strînge fantastica sumă de 2 000 de lei. Să nu îmi spui că nu. Să se apuce cineva să depoziteze aceşti bani la un cec făcut, să zicem, pe numele Marinei (asta din precauţie, ea nu va comite nici o imprudenţă). O să vezi că se vor aduna. Eu pot trimite banii oricînd. Mă gîndesc că unul, doi, să nu poată avea suma. Atunci vom adăuga ceilalţi, în mod egal, la cele 2 000, încă cîteva

sute.

* * *

Tot Ţepeneag m-a rugat să-i scriu lui Sorin Titel despre aceeaşi problemă: antologia. Îi scriu chiar azi. Eu, îţi dai seama, nu pot veni acum la Bucureşti.

* * *

Aştept momentul favorabil declanşării invaziei oniricilor la Dolhasca. Cred că în momentul în care se vor limpezi apele cu Doina şi vor înflori copacii, voi da semnalul.

* * *

La telefon aveai o voce de ministru (ţi-am spus-o). Eu m-am liniştit, dar întîmplarea e în continuare rămasă undeva, prin măduva spinării. O simt uneori cum îmi dă fiori.

* * *

Încă nu am primit decizia de sancţionare de la Judeţ!! Nu prea pricep de ce.

* * *

Scrie-mi te rog foarte limpede ce-i cu antologia. Trebuie s-o scoatem, Dimoave. Ar fi păcat de tot zbuciumul nostru. Ce naiba!

Cu drag,
Emil

6.IV.1971

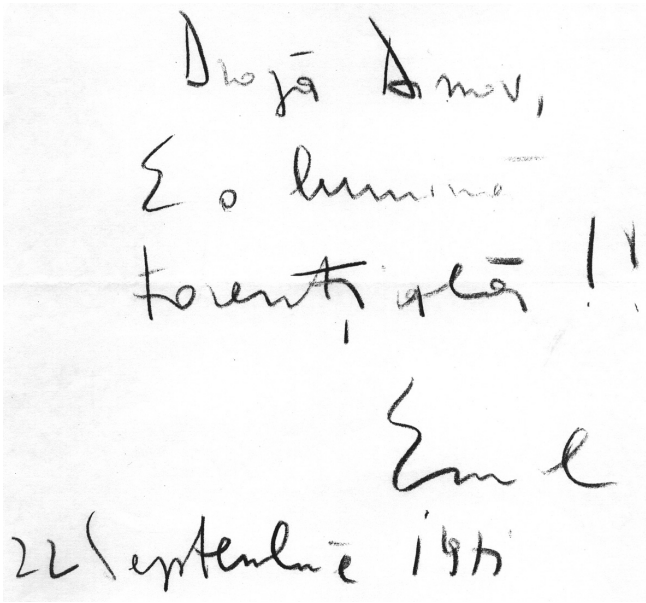

Iată-mă din nou cerşind

Dragă Dimov,

Iartă-mi stupefacţia: cine-i Constantin Mitea? Întrebarea, îţi dai seama, e pur retorică. Totuşi, zbîrnîi de curiozitate estetică!

* * *

Iată-mă din nou cerşind.

Te rog, cumpără-mi:

1. Blecher – *Vizuina luminată*
2. Gellu Naum – *Copacul-animal*

Fă un efort cînd ieşi pe stradă şi aminteşte-ţi! Te rog.

* * *

Mi-a dispărut total pofta de scris. În schimb creşte cea de băut. Pun mereu frîne, mereu recidivez.

* * *

E un timp feroce de frumos.

* * *

Am găsit aici două *Frig*-uri. Le aduc cînd vin.

Cu drag,
Fra Emil

(scrisoare nedatată, probabil 1971)

Acelaşi Brumi care era năucit de fericire cînd mînca în bucătăria aceea infernală

Dragă Dimov,

Ia numărul 5 din *Echinox* şi vei vedea că am rămas acelaşi Brumi care era năucit de fericire cînd mînca în bucătăria aceea infernală, stînd între dulap şi masă.

Cu drag,
Emil

13.VI.1972

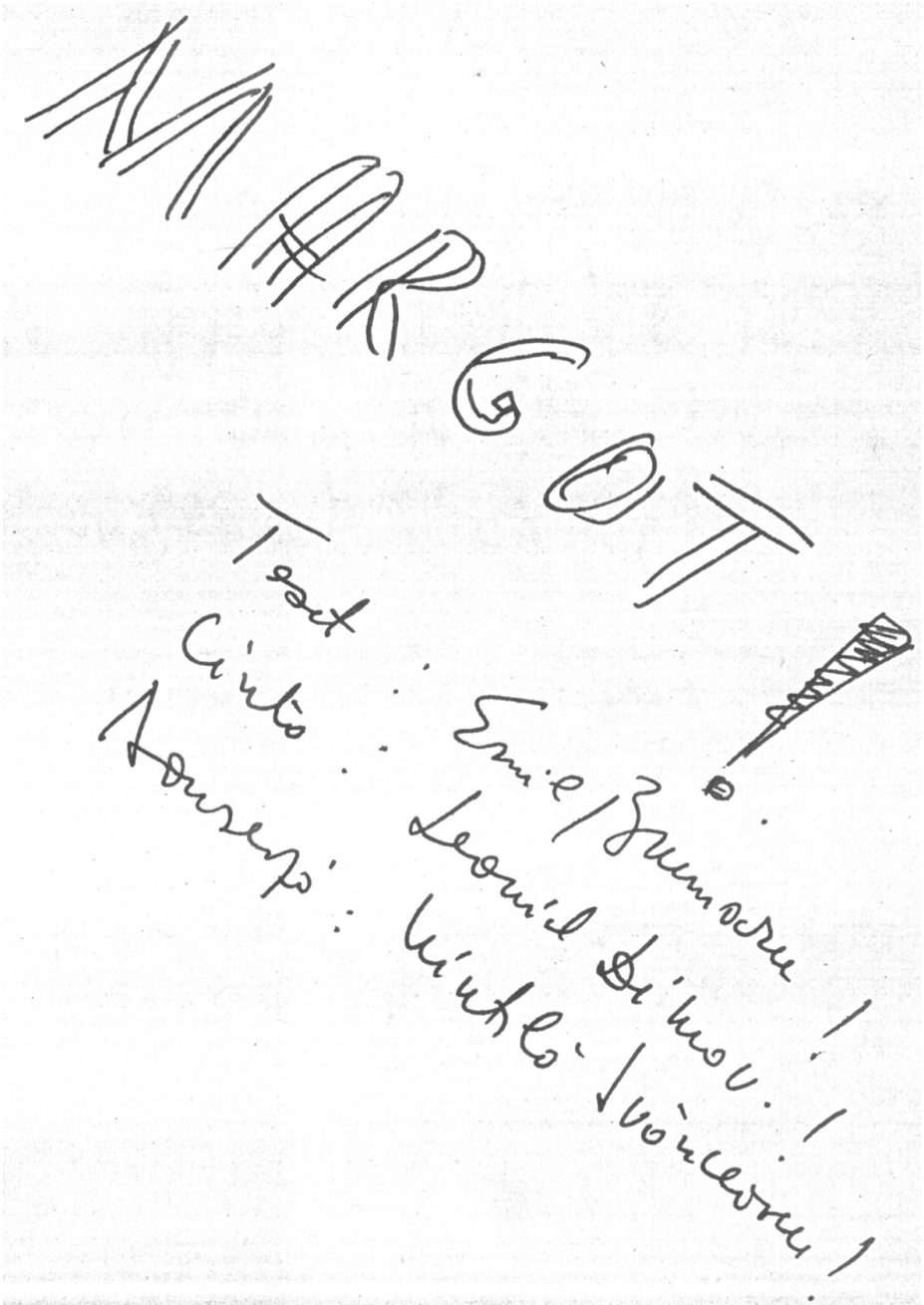

Scrisori către Şerban Foarţă

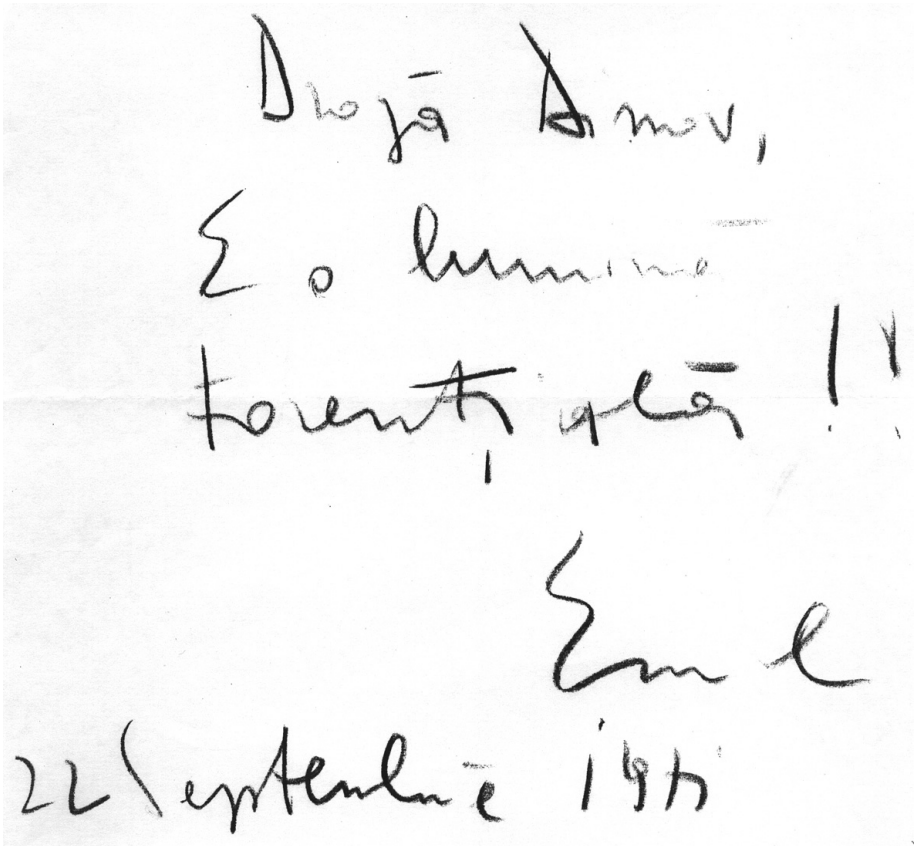

În rest, vorba poetului

Dragă Şerban,

De la Călinescu nu am putut afla despre tine decît faptul că păreai total alcoolizat; cel puţin asta era părerea lui. Şi-a trecut anul nou, şi-a venit iar plictiseala de zi cu zi. (Oare de ce naiba mi-e atît de antipatic Geo Bogza de-o bucată de vreme? Asta în altă ordine de tinichele.) Dar uite că am găsit *Vatra* 7 şi ţi-o trimit rapid. Eu zic să-mi trimiţi şi tu Saltîcov, aşa, ca să te mai distrezi cu împachetatul. În rest, vorba poetului: „I-auzi corbii, mi-am zis singur şi-am oftat“.

Aşa că

La mulţi ani!

Emil

14.I.1977

Uneori mi-i atît de urît, încît îmi vine să mă pun pe podele şi să-ncep să scot cuie cu dinţii

Dragă Şerban,

O scrisoare de duminică după-amiază nu poate fi decît tristă, deşi nu prea are rost să ne tot lăudăm cu chestiile astea. Azi-dimineaţă mi-a sosit *Echinoxul* în care tu, cu mîna stîngă, scrii nişte poezii admirabile, pure, deşi cochetînd sub diferiţi autori! Parcă mi-a adiat şi mie un dor de-a scrie.

* * *

O rugăminte. Nu prea prind *Orizontul* la chioşc. Te rog din suflet viu, cînd îţi apare cîte ceva „instantaneu“, decupează-l şi trimite-mi-l şi mie. Nu te supăra, dar sînt absolut încîntătoare şi vreau neapărat să le citesc pe toate. Iar la bibliotecă vin cu întîrziere şi-mi piere tot cheful. Uite, numărul de anul nou nu mi l-ai trimis, deşi mi l-ai promis.

* * *

Ce să-ţi mai zic: mare singurătate şi-n rest lectură, pe sponci, din cauza copilului, din Cehov. De l-aş termina odată, simt că mă sufoc. Uneori mi-i atît de urît, încît îmi vine să mă pun pe podele şi să-ncep să scot cuie cu dinţii.

* * *

Scrisorile bătute la maşină îşi pierd cam 60-70 la sută din afectivitate.

* * *

De fapt beau singur şi-ţi scriu. Mi-e dor de tine, deşi nici nu te-am cunoscut. Aş vrea să facem o chestie formidabilă, o beţie de-o săptămînă, cu haleuri uriaşe, cu muzici şi ţigănci ca-n toate cadavrele vii ale bătrînului Tolstoi cel bărbos.

* * *

Pricepi tu ceva din scrisul ăsta rapid, executat c-un pix străin şi-albastru?

* * *

Nu-i aşa că poezia există? Spune, nu-i aşa? Mergi pe stradă şi deodată vezi un zid de cărămidă şi-ţi vine că cazi în genunchi, sau vezi un gard sau o cişmea subţire-n fundul unei curţi, picurînd veşnic pe-o lespede (mai ales vara, cînd tot ce-i piatră frige) alături de-o găleată goală, sau te urci cu sufletul pe-o scară sprijinită de cine ştie cînd, sau chiar îţi vine să săruţi mînerul de alamă ale unei uşi. Nu-i aşa, nu-i aşa că poezia există?

* * *

De ce nu ne-am cunoscut pînă acum? Dar noi ne cunoaştem, Şerbane! Numai că tu eşti cam scorţos cînd eşti treaz. Iar cînd eşti beat, sînt eu cretin!

* * *

Domnule, ai ceva de acest delicios Germain Nouveau? Pur şi simplu am avut senzaţia că-i fratele meu mai mare. Ai? Vreau! Vreau să-l citesc integral şi definitiv!!!

* * *

S-o luăm deci de la al treilea pahar de vin, Şerbane! De ce noi, cunoscîndu-l şi iubindu-l pe Dimov (*Marele Dimov*), nu ne-am cunoscut între noi? De ce? Probabil că eu am fost de vină, dacă stau să mă gîndesc mai bine. Tu nu, tu eşti un sfînt în chestia asta!

* * *

Deci:

1) Pentru ce ţi-am dat eu doar telefoane beţive şi tu tot atîtea (plus unul ratat, dar am ratat şi eu unul!)?

2) Iubim la nebunie acea femeie zguduitoare, cu trei sîni: Reparata.

3) Pipăim (ţi-o jur, sînt sigur) poezia chiar acolo unde trebuie.

4) Această *poezie* ne părăseşte şi vine *cînd vrea.*

5) Cum dracu’ să nu ţin la tine cînd eşti cel mai pur, cel mai integru poet din ţara şi vremea asta. Te iubesc. Nu eşti bou.

* * *

Al treilea pahar băut în cinstea poetului Şerban.

* * *

Dragă Şerban,

Să începem o nouă scrisoare, a tuturor lucrurilor şi tristeţelor noastre. Superbe sînt chelneriţele, ai zis tu, cu alte cuvinte, odată. Şi ce neruşinare sfîntă e în faptul că ne ignoră cu toţi cracii şi toate ţîţele lor nebune.

* * *

Scriind scrisoarea asta, îmi aduc aminte de tinereţea mea. Tu nu o ştii. Cum s-o ştii? Mii de scrisori, plînsete literare, ameninţări, sufletul întins ca o rufă pe gard ca să-l zbicească măreţia lor, a poeţilor. Şi ce meschini erau poeţii! Ce greu îi făceam să mă iubească! Apoi, deodată, pe la vreo 30 de ani, îndepărtarea. Nu mai puteam înţelege ce-i o „cană“, ce-i un „zid“; ce-i un *zid*, Şerbane? Ce-i o „cană“?

* * *

Toate s-au îndepărtat. Tu, care mai poţi fi lucid, tu, care mai poţi da un telefon unui necunoscut, care eşti poet pînă la sînge, pînă la moartea (chiar!) a poeziei, tu, înţelegi??

* * *

Ce frumoase sînt femeile.

* * *

Al patrulea pahar. Ce se întîmplă cu noi, Dumnezeule! Chiar murim, chiar nu putem să facem ceea ce credem că se poate face?

* * *

Dragă Şerban, ce se mai poate face? Sîntem: tu, la 34, eu, la 38 de ani.

Sîntem tineri, sîntem bătrîni? (Înlocuiesc telefonul pe care ar fi trebuit să ţi-l dau cu o scrisoare, asta.)

* * *

„De o viaţă circul
Supărat şi-ncerc
Să vă spun că circul
Nu-i decît un cerc.“
Formidabil! Jur!

* * *

Dacă ne-am cunoaşte, ar fi bine. Am sparge gogomănia asta. Dar ce rău ar fi! Mi-ai mai da tu telefoane? Ţi-aş mai da eu?

* * *

Nu te umili niciodată! Lasă-mă pe mine să fac asta.

* * *

Tu eşti *îmbîcsit* de poezie franceză. Ieşi din ea, neuitînd-o, desigur, neuitînd-o!

* * *

Dragă Şerban, de acum încep să mă îmbăt.

* * *

Foarte trist ce se întîmplă.

* * *

Şi acum, din nou, poezia.

* * *

Oare de ce?

* * *

Tu chiar eşti Şerban?

* * *

Cînd ne îmbătăm, ne cerem iertare! De ce? N-aş putea să-ţi spun.

* * *

Cineva, chiar acum, îmi întinde un număr din *Orizont* cu un articol de al tău: *Lautréamont în tălmăcire dublă*.

Apoi: mi se întinde un articol (din 1972), *Inedite, variante şi altele*.

Apoi: mi se întinde alt număr (1972): o chestie despre Marin Preda.

* * *

Vezi, dacă beau!??!!?!

* * *

Îţi sărut sufletul ca pe un zid.

Dragule Şerban, am terminat. O.K.

Emil.

16.I.1977.

Cînd ne vedem ca să fim bucuroşi?

Din punctul meu de mărar

Dragă Şerban,

Profit de înseninarea asta scurtă pe care mi-o dă dimineaţa cafeaua ca să-ţi scriu. Cred că ar trebui să nu ne fie teamă de noi, cei care sîntem cum sîntem. Ba eu, ba tu, dăm telefoane beţive, deci uşor deformate. Mai mult, eu ţi-am scris (şi acum mi-e ruşine, fiindcă sînt sigur că nu mi-a mers mîna exact) ultima

scrisoare cam fluierat la minte de nişte pahare mari de vin prost. Drept să-ţi spun, beau rar şi-mi face foarte rău. A doua zi sînt ca un boţ de noroi aruncat pe-un perete alb.

* * *

Dacă nu ai trimis pînă acum textul pentru *Dialog*, fă-o în primele cinci minute. Îţi dai seama că doresc enorm (şi la fel Călinescu) să fii colaboratorul unui ziar care are totuşi un tiraj de vreo mie cinci sute de exemplare (!).

* * *

Bănuiesc că te-ai apucat să citeşti *Retorica romanului*! Eu am început. Îmi pare încîntătoare, dar, din punctul meu de mărar, enervantă!!

* * *

Nu uita să-mi trimiţi (decupat din ziar) orice instantaneu ce-ţi apare. Eu am citit doar trei: unul cu o(u)pera, altul cu Ivan Turbincă, al treilea cu moda. Cîte am scăpat să mi le trimiţi nedesminţit. Altfel eşti un măgar, Şerbane!!!

* * *

Au apărut, cu ultima lună, foarte multe cărţi de poezie: M. Ivănescu, Petre Stoica, Ileana Mălăncioiu etc. … Ce-o fi, dom’le??

* * *

Nu-ţi închipui ce mult mă doare faptul că în cartea mea s-au făcut modificări de titlu şi uneori de cuvinte, *fără să mi se spună.*

* * *

Dar în rest e minunat. Femeile au cîte şapte ţîţe şi-au început, prin Iaşi, să umble-n pielea goală.

Te îmbrăţişez,
Emil

20.I.1977
P.S. Să nu uit: Din rouă se face unt!

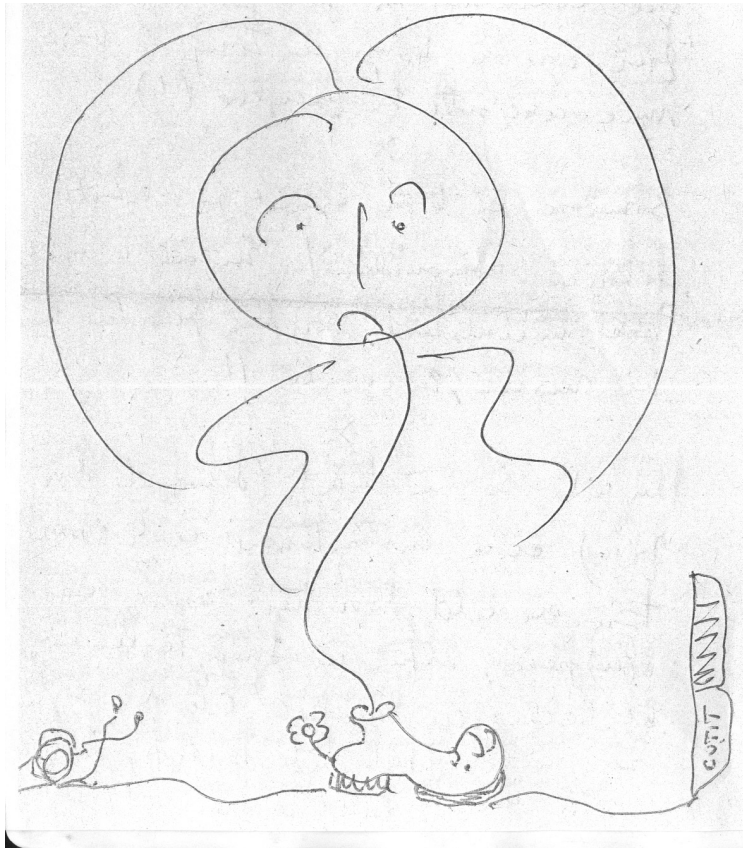

Să nu citească, să nu scrie
Ci numai doar *poet* să fie

Dragă Şerban,
Poetului îi şade bine
Să fie beat şi trist şi pur;
Mănînce miere de albine,
Beie din sticle fără cur,

Gagicărească-se-n chisele
Cu tîrtiţe de fluturi moi;
Poetul trebuie să-şi spele
Zilnic picioarele-n oloi

Şi mîinile în lapte dulce
Şi faţa-n bulion de crin;
Dînsul de-a pururi va să-şi culce
Pe pluşuri trupul longilin,

Să nu citească, să nu scrie
Ci numai *doar poet* să fie
Cu papanaşi la pălărie
Şi o iubită fistichie
Cu trei mamele cît găleata
Ce se numeşte Reparata!!

Emil

5.V.1977

P.S. Delicioase versurile trimise lui C! Mai ales ultima poezie, cu funia. Îţi mulţumesc pentru dedicaţie.

Dar: 1) eşti nebun, 2) nu pot fi publicate. *Trimite-i lui C. al patrulea articol pentru rubrică*! *Neapărat*, nu fi leneş că sînt eu destul. Fără tine nu are nici un chichirez să mai continui eu!!!

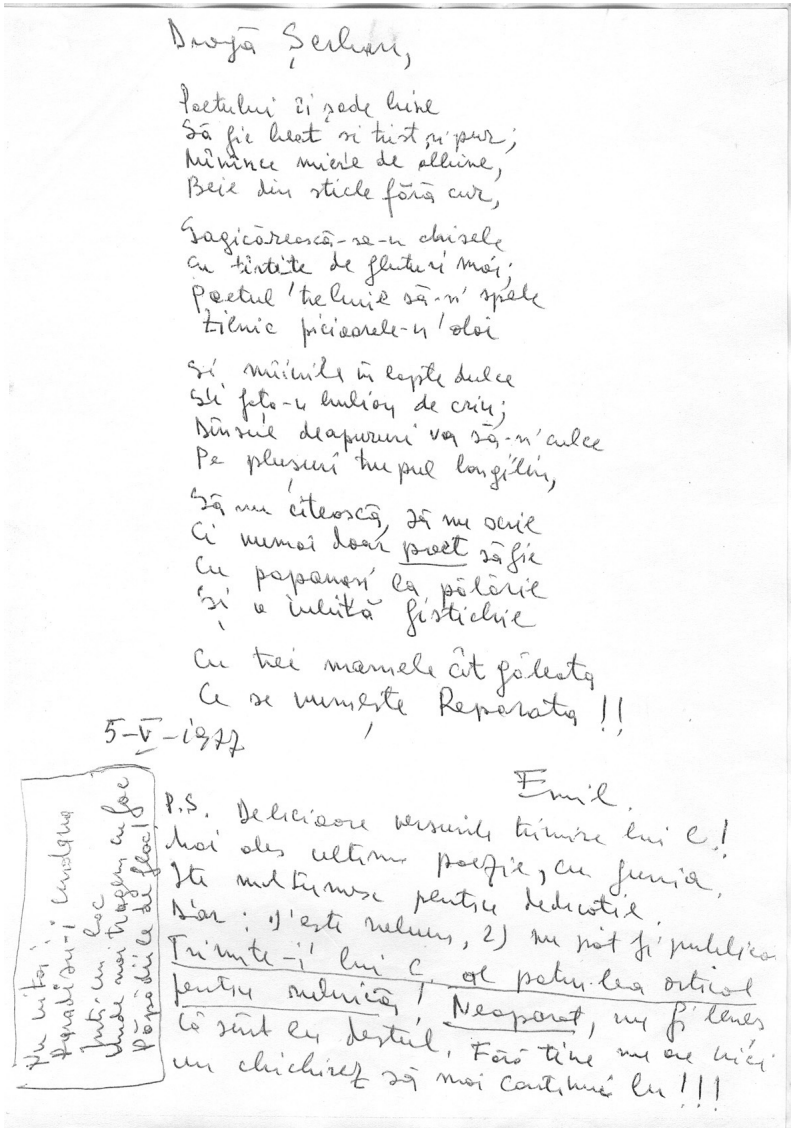

Dragă Șerban,

Poetului îi șade bine
Să fie beat și tinerel și pur;
Mănânce miere de albine,
Bea din sticle fără cur,

Sagicătrească-se-n chisele
Cu tinerețe de fluturi moi;
Poetul Thelmiei să-n'spele
Tâlmic picioarele-n șoldoi

Și mădulele în lapte dulce
Și fețe-n bulion de crin;
Sânziene deasupruri vag să-n'culce
Pe pleoșuri trupul langhiin,

Să nu citească, fii nu știe
Ci numai doar poet să fie
Cu papanași la pălărie
Și o inimă fisticlie

Cu trei mamele cât găleata
Ce se numește Reporata !!

5-V-1927

Emil.

P.S. Delicioase versuri tâmpe ale lui C.!
Noi ales ultima poezie, cu fumia.
Ție mulțumesc pentru dedicație.
Dar: 1) e este nebun, 2) nu știi și publicăm
Trimite-i lui C. ce poate leza ortical
pentru subsuțe! Neapărat, nu fi leneș
Că sânt eu dește, Fără tine nu ne miș.
un chichirez să mai cantărim lu!!!

Nu uita: Paradisu-i undeva Într-un loc Unde noi tragem cu foc Pământul e de foc!

Paradisu-i undeva

Nu uita:

Paradisu-i undeva
Într-un loc
Unde noi tragem cu foc

Păpădiile de floc!

* * *

La ce Şerban, la care Foarţă
Să-mi mai descriu tristeţea mea?
Mi-e sufletul precum o scoarţă
De op tratînd despre lalea,

Lalea cu ceapa otrăvită
Ca inima unui baron
Ce părăsit de-a sa iubită
Pleacă spre Africa-n balon

Şi-acolo, într-o oază pură,
C-o carabină tip Flobert
Împuşc-un palmier în gură,
Se-ntoarce şi-l mănîncă fiert.

În vechiul său castel cu stafii
Subţiri prin aerul vîscos,
Înconjurat de blînde magii
De fluturi ce îi cad în sos…

Emil

7.V.1977

P.S. Am văzut articolul trimis lui C. Funambulesc! Pe anul ăsta mai trebuie încă două!

Eu te rog foarte mult să nu fii catîr şi să dai cartea

Dragă Şerban,

Îţi scriu pentru că tu cine ştie cînd vei da un telefon (de scris nici nu poate fi

vorba).

În ziua în care am discutat cu tine, am vorbit şi cu Mugur.

Trebuie să dai manuscrisul pînă pe 15-20 noiembrie. Pe 1 decembrie se fac propunerile pentru 1979. El trebuie să aibă cartea cu cîteva zile înainte.

Desigur, a fost bucuros şi mi-a spus că nu era nici o nevoie ca eu să-i atrag atenţia asupra lui Foarţă care… etc… A rămas ca tu să-i dai telefon în cazul în care vrei să discuţi cu dînsul (153861) sau să-i scrii.

Adresa: Florin Mugur
str. Bibescu-Vodă, 19, ap. 10
Bucureşti, of. p. 53

E nevoie de un fel de cerere adresată către Marin Preda (am făcut şi eu aşa) pe care Mugur îţi va spune cum s-o formulezi cînd îi vei telefona.

* * *

Eu te rog foarte mult să nu fii catîr şi să dai cartea.

Îţi dai seama că nu trebuie să fie ceva definitiv. Ai timp s-o lucrezi, numai să fie ceva la editură ca să te bage în plan.

* * *

Deci discută cu Mugur. El este încîntat să-ţi editeze o carte, iar tu nu ai decît de cîştigat: glorie şi bani!!!

Intrînd în circuitul Cărţii Româneşti, ai putea să-ţi publici acolo toată OPERA! Vorbesc serios!

Emil

4.X.1977

Ce vor ăştia cu protocronismul lor?

Dragă Şerban,

Mă bucur că ai pus pe roate cartea. Mă gîndeam că cine ştie ce lene sau

orgoliu te va face s-o tărăgănezi. Se vede însă că ţie-ţi lipsea doar bobîrnacul care să te mai învioreze. Acum, vrînd-nevrînd, va trebui s-o duci pînă la capăt.

* * *

Ai observat că în *L.* Şerban Cioculescu are o rubrică: „Instantanee“?!

* * *

Cu Şcedrin aşa-i. Îmi lipsesc volumele *1*, *2*, *3*, *4*, *5*, *8*. Deci am doar trei volume (6, 7, 9). Să nu mă minţi. Adică să le cauţi! Cred că vei găsi cîteva. Caută la librăriile pe la care au fost. Cînd le primesc, îţi trimit banii. Pe tine te vor enerva doar căutatul şi făcutul pachetului. Pe mine mă va enerva mereu gîndul că tu nu le cauţi!!

* * *

Nu fac nimic. Citesc fără chef Turgheniev (sînt vreo 11 volume). Vreau să termin odată cu clasicii ruşi, dar mereu mă împotmolesc. Am reluat Proust şi l-am aruncat cu ură! E minunat, pe fragmente, întreg te scoate din răbdări!

* * *

Vezi să nu te defectezi cumva cu Cartea. Trebuie să apară. Orice ai spune, literatura se face cu cărţi. Asta-i şi n-ai ce-i face!! Intrînd în circuitul Cărţii Româneşti, vei mai putea scoate acolo, sigur. Ei au nevoie de oameni deosebiţi ca să se laude! Gîndeşte-te deci la un volum de versuri pentru 1980! Vorbesc foarte serios.

* * *

Ce să-ţi mai spun? Te invidiez. E plăcut să-ţi faci un volum cînd ai din ce.

* * *

Ce vor ăştia cu protocronismul lor? E-te-te, dom’le!

Cu prietenie,
Emil

17.XI.1977

P.S. Sărutări la glezne Miei.

Acest pupincurism care a luat aerul veşniciei

Dragă Şerban,

Se apropie funia de par! Pe 8-9 octombrie va fi festivalul acela, aşa-zis Eminescu, la care dacă ai fi aici, m-aş duce şi eu. Vezi, pipăie-l pe Anghel Dumbrăveanu la locul informaţiilor şi află ce-i şi cum. Eu te aştept cu bucuria şi tristeţea necesară. Telefon nu prea dau din cauza banilor: sînt cam pe drojdia rachiului.

* * *

Acum, că eu ţi-am scris doar două scrisori, asta fiind a treia, de cînd ne-am despărţit, e adevărat.

Dar tu nici măcar un cuvînt n-ai scris! Nu-s supărat, Doamne fereşte. Trebuia eu să te tot îndemn, dar am fost plictisit şi bolnav şi supărat de tot felul de chestii. Şi apoi, acest pupincurism care a luat aerul veşniciei aici, în Iaşi, m-a făcut şi mă face să fiu neputincios, plin de lehamite şi absolut, absolut fără har.

* * *

Trimite-i cele două „circumvoluţii“ lui Călinescu. *Neapărat.*

* * *

Întîmplări mai grozave nu am de povestit. Mi-a tot fost fetiţa bolnavă. Am mai citit, dar pe sponci, beau cafea multă, şi odată, beat, ţi-am făcut numărul, dar sună mereu ocupat.

Nu ştiu ce naiba am, parcă-s bătut în cap cu melesteul. Nu-mi vine nici să mor, nici să trăiesc.

Oricum, poate ne vedem în curînd,

Emil

26.IX.1977

P.S. Sărutări înceţoşate de iluzii Miei.

Într-o bună zi îţi voi scrie mai cu pistil

Dragă Şerban,

Am primit scrisoarea ta dată-n rouă! Dacă şi de data asta pierdeam adresa, ce mai făceai? Fiind total căzut în suflet (cap nu mai am de mult), îţi trimit o parte din o(u)pera mea, cu rugămintea de-a o împinge la *Orizont*, unde nu am publicat niciodată. Dacă e nevoie, s-ar putea pune şi-un supratitlu: *Poezii pentru copii şi adulţi*. Dar asta rămîne la latitudinea şi longitudinea momentului.

În orice caz, măcar dacă le citeşti doar tu şi tot sînt mulţumit.

Îţi jur că într-o bună zi îţi voi scrie mai cu pistil, azi sînt nevrednic şi vîscos.

Te îmbrăţişez,
Îngerul Emil

P.S.
1) Plăcut „lepădarea“. Dă-i înainte, înapoi nu se mai poate!
2) Ai oare noua adresă a lui Dimov? Eu (de cînd s-a mutat de pe Ştefan cel Mare) nu mai ştiu unde e. Poate mi-o dai.
(scrisoare nedatată, probabil 1977)

Să-ţi întingi viaţa-n lene ca-n sos

Dragă Şerban,

Îţi mulţumesc pentru Saltîkov, l-am primit chiar în ziua în care mi-ai dat telefon. Cum naiba ai imprimat catrenul? Şi ce foiţă minunată, ce literă roşie; e dată-n mă-sa chestia! Sufletul meu s-a bucurat şi, cine ştie, poate că la primăvară voi scrie o mie şi una de poezii. Încă o dată, merci!

* * *

Îţi trimit trei texte. Poate le plasezi la *Orizont* sau la almanahul acela. Poezia

cu dedicaţie era făcută mai demult, am încercat s-o public la *Cronica*, dar Leonte (şeful revistei) a spus că-s prea multe cadavre! N-are umor, dom'le, asta-i! Drept să-ţi spun, aş prefera să le publici în *Orizont*. Almanahul cine ştie cînd apare, dar tu fă cum crezi că e mai eficace. Principalu-i să fie tipărite undeva.

* * *

Voi urmări *Orizontul* să-ţi văd „pretextele". E bine, foarte bine că ai început din nou să ai rubrică. Asta ţine mintea trează, nu te lasă să-ţi întingi viaţa-n lene ca-n sos.

* * *

Altceva nimic de seamă. Citesc şi cam atît. Mă şi îngrăş. Cu criticul A.C. m-am răcit total, n-are afectivitate.

Cu prietenie,
Emil

4.II.1978

Ei bine, înjură-mă

Dragă Şerban,

Sînt un ticălos. Asta e, n-am ce-i face! Iată care-i chestia. Acum două zile (marţi seara) Călinescu (nu-mi mai dăduse telefon de vreo lună) mi-a solicitat pentru *Dialog* ceva pe tema jocului… Au rămas nişte „spaţii goale" a zis el. I-am dat *Cîntec de pirat*! Altceva nu aveam. „Bine", zic, „dar Foarţă"? Şi atunci el a avut o idee: „Publică poezia ta dedicată lui şi poezia lui (ştie că ai trimis cîndva trei poezii) dedicată ţie!" Aşa că vor apărea în *Dialog*. Chiar a doua zi (miercuri) au fost duse la tipografie.

Eu ştiu că poezia ta a apărut în Orizont, *dar nu era timp să-ţi solicit alta* (cu dedicaţie!). Iar celelalte nu aveau dedicaţie! Ca „joc" ideea a fost bună. Nu cred să mai fi apărut aşa vreodată, poezii dedicate una alteia! Cît despre *Cîntec de pirat*, tu poţi s-o dai unde vrei, *Dialogul* nu plăteşte, deci nu-i nici o problemă.

* * *

Am dat şi citatele din Gogol care seamănă cu P. Stoica. Tot un „spaţiu alb“.

* * *

A doua porcărie! Am primit de la I. Pop o scrisorică. Zice că face un număr cu *Comicul* (toate nuanţele şi variantele lui).

Ei bine, înjură-mă, am dat *Fabula antică*. *Te rog ca tu, pînă pe 15 martie, să-i trimiţi una sau mai multe poeme pentru numărul respectiv* (*nr. 4*).

Poate că ştiai, poate că nu. Mie mi-a scris, de fapt, ca să-mi solicite nişte abonamente la *Echinox* (20 de lei pe an).

Abonează-te şi tu, revista e bună, merită.

Iată adresa lui (dacă nu o ştii):

Ion Pop

str. Rakoczi, 98

3 400 – Cluj-Napoca

Eu zilele astea (vineri-sîmbătă) îi scriu şi-i spun de tine. Adică îl întreb dacă ţi-a cerut poezii! *Trebuie neapărat să iei parte şi tu la numărul ăsta. Ce pizda mă-sii*!

Cu ticăloşie,

Emil

2.III.1978

Nu te supăra.

P.S. Jur că ideea a fost a lui.

Doar nu-s nebun să scriu!!

Dragă Şerban,

Pune, dom’le, cărţile alea la poştă să le primesc odată! Cred că te împiedică povestea cu magia; dacă nu poţi s-o faci acum, las-o pe mai încolo; dar ce are Şcedrin cu asta? Între timp mi-am făcut rost şi de volumul 4. Deci îmi mai lipsesc (socotindu-le pe cele de la tine) doar: 1, 2, 3.

* * *

Ce-ai făcut cu cartea pentru Cartea Românească? Ai trimis şi una de versuri? Dar la Facla ce-ai făcut? Nu am planul editurii ăsteia şi nu ştiu ce titlu are cartea ta. Poate mi-l divulgi.

* * *

Uite, acum mă gîndesc că te-am supărat cu ceva, naiba ştie cu ce, şi de asta eşti aşa taciturn. Sau ai murit şi nu ştiu eu? Sper să ne vedem, cel puţin, la colocviul de poezie care se va ţine aici în vară. Bănuiesc că va veni şi Mugur şi vom face joncţiunea mai puternică.

* * *

M-am cam plictisit să citesc şi să tot citesc. (Să nu uit: Vezi neapărat filmul *Piesă neterminată pentru pianina mecanică*. Neapărat!) Aşa că nu fac nimic. De scris nici vorbă, doar nu-s nebun să scriu!!

* * *

Ce ar mai fi? Da, *Oraşul dominant*.

Cu prietenie,
Emil

13.II.1978
P.S.
1. Sărutări concupiscente Miei.
2. „Un cîntec ce-l tot aud: — La muncă…“
3. Scrie-mi.

Un articol de-acela de-al tău plin de puncte-puncte, cu trimiteri la subsol şi cu piruete la parter

Dragă Şerban,

Ieri am primit de la Ion Pop confirmarea că a sosit de la tine (deliciul): *Trei*

cîntece de Şerban Foarţă traduse în franţuzeşte de el însuşi. Deci totul a funcţionat bine. Eu i-am trimis şi o *Rouă* ce va apărea în numărul 5, urmînd ca să-i dau pentru fiecare număr cîte o picătură. *Aş dori foarte mult să-i trimiţi şi tu ceva*, adică un articol de-acela de-al tău plin de puncte-puncte, cu trimiteri la subsol şi cu piruete la parter! Revista e bună (una la mînă), nu plăteşte (doi-trei-patru la mînă!), are un public cititor select (restul pînă la o mie la mînă!!). Adresa i-o ştiu. Va fi încîntat ca şi de cîntecele traduse-n franţuzeşte! Şi apoi e şi lesnicios, apar doar 8 numere pe an. Pentru numărul 5 poţi trimite pînă pe data de *20 aprilie*.

* * *

M-am abonat din nou la *Orizont*. De la 1 aprilie îl am. Să nu-mi faci figura de stupid gust de-a nu mai publica „Pretexte“. Pînă acum am prins doar trei. Încîntătoare! (cea cu maşina de scris, cea cu telegrame şi cea cu soacra şi ginerele).

* * *

Să nu uit. Am făcut pentru *Echinox* 16 abonamente (20 de lei pe anul 1978 pentru un abonament). Fă şi tu cîteva şi trimite-i (prin mandat) banii lui Ion Pop împreună cu adresele. Numere au, aşa că e încă timp de contractat abonamente. Te rog. I-ai face un real serviciu. Duşan şi Ujică (de tine nici nu mai vorbesc) şi încă alţi vreo 5-6 oameni. Să fie vreo zece abonamente.

* * *

Ce-i cu cartea ta de la Cartea Românească? Dar cu cea de la Facla? Şerbane, să-ţi intre bine-n cap, trebuie în următorii doi ani să-ţi apară măcar cîte o carte!!! Vorbesc serios. Fă tot posibilul, lasă micile orgolii, gîndeşte-te că ai 35 de ani, ce dracu’!

* * *

Din clipa în care voi primi *Orizontul*, voi trimite regulat, decupate, articolele tale lui Mugur. I-am trimis cele trei pe care le-am primit.

Cu prietenie,
Emil

16.III.1978
P.S.
1) *Cartea de magie* o să mai stea la mine. Trebuie să prind momentul cînd s-o dau la xerox. N-avea grijă. Vei primi-o cum era.
2) Cu *Dialog* am încheiat definitiv colaborările. Îţi voi trimite cîteva numere, cînd o să apară, cu poezioarele noastre dedicate unul altuia.
3) *Neapărat.* Citeşte primele 125 de pagini (*Reflecţii asupra practicii scrisului*) din cartea lui Raicu: *Practica scrisului şi experienţa lecturii.* Foarte bune pagini. *Neapărat.*

Am face o treabă, sînt sigur, jucîndu-ne

Dragă Şerban,

Mereu vreau să-ţi scriu, mereu îmi rămîne mîna bleagă. De vreo trei săptămîni fetiţa mi-e bolnavă; acum de vreo săptămînă am făcut şi eu şi Tamara o viroză împuţită: tuşim ca leoparzii. Deci sînt cam pleoştit. Am primit coletele tale la sfîrşitul lui august. Se pare că Arghezi 26 nu l-ai găsit la Turnu.

* * *

Mi-a plăcut interviul lui Duşan. Nu fiindcă m-a pomenit şi pe mine. Nu! Pentru deprimarea puţin obişnuită în proza noastră pe care o declară. Deprimare ce ţine şi de climatul actual.

* * *

Cu Călinescu m-am stricat total. Nici nu ne-am mai văzut de vreo trei luni. L-am invitat odată la mine (puteam, fiindcă părinţii erau la Curtea de Argeş); mi-a zis că vine. Nu a venit (stă la 300 de metri) şi la telefon mi-a răspuns nevastă-sa, el nici nu era acasă. Bine, zic, dar mi-aţi spus că veniţi. Altădată, zice, ea, Sandu nici nu-i acasă. Nu le-am mai dat nici un telefon. Ei nu mi-au dat.

* * *

Dragă Şerban, nu vin cu iertatul, dar îmi dau seama că trebuia să-ţi scriu mai mult şi mai multe. Dar am în mine numai amărăciune şi nu-mi vine s-o transmit şi altora. Aici nu am nici unde ieşi. Citesc, dar puţin şi fără chef. E într-adevăr mare păcat că noi nu putem să stăm în acelaşi oraş. Am face o treabă, sînt sigur, jucîndu-ne.

* * *

Sper să vii în octombrie în Iaşi, noi doi punem ţara la cale atunci. I-am scris lui R. Petrescu. El are, de fapt, *Dialogurile* şi va citi.

Te îmbrăţişez, bătrîîîne!!!

Emil

8.IV.1978

P.S. Pentru Mia mii de crini şi tot respectul glazurat al marii prăjituri ce sînt!

Emil

Citeşte *Poştalionul roşu*: încîntătoare.

Sufletul meu ştiinţific este alături de-al tău

Dragă Şerban,

Aflu, prin amabilitatea criticului A.C., căruia i-ai trimis rezumatul tezei de doctorat, că-ţi vei susţine teza (în vederea obţinerii titlului ştiinţific de doctor în filologie!) pe data de 27 mai. Să fie într-un ceas bun! Dea Domnul să-i faci pilaf într-un discurs fulminant în urma căruia să rămînă toţi cu gurile căscate şi cracii în sus! Sufletul meu ştiinţific este alături de-al tău! Iar dacă sînt şi femei pe-acolo, prin sala aia*** a Universităţii din Timişoara, fute-le imediat după obţinerea titlului! Căci merită!

* * *

În rest, sînt definitiv trist. Poate ne vom întîlni cu ocazia Colocviului de poezie preconizat să aibă loc la Iaşi nu ştiu cînd. Nu uita că sîntem, vrînd-nevrînd, prieteni!

Succes şi-apoi o beţie pînă la delir,
Emil

20.V.1978

E bine că N.M. *a deschis culoarul*

Dragă Şerban,

Ieri, văzînd articolul lui N.M., am dat telefon. Nu erai. Apoi mi-a pierit entuziasmul. Curios! N.M. a scris despre mine (pe atunci la C.) tot aşa, în combinaţie cu Petre Stoica. Titlul era *Sentimentali ironici.* Deci cam tot aceea. E bine că N.M. *a deschis culoarul* (termen fotbalistic, sînt abrutizat de Mondial). Vor urma alţii, te asigur.

* * *

Călinescu-i şucărit că nu i-ai pupat mîna pentru recenzioara trimisă cu ocazia doctoratului. Eu zic să vii pînă aici, în genunchi, ca să-i mulţumeşti maestrului!

* * *

Măi, cum e doctor? Ce zic damele, te vor?

Te îmbrăţişez viclean,
Emil

11.VI.1978

Beau cafea, văd meciuri, visez femei goale-n patru labe

Dragă Şerban,

Primesc de la Radu Petrescu o scrisoare incitată de versurile tale franţuzeşti din *Echinox*.

El face chiar o mică variantă la ultima poezie, pe care ţi-o transcriu:

„Je n’aime pas Lully,

Pas non plus Lalo,
Je n’aime que Michtó!“

Totodată mă întreabă de cartea ta, de negăsit în librăriile Bucureştiului. Dacă nu i-ai trimis-o pînă acum, fă-o imediat!

Te rog.

Şi nu uita, în aceeaşi zi, expediază-i un exemplar şi lui M.H. Simionescu. Sînt foarte buni prieteni. Adresele le ştii, ţi le-am transmis.

* * *

Altfel e bine, beau cafea, văd meciuri, visez femei goale-n patru labe!

Cu cea mai roz speranţă,
Emil

14.VI.1978

P.S. Ce-a fost cu doctoratul?

Citiţi-vă, unul altuia, şi de preferinţă-n pielea goală, textul!

Dragă Şerban,

La jumătate de oră după telefonul tău disperat (repet: *disperat*), am primit scrisoarea ambigenă. Citind-o şi realizînd, pentru prima dată!, cît de picantă e o corespondenţă-n cuplu, am şi înţeles de ce, în sfîrşit, ai scris şi tu: te-a excitat situaţia! Dar văd că sînteţi, amîndoi, siniştri!!! Mia cu văicărelile ei de „cosmos visceral“ în degradare fleşcoidală, tu cu revelaţii iubitoare pe la răscruci (era să scriu răscraci!). Uite, mi-am zis, e momentul să le mai trimit un Sade! Să-şi mai împrospăteze Mia Cosmosul şi tu să-ţi mai intelectualizezi cordonul spermatic (termen medical absolut autentic; cînd se-nfundă, ai bulit-o!). Aşa că, dragii mei copii, citiţi-vă, unul altuia, şi de preferinţă-n pielea goală, textul! Eu, ca Bunul Dumnezeu, închid ochii. Jos universitarii! Tu, care eşti doctor, cred că simţi chestii nemaipomenite!

Cu Proust (plus Shakespeare),
Emil

P.S. Lui Ujică-fără-frică îi mai scriu mîine!

22.VI.1978

Eu scriu *pe cuvinte*, tu scrii *pe litere*

Dragă Şerban,

Am primit o vedere enormă de la tine. Apoi, azi, delicioasa bibliografie. Ceea ce m-a încîntat însă peste măsură, plonjîndu-mă într-o nesfîrşită reverie, a fost *metoda* folosită pentru a-mi comunica. Iată, mi-am zis, *o nouă figură*! Şi ţinînd seama că, în clipa în care-ţi dictai textul, tu aveai toate membrele libere, iar Maria (aşa îmi place s-o numesc, e mai frumos) doar mîna dreaptă ocupată cu scrisul, socoteşte cîte combinaţii se puteau face.

Iar acel simulacru de iscălitură din final, care este, de fapt, un fel de *orgasmogramă*, mi-a limpezit definitiv viziunile. Sînteţi mari, lectura a folosit, ţineţi-o tot aşa, trec trei luni şi vin să vă vizitez, pe fiecare-n parte, la Pamfil.

* * *

Într-adevăr, scrisul tău are ceva extrem de ciudat. *Tu nu legi nici un cuvînt unul de altul.* Parcă ai scrie cu maşina, nu cu mîna. Vezi, eu scriu *pe cuvinte*****, tu scrii *pe litere*! Întreabă-l tot pe Pamfil ce-i cu chestia asta.

Emil

29.VI.1978

P.S. Am primit şi *Orizont.* Mii de mulţumiri (era să zic branlări!)

P.P.S. Ţii minte acea delicată pictură a lui Gauguin:

Singurătate.

Diagnostice, analize, regimuri, insomnii, spaime

Dragă Şerban,

Nu ţi-am mai scris din cauza unei avalanşe de boli care, nu ştiu cum naiba, s-a declanşat pe la sfîrşitul lunii iunie. Diagnostice, analize, regimuri, insomnii, spaime. Mă tot gîndeam şi eu să-ţi dau un telefon, dar faptul că trebuie să te

anunţ că-s amărît m-a oprit. Am slăbit (am fost pus să slăbesc!), de-abia mă tîrîi, de băut nici vorbă, mănînc totul cîntărit. Vezi, mă vait.

* * *

Articolul din *S.* e bun, dar insuficient. Curînd o să-ţi apară cartea de la Litera. Fii atent: trimite-o cu încăpăţînare la toţi cei cărora le-ai expediat şi *Simpleroze*. Nu uita de adresele pe care ţi le-am pasat atunci. Şi la alţii. Sînt absolut sigur că mulţi vor scrie despre amîndouă!

* * *

În rest, ce să-ţi zic? M-am ramolit. Poate că ne vedem în octombrie.

Cu prietenie,
Emil

22.IX.1978

Are o voce de catifea verde-muşchi!

Dragă Şerban,

Ţi-am scris şi ieri. Spre seară Mugur mi-a dat un telefon şi, printre altele, mi-a zis că ai intrat în planul ferm pe 1979 cu cartea de eseuri. Dacă tu o definitivezi, ai şansă să apară în primul trimestru din 1979. M-am bucurat. Tot ieri am găsit, în sfîrşit, Planul la Facla şi am văzut titlul tău: Rozalbe, ba nu, *Alberoze*; e minunat. Dea Domnul să-ţi apară mai curînd. Acum trebuie să pui la punct o carte pentru 1980 pe care poate că tot Mugur ţi-o va scoate. Oricum, cea despre *Ion Barbu* numai la Cartea Românească trebuie s-o tipăreşti! Fii atent.

* * *

Nu uita: din piatră seacă 10 abonamente pentru *Echinox*.

* * *

Iartă-mă că am fost aşa telegrafic la telefon. Mă plictisesc certurile cu taică-

meu pentru plata convorbirilor.

* * *

Mii de sărutări licenţioase Miei. Are o voce de catifea verde-muşchi!

* * *

Dă-i telefon lui Mugur (dacă nu i-ai dat încă; numărul: 153861 – al meu 153387!!).

Cu prietenie,

Emil

P.S. Pierdusem numărul tău de telefon. A trebuit să i-l cer lui Călinescu, care, ca de obicei, a fost de-o lipsă de amabilitate desăvîrşită! […]

1978

Am intrat brusc în subiect şi ies tot aşa

Dragă Şerban,

Te rog să-mi împrumuţi 500 (cinci sute) de lei pe care *promit să ţi-i dau înapoi într-un timp nelimitat.*

Am mare nevoie. Tamara a fost repartizată la Coarnele Caprei (50 km de Iaşi). Ne vom instala acolo amîndoi. Am intrat brusc în subiect şi ies tot aşa! Fac măgăria asta sperînd c-o s-o înţelegi.

Banii, în cazul în care-i poţi găsi, trimite-i pe adresa din Iaşi.

Încă nu am reuşit să divorţez. Aştept de 4 luni răspunsul procuraturii!

Pe Mia o pup gingaş, pe tine te îmbrăţişez brutal.

Emil

10.IX.1979

P.S. I-am scris feroce lui Sorescu cu ocazia articolului lui privind cartea lui Grigurcu.

Am ajuns la dilema: sexul sau indexul?

Dragă Şerban,

Am primit azi, duminică, banii. *Eram sigur că-i vei expedia.* Întotdeauna cei ce nu au dau! Îţi mulţumesc foarte mult. Deocamdată am găsit o gazdă, trebuie lemne, trebuie (auzi!) să-mi sap o groapă în care să mă cac (nu-i closet acolo!), trebuie să pun portiţă la sobă (n-are, dom'le!) etc… Dar îi bag pe toţi în mă-sa şi, cu maşina de scris după mine (i-am făcut o baie de benzină), voi încerca să dau o carte lui Mugur pînă în februarie. Mort-copt! Însemnări, un fel de jurnal dacă vrei, sub titlul *Şezlong.* În chestia cu banii nu te simţi escrocat; eu am un văr la Timişoara, cogemitea director de fabrică (Guban), dar nu-i cer fiindcă-i tîmpit! Sub o zodie mai fericită ţi-i voi înapoia. Dar va trebui să ai geniul aşteptării!!

* * *

În faţa casei am o vie! L-am întrebat pe „om" cît scoate. 400-500 kg vin!!! Şi ce face cu el? Îl bea! Formidabil, ăştia beau cu butoaiele, nu cu kilele!

* * *

Cu sănătatea nu-s prea feeric. Mai mult, mi-a apărut ceva pe pulă! Dermatologii zic să tratez cu indiferenţă zganca. Dar cum să mă fut, Şerbane, că mă jenează, ca să zic aşa! Iată ce înseamnă să fii decapitat. Am ajuns la dilema: sexul sau indexul?

* * *

Cu poezia o duc nasol. Îmi ies numai sonete pornolirice. Am scris, dintr-un ciclu pe care-l proiectez în patru părţi, *Iubita se cacă.* Trebuie să mai scriu *Iubita se fute*, *Iubita se pişă* şi *Iubita mănîncă şi bea.* E normal, nu?

* * *

Te rog să citeşti scrisoarea şi Miei, cu glas tare. *Pentru demitizarea cuvintelor tabu*!!!

Te îmbrăţişează, cu un suflet portocaliu şi dovlecoid, al tău datornic şi prea scorburos

Emil

16.IX.1979

Bucata dintr-un sindrom de sexegenar atins la creier, ficat, pancreas, inimă şi cîte dracu’ mai sînt în mine

Dragă Şerban,

Îţi mulţumesc tîrziu (pe la 2-3 noaptea!) pentru cele două minunate cărţi căzute din cerul tău în singurătatea mea de brumar bolnav. Nu fi enervat pe mine. Luasem pe la ora 23 somnifere şi, culmea (culmea asta e deasă; mă stoarce, nu-s om toată ziua), m-am trezit după două ore jumătate. Da, la 1,30, da, tot eu ţi-am dat mai înainte telefon!!! Mă simţeam înfiorător şi (practic) chiar aveam nevoie de adresa ta. Pe parcurs ţi-ai revenit. Nu eram nici beat (nu mai beau), nici (cum ziceai) *nu-mi permiteam orice.* Pur şi simplu am dat telefon singurului om care, pînă la urmă, mi-ar fi înţeles… exact, prietenos, oboseala enormă, lehamitea, boala (sînt diabetic, Şerbane!), frica etc.

* * *

Apoi am bătut la maşină. Dar nu mi-a ieşit nimic. Drept care am transcris formidabila scrisoare a lui Baudelaire (către mama sa) din 6 mai 1861!!!

Iartă-mi impoliteţea. E, bănuiesc, un simptom, e bucata dintr-un sindrom de sexegenar atins la creier, ficat, pancreas, inimă şi cîte dracu’ mai sînt în mine.

* * *

Nu am glumit. Citesc cărţi despre fecioara Maria!

* * *

Degeaba m-ai muştruluit cu Andreea Marin. Ţi-am şi explicat. Cît despre sugestiile tale (de persoane cărora să le mai „dedic“), cred că nu le voi urma, vai!!! O să-ţi dedic ţie ceva, vreo chestie care e mai ca lumea. (Aş colabora la *Orizont*! E foarte bună revista.)

* * *

O să-ţi mai scriu. Acum e 9 dimineaţa. Mă duc după pîine (graham), ziare, cafea. Şi voi fi năuc toată ziua, Şerbane. Mi-i un dor enorm, infinit de tine. Ţii minte cum cîntam împreună cu Dimov şi dansam cu Nina Cassian toţi trei???

Pentru Mihăieş, Tolcea, Adriana Babeţi şi restul trupei, sănătate şi îmbrăţişări.

Te rog să mă scuzi,

Emil

30.IX.1999

*** 149 – număr care poate indica şi pe cel al ţîţelor prezente (una din femei, Reparata, avînd trei!).

**** De fapt, pe silabe.

Scrisori către Radu Petrescu

Toate scrisorile dumneavoastră trec şi prin paradis, unde sînt citite pe şest de îngeri

Mult stimate şi infinit iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, 7 iunie, am primit scrisoarea dumneavoastră scrisă pe întîi! Defecţiunea are loc la Bucureşti. Ştampila de expediere indică data de 5 iunie. Dar ce-a făcut această scrisoare timp de patru zile? Am impresia că există undeva o fisură în spaţiu şi că toate scrisorile dumneavoastră trec şi prin paradis, unde sînt citite pe şest de îngeri!

* * *

Chestia cu *instalatorii* e un fleac! În curînd veţi avea, ca-n Kafka, nişte *secundanţi* care vi se vor înghesui în pat, vă vor trage de creion cînd scrieţi, vor pune stăpînire definitivă pe aragaz şi frigider! Urmuzian mi se pare acel bătrîn ce dărăceşte lînă-n pod! Cum se numeşte? Şi nu prea înţeleg, deasupra dumneavoastră e un atelier de scărmănat lînă? Infernală invenţie. Şi delicioasă!

* * *

Abrutizat de meciurile pe care le-am văzut ieri la televizor, azi am ieşit în oraş şi mi-am umplut sacoşa cu: ceapă, salată verde, pătrunjel, *Misterele Londrei*, *Tirante el Blanco*. Îmi place să port vegetalele împreună cu cărţile. Ieri mi-am cumpărat *Un roman epistolar* (I. Negoiţescu – Radu Stanca) şi am îndesat peste dînsul, în plasă, flori de soc (pentru făcut suc!).

* * *

Aştept noi întrebări şi confirmarea angajării în *Acţiunea Vatra*!

Cu sufletul ca un profiterol,
Emil Brumaru

8.VI.1978

* * *

Pentru *Camera de la Dolhasca*:

În afară de becul atîrnat în mijlocul tavanului mai existau două surse de lumină: două veioze. Una se afla la capul meu, în partea dreaptă a lui, lîngă perete, pe marginea lemnoasă a studioului. Celaltă era, vara, pe un scaun aşezat la capătul patului din dreptul ferestrei fără gratii, iarna, pe un scaun dintre patul meu şi celălalt pat, apărut în locul dulapului mişcător. Veioza mea avea o pîlnie de hîrtie galbenă cu floricele pe buza de jos. Din cauza becului prea mare, cartonul pîlniei s-a ars cu încetul şi eu îl păstram aşa, aproape cenuşă, pentru a nu modifica lumina nici c-o nuanţă, deşi ea se schimba de la sine, fiind nevoită să treacă prin o cu totul altă substanţă decît cea iniţială, necarbonizată. Pocnetul întrerupătorului electric era sonor, decis, mortal!

* * *

A apărut deci un scaun care în planul trimis la început nu este, mi se pare, schiţat. Anume scaunul pe care stă vara a doua veioză. Îl însemn acum.

* * *

În camera din Iaşi mişcarea spiralată a plimbărilor, ducînd spre punctul demenţial, albastru, nu e singura. Mai există o plimbare pendulară între geam şi pătuţul lui Pufnei, aflat lîngă peretele paralel cu dînsul.

E.B.

Cartea să-şi *citească* autorul şi, ca desert, şi cititorul!

Mult stimate şi definitiv iubite domnule Profesor,

Am primit, sîmbătă, scrisoarea în care îmi puneaţi două splendide întrebări. Iată, s-au făcut, cu acestea, patru şi-mi dau seama, de abia acum, cît de stupide

au fost ale mele. Aproape că-mi vine să schimb interviul! Dar nu, este loc pentru altul! (Să nu uit: de ce nu-mi scrieţi nimic referitor la *acţiunea Vatra*? Ştiu, acum lucraţi la un roman, dar după aceea? Nu-i presant. Îl putem face oricînd pe schema acelui dialog care, de fapt, va fi tot un interviu, luat de mine Profesorului! Tăcerea dumneavoastră în această chestiune e bizaroidă!)

* * *

Un uriaş personaj de idilă? Iată ceva încîntător. Îl şi văd luînd o nimfă şi punîndu-şi-o, blînd, ca-ntr-un fotoliu, în ureche. Ea şi-ar freca sînii de timpanul lui emoţionat şi-atunci o muzică divină ar clocoti-n ţeasta colosală.

* * *

Duminică am primit scrisoarea cu „Je n'aime que Michtó!“ Într-adevăr, *Ochiul întors* e oribil! Sînt şi sadici la reviste, e incontestabil faptul!

* * *

Problema este cum să devină cititorul personaj, pentru a putea fi mîncat de un personaj-pesonaj, după ce acesta din urmă l-a înghiţit şi pe autorul-personaj. Adică, într-un fel, cartea să-şi *citească* autorul şi, ca desert, şi cititorul! Cu autorul se vede că-i mai simplu. Dar ce facem cu cititorul? O să mă gîndesc, o să mă gîndesc…

* * *

Motanul, melcii şi mărarul sînt în cărţile mele. Eu am „consumat spaţiul“ Dolhasca şi nu cred că, stînd acolo, aş mai fi putut scrie despre el. Poate că aşa, amintindu-mi, s-ar mai isca vreun vers. Dar subiectul e prea dureros…

* * *

Pentru *camera de la Dolhasca*:

Primind scrisoarea cu încă cele două întrebări, mi-am dat seama că pe schiţa mea nu am pus un element destul de important. Este vorba despre un fel de lădiţă cu care căram lemnele. De fapt nu o lădiţă. Să ne închipuim un paralelipiped căruia îi lipsesc trei feţe: cea de deasupra şi două de la capete.

În spaţiul creat se puneau lemnele şi se cărau de afară. Cu o mînă! În cealaltă mînă, arcuită, stivuiam, cît puteam ţine, alte bucăţi. Acest obiect, vopsit în negru, mi se pare, sta lîngă perete, în faţa sobei imense (sau a godinului, la început), pe o tablă bătută în podele cu cuie mari. Mai era şi un cîrlig lung, de scormonit jarul şi deschis uşiţa încinsă (sau capacul godinului) şi o lopăţică metalică pentru scos cenuşa.

Cu mari combustii,
Emil Brumaru

12.VI.1978

Scrisoarea în care doream să fiu mai fluture

Nepreţuite domnule Profesor,

Existînd pericolul de a cădea în capcana stilului dumneavoastră diamantin, voi căuta, programat, să fiu mai dezinvolt, mai vegetal, mai fluture. Pe de altă parte, trebuie să lupt cu o imbecilizare rapidă, groasă, ce m-a cuprins după terminarea interviului cu dumneavoastră. De vină şi e faptul că, tuşind (o veche sechelă a unei afecţiuni pulmonare cu nume romantic, contractată în studenţie), iau codenal, medicament ce are ca efect secundar o somnolenţă îndobitocitoare. Cafeaua văd că nu mă mai ajută.

* * *

La întrebări (aţi devenit un adevărat atelier de întrebări!) o să răspund fragmentar, urmînd să aduc completări cînd îmi mai sare ceva-n memorie. Voi considera interviul ca pe nişte teme pe care pot să dansez cu creionul oricînd îmi vine la grafit, ca să mă exprim aşa!

* * *

Fără să vă daţi seama (sau ştiaţi ceva!), mi-aţi pus una din cele mai dureroase întrebări posibile. E vorba de cea care priveşte abandonarea, ruperea în bucăţele sau incinerarea unei foi de manuscris. La şaptesprezece sau optsprezece ani

(nu-mi mai aduc aminte exact anul) mi-am ars toate manuscrisele într-o sobă de teracotă aflată într-o casă ce mai este şi acum, în Iaşi, pe strada Dobrogeanu-Gherea, numărul 30. A fost un act de un orgoliu nebun, regretat apoi toată viaţa. Vă asigur că *am avut* ce arde! Speriat de ce-am făcut (gîndul era mai dinainte, dar arderea propriu-zisă a fost declanşată de un fapt stupid), după vreo săptămînă, am transcris versurile cîte mi le aminteam şi le-am dăruit unei fete pe care o iubeam din liceu (actul arderii s-a produs în primul sau al doilea an de studenţie) şi pe care nu o mai văzusem de mult timp. Asta e prima parte din răspuns. A doua parte e consumată în anul 1975, cînd am *fugit* din Dolhasca, neluînd absolut nimic. Am aflat că manuscrisele mele au fost puse în nişte saci de hîrtie depozitaţi într-o cameră a noului dispensar. Erau un cufăr, două valize şi corespondenţa, masivă, cu cîţiva scriitori. Îmi pare rău că v-am îngrozit cu acest răspuns. Sper să nu fi dispărut nimic. Deci, o dată arzîndu-mi toate manuscrisele, altă dată abandonîndu-le, consider ruperea în bucăţele o treabă inutilă, asta o pot face cei care se gîndesc că după aceea, ei sau altcineva vor lipi bucăţelele la loc. Arderea, iubite domnule Profesor, arderea e cea mai eficace. Dacă mi-aş fi ars şi a doua oară toate manuscrisele, acum nu mai aşteptam să mi le aducă cineva, oricine, ci mă apucam disperat de scris.

* * *

Întrebîndu-mă ce esenţă foloseam pentru soba teracotală din Dolhasca, m-aţi pus din nou în încurcătură. Cu riscul de-a părea idiot, vă raspund cu toată sinceritatea: nu ştiu! Însă vă pot spune o serie de amănunte în ce priveşte aducerea lemnelor, stivuirea etc. Voi încerca mîine.

* * *

Iată că-n scrisoarea în care doream să fiu mai fluture, am fost cataclismic! Azi am cumpărat de la librărie *Uimitoarele peripeţii ale jupînului Antifer* de bunul Jules Verne! Trecînd prin piaţă, am răsturnat peste jupîn cîteva ridichi lemnoase şi iuţi!

Cu febră,
Emil Brumaru

14.VI.1978

Sufletul meu avid de zgomote mici

Mult stimate domnule Radu Petrescu,

Prefer să vă răspund pe partea zgrumţuroasă a filei; asperităţile îmi deviază dulce şi imprevizibil gîndirea. Acum cîteva zile, parcă prevăzînd întrebarea dumneavoastră referitoare la esenţa de lemn folosită pentru foc, îmi cumpărasem de la aniticariat *Cultura speciilor forestiere*, lucrare meticuloasă şi încîntătoare. Desigur, ea nu rezolvă neştiinţa mea ruşinoasă. Dacă stau şi judec (şi am făcut-o neîntrerupt de ieri pînă azi), cred că foloseam *fag*. Dar numai uneori. Trăiam într-o regiune forestieră. Exista un Ocol Silvic cu salariaţi de operetă (impresia era datorată uniformelor lor ştrengare şi, mai ales, pălăriuţelor frivole) şi cu berărie pentru personal. Nu totdeauna mi se aprobau trunchiuri. Luam atunci *grămezi* de crengi. Ele dădeau focului un fond de trosnituri delicate, parcă ar fi fost arşi pe rug îngeri prinşi în pat la şcolăriţele internatului local, destul de darnice, unele riscînd chiar eliminarea! Altădată luam, din depozitul aflat în perimetrul gării, *lodbe*, adică bucăţi de un metru, un metru şi ceva, de lemn oarecum uscat. Uneori cumpăram cîte un copac din pădure! După ce era tăiat la bază cu *drujba*, un aparat prelung ţiuitor, era curăţat de crengi şi totul pus în căruţe şi adus în curtea casei. Pentru că am început să spun, la gară era un mecanism bizar ce se numea *decojitor mecanic*. Lemnele, tăiate în bucăţi de un metru şi ceva, erau jupuite de vii de acest kafkian aparat. Ţin minte că am şi început o poezie:

„Iubita mea, sînt ultimul poet balcanic:
Primeşte un decojitor mecanic!“.

Dar nu garantez că erau exact aşa versurile.

(O, ştiţi ce mi-a scris M.R.P. cînd i-am trimis prima mea carte: *Versuri*? Că sînt ultimul mare poet *european*!!! Desigur, m-a măgulit exagerînd, dar ce fericit m-am simţit atunci.) Să nu deviez. Această întrebare mi-a scos din memorie încă un element netrecut pe schiţa camerei din Dolhasca. Lîngă soba monumentală, pe partea mai lungă a ei, era o buturugă cu labe, folosită drept scăunel de mine şi loc sfînt pentru pisici. Parcă văd şi o blană de iepure pusă pe dînsa, pentru giugiulirea contactului. Nu-mi dau seama cînd şi de ce a dispărut. Iar pe jos, tot lîngă sobă, era întinsă o blană enormă de urs. Pentru a aprinde

focul foloseam cîteodată, cînd lemnele erau prea ude (fiind tinere), ciocălăi luaţi de la gazdă. Ei pocneau ca obuzele-n poeziile de război feeric ale lui Apollinaire! Speriau pisicile, delectau sufletul meu avid de zgomote mici. Deocamdată atît.

Cu nebănuite taine,
Emil Brumaru

15.VI.1978

Mărarul e un alibi inatacabil

Mult stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, după ce v-am expediat scrisoarea vernil, am primit, cu bucurie, plicul dumneavoastră ale cărui margini îmi amintesc de bariera lîngă care stam la Dolhasca! E minunat că lucraţi la *Ce se vede.* E formidabil că v-aţi decis să-l daţi de mîncare pe autor unui personaj! Pînă la urmă, cine ştie ce se mai întîmplă. Am impresia că va ieşi o carte carnivoră!

* * *

Mărar, melci, motani. Elemente de bază. Da, brumarian e doar *mărarul.* Aici, într-adevăr, am dat lovitura! Nimeni nu a dăruit iubitei o umbreluţă de mărar, nimeni nu a încălţat pe cineva în mărar! Pare-mi-se că Fundoianu avea nişte „mărării“. Însă la mine *mărarul* devine esenţial. De fapt, visul meu a fost să scriu versuri „unde e totul proaspăt ca-n mărar…“. Delicateţea exactă a plantei, mirosul ei răcoros şi înţepător (amintind voluptăţi domestice deviate, vioi, în untdelemnul orelor de prînz, spre savori nebănuite), gustul gîdilicios, pervers, irigînd canale subţiri de plăcere cu limfa-i verzuie, sunetul neauzit pe care-l scoate vîntul din coroana lui fragedă, totul, pînă şi leşinul scurt pe care-l dă fecioarelor ce se apleacă pletoase şi cîrlionţate să-l culeagă, fac din mărar un alibi perfect. Al cui şi-n care încurcată afacere, nu vă pot spune. Ştiu doar atît, repet, că mărarul e un alibi inatacabil.

Cu mister,
Emil Brumaru

16.VI.1978

Aş dansa nesfîrşit, c-o plapumă roz în braţe, pe un ring de cristal

Nepreţuite domnule Profesor,

Între trei codenale (luate odată!) şi două cafele băute una după alta, sufletul meu tremură delicios, mărar topit în viciile anotimpului.

* * *

Aflu (la radio!) că în *Luceafărul* de azi s-a scris despre *Ocheanul întors*. La prînz voi avea revista şi mă voi repezi să văd ce şi cum.

* * *

Acoperişurile verzi, prăfuite, turlele Mitropoliei, dealurile îndepărtate, aproape gri.

* * *

Ieri, într-o cofetărie, am văzut o femeie frumoasă care se scărpina, pierdută, cu linguriţa între sîni!

* * *

Mă ridic în picioare lîngă birou şi văd jos, în curte, o scară sprijinită de casa din stînga. Nu urcă, nu coboară nimeni. Nelinişte vagă plus senzaţia tactilă (visată) pe care mi-ar da-o fuşteile scării pipăite cu talpa goală, într-o ascensiune spre absolutul streşinii! La acelaşi radio, un tangou nemărginit, uleios… Aş dansa nesfîrşit, c-o plapumă roz în braţe, pe un ring de cristal. Va trebui să scriu un tratat despre mărar în care să-mi toc mărut, cu cuţitul de bucătărie, gloria şi să mi-o presar meticulos peste răni. În cinstea mărarului reîncep Proust. Pe stradă trec femei caleşcoidale.

Cu un ev mediu plin de melci în suflet,

Emil Brumaru

17.VI.1978

P.S. Pentru *camera de la Dolhasca*:

Mai zilele trecute, în timp ce descriam o buturugă folosită drept scaun, mi-am dat seama de cea mai senzaţională omitere din schiţa camerei de la Dolhasca: *şezlongul*! Nu-mi explic cum de am putut să-l uit. Se afla aşezat paralel cu peretele larg al sobei, între aceasta şi masa de lucru, în faţa televizorului, dar nu prea aproape de el. Era un şezlong obişnuit, de grădină. Iarna îl ţineam în casă, în locul arătat, vara îl duceam în spatele casei, sub un păr, avînd, cam la cinci metri înainte, zidul unei magazii, netencuit, la cărămidă. Nu ştiu cînd mi-am cumpărat şi al doilea şezlong. Unul sta permanent în grădină, celălalt în casă sau, uneori, în iarba din faţa uşii de la intrarea în antreul-bucătărie (ce-mi completa locuinţa). O să fac altădată o schiţă clară. Şezlongul din casă (ca şi cel din grădină, din spatele magaziei) folosea la lectură şi, cîteodată, la vizionarea programelor de televiziune (rareori). Mi-l blocau pisicile şi trebuia, veşnic, să le arunc pe jos ca pe nişte mari fructe somnoroase, blănoase. Deşi ambele aveau nişte prelungitoare, nu le foloseam. În schimb, îmi aşezam în faţă un taburet pe care, printre cărţi şi ziare, îmi întindeam picioarele. Pe şezlong era, de cele mai multe ori, o pătură ce mă ferea de curenţii subţiri, vicleni, ce lunecau la cîţiva centimetri deasupra podelei. Şezlongul din cameră da un aer de vacanţă de vară permanent, chiar iarna!

Emil Brumaru

Pentru *mărar* voi folosi foiţe vernil, pentru *motani* albe

Mult stimate domnule Radu Petrescu,

Poştaşul meu e atît de mirat, în fiecare săptămînă, că sînt abonat la *Luceafărul*, încît, pentru a ieşi din uimire, are nevoie, cu regularitate, de o zi întreagă. Iată de ce ziarul apărut sîmbătă îl primesc duminică. În sfîrşit, un articol care se apropie de adevărata valoare a cărţii. Şi nu pe dinafară, ci pe *dinăuntru*, ceea ce-i onorabil pentru Dan Cristea. Comparaţia care se impunea, cu Marin Preda (deşi, vă amintiţi, eu am realizat-o de atunci cînd îl puneam pe Moromete să facă amor carnal cu Pamina!), s-a produs. S-a vorbit despre ceea ce eu numeam *neasemuita încredere în operă* pe care o dă cartea dumneavostră. S-au atins lucruri delicate, s-au desfăşurat în vînt cuvinte exacte, glorioase. Eu,

sincer, sînt mulţumit. Dar dumneavoastră, ca autor, cine ştie ce veţi zice! Uitaţi-vă bine la cele patru coloane şi gîndiţi-vă că aţi mai învins o revistă bucureşteană. Aşteptaţi provincia!

* * *

O, mi-am amintit, nu în iunie, ci în iulie o să apară la *Cronica* articolul despre *Ocheanul întors*. L.L. mi-a spus că a fost nevoit să-l amîne din cauza unor „numere speciale“. L-am ameninţat cu împuşcarea-n cord dacă nu se ţine de cuvînt. Dar se va ţine!

* * *

Pentru *mărar* voi folosi foiţe vernil, pentru *motani* albe, pentru *melci* sînt încă în dubiu!

Asigurîndu-vă că sînteţi la un milimetru de glorie,

Emil Brumaru

18.VI.1978

Cele două portrete ale sufletului meu

Nepreţuite domnule Profesor,

Azi, după ce am aruncat un plic pentru dumneavoastră într-o abisală cutie de lemn aflată în sala Poştei centrale (stau vis-à-vis de ea), întors acasă, am aflat scrisoarea pe care mi-aţi trimis-o pe 16 iunie. Sînt nevoit să fac două precizări cristaline.

1. Pînă la această scrisoare în nici una nu mi-aţi vorbit de *acţiunea Vatra*. Deci, după cele ce afirmaţi, s-a pierdut iar o scrisoare de-a dumneavoastră. (În paradis, desigur!)

2. V-am numit şi vă numesc Profesor pentru că:

a) îmi sînteţi într-adevăr profesor prin ceea ce scrieţi,

b) îmi place să vă numesc aşa, amintindu-mi de nişte dialoguri călinesciene apărute, de mult, la „Cronica optimistului“, în *Contemporanul*.

c) m-aţi numit şi dumneavoastră, mai înainte, Doctor! De unde urmează că

nu-i nici o aluzie la o aşa zisă neîndemînare şi pedanterie pe care afectaţi, cochet, a le avea!

* * *

Am în faţa mea o carte foarte interesantă: *Flagelul terorismului internaţional*. Apărută la Editura Militară.

* * *

Centrul sau centrii nervoşi ai dialogului? Va fi tot un interviu, îmi vine mai uşor. Întrebările fiind lungi, aparenţa de dialog va fi salvată. Chestia e, ce spunem? Bănuiesc că primele două-trei întrebări puse s-ar rostogoli de la sine.

* * *

Vreţi să mă faceţi să desenez? Nu mi-am făcut niciodată portretul, în schimb am folosit, mulţi ani, lîngă iscălitură sau chiar în loc de ea, o emblemă. Era un fel de înger care, de la o vreme, începuse să aibă aerul dezolat şi pleoştit al figurii mele!

Desigur, de cîte ori o făceam, ea căpăta altă nuanţă a tristeţii. În adolescenţă îmi făceam chipul sub forma unui crin! Un crin cu ochi enormi şi gura senzuală.

Diferenţa, după cum observaţi, între cele două portrete ale sufletului meu, la vîrste deosebite, e destul de mare!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

20.VI.1978

Sufletul îmi sfîrîie de plăcere

Mult stimate şi veşnic iubite domnule Profesor,

Azi, 21 iunie, încep o lectură grandioasă! Voi citi concomitent: Proust (14 vol.), Shakespeare (11 vol. plus cel de *Sonete*) şi *O mie şi una de nopţi* (14 vol.). Este marea mea descoperire. Pînă acum citeam cîte un autor, căutînd, mai

ales, izolarea, stratul protector pe care ţi-l dă o genială operă. Orice altă lectură crea spărturi. Acum, ca să întîmpin împlinirea celor 40 de ani în forţă, voi împleti într-un cuib personal: Proust, Shakespeare şi basmele arabe. Am început cu primul volum din Proust. Voi continua cu unul sau două din Shakespeare, voi adăuga, din cînd în cînd, cîte un volum din *O mie şi una de nopţi*. Va ieşi ceva colosal şi delicios, sînt sigur. Păcat că *O mie şi una de nopţi* e extirpată de acele fragmente de „obscenitate băsmuitoare“, cum se exprimă Negoiţescu în *Un roman epistolar*. Iar ediţia franceză nu o am. Dar nu-i nimic, imaginaţia mea le va suplini „cu asupra de măsură“! Sufletul îmi sfîrîie de plăcere gîndindu-mă la uriaşul tort ce-l voi realiza în cîteva luni, parcurgînd cele 39 de volume!

În delir,

Emil Brumaru

21.VI.1978

Tumba pentru musafiri

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Voi începe scrisoarea cu o observaţie prilejuită de proaspăta lectură a primului volum de Proust. Dacă dînsul a avut şansa acelor două fermecătoare direcţii: Méséglise şi Guermantes, noi, din păcate, nu avem decît, un timp destul de lung, Direcţia Presei!

* * *

Mă lăudasem că aş putea scrie despre pisici vreo douăzeci de pagini. Văd acum, cînd vreau să o fac, că nu-mi ies decît cîteva rînduri! V-aş putea doar comunica faptul că Scămoşilă făcea „tumba pentru musafiri“. Ce însemna asta? Cînd aveam un musafir, îi spuneam: „Scămoşilă, fă tumba pentru musafiri!“. Şi el, într-un fel indescriptibil, îşi lipea capul de podea, se da uşor pe o parte şi ajungea să se întindă total, cu lăbuţele în sus, stînd aşa cîteva clipe nemişcat. *Tumba pentru musafiri* era însoţită de un miorlăit de foarte joasă tonalitate. Lucru esenţial: Scămoşilă nu zicea *miau*, ci *mau*! ceea ce-i cu totul altceva, vă daţi seama. Voi reveni, în alte scrisori, asupra pisicilor, căutînd să fac şi o

paralelă cu cele baudelairiene.

Cu graţie,
Emil Brumaru

22.VI.1978

Un melc uriaş, bătrîn, oarecum blazat

Definitiv iubite domnule Profesor,

Marşul spre glorie continuă! Ieri, în *Flacăra*, articolul (cam descriptiv, nespunînd nimic nou) şi fotografia absolut formidabilă, pe care aş dori din toată inima s-o am. Mai rămîne, în Bucureşti, *Săptămîna* (care dă, în ultimul număr, titlul eronat al cărţii dumneavostră!!!) şi apoi provincia. (Să nu uit, în *Convorbiri literare* va scrie tînărul critic C. Pricop pe care, mi-a spus, l-aţi cunoscut la Cluj. Este *fascinat* – cuvîntul lui! – de personalitatea dumneavoastră, vă consideră *Cap de şcoală!* Cronica e programată pentru luna august, dacă nu intervine ceva neprevăzut.)

* * *

Vă sînt dator cu aproape toate răspunsurile, mai ales cel privind melcii, pisicile, mărarul. *Melcii.* În grădiniţa din faţa ferestrei cu gratii de la Dolhasca, într-o vară, a circulat mult timp un melc uriaş, bătrîn, oarecum blazat. Cam vreo două luni îl găseam în fiece dimineaţă pe sub o floare, pe lîngă vreo tufă. Şi brusc, după ce mă obişnuisem cu el, a dispărut. Pisicile îl ocoleau sfioase. Coarnele lui boiereşti erau cafenii. Am zis că era bătrîn pentru că părea ridat. Mă împrietenisem cu dînsul şi-am avut o uşoară tristeţe, dar permanentă, cînd n-a mai fost.

Cu stimă,
Emil Brumaru

24.VI.1978

Gloria luceşte din ce în ce mai puternic

Iubite şi stimate domnule Profesor,

Iată o veste de ultimă secundă dulce: se pare că în numărul *opt* al *Convorbirilor literare* va fi nu un articol despre cartea dumneavoastră, ci două! Vi se va discuta cartea în cadrul unei pagini intitulate „Biblioteca“. Al doilea articol e posibil să fie scris de un bucureştean. Aflu toate amănuntele de la C. Pricop care, după cum ştiţi, va scrie unul din cele două elogii! Veţi avea, deci, *o pagină întreagă* afectată (ce cuvînt!) *Ocheanului întors*. E minunat! Gloria luceşte din ce în ce mai puternic.

* * *

În numărul *şapte* (cel din iulie) acelaşi lucru i se va întîmpla lui Mircea Horia Simionescu. Şi lui i s-a consacrat o pagină de revistă. În iulie e posibil să apară şi nişte poezii de-ale soţiei mele, Tamara.

* * *

Ieri, întîlnindu-l pe L.L. şi somîndu-l să-mi spună data exactă cînd apare cronica despre dumneavoastră, a început s-o scalde în ape sălcii! M-am făcut pară lungă şi distrugătoare!

* * *

După cum vedeţi, o scrisoare în care nu răspund la întrebări puse, ci la dorinţe mute. Ieri, dintr-o eroare, am fost la Mirceşti. Clujenii tineri mă iubesc (cu dînşii am fost), dar nu renunţă la ideea că ei sînt cu mult mai formidabili. Ion Pop nu a fost. Mi s-a spus că are greutăţi (din cauză că *Echinoxul* a fost lăudat unde nu trebuie!) cu scoaterea următoarelor numere!

Cu graţie şi-o undă de nelinişte,

Emil Brumaru

25.VI.1978

Primit geniala carte

Iubite domnule Radu Petrescu,

Cred că aţi observat cum şi-a început, în ultima *Flacăra*, articolul adorabilului Mircea Iorgulescu. Sînt mîndru că, iertaţi-mi orgoliul, am mirosit primul importanţa extraordinară a *Ocheanului întors*! Toată critica nu face decît să confirme telegrama mea care începea, vă amintiţi?, aşa: *Primit geniala carte.*

* * *

De o săptămînă mă simt cu adevărat prost. Primele zile ale săptămînii, mai ales, au fost infernale. Nu pot citi nimic. Stau cu volumul al doilea din Proust, la aceeaşi pagină, trîntit în fotoliu şi fac, mintal, versuri ce încep cu „De-aş avea o sumă fabuloasă…“. V-am şi trimis vreo cinci, mai pudice. Celelalte sînt prea crude. Nici nu mi le-am trecut pe hîrtie!

* * *

Îmi scrieţi rar. O scrisoare pe 16, una pe 22, poate că azi, pe 30, voi mai primi ceva. Ce faceţi, *ce se mai vede*?

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

30.VI.1978

„Ghetele-s Budai-Deleanu!“

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

După ce am expediat recomandat (o funcţionară grasă, albă, ca o înecată, mi-a atras atenţia că trebuie pus şi sectorul) încă două variante de răspuns la întrebarea referitoare la modul de întrebuinţare a unei fabuloase sume, la prînz, am primit scrisoarea dumneavoastră din 27 iunie. Reconfortantă! Da, acesta e cuvîntul. De cîte ori citesc rîndurile scrise exact, atent, frumos, îmi vin în fire şi-mi zic, nu-i nimic, încă nu-i totul pierdut.

* * *

Dacă aţi spus tot ce doreaţi, puneţi punct şi trimiteţi manuscrisul la tipografie. În două-trei zile apare volumul, ca de obicei, hm!!!

* * *

Mi-am făcut, zilele astea, corectura la *Adio, Robinson Crusoe*. O mie de greşeli! Şi ce gust fad mi-a lăsat cartea.

* * *

În mare revenire de formă, am reluat Proust. Îmi place să citesc cîte o frază de zeci de ori. Cam aşa cum ai apăsa două clape de pian la nesfîrşit.

* * *

Mi se pare atît de bizar cînd spuneţi că aveţi doi copii care, unul, a făcut armata, celălalt şi-a terminat bacalaureatul! Doamne, dar eu am o fetiţă de doi ani şi cinci luni! Despina (numită în intimitatea castelului Pufnei) a proferat azi-dimineaţă, de pe oliţă, următoarea chestie de-un avangardism total:

„Ghetele-s Budai-Deleanu!“.

Bănuiesc aici o maşinaţiune de-a soţiei mele, Tamara, care, probabil, a exersat cu ea, pe ascuns, maxima urmuziană. Oricum, a fost de efect.

* * *

Primesc de la Ion Pop cîteva rînduri în care-mi spune că v-a ascultat dorinţa de a scoate un pasaj etc. Dar despre ce-i vorba, în fond? Nu cumva, fără ca să ştiu eu nimic, modificaţi interviul? Dumnezeule, dar asta e inadmisibil!

* * *

Azi mi s-a întîmplat ceva curios, am observat o doamnă care, crezîndu-se singură, se scărpina între omoplaţi cu atîta furie păsărească, încît am avut impresia că-i un animal gata să cîrîie! M-a speriat profund. Ghearele ei erau ojate violent şi, cînd m-a văzut, nebănuind că eu o zărisem mai dinainte, a surîs serafic. Brrrrr!!!!!

Cu stimă şi graţie,

Emil Brumaru

1.VII.1978

Poezie care apare şi dispare într-o clipă

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Primind scrisoarea dumneavoastră de pe 28 iunie, am stat, ca de obicei, un timp cu ea nedeschisă, întins în fotoliu, încercînd să ghicesc ce-ar putea conţine. Apoi am citit-o şi am dat fulgerător telefon la *Cronica* şi la *Convorbiri literare* pentru a afla adresele cerute. Vi le anexez pe hîrtie portocalie.

* * *

Este ciudat: Bassarabescu a fost încîntarea pubertăţii mele. Aveam o ediţie cu copertă galbenă şi-l citeam şi răsciteam la nesfîrşit. Tot atît de ciudată e şi, deodată, ruperea oricărui contact cu scrierile lui. Îl voi reciti neapărat. Ne-a-părat.

* * *

Din Şerban Foarţă mi-a plăcut foarte mult şi *De vorbă cu florile*. Este, cred, o definiţie graţioasă a inspiraţiei şi a poeziei lui, în totalitate; poezie care apare şi dispare într-o clipă. *Baioneta* e exemplificarea strălucită a acestei definiţii. Foarţă trebuie iubit!

* * *

Eu, refăcut, citesc din Proust ca din mărar!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

3.VII.1978

Cele două coapse se întîlnesc la *infinit*!

Iubite domnule Profesor,

E spre seară, cele patru cruci ale Mitropoliei sclipesc divin, păsări ciripoidale străbat aerul uşor, răcorit. Am citit puţin Proust, întins în fotoliul galben. Apoi cîteva pagini din *Ocheanul întors*. De cîte ori iau în mînă cartea

dumneavoastră, o linişte luminoasă îmi umple sufletul. E limpede şi grea ca un cristal tăiat exact de îngeri. Chiar şi defectul pe care-l prezintă (paginile 353-368 sînt de două ori legate!) mă încîntă ca un mic viciu, anume lăsat în masa transparentă, pentru ca descompunerea razelor să nu urmeze chiar legile fizicii, ci pe cele ale plăcerii. Pentru că este o plăcere indescriptibilă să citeşti, într-o carte, aceleaşi pagini, parcurgînd, de fapt, altele!

* * *

Continui scrisoarea într-o dimineaţă leşinată, cu păsări mute şi cruci cenuşii. Dar cît de frumoase sînt, în schimb, femeile văzute la ora asta. Mai au o urmă de somn, de voluptate visătoare în mersul lor imperial. Am mai spus-o şi-o mai spun: ele sînt faţă de bărbaţi cum e geometria lui Lobacevski faţă de cea a lui Euclid, adică cele două coapse se întîlnesc la *infinit*!

* * *

Fotografia dumneavoastră, pusă în bibliotecă, acoperă un volum de Macedonski şi unul de Heliade-Rădulescu. I-am lăsat numai fruntea, ochii şi nasul! Gura e acoperită de *Ţara zăpezilor* a lui Kawabata şi *Speranţa* lui Malraux, aşezate, aceste volume, orizontal!

Cu stimă şi graţie,
Emil Brumaru

5.VII.1978

Motanul, blănos, purtînd bijuterii în dinţi, blond (căci oxigenat!)

Iubite domnule baron,

Azi-dimineaţă, după ce mi-am expediat c-un şut nervos valetul care-mi încurcase şireturile portocalii cu ultimele acte de proprietate (valet ce, de fapt, e o tînără de treisprezece ani, în travesti, cu mustăcioara delicat trasă-n funingini moi şi sînii – absolut rozbombaţi a desfrîu! – aplatizaţi de-o scîndurică de brad strînsă-n frînghioare tăioase de toracele zvelt), mi-am privit mult timp sufletul în luciul vechii spade moştenite, din tată-n mamă, de sute de ani. Curios, începe

să semene cu Urmuz!

* * *

Aţi observat că în una din poeziile *De-aş avea o sumă fabuloasă* există toate cele trei elemente ale unei mai vechi întrebări de-ale dumneavoastră? *Mărarul* apare, împletit sadic, în şfichiul unei biciuşti cu care molestez subţire coapsele unor femei înhămate pe viaţă la caleaşca mea cu blazon de bulion. *Motanul*, blănos, purtînd bijuterii în dinţi, blond (căci oxigenat!), pare a-mi păzi „onoarea şi bagajul“, cînd, în fond, nu face decît, puternic drogat cu praf de cimbrişor şi sclipiri de pietre preţioase, să-mi reprezinte, exteriorizată, lenea princiară. În sfîrşit *melcii*, pe care-i dau ca de mîncare, la popasuri, femeilor exacerbate spumos de trapul mărunt al dorinţelor lor veşnic călătoare: *tain sfînt*.

* * *

Folosind *telefonul*, această invenţie care mă uimeşte permanent, am transmis domnului L.L. vestea că doriţi să colaboraţi cu un text despre nişte traduceri. A fost încîntat. Probabil că în momentul cînd veţi primi scrisoarea, el vă va fi dat demult un telefon. (I-am strecurat prin sita aparatului numărul delicios: 111990!!!)

* * *

Scrisoarea către domnul L.L. este *magistrală*. Curios dacă el vă va răspunde. Ştiţi de ce mă îndoiesc? Pentru că e prea frumoasă, prea exactă! Va fi, cum am fost şi eu ani de-a rîndul, inhibat…

* * *

Foarte grea întrebarea privind *punctul demenţial*. Aproape că-mi vine să spun ce se vede pe geam, acum, ca să scap de dînsa! Deocamdată doar atît: mărimea punctului ce indică veşnic enorma cană de cafea vrea să echilibreze *punctul demenţial.* Uneori reuşeşte, uneori nu. Altceva: mişcarea este desigur centripetă. Apoi exploziv-centrifugă! Sursa de lumină se află puţin la stînga şi în spatele *punctului demenţial*.

Cu stimă şi graţie,
Îngerul marchiz Brumaru

7.VI.1978

Cîini în loc de sîni, altădată, acum, pod în loc de pet

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Tot aşteptînd să-mi treacă o ciudată stare de somnolenţă, însoţită de dureri de cap şi totală lipsă de chef, au trecut zilele, iată! Sîmbătă am primit, dimineaţa, scrisoarea în care mă întrebaţi ce pictor prefer şi despre muzică. După-masă o telegramă stupefiantă m-a scos din letargie pentru cîteva minute. Apoi am căzut din nou în fotoliu, rotind în minte cuvintele dumneavoastră bune. Credeam că-mi voi reveni şi am tot amînat să răspund. Văd însă că se îngroaşă gluma şi mă grăbesc să vă anunţ o posibilă pauză în corespondenţă în cazul în care mă voi interna. (Pentru ce? Nu ştiu! Dar nu sînt sănătos, e lucru cert. Poate că mă aflu în acel punct demenţial şi nu-mi dau seama!) Am şi început un tratament, dar am impresia că nu pe cel adecvat. Desigur, m-am dus la doctor. Dar doctorii sînt atît de ignoranţi!

* * *

Vă rog să tăiaţi din exemplarul dumneavoastră poza mea de spînzurat. Jur că e trucată!

* * *

Şi-ncă ceva esenţial. În ultima poezie, în ultimul rînd, se va citi în loc de *pod*, *pet*, acesta fiind cuvîntul din manuscrisul meu. Şi cu pod e drăguţ, dar mai este un pod în primul distih şi apoi se cam schimbă sensul *dispariţiei* poetului.

Deci rîndul final e:

„În ceaţa unui pet trandafiriu“.

Am impresia că greşeala a fost a vreunei dactilografe care a crezut că *pet* nu-i cuvînt, ci mireasmă! Sau poate că a intervenit cineva care ştie ce-i petul: un pîrţ neaoş! Oricum, o dată, în *Tribuna*, cîini în loc de sîni, altădată, acum, pod în loc de pet. Iată cum se poate transforma un stil!

* * *

La telefon, Şerban Foarţă îmi spune că citeşte cu o imensă nostalgie cartea dumneavoastră, *Ocheanul întors*. Pasajele, zice el, în care descrieţi cerul îl fac să aibă un infinit transport spre puritate şi o mare durere că n-o mai poate ajunge.

Cu aceeaşi apăsare pe creier,
Emil Brumaru

11.VII.1978

Acea ciudată plăcere de-a scrie şi gîndi texte absolut nepublicabile

Iubite şi stimate domnule Radu Petrescu,

Am primit ieri, 12 iulie, scrisoarea dumneavoastră de pe 4 iulie. Bănuiesc că aţi pus-o la poştă după vreo 5-6 zile de la scrierea ei. Cele şapte puncte sînt extrem de preţioase (cu excepţia ultimului; dacă aş avea o sumă fabuloasă – pe care mi-aţi dărui-o –, nu aş mai scrie un rînd, ci m-aş ocupa cu ceea ce aş fi scris, neavînd-o!). Desigur, am citit imediat pasajele indicate şi am rămas încîntat. Mi-am amintit de acei pictori ciudaţi care, din peisaje, scoteau cîte un chip sau un trup omenesc, potrivind în aşa fel un deal, încît, dacă erai mai atent, observai că-i de fapt o sprîncenă a unei femei uriaşe, tolănite destul de indecent. Voi citi de-acum cu un ochi avizat întreg *Ocheanul întors*, pentru că s-a putea ca şi inconştient dumneavostră să fi făcut astfel de texte cu dublă, triplă semnificaţie.

* * *

Dar mai există un fel de a fi infernal. Anume de-a spune exact gîndurilor pe nume. Şi-atunci, vai, nici cel mai indulgent editor nu poate face nimic. Nu rămîne decît şansa de-a fi citit în cabinetul secret al literaturii de cei cîţiva care pot ajunge la manuscrisele rău famate. Şi asta dacă între timp manuscrisele nu dispar în vreo colecţie particulară!

* * *

Dar să ne apropiem de *punctul demenţial*. Cred că el reprezintă, pentru mine, de cîţiva ani buni, acea ciudată plăcere de-a scrie şi gîndi texte absolut nepublicabile. Sau, în cel mai fericit caz, publicabile peste cîteva sute de ani, cînd limba română nu va mai fi speriată de cuvintele fragede şi de gîndurile proaspete. S-ar putea să fie o stratagemă a lipsei de talent chestia asta! Adică scriu lucruri nepublicabile pentru că, vai, cele publicabile sînt proaste! Mă rog, nu ştiu exact ce se întîmplă. Totuşi, dacă un *pet* nu poate apărea decît transformat în *pod*, atunci, pentru numele lui Dumnezeu, ce ne facem cu cuvintele esenţiale, repetate de toţi, de mii de ori, în gînd, în fiece zi, dar, din păcate, scrise doar de elevii bulionarzi, turbulenţi, cu creta, pe garduri! M-am izbit, acum cîţiva ani, în modul cel mai dureros, mai dramatic pentru mine, de această problemă *literară*! Vă puteţi închipui apărînd în *România literară* un sonet ce-ar începe aşa:

„Tamariuşka, ţi-e curul bogat ca un nămete
De nea strălucitoare căzută lin pe pat…“.

Nu! Cu toate că, după mine, versurile sînt *frumoase!*

Cu graţie,
Emil Brumaru

13.VII.1978 (scrisoare netrimisă)

De azi înainte nu-mi voi mai închipui altfel un autobuz decît ca pe un uriaş membru viril!

Iubite domnule Profesor,

Bineînţeles, am citit imediat textele indicate şi am fost încîntat. Voi fi, de acum, foarte vigilent la tot *Ocheanul întors*, pentru că s-ar putea ca şi *inconştient* să fi creat rînduri cu semnificaţii duble sau triple. Cele semnalate de dumneavoastră mi-au amintit de acei pictori care înfăţişează un chip sau un trup omenesc cu ajutorul unui peisaj. Dacă te uiţi mai atent, vezi că un dîmb e de fapt sînul stîng al unei fecioare trîntite pe-o rînă în aşa fel încît o cărare ondulată indică linia şoldului trîndav, răscopt în plăceri aşteptate. Desigur, la

dumneavoastră peisajul e infinit mai delicios şi neaşteptat în graţia exactă a jocului dintre posibilităţile de lectură. De azi înainte nu-mi voi mai închipui altfel un autobuz decît ca pe un uriaş membru viril! Ca să nu mai vorbesc de mirificul efect meteorologic al trecerii Corinei, ba nu, al unei femei ce seamănă cu Corina! Cît despre acele maluri împădurite, „de privit la lumînare“, entuziasmul meu sparge, precum mercurul, termometrul!

* * *

Cele şapte puncte sînt foarte adevărate. Totuşi, dacă în franceză, un text infernal sună graţios, în română, poate şi din cauza lipsei de talent a celor care încearcă astfel de jocuri ilicite, totul cade foarte uşor în vulgaritate. Trebuie o foarte mare cunoaştere a limbii, o nonşalantă detaşare estetică de prejudecăţile curente şi, cred, multă ironie şi umor destul pentru a scrie, chiar a citi asemenea texte. Ale dumeavoastră sînt totuşi scrise cu „autobuz“ şi „peisaj“ etc. Dar ce te faci cînd vrei să foloseşti cuvîntul fraged şi gîndul mustind de prospeţime? Ce te faci cînd, consumînd oarecum toate cuvintele obişnuite, vrei să experimentezi şi pe cele atît de ocolite şi-n fond atît de des gîndite? Pentru a nu vorbi în gol, ar trebui să dau un exemplu. Ce fac, cum stric un vers care-mi iese bine, închegat din asemenea cuvinte? V-am cerut să-mi procuraţi Apollinaire pentru că el, uneori, în scrisorile către Lou, se apropie de ceea ce aş vrea să fac eu. Şi uneori, nemernicul de mine, am şi făcut! Şi iată că ne apropiem, cu paşi mici, dar siguri, de *punctul demenţial*.

Cu stimă şi graţie
Emil Brumaru

13.VII.1978

Crăpăturile pămîntului, firele de iarbă, firele de paie, pietrişul terasamentului căii ferate

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Caut să scăp de starea de buimăceală ce mă ţine, cu tenacitate, de vreo două săptămîni, într-un fel de plutire pe deasupra lucrurilor, gîndurilor, vieţii. Aş

dormi tot timpul, dar, noaptea, dorm prost! Voi sfîrşi prin a-mi face fel de fel de analize, eu, care-s împotriva căutării cu lumînarea a unei boli. Dar e prea de tot. Sînt împiedecat în lectură, sînt împiedecat în scris. Iată, e ora zece dimineaţa şi după vreo zece pagini din Proust parcă aş fi citit un secol! Şi, Dumnezeule, cît de mult îmi place să citesc în neştire, uitînd timpul, locul.

* * *

De răspuns (să nu uit) la întrebarea despre pictură. Ar trebui dezvoltate punctele:

1) Obsesia luminii (o am şi acum)

2) Soliditatea obiectelor (cana ca turn)

3) Semnificaţia pierdută chiar în momentul în care aveam impresia că o descopăr în: crăpăturile pămîntului, firele de iarbă, firele de paie, pietrişul terasamentului căii ferate (cînd mă plimbam); în general…

Cu stimă şi păpădii,

Emil Brumaru

14.VII.1978

O clipă am fost tentat, fie ce-o fi, să-i rup bluza vernil şi-apoi să mă duc la balamuc

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Am primit ieri scrisoarea dumneavoastră de pe 10 iulie. Pare exagerat, dar zilele în care soseşte cîte un plic cu marginile-n roşu, alb, albastru capătă, brusc, o lumină blîndă, primitoare.

* * *

Dar să vă dau ultimele veşti. Am fost la *Convorbiri literare* pentru a corecta poeziile ce mi se promisese că vor apărea Tamarei în numărul şapte. Degeaba! Poeziile nici nu au fost date de inimosul nostru Horia Zilieru lui Corneliu Sturzu la citit! În schimb, am văzut pagina consacrată domnului Mircea Horia Simionescu. Sînt două articole. Primul de Mircea Iorgulescu, al doilea de Val

Condurache. În dimineaţa în care revista va fi pe piaţă, voi trimite două exemplare domnului M.H.S.

* * *

A treia veste, neplăcută, este că pagina ce trebuia să fie în numărul opt cu dumneavoastră va fi folosită pentru o apariţie ieşeană, *Convorbiri literare* vol. II. Este vorba de un volum ce reproduce, selectiv, texte din vechea revistă. Deci despre *Ocheanul întors* se va vorbi în numărul nouă. M-am iritat. Dar ce importanţă are iritarea mea? Îl voi bate la cap pe C. Pricop pînă o să înnebunească! Numai că el e doar un redactor al acestei reviste. Iar cu şefii nu sînt şi nu pot fi decît „nervos“, ceea ce ar strica mai mult. Aşa că o să aşteptăm luna septembrie.

* * *

Domnul L.L., luat prin surprindere, ieri, mi-a spus că încă nu v-a vorbit la telefon, dar că etc. *Trimiteţi imediat textul (sau textele) despre traduceri*. El s-a bucurat real că vreţi să colaboraţi la *Cronica*, dar, văd, evită să vă telefoneze. Cronica la *Ocheanul întors* va fi cam tot aceea de la radio, numai că mai amănunţită, mi-a zis dînsul. A primit scrisoarea dumneavoastră. Mi-a făcut o scenă! Că de ce n-am publicat în *Cronica* poezia dedicată dumneavostră, cea apărută la *Luceafărul*!

* * *

Azi, o întîlnire plăcută cu Mihai Dinu Gheorghiu, unul din puţinii oameni cu care îmi place să vorbesc. Desigur, sînt gelos! Aţi fost cu el la o expoziţie, aţi mîncat lucruri delicioase la nu ştiu ce bombă celebră etc. etc. Iar eu stau aici şi mă chinui cu Proust!

* * *

Dar să nu uit. La prînz, fiind cu M.D.G., zăresc o femeie cu nişte sîni cosmici! O clipă am fost tentat, fie ce-o fi, să-i rup bluza vernil şi-apoi să mă duc la balamuc!

Cu graţie,
Emil Brumaru

15.VII.1978

Pînze pe care aşezam cuvintele exact ca pe culori

Iubite domnule Profesor,

Am primit ieri telegrama dumneavoastră îngrijorată şi, totodată, încurajatoare. Sănătatea mea este ciudată! Cînd nu mă doare burta, încep să tuşesc. Cînd nu tuşesc şi nici altceva nu-i prea supărător, o stare tîmpită de ameţeală, de plutire, de lehamite etc. îmi aduce trupul pe culmile exasperării. Bineînţeles, dacă nu mi se umflă, între timp, un ochi cît ceapa! Mă mîngîi cu gîndul că sînt nevrozat şi-i dau înainte. Dar iată, vorbesc cît mai puţin ca să nu-mi irit tusea. Dar iată, nu mai pot bea cafea. Dar iată, stau cam lat şi citesc, pentru că trebuie să citesc, *O mie şi una de nopţi*.

* * *

Pentru a vă da mai bine seama de ce simt, vă trimit o poezioară care caută să descrie starea de plutire pe care o încerc.

* * *

Am rămas în urmă cu răspunsurile. Cea referitoare la pictură mă atrage în mod deosebit. A fost o vreme cînd sufeream că nu-s pictor! Unele poezii le *lucram* ca pe nişte pînze pe care aşezam cuvintele exact ca pe culori. O să revin asupra întrebării.

* * *

Ce-aţi mai făcut cu romanul? Îmi place din ce în ce mai mult acest titlu: *Ce se vede* !

Cu graţie,
Emil Brumaru

18.VII.1978

Aş da un milion de fluturi, plus toate bijuteriile familiei mele domnitoare

Iubite domnule Radu Petrescu,

Singur-cuc (părinţii, soţia şi fetiţa au plecat la Curtea de Argeş), stau toată ziua întins în pat şi citesc *O mie şi una de nopţi*, mănînc brînză de vaci şi, cu telefonul închis şi uşa încuiată, mă simt ca Robinson Crusoe ce-ar pune la cale, pe insulă, haremuri harnice-n şolduri.

* * *

Am aflat cu întîrzîiere (nu-s abonat la nici un cotidian) că domnul Mircea Horia Simionescu a primit premiul Academiei pentru *Jumătate plus unu*. „Spiritul tîrgovişte an“ a căpătat o nouă strălucită confirmare. Transmiteţi-i saltul meu de doi metri prilejuit de bucuria veştii.

* * *

Ce fojgăială de fetişcane „frumoase ca luna“ în *Halima*! Şi toate au mijlocul aşa de subţirel, încît te miri că nu-i rupt de greutatea macră a mirobolantelor popouri radioase care atîrnă, ca de un fir de aţă, în zarea-nfocat-erotică a poveştilor viclene.

* * *

Vă conjur, nu uitaţi de Mardrus! Nu cunoaşteţi un anticar vestit care, pe clipă, pe dată, să-mi facă rost de ediţia în şaisprezece volume? Aş da un milion de fluturi, plus toate bijuteriile familiei mele domnitoare! O, să am în mîini cărţile grele, legate trainic, strînse-n chingi de piele argăsită-n rouă, pline de toate comorile adolescenţei lumii! N-aţi putea pune un cuvînt, rar ca o piatră de ametist, în faţa ochilor domnului Radu Berceanu*, pentru mine?

Căci Allah este veşnic!

Emil Brumaru

19.VII.1978

Voi deveni burlan de marmură albastră, sau zid de cărămidă, sau pistil de crin

Iubite domnule Profesor,

Allah e în ceaşca mea de cafea fără zahăr de pe strada Cuza Vodă, numărul 6; Allah e în ce se vede pe strada Pitar Moş, numărul 23; Allah e în nesfîrşitele primejdii de pe strada Belgrad, numărul 3; Allah e pretutindeni; binecuvîntată fie ubicuitatea lui de mărar celestial şi-n veci preamărit numele-i pe care, inspirat, îl voi rima cu cel mai tandru almanah! Căci ochiul lui aude şi nara lui vede, şi urechea lui miroasă, iar papila lui gustativă, oh! papila lui gustativă pipăie cele mai pline de franjuri şi diamanticale, cele mai longiline şi mai bombate, pe ici, pe colo, fetişcane babilonice! Şi gîndul său e proaspăt ca miezul harbuzului rece, şi dorinţa sa se prinde, feciorelnic, precum smîntîna pe gura ulcioarelor vieţii, şi roua sa e get-beget nebună cînd se aşază, oh! mai rotundă chiar şi decît sfera, pe sînii şi pe coapsele crăpate ale femeilor între 30 şi 40 de ani! Ci eu veşnic îmi prăjesc pîinea mea albă, mănînc brînză de vaci şi sînt somnolent ca un taur scopit! Dar Allah fiind colosal, voi termina odată cu toate şi voi putea să levitez, nestingherit de nici o gravitaţie, peste mii de haremuri îngereşti, fotografiind delicioase imagini! Şi-atunci, abia atunci, voi înţelege rotunjimea! Şi orbit de prea grea ştiinţă, înfrumuseţat cu însăşi frumuseţea şi-nfrăgezit cu însăşi frăgezimea, voi deveni fîntînă, pulbere sau nor, voi deveni burlan de marmură albastră, sau zid de cărămidă, sau pistil de crin!!! Salamalek!

Din haremul din Iaşi,
în 20 ale lunii iulie, 1978
Emil Brumaru

Să-mi trăsnească şi mie o ştampilă-n moalele capului

Mult iubite şi stimate domnule Radu Petrescu,

Ieri am primit scrisoarea dumneavoastră scrisă pe 14 iulie. Probabil că tot ieri, spre seară, a venit şi telegrama pe care însă am luat-o din cutie de-abia azi, 20 iulie, pe la prînz, cînd am coborît. Sînt bucuros că aţi găsit plăcută povestea.

Pînă acum nu am citit-o nimănui. Sînteţi primul ei critic telegrafic!

* * *

Nu înţeleg de ce vă simţiţi atît de plictisit (şi turbat totodată!) pe ţărmurile romanului dumneavoastră. Ce s-a întîmplat? Nu mai vedeţi nimic? N-aş crede. Ca exemplu de stil, ca lecţie aş zice, stă prima frază a ultimei dumneavoastră scrisori. Cu cîtă eleganţă sînt aduse trei momente de timp diferite laolaltă, ca să nu mai vorbesc de pesonajele care mişună în numai spaţiul celor cîtorva rînduri: dumneavoastră, M.D.G., funcţionarele stranii de la poştă, eu.

* * *

Ca să nu uit. La poşta de aici, cea centrală, există o funcţionară extrem de frumoasă care lipeşte timbre şi pune ştampile cu atîta lîncedă senzualitate, încît deseori am fost tentat să-mi bag capul prin ghişeul de sticlă ca să-mi trăsnească şi mie o ştampilă-n moalele capului. Aş muri, în felul acesta, eroic!

* * *

Aţi trimis textul domnului L.L.?
Cu stimă şi diazepam-pam-pam,
Emil Brumaru

20.VII.1978

Aproape că mi-a înţepenit mîna de tristeţe

Iubite şi stimate domnule Profesor,

Am primit scrisoarea dumneavoastră tristă. Întîmplarea face ca nici eu să nu fiu prea vesel: am terminat un tratament, am început altul, lucrurile nu-s clare etc.

* * *

Desigur, este neplăcut să cazi la un examen din cauza a şaisprezece sutimi.

Dar nu-i chiar catastrofal. Fiica dumneavoastră va da din nou la anul şi va intra sigur.

* * *

Nu ştiu cînd vă voi mai răspunde la ultima întrebare, cea privind punctele şi planetele. Acum nu mă simt în stare.

* * *

De la domnul Ion Pop primesc o scrisoare în care-mi spune că, cel tîrziu pe 10 august, va apărea *Echinox* 6-7. Interviul pe care vi l-am luat este deja corectat şi, zice dînsul, e minunat.

* * *

Adio, Robinson Crusoe a plecat la tipografie. Mugur mi-a spus că s-ar putea să apară într-o lună. Dar n-ar fi exclus să aştept trei! Ştiţi cum e.

* * *

Aproape că mi-a înţepenit mîna de tristeţe.

Cu stimă şi pietenie,
Emil Brumaru

26.VII.1978

Necitind, nu-mi pot stăpîni frica

Iubite domnule Radu Petrescu,

Ce aş putea să vă spun? Aveţi toată compasiunea mea. Eu însumi mă simt destul de prost şi văd că nu mai este cazul să amîn un contact, mai neplăcut decît orice îmi este pe lume, cu medicii. Deocamdată fac un tratament, dar gîndurile mă rod şi nu-mi dau deloc pace. Se mai întîmplă că nici fetiţa mea nu-i acasă şi un dor necunoscut pînă acum îmi arde uneori ochii fixaţi, cam toată ziua, pe geamul prin care, culcat, văd cerul, norii, păsările.

* * *

Nemaieşind de o bună bucată de timp decît pînă la poştă şi înapoi, nu m-am mai întîlnit cu nimeni cunoascut. C. Pricop îmi spusese că se va duce la Bucureşti şi vă va da un telefon. Aşa a fost? Soţiei mele îi vor apărea versurile, probabil în numărul 8 al *C.l.*

* * *

Ceea ce e cel mai rău e că, necitind, nu-mi pot stăpîni frica.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

28.VII.1978

O cădere a sufletului în panici necontrolate, în vîrtejuri de teroare ciudată

Iubite şi stimate domnule Radu Petrescu,

Nici eu nu v-am mai scris de mult. Am aflat durerea dumneavoastră de la Pricop, la începutul săptămînii acesteia, cînd mi-a dat un telefon. Mi-a solicitat şi un răspuns la o anchetă despre poezie, dar n-am fost în stare să-l dau. Internat în spital, mi-am făcut, cu o groază pe care nu v-o pot descrie, fel de fel de investigaţii. Nu s-au terminat încă. Dar a apărut, deja, o tensiune de 17 cu 12, ceea ce, la 40 de ani, e destul de mult. De azi am început un tratament. În tot acest timp am stat paralizat de frică, n-am citit, n-am scris. S-a dus dracului planul meu grandios de lectură. Am o componentă psihică foarte accentuată, o cădere a sufletului în panici necontrolate, în vîrtejuri de teroare ciudată. Iertaţi-mă, mă vait, dar asta e realitatea zilelor mele de acum.

* * *

Neapărat să daţi cele 560 de pagini de *Jurnal* lui Mugur. Dar cum le veţi numi? Ar fi tot pentru *Ocheanul întors*. Ţineţi minte, cred, că v-am scris cîndva – acest *Jurnal*, pe care-l bănuiesc în cîteva volume, va fi *unic* în literatura noastră. Nu vă înţeleg reţinerile. Nu abuzaţi de nimeni şi de nimic! *Cartea*

trebuie să apară. Vă rog din suflet, nu mai ezitaţi.

* * *

Viaţa mea, fără sare acum, amorţită, mă obligă la o linişte care nu cred că-i prea uşor de căpătat. Un drum pînă la poştă, unul pînă la librărie, scrisorile pentru dumneavoastră, cititul în măsura în care o să pot. Sînt deprimat, cerşesc de la fiecare încurajări, îmi dau seama de asta, dar nu mă pot abţine.

* * *

Poate-l îndemnaţi pe domnul Costache Olăreanu să-mi trimită cartea lui. Aici cine ştie cînd ajunge.

* * *

M-am gîndit mult la dumneavoastră. Inutil să vă spun că, după pierderea ce aţi suferit-o, orice cuvînt de-al meu mi s-a părut superficial, fără rost. Stau şi mă uit mult timp pe geam. Văd doar cerul şi cele patru cruci de la Mitropolie. Uneori lucesc miraculos spre asfinţit.

* * *

Nu mai spun că, luînd fel de fel de sedative, am devenit ca un viţel la poartă nouă în faţa oricărui lucru, cît de simplu. Aş trage un somn, dragă domnule Radu Petrescu, de vreo săptămînă, să treacă totul ca un vis urît.

C-o păpădie suflată în vînt,

Emil Brumaru

4.VIII.1978

Înainte despicam fiece cuvînt în arome, acum dau numai de cioturi

Iubite domnule Radu Petrescu,

Trec zilele, seara e un vis, noaptea am coşmaruri, lectura s-a dus naibii. Şi a venit lumina rece şi albă de toamnă: o văd pe ziduri, pe acoperişe, aş putea-o

dezlipi, parcă, dar nu pot. Cînd scriu, fac un efort egal cu cel de-a tăia lemne, într-o magazie, în amiază, cu un topor ştirb; lemne proaste, noduroase. Înainte despicam fiece cuvînt în arome, acum dau numai de cioturi. Mi s-a recomandat să pescuiesc! Dar unde, pentru numele lui Dumnezeu?

* * *

Sînt şucărit definitiv pe domnul L.L. Nu l-am mai văzut, dar nici nu vreau. Nu înţeleg de ce amînă la infinit publicarea cronicii despre *Ocheanul întors!*

* * *

A apărut, în schimb, în *Cronica*, un articol al lui C. Pricop despre *Nesfîrşitele primejdii*. I-am trimis domnului M.H.S. două exemplare.

* * *

După cele spuse de Ion Pop ar trebui ca zilele astea să apară *Echinox* 6-7 cu formidabilul interviu. Aştept cu nerăbdare să văd ce greşeli de tipar vor fi!

* * *

Şi-n timpul acesta, probabil, la dumneavoastră continuă delirul reparaţiilor!!

Cu stimă şi dragoste,

Emil Brumaru

12.VIII.1978

Totul în lumina sfîşietoare a toamnei

Iubite domnule Radu Petrescu,

E luni. Ieri, într-o scurtă plimbare pe nişte străzi periferice, am văzut din nou *lumina*. Era linişte, bătrîni jucau table în curţi prăfuite, lîngă cişmele. Din cînd în cînd, o tablă în formă de săgeată indica drumul spre un „Birou de copiat acte“. Am luat-o după această indicaţie şi ce enormă surpriză: în grădiniţa unei case mari, sub un copac, o întreagă familie (vreo cinci-şase oameni) sta pe o bancă, alături de o tăblie (susţinută de doi stîlpi) pe care scria enorm *Birou de*

copiat acte!!! Totul în lumina sfîşietoare a toamnei.

* * *

La *Cronica* nu am mai fost de un mileniu. Nimeni nu mi-a spus că ar fi o carte acolo pe numele meu. O să văd mîine ce pot face.

* * *

De la Şerban Foarţă n-am nici o veste. Ultima dată am vorbit cu soţia lui, Maria, care tocmai ieşise din spital, nemulţumită. Era la sfîrşitul lunii iulie. Apoi, eu însumi nemulţumit, n-am mai căutat să aflu ce se mai întîmplă prin alte dureri.

* * *

Acel punct demenţial din schiţa pe care v-am dat-o s-a mutat, probabil, în mine. Şi-mi face clipe fripte. Mă simt uneori ca un scafandru părăsit pe fundul mării, cu cordonul tăiat.

* * *

Restul lumii e o portocală uriaşă prin care înoată, nu cu mîinile, ci cu sînii, femei străine şi frumoase. Iar în camera mea, ce oroare! astă-noapte, nişte guzgani mi-au ros tomatele aşezate gingaş într-un lighean cu zmalţul pur!

Cu dragoste şi stimă,

Emil Brumaru

14.VIII.1978

Într-un întuneric deplin, cu sufletul euforic

Iubite domnule Radu Petrescu,

E sîmbătă. Plouă. Scrisoarea dumneavoastră din 16 august, încuietoarea cutiei poştale blocîndu-se, a trebuit s-o scot ca un veritabil spărgător, cu ajutorul unei pile de unghii, lungi şi flexibile. De cîteva zile, cu aceeaşi pilă, prin fanta de sus a cutiei, scot ziarele cu o răbdare infinită. De fapt m-am

exersat şi totul a devenit un fel de sport.

* * *

Cu pila am scos şi *Luceafărul* în care era fragmentul de roman anunţat de dumneavoastră. Probabil săptămîna viitoare va sosi. Îl aştept cu mare curiozitate.

* * *

Am luat cartea domnului Costache Olăreanu de la *Cronica*. Mi-a dat-o secretara. Cu domnul L.L. nu am vorbit, fiind într-o şedinţă de redacţie.

* * *

Acum cîteva zile, pe stradă, ceva oribil: doi beţi orbi! Bîjbîiau şi se hlizeau, pipăind aiurea cu bastoanele lor albe, de mîntuială parcă, uneori lovind trecătorii peste picioare cu ele. Mersul lor împleticit, într-un întuneric deplin, cu sufletul euforic, m-a îngrozit.

* * *

Tensiunea a mai scăzut. Pulsul însă e nebun! Am bulit-o! *A buli* înseamnă a da de naiba într-o situaţie. Mie termenul acesta îmi place la nebunie! Într-o viaţă, omul o mai buleşte din cînd în cînd.

* * *

Azi, doctorul la care m-am dus mi-a spus că sînt două posibilităţi: ori sa fiu trimis la Canal, ori să consult un psihiatru!!!

* * *

Ce-i mai nasol e că exact în clipa în care adorm, mă trezesc brusc, complet lucid, dintr-o cauză necunoscută. Chestia, dacă se repetă de vreo trei ori, mă înspăimîntă şi trebuie să iau fel de fel de prostii ca să cad în aşternut ca boul!

Cu stimă şi dragoste,

Emil Brumaru

19.VIII.1978

Orice scrieţi poate fi citit *pe fraze*, adică aşa cum se citesc poeziile pe *cuvinte*

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, 31 august, ziua dumneavoastră de naştere, am conceput o telegramă tumultuoasă pe care, vai, nu am trimis-o. Vă cer iertare acum, după o zi de la consumarea misteriosului eveniment. Vă rog să mă credeţi că mi-a fost imposibil să mă duc pînă la poştă, ea fiind, totuşi, vis-à-vis de mine! O să înţelegeţi din rîndurile mele, sper, că într-adevăr nu am putut. Textul nu vi-l destăinui. Vă doresc fericire (cît e posibil, desigur!), sănătate şi multe, multe pagini minunate.

* * *

În urmă sînt şi cu exprimarea bucuriei pe care mi-a pricinuit-o *Accidentul* din *Luceafărul* de săptămîna trecută. Proză densă; am citit-o de vreo trei ori. Orice scrieţi poate fi citit *pe fraze*, adică aşa cum se citesc poeziile pe *cuvinte*.

* * *

Bănuiesc că aţi primit *Echinox* 6-7. Ion Pop nu a scos nimic, textul e integral, viaţa e frumoasă! E bine că l-am făcut, că a apărut. E chiar foarte bine. O victorie. Să fim mulţumiţi, dragă domnule Radu Petrescu! Şi chiar să fim mîndri!

* * *

Excelent documentul Blaga!

* * *

Închei, neinspirat (vedeţi bine), rugîndu-vă să-mi mai scrieţi cîte ceva din cînd în cînd.

Cu stimă şi dragoste,
Emil Brumaru

1.IX.1978

Cred că în loc de scrisori vom schimba electrocardiograme

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, întors de la spital, unde, timp de cinci ore, din oră în oră, o soră fulminantă pe la năstureii bluzei uşor neglijente mi-a luat sînge pentru o laborioasă analiză, eu, salonul fiind gol, nefăcînd decît să admir combinezonul cu broderii la poale, atîrnat în cuier (probabil chiar combinezonul acelei surori!), am găsit scrisoarea dumneavoastră din 1 septembrie. Am citit-o avid şi am stăruit îndelung asupra fragmentului în care-mi vorbeaţi despre femei frumoase şi pe dinafară!

* * *

Tamara, întîlnindu-se întîmplător cu H.Z., a aflat că sigur veţi apărea în numărul 9, la pagina cu „Biblioteca C.L.“. Bănuiesc că ştiaţi deja, anunţat de C. Pricop (eu nu l-am văzut de foarte mult timp, fiind ocupat cu analizele şi medicii ăştia care-mi găsesc mereu noi boli). Un articol este de Mircea Iorgulescu şi celălalt de C. Pricop.

* * *

Interviul făcut cu Florin Mugur va apărea în *Echinox* 10. Tot acolo va fi şi un fel de proză de-a Tamarei, de fapt un vis pe care l-a dezvoltat pe trei pagini.

* * *

Mugur mă anunţă că îmi va apărea cartea pe la sfîrşitul acestei luni. Dar ştiţi şi dumneavoastră cît de schimbătoare sînt aceste date. Ceea ce-i mai rău e că eu, prins în plasa acestor analize şi diagnostice, nu mai am nici o bucurie, ba chiar încerc o repulsie faţă de titlul cărţii, *Adio, Robinson Crusoe*!!

* * *

Fetiţa mea a făcut o nevroză: o spaimă cumplită faţă de statuile pe care, deşi o îngrozesc, le caută pretutindeni să vadă dacă nu se surpă sau nu se iau după dînsa. Totul a început de cînd a zărit o statuie fără cap. Va trebui să consult un psihiatru pentru că e extrem de nervoasă.

* * *

În rest, ce-aş putea să vă mai spun? Curînd, cred că în loc de scrisori vom schimba electrocardiograme, iar ştirile se vor rezuma la lungi liste de rezultate de laborator! Dar femeile vor trece la fel de tulburătoare, cu fesele crăpate-n blugi albi, infinit superioare tristeţilor noastre.

Cu stimă şi dragoste,
Emil Brumaru

5.IX.1978

Legea Grass-Brumaru

Stimate domnule Radu Petrescu,

Răspunsul la ultima dumneavoastră scrisoare a întîrzîiat datorită lehamitei enorme ce m-a cuprins după fixarea diagnosticului de diabet II. Dar s-o luăm eroic înainte! Da, cred că este posibilă o discuţie. Desigur, ea va fi alterată de ceea ce ni se întîmplă şi, la fel, de ceea ce se întîmplă în jur. Dar, repet, se poate discuta pînă la sfîrşitul lumii, cum ziceaţi dumneavoastră. Sînt mai multe posibilităţi. 1) Să discutăm, vorba Călinescului, despre sexul îngerilor. 2) Să discutăm despre ce ni se întîmplă (cred că lamentaţiile ar curge-n fluvii groase!). 3) Să discutăm despre ce se întîmplă în jur (cu cuminţenie!). Dacă aceste trei posiblităţi ar fi reprezentate prin trei bile: prima albă, a doua bleu-jandarm, a treia violet (sau „adelaida“, după cum aflu cu stupoare, dintr-o traducere făcută de Sadoveanu la *Povestirile unui vînător* ale lui Turgheniev! Da, violet, zice S., se mai spune şi „adelaida“. Oare ceea ce se întîmplă în jurul dumneavoastră nu este, dacă îmi permiteţi, un nevinovat joc de culori, adelaida?). (Dar uitasem, dumneavoastră, după cum reiese din *Ocheanul întors*, nu prea aveţi simpatii pentru Turgheniev!) Aceste bile ar putea fi combinate, o zi, alb cu vioriu, astăzi, bleu-jandarm cu alb etc.

* * *

Ce surpriză pentru mine să văd că Günter Grass, în *Peştele*, carte apărută în 1977, are o femeie cu trei sîni!!! În traducerea română, primul capitol, aţi văzut,

poartă chiar titlul *Al treilea sîn*! Deci descopeream prin ’73-’74 acest adevăr fundamental. S-ar putea numi *legea Grass-Brumaru!*

* * *

Nici în Iaşi nu a venit, pînă acum, în afară de numărul primit de mine, la nici un abonat, *Echinoxul*! I-am scris lui Ion Pop cu mult reproş şi aplomb. Numai că, am impresia, nu el, ci Mihai Beniuc e vinovatul. Dar să aşteptăm netulburaţi. Am căzut, cu acest interviu, într-un număr-bombă! Să vedeţi că o să fim luaţi drept fitil.

* * *

Tamara a reînceput facultatea. Pufnei face „glume“! Vede un autobuz şi zice: „Uite tramvaiul!“. Apoi anunţă rîzînd că a făcut o glumă. Mă rog, e şi acesta un fel de umor, dacă ţinem cont că are doi ani şi jumătate.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

16.IX.1978

Tristeţea vîrstei mele nu mai este de porţelan

Iubite domnule Radu Petrescu,

Stau cu scrisoarea dumneavoastră ultimă pe masă de cîteva zile şi nu sînt în stare să înjgheb cîteva rînduri. Ar trebui să nu vă destăinui pasa asta proastă, ci să încerc să răspund cum pot. O iritare continuă (datorită hipertensiunii, zic eu) mă face să ţîşnesc în certuri absurde din orice fleac.

* * *

Frumoasă pagina consacrată dumneavoastră în *C.l.* 9. Cred că noii critici, cei nutriţi la ţîţa ultimelor răcnete de teorie literară, vor avea infinit mai mult de spus despre opera dumneavoastră decît cei vechi. Iată-l pe C. Pricop, strigînd în nişte fraze (nu toate) adevăruri clare.

* * *

În *R.l.* 38, surpriza de-a vă regăsi proza. Se pare că e un *moment* Radu Petrescu (interviul din *E.*, pagina din *C.l.*, proza din *R.l.*) şi asta e bine, pentru că e nevoie ca un mare scriitor să fie aruncat în groapa cu cititori cît mai cu fast. Citind *Semne pe zid*, frumuseţea densă a frazelor mă face iar să reiau textul de la capăt.

* * *

Ciudat, titlul *Cu lumînările aprinse* dă impresia unui mare întuneric în jur!

* * *

Îmi promit mereu să sparg tristeţea, dragă domnule Radu Petrescu, s-o fac ţăndări ca pe o farfurie trîntită de ciment! Dar nu pot. Tristeţea vîrstei mele nu mai este de porţelan. Sare înapoi ca mingile!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

26.IX.1978

Vreau să citesc această primă parte
într-un an în care miercurea va avea aceeaşi dată cu cea din roman

Stimate domnule Radu Petrescu,

Azi-dimineaţă v-am scris. După-amiază vă trimit o nouă scrisoare.

* * *

S-a făcut cald, e o lumină căzută direct din cer, trebuie să mă duc iar la nişte doctori. Cuvintele nu se leagă, n-au chemare; aş ieşi afară, la hoinăreală, dar faptul că obosesc imediat mă enervează. Cu cititul? Prost, destul de prost.

* * *

Iată că după trei ani de stat în Iaşi, banii pentru poeziile publicate în

Luceafărul au ajuns tot la Dolhasca! De asemenea şi invitaţia de a participa la Colocviul de poezie!!! Se pare că am fixat definitiv în sufletul Uniunii Scriitorilor această localitate.

* * *

Mă apucă groaza cînd văd cîţi scriitori îmi rămîn necunoscuţi. Şi-n disperare, mă apuc să citesc *Jurnalul lui Samuel Pepys*, care se ocupă destul de amănunţit de nevastă-sa… pînă a-şi însemna şi cînd are menstruaţie!

* * *

Vă rog ceva. Doresc să ştiu în ce an 27 noiembrie a căzut într-o miercuri şi la cîţi ani se repetă chestia asta. Nu glumesc! E ziua în care are loc prima parte a romanului *Idiotul* şi vreau să citesc această primă parte într-un an în care miercurea va avea aceeaşi dată cu cea din roman. Poate consultaţi un astronom!

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

26.IX.1978

Lăsîndu-şi barbă, poartă, evident, o umbreluţă roz de damă

Iubite domnule Radu Petrescu,

Ieri, joi, un nou plic. Iată că acum eu trebuie să mă ţin, cu sufletul la gură, de ritmul impus de dumneavoastră. Răspund abia vineri, într-o dimineaţă ploioasă, după cîteva zeci de pagini din Tobias Smollett!!

* * *

Aştept acele cinci rînduri în care v-aţi angajat să-mi demonstraţi că „singurul scriitor dostoievskian din literatura noastră este un poet, Miron Radu Paraschivescu“. Vă rog să vă conformaţi, altfel vă acuz de fanfaronism! (Să nu uit: ce minunat era înainte, te insulta cineva, îl provocai la duel, cu pistoalele, la un pas distanţă, prin batistă, şi terminai cu dînsul! Delicios şi practic!)

* * *

Faceţi neapărat un „roman inform“! Eu chiar aşa l-aş numi: *Romanul inform*. Dar veţi putea? Ideea e seducătoare. Oare *Educaţia Martei* nu s-ar preta la aşa ceva?

* * *

Pentru jurnal, din cele trei titluri pe care mi le-aţi comunicat, eu aş alege *Pentru buna întrebuinţare a timpului.* Ca şi *Ce se vede*, este, cum să mă explic, foarte original. Faptul că e lung mă încîntă. Visez de mult să scriu o carte cu un titlu foarte lung. Cîndva înfiinţasem un „foileton lampant“, în versuri, trimis săptămînal unei fermecătoare bobinocare, care se numea: *Nemaipomenitele întîmplări ale Reparatei, cea cu trei sîni mistici şi două vagine laice, povestite de însuşi Emil Brumaru, botanist adînc şi doctor în pilpulistică.* Regret enorm că acele manuscrise nu-mi vor mai parveni niciodată. Iar versurile le-am uitat!

* * *

Legea lui Grass-Brumaru cred că ar trebui să funcţioneze ca postulat. E mai logic. Oricine ştie că o femeie normală are trei sîni!

* * *

Chiar astăzi, pe ploaie, m-am întîlnit cu C. Pricop, care, lăsîndu-şi barbă, poartă, evident, o umbreluţă roz de damă. Se pare că va scrie şi de Costache Olăreanu, căruia şi eu îi sînt dator o scrisoare de mulţumire şi bucurie.

* * *

Vă trimit, într-un plic colosal, *Transilvania* 8. Nu ştiu nici eu cine e autorul eseului. Poate că scriindu-i la redacţie, l-aţi descoperi. Dumneavoastră, repet, veţi avea mare priză la critica tînără, nouă.

* * *

Despre boli vă voi povesti altădată. Acum vă pot comunica telegrafic: diabet chimic, hipertensiune arterială.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

29.IX.1978

Opere şi mari spargeri de nuci

Iubite domnule Radu Petrescu,

Am primit scrisoarea dumneavoastră ce conţine manuscrisul articolului despre poezia Tamarei! Surpriza şi bucuria a fost mare. Ar fi, într-adevăr, minunat să apară în *România literară* şi, desigur, înainte de începerea Colocviului de poezie. Cred că rîndurile dumneavoastră inspirate şi binevoitoare vor avea un rol hotărîtor în înscrierea pe o orbită certă a poeziei comentate. Şi, de asemenea, în grăbirea publicării unui volum pe care ne gîndim să i-l dăm lui Florin Mugur cu ameninţarea că, dacă nu-l scoate în doi timpi şi trei mişcări, îi gîtuim cîinele! Cum să vă mulţumim? Nu-mi rămîne decît să zmulg toate dantelele din lenjeriile intime ale babanelor frivole ale lumii şi să vi le trimit, făcute balot, pe Pitar Moş, într-o caleaşcă din lemn înflăcărat de păducel! Nu mai adaug că manuscrisul în sine e extrem de preţios. Cîndva îl vom fotografia şi publica în *Manuscriptum*! Dea Domnul să şi apară!

* * *

Mugur mi-a transmis dorinţa dumneavoastră şi a lui de a sta singuratici în cîte o cameră fiecare în timpul Colocviului. M-am interesat şi mi s-a spus că ar fi mai bine dacă aţi aranja la Bucureşti, prin cel ce se va ocupa de cazare (şeful fiind Iancu!), această dorinţă. Desigur, eu, aici, voi mai vorbi cu doamna Vîlcu (ea este cu listele de cazare din partea gazdelor) peste vreo 3-4 zile, cînd se va întoarce din una din Germanii (nu ştiu care!).

* * *

Nu mi-aţi trimis încă cinci rînduri privind dostoievskianismul lui M.R.P.

* * *

Aştept de la o zi la alta să-mi vină semnalul cărţii şi asta mă face extrem de

iritat. Sînt inapt oricărei lecturi, doar ziarele literare le mai răsfoiesc.

* * *

Veţi fi aici peste două săptămîni. Aş dori din suflet să mă simt destul de bine ca să putem discuta, pune la cale opere şi mari spargeri de nuci! Dar Dumnezeu ştie cum mă voi mai tîrîi atunci. Speranţa e înaltă cît Himalaia, numai eu nu-i corespund!

* * *

O, am avut un vis superb în care am discutat îndelung cu dumneavoastră. Locuiaţi într-un castel cu o curte interioară cu bazine răcoroase, dreptunghiulare şi rotunde. Toate cărţile bibliotecii erau atîrnate de tavan cu nişte foarte subţiri aţe, aproape invizibile. La intrarea castelului, deasupra porţii uriaşe, era cifra 1575. În vis această cifră semnifica anul construcţiei. Dar în realitate? A fost ceva foarte clar.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

6.X.1978

Ameninţam în dreapta şi în stînga că pînă la patruzeci de ani mai aştept inspiraţia

Iubite şi stimate domnule Radu Petrescu,

Nu v-am scris de mult timp. Totuşi noutăţi nu prea am. Una din rarele bucurii pe care le-am încercat în ultima vreme a fost prilejuită de Brillat-Savarin. Vă mulţumesc din suflet. Cu gastronomia sa transcendentală am trecut bariera celor patruzeci de ani. De acum, fie ce o fi! Tot ameninţam în dreapta şi în stînga că pînă la patruzeci de ani mai aştept inspiraţia, că dacă nu va veni, voi începe să scriu fără ea. N-a venit. Mai rămâne să mă pun pe scris şi totul va fi-n regulă.

* * *

Pufnei, în schimb, e în mare formă. În curînd va împlini trei ani bătuţi în aur şi mă gîndesc s-o dau la grădiniţă.

* * *

Şi pentru că, vrînd-nevrînd, am intrat în 1979, vă urez dumneavoastră şi întregii familii fericire, sănătate şi

La mulţi ani!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

1.I.1979

Trebuie, deci, neapărat să plece la bal ca să-şi piardă pantoful

Iubite domnule Radu Petrescu,

Vă răspund tîrziu şi fără har. Cînd voi scăpa de procesul de divorţ, cred că voi putea fi mai dezinvolt. Pînă atunci, nici scrisul, nici lectura nu prea merg. Cu sănătatea o duc aşa şi aşa. Nişte extrasistole enervante, un fel de bizară lipsă de vlagă etc. Sper să-mi revin încet-încet. Speranţele sînt peste tot!

* * *

Vă voi trimite zilele astea *Manuscrisul de la Saragosa*. Vă rog foarte mult să citiţi cartea cît puteţi de repede. O să vedeţi c-o să vă placă. Eu mi-am procurat între timp încă un exemplar.

* * *

Îmi pare nespus de rău că nu vă pot da primele mele cărţi (*Versuri, Detectivul Arthur, Julien Ospitalierul*). Nu le am decît pe cele pe care le-am trimis părinţilor! Sincer vorbind, sînt trist că tocmai dumneavoastră nu îmi aveţi cărţile!

* * *

Pufnei a împlinit cei trei ani, a suflat în lumînări, a mîncat tort apoi a spus că e Cenuşăreasa şi trebuie, deci, neapărat să plece la bal ca să-şi piardă pantoful. Ciudat, mereu se joacă de-a Cenuşăreasa! Tamara e puţin bolnavă, o nevroză care a necesitat şi internarea. Fiind studentă foarte bună, scriind şi versuri, multe colege îi fac zile fripte. Dar o să treacă şi asta, desigur. Eu? Eu, v-am spus, sînt în cursul unui proces de divorţ!!!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

3.I.1979

Crinii nu se scuză

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

A-mi cere iertare că nu v-am scris pînă acum e inutil, crinii nu se scuză. Mai ales cei aflaţi în divorţ! Sosit în Iaşi, am aprofundat *acţiunea Samovar*. Sînt, totuşi, doar în faza teoretică. Rămîne ca în timp să ajungem la cantităţi enorme, mii de samovare, de mărimi varii, muzicale, flautoase, violonceloide, oho! Dar mă iau cu vorba şi nu punctez şopîrla principală. Vă rog şi eu să veniţi la o sărbătorire de vîrstă (10 ani) a revistei *Dialog*. Pe 13-15 aprilie. Ar fi minunat. Poate-l convingeţi şi pe Florin Mugur. Vor fi trei zile extraordinare. Cu această venire s-ar împlini şi un vis: I. Constantinescu doreşte să ţineţi, în cadrul facultăţii (la un Cerc de literatură comparată), o prelegere, o conferinţă, un delir sau orice doriţi dumneavoastră. Vă vor audia studente fabuloase! Cred că am fost destul de explicit. Sufletul meu vă aşteaptă. Pufnei e în aceeaşi formă uluitoare (acum cîteva zile a emis maxima: *Musca doarme fără pat!*). Tamara a început examenele. Eu, în procese! Veniţi! Vă aşteptăm cu toţii şi veţi fi gingaş corcolit de-ntreaga suflare universitară.

Cu stimă şi dragoste,
Emil Brumaru

5.IV.1979

Vechiul meu înger s-a plictisit…

Stimate şi iubite domnule Radu Petrescu,

Aici de abia acum au înflorit salcîmii. Actriţele Teatrului Naţional vor pleca în Polonia. Studente amăgite flanează pe Cuza Vodă. Poşta (ce eroare!) s-a mutat la gară! Plopi subţiri, tăiaţi către amurg de curcubeie fine, îmi sprijină sufletul. Cam asta-i!

* * *

Vă trimit poeziile Tamarei (cele care nu au mai putut fi scoase din ghearele juriului de la Piteşti). Poate că, totuşi, se vor publica. Eu, cîndva, la Suceava, făcînd parte dintr-un juriu (pentru prima şi ultima dată!), am fost foarte generos. C. Pricop a luat premiul întîi (un geamantan gol şi nişte cărţi!).

* * *

Altceva? Vechiul meu înger s-a plictisit…

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

21.V.1979

* Vestitul anticar bucureştean.

Scrisori către Alex. Ştefănescu

Mărarul adulţilor

Director fondator: Emil Brumaru
Săptămînal vegetal de aromă literară
Redacţia – în curs de formare
Anul 1, nr. 1, 19 iunie 1978

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Cu începere de azi, 19 iunie 1978, se înfiinţează, în exclusivitate pentru dumneavoastră, săptămînalul vegetal de aromă literară *MĂRARUL ADULŢILOR*, ultima manifestare a sufletului meu de înger cu aripile muiate-n oţet! Săptămînalul nostru, cu apariţia fragedă şi nesfîrşită, în fiecare zi de luni, va fi scris cu creionul „Hardtmuth Koh-I-Noor“ B sau cu pixuri mustind de paste albastre, pe foiţe vernil, subţiri ca însăşi gingăşia galeşă a directorului fondator. Numărul de pagini geniale vor varia de la minimum două la maximum patru. Nu-l vom urma pe Arghezi, nu-l vom mirosi pe Urmuz, vom fi caleşcoidali şi fluturoşi! Inima noastră, spre deosebire de a altora, nu bate, ci răzbate! Crinii îşi vor desăvîrşi ucenicia printre piraţi. Ne vom aminti uneori de Nichita pentru că dînsul, oh, dînsul există, mai ales că ne face pe toţi să fim împotriva lui. Vom lua necuvîntul şi-l vom face *cuvînt*! Cana va fi cană. Rana nu va fi rană. Sîntem disperaţi, desigur, aşa cum este disperat un gard că după o scîndură urmează altă scîndură, iar cuiele dor şi stîlpii sînt severi. Vom analiza fîntîna, vom putrezi, fericiţi, în troacele porcilor cu picioare ondulate. Eroarea enormă a destinului nostru este că în loc de dovelac am devenit poet. Iubim poezia cum îşi iubeşte dovleacul vrejul. În sîrmele găsite întîmplător (doar aparent întîmplător!) în ultimii ani, am descifrat mesagii stranii, imposibil de comunicat provinciei şi capitalei. Le bănui a fi trimise de îngeri. După cum tot

mesagii credem că sînt şi crăpăturile din zidurile albe ale magaziilor, în orele de după-amiază, de la periferia dezolată a oraşului. Nu credem în geniu, credem în sîni. Fiecare femeie, prototipul ei fiind *Reparata*, are *trei* sîni divini. Fiecare femeie, ca orice piersică matură, are două fese magice. Absolutul considerăm că se poate da cu împrumutul! Iar Nichita cu ţîrîita! A fi oracular e însemnul Marelui Mărar! Dar destul! Vom fi trişti. Totul e să străbatem, fără scară, fără toiag, fără drum, pînă la miezul nostru ameţit de lenea bulionardă şi dulapică a inspiraţiei: căci credem şi în inspiraţie, indiferent de, vorba criticului, transpiraţie!

Cu stimă şi graţie,
Îngerul Emil Brumaru

Aţi ucis un poet în dumneavoastră: acesta-i obolul oricărui critic

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

Ciudat destin a avut *MĂRARUL ADULŢILOR*! Chiar cu o zi înainte de a scrie numărul 2 (era o duminică în care, noaptea, se juca finala Argentina-Olanda), m-am îmbolnăvit. Au urmat zile bune şi rele. Am primit, între timp, cu bucurie şi uimire „Revista revistelor“. Nu mă aşteptam. Se pare că, totuşi, aţi ucis un poet în dumneavoastră: acesta-i obolul oricărui critic. Şi iar zile şi iar o ameţeală bizară ce m-a împiedecat nu chiar să scriu, dar să fiu bucuros, cu sufletul apt de-a face salturi prin mărarul promis. Cînd voi simţi în mine ceva, cumva, voi trimite, n-aveţi grijă, numărul 2. Numai că am impresia c-ar fi mai frumos să rămînă totul aşa: *MĂRARUL ADULŢILOR* în număr unic!

* * *

Bune premiile Academiei (poate doar cu excepţia lui Tomozei care, cred, nu-i de primă mînă). M-am bucurat din suflet pentru Nicolae Manolescu (ce privire, Dumnezeule!). Este trist că s-a pus în mişcare o maşinărie enormă pentru a-i lua „Cronica literară“ de la *R.l.* Era un obicei al sufletului meu să-l întîlnesc în fiecare săptămînă în aceeaşi pagină, indiferent dacă uneori nu prea eram de acord cu ce spune.

* * *

Bucuros am fost şi pentru Mircea Horia Simionescu, prozator ce poate ţine locul unei întregi biblioteci. Ca să nu mai vorbesc de Dinescu, pe care-l iubesc de pe cînd purta plete şi era în funcţii! Cîndva, în Iugoslavia, împreună cu el, am petrecut zile de neuitat.

* * *

Este, zău, cum vă spuneam eu. Citiţi poeziile din *V.R.* ale poetului M.U. Trecem peste faptul că din cele patru, trei au mai fost publicate o dată. Dar mie mi se par, pentru numele lui Dumnezeu, doar descrieri ale poeziei! Eseuri, poftim! Nu mai spun nimic despre absurdul articol dintr-o *R.l.* mai veche, unde îi atacă pe Nichita şi pe Nicolae Manolescu absolut aiurea! L-am întîlnit şi l-am întrebat: „Unde dracu' ai văzut tu acel interviu al lui N.M. în care să spună chestia aia, că unii poeţi ar trebui să urmeze pe alţii precum Vlahuţă pe Eminescu? Unde?". În *Vatra*, zice el. O fi adevărat? N-am verificat. Dar iar cad în păcatul bîrfei. În speranţa unei reveniri de formă, cu graţie,

Emil Brumaru

20.VII.1978

Cuvîntul „infinit" în loc de cuvîntul „mărar"

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Deşi nu sînt deloc în acea „forma" atît de mult aşteptată de mine în ultimul timp, o să vă scriu tocmai pentru a-mi mai uita din neplăceri.

* * *

Am citit cu bucurie eseul din *Flacăra* 30, unde aţi avut amabilitatea să mă pomeniţi şi pe mine. Într-adevăr, în perioada din urmă mă cam simt ieşit din atenţia celor care altădată m-au fericit cu rîndurile lor. (Felul meu ceremonios e datorat şi faptului că sînt, acum, extrem de obosit, n-am dormit două nopţi.) E drept că şi eu n-am mai prea publicat. Iar cînd am făcut-o, nu am mai adus nimic nou. Oare de ce un pictor poate deveni celebru pictînd de o mie de ori un

măr, iar un poet devine „manierist“ urmîndu-şi, mai bine sau mai prost, după clipă, aceeaşi obsesie? Şi cu ce ar fi mai nobil, la cei din urmă, dacă ar repeta mereu cuvîntul „infinit“ în loc de cuvîntul „mărar“?

* * *

O să închei. Cert, nu pot scrie ca lumea. Mulţumindu-vă pentru *ne*uitarea dumneavoastră,

Cu prietenie şi stimă,
Emil Brumaru

29.VII.1978

El *pictează* cuvinte

Draga domnule Alex. Ştefănescu,

Azi, C.P., dîndu-mi un telefon, mi-a spus că v-a întîlnit la Bucureşti şi că l-aţi cunoscut pe minunatul Radu Petrescu. Cîteva vorbe despre dînsul sînt în stare să spun oricînd, chiar dacă nu mă simt aşa bine acum. Cartea lui, *Ocheanul întors*, e o piatră limpede şi grea. Nu se poate citi dintr-odată, e prea densă. E un nemaipomenit tratat despre *încrederea în operă*, în scris, în lumina cuvîntului exact, în litera sfîntă a alfabetului. El *pictează* cuvinte. El vede *Ideea*, ca şi Camil Petrescu (tot un Petrescu!), dar colorată, irizată în chiar clipa revelaţiei ei. *Matei Iliescu e o minune din cuvinte.* Un om de o rară delicateţe, de-o secretă dăruire întru artă, un devot. Am făcut un interviu cu el, a ieşit frumos şi pur. Va apărea în *Echinox* 6. V-aş ruga să-l citiţi. M-am chinuit enorm, aproape o lună, pînă i-am zmuls răspunsurile. Aş dori să-l iubiţi pe Radu Petrescu. Aş visa să scrieţi despre el. Măcar tot atît de frumos cum aţi scris despre N. Manolescu în *C.l.*!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

31.VII.1978

Unul din ăia care se pişă pe fiecare stîlp şi-apoi îl şi linge

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Citesc cu stupefacţie nota din *Săptămîna* în care sînteţi brutalizat la modul golănesc, atît de obişnuit revistei. Este curios cum o atît de mare cantitate de stupiditate (ca să nu zic de căcat!) poate încăpea într-un spaţiu relativ mic, fără a pocni pagina! Chiar dacă sînt prea verzi, mărturisesc că, după lectură, cuvintele care mi-au venit pe vîrful amar al limbii, la adresa celui care a făcut porcăria, au fost: „Ia mai dă-l în pizda mă-sii!“. Apoi mi-am dat seama că asta nu l-ar calma. Ce scorpion periculos! Atacă pe Bănulescu (om la care ţin enorm şi căruia îi datorez o bună parte din versurile mele), îi ia în tărbacă (de ce?) pe Virgil Mazilescu şi pe Petre Stoica, face caz de cuvinte de care, de!, nu te poţi atinge. O rea credinţă spoită, o lipsă de înţelegere fără margini, o răutate bizară, de nebun sadea! Cine-o fi? Barbu ar fi iscălit. Cred că-i unul mic, bălos, unul din ăia care se pişă pe fiecare stîlp şi-apoi îl şi linge. Şi iar îmi vine să zic: „Ia mai dă-l în pizda mă-sii!“. Dar cu asta nu se rezolvă nimic. Iar la un astfel de rahat nici nu se poate răspunde, vă daţi seama! Păduchioasă chestie.

* * *

Ce bizar, *Mărarul adulţilor* a fost ultima mea „bucată“ scrisă înainte de-a mă îmbolnăvi. După analize şi fel de fel de frecuşuri, mi-au pus diagnosticul. Hipertensiune arterială, diabet chimic, început de cardiopatie ischemică. Ce mai pot face? Puţină lectură, cam atît.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

9.IX.1978

Nu-i aşa că Nastasia Filippovna „pute“ mai tare a femeie (şi-ncă o femeie perversă!) decît Odette de Crécy?

Dragă Alex. Ştefănescu,

Dacă pînă acum ţi-am scris scrisori „franţuzeşti“, de azi înainte (e o miercuri ploioasă, acoperişurile sînt ude, aerul îţi intră în suflet, umed) o să-ţi trimit scrisori „ruseşti“. Iată de ce am început cu „dragă“ în loc de „stimate domnule“. De fapt, îmi este şi mai la îndemînă să fiu cehovian, chiar dostoievskian! Să ne închipuim că ne-am întîlni întîmplător la o staţie de poştă sau la un conac unde un general în retragere dă o petrecere şi că eu, un invitat necunoscut, încep, hodoronc-tronc, să-ţi fac confesiuni. E o convenţie „intimitatea“, într-o corespondenţă, ca şi „politeţea“, nu? Bineînţeles, voi căuta să fiu cît se poate de acut în părerile mele „literare“, dar, alături de ele, va fierbe un veşnic samovar, din camera vecină se va auzi pocnetul bilelor de biliard, pe lîngă noi vor trece femei geniale: Nastasia Filippovna, Gruşenka, Sonia Marmeladova, ba chiar Anna Karenina (de care se îndrăgostise, ţii mine, buhosul Ibrăileanu!). Dar ca să nu uit: nu-i aşa că Nastasia Filippovna „pute“ mai tare a femeie (şi-ncă o femeie perversă!) decît Odette de Crécy? Iată diferenţa! Rusoaicele au un damf special. M-aş hazarda în presupunerea că Nastasia nu purta chiloţi, pe cînd Odette îşi punea două perechi pentru a „intelectualiza“, a prelungi ajungerea febrilă la ţinta flocoasă. Însă văd că o iau în altă parte!

* * *

Acum însă mă gîndesc: de ce adică s-o schimb? Oare această „idee“ cu chiloţii eroinelor nu poate fi speculată? Ce purta Anna Karenina înainte, după adulter, în clipa sinuciderii? Dar Gurşenka (oh, Gruşenka asta mă doare la inimă!)? Dar Nataşa Rostova? Dar Clavdia Chauchat (ce muiere şi asta, Alexei Ştefanovici!)? Te-am obosit? Vom continua altădată, la alt conac, în altă staţie de poştă, unde ne-am împotmolit, necunoscute prietene.

Cu smerenie,

Emil Brumaru

19.IX.1978

Poetul are „proprietate nudă“ asupra poeziei sale

Stimate şi iubite domnule Alex. Ştefănescu,

De data asta scrisoarea va fi şi „franţuzească“, şi „rusească“, după clipă. Ieri

vă trimesem un plic ce conţinea şi o plîngere pe care m-am hotărît greu să v-o fac cunoscută. Dar mergînd să iau roşii de la piaţă, pe drum, m-am gîndit că, fiind sincer cu dumneavoastră, dau dovadă, în fond, că vă preţuiesc. Şi apoi, este imposibil ca transportul meu de simpatie să nu vă găsească sufletul. Drept care îmi pot permite şi mici crize de nervi, ca între prieteni! Dacă v-am supărat cumva, îmi cer scuze. Iată, azi, cu *C.l.* 9 în mînă, m-am bucurat că, pentru a nu ştiu cîta oară în ultima vreme, m-aţi pomenit. Uitasem să vă mărturisesc plăcerea de-a-mi fi văzut în *R.l.* 37 caracterizarea poetei C.I. (pe care n-o cunosc!) pusă în ghilimele. În felul ăsta, răspunzîndu-mi sau citîndu-mă, puteţi pune numele meu ca pe o zarnacadea la reverul oricărui articol! E aici un fel de terapeutică, bănuiesc, pe care mi-o aplicaţi cînd vă vine la îndemînă, căutînd să mă readuceţi pe linia de plutire. Vă mulţumesc. Şi-acum s-o luăm pe sărite, cum o să ne cadă cuvîntul sub pix.

* * *

Curios! Ştiţi ce-mi spunea acum vreo trei ani poetul M.U.? „Eu n-am talent, am geniu!“ Era de vină şi votca, desigur, dar numai ca adjuvant. Şi iată că dumneavoastră scrieţi : „...a cărui lipsă de talent are un farmec aparte…“. Dar bănuiaţi că M.U. are geniu? Ei bine, dacă o să vă cunoască, o să vă spună el chestia asta, nu aveţi grijă, nu uită.

* * *

În scrisoarea pe care am primit-o acum cîteva zile vă văitaţi de lipsă de timp. Dar sînteţi unul din criticii cei mai activi! Nu-i săptămînă aproape în care să nu vă apară unul sau chiar două articole. Ceea ce-i rău, zic eu, e că nu puteţi avea o rubrică săptămînală într-un singur ziar. Şansa enormă a lui Nicolae Manolescu, în condiţiile de azi, pare de negîndit.

* * *

(Fac un tratament cu deconectante. Din cauza asta nu am spontaneitate. Îmi pare imens de rău. Mie îmi plăcea să mă joc în scrisori. Acum sînt foarte atent să scriu corect!)

* * *

Facem un pariu că despre cartea ultimă a lui Ion Gheorghe nu se va scrie din cauză că e imposibil de citit?

* * *

Poetul are „proprietate nudă“ asupra poeziei sale. Criticul, orice s-ar zice, deţine doar uzufructul (ce cuvînt formidabil!), adică, după dicţionarul de neologisme: „dreptul pe care îl are cineva de a se bucura de folosinţa unor lucruri care sînt proprietatea altuia, cu obligaţia de a le conserva substanţa“.

* * *

Să nu uit. 1) E foarte greu de dus trena într-o cursă lungă. 2) Trăiască Mircea Dinescu! 3) Excelentă caracterizarea lui Şerban Foarţă din *C.l.* 9 4) Tot ce am scris eu în ultimele luni este: „Măcelării dulcege-n trandafir“. Dar cu un vers nu se face „Un pămînt numit România“!

P.S. În clipa asta, prin sufletul meu trece Sonia Marmeladova, cu fesele îmbujorate de ruşine.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

21.IX.1978

Prin poezie îmi presimt cu mult înainte viaţa

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Nu v-am scris de mult. Un timp am fost crispat de posibilitatea de a vă întîlni la Colocviu. M-am bucurat din suflet că nu aţi fost! (Poeta C.I. se pare că a fost. Am văzut o fată zveltă, cu meşă pe frunte, stînd retrasă, mi s-a părut că este ea. Dar nu am întrebat pe nimeni. Mi-a fost frică să o cunosc. Întotdeauna poeţii pe care i-am cunoscut m-au făcut să sufăr. Darmite o poetă! M-ar fi făcut să mor!) Iată că nu ne cunoaştem, e minunat! Apoi m-a împiedecat şi starea mea tîmpită, de totală dobitocie. Zile, săptămîni în care nu am citit (de scris nici nu mai vorbesc), paralizat de neputinţă, de spaimă, de gînduri negre pînă la cernoziom. Şi s-a mai întîmplat ceva. După trei ani şi ceva mi-am recăpătat, în sfîrşit,

manuscrisele părăsite la Dolhasca în vara anului 1975. Saci de hîrtie, plini. Cînd i-am văzut, a început să mă doară capul! Am început răsfoirea şi mi-am dat seama că nu mai pot scoate nimic (în afară de cîteva poezii nepublicabile datorită violenţei verbale). Şi, desigur, apariţia cărţii a fost un alt motiv de a rămîne blocat. Apariţie care, datorită titlului, m-a speriat şi mai rău. Cine naiba m-a pus să-i zic: *Adio, Robinson Crusoe*! Nu glumesc. La 20 de ani, cînd m-am îmbolnăvit, tocmai scriam (în nesfîrşite variante) *Moartea adolescentului*!! Am rămas cu credinţa că prin poezie îmi presimt cu mult înainte viaţa, întîmplările ce-mi vor sfîşia sufletul.

* * *

Dar iată că azi mi-a venit *V.R.* 10 şi m-am bucurat ca întotdeauna cînd am văzut că acţiunea dumneavoastră terapeutică privind versurile mele continuă. Da, aveţi dreptate, cînd nu prinsesem „viciul“, poezia era mai adîncă, mai încăpătoare. De fapt, perioada mea cea mai gravă, cea dinaintea bolii de la 19-20 de ani, din care am publicat doar cîteva, perioada aceasta, zic, a rămas ascunsă. După boală, *crezînd că poezia a fost cea care m-a îmbolnăvit*, am căutat să bagatelizez, să iau „uşor“ totul. Din frica de a nu declanşa iar vreo primejdie. Am renunţat la poezie pentru a putea, a fi în posibilitatea de a mai scrie poezie! Mă credeţi, nu mă credeţi, asta a fost una din tainele mele.

* * *

Dacă mă gîndesc bine, au mai fost şi alte motive. Ciuda, ura enormă împotriva tristeţii. Niciodată nu am putut scrie în perioade de mare tristeţe. Numai bucuria, fericirea, plăcerea de a scrie mi-au declanşat versuri, poezii, nu suferinţa. Mai exact, numai cînd *am uitat* suferinţa am putut scrie.

* * *

Atenţie (vorbesc serios): însuşi dumneavoastră sînteţi ameninţat de *scoaterea limbii!!!* Vroiam de cîtva timp să vă spun că scrieţi prea frumos.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

6.XI.1978

Atenuaţi efectul percutant al părerilor

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

I-am trimis totuşi lui Nicolae Manolescu lista cu ineditele din *Adio, Robinson Crusoe!* Cred că e un gest legitim. Deşi nu schimbă cu nimic cronica din *R.l.* 45! Dacă el singur nu şi-a dat seama că jumătate din poezii sînt noi, înseamnă că ele nu i-au plăcut! Şi-mi pare rău.

* * *

Foarte frumos articolul despre D.M. Şi iar vin şi trag un semnal de alarmă: *scrieţi prea frumos!* Ştiţi unde e pericolul? Acolo unde, scriind despre o carte mediocră, prin frumuseţea stilului atenuaţi efectul percutant al părerilor. Dar, îmi veţi spune, stilul va mări acest efect. Da, dar ochii mei vor fi furaţi de cuvintele, de metaforele dumneavoastră şi vor *uita* (pentru o clipă, dar e de ajuns) rolul lor. Ca să fiu sincer, mie îmi place enorm chestia asta. Ca dovadă e şi faptul că sînt un poet ce s-a format pe *Compendiul* lui Călinescu pe care-l citeam, prin clasa a şasea, ca pe o carte de aventuri!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

10.XI.1978

Ursachi m-a pus cu labele pe bot

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

S-au adunat multe de spus. Ar trebui să mă pun pe treabă şi să-i zic îndesat, dar mă văd nevoit să-mi enunţ doar subiectele. 1) Foarţă nu-i echinoxist! 2) Clujeanul A.P., de care văd că nu pomeniţi nicăieri, mi-a făcut anul acesta (prin mai, cred) o chestie senzaţională! Nu-l cunoşteam. Deodată primesc un telefon. Era A.P., în Iaşi. Mă cheamă să ne cunoaştem. Bine. Mă duc. Ştiţi ce a urmat? A.P. (care băuse, dar asta nu-i o scuză, i-am zis-o) a început să mă ia brusc cu: „Nu eşti poet mare, eşti un burghez, nu înţelegi ce-am scris eu etc.“. Îmi tremurau mîinile de nervi. Eram complet treaz. Ceea ce m-a supărat cu adevărat

a fost faptul că el considera că eu habar nu am ce bine scrie el! Ştiam că după aceea o să-i pară foarte rău. Şi i-a părut. 3) Comentarea premiilor? Nu le comentez. Sînt bucuros că a luat Bănulescu. Nu-s bucuros că nu a luat Dimov. Mugur a prins ultimul tren. Tudoran trebuia să-l ieie pentru publicistică şi reportaj. Pituţ e o bizarerie a juriului. Ursachi m-a pus cu labele pe bot! Breban şi-a demonstrat clasa de mare rechin! Cezar Ivănescu (despre care, ciudat, nu pomeniţi niciodată) putea lua premiul cu uşurinţă, dar nu l-a luat! (Ce aveţi, în fond, cu Cezar Ivănescu?) Deşi-mi place dezinvoltura lui Petru Romoşan, nu cred în el. Ion Bledea-mi convine, în schimb! Iată că totuşi am scăpat cîteva păreri. 4) Atenţie la Ion Mircea şi Daniel Turcea. Ei au şi seriozitatea de a fi publicat la mari intervale. Deci au ieşit din „metoda Nichita“ de-a publica carte după carte (în care am căzut şi eu, vai, cu ultimele volume!). 5) *Adio, Robinson Crusoe* vrea să spună, prin titlu, că, gata, s-a dus dracului poezia mea!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

18.XI.1978

Considerîndu-mă un dovleac anonim

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Pentru că vă plac mai mult scrisorile mele decît *A.R.C.*, să mai împuşc una! Nu cred că e chiar aşa cum spuneţi dumneavoastră. Deşi tocmai vroiam să vă atrag atenţia că, adunate, cronicile dumneavoastră ar părea, trecînd peste unitatea dată de stil, foarte, cum să zic, foarte ciudate! Ciudate că nu urmăresc cu precădere o anumită dîră de melc. Fac excepţie articolele de sinteză în care impuneţi mereu, cu încăpăţînare, aceleaşi nume. Drept care bănuiesc că veţi scoate o carte, nu de cronici, ci de ample bostănării generale, eu, după cum ştiţi, considerîndu-mă un dovleac anonim.

* * *

De fapt, mînă liberă cred că aţi avut la *Luceafărul* lui Bănulescu. Pentru mine a fost o perioadă minunată. Îl văzusem pe Bănulescu o singură dată. Îi trimeteam poeziile, de la Dolhasca, luni şi apăreau sîmbătă! Era formidabil!

* * *

Acel *Luceafăr* al lui Bănulescu m-a făcut să vă cunosc. Ţin minte, nu ştiu de ce, un articol despre Nichita şi unul despre Ştefan Petică! Atunci v-am trimis şi prima mea carte (*Versuri)*, crezînd că lucraţi la redacţie. Abia acum aflu de la C.P. că le trimeteaţi (articolele) de undeva, tot de prin partea de ţară de pe unde eram şi eu… sau aşa ceva. Se tot spune că seria Bănulescu nu a impus nume. Dar sînt două care răscumpără această învinuire. Un poet: Mircea Dinescu. Un critic: Alex. Ştefănescu. E destul! Apoi m-am trezit cu dumneavoastă la *Tomis*. Asta ce-a mai fost? Ştiu doar că poezia aceea solicitată nu a mai apărut. Era o *Scrisoare* pentru Dimov!!

* * *

Iată că Dimov a luat premiul Asociaţiei din Bucureşti. E bine, mai bine era să-l fi luat pe cel al Uniunii.

* * *

Rugăminte: Vreau foarte mult, dacă puteţi, să-mi faceţi rost de volumele poetei C.I. Eventual, dacă îi ştiţi adresa, să mi-o transmiteţi pentru a-i cerşi eu însumi cărţile. În scrisori sînt mult mai lejer. În realitate nu mă prea mişc uşor, mai ales în preajma unei femei care (ce minunat!) zice că are „genele incestuoase“. Vă rog! Fiţi blînd şi ajutaţi-mă s-ajung între ele!

* * *

În rest, ce să zic. Nu uitaţi că mai trebuie scrisă şi-o istorie a literaturii române, ce dracu’!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

24.XI.1978

Blecher este Dumnezeul nostru neştiut

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Sînt bucuros! Cred că am descoperit unul din acele puncte tainice şi comune care fac ca doi oameni să se înţeleagă: Blecher! Sufletul meu a făcut un salt nemaipomenit citind afirmaţiile dumneavoastră din *C.l.* 11. Şi brusc, mi-am adus aminte. Cred că aveam 18-19 ani cînd, ducîndu-mă la un profesor evreu care avea o bibliotecă uriaşă (de la el am luat şi Călinescu, şi Barbu, şi Arghezi, şi Blaga într-o perioadă cînd erau total interzişi), am pus mîna şi pe Blecher, *Întîmplări în irealitatea imediată*, ediţia primă. Era o carte de format mic, cu litere negre-negre. Am citit-o într-un delir, tremurînd, cu sufletul dilatat enorm, cu toate simţurile sfîşiate de bucurie, de durere, *de regăsire*. Da, îmi regăseam vîrsta aceea sfîntă şi nebună, îmi regăseam prăbuşirea, noroiul, sexualitatea, fascinaţia faţă de bizarul atroce şi suav al obiectelor ţepene, fals ţepene. Numai cu Dostoievski, şi nici cu el în aşa măsură, în aşa intimitate a sîngelui cald, vîscos, murdar şi inocent, m-am aflat atunci, la prima lectură. L-am citit apoi după boală. Tot aceeaşi carte. Între timp, nu ştiu de ce, cartea fusese ruptă de-a latul. Trebuia să potrivesc paginile, să le ţin, să le mîngîi. Am citit şi al doilea volum al lui Blecher. Nu m-a mai cutremurat ca primul. Poate că din cauză că eu deja consumasem, în mic, experienţa tuberculozei (am peirdut doar doi ani, cu ocazia ei, la facultate). Şi mult mai tîrziu *Vizuina luminată. Dar lectura iniţială, atunci, cînd trupul meu îşi presimţea căderea, însă nu ştia de unde va veni, aceasta a fost miraculoasă, definitivă.* Nu este o altă carte în literatura noastră asemănătoare ei. Am spus mereu, la unul, la altul (îmi aduc aminte că eu i l-am descoperit pe Blecher lui Sorin Mărculescu, om destul de cult, de fin: ce bizar, nu ştia nimic despre Blecher!!!) şi iată că citesc minunatele rînduri acum, trăsnite clar pe foaia revistei: Blecher! Nu voi mai avea niciodată frisonul lecturii din acele zile. Blecher este Dumnezeul nostru neştiut. Sînt bucuros.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

27.XI.1978

Marea cu sarea şi roua cu fetişcanele clasei a noua

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

O scrisoare pe puncte de buburuză:

1) Aţi omis în enumerarea celor care s-au ocupat de Blecher pe I. Negoiţescu! Vedeţi *Engrame*, pagina 119.

2) Ieri am avut fericirea de a-mi recupera, după trei ani, *Istoria literaturii române* (cea mare!) a lui G. Călinescu. Ce emoţie!

3) Tot ieri mi-am recuperat un Verlaine în 8 volume. Dar, vai, lipsesc două volume, dintre care unul de poezii. Sînt trist. Era o ediţie de lux, legată în piele de antilopă. Vă rog, îndrăznesc să vă rog să fiţi bun şi să întrebaţi în dreapta şi în stînga dacă *nu vinde careva un Verlaine în Pléiade*. Desigur, opera poetică. De existat, există! Îl are chiar Florin Mugur care nici n-o citeşte, dar nici n-o dă. (De vîndut nu poate, sîntem prieteni!) Insist pentru că Verlaine e amorul meu vechi şi am visat mult să scriu ca el. Nu contează banii, tot nu am nici o leafă! Am o nemărginită încredere că îl veţi găsi pe undeva. Vă promit marea cu sarea şi roua cu fetişcanele clasei a noua!!! Nu uitaţi: *Verlaine în Pléiade*.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

29.XI.1978

Zefir organizat de diavoli prin fustele poeziei române

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Mă grăbesc să vă indic un articol despre Blecher găsit întîmplător. Este vorba de *Dinu Pillat*. Cartea: *Mozaic istorico-literar secolul XX*. Pagina? 105!

* * *

Trecem peste notiţa din *Săptămîna* împotriva dumneavoastră. E tîmpită!

* * *

Ce se mai aude cu Verlaine? Implor cu sufletul împotmolit în rouă şi sutiene!

* * *

O, dar nu mi-aţi transmis adresa (sau cărţile!) poetei C.I.: reproş subţire ca un

zefir organizat de diavoli prin fustele poeziei române!

* * *

În rest, zăpadă! Uneori mi-aduc aminte c-am fost poet. E ca un parfum al sertarelor interzise în copilărie.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

5.XII.1978

Prefer să străbat *Infernul* dantesc

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Ieri, scotocind într-un sac plin cu ziare-n care publicasem sau apăruseră cronici despre cărţile mele, am dat de *Steaua*, 9, 1970. Am întors-o pe faţă şi pe dos, căutînd textul meu. Nu era! Atunci de ce băgasem acest număr între celelalte? Şi deodată mi-am amintit. Era numărul cu eseul dumneavoastră despre Bacovia! Îmi plăcuse mult şi-l pusesem împreună cu ziarele care mă interesau.

* * *

„Culorile trebuie să fi fost acolo nuanţe şi irizări. Temperatura va fi fost insesizabilă, fluidă şi imaterială. Poate că şi procesele nu se repetau obsedant, prăbuşindu-se, îngropînd sub reziduuri, ci evoluau aerian desfăcîndu-se la nesfîrşit. Era acolo, poate, un joc diafan, o muzică…“ Am citit cu sufletul uşor, trist, irizat în nesfîrşite benzi subţiri de amintire. Acest spaţiu pe care presupuneţi că l-a părăsit Bacovia, atît de deosebit de cel găsit aici, printre noi, mi-a fermecat ani de-a rîndul gîndurile.

* * *

Dar eu doream să vă spun altceva. *Am înţeles* foarte greu pe marii poeţi. Căutam să le prind *tonul*, lucru extrem de dificil, după mine. Pentru Blaga, nu exagerez, mi-au trebuit doi ani de lectură ca să-i descopăr secretul. Dar cel mai

greu l-am *prins* pe Bacovia. De fapt, a fost ultimul pe care l-am putut pricepe. Barbu mi s-a părut mai uşor de descifrat decît Bacovia. Aveam, cred, deja vreo 22-23 de ani. Dar, alipindu-mi-l foarte greu de suflet, s-a întîmplat ceva curios. Vechile iubiri (Arghezi, de exemplu) s-au dus şi, ce bizar, acum nu mai pot citi decît pe Bacovia! De fapt nu numai pe Bacovia. Ordinea ar fi: Eminescu şi Bacovia. Nu caut să-mi explic de ce. Eminescu poate fi citit oricînd. Îi conţine pe toţi (Arghezi, Blaga, Barbu, chiar Bacovia, cum arătaţi şi dumneavoastră). Da, Eminescu şi Bacovia.

* * *

„Bacovia însă a uitat cu totul de unde descinde…“ Va veni cîndva, sînt sigur, un alt poet care îşi va aminti. El va descrie cu atîta prospeţime lumea de unde a fost exilat la noi Bacovia, încît acesta, uimit, se va întoarce acolo „în zbor sublim de-aeroplan“.

* * *

Da, dacă îl citesc pe Bacovia, nu am senzaţia de inospitalitate. Dimpotrivă, mi se pare ceva apropiat, cald, uman. Ploile lui, camerele lui, iubitele lui, ce straniu, îmi dau un sentiment de siguranţă. Ştiţi de ce? Pentru că orice operă mare, indiferent de ceea ce *descrie*, mă apără de adevărata lume, cea *reală*. Oricît de anost ar fi un om, e mai îngrozitor decît cel mai demonic personaj din Dostoievski. Opera, universul unei cărţi, îmi ţine sufletul protejat de viaţa zilnică. Lectura marilor scriitori e infinit terapeutică. Prefer să străbat *Infernul* dantesc decît cei cîţiva zeci de metri ce mă despart de tutungeria de vis-à-vis.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

10.XII.1978

A cîntat tot timpul din muzicuţă la urechea mea

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Să revenim la zi. 1) Abia acum, prin bunăvoinţa lui Florin Mugur, am citit articolul dumneavoastră despre apariţiile din 1978 în poezie. Dar nu complet! Prima coloană, nu ştiu de ce, era ruptă la jumătate. Aşa că introducerea o presupun doar. M-am gîndit bine, se pare că nu v-a scăpat nimic. Cred că un mai mare accent trebuia pus pe cartea lui Dan Laurenţiu. Nu am citit-o, am răsfoit-o doar. Însă zic că-i bună, poate chiar foarte bună. 2) Aş dori să-mi confirmaţi primirea *Marelui catalog de nimfe* pentru a nu avea impresia că l-am trimis în neant. Şi pentru că e un volum, aş dori o cronică! Comandată!! Vă daţi seama că exemplarul fiind unic, nu o puteţi scrie decît dumneavoastră. Şi nu o puteţi publica decît în sufletul meu! 3) Iar, cu totul întîmplător, deschid o carte pe care nu am citit-o, *Structuri libere* de Gerogeta Horodincă, şi dau peste un articol despre Blecher: „M. Blecher: delir esenţial“. *Articol de vreo 40 de pagini, eseu poate, naiba-l ştie, o să-l citesc şi eu acum.* Carevasăzică *se adună bibliografia, steag cu steag, pentru Blecher!*

* * *

Pe 25.XII am împlinit 40 de ani (părinţii, ca să fiu luat cu un an mai tîrziu la armată, m-au declarat pe 1.I.1939). Deci vă scrie un om matur, cu dinţii stricaţi şi sufletul ferfeniţă.

* * *

Azi-noapte, prin somn, am făcut două versuri, le-am repetat de mai multe ori ca să nu le uit. Dimineaţa însă erau total pierdute!

* * *

Fetiţa (Andreea, de 3 ani) a cîntat tot timpul din muzicuţă la urechea mea cît am scris.

La mulţi ani!

Emil Brumaru

29.XII.1978

Pofta de propriile-mi cuvinte

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Aşteptam scrisoarea dumneavoastră cu emoţie. O clipă m-am gîndit că s-ar putea întîmpla ca plicul meu uriaş să nu ajungă, să se pulverizeze, să dispară. Mi-ar fi părut rău. Deci e bine că l-aţi primit. Am dorit să vă fac un dar pe care, prin însăşi natura lui, nu vi-l poate face nimeni. E clar că versuri scrise de mine nu vă puteam trimite decît eu! Apoi a mai contribuit şi faptul că nu-mi mai văzusem manuscrisele de trei ani şi acum, răsfoindu-le, am cules ce mai era prin ele nepublicat. Dar principalul motiv e că atunci cînd cineva îmi citeşte *cu plăcere* versurile, ele, bizar!, încep să-mi placă şi mie ca-n momentul scrierii lor. Lectura dumneavoastră mi-a reîmprospătat pofta de propriile-mi cuvinte.

* * *

Scrieţi scrisori extrem de îngrijite. Aproape c-aş crede că sînt copiate după o ciornă!

* * *

Să punctez cîteva chestii privind interviul. Vă voi trimite întrebări bătute la maşină, nu toate odată, ci cum îmi vin mie la îndemînă. Aş prefera ca răspunsurile să fie tot bătute la maşină, la două rînduri, cu o margine (pe stînga) de 10 cm (15 pentru paragraf nou). În felul acesta îmi voi da seama cît material am şi de cît mai este nevoie. Pentru a nu încurca treaba, voi numerota întrebările, iar dumneavoastră veţi numerota răspunsurile. La urmă voi asambla totul şi vă voi trimite interviul pentru a vă da posibilitatea să modificaţi ce doriţi. Aş dori să iasă ceva frumos, îndrăzneţ, cinstit. Eu fiind cel care întreabă în acest interviu, nu trebuie să fie nici un cuvînt de-al dumneavoastră privind versurile mele. Asta nu mă bucură, dar e absolut necesar. De fapt, dacă vor apărea, le voi tăia! În rest nu tai absolut nimic. Sînt încredinţat că va ieşi ceva, o să vedeţi. Trebuie să-l terminăm în trei luni. Deci cam asta-i garoafa.

Cu stimă şi prietenie,

Emil Brumaru

30.XII.1978

De-a interviul

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Să mă explic. Am avansat chestia cu interviul. Aţi acceptat. Urma ca eu, rapid, să trimit întrebări. Dar iată că nu sînt în stare acum. Întîmplări cu totul neplăcute îmi dau o spaimă continuă. (Aş zice că toată viaţa mea m-am speriat. *Frica* mi-a mînat mereu sufletul. Poezia, lectura, sexualitatea, trei arme împotriva ei, a fricii. Dar acum am pierdut poezia. Sexualitatea nu mă mai încîntă. Lectura o fac pe sponci. Deci cad în mari goluri de frică, spaimă uneori pură, alteori motivată.) Apoi vreau ca întrebările mele să fie şi inspirate, cît de cît. Oricum, trebuie să recitesc, cu creionul în mînă, *Preludiu*. (Ce ambiţios titlu!) Aşa că aveţi răbdare. Totul va fi formidabil. În fond, eu pot să fac un interviu cu dumneavoastră care să ţină zece ani! Nu? Zece ani întreb şi dumneavoastră răspundeţi. L-aş numi *De-a interviul*.

* * *

Nu este bizară (şi totodată perfect logică) căderea lui Bacovia în cel mai pur eminescianism în ultimele două volume? *De demonstrat că cel mai eminescian poet e Bacovia!*

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

7.I.1979

A-ţi lua capul, a-l pune într-un dulap şi a-ţi aşeza în locul lui o solniţă

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

Vă scriu pentru a-mi motiva lipsa (de fapt, neputinţa) de poftă interogativă la ora actuală. Sînt într-un proces de divorţ de prima soţie. Totul e penibil şi, uneori, mă surprind gustînd, la modul cel mai dostoievskian, situaţii de o nesfîrşită indelicateţe. Apoi, ca tacîmul să fie complet, au apărut şi nişte extrasistole pe care trebuie să le calmez cu trei extraverale pe zi. Asta e egal cu a-ţi lua capul, a-l pune într-un dulap şi a-ţi aşeza în locul lui o solniţă! Cam aşa stau lucrurile cu trupul şi sufletul meu. Dar, repet, noi vom face un interviu. Şi

va fi colosal! Numai să scap de porcărioarele astea. Pînă una-alta, mi-am completat Slavici-ul (9 volume) şi acum mă lupt să completez şi pe Delavrancea. Oare Delavrancea, vol. 5, nu mai este prin librăriile Bucureştiului? Uitaţi-vă la seria *Scriitori români*. S-ar putea s-o găsiţi. Aici nu e.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

20.I.1979

Aţi şi răspuns fără să ştiţi

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

Pentru că mîine, 31 ianuarie, am un nou termen de divorţ (totul are loc la Suceava, deci şi transportul e o problemă), pentru că mă simt din nou prost (ameţeli, astenie, extrasistole etc.), pentru că îmi vine să mă culc pe podele cu faţa în jos şi să zac aşa, în neştire, pînă la venirea veacului de apoi, pentru toate astea, adăugînd însă şi faptul că vrînd-nevrînd, v-am declarat confesorul meu, vă scriu într-o dimineaţă echivocă de iarnă ce pare a fi primăvară. V-am trimis poeziile din *Tribuna* pentru a fi sigur că le veţi citi corectate. Sînt adunate de prin sacii de la Dolhasca. (Să nu uit. Într-un număr recent de ziar, a apărut o notiţă cu titlul stupefiant: *Lebede la Dolhasca*!) Sînt, unele, de pe la optsprezece ani, dinainte de boală (*Cîntec*, *Poveste)*, altele de prin 1963 (*Bulionul*), altele de prin 1973 (*Bocet de adult*) etc. Şi ca să fiu şi mai grozav, i-am trimis şi lui Dinescu 11 poezii, tot adunate cu ţăpoiul de prin ani diferiţi spre dulce publicare la *Luceafărul*. Dacă-l vedeţi, faceţi-mi serviciul şi amintiţi-i că mort-copt trebuie să mă publice. Cu interviul stăm genial! Eu deja v-am pus întrebările, iar dumneavoastră aţi şi răspuns fără să ştiţi!!!
P.S. Constat că nu am nimic de adăugat la P.S.! Lucru grav!! Se vede treaba că nu-mi merge deloc jucărica.

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

30.I.1979

Pericolul poeziei

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Pentru că, în ce mă priveşte, sînteţi reprezentantul criticii, ori de cîte ori am de spus ceva vreunui critic, vă scriu dumneavoastră! *Între anoptimpuri*, poezie pe care C.M. o consideră absolut edificatoare pentru faza în care mă aflu *acum*, a fost scrisă (ca şi *Cîntec de adolescent*) la 18-19 ani. Adică înainte de boală, atunci cînd încă nu mă înfricoşase (fiindcă *nu-l ştiam*) *pericolul poeziei*. De aceea tonul „surprinzător“ pentru C.M., grav, al versurilor. Boala, după cum v-am mai zis, m-a făcut să nu mai am curajul de a fi serios într-o treabă care te poate duce la dispariţie.

* * *

Pe 14 februarie am alt termen, cel cu martori şi probe, la divorţ. Va fi înfiorător.

* * *

Mă pregătesc mereu să-i citesc din fir-a-păr pe Heliade Rădulescu şi pe Macedonski. Au o prospeţime, mai ales primul, ce-mi face mîna să zburde, apoi, pe hîrtie. Şi totuşi nu-i citesc. Deocamdată Bacovia (extrem de bun în unele proze!) şi Petică, din care-mi lipseşte volumul doi… Iar interviul continuă!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

3.II.1979

Cam aşa stau ciupercile

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Tăcerea mea a avut cauze sinistre: pierderea procesului (absurdă treabă!) şi îmbolnăvirea Tamarei. Tamara şi-a revenit parţial. Cît despre proces, am făcut un recurs. Deci cam aşa stau ciupercile, numai că şi mai pleoştite. M-a bătut

subţire gîndul că v-a supărat propunerea, pe urmă neefectuată, de-a vă lua un interviu. Dragă domnule Alex, mi-e absolut imposibil să emit întrebări în tărăboiul sufletesc în care mă aflu. Jur că după o relativă liniştire voi începe. De fapt, vom trăi şi vom vedea.

* * *

De ce vă scriu acum? Pentru că, bizar, am dat peste un om care susţine că v-a debutat! Să mă explic. Eram la Suceava, cu ocazia unui termen de proces, la un fel de văr de al doilea de-al meu, inginer proiectant. Şi acolo l-am cunoscut pe Gordon Pym!!! Da, pe însuşi Pym! Ei bine, l-am iubit din prima clipă şi, din vorbă în vorbă, mi-a zis că a scos cîndva un ziar! Minunat, zic, şi eu am scos unul! Dar ştiţi pe cine l-am debutat eu?, zice. Nu, zic. Pe Alex. Ştefănescu, cu schiţa *Despărţire*, în 1968!!! Formidabil, sar eu pînă-n creierii memoriei! Ce se întîmplă? Pe Pym îl remarcasem mai demult. Îmi plăcea. Venind la acel văr al meu de-al doilea, am văzut un desen pe perete de Pym. L-am întrebat de unde îl are şi iată că, venit a doua oară la văr, însuşi Pym, Gordon Pym, s-a prezentat, ştiind că sînt acolo. Mă iubea şi el, dorea să mă cunoască. Am făcut cunoştinţă. Dar bomboana spirtoasă e că el vă cunoştea şi pe dumneavoastră etc. Iată că se confirmă floricica mult ascunsă că orice critic de marcă e un prozator sau un poet tăiat în două cu briciul. Cînd voi mai fi prin Suceava, îl voi căuta pe Arthur Gordon Pym şi-l voi pune să-mi arate ziarul său. Dar, Dumnezeule, cum se adună oamenii! Iată, detectivul Arthur dă peste Pym! Iar Pym l-a debutat pe Alex, care a scris despre detectivul Arthur! Şi tot aşa, tot aşa, pînă o să înnebunim!!

* * *

Aştept un semn, cît de scurt, Alex!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

4.III.1979

Doar din plăcerea de a înfunda creionul în hîrtie

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Sîmbătă dimineaţa am deschis radioul tocmai cînd se spunea: Alex. Ştefănescu. Era o prezentare a revistei *Luceafărul.* Am bănuit că-i vorba de un interviu, dar de abia azi, luni, am primit ziarul. Mărturisesc că eram curios să văd cu ce ocazie îmi veţi agăţa numele. Şi-am văzut! Dacă înainte, urmînd listele criticilor, mă recomandam: „…şi Emil Brumaru“, de acum voi zice „Emil Brumaru şi alţii“. E, se observă cu ochiul liber şi sufletu-nchis, o deosebire. Dar să o iau brusc şi concret. M-a uimit, în primul rînd, poza: figura de acolo pare îmbătrînită prematur, oarecum „babificată“, ca să mă exprim elegant. Mă aşteptam la un om mult mai tînăr, aproximîndu-vă vîrsta în jur de treizeci de ani. Toate paralele le fac ochii şi, aş zice, nasul! Fălcile mă întăresc în convingerea că adevăraţii critici trebuie să fie, cum să zic eu ca să nu par preţios?, slăninoşi. Trebuie să aibă *massă*. Ce ne facem atunci cu Nicolae Manolescu? Regula e confirmată, ca întotdeauna, de excepţie, nu-i aşa? (Nu vreau, Doamne fereşte, să scriu un pamflet, ci o scrisoare unui amic pe care nici nu-l cunosc!) Întrebările muceniculuі sînt fără haz! Îmi pare rău, ca unul care va face un interviu cu dumneavoastră, vreau să mă delimitez tăios de metoda asta leneşă, fără ienibaharul şi ghimpele necesare. Un interviu cu un critic tînăr trebuie să scapere nu numai în răspunsuri. Un interviu cu mine va fi „care pe care“, nu: „La ce mai scrii?“. Asta să vă fie bine şi amarnic cunoscut. (Esenţialul este să pornim odată acest formidabil interviu, după aceea totul va fi o dementă gingaşă ca roua-n rostopască!)

* * *

Titlul! Da, titlul îmi place. Ei bine, el îmi aduce aminte de interviul dat de Mircea Dinescu într-o *Tribuna* mai veche. El, nu mai ţin bine minte, exprima metaforic ceea ce dumneavoastră spuneţi răspicat polemic: „Nu am deloc mistica posterităţii. Mă interesează în primul rînd prezentul“. Jubilez o clipă şi-mi amintesc apoi că atît Dinescu, cît şi Ştefănescu au fost lansaţi de Bănulescu! E minunat.

* * *

De la a doua întrebare rămîn cu o uimire. Eu cred că acel ţăran avea dreptate! Pentru el scrisul *în sine* e ceva dumnezeiesc. A face litere cu o maşină, cum

face vaca balegă cu un cur, i se pare, pe bună dreptate, demn de dispreţ. Să nu mă înţelegeţi greşit. Am priceput „parabola“, mi-a plăcut chiar, dar mi-am amintit (observaţi că mereu îmi amintesc cîte ceva?) că eu am scris o bună bucată de vreme (nu mint!) *doar din plăcerea de a înfunda creionul în hîrtie*. Pur şi simplu îmi plăcea *truda desenării a mii şi mii de litere*, jur! Recunosc, pe de altă parte, că, de la o vreme, nemaiscriind, luîndu-mi maşină de scris, am reînceput să fiu din nou în formă. De ce? Pentru că de data asta de-abia aşteptam să ajung la versiunea aproximativ definitivă pentru a o bate, iute şi viteaz, la maşină! Apoi m-a plictisit curînd şi chestia asta.

* * *

Faptul că nu mărturisiţi că aţi scris şi romane mă face să cred că scrieţi sau veţi scrie unul, ca orice critic care se respectă!

* * *

Gestul lui Nichita este el însuşi un poem de Nichita Stănescu.

(Va urma)

Cu stimă şi graţie plus prietenie,

Emil Brumaru

2.IV.1979

Îl stimez pînă la spargerea termometrului

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Reiau scrisoarea după o plimbare de agrement printre fesele femeilor de pe strada Morilor, strada Ipsilanti, strada Semnului etc. Cred că era mai potrivit titlul *Amintiri despre literatura de azi*. Şi felul în care aţi scris cartea (sau în care, cel puţin, susţineţi că aţi scris-o) e atrăgător. Un fel de Robinson care înainte de a naufragia, a citit biblioteci. Şi acum, printre papagali şi capre, îşi aminteşte fragmente şi, din ele, încheagă un studiu exhaustiv al memoriilor sale literare. (Oare Proust nu-i un Robinson, în camera lui căptuşită cu plută, reconstituindu-şi viaţa, izurile şi amorurile din bucăţi plutind în voia valurilor

de aer, de lumină?)

* * *

Manolescu a făcut cu dumneavoastră ce a făcut Ivaşcu cu el. Numai că Bănulescu n-a stat decît foarte puţin la *Luceafărul*! Aţi avut o şansă formidabilă, curmată însă de împrejurări.

* * *

Uitam! Printre citatele din scrisorile mele pe care Mugur le-a selectat în cartea sa de interviuri era şi următorul: „Faţă de Nichita toţi sîntem ridicoli“. Cînd am corectat foile, citatul exista. În carte a dispărut! Mugur, speriat de afirmaţia mea prea razantă, a tăiat-o.

* * *

Mă uit la cei cinci autori la care aţi renunţat. De Valeriu Cristea mă leagă o dragoste veche întru Dostoievski. Am luat în acelaşi an (1970) cu dînsul premiul pentru debut. La cutremur aveam o carte de-a lui în mînă (*Tînărul Dostoievski*). Lui Cezar Baltag i-am scris un timp. Cînd i-a apărut *Madona din dud*, săream în sus, recitînd: „Unde eşti, divină ţaţă?“. Pe Al. Paleologu îl stimez pînă la spargerea termometrului (în sensul că-i ţîşneşte mercurul de febra entuziasmului meu!). Am avut surpriza de a primi prin poştă cartea lui despre Sadoveanu! Niciodată pînă acum nu-mi trimesese vreo carte. Pe Buzura, vai, nu l-am citit. Mereu vreau să-i strîng cărţile, dar nu am de unde. Asta îmi şi place; mai este un autor bun pe care nu-l ştiu!

(Va urma)

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

2.IV.1979

V-aţi dat în petic patetic

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

Ieri, cu scrisoarea mea în mînă, am dat peste plicul dumneavoastră. Desigur, cînd va veni (dacă va veni!) M.C. (Ce nume, parcă ar fi pseudonim!, dar mi se pare că l-am mai auzit cîndva, da, da, l-am mai auzit şi nu ştiu unde.), o voi duce la *Cronica* şi *Convorbiri* cu dragă inimă. Dar, ţin să adaug, nu-mi face deloc plăcere să umblu prin redacţii. Cred că, deşi sînt ambele la vreo cincizeci de metri de mine, intru pe acolo de două-trei ori pe an. Am accentuat chestia asta ca să vă daţi seama că o rugăminte de-a dumneavoastră mă poate face să-mi trec peste suflet! Voi prezenta-o lui Liviu Leonte şi lui Sturzu şi Zilieru. Voi specifica faptul că o preţuiţi. Voi pompa şi-n C.P. nişte cuvinte dulci. Mă rog, voi face tot ce-i posibil. Dea Domnul numai să-i fie versurile bune, lucru de care sînt sigur datorită preţuirii ce, se pare, i-o acordaţi prin decenii! Deci totul, din punctul meu de vedere, va fi OK. Rămîne ca şi cei de la revistă să fie. Şi, desigur, să apară însăşi M.C. în carne şi mătase!

* * *

Scrisoarea dumneavoastră patetică (v-aţi dat în petic patetic!) mi-a întrerupt comentariul la interviul mucenicului Dan. Îl voi continua zilele următoare. Azi e meciul România-Spania!

Cu prietenie şi ţingvais,

Emil Brumaru

4.IV.1979

Am început să mă simt gol, un fel de om de cauciuc plin cu aer

Dragă domnule Alex. Ştefănescu,

M.C. a venit! Atît de timidă, roşind din cinci în cinci minute, încît şi eu, care nu-s prea îndrăzneţ (doar uneori în scris!), am început să mă simt gol, un fel de om de cauciuc plin cu aer. Era cît pe ce să nu o pot determina să meargă la reviste. Totuşi, ne-am înţeles pînă la urmă. Azi-dimineaţă (vineri) am fost la Sturzu şi la Leonte. La S. am văzut şi şpaltul articolului *Critica între da şi da*. Nu l-am citit. Ocupă jumătatea de sus a unei pagini. I-am spus lui S. că o apreciaţi pe M.C., că şi mie îmi place şi i-a pasat 15 poezii. Să aleagă, să vadă!

Ea a stat roşie ca sfecla. Şi, cînd a fost întrebată ce funcţie are, s-a topit de jenă. Eu i-am explicat, apoi, că ar fi „casieră C.F.R. staţia Roznov“ (aşa a zis) e minunat, e urmuzian etc. N-am convins-o. La Leonte, lucrurile s-au consumat mai scurt. Am lăsat şi acolo 15 poezii. Pe fiica lui o cheamă tot M., aşa că va ţine minte! Urmează să mai trec pe la ei şi să-i pompez. Părerea mea? Are talent, dar e total necitită. Am mers cu dînsa la librărie şi am pus-o să-şi ieie cărţi (Nichita, M. Ivănescu, Dinescu, Cezar Ivănescu; astea erau). A fost atît de crispată tot timpul, încît mi s-a făcut milă şi mi-am adus aminte de cît de îngrozitor mă simţeam şi eu prin redacţii la început (şi acum la fel!). Cu Tamara s-a înţeles să mergem odată la Piatra Neamţ să stăm cîteva zile acolo.

Cu stima şi graţie,
Emil Brumaru

probabil 1979

Vom face harcea-parcea literatura

Dragă domnule Alex,

Nu m-am grăbit să-ţi scriu. După zilele de groază din Bucureşti, am fugit la Curtea de Argeş, la nişte rude de-ale mele. O cameră mică, ploaia continuă, lectura din *Idiotul* (am experimentat o tehnică nouă, *am citit* Idiotul *ca pe o poezie*, de două ori la rînd, adică am reînceput lectura imediat după terminarea ultimei pagini, a ţinut!), somnul, copacul înflorit din faţa geamului (copac legat de gard cu o sîrmă roşie), scurtele plimbări sub umbrelă, gîndul că mă aflu (ce bizar!) în orăşelul în care s-a născut Urmuz, orăşel ce mi-au fascinat vacanţele de elev şi, apoi, de student, totul deci m-a făcut să ocolesc cu grijă episodul vizitei mele la dumneavoastră. Acum, catifelată de amintire, această vizită mi se pare a fi singurul moment plăcut din săptămîna aceea plină de procuraturi şi tribunale. De fapt nu toată vizita, ci doar cîteva secunde, nu cred că un minut întreg, cînd, singur, am intrat în încăperea aceea minusculă, căptuşită cu cărţi, oarbă (mi s-a părut sau geamul da într-un zid?), feerică! În acele cîteva clipe în care am stat singur în camera aceea m-am simţit minunat. Cînd o să mai vin (pentru că voi mai veni!), vom sta acolo, sufocaţi de cărţi, şi vom discuta chiar despre ele, despre acele cărţi! În cămăruţa aceea am priceput, cred eu, o parte

din secretul dumitale. Un singur lucru m-a deranjat: telefonul! Eu l-aş muta pe frigider!

* * *

Dar aş minţi dacă m-aş rezuma numai la cele cîteva secunde. Ceea ce m-a izbit a fost afectivitatea, nu numai a dumneavoastră, ci a întregului clan (fraţi, surori, nevastă) faţă de mine. N-am discutat, era normal, în prezenţa lui Dinescu nu se poate face decît să-l asculţi pe Dinescu! Apoi eram şi prea obosit şi prea plictisit de problemele mele cu divorţul. Oricum, am rămas cu gîndul că o să mai fiu cîndva acolo. Şi vom face harcea-parcea literatura, sînt sigur!

* * *

Soţiei dumneavoastră, cele mai pure sărutări de mînă. Îmi pare rău că nefiind în formă, nu m-am putut face simpatic sufletului ei. Dar promit să fiu ceva mai vorbăreţ la următoarea vizită.

Cu prietenie,
Emil Brumaru

19.V.1979

După ce am ras *Demonii*

Dragă domnule Alex,

După ce am ras *Demonii* şi sînt pe punctul de a termina *Crimă şi pedeapsă*, mă gîndesc că, în sfîrşit, am atins acel prag din viaţa mea cînd pot să-l citesc pe Dostoievski (la fel de liniştit adică, de metodic, de „fericit“) ca pe Alecsandri! Asta-i situaţia, de ce aş ascunde-o! Probabil e de vină şi faptul că de vreo opt luni sînt în procesul de divorţ – umilinţă infinită, incredibilă pentru cine nu o trăieşte cu propria-i splină. Să trecem, însă!

* * *

Cu ziarul conţinînd interviul acela din *L.* în faţă, mă uit bucuros la „proiecte“. Dea Domnul să se împlinească. Aştept cu nerăbdare eseul despre

Arghezi. Era o vreme cînd îmi începeam ziua deschizînd la întîmplare cartea lui de versuri ca pe o Biblie. De ce nu ar fi acest eseu ceea ce a fost cartea lui Călinescu despre Eminescu? Sau a lui Negoiţescu despre acelaşi (dar cît de nou!) Eminescu? Iar cu celelalte două cărţi aştept lucruri şi mai şi! Să nu uit, oare nu ar fi bine ca în *Arghezi interpretat de…* să apară şi opiniile unor scriitori? Mă gîndesc la Fundoianu, la Ion Barbu, Eugen Ionescu. Deci scriitori de marcă, indiferent că l-au lăudat sau beştelit.

Cu prietenie,
Emil Brumaru

24.V.1979

Cu samovarul pe masă, conacul devastat de lene şi cu fiica mea, Andriuşka Ermilianovna, zbîrnîind ca avionul prin încăperi

Dragă Alexei Alexandrovici,

În orăşelul nostru, capitală de judeţ, au înflorit şi apoi s-au scuturat salcîmii. Actriţele Teatrului Naţional au plecat într-un turneu în Polonia. Singurul nebun al oraşului, un doctor schizofren, circulă, surîzînd sardonic, prin centrul orăşelului. Poetul M.U., cu care m-am întîlnit acum cîteva zile, pe Cuza Vodă Prospekt, mi-a declarat, aşa, ca chestie, că-i tot genial şi deci nu mai au nici o şansă Nichita şi alţi „căcănari“. Fiţuica literară (cu apariţie ruşinos de lunară) îl desfiinţează (prin A.D., o burtă roz, cum ţi-am spus şi la telefon) pe Dinescu. La Colocviul naţional studenţesc „Mihail Eminescu“, studente cu buci crăpate mirific în blugi vorbesc porcării despre, vorba Floricăi Mitroi, „Conu Mihai“. Oh, unde-i el să le crăcească-n amfiteatre! Eu m-am dat, după metoda chinezească, cu nişte unsoare mentolată în palme ca să-mi treacă durerea de dinţi! Curînd voi citi scrisorile lui Călinescu către Alice şi poate mă voi cufunda într-un roman al bătrînului Dosto.

* * *

După cum vezi, scumpe Alexei Alexandrovici, am pus o cruciuliţă mică-

mică şi mi s-a întrerupt raportul. Ştii de ce? Uite, mi-a venit deodată să te întreb nişte chestii. Trei! Prima, ca s-o luăm metodic, ar fi: de ce, iubite Alexei Alexandrovici, de ce Ippolit, ştii care, Ippolit Terentiev, cel cu confesiunea, tuberculoza şi sinuciderea ratată, avea el o plapumă de culoarea verde? Ei? A doua, nepreţuite Alexei Alexandrovici, a doua întrebare e tot atît de simplă: pentru ce Stavroghin, ştii dumneata care, cel atît de demonic prezentat de-o lume întreagă, *dar atît de simpatic în fond* (am subliniat anume ca să-ţi dai seama că părerea mea nu-i o scăpare de condei, ci o judecată îndelung cîntărită), pentru ce, te întreb, în timp ce fetiţa aceea se spînzură, el a văzut un păianjen foarte mic, roşu, păianjen ce apoi l-a obsedat atît? A treia întrebare, şi ultima, preacinstite Alexei Alexandrovici, este tot uluitor de simplă: de ce tapetul camerei în care locuia Raskolnikov, tipul acela care-a omorît baba cu toporul, de ce, repet, tapetul camerii lui era galben? Ai putea să-mi răspunzi la aceste întrebări, Alexei Alexandrovici?

* * *

Acum e după-amiază. Clopotele capitalei noastre de judeţ bat a sîmbătă, o ploaie de vară, cu bobul mare, cade vertical pe acoperişurile verzi din faţa geamului meu deschis. Mă gîndesc la Svidrigailov. Ca şi Stavroghin, mi se pare foarte simpatic. Are umor, Alexei Alexandrovici, are plictiseala aceea aproape cehoviană. De fapt, aş spune, dar nu mă încumet, Doamne-fereşte, să şi susţin asemenea enormitate, că Stavroghin şi Svidrigailov, într-un anumit sens, desigur, desigur, domnul meu, sînt nu numai cele mai dostoievskiene personaje, ci şi cele mai cehoviene, zău! Bineînţeles, eliminînd şi la unul, şi la altul sinuciderea. Deşi, dacă-mi dai voie, scumpe Alexei Alexandrovici, sinuciderea, da, pînă şi sinuciderea lui Svidrigailov are ceva cehovian în ridicolul ei! Reciteşte mătăluţă pasajul respectiv.

* * *

Tamara Nikolaevna, soţia mea, este supărată că nu a luat premiu la Piteşti. Lasă, i-am zis eu, nu fi descompusă din atîta lucru, ce naiba!

* * *

Marea mea tragedie, Alexei Alexandrovici, e că nu mai am voie să beau

cafea. Pare un fleac, un moft, o iluzie, dar, vai, e o catastrofă, tăicuţule. (Trec pe stilul din *Oameni sărmani*!) Înainte, cu ceaşca de teracotă-n faţă, plină ochi, cu sufletul aburit, cu mîna fermă, tăiam în cuvinte ca-n brînză. Acum, doar cîteva guri dacă-mi permit, şi acelea cu buzele de-abia întredeschise, din cafeaua Tamarei Nikolaevna pe care, ca un masochist distins, eu i-o fac. Dar l-am dat dracului de propranolol, deşi inimioara, drăguţule de Alexei Alexandrovici, tot pe lîngă sută bate. Să bată-n mă-sa-n cur! Cu propranololul acela îmi tăiam toate circuitele ironice! Dar ce vroiam să-ţi spun eu? Că mi-e dor de o prietenie mare, ca-n adolescenţă, de-o tulburare întru Arghezi (ţin minte cum odată, cu un fost prieten, Adi Cusin, citeam, puţin aburit de vin, suit pe masă, la Dolhasca, versuri de Arghezi şi plîngeam, plîngeam, tăicuţule, şi nu puteam decît să icnesc din cînd în cînd: „genial moşneagul, genial moşneagul!“), de-o întîlnire a sufletelor în lectura celor mai frumoase cărţi.

* * *

Bun, bun de tot, nepreţuite Alexei Alexandrovici (şi-o zic asta cu samovarul pe masă, conacul devastat de lene şi cu fiica mea, Andriuşka Ermilianovna, zbîrnîind ca avionul prin încăperi), bun de tot e articolul din *C.l.* 5. Nu ştiu ce ţi-au tăiat măgarii (absolut măgari, te rog să mă crezi pe cuvînt, pe silabă, pe literă), dar e minunat şi aşa. Un singur reproş. De ce atît de puţine exemple? Şi de ce doar pe Ulici l-ai ras dintre cei mai cu moţ? Sînt şi alţii şi mai şi. (O să-ţi povestesc odată de ce mi-e antipatic Ulici, acum mi-am adus aminte, e vorba de o chestie de prin 1967-1968.) Dar ce facem cu *Critica între nu şi nu*? Uite, puişorule, iubite Alexei Alexandrovici, uite, chiar în acelaşi număr, Dinescu e făcut, nu cu ou şi cu oţet, ci cu balegă şi cu pişat de către A.D.! Şi ştii de ce? Pentru că Dinescu are cu adevărat geniu şi-i irită pe toţi dantela asta-n plus! Închei. Şi aşa scrisoarea asta s-a cam lăbărţat. Eu, Alexei Alexandrovici, voi privi într-o după-amiază, pe-un perete, lumina în cinstea ta!

Cu prietenie,
Emil Grigorievici

26.V.1979

Să fii trimis de U.S. din R.S.R. în Bulgaria

Dragă Alexei Alexandrovici,

Tocmai am terminat *Adolescentul* şi continui, în trombă, să-l recitesc pe bătrînul Dosto, deci voi începe *Fraţii Karamazov*. Vreau să am o privire de ansamblu, pur şi simplu. Ca să nu mă mai încurc. Sper că după „fraţi“ voi reciti şi romanele „mici“. Abia după aceea, cînd voi vrea să „gust“ un roman, îl voi relua pe îndelete. Pentru a înţelege, a prinde tonul, este neapărat nevoie, mai întîi, de o citire generală, scumpe Alexei Alexandrovici.

* * *

Ce fericit sînt! Un vis din adolescenţă, dar ce zic eu, din copilărie, s-a împlinit, iubite Alexei Alexandrovici. Plec în Bulgaria! Da, e de neimaginat! Ce Londra, ce Paris, ce America! Fleacuri, fleacuri, v-o jur! Principalul este să fii trimis de U.S. din R.S.R. în Bulgaria! Ce buni sînt ei, ce minunaţi, cît de recunoscător le pot fi! Nu?

* * *

Dă-mi voie, Alexei Alexandrovici, să sper că după ce ai scris despre *Raza de cobalt*, vei scrie şi despre *Operele imperfecte*, *La dispoziţia dumneavoastră*, *Spectacol*. Sau mă înşel?

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

1.VI.1979

Împotmolit ca broasca la mal în Dostoievski

Stimate domnule Alex. Ştefănescu,

Împotmolit ca broasca la mal în Dostoievski, am dat-o pe Balzac (volumul de corespondenţă), apoi pe Flaubert (*Doamna Bovary*, *Educaţia sentimentală*, *Ispitirea Sfîntului Anton*) şi, acum (după încă puţin Balzac) iată-mă în plin Proust! Cam astea sînt întîmplările mele din ultima lună. Ar mai fi ceva. Probabil că voi face o culegere de versuri, pentru 1981, în noua serie, ce va fi

inaugurată anul acesta: „Hyperion“. Volumul se va numi *Fluturii din pandişpan* (aşa trebuia să se numească primul meu volum; cineva, nu ştiu cine, a zis că dacă păstrez titlul, cartea nu apare!) şi va conţine o selecţie de vreo 80 de poezii plus 20 neapărute încă prin cărţi. Nu sînt sigur că va apărea în 1981. De ce? Fiindcă nu voi mai face nici o concesie. Nu voi schimba nici o virgulă. Ştiu că mă voi certa cu Florin Mugur, dar de data asta voi fi ferm. De ce vă spun toate astea? Această colecţie apare cu o postfaţă şi eu aş dori din tot sufletul ca ea să fie semnată de dumneavoastră. Autorul are dreptul să-şi aleagă postfaţatorul! Desigur, vă voi trimite în prealabil manuscrisul pentru a vedea dacă antologarea e bună. Aş vrea chiar să-mi daţi nişte sugestii. Dar asta e o problemă de viitor. Pînă atunci, lectură!

Cu stimă şi prietenie,
Emil Brumaru

25.VI.1979

Dar să nu disperăm cît mătasea zace-n cărămizi!

Dragă Alex. Ştefănescu,

Nu ţi-am scris de mult. (De fapt am scris, dar nu am trimis o scrisoare.) Pe lîngă eşecul pricinuit de pierderea divorţului şi tărăgănarea lui (încă nu am primit nici un răspuns de la procuratură), s-a adăugat şi tristeţea mărturisită de a nu fi luat nici un premiu, măcar pe cel pentru traducerea din candoare în limba română. Chestia e cu atît mai ascuţită, cu cît Marin Preda a fost preşedinte şi în juriu existau oameni la care sufletul meu ţine: Raicu, Manolescu. De data asta nu mă interesa numai gloria, ci şi banii. Cu vreo zece mii îmi amortizam banii daţi în vînt pentru divorţ. Şi ca totul să fie în ordine, iată că, pentru repartiţie, nu sînt posturi în Iaşi. Deci Tamara ar putea lua în cel mai fericit caz Bucureştiul. Dar ăsta e un vis. Adunîndu-se atîtea, era nevoie de o picătură care să declanşeze scrisoarea asta. Dar să nu disperăm cît mătasea zace-n cărămizi!

Cu prietenie,
Emil Brumaru

29.VI.1979

Scrisori către Ilie Constantin

Cînd miroase a praf trezit de rouă

Dragă Ilie Constantin,

A doua scrisoare va fi în proză*; scrisă la ora cinci dimineaţa, cînd miroase a praf trezit de rouă şi-ţi vine să-ţi iubeşti nevasta, nepieptănată încă, „fundamental gospodăreşte“, în ieslea patului.

O scrisoare de mulţumire şi de bucurie pentru galanteria pe care ai avut-o de a-mi face, încă o dată, un bine. Se vede că eşti şi tu un generos!

Curios e faptul că toate citatele (cu excepţia unuia) sînt luate din versuri scrise în 1962. Într-adevăr, atunci, după trei ani de tîmpenie totală, am avut o uşoară revenire. Trebuie să ai un nas foarte fin ca să poţi „mirosi“ asta după opt ani!

Însă voiam să-ţi spun altceva. Cînd nu mai poţi, cînd simţi că totul se duce dracului, ia primul tren şi vino la Dolhasca. Julien Ospitalierul e în veşnică aşteptare!

Cu prietenie,
Emil Brumaru

P.S.
1) Ai putea continua şi aici cronica cinematografică! Sînt două filme pe săptămînă!
2) Poate ai curajul să-mi dai adresa. Te-aş „îmbărbăta“ din cînd în cînd.
24.VI.1970
Dolhasca

Precizia e dureroasă

Dragă Ilie Constantin,

Îţi scriu totuşi acasă. Şi iată de ce. În primul rînd, mă încîntă faptul că nu voi fi niciodată sigur dacă scrisoarea te-a găsit sau a fost şterpelită de îngeri. În al doilea rînd, dacă nu-mi vei răspunde, nu mă voi supăra, crezînd că nici n-ai primit ceva de la mine. Cred că eşti de acord că n-are rost să-mi creez singur suferinţe. Precizia e dureroasă. S-o iau deci încet şi răutăcios (departe de mine blîndeţea de care mă acuzi!).

* * *

Cred că trăieşti o mică derută. Altfel, cum s-ar explica cascada de articole care-mi moaie pur şi simplu trupul în cuvinte? Săptămîna trecută ţi-am depistat şase (3 la *R.l.*, 2 la *L.*, 1 la *Sc.t.*). E ceva necurat în treaba asta. Cînd dracu' mai ai vreme pentru poezioare?

* * *

Ieri, după o lectură cu delicii din Heliade Rădulescu, am cules zmeură pt. dulceaţă. Doina a spus că o face, dar pt. cei care scriu articole bune despre mine! Eşti vizat.

Cu cele mai blajine putori,
Emil Brumaru

* * *

Sînt foarte trist că nu am avut posibilitatea să-l ucid pe Nichita Stănescu acum vreo zece ani. La ora asta e mult mai greu, deşi nu irealizabil.

* * *

De ce nu-l publicaţi masiv pe Mircea Dinescu? E extraordinar de talentat. Cuvintele sînt atît de proaspete, de parcă ar scrie în altă limbă!!

* * *

Sărutări de umeri acestui cuvînt atît de frumos: Iolanda!
7.VII.1970
Dolhasca

Şi cîntă cineva răguşit şi toţi pleacă

Dragă Ilie Constantin,

Iată o scrisoare declanşată de două cuvinte din *Răcori*. Senta Berger, zici tu, are picioare infinite!! Doamne, şi eu care n-o să văd filmul ăsta, ce mă fac? În întunericul sălii mi s-ar fi dilatat pupilele intens, ca la motanii nocturni. Dar altceva am vrut să-ţi spun. Fii atent puţin.

Nu atît filmul mă topeşte, cît starea aceea confuză, sfîşietoare, cînd se aprinde lumina şi cîntă cineva răguşit şi toţi pleacă, parcă buimaci, parcă uşor disperaţi, oricum mai tăcuţi, mai singuri, şi totul, totul începe din nou, altfel, puţin crispat, puţin amar, puţin nostalgic. Ah, mai ales clipele de după terminarea filmului, cînd înghesuit la ieşire atingi o femeie cu mîna pe fund, sau îi simţi sînii cu umărul, sau îi guşti părul în treacăt, sau chiar îi surîzi amuzat de asemănarea rochiei ei cu cea a protagonistei; oh, aş trăi mereu în timpul acesta dulce şi trist de după spectacole!

* * *

Aş fi bucuros dacă într-adevăr ai veni prin august aici. Nu-i chestie de singurătate, m-am obişnuit. Am avea totuşi timp să fim nesfîrşit de leneşi, ceea ce m-ar încînta. Şi lecturi, lecturi… Foarte bună *Missa Solemnis* a lui Mihai Ursachi din ultimul *Luceafăr*!

Cu gospodărească tristeţe,
Emil Brumaru

22.VII.1970
Dolhasca

Pisicile mi-au simţit neliniştea

Dragă Ilie Constantin,

Bănuiesc că te-ai întors de la Sovata (dar ce boală femeiască ţi-ai tratat acolo?), presupun că în fiecare zi scrii zece articole şi publici douăsprezece, presupun că ai emoţii pt. volumul tău.

Aici nimic nu e schimbat, poate eu sînt puţin derutat de cronici. N-o să mă crezi, dar suport greu chestiile astea. N-am liniştea necesară care m-ar face să scriu măcar o silabă. Pisicile mi-au simţit neliniştea şi dorm prin păpuşoaie (din discreţie!).

Adevărul e că aş vrea să „limbui“ ceva şi nu-mi vine nimic, nimic. Dacă mă făcea cineva harcea-parcea, cred că aş fi scris, în ciudă, de-al dracului, un volum!

Sînt curios să-ţi citesc cartea. Ce bine-i că nu sînt nevoit să mă întîlnesc, în fiecare zi, ca tine, cu trei sute de poeţi!!

Cu drag,
Emil

O rugăminte f. serioasă (chiar dacă impertinentă): nu poţi să-mi faci rost de Francis Jammes?

Împrumut, sau poate-l găseşti pe undeva de vînzare. Zbîrnîi să-l citesc de un an.

18.VIII.1970
Dolhasca

* Probabil că prima scrisoare a fost în versuri!

Scrisori către Florin Mugur

Întrebări stupide la care nu există răspuns

Dragă Mugur,

Azi am ieşit din „fortăreaţă“ ca să-mi procur cafea măcinată sau boabe. Nu am găsit. Deşi mai am aproximativ un kilogram de boabe, trebuie să fiu atent cu aprovizionarea. *Observaţie*. Să caut să discut mai amabil cu doamna Cosmos de la cafea. Eventual să-i dărui un papagal sau cîteva bucăţi de carne de capră.

* * *

Întorcîndu-mă la „fortăreaţă“, am trecut pe la librăria Eminescu. Am cumpărat trei mine pentru pix şi un pachet cu plicuri. *Observaţie*. Să fiu vigilent, să nu mai scap minele pe jos, cum am făcut azi. E penibil!

* * *

În „fortăreaţă“ totul era în ordine. Pufnei tocmai rupsese, foaie cu foaie, al treilea volum din Cehov. Am întrebat-o: „Ce ai făcut?“. Ea mi-a răspuns: „Ce ai făcut?“. *Observaţie*. 1. Să-mi fac rost de mult lipici pentru a drege tot ce distruge Pufnei. 2. Să nu mai pun întrebări stupide la care nu există răspuns.

* * *

În scurta mea plimbare pe insulă, am depistat foarte multe femei frumoase, cu ochii lucind tainic, înfofolite în cojoace miţoase. *Observaţie*. 1. Să aflu de unde şi-au cumpărat cojoacele. 2. În cazul în care aflu, să fac un împrumut la Fondul literar ca să-i pot cumpăra unul Tamarei. 3. Eventual, dacă nu primesc împrumutul, să-mi vînd caprele.

Te îmbrăţişez,
Emil

22.II.1978

Secolii aceia mici şi copilăroşi

Dragă Mugur,

„În anumite împrejurări, puţine sînt orele din viaţă care să fie mai plăcute decît ora consacrată ceremoniei ceaiului de dup-amiază.“ Ce început superb de roman! E vorba de *Portretul unei doamne*. Dar iată şi alt început care, nu ştiu de ce, îmi dă un mare fior de bucurie: „Ziceţi-mi Ismael“. E formidabil acest Melville. Pentru că eu tot mai sînt obsedat de Moby Dick.

* * *

Cînd ninge pe insulă, îmi place să stau la fereastră şi să privesc dealul din faţa mea, depărtat, înceţoşat. Pe birou (pentru că mi-am cumpărat şi un birou!) am dicţionare, atlase de plante şi păsări, cărţi despre ciuperci, broaşte, şopîrle, fluturi, dalii, lalele, trandafiri etc. Tînjesc adînc după nişte atlase geografice vechi, imense, cu oceanele şi mările nestrăbătute încă de corăbieri, hărţi naive ce au desenate pe ele animale, şi copaci, şi oameni! Oh, cum le-aş lua şi mi le-aş desface pe piept, întins într-un fotoliu, visînd la ce călătorii extraordinare aş fi putut face în secolii aceia mici şi copilăroşi.

* * *

Am ieşit puţin din „fortăreaţă“. Am cumpărat un kilogram de murături (pătlăgele verzi). *Observaţie*. De fiecare dată cînd cumpăr un kilogram de pătlăgele murate, constat că numărul lor nu-i acelaşi! Este deci evident că pătlăgelele, variind ca mărime, variază şi ca număr. De reţinut.

Te îmbrăţişez,
Emil

22.II.1978

Această chestie plicticoasă: a ţine un jurnal

Dragă Mugur,

Frig pe insulă. Geamurile fortăreţei îngheţate. Îngheţat şi laptele de capră pe care taică-meu, sculat de pe la cinci, ca să prindă loc la coadă, îl aduce în fiecare dimineaţă de la alimentara cea mai apropiată. Pufnei cu nasul înfundat. Papagalii stau muţi, cu ciocurile-n pene. Mi-am băut cafeaua cea de toate zilele (trebuie neapărat să mai fac rost de un kil de boabe de la doamna Cosmos!) şi am urmărit îndelung, cu sufletul din ce în ce mai întristat, cum se topeşte pojghiţa de pe geam, începînd din partea de sus a sticlei, gheaţa transformată în apă şiroind, făcînd şănţuleţe străvezii în partea de jos a ferestrei, unde frigul încă nu a cedat.

* * *

Puţină bîrfă! Că Robinson Crusoe nu citeşte, ne-am lămurit. Dar lui nici să scrie nu-i plăcea. La început, cît are cerneală, ţine un jurnal, apoi terminîndu-se, îşi încheie jurnalul cu o lipsă de părere de rău suspectă. Se descurcă, după cum se ştie, în fel de fel de situaţii: îmblînzeşte capre, învaţă papagali să-l strige pe nume, lucrează cîte o lună pentru a-şi confecţiona un blid oarecare. Lucru de neînţeles, pare că nu găseşte nici un mod de-a-şi face cerneală. Iată o confirmare a faptului că nu-l interesa această chestie plicticoasă: a ţine un jurnal! (Şi gîndeşte-te că era pus în condiţii ideale! Dar el nu are viaţă interioară!) Uite şi un citat edificator: „Aici se cade a aminti mirarea căpitanului, care avea cerneală pe bord, că eu *nu mă gîndisem* (s.m.) să fac cerneală din cărbune şi apă sau din altceva, de vreme ce mă dovedisem atît de meşter la făcut lucruri mult mai grele“.

Te îmbrăţişez,
Emil

23.II.1978

Unul dintre primii scritori care *au văzut lupul*

Dragă Mugur,

Iartă-mă că revin: dar să stai 28 de ani pe o insulă pustie şi să nu-ţi faci cerneală e strigător la cer! Robinson Crusoe putea da o operă proustiană, avea toate şansele să ajungă cel mai mare scriitor al tuturor timpurilor! Doar dacă ar fi scris o pagină pe zi, nu mai mult. E impardonabilă chestia asta.

* * *

Despre ce vorbesc personajele gogoliene? Iată: „despre şalvarii noi ai lui cutărică, despre cîte se găsesc în măruntaiele pămîntului şi despre cine a văzut lupul“.

* * *

Ce rămîne dintr-un pesonaj gogolian după dispariţie? Iată: „Au găsit în locul lui doar o grămăjoară de cenuşă şi o găleată goală“.

* * *

Ca să revin la chestia cu lupul. Gogol este, indiscutabil, unul dintre primii scritori care *au văzut lupul*!

* * *

Cum arată o clădire gogoliană? „…ajunseră, în sfîrşit, în faţa unei clădiri care semăna *cu un cocor aşezat pe pămînt*“ (s.m.). Această clădire este neliniştitoare, nu are greutate, oricînd poate să se înalţe la cer şi să se aşeze în altă parte! Gogol, chiar stînd într-o casă, riscă s-o ia razna oricînd şi oriunde! Pe cînd bătrînul nostru Robi stă ca o căpuşă-n fortăreaţă şi se simte minunat!

Te îmbrăţişez,

Emil

24.II.1978

Tu care ai nervii ieşiţi prin piele ca acele ariciului

Dragă Mugur,

Acum cîteva zile m-am întîlnit cu L.L. Mi-a cerut nişte poezii şi, spre mirarea lui, i le-am dat. A fost amabil şi tocmai de asta mă uimeşte faptul că m-am simţit prost, aş zice oribil dacă nu mi-ar fi teamă că exagerez. Ce se întîmplă? De ce orice contact mă sperie, mă face să-mi ies din plăcerea lecturilor, din ritmul meu lent de „tată de familie“? Şi m-am gîndit la tine. Tu trebuie să suporţi atîţia oameni, tu care ai nervii ieşiţi prin piele ca acele ariciului! Cum reuşeşti? Cred că ştiu: cheltuindu-te înzecit pentru orice fleac, storcîndu-ţi creierii ca pe o lămîie în ceaiul fără zahăr al vieţii de serviciu. Şi, cu toate astea, scrii cărţi, nu te dai, cazi, iar te scoli, eşti tenace, eşti rezistent.

* * *

Dacă există umor negru, de ce nu ar exista şi gingăşie neagră? Sau măcar lila, grena, bleu-pal sau galben-pai (dacă nu gri-perle). Adică un *Cotidian de gingăşie gri-mărgăritar*!

* * *

De o bucată de vreme îmi place să citesc marile cărţi în ediţiile B.P.T. Sînt mai lesnicioase parcă, mai la îndemînă, poţi sublinia fără jenă, poţi îndoi pagina, poţi pune ceaşca de cafea pe ele (o, rotocoalele de cafea lăsate pe cărţile mici, cu hîrtie de ziar – le iubesc!), le poţi purta în buzunarul pijamalei, le poţi pierde apoi şi cumpăra din nou, ce deliciu!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Trebuie citit numai cînd se fut fluturii

Dragă Mugur,

Deşi azi ţi-am trimis numărul respectiv din *Cotidianul de gingăşie*, îţi scriu din nou. E seară, ziua a trecut ca de obicei: puţină lectură, mîncarea dată lui Pufnei (eu o hrănesc, numai cu mine mănîncă!), pînă la librărie şi înapoi, ziare. În *Contemporanul* e lista apariţiilor editoriale. Puţine, extreme de puţine. Iar de

anunţat nu se anunţă aproape nimic. M-a prins tristeţea. Nesiguranţa. Şi iritarea. Mereu, mereu trebuie să fie cîte ceva care nu merge. Şi lehamitea, o mare lehamite.

* * *

Continui să mă mir că Marin Preda e lăudat de revista lui Barbu. Explicaţia ce o dă D.Z. în *Flacăra* nu mă convinge. Aici se ascunde ceva şi nu ştiu ce. Probabil voi înţelege mai tîrziu.

* * *

Fănuş Neagu scrie minunat, dar nu-l pot citi!!! E atît de făcut, de îmbătat de imagini, încît după cîteva fraze îmi vine să arunc ziarul din mînă. Şi, totuşi, ce frumos scrie! Cred că trebuie citit numai cînd se fut fluturii!

* * *

Sînt trist, cred că-mi dai voie. După metoda mea, ar trebui acum să caut să-mi clasific tristeţea: floare grena cu miezul portocaliu, tulpină groasă, frunze de zgură etc. etc.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Pînă la măduvioara osului

Dragă Mugur,

„Cunosc un chin îngrozitor, deosebit de rar, care ca o excepţie surprinzătoare apare uneori în viaţă – chinul unui talent slab care vrea să creeze ceva ce-i întrece puterea, chinul care la un tînăr se preface în lucruri mari, dar la un om trecut de hotarul visurilor se transformă într-o sete stearpă…“ Cuvintele astea sînt spuse de Gogol în *Portretul*. Am intrat în al patruzecilea an de viaţă, cunoşti senzaţia, ai trecut şi tu pe acolo, e de neputinţă, de „sete stearpă“. Lipseşte foarte puţin, extrem de puţin, o miime de milimetru dintr-o rotiţă, *dar*

lipseşte, şi rotiţa nu poate angrena altele cu zimţii ei şi totul stă pe loc. Miime de milimetru care, înainte, făcea să se mişte maşinăria, cesornicul cu capace aurite. Uneori, cînd beau (nu mult, nu mai pot, mi-e rău), mi se întîmplă să cred că voi reuşi din nou să fiu ca altădată. Treaz, îmi dau seama că nu-i posibil; de-aş putea fi măcar altfel, dar să iasă ceva! Desigur, dacă iau un creion sau un pix în mînă, scriu, fac rînduri cu cuvinte, unele chiar frumoase, dar nu mă mulţumesc, nu mai jubilez ca pe la treizeci de ani, nu mai am *plăcerea* scrisului. A mai rămas lectura, şi aceea restrînsă la cîţiva autori, încît nu-mi dau bine seama, o fac din comoditate sau, într-adevăr, caut să pătrund un autor pînă la măduvioara osului. Şi mîncarea! Aş mînca tot timpul, e în mine o poftă de eunuc, de om fără coaie, ce-şi umple viaţa cu ciorbe şi pilaf! Iar dacă n-aş bea cafea, aş somnola permanent (nu somn, somnul e bun!), trîntit pe pat sau fotoliu. Oblomov din cap pînă-n picioarele spălate atît de rar! Sinistru bilanţ!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Aud trilulisteţea

Dragă Mugur,

Trebuie să recunoşti că nimeni în ţara asta nu primeşte un *Cotidian de gingăşie* portocalie ca tine! Dacă aş fi conte, ţi-aş scrie: Scumpissime conte, azi m-am privit îndelung în luciul spadei mele vestite acum cîţiva ani. Ce deziluzie! Faţa mi-e bătrînă, ochii storşi şi cam şpanchi, fără strălucirea gloriei de altădată, urechile clăpăuge de tristeţe, nasul înroşit de chefuri vulgare. Dar nu-i numai asta, însăşi spada e veştedă, nu mai oglindeşte cu tăria tăioasă dinainte. Iar ştirbiturile ei îmi aduc aminte nu de victorii, ci de dantura stricată a unei hoaşte pocnite de scorbut. O, cum ieşea din teacă, subţire şi prelinsă ca un untdelem solidificat în aerul surprins de surîsul meu obraznic. Acum hîrşîie urît şi se înţepeneşte. Pietrele preţioase ale mînerului şi-au topit sclipirea într-un mucegai ciudat, un fel de ciupercă a topazelor şi a smaraldelor şi a safirelor! Sînt tot mai gras, conte, citesc de-a-mboulea şi nu scriu. Caii din grajduri au răpciugă şi se balegă indelicat. Caleaşca are roţile cu spiţele rupte şi

oiştea stă bleagă. Prin odăile castelului de petreceri pluteşte un fum fin al dezamăgirilor şi al plictiselilor infinite. Eczeme oribile îmi surpă sufletul şi locurile gingaşe ale iubirii. Parcă aş coborî mereu o treaptă, în fiecare zi cu una mai jos şi-n adînc ştiu că nu mă aşteaptă nimeni. Iar la flaut, cînd încerc să cînt, aud trilulisteţea! Dar tu nu eşti conte. Drept care nu-ţi mai scriu toate chestiile astea!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un fel de beţivani gata oricînd să sară pe ţîţa albă şi curul dalb al femeii altuia

Dragă Mugur,

Adevărul e că de cînd îţi scriu zilnic, mă simt scriitor profesionist! De fapt, asta şi sînt din 1975, de cînd mi-am dat demisia ca medic. Dar de-abia acum am realizat practic noţiunea: mort-copt, eu trebuie să-ţi trimit foiţa portocalie! Vroiam să-ţi vorbesc însă despre altceva. Toţi cred că scriitorii (cei fără un serviciu care să le asigure un minimum de portocale) sînt un fel de fluier-zefiri, un fel de beţivani gata oricînd să sară pe ţîţa albă şi curul dalb al femeii altuia, un fel de, vorba lui nea Iancu, „maţe-fripte, coate-goale, scîrţa-scîrţa pe hîrtie“. Nu exagerez. Am un vechi coleg de facultate, citit, fin, politicos, chirurg. Am fost de vreo cîteva ori pe la el: de ziua lui, de anul nou etc. Bineînţeles, mediul e de doctori, mai toţi deocamdată asistenţi. Ei bine, cam pe la spartul chefului, acest bun şi delicat (nu glumesc, are o anumită delicateţe) vechi coleg, mă invită, ca pe un lăutar, să le spun versuri! M-am supărat o dată, de două ori. A treia oară l-am invitat şi eu să facă o operaţie, una mică, aşa, ca să ne distrăm şi noi cu o apendicectomie la un pahar de vin roşu! N-a înţeles. Atunci, treaz fiind, într-o zi, i-am explicat că şi eu am o profesie, de scriitor, cum el are una de chirurg. Mi-a acceptat enormitatea (aerul cu care mă asculta arăta că-mi consideră o bazaconie pretenţia asta!) şi nu mă mai invită să-i spun versuri la petreceri!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Să nu despicăm crinul în patru

Dragă Mugur,

Uneori *Cotidianul de gingăşie* portocalie va avea şi o ediţie de seară! Asta cînd degetele vor cere pixul cu nerăbdare! Deci la întîmplare! Sînt tot mai uimit de ce se petrece. Dinescu îl rade pe Tudoran, Tudoran îl desfiinţează pe Dinescu, Barbu e prieten cu Preda, Fănuş Neagu e prieten cu Barbu! Ceva are loc; o regrupare în vederea a ce? Mazilescu publică o coloană de versuri, cred că aşa ceva nu a mai făcut în viaţa lui! Ce-i, dom'le, a dat strechea, s-a strecurat pelagra, bîntuie frigurile galbene?; spune-mi şi mie, că-s curios, monşer, nu îmi poci afla locul!

* * *

Vremuri! Îmi aduc aminte cum acum vreo zece ani în urmă îţi solicitam, printr-o scrisoare, „prietenie literară". Ce preţios spus! Acum îţi cer doar prietenie. Adică, pur şi simplu, să ţii cu mine. Am început să avem totuşi o vîrstă, Mugure. Poate te-ai mirat de ieşirea mea împotriva poetului M.U., dar mi-a făcut nişte răutăţi reale, nu a ţinut cu mine, m-a discreditat în faţa unor puţoi. Pe Dimov l-am iubit. Şi iată că el m-a băgat în pizda mă-sii după ce nu ne văzuserăm vreo cinci ani! L-am scos din suflet. Nu mai pot avea prietenii literare, ci prietenii totale! Şi încerc, cu o disperare caraghioasă poate, dar disperare, să te fac să înţelegi că, uite, tu eşti singurul meu prieten. E bine să cred şi să crezi asta. Şi să nu despicăm crinul în patru, să îl lăsăm întreg în parfumul lui. Fiindcă altfel, vorba poetului, „e greu pe pămînt".

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Să-l simţi, să-l pipăi ca pe o cărămidă

Dragă Mugur,

O dimineaţă ceţoasă în care ţi-e urît, nu poţi citi un rînd, te gîndeşti la eşecul cel de toate zilele: poezia. Acoperişuri vopsite-n verde, umede şi murdare. Copaci găinăţaţi de ciori, fumul înecăcios ieşit din coşuri cu cărămida mîncată de ploi. Unde-am greşit, cînd a fost clipa neagră a destrămării? Nu ştiu, dar am înţeles că nu alţii, ci eu singur sînt vinovat de pierderea a ceea ce era mai minunat în viaţa mea: scrisul. În dimineaţa asta opacă îmi aduc aminte de dimineţile limpezi, aerate, cînd mă trezeam curios să văd ce voi mai scrie, nerăbdător să iau creionul în mînă, să-mi aşez foile albe în faţă şi să încep. Şi scriam, ieşeau versurile parcă fără efort, mă entuziasmam de ele, săream prin casă şi mă strîmbam în oglindă. Uneori veneau cu atîta repeziciune, încît de abia pridideam să le scriu, iar din rîndurile pe care aproape nu le mai înţelegeam, din erorile de lectură, ţîşneau versuri şi mai frumoase! Parcă aş vorbi de altcineva. De cineva cunoscut totuşi! Să-ţi bată lumina-n faţă prin geam, să auzi trecînd un tren, să-ţi tremure masa şi tu să scrii din picioare, făcînd din timp în timp paşi mari prin cameră, ţopăieli de plăcere! Doamne, măcar cîteva luni de bucurie suprafirească de mi s-ar dărui. Atunci cînd o mie de cuvinte îţi stau înainte şi tu, cu un gest superb, îl alegi pe cel mai semeţ, mai aurit, mai necesar. *Siguranţa* de-a şti care e acel cuvînt. Şi să-l simţi, să-l pipăi ca pe o cărămidă. Un poem reuşit mă spăla de toate mizeriile vieţii.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Zvonurile gogoliene

Dragă Mugur,

Zvonurile gogoliene, oricît de năstruşnice-ar fi, strecoară o undă de nelinişte: „Aşa se mai zvonise că Ivan Nikiforevici s-ar fi născut cu o codiţă în spate“.

* * *

Iată o mică şi nevinovată cruzime gogoliană: „…au să-ţi împăneze limba cu ace încinse“. Poate atenuată datorită faptului că ne aminteşte prepararea fripturilor împănate cu usturoi?

* * *

O întrebare gogoliană care, aparent inocentă, ne face să zîmbim ciudat: „Anton Prokofievici, de ce surtucul matale e cafeniu, în timp ce mînicile sînt albastre?“.

* * *

Ce mai află din gazetă un personaj gogolian? Uite ce: „…am citit în gazetă despre două vaci care s-au dus la prăvălie şi au cerut un funt de ceai“.

* * *

De unde vine vanitatea oamenilor? O, e foarte simplă explicaţia: „… vanitatea vine de la o băşicuţă pe care o au sub limbă“.

* * *

Vrei să ştii părerea unui gogolian despre scrisori? „Scrisoarea-i prostie. *Scrisori scriu spiţerii...*“

* * *

Ce mai află omul cînd îndură multe? Ne-o spune Poprîşcin: „…am aflat că fiecare cocoş are o Spanie sub pene“.

* * *

„Dar tăcere, nu mai spun nimic!“ (Vorba lui Poprîşcin!)

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cu ani în urmă el era „nebunul oraşului“

Dragă Mugur,

Toată noaptea a plouat peste „fortăreaţă“. Pe la ora trei s-a trezit Pufnei şi a vrut să o iau în pat. A stat trează pînă la patru şi jumătate. Avea un chef nemaipomenit de vorbă! Auzind un cîine de afară, a început să facă şi ea: ham! ham!

* * *

Dimineaţa m-am sculat cu capul umflat de nesomn. Cafeaua, pixul, foiţa portocalie. Continuă să plouă. Se aud, muzical, ciorile. Pe geamul deschis vine un miros urît de mucegai de la fabrica de penicilină.

* * *

A îmbătrînit şi nebunul oraşului! Ieri l-am văzut pe stradă. Mînca o bucată de pîine. Era preocupat cu mîncatul, zmulgea cu gingiile fără dinţi din miezul franzelei şi se uita amărît la cei ce treceau pe lîngă el. Un om obişnuit, bătrîn, sărac. Nu mai pare nebun, ci copleşit de vîrstă. Şi totuşi, cu ani în urmă el era „nebunul oraşului“! Bătrîneţea uniformizează, apropierea de moarte face din nebuni oameni banali. M-a cuprins o tristeţe sfîşietoare, nebunul oraşului era, în adolescenţa mea, de o mare vitalitate, interpela lumea, ţinea discursuri, făcea piruete neverosimile printre cetăţeni. Acum e bătrîn, un bătrîn ce mănîncă pîine într-un colţ de stradă. Iar un alt nebun în locul lui nu mai există, nu a apărut încă.

* * *

Buza cănii de teracotă din care beau cafea e groasă, zmălţuită, o simt între buzele mele, dîndu-mi o plăcere în plus. Nu suport să beau cafea din ceşti cu buze subţiri, tăioase. E ca şi cum aş deschide un briceag cu gura.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O cafea de un leu şi patruzeci de bănuţi strălucitori

Dragă Mugur,

Ieri după-masă, pe la ora cinci (oră fastă mie altădată, cînd lumina de toamnă înnebunea pur şi simplu pe pereţii magaziilor), am ieşit din „fortăreaţă“ într-o scurtă expediţie pe insulă: anticariat, librărie, „varice“ (aşa se spune cînd te duci la cafeneaua din centru, unde se bea din picioare, în fugă, o cafea de un leu şi patruzeci de bănuţi strălucitori, „mă duc la varice“, adică stai în două labe pînă ţi se umflă venele c-un sînge duios!). La anticariat am găsit un cărţoi, *Creşterea porumbeilor*. L-am luat deoarece sînt interesat. După cum ştii, eu cresc papagali. (*Observaţie*. Robinson avea un papagal: Poll; Arghezi avea şi el un papagal: Coco! Papagalul ca simbol al activităţii practice – la primul – sau al activităţii intelectuale – la al doilea? Mai exact: papagalul ca simbol al singurătăţii creatorului? Întrebări greşite! Papagalul, ce mai tura-vura, e prietenul ideal, îl înveţi ce să-ţi spună şi el îţi repetă la nesfîrşit: „Ai geniu, ai geniu, ai geniu!“) La librărie nimic nou. La „varice“, madam Cosmos, printre zîmbete şi gene, mi-a dat 750 gr. de cafea! Sînt salvat, aproape un kil, am ce bea!! Şi pe străzi treceau femei cu păr dementţial de lung şi şolduri băgate forţat în chiloţi, ca-n balamuc! Un fel de tristeţe uşoară, primăvăratică, plutea în jurul lor, iar în mînile subţiri duceau plase cu portocale şi peşti oceanici congelaţi!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Să pui pătura-n geam ca să nu se mai vadă atîţia sîni

Dragă Mugur,

Acum cîteva zile, umblînd să fac abonamente pentru Ion Pop la *Echinox*, am ajuns la *Convorbiri* (este acolo, dom’le, o dactilografă, Jeni, de-ţi vine să pui pătura-n geam ca să nu se mai vadă atîţia sîni!), unde am întîlnit pe D.D., pe care l-am abonat fulgerător! Mi-a cerut şi-un milion de poezii, dar chestia e că are o părere excelentă despre tine, lucru care, zău, nu s-a observat chiar cu ochiul liber în cronica din numărul 2. De, criticii cred că scriu prea bine, poeţii că se scrie prea rău despre ei. Iar cînd mai scrie un poet despre alt poet, să te ţii!

Vorba ta (cu altă semnificaţie, desigur): „Cine-i acolo?/ Mielul, Catastrofa!“. Oricum, a fost deosebit de amabil, şi ştii de ce? Pentru că a aflat că-s prieten cu tine! Dar ajunge.

* * *

Ce mai faci cu cartea aceea a lui Foarţă? Are 35 de ani şi, cred, se cam duce-n tristeţe dacă nu-i apare o carte, două în următorii ani. E grav.

* * *

O ameliorare în relaţiile mele cu Criticul A.C. Ştii ce face? Scrie o carte ce trebuie să ţi-o predeie!

* * *

Eu mă pregătesc mereu să citesc pe Jules Verne integral (adică tot ce a apărut tradus) şi să încep o bîrfă la adresa lui.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Prejudecata că pisicile mănîncă portocale

Dragă Mugur,

Prejudecăţile iau naştere foarte simplu. Într-o zi, plimbîndu-se, Pufnei a observat o pisică mare, neagră, căutînd febril într-o grămadă de gunoaie ceva de mîncare. Cum ea mirosea nişte coji de portocală, Pufnei a exclamat: „Pitica mănîncă potocale!“. Ei bine, oricît aş căuta eu s-o lămuresc că nu e aşa, ea susţine sus şi tare: „Pitica mănîncă potocale!“. Toată viaţa Pufnei va trăi cu prejudecata că pisicile mănîncă portocale!

* * *

În cartea lui Marcel Brion, *Homo Pictor*, găsesc lucruri delicioase. În China veacului al XI-lea este scris *Tratatul de Pictură al Prunului* ce dezvoltă o

întreagă estetică avînd ca punct de plecare prunul! Sau alt tratat de pictură, *Grădina grăuntelui de muştar*.

* * *

Există o tristeţe blîndă, abia adiindu-mi sufletul, în dup-amiezile cu lumină scăzută, umedă, cînd privesc la nesfîrşit, fără să mă mai satur, nişte rufe albe, întinse pe-o sîrmă în faţa unei case lungi, scunde, cu multe geamuri. Să fie o reminiscenţă din viaţa copilului ce-am fost? Pentru că parcă de copilărie îmi aminteşte, adică mai exact, de starea aceea dulce, iresponsabilă, umplută cu bucurii umile (în sensul simplităţii lor), cu plăceri infinitesimale: un colţ de cărămidă, un cui ruginit, tot ce părea anume întîlnit ca să mă călăuzească spre-o fericire imensă.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cîlţii orelor nedormite

Dragă Mugur,

Să poţi scrie! Indiferent de ce se întîmplă în jurul tău, să-ţi iei pixul, foiţa portocalie, ceaşca de teracotă galbenă plină cu cafea, şi să scrii unui prieten: e minunat. Sufletul greu, ochii dureroşi în capul plin de cîlţii orelor nedormite. Afară să fie, ca acum, puţină zăpadă pe acoperişurile verzi, frig dulce, aerul limpede. Zgomotele oraşului la ora şapte dimineaţa. Şi să te simţi chiar fericit, deşi nu prea ai motive. Încă o gură de cafea, încă două-trei rînduri, senzaţia că totuşi faci ceva. Şi uneori, oh, uneori, ce surpriză: găseşti o boabă de cafea nestrivită în lichidul negru şi-o sfarmi în dinţi cu enormă satisfacţie. Să tot speri, ba una, ba alta, şi-ncet-încet să te linişteşti, să ţi se pară că e bine, simplu, aproape duios, ca-n copilărie; viaţa noastră cea de toate mizeriile! Uneori cineva, nu spun cine, să-ţi dea telefon, să-i recunoşti vocea şi să-ţi fie greu să-i vorbeşti fiindcă ai prea multe de comunicat. Aşa că tot la foiţa ta portocalie ajungi!

* * *

De vreo trei nopţi mă trezesc pe la unu-două şi stau o oră pînă readoarme Pufnei. Azi s-a trezit de la cinci! Sînt ca un sac plin cu nervişori subţiri-subţiri! Un sac pe care trebuie să-l tîrîi toată ziua în spate. Tamara are o lucrare, va sta pînă seara la bibliotecă.

* * *

Iată, au trecut peste 30 de zile de cînd primeşti *Cotidianul de gingăşie* şi tu nu mi-ai scris un rînd! Nu-i un reproş. Nu răspuns la foiţele mele aştept (ce mi-ai putea răspunde?), ci o scrisoare în care să-mi spui ce mai faci, cum o duci, ce mai speri…

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Scara pustie sta nemîngîiată

Dragă Mugur,

De multă vreme privesc pe geam, în fiecare zi, o scară rezemată de streşina unei case nu prea înalte. E o scară de lemn, cam îngustă, îmbibată de ploaie, umflată la încheieturi, pătată de păcură. Niciodată, dar absolut niciodată, nu am văzut vreun om suindu-se sau coborînd pe ea. Lucrul m-a intrigat şi-am început să pîndesc sistematic, în fiecare zi la altă oră, presupunînd că cel sau cei ce-o întrebuinţează au un orar fix. Dar dacă nu-i aşa şi urcările şi scoborîrile se fac cu totul întîmplător? Am hotărît deci să privesc toată ziua pe geam. Nici un rezultat: scara pustie sta nemîngîiată de nici o mînă, nelovită de nici un picior. Următoarea etapă a fost cea care îmi cerea o pîndă continuă, şi ziua, şi noaptea. Neputînd rezista din cauza oboselii decît vreo 48 de ore, am cerut ajutorul cîtorva cunoscuţi. Am organizat ture şi, prin rotaţie, unul priveşte şi ceilalţi se odihnesc. Au trecut cîteva luni şi n-am renunţat. Iată împlinit anul şi scara, la fel ca la început, nu a fost văzută niciodată urcată sau scoborîtă de vreun om. Disperaţi, ne-am gîndit să mutăm scara! Poate că cel ce trebuie s-o folosească

nu ştie unde-i! Timp de cinci ani am mutat scara în diferite locuri, pîndind-o intens. Nimic. Acum mi-a venit ideea că, desigur, desigur, scara trebuie trimisă în alt oraş. Curînd vei primi, cu trenul de bagaje, scara. Ai grijă unde-o pui!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Nu mai semnez Îngerul Emil Brumaru

Dragă Mugur,

Iată o scrisoare de după-amiază cu a treia cafea în faţă. Tamara, ca de obicei, la facultate. Pufnei doarme. Părinţii dorm. Eu mă droghez lent cu foiţe portocalii scrise ţie. Sînt zile în care nu pot citi nimic. Aş scrie mereu, mereu aceleaşi lucruri: speranţa, singurătatea, copilul, Tamara, tu, lecturile din clipele liniştite. Bucuria de-a-ţi face ţie cîte o „gingăşie cotidiană“. Ieri, în timp ce luam *Sportul* din cutia poştală, mă gîndeam că tot aşa iei şi tu, zilnic, cotidianul meu. Numai că e mai plăcut să primeşti un cotidian scris anume pentru tine decît *Sportul*!

* * *

Curios, nu spaimă ca înainte, ci lehamite simt cînd se întîmplă cîte ceva. Aparatele mele fine mai lucrează, dar halandala, nu precis ca acum vreo cinci ani. Sînt zile cînd îmi revin, dar trec repede. Fondul este tern, cenuşiu, plicticos.

* * *

De o bună bucată de vreme nu mai semnez Îngerul Emil Brumaru scrisorile către cunoscuţi. Mi se pare penibil. Ciudat, nu aveam sentimentul acesta, mi se pare că nu mai sînt, într-adevăr, înger.

* * *

Calm, cu masa de scris sub barbă, calm, cît mai calm, să continui să scriu, să scriu, să scriu. Fără odihnă, cu tenacitate, cu disperarea transformată-n meserie:

meseria de-a fi un disperat liniştit, meticulos, un disperat ce-şi ornează timpul cu cuvinte frumoase.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Rîmele sînt nişte sîrme degradate

Dragă Mugur,

Aş fi vrut să încep aşa: „Pe unde intrasem în camera asta, pentru că, iată, nu mai găseam nici o ieşire. Desigur au loc şi astfel de întîmplări în viaţă“. Dar mi-am zis că e mai bine să îţi explic, ca pe un curcubeu, indicînd fiecare culoare şi despărţind-o de cealaltă, tristeţea ce-o încerc uneori, cînd îmi dau seama că, de fapt, tu nu-mi răspunzi la scrisori. Apoi m-am liniştit şi uite că-mi las cuvintele să meargă înaintea gîndului, să vedem unde-or ajunge şi ce-or face ele fără mine, pe hîrtie.

* * *

Dacă ai lua o sîrmă foarte subţire şi ai lega-o de la un copac la altul, cam la înălţimea unde încep primele crengi, apoi ai tăia-o c-un foarfece din acelea folosite la curăţirea viţei de vie, ai obţine două bucăţi de sîrmă subţire legate, fiecare, de cîte un copac, cam la înălţimea unde încep primele crengi!

* * *

Aceasta nu-i nimic, vei spune, dar trebuie să simţi simpatia secretă, chemarea disperată a celor două capete de sîrmă rămase-n iarba dintre copaci. Şi dacă ai avea răbdare şi timp, după îndelungi contemplaţii ai observa ceva uluitor: rîmele sînt nişte sîrme degradate! Mai întîi, încet-încet, ele ar începe să se mişte doar la capătul liber, apoi, în urma unor ploi, s-ar umfla şi s-ar metameriza foarte fin, zbătîndu-se, mai ales la amurg, să se desprindă de copaci. În sfîrşit, s-ar elibera şi s-ar ascunde pentru totdeauna în pămînt.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O capră foarte încercănată

Dragă Mugur,

Azi-dimineaţă am scoborît din „fortăreaţă“ ca să cumpăr un kilogram de castraveţi muraţi. Caprele oraşului săltau fericite pe trotuare, de neîmblînzit. La cafenea, la doamna Cosmos, o coadă enormă. Am renunţat, mai am cîteva butoiaşe pline, de rezervă, puse bine-n peşteră. La farmacie am căutat ulei de urs polar pentru uns încheieturile mele bătrîne, dar nu am găsit. La librărie, nimic. La anticariat, nimic. Întorcîndu-mă spre „fortăreaţă“, am observat o capră foarte încercănată care s-a uitat adînc în ochii mei de mare izolat şi-a sărit mai departe, parcă îmbietor, spre barul de la Continental. (*Observaţie*. Să fiu atent cu această capră. Am mai văzut-o la barul hotelului Traian şi la mezaninul hotelului Unirea.) Cînd să urc, s-a stricat liftul şi a trebuit să aştept să vină un mecanic să mă scoată din cuşca de groază.

* * *

Pe insulă, din ordinul municipalităţii, se sapă o groapă imensă chiar în Piaţa Unirii. Vor să facă un sistem de peşteri prin care oamenii să treacă, urmînd ca deasupra să circule numai tramcare. Neliniştea de-a trăi c-o gaură în centrul oraşului e pentru mine, uneori, de nesuportat.

* * *

Am auzit că portocalelor, ca să nu se fleşcăie, li se fac injecţii, cam aşa cum se fac actriţelor celebre infiltraţii cu parafină ca să le steie sînii bum-bum!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Cîrpa sufletului meu murdar de tristeţe

Dragă Mugur,

De o bună bucată de vreme, uitînd sau, în cel mai fericit caz, abia amintindu-mi ce este poezia, am început să privesc lucrurile aşa cum sînt. O cană e un obiect solid, aşezat pe masă, plin cu apă, cu lapte sau cu alt lichid. Un scaun e un obiect pe care stau şi-ţi scriu. O cişmea e formată dintr-un tub metalic, vopsit (verde de obicei), plasat în mijlocul unei curţi sau, la periferiile oraşului, pe marginea străzii, lîngă trotuar. Apeşi pe un mîner, tot metalic, şi curge apa pe care o bei cu gura sau îţi umpli cu ea găleata. O cărămidă căzută lîngă un zid e umedă, aproape făinoasă din cauza ploilor, se sfarmă dacă o apeşi cu piciorul. Acoperişul unei case e din tablă. În jurul obiectelor nu mai pîlpîie semnificaţia; sînt cu aureola ştearsă, pînă la dispariţie, de cîrpa sufletului meu murdar de tristeţe. Drept care îţi comunic toate astea într-un amurg rece de martie, cu fereastra deschisă, cu mîna durîndu-mă, cu viaţa scurgîndu-mi-se printre degete.

* * *

Să nu cerem lucruri prea mari de la o prietenie! Cred că o stimă reciprocă, o înţelegere, în limitele posibile, cît de cît onorabilă a unuia de către celălalt, o atenţie întreţinută la foc scăzut, ca să nu dea-n clocot, e destul de mult.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Chiar că dacă aş fi închis într-un cufăr

Dragă Mugur,

Cînd sînt abătut, ca acum, revin la ideea că a descrie în amănunţime tristeţea sau singurătatea e cel mai nimerit mod de a le pulveriza. Uite, m-am gîndit, chiar că dacă aş fi închis într-un cufăr şi aş avea acolo posibilitatea de a scrie, aş putea ieşi din el, dematerializîndu-l printr-o descripţie meticuloasă.

* * *

Că mă preocupă cartea mea, tu, scriitor, înţelegi la fel de bine ca şi mine. Scriindu-ţi cele ce urmează, vreau să mă lămuresc pe mine însumi asupra rostului ei. Din cele trei cicluri, primul, *Cîntece naive*, încheie definitiv perioada Dolhasca. Celelalte două, augmentate, ar putea, la rîndul lor, să dea două cărţi: *Catalog de nimfe*, *Roua lecturii*. Mai ales ultimul, care este cel mai apropiat de starea mea actuală, de posibilităţile, cîte le mai am, de a scrie. *Catalog de nimfe* e, cred, intermediar şi pentru el mai am material aflat în manuscrisele depozitate la Dolhasca, în nişte saci de hîrtie, într-o cameră în care ar putea oricînd intra careva. Mă apucă groaza că s-ar putea pierde tot ce am scris pînă în 1975. Mai ales însemnările în proză mă interesează. *Roua lecturii* e singura posibilitate ce-o văd acum de-a continua să scriu. Desigur, mai picură şi cîte o bucată de *Catalog*, dar rar. Ce este *Cotidianul de gingăşie*? Răspunsul te las să-l dai tu. Ceea ce, fără modestie, vreau să te încredinţez acum e că eu mai cred în steaua mea de scriitor, indiferent de criza lungă şi, poate, permanentă în care mă aflu. Atît timp cît am pix şi hîrtie, o să scriu nonstop ca cel mai convins grafoman. Chiar pentru a-mi confirma mereu eşecul. Prea mulţi se cred formidabili, de ce nu aş face-o şi eu dacă aşa e moda!?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Se bat covoarele în ritm drăcesc de primăvară

Dragă Mugur,

Undeva, în curtea de alături, se bat covoarele în ritm drăcesc de primăvară. E spre seară: puţin fum ieşit dintr-un coş, cîteva croncănituri de cioară grăbită, glasuri de copii. Toate cele trei cafele îmi pîlpîie în suflet ca o lampă cu gazul pe terminate.

* * *

Plăcerea de nedescris de-a ţine în mînă, fără a o fi citit încă, o carte bună. Chiar acum o oră am luat *Practica scrisului şi experienţa lecturii*. Ca întotdeauna cînd miros o lectură delicioasă, întîrzii s-o încep! Aşa mi s-a întîmplat şi cu *Gogol sau fantasticul banalităţii* (carte la care, apoi, am revenit de zeci de ori citind-o pe fragmente, pe fraze, aş zice pe cuvinte!); a stat în faţa mea, nedeschisă, săptămîni întregi. Nu ştiu cum să-ţi explic. În copilărie îmi plăcea să „fac“ poveşti de dragoste în minte, pe care niciodată nu le duceam pînă la sfîrşit pentru simplul fapt că nu doream să se sfîrşească! Cu o carte bună, acum, ezit s-o iau la trapul lecturii ca să nu ajung la ultima pagină! Dar după ce o citesc o dată, încep s-o străbat mereu, cu poftă, cu lene, cu precizie dusă pînă la literă. Cîteodată mă împotmolesc atît de adînc în cîte un autor, că nu mai ies din el cu lunile! Aşa mi s-a întîmplat cu Cehov anul trecut, aşa mi se întîmplă cu Gogol anul acesta. Dar mă aşteaptă bucuria de-a citi un Raicu de zile mari şi te asigur că o voi amîna cît voi putea!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Sub părul pletos, cu motanul pe genunchi

Dragă Mugur,

Cu fereastra deschisă, în dimineaţa asta de martie mirosind a gunoaie arse, mă simt minunat. Totul mi se pare necesar, chiar ceea ce m-a întristat sau mă mai întristează. Necesar în sensul că, oricum, nimic nu duce decît spre împlinire, spre pagina scrisă cu febrilitate, spre *viaţa adevărată a cărţii*, a cărţilor ce le voi realiza. Desigur, pare exagerat, dar ce importanţă are, în clipa cînd gîndesc aşa cartea, cărţile, s-au şi făcut! Necesară a fost *ruptura* (vorba lui Raicu) din viaţa mea. Necesar a fost eşecul ultimei mele cărţi (*Cîntece naive*). Necesar, o, cît de necesar este faptul că manuscrisele-mi zac undeva, poate distruse de umezeală şi şoareci. Aveam optsprezece ani cînd, plîngînd în hohote (nu mint!), mi-am ars manuscrisele, încredinţat că distrug pentru totdeauna un *mare* poet. Pentru că pe atunci credeam că-s mare! La 36 de ani am fugit din Dolhasca, lăsînd o ladă şi două valize cu manuscrise la discreţia furiei celei

părăsite. Am crezut că niciodată nu voi mai scrie un rînd. De data asta mă gîndeam că dispare un poet, nu mare, dar un poet. Poate că a şi dispărut. Dar *era necesar*! Dovada? Acum nu ţi-aş fi scris, nu aş fi alergat (zburdat aproape!) pe foiţele astea portocalii, nu aş fi avut imensul regret al şezlongului din spatele casei, sub părul pletos, cu motanul pe genunchi. E bine, e încă foarte bine, ţi-o jur! Iată, pe un balcon de la un bloc văd întinsă o piele de oaie (neagră!) pe-o sîrmă. Stă acolo de cîteva zile. Era necesară!!!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Brumaru a văzut cana împreună cu Mugur!

Dragă Mugur,

Nu un jurnal, ci o „corespondenţă“ îmi trebuie mie! Chiar dacă tu nu îmi răspunzi, ceea ce eu îţi scriu e „scrisoare“, e trimisă prin poştă cu plic pecetluit cu timbre mari, zimţate la fix pe margini! Într-un „jurnal“ mă pierd în însemnări sumare de gesturi nesemnificative. De exemplu: „Întîlnit poetul M.U. Mai băţos ca oricînd. La plecare îmi strînge mîna ca şi cum ar lua un căcat în palmă“. E prost exemplul, de fapt în jurnal scriu doar: „Întîlnit M.U.“. Chestia cu datul mîinii o pun acum, pentru tine, ca să-ţi dai seama cam ce fel de întîlnire a fost între noi. Dacă mă rezumam la jurnal, eu, ştiind ce a fost, mă plictiseam să mai însemn ceva în plus. Corespondenţa mă incită, trebuie să-ţi comunic, să te conving şi astfel, încet-încet, ies din inerţie, din muţenie. Fac fraze, înşir cuvintele, negre pe portocaliu, şi trăiesc, da, trăiesc în cele cîteva minute mai mult decît toată ziua.

* * *

Apoi corespondenţa e şi mai afectivă. Oricît aş vorbi numai de mine în aceste scrisori, ele *îţi sînt adresate*, presupun un transfer de sentimente, eşti duhovnicul meu, te încarc cu sufletul meu păcătos, sau bun, sau plictisitor, sau amuzant etc. Nu-i totuna să scriu: „Am văzut o cană“, în jurnal, cu „Am văzut o

cană“, într-o scrisoare! Te iau complice; chiar dacă nelegiuirea de a vedea o cană e foarte mică, la judecata cea din urmă se va spune că Brumaru a văzut cana împreună cu Mugur!!!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un fel brusc de a-mi tăia macaroana sufletului

Dragă Mugur,

De fapt m-am exprimat greşit la sfîrşitul cotidianului de ieri. La judecata cea din urmă se va spune că Mugur ştia de nelegiuirea lui Brumaru de a privi o cană goală-n amurg! Şi n-a zis nimic, nimănui despre asta!

* * *

Mare lucru să nu ne pocnească, la un moment dat, Raicu, criticul prin excelenţă, c-un volum de proză! Prea le ştie el pe dinăuntru! E un scriitor deghizat în critic. Pregăteşte dînsul o bombă, ai să vezi. Oricum, un jurnal formidabil sînt sigur că are.

* * *

Mizeriile vieţii. Criticul A.C., de o bucată de vreme, se poartă nasol cu mine. O lipsă de amabilitate, un fel brusc de a-mi tăia macaroana sufletului cu toporul pe butucul fiecărei ocazii. Iată, îi apare o carte la Junimea, peste o lună. Să fie acesta motivul superiorităţii lui? Nu te mint. Am renunţat definitiv să-i mai telefonez, să-l mai văd. Îmi pare şi rău, fiindcă speram să am în el un om, cel puţin înţelegător dacă nu prietenos (prieten nici nu îndrăznesc să spun). Nici eu nu-s chiar un înger, dar am puseuri de tandreţe, de bunătate şi încerc, disciplinat, să-mi respect nişte principii, să nu le degradez, indiferent dacă, uneori, mă fraieresc pe mine însumi. Să fie vîrsta de vină? Are doar 31 de ani. Posibil. Şi eu la 31 de ani eram mai dur. Dar, vezi tu, Mugure, ceea ce ne admitem nouă nu putem ierta altora. Drept care, întristat, renunţ la criticul A.C.

Dar asta nu are nici o importanţă. Principalul rămîne *Cotidianul de gingăşie*!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Trebuie să fiu fericit, chiar cu riscul unei adînci deznădejdi

Dragă Mugur,

Să mă las în voia cuvintelor, să le înşirui fără grijă, aşa cum vor dînsele? Poate că, scăpate de prejudecăţile mele, de ticurile mele, de obsesiile mele, ar fi mai limpezi şi mai sincere; indiscutabil mai proaspete. Şi-apoi să vin şi eu, obosit, abia ţinîndu-mă de coada lor, gîfîind ca să le pot ajunge! O să încerc, o să încerc şi-n felul acesta poezia, trebuie să încerc, n-am ce face.

* * *

Pe insulă e-o dimineaţă însorită de martie. În stînga se vede plopul negru, desfrunzit, dintr-o curte interioară. În dreapta un tub de tablă, tot neagră, afumată, un fel de coş ciudat prin care niciodată nu iese fum. Am coborît puţin pe insulă. Cald, capre, poeţi severi, tramcare. Încercînd să fac un abonament pentru *Echinox*, poetul I.R. m-a refuzat net. Aproape că s-a supărat de enormitatea ce mi-a trecut prin minte de-a-l abona! Întors în „fortăreaţă“, beau apă şi pun la cale o nouă cafea, a treia pe ziua de azi. Nervii îmi duduie uşor, muzical, ca un camion ce stă pe loc cu motorul aprins. Umbrele negre ale coşurilor de cărămidă pe acoperişurile verzi. Sunetul dulce al unui avion îndepărtat, invizibil. Să nu uit că prietenia e şi o disciplină. Să nu uit că poezia poate fi scrisă şi fără inspiraţie. Să nu uit că trebuie, că trebuie, că trebuie să fiu fericit, chiar cu riscul unei adînci deznădejdi.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Veşnicul lor picurat pe-o piatră

Dragă Mugur,

În aceste zile de primăvară, ca în fiecare an, mă simt inutil. Mă mişc greoi, hainele atîrnă pe mine, transpir şi mi se pare că mereu am pantofii murdari, prăfuiţi. Lectura merge împiedecat, îmi vine să las totul baltă şi chiar las, şi să plec undeva, la periferia oraşului, pe străzi înguste cu case mici în curţi largi, cu femei spălînd rufe colorate în lighene mari, emailate, cu cîini şi pisici doborîte de lene-n praful de lîngă ziduri sau pe acoperişuri de coteţe. Văd din nou cişmelele şi iar mă tulbură veşnicul lor picurat pe-o piatră. Dar nu găsesc ritmul în suflet şi nimic, absolut nimic nu se transformă în vers ca înainte. Nu-mi pot îndulci suferinţa, n-o pot îmbiba, împăna, lucrînd-o, făcînd-o frumoasă. Rămîne ascuţită, proaspătă, la suprafaţa lucrurilor, pentru că mi-am pierdut posibilitatea de-a o spune-n cuvinte. Şi totul, orice amănunt, crăpătură-n zid, colţ de cărămidă, cană atîrnată de-o pompă, totul aminteşte de copilărie, dar nu numai atît, îmi aminteşte că imediat o să dispară, şi n-o să mai pot găsi nimic, n-o să mai pot furişa ce-am găsit altădată, pe hîrtie. Sînt condamnat doar să privesc, să privesc la nesfîrşit lucruri pe care nu le mai ştiu exprima. Acum reuşesc doar să descriu această neputinţă, mă complac chiar în a o detalia, a o „clasifica“, a o desface şi-a mă uita la ea ca la maţele unui ceasornic stricat.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

În altă zi l-am văzut chiar pe Cicikov!

Dragă Mugur,

Echipe bine organizate, lucrînd în ture, sparg trotuarul străzii pe care stau cu nişte ciocane pneumatice. E un zgomot infernal, geamurile zăngănesc, ceaşca îmi sare pe masă ca broasca. Iar eu sînt tot mai împotmolit în Gogol! L-am început într-o doară şi iată că nu mai pot scăpa de el. Iau cîte un volum, îl citesc, apoi imediat, fără pauză, îl recitesc, cam aşa cum se citesc poeziile, de cîte 2-3 ori la rînd, ca să le prinzi tonul mai bine.

* * *

Mi s-a întîmplat, de atîta lectură din Gogol, ceva ciudat. Ducîndu-mă cu cineva, un cunoscut, la directorul maternităţii şi văzîndu-l, am rămas perplex: era Sobakievici! În altă zi l-am văzut chiar pe Cicikov! Era profesor de matematică!

* * *

Am pe masă, de mult, două cărţi pe care le voi citi cu delicii: *Jurnalul lui Samuel Pepys* şi *Convorbirile lui Goethe cu Eckermann*. Nu ştiu de ce, în mintea mea, ele se combină.

* * *

Pe insulă nimic nou. Capre şi papagali! „Fortăreaţa“ mi se pare din ce în ce mai acceptabilă; am căptuşit-o, încetul cu încetul, cu cărţi cumpărate de la anticariat. Uneori, după-amiaza, cînd lumina cade pe cotoarele lor, mă simt fericit. Aud clopotul ce bate sferturile de oră în turla Mitropoliei. Cîteodată, rar, vine o adiere de tămîie de la bisericuţa aflată la vreo sută de metri de „fortăreaţă“. Dealurile din faţă prind uşor-uşor o tentă vernil. Trupul îmi vibrează plăcut, sub presiune, dornic de încă o lopată de cafea!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Minutul portocaliu al zilei

Dragă Mugur,

Uneori, aşa cum se duce de sus pînă jos cîte un fir la ciorapii de damă, mi se destramă o săptămînă întreagă, de luni pînă duminică, fără să fac nimic de seamă. Cititul se împiedecă, scrisul (în afara cotidianului) e inexistent, oboseala se adugă peste oboseală şi plictiseala le căptuşeşte gros pe toate. Ieşi puţin în oraş şi vezi că s-a dus o dimineaţa sau o după-amiază. La douăsprezece trebuie să dau de mîncare lui Pufnei şi apoi s-o adorm. Dar ea nu vrea să doarmă şi-mi

pierd cîte două ore pînă reuşesc s-o aţipesc. Degeaba cafea, sînt ca un pietroi murdar. Şi tot aşa, tot aşa, doar minutul portocaliu al zilei îmi mai dă bucuria, fără grijă, a unei flori dăruite cuiva. Şi în tot timpul acesta sînt mereu pe punctul de a-ţi da telefon! Nu că aş avea ceva de comunicat esenţial, Doamne fereşte!, ci ca să pot şi eu vorbi cu un om cu care mă înţeleg cît de cît. Dar nu se poate, costă, am scandal, mi-e lehamite. Aşa că, oricum aş întoarce-o, ajung la scris, la foiţa zilnică.

* * *

Să nu uit. Te rog, în lecturile tale, dacă dai de ceva referitor la *rouă*, înseamnă-ţi pagina şi cartea, iar dacă e o carte ce nu aş putea-o avea, copie chiar citatul respectiv şi trimite-mi-l. Îmi trebuie pentru *Roua lecturii*. Transmite această rugăciune la toţi cei care, citind, m-ar putea ajuta.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O limitare a raţiei pentru a nu da în fibrilaţie şi de-acolo-n starea de graţie

Dragă Mugur,

Iată-ne ajunşi, mai mult din joacă, la numărul 50! Prilej de dulci bilanţuri, proiecte grena şi zarnacadele. Mai întîi o constatare dulce. Redacţia s-a stabilit la o formulă fixă: redactor-şef, Emil; secretar general de redacţie, Pufnei. Sper să mergem cu această formaţie pînă cînd vor înflori brînduşele violet ale infinitului! Altă precizare de primă importanţă: cafeaua nu ne-a lipsit, ba aş putea spune că ne-a chiar prisosit, fluturîndu-ne uneori inima ca pe o cîrpă-n zefire. Se impune, deci, o limitare a raţiei pentru a nu da în fibrilaţie şi de-acolo-n starea de graţie… Adaug încă o constatare de fond, amară: în tot acest timp nu am primit de la *Dragă Mugur nici o scrisoare!* Consider că şi performanţa ta merită consemnată! Explicaţii sînt cu duiumul, mi le-am dat singur şi sper că pînă la urmă vei începe, încet-încet, să-mi scrii şi tu. Dar acum, în clipa portocalie, ninge şi plouă, bat toaca şi un clopot mic, cu limba

subţire, de la biserica din apropiere. Pare a fi bine, corpul se supune leneş, dar exact, comenzilor, începe o nouă zi. N-aş putea spune cum va evolua în continuare *Cotidianul de gingăşie*. Vezi şi tu că este supus purului hazard. Mă gîndesc să-ţi povestesc cum am făcut şapte probe pentru a-mi coase un pantalon; cum am băut într-o zi votcă, iar seara, în pat, căutînd cu disperare un singur moment frumos din ziua aceea, nu am gasit nimic, nimic, era un gol; cum în cutia poştală, de foarte mult timp, nu zăresc decît *Sportul*, cotidian la care sînt abonat pe tot anul! Însă e un număr jubiliar! Prietenia noastră trebuie să intre în legendă!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

O, dar *Păduchele lînos al viţei de vie*?

Dragă Mugur,

„Te gîndeşti mereu – de mîine încep o viaţă nouă, de mîine încep să ţin dietă; dar nu faci nimic: chiar în seara aceleiaşi zile te îndopi, încît de-abia mai dai din pleoape şi nu-ţi mai poţi mişca limba-n gură, stai ca bufniţa şi te holbezi la toţi – nu-i aşa?“ Ţi-am dat un citat din Gogol, vezi bine!

* * *

Ai auzit de *Gărgăriţa albastă a verzei*, de *Musca cepei*, de *Păduchele ţestos al trandafirului*, de *Căţelul frasinului*, de *Fluturele alb al salciei* etc. etc.? N-ai auzit fiindcă, deşi citiseşi Shakespeare, nu ai citit *Îndrumător de protecţia plantelor*! Şi pierzi, după cum observi!

* * *

Tot în *Îndrumător* aflu că la Coţofană i se spune ştiinţific *Pica Pica Pica L*. O, dar *Păduchele lînos al viţei de vie*?

* * *

Uite, spune şi tu dacă nu-i delicios. La capitolul „Bolile ardeilor“ citesc că există boala: *Piticirea* şi îndesirea tufelor de ardei! Asta ar fi ca înmulţirea poeţilor mediocri!

* * *

Dar ca să închei tot c-un citat din Gogol: ce mai faci „din punct de vedere hemoroidal“?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Volume legate-n piele de crin tăbăcită-n moare de varză

Dragă Mugur,

E o vreme minunată pentru lectură! Întîi, în primele ore ale dimineţii (de la şase la nouă) a plouat. Acum (a doua cafea!) ninge. Să tot stai în fotoliu, cu geamul întredeschis, cu ceaşca de teracotă goală, crănţănind zaţul, şi să citeşti clasici ruşi. Tocmai am terminat *Bancnota falsă* de Tolstoi. În nuvela asta sînt grozăvii cît în trei romane de Dostoievski, dar spuse cu un asemenea firesc, încît totul pare banal. Impresie datorată artei magistrale a lui Tolstoi de a se stăpîni. Şi mai este ceva, orice ar scrie, de la *Război şi pace* pînă la cea mai mai scurtă povestioară de abecedar, simţi că are *timp*, că nu se grăbeşte, că e încrezător în ceea ce face gospodăreşte, pe îndelete. Nu acelaşi sentiment ţi-l dă Dostoievski, ce pare mereu în criză de timp, nu-i ajunge parcă, se grăbeşte, delirează din neputinţa de-a se stăpîni. Şi încă ceva: nu cred că Dostoievski poate fi înţeles cu adevărat fără Tolstoi. Şi nici invers! Tolstoi şi Dostoievski *sînt un autor cu două pseudonime!* Un genial autor, incomparabil, unic, ce s-a jucat în două maniere deosebite acoperind un fond comun. Ca editor aş crea un corpus magnific de volume legate-n piele de crin tăbăcită-n moare de varză, volume cu inscripţii suflate-n aur şi sînge, cărţi mari, cu foi vaste cuprinzînd de-a valma, fără specificarea obişnuită, a celor *aparent* doi autori. Închipuie-ţi această ediţie în vreo sută de volume, aşezate în faţa ta, aşteptîndu-te, luminîndu-ţi viaţa, netezindu-ţi cutele amare ale sufletului tău de toate zilele

nemernice!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Sub cuvintele lui liniştite foşnesc coropişniţe

Dragă Mugur,

S-ar mai putea spune, într-un anumit fel, că Dostoievski este *indecent*. Prea-şi ridică fustele Nastasiei în cap, prea ne-arată ce au ţigăncile-ntre coapse, iartă-mi comparaţia, dar vreau să exagerez puţin, ceea ce noi ştim şi fără să vedem. Tolstoi, cu acelaşi fond frământat, chinuit, *dostoievskian*, mai mult ascunde, dar bănuim că sub cuvintele lui liniştite foşnesc coropişniţe. Chestiile astea s-au mai spus, numai că eu de abia acum le-am simţit.

* * *

Cu acest număr al *Cotidianului de gingăşie* se înfiinţează o rubrică permanentă, alcătuită din citate (cîte un citat de număr): *Samuel Pepys şi nevasta*. Începem: „Locuiesc în Axe Yard, împreună cu soţia şi cu servitoarea noastră Jane, *şi nimeni altul în afară de noi trei*“. Acest triunghi pare să fie ideal pentru Samuel Pepys. El are nevoie de soţie şi servitoare (nu servitor!). Ultimele cuvinte exprimă dorinţa ca formaţia să se păstreze permanent, plăcîndu-i, se pare, a oscila între cele două prezenţe domestice.

* * *

O, dar uitam să-ţi mai dau nişte cuvinte din *Îndreptar de protecţia plantelor!* Este vorba de *Viespea cu* ferăstrău *a merilor, Molia sfeclei* şi *Rugina de pe gura leului!* Dar iată şi un dăunător al produselor agricole depozitate: *Cleştarul făinei!*

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cît de bucuros zburdă fluturele ce devin

Dragă Mugur,

Tînăr fiind (ca să încep la modul grav!), săream paginile plicticoase ale cărţilor citite pe nerăsuflate. Făceam, desigur, o greşeală de care nu mi-am dat seama decît mai tîrziu şi poate şi din cauza asta (nu singura) a trebuit să recitesc tot ce am stricat atunci. Pentru că foile plicticoase nu numai că sînt necesare, dar şi încîntătoare prin aşteptarea ce-o creează în mine, ca cititor, prin *speranţa* pe care mi-o pulverizează fin în suflet că voi da, după consumarea lor, de ceva nemaipomenit. Paginile plicticoase reîmprospătează pofta de citit! După un pasaj greoi, anost, cenuşiu, cît de bucuros zburdă fluturele ce devin, fluturele ce trebuia să zacă un timp în larva urîtă, tîrîtoare, a rîndurilor terne. Tot aşa, pot spune că o carte plicticoasă e profund utilă pentru cartea ce va veni, pe care o voi parcurge jubilînd că am scăpat de cealaltă. Autorii plicticoşi au rostul lor. Dacă vrei să pricepi mai acut, mai pînă la măduvă un volum de Dostoievski, citeşte întîi, te rog, un roman englez de, să zicem, Anthony Trollope! Şi mai departe, literaturile plicticoase sînt create pentru a se putea gusta cu mii de delicii literaturile mari.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta. „Am prînzit acasă, la mansardă, soţia mea a gătit nişte măruntaie de curcan, şi-n timpul ăsta s-a fript la mînă.“ Este 1 ianuarie 1650. În jurnal S.P. notează: „Ziua Domnului“. Se pare că era cam strîmtorat dacă, la asemenea ocazie, mănîncă doar măruntaie de curcan. Nu înţeleg de ce nu face servitoarea mîncarea. Soţia nu şi-ar mai fi fript mîna.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Orice lalea luptă să-şi stăpînească nervii fini

Dragă Mugur,

Citesc într-o cărţulie de popularizare a ştiinţei (*Biosfera*) un lucru uluitor despre *afectivitatea plantelor*! Cercetările, închipuie-ţi, au fost începute de un tip, Cleve Backer, de la poliţia din New York! Îţi dau citatul: „C.B. a experimentat cu un detector de minciuni (metodă poliţienească! n.m.) pus în contact cu frunze de Dracaena. Şi-a propus să ardă o frunză a acestei plante. Înainte de a aprinde frunza, planta a reacţionat. Planta a reacţionat şi cînd au fost opăriţi cîţiva creveţi. S-a mai constatat că plantele reacţionează la orice primejdie potenţială, ca: trecerea unui cîine, apropierea unei persoane ostile vegetaţiei, diferite vehicule, ş.a.“. Vei mai rupe tu, de-acum înainte, o floare, cu inima curată, spre-a o oferi unei femei cu craci superbi? Răspunde! Îţi dai seama ce teroare mută, ce primejdie necontrolată constituim pentru un biet crin sensibil? Surîzi şi întinzi mîna spre frunza unui arţar şi nici nu bănuieşti că el tremură de frică, nu de vînt. Orice lalea luptă să-şi stăpînească nervii fini, să fie calmă, să-şi ducă demn viaţa ei de floare. Ştii tu ce-i parfumul? Noi nu mirosim florile, ci spaima lor. Va veni o vreme, sînt sigur, cînd plantele, nemaiputînd suporta, ne vor părăsi. Sclavia lor îndelungată, ca orice sclavie, trebuie să aibă un sfîrşit.

* * *

Dar mai este ceva. Avînd o *viaţă afectivă*, orice plantă, normal, se poate îndrăgosti! Cauţi toată viaţa femeia ideală, te chinui, trăieşti amar şi singur, şi nici nu bănuieşti că eşti iubit nebuneşte de un asparagus pletos, senzual, gata să te strîngă în braţe ca cea mai „animală“ amantă!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

E roua clasă muncitoare!

Dragă Mugur,

Cred că ţi-am mai spus: nu mă simt cu adevărat bine decît în faţa foiţei zilnice de gingăşie. Iar dacă de cele mai multe ori îmi descriu neputinţa, este şi pentru că *mai pot* să o fac! Îmi place înfundarea pixului în membrana portocalie

a hîrtiei, îmi plac plicurile albe, timbrele mari, linse cu limba şi lipite cu măiestrie, îmi place cutia enormă de lemn în care îmi pun corespondenţa, direct la poştă, zi de zi, neabătut. Oare nu astea toate sînt scheletul, osul tare al cuvintelor, al rîndurilor, al operei? Cîteva gesturi, cîteva obiceiuri fixe, puţină tenacitate şi merge, uite că merge!

* * *

Pentru *Roua lecturii*. „Termenul de *punct de rouă* (punct de condensare) desemnează temperatura critică la care aerul este complet saturat şi sub care se produce normal condensarea.“ (*Geografia fizică*)

* * *

Dar iată ce zice Dimitrie Cantemir în *Descrierea Moldovei*: „Locuitorii adună roua şi, după ce-au strîns-o într-o oală, ei găsesc deasupra apei un unt foarte bun, cu nimic deosebit de untul obişnuit, nici la miros, nici la culoare, nici la gust. Lucrul acesta nu se petrece însă tot anul, ci numai în trei luni – martie, aprilie şi mai; în celelalte, ori prea umede, ori prea uscate, nu se mai întîmplă“.

* * *

Dar Bacovia? *Eroua clasă muncitoare!* Citit de Foarţă aşa: *E roua clasă muncitoare!*

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Furnicile tale nervoase

Dragă Mugur,

Ieri a plouat, cu pauze scurte, toată ziua. Azi, duminică, cerul e închis de nori gri bătînd uşor spre violet; acoperişurile verzi, umede de un fel de ceaţă ce se scurge implacabil. Am dormit prost, vise urîte, dureri în încheieturi. Pufnei s-a

trezit şi a trebuit readormită. Sînt într-un gol de lectură. Foarte multe ciori în aerul rece, mă indispun.

* * *

Ne putem ascunde după cuvinte? Nu cred. E ca şi cum te-ai afla după o uşă cu geamul mat. Cel ce te vede de dincolo are impresia că eşti monstruos! De după cuvinte părem mult mai complicaţi, mai răi, mai buni, din cauza puterii lor de deformare. Bine, vei spune, dar sînt şi geamuri transparente, limpezi ca lumina. Desigur, voi răspunde, dar în cazul acesta ar fi vorba de nişte cuvinte fără litere, practic imposibil de realizat!

* * *

Am enorm de citit. Mă gîndesc la: Ion Ghica, Heliade-Rădulescu, Anton Pann, Bolintineanu, Alexandrescu, Negruzzi, Kogălniceanu etc. etc. etc. O groază de scriitori români pe care nu i-am murat îndeajuns în suflet.

* * *

Am renunţat la Samuel Pepys şi nevasta fiindcă, deşi citatele sînt delicioase, comentariul meu încă nu-i bun de nimic, trebuie să se coacă.

* * *

M-ai anunţat că ţi-ai cumpărat hîrtie roz! Minunat. Să o văd acoperită cu furnicile tale nervoase! Pune o coală scrisă lîngă una imaculată, vei vede că toate literele o părăsesc pe prima pentru a se rîndui, în alte formaţii, pe a doua!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O cioară cu ochii delicios de rotunzi

Dragă Mugur,

Am observat şi ieri, la telefon, şi altădată, un fel de răceală în ceea ce-l

priveşte pe Radu Petrescu. Să fie o urmare a figurii cu manuscrisul pe care mi-ai povestit-o tu cîndva, la *O singură vîrstă*? Te-am întrebat o dată de ce nu i-ai luat un interviu şi am fost izbit de aceeaşi îngheţare bruscă a ta. Aici se ascunde ceva, nu-mi spune tu mie că nu! Bănuisc că, mai ales că sistemele voastre de comunicare nu coincid, trebuie să vă traduceţi unul pe altul şi vi-e lene şi aţi lăsat-o baltă! Păcat. Radu Petrescu e, orice ai spune, un mare scriitor izolat, un încrîncenat, indiferent de seninătatea absolută pe care o afectează-n *operă*! Recitind jurnalul lui în care 1. se uită la nori; 2. lecturează imens, mai ales clasici francezi; 3. bea lapte cu nemiluita… recitind deci acest jurnal, mi-am dat seama cît efort pune în a ascunde *adevărata* lui viaţă.

* * *

Pentru a face un interviu cu tine îmi trebuie, neapărat, toate cărţile tale. Şi cele pentru copii! Mai ales, în afară de cărţile de versuri, cele *două* variante ale cărţii în care vorbeşti despre perioada cînd ai stat la ţară. Sînt sigur că din ele voi putea trage întrebări la care nici nu te aştepţi!

* * *

În rest, totul e ploaie cernută cu migală, zgomote de hidrofor şi-o cioară cu ochii delicios de rotunzi.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mă zbat împotmolit în propriul meu sos

Dragă Mugur,

Un nor morocănos mi s-a întins, parcă, pe suflet. De dincolo, de deasupra lui, mai scapă uneori cîte o rază subţire, atingînd aici, jos, vreun obiect şi scoţîndu-l din umbră. Apoi raza dispare, norul devine compact, greoi, definitiv, capac al unei cratiţe enorme în care mă zbat împotmolit în propriul meu sos! Cînd scriam versuri, eram obsedat de două idei (deşi eu nu alimentam, nu admiteam

ideea-n poezie); ideea de soliditate a obiectelor, de concreteţe maximă, pe de o parte; ideea de transparenţă, de fulguire veşnic schimbătoare a clipei peste aceste obiecte precise, pe de altă parte. Îţi spun asta pentru că acel nor infernal îmi opreşte sursa de lumină în care să pot realiza soliditatea şi transparenţa urmărită. Între mîna mea şi soare s-a interpus neputinţa, poate nepăsarea, da, nepăsarea, de fapt. Soarele, sînt sigur, există. Mîna mea, iat-o, scrie, scrie. Dar rîndurile nu mai sînt transfigurate de lumină, nu mai sînt spălate de culori proaspete, fugitive. Un nor morocănos mi s-a întins, parcă, pe suflet.

* * *

Azi, Pufnei, secretarul nostru de redacţie, va face un vaccin (nu ştiu care) la dispensar. Presimţind evenimentul, s-a trezit de la cinci jumătate dimineaţa (!) şi a început să mă strige: „Bibil, Bibil!“. Iar eu ce era să fac? Mi-am făcut cafeaua, am băut-o şi m-am apucat să descriu tristeţea pentru a o pulveriza.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Sufletul nostru trilobat ca un imens trifoi de azur

Dragă Mugur,

Azi, 4 aprilie 1978, pe la ora cinci şi jumătate, în timp ce păzeam un ceainic în care îmi preparam un ceai negru şi amar (dar chinezesc!) şi răsfoiam o *Carte de bucate* proaspăt cumpărată, a sunat telefonul şi am ştiut că eşti tu: fiindcă mă gîndeam la tine, fiindcă vroiam să-ţi scriu ediţia de seară a *Cotidianului de gingăşie*, fiindcă, venind spre casă, aveam în suflet o spaimă şi doream să vorbesc cu tine, să te întreb, să mă liniştesti. Şi ai dat telefon! Azi, 4 aprilie 1978, după telefonul primit de la tine, îmi vine să plîng de bucurie şi-mi amintesc brusc de zilele petrecute împreună în localitatea D. (ca să mă exprim ca în romanele ruseşti!), în spatele casei, sub părul ce-şi lăsa fructele să putrezească-n lenea noastră, pe linia ferată, în drum spre gazda ta, în camerele acelea cu mult mai tinere decît încăperile în care stăm acum aplecaţi pe hîrtii ce nu ne mai primesc cuvintele. Azi, 4 aprilie 1978, ai avut, la un moment dat, la

telefon, o intonaţie ciudată, de frate mai mare, afectuos, blînd şi totodată trist din cauza întîmplărilor vieţii. Iată-ne pe noi toţi: directorul fondator Robinson Crusoe, redactorul-şef Bibil, secretarul general de redacţie Pufnei… aducîndu-ţi pe palme această foiţă portocalie alături de sufletul nostru trilobat ca un imens trifoi de azur. Şi-ţi mulţumim. Prietenia există!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

S-a dus ce era mai frişcă-n noi

Dragă Mugur,

Am impresia că prea facem caz de vîrstă! Nu numai acum, oricînd. La optsprezece ne văităm că avem doar atît. Pe la treizeci începem să spunem că, gata, s-a dus ce era mai frişcă-n noi. La patruzeci urlăm de neputinţă, dar urlăm, bagă de seamă, deci mai putem! Sînt sigur că la cincizeci vom şuşoti, dar nu ne vom lăsa! E o banalitate ce-ţi zic, fiecare vîrstă îşi are mosorelele ei cu aţă vernil, grena, gri, după anotimp! Că aţa asta e din ce în ce mai slabă, se rupe şi ne lasă coatele sufletului în afară, e altă chestie, mai delicată! La patruzeci de ani, mi se pare, nu mai avem voie să ne bocim. Sau dacă o facem, bocetul trebuie, prin el însuşi, să fie frumos.

* * *

M-am trezit pe la vreo patru jumătate şi am început să mă gîndesc la telefonul de ieri după-masă. Spaima aceea indefinită care-mi împăinjenise sufletul de vreo două săptămîni era, deci, reală, cu un suport foarte precis. Şi, iată, cînd pot să o aşez pe o cauză, îmi dau seama că nu mi-a trecut.

* * *

Te anunţam ieri că am cumpărat o *Carte de bucate.* Ştiai tu de „limbi de pisică în unt“? Dar de „melci cu marmeladă şi nuci“? Ai mîncat vreodată CRAFLE? Dar că există: ouă moi I şi ouă moi II? Trăieşti într-o totală

ignoranţă, Mugure!

* * *

Strîns în mijlocul zilei ca-ntr-un cristal!

* * *

La televizor este un scurt serial *Robinson Crusoe*, făcut de televiziunea britanică.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Metoda bilelor de sticlă

Dragă Mugur,

Pentru adormirea, la prînz, a lui Pufnei, folosesc diverse metode. În primul rînd trebuie să stau cu ea pînă adoarme. În al doilea rînd trebuie să încui uşa cu cheia ca să nu fugă. Dar iată metodele. 1) *Metoda hîrtiuţelor*. Iau o coală albă de hîrtie şi o rup în bucăţele, spre marea ei statisfacţie. Bucăţelele trebuie să fie cît mai mici cu putinţă. Pun aceste hîrtiuţe pe o pernă mică. Pufnei le suflă! Le adun din nou. Pufnei iar le suflă. Trebuie, vezi bine, ca eu să le adun. Ea numai le împrăştie. Făcînd asta de nu ştiu cîte ori, trece la altă figură. Pun hîrtiuţele pe pernă şi ea aruncă perna în sus. Adun. Pun. Aruncă perna. Şi iar, şi iar. (Nota bene: în timpul acesta poetul M.U. se plimbă prin Paris.) 2) *Metoda năstureilor.* Dacă nu reuşesc s-o obosesc în acest fel, scot la iveală doi năsturei frumos coloraţi. În fiecare zi cumpăr cîte un nasture! Am o provizie considerabilă. Îi dau doi năsturei. Îi ascunde, îi aruncă, îi bagă în gură etc. pînă se plictiseşte. Urmează 3) *Metoda bilelor de sticlă* şi 4) *Metoda gumelor parfumate chinezeşti.* Şi, în fine, dacă nu o pot obosi cu nimic, după maximum un ceas jumătate îi dau drumul, descuind uşa. Îţi dai seama că nu am chef în fiecare zi să mă joc cu hîrtiuţe, năsturei, bile sau gume parfumate. Dar o fac! De asta, cred eu, se poate scrie chiar dacă nu ai chef! Dar să închei cu o veste bună: azi

am găsit hîrtie portocalie! Mi-am cumpărat pentru vreo trei luni! Cu cea pe care o am, sper să acopăr anul 1978. Am impresia că de la *metoda hîrtiuţelor* am plecat cînd am înfiinţat *Cotidianul de gingăşie*!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Trag casa scărilor după mine

Dragă Mugur,

E o zi friguroasă. Geamul tremură de vînt. O lumină ciudată, venită dintr-o singură parte a cerului, albă, parcă trecută prin filtre de lapte, îmi cade pe mînă şi foaie. Am părăsit puţin „fortăreaţa“. Pe insulă, ca de obicei, goana haotică a tramcarelor, autobuzelor, oamenilor. Nimic important. La anticariat cele două vînzătoare mănîncă mari felii de pîine cu parizer şi rîd prosteşte. La librărie nişte cărţi de critică, le voi lua. Întors, trag casa scărilor după mine, îmi controlez puştile, le curăţ, număr butoiaşele cu pulbere. Mă doare piciorul stîng, de sus pînă jos. Voi lua aspirine, voi bea ceai negru, voi citi ceva.

* * *

Jurnalul lui Samuel Pepys. „M-am întors acasă şi mi-am găsit soţia pieptănată ca o fată şi era tare drăgălaşă.“

* * *

Îmi plac cercurile de cafea pe care le lasă cana mea de teracotă pe cărţile de pe masă. *Jurnalul lui Samuel Pepys*, mai cu seamă, are pe el o infinitate de cercuri întretăiate ce-mi apropie cartea şi mai mult de suflet.

* * *

Ştii că există fresia Mozart? Florile sînt de culoare albastră deschisă. Dar dalia Ravel? E roşie şi are o înălţime de 130 cm. Cam cît un copil! Ambele, desigur, sînt melomane. Le place să asculte plăci de patefon Columbia, de-

acelea cu un ogar galben în mijloc. Dacă acul e prea tocit sau placa plesnită, se ofilesc, dar, mai întîi, culorile lor ating o intensitate maximă, extatică. Adoră şi flautul şi într-o după-amiază, cînd le voi cînta îndelung, se vor apropia de mine şi-mi vor săruta fruntea.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Manifestările amurgului la un copil

Dragă Mugur,

Ieri, după ce mi-ai dat telefon, m-am simţit bucuros, deşi tu îmi comunicaseşi că doamna C.V. nu prea vrea să-mi facă o carte de format mai mare. M-am întrebat, umblînd apoi vreo două ore prin lumină, la periferia oraşului, de ce totuşi sînt atît de vesel. Şi răspunsul a fost uşor: vorbisem cu tine! Îţi comunicasem ceva plăcut (chestia cu articolul acela din *Cronica*), tu mi-ai pomenit de serialul cu Robinson Crusoe, era-n regulă!

* * *

Am hoinărit cu inima uşoară cum n-am mai făcut de mult. Doamne, cîte lucruri dragi nu mi-au încărcat iar sufletul! Case mici cu cerdacuri dărăpănate, cişmele cu cîte o cană albastră înfiptă într-un băţ, alături, garduri, garduri ce cu fiecare scîndură îmi mîngîie parcă tristeţea, fericirea, nici eu nu ştiu bine ce. Începuse amurgul, am dat pe nişte străzi înguste şi noroioase peste copii jucîndu-se febril, aţîţaţi de culoarea tot mai trandafirie a cerului. Unul, cam de vreo cinci ani, cu o căciulă enormă, albastră, în cap, se învîrtea cîntînd. Iată, mi-am zis, manifestările amurgului la un copil! Mingi de gumă zburau prin aer. Apoi, la o coadă, într-o prăvălie minusculă, luîndu-mi un covrig, am văzut o femeie cu un popou dumnezeiesc, total ignorîndu-şi-l, mestecînd placid o bucată de pîine proaspătă. Bătea un vînt subţire, rece, îmi băgasem mîinile în buzunare, mi-era puţin frig la spate, dar mă simţeam minunat. Lucruri umile? Aici, pe străzile astea imunde, cred că se iubeşte ca în mitologie! O cuvertură galbenă, întinsă-n aerul tot mai cenuşiu, zbătută de vînt, mi-a amintit de marile

disperări ale adolescenţei.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Toaca-n ritm de dans african

Dragă Mugur,

De cîteva zile, secretarul nostru general de redacţie, Pufnei, se scoală infernal de dimineaţă, pe la cinci şi jumătate, se laudă că nu a făcut pipi în pat şi activitatea începe! E o lumină rece, albă, parcă ar fi toamnă. În stînga, jos, după ce s-a demolat un căsoi pătrat, a rămas, închipuie-ţi, o magazie de lemne, cu spatele din zid tencuit alb. După-masa bate soarele în el pînă la sfîşiere. Pisici negre circulă dezinvolt pe acoperişuri, hidroforul zumzăie la intervale regulate. Am dormit prost şi nu am chef de citit.

* * *

Am cumpărat o cărţulie: *Animale cu cochilii, tuburi şi căsuţe*.

* * *

La biserica din apropiere a început să bată toaca-n ritm de dans african! Clopote rare, de la alte biserici, mai îndepărtate. Mi-aş pune capul pe hîrtie şi-aş adormi. De la o vreme cafeaua mai mult mă oboseşte. Şi se şi cam termină! Lectura. Ce-i, în fond, lectura? Rugăciune?

* * *

Se spune: experienţa vieţii! Dar dacă nu-ţi ajută la nimic? Dacă n-ai nevoie de ea? De ce nu experienţa lecturii? (vorba lui Raicu!) Viaţa, vrei, nu vrei, ţi-o trăieşti. Şi e atît de plicticoasă uneori, are atîtea goluri, ani întregi de lîncezeală, bucurii destrămate, neîntregi, dureri penibile, neeroice. O carte bună, în schimb, e rotundă ca un măr!

* * *

Aş vrea să citesc o carte despre mărar! Un tratat savant, exhaustiv, cumpărat dintr-o librărie în care vînzătoarele să roşească de plăcere cînd intru şi-mi întind mîna spre raft!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Ca şi cum ai avea un balansoar în tine

Dragă Mugur,

Luni, *Cotidianul de gingăşie* se scrie greu. Cafeaua pare mai amară şi îmi lasă gura arsă. Trupul, încă netrezit, are un balans dulce, interior (ca şi cum ai avea un balansoar în tine!). Vrînd să scăp de Gogol, de Tolstoi, am încercat nişte americani. Plăcuţi, dar parcă iar m-aş întoarce la Ivan Ilici! Şi-un vis: Să citesc *O mie şi una de nopţi* împreună cu Proust. În ultima vreme am tendinţa asta, de-a citit două cărţi bune, de-a gusta combinaţia dintre ele. Tolstoi cu Dostoievski, *Jurnalul lui Samuel Pepys* cu Eckermann etc.

* * *

Acoperişurile verzi au un pluş fin, alb, topit pe-alocuri: sînt urmele îngerilor cu tălpi fierbinţi.

* * *

Proiect divin: să-mi cumpăr *Pomologia* (opt volume) şi *Ampelografia* (vreo opt-nouă volume). Voi avea ce scoate din ele, sînt sigur. Şi apoi sînt mari, groase, un singur volum din *Pomologie* tratează numai despre MĂR!

* * *

Într-un interviu dat de Nicolae Manolescu (revista *Napoca universitară*!), acesta spune că citeşte, concomitent, vreo zece cărţi. Îl invidiez sincer. Nu reuşeam asta decît în adolescenţă. Acum mă înfund în cîte un autor şi nu mai

ies cu anotimpurile, ba uneori cu anii! Mobilitatea lui e semn de tinereţe, desigur. El nu caută confortul în lectură, dovadă că sare dintr-o carte în alta ca un pasager ce schimbă trenurile din mers.

* * *

Şi în tot timpul ăsta îmi cade părul, dinţii mi se strică, încheieturile devin tot mai inflexibile, ochii obosesc, gura e amară, dureri confuze îmi cutreieră viscerele: vîrsta!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Varza, dragul meu, este o mobilă pe scut

Dragă Mugur,

Se cade să începem cu un pic de heraldică! Trebuie să ştii, neapărat, că „orice figură care încarcă un scut se numeşte mobilă“ (Marcel Sturdza-Săuceşti). În mare se împart în trei categorii. A) *Figuri naturale* (reprezintă astrele, omul, animalele, plantele etc.). B) *Figuri artificiale* (reprezintă produse care sînt produsul muncii omeneşti). C) *Figuri himerice* (figuri de animale fantastice). O figură naturală, de exemplu, este *varza. Varza*, dragul meu, este o mobilă pe scut care, după Paillot, era *emblema unei bucurii tulburate sau stricate.* De-ajuns cu heraldica!

* * *

Ieri am citit *Piesa fără titlu* a lui Cehov. Este într-o singură ediţie, cea apărută la Univers, în colecţia „Teatru“. Stufoasă (e prima lui piesă), cam cît pentru trei spectacole la un loc şi cu un sfîrşit crunt, fiindcă cineva împuşcă pe altcineva. Dar încîntătoare! Iată o întrebare pe care ţi-o transmit şi ţie: „Zău, Nikolai Nikolaievici, ai fost vreodată sătul? Mănînci, mănînci, mănînci… şi nu mai termini. E ceva îngrozitor!“. Dar ca să nu te sperii prea tare, poftim şi un

aforism cehovian, din aceeaşi piesă, ce ne unge la inimă: „Cine nu se pricepe să mănînce bine e un monstru…“. Iată o altă întrebare cehoviană: „Cum o duce eterul dumitale din ploşniţe, Maria Efrimovna?“. Şi uite şi pe Cehov suprarealist: „Ana Petrovna, ţi se tîrăşte pe piept un pian mititel!“.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Nasturi roşii pentru adormit secretarul nostru de redacţie

Dragă Mugur,

Am coborît puţin din „fortăreaţă“. Pe insulă bate un vînt cald, plin de praf. La librărie mă uit la un *Tratat de alge* (două volume). Ţine minte, sînt şi alge dulcicole, adică de apă dulce. La anticariat, închis. Cumpăr doi nasturi roşii pentru adormit secretarul nostru de redacţie, Pufnei, la prînz. Cînd să mă sui, găsesc două bile de sticlă, una mare, plină de noroi uscat, alta mică, mai curată, cafenie. Mereu, mereu, ca într-o vrajă, mă întîlnesc cu bile! Ajuns cu bine în „fortăreaţă“, încep să prepar mîncarea lui Pufnei.

* * *

Şcedrin. N-am citit nimic din autorul ăsta cam de mîna a doua. Dar face parte din secolul de platină, al XIX-lea, al literaturii ruse. Mi-am adunat, cu migală, cele nouă volume de opere, apărute în româneşte, şi acum, cu pixul verde între degete, mă aşez pe lectură. Dea Domnul să nu mă plictisească prea tare!

* * *

Nu m-am ras încă şi mă simt absolut stupid. Îţi spuneam că de la un timp nu mă mai interesa lungimea firelor din barbă. Observ că mi-a revenit, iar, cochetăria. Nu mă mai suport neras!

* * *

Foarte interesantă intervenţia lui Nicolae Manolescu la Colocviul de critică.

O aflu de abia acum, din *Viaţa românească* 1-2. Şi, în general, e înviorător că astfel de texte au început să fie publicate.

* * *

Sînt îngrijorat. Stocul de cafea a scăzut considerabil. Dacă aş fi un demn urmaş al lui Robi, aş face ceva şi-aş planta arbori de cafea chiar pe balcon! În disperare de cauză, te voi pune pe tine, contra cost, să-mi procuri un kilogram!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Un iz de grajd sublim îţi înăbuşă viaţa

Dragă Mugur,

Sînt dezolat, cu vîrsta, femeile mi se par tot mai bombate pe unde nu prea avem voie să punem mîna! Să fie un semn de îmbătrînire a mea? Totuşi e o realitate, Mugure, te rog să mă crezi! Ieşi pe stradă şi eşti năucit de cît de rotund poate fi curul unei eleve vagante! Şi dacă o să te uiţi mai atent, o să observi la fiecare trecătoare şi al treilea sîn! Doamne, şi ce încotoşmănate sînt ele în harnaşamentele lor intime! Un iz de grajd sublim îţi înăbuşă viaţa; mie cel puţin îmi vine să rup tramcarele cu dinţii şi să aleg din ele, ca pe sîmburi, numai femei albe!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta. „După ce m-am întors de la slujbă, m-am dus la my Lord acasă, unde soţia mea pregătise o masă grozavă, adică, mîncare de măduvă de oase, buture de berbec, pulpă de viţel, mîncare de pasăre – trei pui şi douăsprezece perechi de ciocîrlii, toate la un loc – o tartă mare, limbă de vacă, heringi, crevete şi brînză.“

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Să beau cu cuvîntul *gură*

Dragă Mugur,

Toată noaptea a bătut vîntul. Dimineaţa, cînd m-am uitat pe geam, am văzut un zarzăr înflorit. Însă e rece şi ciorile par de sticlă neagră într-un cer albastru ceţos.

* * *

Sînt pe punctul de a da marea lovitură: procurarea *Pomologiei*. Cîteva volume le-am zărit la anticariat, vreo trei zac la librărie. Mi-ar mai lipsi doar unul, vol. VII, şi se pare că tocmai acela e *Căpşuna*!

* * *

De cîteva zile mi s-a cam dus voioşia. N-am o cauză anume. Pur şi simplu nu îmi mai joacă-n suflet cuvintele. Cred că e de vină şi nesiguranţa în ceea ce priveşte tot ce ţine de scris, de publicat etc. Sau poate am obosit puţin, lucru normal, dar inaccepatbil pentru că nu am voie să obosesc. Din oboseală-n oboseală ajungem că mai şi murim fără a lăsa nimic în urma noastră! Să scriu deci cuvîntul *cană* şi apoi să-l umplu cu cuvîntul *apă*. Pe urmă să beau cu cuvîntul *gură* lichidul livresc! Folosindu-mă de cuvîntul *mînă*, care va apuca strîns cuvîntul *toartă*! Şi uite că a ieşit ceva.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta. „Întors acasă, am instalat patul şi am făcut alte cîteva lucruri în vederea întoarcerii soţiei mele.“ Să nu fim ipocriţi; de cîte ori ne aşteptăm soţia, plecată undeva pe-un timp mai lung, pregătim cu migală patul, loc ideal al întîlnirilor conjugale.

* * *

În *Animale cu cochilii, tuburi şi căsuţe* există şi capitolul „Moluşte ciudate“! Ei, bine, ele sînt: Poliplacoferele şi Monoplacoferele. E clar?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Idealurile mulate fest într-o rochie de jerseu

Dragă Mugur,

Şi pentru că nu-s voios, să-ţi povestesc cum am fost ieri după-masă la o lansare de carte! M-am dus pentru că, uitîndu-mă în vitrină, am văzut o copertă asemănătoare cu a mea, cea de la *Cîntece naive*! E vorba de coperta cărţii *Prea fragedul contur* a lui V.M., carte scoasă la Cartea Românească. Desigur, făcută de Emilia Boboia! Prezenta L.L.: mic, grăsuliu, cu părul alb, cu ochii uşor bulbucaţi de pofte. Am cumpărat şi eu un volum şi după lansare m-am deplasat la *C.l.*, unde a avut loc o mică gustare cu plăcinte şi vin (plus votcă). Am stat cu L.L., de altfel simpatic, apreciator al băuturii şi al dactilografei Jeni cea cu idealurile mulate fest într-o rochie de jerseu! Să nu crezi că au fost poeţi! Eu singur reprezentam ramura asta fragedă şi frumos înflorită. Şi V.M., desigur. Drept să-ţi spun, m-am dus pentru că redactorul cărţii era Sorin Mărculescu şi doream să-l întreb pe sărbătorit despre el. Stupoare, V.M. nu-l cunoaşte pe redactorul de carte! Să trecem! Un oarecare s-a îmbătat şi a început să povestească de o mie de ori cum i s-au scos două măsele şi cîţi bani a dat pe antibiotice. L.L. îmi şoptea laude la adresa voluptuoasă a incomparabilei Jeni care, culmea, îşi exprima dorinţa de a slăbi cu zece kilograme, deci de a-şi pierde, de a-şi topi oarecum carnea splendidă! Am protestat cu toţii: aşa o vrem! Şi-a luat, ofensată, o poşetă ca un porthart şi a plecat, lăsîndu-ne cu votca-n suflet. Am stat şi eu puţin, pînă la nouă. Toată noaptea, trezindu-mă, am revăzut figurile hidoase ale celor cîţiva rămaşi. Zi tristă. Cum naiba rezişti tu la frecuşurile astea veşnice cu oamenii? Mie mi se face pielea de găină!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un tînăr în jur de 35 de ani coborî grăbit pe peronul gării din

Dolhasca

Dragă Mugur,

Iată-ne din nou luni. Astă-seară a plouat torenţial şi azi e frig, urît, nu-ţi vine să-ţi scoţi sufletul pe stradă, ci să ţi-l ţii în pat, lîngă nevastă, ca Samuel Pepys, bunul nostru prieten din Anglia! Ca să fie şi mai bine, hai să ne gîndim la interviul ce îl vom începe aşa: „În anul 1969, dintr-un accelerat de seară, un tînăr în jur de 35 de ani coborî grăbit pe peronul gării din Dolhasca, poticnindu-se uşor de ultima treaptă a vagonului“. Ce zici, ar merge chestia asta? Ne-am introduce în spaţiul şi timpul de atunci şi am porni o discuţie despre cîte-n lună şi-n stele. Desigur, eu ţi-aş fixa nişte întrebări scrise la care să te gîndeşti pe îndelete. Dar cred că interviul, în totalitate ar trebui făcut oarecum pe viu, ca să respire, să aibă inspir şi expir. Noi doi nu ne jenăm unul pe altul, discuţia nu va fi crispată decît la început, apoi va curge firesc. Cu Radu Petrescu nu pot face decît un interviu cu întrebări şi răspunsuri scrise. L-am văzut doar de 3-4 ori şi nu mă simt în largul meu, mai ales că el are o anumită răceală, un fel de eleganţă ce mi-ar îngheţa vorbele. Dar să revin la tine. O să caut la bibliotecă cărţile tale şi voi începe să văd ce pot scoate din ele, pentru întrebări. Însă, repet, baza va fi pusă cînd voi veni la Bucureşti pentru corectură. În două zile, stînd cuminţi acasă, o să-i trasăm parametrii exacţi. Prima întrebare, după fraza de introducere de mai sus, ar suna: „Ce căuta el acolo, Florin Mugur?“.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Şi despre viaţa-viaţă

Dragă Mugur,

Plouă mereu, toată noaptea, toată ziua. Să ne mai gîndim la interviu! Aş vrea să insistăm în el pe perioada de transformare *manifestă*, cea care reiese din cărţile publicate şi cea care, probabil, a avut loc mai înainte în tine. Ţin minte că mi-ai spus cîndva că o carte despre Shakespeare a fost revelatoare. Mi se pare că cea a lui Jan Kott. Apoi, ai pomenit şi de I. Alexandru, cu *Infernul*

discutabil. Mă vor interesa, pe urmă, cîteva lecturi, din tot cursul vieţii tale, care te-au *răsturnat*, care au rămas *de bază* pentru totdeauna. Vom vorbi despre *condiţia cititorului*, despre *lectură*. Ţin mult la asta pentru că mă interesează. O întrebare la care îţi propun să te gîndeşti de pe acum, pentru a fi exact, se va referi la Labiş, la amintirile tale cu el şi despre el. Am senzaţia că întoarcerea cu 180 de grade în poezia ta, adică de la suav etc. la grotescul, la mizeria din ultima perioadă s-a făcut pe la vreo 30 de ani. Te rog să-ţi consulţi *Jurnalul* şi să vezi ce şi cum. Interviul face parte dintr-un fel de rubrică a mea la *Echinox* („Roua lecturii“), *orice procedeu livresc e admis, ba chiar caut să provoc răspunsuri cam la tot ce-i în legătură cu cartea*. Dar vom discuta şi despre viaţa-viaţă, nu avea grijă.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Nişte ace lungi, aceste adevăruri

Dragă Mugur,

Avem nevoie, fiecare, de cuvinte bune, nu frumoase, nu întregi, pot să fie şi jumătăţi de cuvînt, blînde, liniştitoare. Ne nutrim viaţa din aura lor binefăcătoare. De ce îţi spun asta? Iată o întîmplare. Duminică, după ce am vorbit la telefon cu tine, m-a sunat A.P., poet-poet, intelectual subţire, ardelean, ştii şi tu. Să ne vedem! Ne-am văzut, dar el era deja ameţit şi a început, cînd eu, culmea!, îmi exprimam bucuria de a fi citit o poezie de-a lui extraordinară, da, a început să-mi explice că sînt un *burghez* care nici nu are cum să-şi dea seama de valoarea lui! Plus, nu-s „mare“, cum să pricep eu ce-i cu poezia aceea!? Curios e că, perfect treaz, m-am enervat aşa de tare, încît au început să-mi tremure mîinile. Scuza cu beţia nu ţine la mine! Eu, cînd mă îmbăt, nu înjur oamenii. L-am luat cu un taxi şi l-am dus la gară, trebuia să plece undeva. Dar s-a dovedit a avea o legătură prea proastă şi ne-am întors înapoi. Băusem puţin, am început să ne înţelegem, cred că şi-a dat seama că o făcuse de oaie. Apoi A.P. a adormit şi eu am plecat. Nu mai ştiu ce a fost după aceea. Dar ce vroiam să-ţi zic? Era oare nevoie să-mi spună el nişte adevăruri crude? Ştiu că nu-s

„mare“, ştiu că am obiceiuri burgheze, vreau tihnă, cărţi, cafea, prieteni, ştiu poate mai bine ca el fiindcă sînt cu vreo zece ani mai bătrîn ca dînsul, şi e vorba, nu-i aşa, chiar despre mine! Nu pot însă suporta să mi le înfigă altul în creier, ca pe nişte ace lungi, aceste adevăruri. Atunci m-am mîniat pe el, acum mi-e doar jenă de jena ce-o va încerca, treaz fiind, amintindu-şi cum m-a bruftuluit. Dreptate are fiecare, numai că parcă e mai dulce dreptatea ta. O intonaţie e de ajuns să mă bucure. Dar să mă şi ducă la cea mai neagră tristeţe. Şi oare de ce e nevoie, la un pahar de vin, de judecăţi aspre de valoare? A.P., care este un poet extrem de fin, avea nevoie de mine ca să mă beştelească? Poate. Poate că şi eu aveam nevoie? Nu, eu nu aveam nevoie de chestia asta!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Mîini suspendate în aer, fără corp

Dragă Mugur,

Acum cîteva zile, vreo două, am cumpărat de la anticariat un volum gros de 1500 de pagini, *Traité élémentaire de physique* de Ganot, apărut în 1887. Planşele sînt delicioase! Iată-l pe acest domn înalt, subţire, cu frac şi joben, ţinînd în mîinile împreunate la spate un baston sprijinit de podea, în mijlocul unei camere cubice, fără uşi şi ferestre! Din gura lui, O, iese o linie punctată ce merge pînă la peretele din faţă, înfundîndu-se în A! Ce poate fi mai încîntător decît linia înfiptă-ntre dinţii domnului calm, cu pantofi de lac, mustăcioară şi privire vulturească? Sute de imagini cu aparate bizare, lucrate cu migală-n linii fine, precise, umplu volumul. Mîini suspendate în aer, fără corp, ţin lumînări cu flăcări conice în încăperi ermetic închise. Din ochi, din urechi, din nări, din gură, le ies, tuturor, linii ce se izbesc de pereţi sau de obiecte dure. Un domn cu capul gol, durduliu, parcă o femeie cu pantaloni, se uită melancolic într-o cutie: camera obscură! Iar pe lîngă toate acestea, ca furnicile, mişună formule graţioase, frumoase prin ele însele, chiar dacă nu înţelegi o iotă!

* * *

Dar ce dumnezeieşti sînt barometrele din acest Tratat!

* * *

S-a împuţinat cafeaua. Madam Cosmos nu are, ce mă fac?

Voi fi nevoit să cobor în fiecare dimineaţă ca să beau una la „varice“, dar asta mi-ar da ziua peste cap, ceasurile matinale fiind extreme de preţioase. Fiindcă a venit vorba, şi la 20 de ani tot dimineaţa scriam mai bine! Ţin minte că mă sculam cu noaptea-n cap, curios să văd ce-o să mai scriu, ca şi cum asta o făcea altcineva. De scris eram sigur că voi scrie!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Robinson cel fără insulă

Dragă Mugur,

Mi-am adunat în jur o groază de cărţi pentru copii, vreau să le citesc, încep cîte una şi mă plictisesc de moarte. Totuşi *O poveste cu un hobbit* e foarte bună: umor, fantezie. De ce toate astea? Aş vrea să fac o piesă la teatrul de păpuşi pentru dumnezeiescul motiv că se dau vreo 6-7 mii de lei pe aşa ceva şi, din spectacole, se mai cîştigă încă vreo 6. Cu 12 mii îmi scot la capăt un an de zile, vezi tu! Lucrurile nu sînt atît de simple, habar nu am cam de ce ar trebui, o să văd şi eu nişte spectacole. Cel mai uşor părea să fie o adaptare. M-am gîndit la *Vîntul din sălcii*, de un scoţian. Patru personaje: Sobolul, Broscoiul, Şoarecele de apă şi Bursucul. Plus încă alte cîteva personaje secundare. Mă gîndesc şi la ceva original. Un personaj de al meu ar fi Robinson cel fără insulă, un tip mic şi gras ce se tot lamentează pretutindeni că nu are o insulă pustie şi vrea neapărat să naufragieze, dar nu poate! Acţiunea ar fi comentată, ca în tragediile antice, de corul de cameră Sherlock Holmes! Alte personaje nu prea văd! Aş putea să îl plimb pe acest Robinson cel fără insulă prin mai multe cărţi, prilejuindu-i întîlniri cu eroi de-ai lui Jules Verne, Dumas etc. Ideea e nostimă, însă mă bate gîndul că nu-i chiar pentru copii! Oricum, văd eu ce fac. Ar fi culmea să ajung dramaturg de prunci! Totuşi ceva nu-i în regulă, am nevoie de un suflet

bucuros, limpede, fără nori. Şi eu, nu ştiu de ce, mă simt tot mai fără vlagă, fără spor.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cîtă poezie
E-n pomologie!

Dragă Mugur,

Deşi ieri ţi-am dat, entuziasmat, telefon ca să-ţi anunţ faptul nemaipomenit că există un soi de căpşun: ROBINSON!, nu mă pot abţine să nu-ţi scriu tot despre asta. Dar uite încă vreo cîteva soiuri:

ARAMIS
LIBERTATE
ZARATHUSTRA
ELEFANT ROŞU

Iată şi două soiuri de zmeură: VIKING, SENECA! Deci, cu timpul, vom sta întinşi şi vom mînca, plini de înţelepciune, zmeură SENECA! Din soiurile de mure îţi pot recomanda două: LUCREŢIA şi MAMUT. Coacăze? Ai putea încerca un soi, DANIEL DE SEPTEMBRIE, sau altul, NEGRU DE CĂLDARE! Cît despre agrişe numai DUCELE DE MAI merită!

* * *

Că tu ai profesat doi ani în comuna Căpşuna e uluitor! Sper că ai gustat din plin aroma traiului la ţară. Oricum, eu te voi întreba pe tine ceva în legătură cu asta!

* * *

Pufnei, secretarul nostru general de redacţie, dimineaţa, cînd se scoală, face întîi MIAU!, apoi HAM! Abia după aceea începe să vorbească!

* * *

Dragă Mugur, te rog din suflet ca, aproximativ la două săptămîni o dată, deci de vreo două ori pe lună, să-mi spui că totul e în regulă cu *ADIO, ROBINSON CRUSOE*.

* * *

Uitam, la căpşune, soiul LIBERATION D'ORLÉANS!

* * *

Cîtă poezie
E-n pomologie!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Colecţia „Bostănăria pentru toţi"

Dragă Mugur,

Dus de Tamara la un fel de festival de poezie studenţească, l-am întîlnit pe Săplăcan, băiat cu figură cromolitografiată, parcă deunăzi sosit din Şcoala Ardeleană! Îl cunoşteam de vreo doi ani, cînd îl rugasem să-mi trimită *Echinoxul*. Şi dintr-o vorbă în alta, aflu că pregăteşte o carte pe care o lucrează cu tine! Începem să vorbim mai rapid şi o ţinem aşa pînă pe la unsprezece seara. Băiatul e delicat, abia student, speră să ajungă corector la *Tribuna* şi, unde mai pui, umblă la umor dacă bea puţin, nu mult, un pahar doar de vin. Am stabilit imediat să scoatem o revistă săptămînală, *DOVLEACUL DE AMIAZĂ*, ideea venindu-ne de la dovlecii pe care un pictor clujean, Vasile Gheorghiţă, îi pictează imperturbabil în orice tablou, indiferent dacă e vorba de un nud sau un scaun! El pune alături şi-un dovleac! Minunat, am zis, minunat! Şi ne-am pus pe treabă. Va fi un *organ oleaginos!* Vom avea rubrici! Vom avea dovleacul de fond! Vom avea un supliment pentru copii, *Dovlecelul.* Cineva va ţine „Poşta seminţelor", „Dovleacul dovlecilor" (asta e un fel de „Revista revistelor"), „Bostanul străin" (adică, vezi bine, cartea străină). Pe lîngă mine va funcţiona

şi un secretar general de bostănărie! Vom scoate şi nişte cărţulii în colecţia „Bostănăria pentru toţi“. Şi aşa mai departe. Numărul prim va fi scos cînd ajunge la Cluj!

* * *

În altă dezordine de idei; devine aproape incredibil faptul că tu, după 78 de scrisori, nu mi-ai trimis un rînd. Probabil că-mi scrii, dar nu-mi pui plicul la poştă, ci în sertar. Te-am prins!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Transparenţa acestei dimineţi transformată într-un voal de acoperit sufletul

Dragă Mugur,

Aseară m-am culcat cu doi ochi negri. Azi-dimineaţă m-am trezit cu un ochi negru şi cu o ceapă vînătă! Iată metamorfozele kafkiene, zic! Drept care trebuie să mă duc la oftalmolog, să văd ce se poate face. Lucru oribil; nu-mi place deloc să fiu pacient.

* * *

Plănuisem de ieri ca azi, în cotidian, să te iau la un sentiment creţ ca izma, dar, cam indispus din cauza ochiului bolovănos, mă mulţumesc să îţi spun că nu se mai poate, trebuie să-mi scrii! Interviul pe care vreau să ţi-l iau te va face să nu ai senzaţia că scrii în zadar! Deci îmi vei răspunde la întrebări. Precizez: 1) Un refuz din partea ta în privinţa interviului m-ar supăra cu adevărat. 2) Acest interviu trebuie să fie unic şi va fi *pentru că ceea ce te voi întreba eu n-o să te mai întrebe nimeni niciodată*, iar ceea ce vei răspunde tu va fi, sînt sigur, *senzaţional*.

* * *

Îmi spuneai odată, la telefon, că mă *citeşti* în fiecare zi. Uite, eu nu m-am gîndit niciodată că *mă citeşti*, eu mă gîndeam că *îţi scriu* în fiecare zi.

* * *

A, uitasem un lucru formidabil. Pînă sîmbătă trebuie să dau la *Cronica* (ziar absolut şters) prima mea cronică teatrală la o piesă, *Jucăriile au inimi*. Desigur, piesa se joacă la teatrul de păpuşi! Voi deveni un temut cronicar teatral la păpuşi! Nu glumesc. Încerc tot: cronică teatrală, interviuri, piesă etc. Să văd ce-o să iasă.

* * *

Pentru Iulia, transparenţa acestei dimineţi transformată într-un voal de acoperit sufletul!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Să se plîngă, dar cu un surîs permanent în suflet

Dragă Mugur,

S-a făcut iar cald, îmi pun picături în ochiul umflat de orgoliu, bat la maşină interviul cu R.P. şi mă duc la teatrul de păpuşi să văd o piesă despre care, pînă sîmbătă, trebuie să scriu două pagini şi jumătate, mort-copt. Ăsta-i programul unei zile de marţi. Mă grăbesc să le fac pe toate fiindcă vineri părinţii vor pleca pentru o săptămînă la Curtea de Argeş şi vom rămîne numai eu şi Tamara (dar ea e mereu la facultate) cu Pufnei, secretara noastră generală de redacţie.

* * *

Mi-ai spus aseară că ai plîns, împreună cu doamna C.V., văzînd coperta la *Adio.*…. Eu doream să se plîngă, dar cu un surîs permanent în suflet. Se pare că voi aţi plîns din cauza tîmpeniei coperţii, nu a duioşiei. Ceea ce e cu totul altceva. Numai de s-ar găsi cineva s-o facă frumoasă, dom’le! Vezi, tot Boboia

era cea mai nimerită. Nu s-a întors?

* * *

Mă simt întotdeauna bine cînd îmi dai telefon. Vocea, asta face toate paralele, vocea ta calmă, caldă; ar trebui să te angajeze la radio ca să spui bună dimineaţa şi noapte bună la oameni! Apoi, desigur, e şi sentimentul că mă caută cineva, că se gîndeşte la mine, că, uite, se duce la telefon, face numărul, aşteaptă să-i răspund etc. Păcat că nu putem vorbi zilnic fără să ne ruinăm! Iată că banii au importanţă!

* * *

În ultimul timp, ca să pot adormi pe Pufnei la amiază, trebuie să am cinci nasturi de culori diferite: unul alb, unul roşu, unul albastru, unul galben şi unul negru! Dacă lipseşte unul singur, s-a dus somnul pe copcă. Combinaţia asta de culori are un efect sedativ asupra ei şi, după ce ia nasturii şi-i bagă în pantalonei, adoarme fericită!

* * *

De cîteva zile n-am mai citit ca lumea. Cafeaua e pe terminate; ce mă fac, Mugure?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Prima cană e cea pe care o face el

Dragă Mugur,

Trec zilele, portocalii, ca foiţele astea. Parcă acum am început *Cotidianul* şi iată-ne dincolo de numărul 80! Şi ca mîine vom fi la numărul 2 000! Azi e-o zi de mijloc, miercuri, cînd, dacă nu te-ai apucat de nimic de luni, simţi că nu vei mai face nimic toată săptămîna. Totuşi, miercuri ne mai dă o şansă! De joi, cu adevărat, totul e inutil dacă nu a fost făcut măcar pe jumătate.

* * *

Am de gînd să recitesc *Robinson Crusoe*! Simt că mi-au rămas o mie de amănunte neobservate din cartea asta care e formidabilă, în definitv! *R.C.* se tipăreşte la 1719. Iată titlul întreg: *Viaţa şi nemaipomenitele aventuri ale lui Robinson Crusoe din York, marinar care a trăit douăzeci şi opt de ani singur într-o insulă nelocuită înspre coasta Americii, aproape de gura marelui fluviu Orinoc. A fost aruncat pe ţărm datorită unui naufragiu, în care au pierit toţi marinarii, în afară de el. Cu o dare de seamă a modului în care în cele din urmă a fost salvat de piraţi. Scrisă de el însuşi.* Aşa titlu mai zic şi eu! Iar peste un an îi apare: *Serioasele reflecţii din timpul vieţii lui Robinson Crusoe*, titlu delicios, ce poate fi întrebuinţat!

* * *

Aşa după cum este o societate „Jules Verne“, ar trebui creată (dar poate că s-a şi creat!) o societate „Robinson Crusoe“. E o carte despre care se poate scrie la infinit, iar *Cotidianul* meu este, de fapt, ziarul de amiază (deşi îl scriu dimineaţa!) al lui Robi! Şi pentru că Robi se ocupă de toate, şi acest ziar consemnează cele mai neimportante lucruri care, pe o insulă pustie, capătă o însemnătate enormă! Pentru Robinson prima cană e cea pe care o face el! Un demiurg domestic ce-şi caută spaţiul potrivit pentru a începe orice de la zero. Dar mai cu seamă pentru a cultiva *căpşuna Robinson!*

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Gîndul ăsta fermecat: cartea unică, gigantă, conţinînd întreg universul

Dragă Mugur,

Mă gîndesc intens la Robinson Crusoe. Ce om! A căutat insula, a găsit-o, s-a instalat pe ea şi a început o *viaţă nouă*! Da, o *viaţă nouă*. Oare nu vrem noi mereu, mereu, să începem o viaţă nouă? Uite, mi-a dat prin cap că Robinson e

un personaj cehovian, de fapt. Într-un anumit sens, desigur. Banalitatea ce pluteşte peste această aventură extraordinară, felul în care Robi, zile, luni, ani, se tot duce şi întoarce în fortăreaţă, monotonia traiului său, complacerea, la un moment dat, în singurătate, acceptarea ei şi alcătuirea unui culcuş moale din tristeţea de-a fi izolat, resemnarea lui, toate astea mi se par cehoviene.

* * *

Ei, bine, poftim un citat din Eminescu:

„Şi îl citea pe Robinson,
Mi-l povestea şi mie…“.

E din *Copii eram noi amîndoi*…, o postumă (1871).

* * *

Ieri, la anticariat, găsesc un cărţoi de basme de Fraţii Grimm! O iau pentru mine mai ales. Cărţile de basme, cu cît sînt mai mari, mai groase, permit sufletului să intre în ele ca-ntr-o cetate. Copil fiind, visam o carte uriaşă, cam cît o masă, cu litere atît de mărunte, încît s-o citesc cu o lupă, carte care să cuprindă tot, tot, absolut tot ce s-a scris. Mulţi ani m-a urmărit gîndul ăsta fermecat: cartea unică, gigantă, conţinînd întreg universul!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un miros indescriptibil de depărtări de neatins

Dragă Mugur,

Azi-dimineaţă am coborît pe la şase ca să cumpăr două kilograme de lapte de capră şi o pîine. Pe insulă era răcoare, lumină cenuşie şi-un miros indescriptibil de depărtări de neatins. Apoi, încuiat în cameră (altfel Pufnei nu-mi dă pace),

am bătut la maşina de scris cronica mea teatrală la piesa *Jucăriile au inimi*! Dacă tu ai o cronică TV, eu de ce nu aş avea una la teatrul de păpuşi? Crezi că-i uşor? Nu, a trebuit să inventez totul!

* * *

Am cumpărat de la anticariat *Ultima aventură a lui Robinson*, o carte a unui maghiar, apărută la noi prin 1973. Trebuie să fie destul de nostimă.

* * *

Ochiul mi s-a dezumflat. Dar, pînă vin părinţii, nu voi putea citi nimic în afară de ziare. Deci cu lectura (care e *sîngele* meu acum) o duc prost de tot.

* * *

Nu înţeleg de ce te-ai încrîncenat aşa împotriva titlului *ROUA LECTURII*. El acoperă foarte bine ce fac eu. Adun nişte citate, pur şi simplu. Roua e chintesenţa unei lecturi obositoare, plictisitoare uneori. Uite, dacă-l voi citi vreodată pe Şcedrin (9 volume), vor ieşi 2-3 pagini de citate cu cîte un cuvînt sau două de-ale mele, drept comentariu! Ca să nu-i spun *Truda lecturii*, i-am zis *Roua lecturii*! Nu-i clar? Nu-ţi place! Bine, dar eu ţin la titlul acesta şi trebuie să treacă ani ca să-l uit. Regret şi acum că prima mea carte nu s-a numit aşa cum doream eu, *Fluturii din pandişpan.* E, ca şi aici, în titlu, o *atitudine.*

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Întîlnesc peste tot pisici şi sîrme

Dragă Mugur,

Acest număr este scris sub privirea iscoditoare a secretarului nostru general de redacţie, Pufnei! Ea are în mînă un cleşte de prins rufe cu care caută să-mi prindă foiţa portocalie. Eu îi spun: „Nu se poate!“. Iar ea îmi răspunde: „Ba se poate!“.

* * *

M-am gîndit că aş putea scrie *Cotidianul* pe patru culori! Iarna: foiţă albă. Primăvara: foiţă vernil. Vara: foiţă galbenă. Toamna: foiţă portocalie. Am avea cam cîte o sută de fiecare culoare. Şi astfel s-ar vedea mai bine trecerea anotimpurilor.

* * *

În ultimul timp a scăzut numărul de bile care mă urmăresc. În schimb întîlnesc peste tot pisici şi sîrme. Plus nasturi pe care-i culeg pentru adormirea lui Pufnei.

* * *

Ce-ai zice de titlul *Comoara de pe insulă*? Comoara ar fi un vraf de cărţi (Cehov, Defoe, Dickens etc.), iar insula ar fi aceea pe care şi-o alege orice cititor serios, care are nevoie de linişte şi singurătate. Apoi s-ar strecura şi un aer copilăresc şi totodată matur. Nu visăm oare noi, toată viaţa, la *Comoara de pe insulă*? Ce zici? Vorbesc serios.

* * *

În numărul 5 din *Echinox* îmi va apărea o chestie: *Împotriva lui Robinson Crusoe*. Sînt nişte fragmente puse cap la cap.

* * *

Am coborît pe insulă. Forfotă. Eleve ce-şi duc, în hăţuri, sînii şi fesele, sub bluze şi fustiţe de uniformă, spre şcoală, fiind sîmbăta, la ora de diriginţie. Cumpăr două kilograme de lapte de capră. Mă gîndesc la căpşuna Libertate! Întors în fortăreaţă, constat că papagalul nu-i. Fierb laptele de capră şi, cu cafeaua în faţă şi Pufnei alături, caut să salvez apariţia *Cotidianului* cu ceea ce pot scrie!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

O chestie care să aducă a cîine

Dragă Mugur,

Nu „Comoara *de pe* insulă“, ci „Comoara *din* insulă“! Desigur, titlul e livresc, e al cărţii lui Stevenson, dar, fii atent, livrescul e voit accentuat etc. Şi-ncă ceva: nu, nu voi enumera scriitori în frunte cu Preda în acea cerere. Nu vreau. Voi vorbi şi de M.P., dar dacă, forţat, aş fi pus anume să o fac, nu mi-ar ieşi nimic. Iar dacă M.P. nu-i de acord, nu-i nimic, nu-s la prima carte, ci la a şasea!

* * *

Tonul meu bătăios e datorat faptului că azi, 30 aprilie, Pufnei s-a sculat bolnavă: o laringită. Iar medicamente (pe care refuză să le ia), iar mîncare vărsată, iar o mie şi una de griji şi de marafeturi de suportat.

* * *

Zi splendidă, voi sta în casă fiindcă Pufnei e bolnavă. Nu voi scrie. Poate că îţi voi da un telefon. Ca să mă mai înveselesc. Ce fac eu? Nimic, Mugure, chiar nimic!

* * *

Dat telefon. Mi-ai zis: „Pa, tată!“. E-n regulă!

* * *

Pufnei vine să-i fac „Cuţu mare“. Asta înseamnă că eu trebuie să-i desenez o chestie care să aducă a cîine! Lucru greu, complicat, de nedepăşit uneori, cînd Pufnei e mai pretenţios. Voi încerca!

* * *

Uite, situaţia reală este asta: mă simt uluitor de singur. Telefoane, scrisori, nimic, nimic nu-mi şterge senzaţia de singurătate. Cînd uit, am undeva, dedesubt, o vagă nelinişte: singurătatea va veni!

Te îmbrăţişez,

1978

Un jurnal al norilor, al culorilor clipei

Dragă Mugur,

Ieri am primit cartea lui Radu Petrescu. Frumos făcută! Flexibilă, îngustă, cu foile netăiate, pentru a întîrzîia plăcerea lecturii. S-ar putea ca acest jurnal (pe care îl publică doar pentru cîţiva ani), adus pînă în ziua dispariţiei, să fie *cartea* lui R.P. Un jurnal al lecturilor, mai mult, un jurnal al norilor, al culorilor clipei.

* * *

Prost dispus din cauză că nu pot scoate pe Pufnei afară. Dar o să treacă. Nici nu prea citesc. Nu scriu. Dar o să scriu!!!

* * *

Ţi-am mai scris odată de A.C., criticul. Are ceva care mă supără, un fel de-a nu participa cu sufletul la ceva care nu-i aduce un folos. Nu dă, vrea doar să ieie. Mă refer la sentimente, la prietenie. De asta sînt răcit total. I-am dat atunci un telefon, deşi de mult nu-i mai telefonez. A zis că-ţi scrie. Văd că nu a făcut-o. Mă rog, îl priveşte. Dar el are, în chestia asta, un fel profund provincial, ceva care îl face ieşean pînă-n măduva oaselor. Nu riscă să scoată o carte la C.R. fiindcă are una la M.R.I., personaj destul de important aici: vînător şi deputat! Eu, să ştii, nu-i mai zic nimic. Pentru simplu motiv că nu prea vreau să discut cu el.

* * *

Şi pentru că am turnat o picătură de venin, s-o mai las să cadă şi pe-a doua! Poetul M.U. se plimbă-n ţări străine. Uite, eu nu înţeleg. Aici o face pe marele contestatar, organizează chestii antiştefanachiste, spumegă de indignare. Şi-n fond bea, fute şi se plimbă! Vreau să zic că pozează, că nu-i autentic. Bizar că poza asta prinde, are admiratori şi chiar unii sînt oameni de gust. De unde încep

să mă îndoiesc de gustul lor!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Acea proiectată carte de eseuri fanteziste

Dragă Mugur,

Nu ştiu ce mi-a venit să mă burzuluiesc acum vreo două zile în legătură cu acea proiectată carte de eseuri fanteziste. Pur şi simplu a fost o iritare de-o clipă, dar s-a nimerit că tocmai în clipa aceea, ţinînd pixul în mînă în faţa foii de hîrtie, am avut posibilitatea să scriu! Altfel nu ai fi ştiut-o niciodată. Nu înţeleg totuşi de ce pentru 1980 trebuie atît de repede să fac cerere.

* * *

Am pe masă două cărţi de Daniel Defoe: *Colonelul Jack* şi *Căpitanul Singleton*. Ceea ce e interesant e că mai toate cărţile lui au ca titlu un nume! Şi mie îmi place chestia asta. *Detectivul Arthur*, *Julien Ospitalierul*! Şi acum *R.C.*, nume împrumutat de fapt, ca şi *J.O.*!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „30 noiembrie (Ziua Domnului). Azi am purtat, pentru prima oară, manşon, manşonul de anul trecut al nevesti-mii, ei i-am cumpărat unul nou, cel vechi e foarte bun pentru mine“.

* * *

Imobilizat în continuare din cauza lui Pufnei, care-i răcită. Eram să uit. Sorin, vărul meu mai mic decît mine, îl ştii şi tu, vrea o *Piatră palidă*. A căutat-o peste tot, n-a găsit-o. Dacă mai ai una, trimite-i-o pe adresa lui. M-a rugat foarte mult. Cică te-a visat într-o noapte!

* * *

Îmi pun mereu picături în ochi. Cerul cenuşiu. Dureri în mîna stîngă. Speranţa parcă pierdută.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Doi sîni ca-n visul militarilor în termen, şi, între ei, atîrnată pe un lănţişor de argint, *o lamă de ras*

Dragă Mugur,

Sînt trist şi gras. Geamul aburit din faţa mea îmi dă nişte imagini ireale: blocuri brumate parcă, plopi fantomatici. Turlele bisericilor mi se par inutile. Singur cu fetiţa (Tamara e la facultate), care vorbeşte cu nişte oameni imaginari, întrebîndu-i: ce mai faci?

* * *

Ieri am primit o nouă scrisoare de la Ion Pop. Mă invită, stăruitor, să fac interviul cu tine. Citez: „Florin Mugur este un poet pe care îl stimez (şi îl stimăm) în mod deosebit. Deci – la lucru!“. Aşa că nu-mi rămîne decît să începem. Îl vom face cînd te duci tu la Văleni.

* * *

Ieri după-masă, ieşind ca să aduc nişte cafea (1 kg!), procurată de o cunoştinţă, am văzut ceva minunat. Era o puştoaică de vreo 17-18 ani, brunetă, înaltă, cu minijupă, cu doi sîni ca-n visul militarilor în termen, şi, între ei, atîrnată pe un lănţişor de argint, *o lamă de ras*!!! Sufletul meu a jubilat îndelung, inima mea a fluturat nebună pe străzi! Trebuia să mă iau după ea, să văd ce face, unde se duce etc. Dar, brusc, blazat, mi-am continuat drumul spre cafeaua noastră cea de toate ideile. Această fetişcană coborîtă din Dali pe trotuarul Iaşului este, zic eu, un mesaj, o invitaţie!

* * *

Am făcut rost de *Aproape noiembrie*. Voi citi-o în vederea interviului. Interviul va avea 14 pagini de cîte 31 de rînduri, fiecare rînd cu 65 de semne! Plus poza ta bărboasă. Va fi o situaţie!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Abia ieşită de sub frunzele uscate ale anului trecut

Dragă Mugur,

Tot mă baţi la cap că am făcut 35 de abonamente la *Echinox*, deci am o droaie de prieteni! Eroare. Mai întîi că nu-i un criteriu. Ce, dacă îl rogi pe cineva să se aboneze, trebuie să-ţi fie prieten pe viaţă ca s-o facă? Apoi, lucru important, am fost ajutat de Tamara care, la facultate, şi-a abonat colegii şi asistenţii! Pe urmă, eu, avînd o cunoştinţă medic, am realizat vreo 10 ab. de la nişte oameni pe care nici nu-i cunosc. *Fapt esenţial*: nu s-a abonat nici un poet! Z. a zis că îl primeşte la *C.l.*, I. Romanescu m-a bruscat etc. Aşa că mai slăbeşte-mă cu chestia asta.

* * *

Te înşeli, nu sînt o bestie, fragmentele despre Robinson le-am realizat din memorie şi din nişte însemnări aflate pe marginea cărţii.

* * *

O copertă vernil! La asta chiar nu mă aşteptam. Dea Domnul să nu fie un verde-cenuşiu. Măcar atît, să fie un verde dulce, proaspăt, de iarbă fragedă, abia ieşită de sub frunzele uscate ale anului trecut. Dar asta-i! Vernil, aşa va rămîne. Şi eu mi-am luat foiţe vernil şi, cîndva, voi începe seria vernil a *Cotidianului*.

* * *

Să ne înţelegem. *Cotidianul* fiind gîndit să apară pe o perioadă de mii de

numere, e normal ca, uneori, luni întregi să am căderi, să devin plicticos. Aceste pustiuri vor fi înconjurate de foiţe în care, revenindu-mi, voi fi lizibil. Pentru o mie de pagini îmi trebuie trei ani. În 10 ani voi avea vreo 3 500 de foiţe. Ei bine, 1 000 din ele vor fi reuşite.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Inima va fi un raft adînc şi cald şi pulsatil

Dragă Mugur,

Prietenia este o disciplină. După cum tot o disciplină este şi parfumul. Să nu ne ducă în eroare dezordinea lui, a parfumului, el *ştie* că trebuie să fie mirosit. El caută nara omului, nu pe cea a boului. El se visează inspirat în pieptul nostru trist. Prietenia este parfumul florii carnivore ce sînt. Ea caută nu porii zidului, ci ai sufletului pentru a-i pătrunde. Ce tenacitate fără răgaz, sau cu răgazuri impuse doar din afară. Să ne păzim prietenia de fulgere, de ninsori prea mari, de cutremure, de taifunuri. Şi să scriem un manual al bunei păstrări a prieteniei. Şi inima va fi un raft adînc şi cald şi pulsatil pe care vom aşeza, în teancuri moi, aromele prieteniei noastre.

* * *

Am cumpărat ieri Bacovia în ediţia „Scriitori români“; carte de căpătîi. Curios, l-am *înţeles* pe Bacovia mult mai greu decît pe Barbu. În schimb a rămas, ca şi Eminescu, un poet pe care nu-l pot consuma, în întregime, niciodată. Mereu rămîne ceva de descoperit.

* * *

Dimineaţa cumpăr lapte de capră pentru Pufnei. Pe insulă e răcoare, verde, lumină. În faţa mea, departe, un deal cu arbori pe care îi voi folosi cîndva pentru construcţia unor bărci! După ce îmi beau cafeaua, simt un mic seism

cerebral. Parcă s-ar mişca cuvintele brusc.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Seara, întorcîndu-mă tîrziu acasă, m-am spălat cu apă caldă (nevastă-mea mi-a pretins, pentru că şi ea face la fel), şi după aceea la culcare“. În toate timpurile igiena a fost introdusă, în primul rînd, de femei. Bărbaţii au fost puşi apoi să se spele şi ei pentru a nu intra puturoşi în aşternuturi, lîngă trupurile albe ale iubitelor, nevestelor etc.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Scriu unui om în carne şi barbă

Dragă Mugur,

Încă zece numere portocalii şi, gata, scapi la seria galben-pai! Pînă atunci, însă, mai suporţi şi tu. Ieri, în sfîrşit, am primit scrisoarea ta! Aproape că am senzaţia că-i o mistificare, că nu tu eşti cel care-mi scrie, de atît de mult timp nu ţi-am mai văzut rîndurile! Parcă ar fi nişte furnici strivite cu degetul pe hîrtie. Cu vremea, bănuiesc, vei trece la cuneiforme, fiind mai simplu.

* * *

Sînt sigur că nu o sinucidere, ci o carte se pregăteşte. Acum, cînd nu scrii, se adună cuvintele-n tine, se aşază, aşteaptă clipa cînd le vei lua şi le vei lipi în şiruri clare, unul după altul. Aşa că nu dramatiza, vine ea ziua scrisului, n-ai grijă.

* * *

Ai devenit *abstract* pentru că nu mi-ai răspuns. Eu scriu unui om în carne şi barbă, uneori îl aud la telefon şi mă bucur, alteori (ca acum cîteva nopţi) chiar îl visez.

* * *

Cum vom proceda cînd pleci la Văleni? Eu chiar vreau să nu întrerup *Cotidianul*. Dar să nu se piardă plicurile sosite, vezi şi tu, cu întîrzîieri consternante. Dacă aş trimite tot acasă la tine plicurile? Dar rămîne cineva acolo? Uite, vom stabili noi printr-un telefon bărbătesc!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „M-am dus acasă la prînz; văzînd eu faţa de masă tare mototolită, deşi curată, m-am înfuriat şi am început s-azvîrl cu farfuriile prin odaie. Eram într-adevăr supărat foc. Aşa că s-a adus o faţă de masă curată; nevastă-mea, săraca, e foarte răbdătoare“. Şi în 1666, ca şi acum, metodele erau aceleaşi: spargerea veselei la nervi!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Vom cînta îndelung, în amurg, la bigofon

Dragă Mugur,

Duminică; e o zi noroasă, rece, ciripitoare, cu veşnicele acoperişuri verzi văzute de la fereastră. Pe bordura balconului umblă ca la el acasă un porumbel cu guler îngust, negru. Cafeaua (a doua, îţi scriu pe la ora nouă) e încă fierbinte. Dar eu sînt defect. Oricum, şi o maşină hîrbuită merge; aşa că să-i dăm drumul înainte.

* * *

După nu ştiu cîte săptămîni, criticul A.C. dă un telefon. Îmi spune cu cîtă amabilitate l-ai iertat că i-ai amînat termenul. Dar eu răspund sec.

* * *

Am terminat interviul cu Radu Petrescu. Adica prima formă, necorectată de el. Sper să nu-l schimbe prea mult. A fost greu din cauza întîrzîierilor şi, în

ultimă instanţă, a dispariţiei unei scrisori de-a lui (!!!). Dar, cu răbdare, am terminat. A ţinut cam o lună şi jumătate.

* * *

Mi-am cumpărat un Larousse din 1924. Pentru figurile executate subţire, în peniţă. Şi-am descoperit un instrument de carton: *bigofonul*! Cînd ne vom întîlni (cînd?), vom cînta îndelung, în amurg, la bigofon! Fiecare cu bigofonul lui, bineînţeles!

* * *

Trist. Doar o nouă carte, pentru care să muncesc pe rupte, m-ar putea salva. Trebuie să încep, de fapt am şi început. Cum se va chema? *Comoara din insulă* parcă nu-i chiar cel mai bun. Şi-o să fac şi cererea aceea, cu un titlu provizoriu. E clar, sînt trist. Şi trebuie s-o fac pe veselul măcar cu tine.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Duminica, cea mai frumoasă canibală de pe lume

Dragă Mugur,

Oricum am întoarce-o, tot acolo am ajunge: *Luni*! Ne mai foim noi ce ne mai foim şi iar, ca într-un coşmărel: *Luni*! Şi-atunci începi să devii indiferent, să nu mai ai trac şi să-i dai bătaie, ce-o fi o fi, tot nu scăpăm de beleaua asta de zi ce ne începe, periodic, săptămîna. Aşa că, ba una, ba alta, trece şi *Luni* şi uite, iar vine *Luni*. Dar ne-am vaccinat, sîntem imuni, aşteptăm de la o vreme să vină *Luni* ca să ne batem joc de el! Fiindcă *Luni*, ca şi *Vineri*, e un canibal!

* * *

Da, Robinson Crusoe nu avea un singur canibal (pe Vineri), ci şapte. Iată-i prezentîndu-se:

Canibalul *Luni*
Ce papă căpşuni.
Canibalul *Marţi*
Cu pantofii sparţi.
Canibala *Miercuri*
Cu rochiţa-n cercuri.
Canibalul *Joi*
Care bea oloi.
Canibalul *Vineri*
Fără de reţineri.
Sîmbăta, o canibală
Care umblă-n pielea goală.
Duminica, cea mai frumoasă canibală de pe lume
A cărei poză la minut zace-n albume.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

De obicei sînt ronţăit pe îndelete, începînd cu sufletul

Dragă Mugur,

Sînt dezolat, dar nu mai există decît pastă roşie! Aşa că vei suporta cîteva foiţe, pînă trec la seria galben-pai, mai greu de citit. Canibalul *Marţi*, cu pantofii sparţi, se uită fix la mine. E ora şase dimineaţa, are tot timpul să mă mănînce crud pînă diseară. Deocamdată mă priveşte cu interes, mă lasă, vrea să vadă ce fac, cum îmi petrec ultimele ore. Pentru că în fiecare zi sînt mîncat de către un canibal sau canibală. Şi mereu reînviu. E jocul meu de bătrîn Robinson Crusoe fără insulă. Da, dacă mi-aş găsi o insulă, fii sigur, i-aş lua pe cei şapte canibali cu mine. Fără ei ar fi o plictiseală… Aşa, simţindu-mă pîndit, urmărit cu delicateţe toată ziua, ştiindu-mă carnea albă dorită de dînşii, mă simt minunat, am preţ! Nu toţi mă mănîncă în acelaşi fel. Cea mai feroce e canibala *Sîmbătă*, cea care umblă în pielea goală. De obicei sînt ronţăit pe îndelete,

începînd cu sufletul, pînă la ultima unghie. Dar, uneori, după ce mi-au înfulecat sufletul, canibalii respectivi se plictisesc şi sînt lăsat aşa, fără suflet, să circul toată ziua. Iar ei, îngrăşaţi, fericiţi, privesc la mine cum mă chinui. Atunci se face un gol înfiorător în jur. Dar nu-ţi mai spun nimic, canibalul *Marţi* s-a aşezat lîngă mine, îmi citeşte textul peste umăr, rîde uşor, îi place, mă va mînca, desigur, cu mai multă graţie, mai lent, mai dedat degustării. Îi simt parfumul proaspăt, sălbatic, de floare carnivoră, al gurii lui adînci, cu gîtlej trandafiriu, cu dinţi zdraveni, ferăstruiţi precis, cu limba vînjoasă, lată, vibratilă în valurile mici şi sărate ale salivei într-un veşnic flux şi reflux.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Fuselaje şlefuite milimetric ale unui aparat de zburat, prin paradis, spre iad

Dragă Mugur,

Canibala *Miercuri*, cu rochiţa-n cercuri, stă picior peste picior, trîntită lasciv în fotoliul din spatele meu. Se aude foşnetul coapselor prinse-n ciorapii de mătasă vişinie cînd îşi schimbă, leneş, poziţia superbelor de lungi picioare: fuselaje şlefuite milimetric ale unui aparat de zburat, prin paradis, spre iad. Fumează ţigări cu aromă de alge marine, ciupeşte cu vîrful degetelor un cantalup. Aşteaptă, ştie că după ce voi termina de scris *Cotidianul* voi fi al ei. Are timp, uneori se uită într-o agendă mică şi-şi aranjează, cu un deget umezit în gură, colţurile pictate-n violet ale ochilor ei cu irisul bleu-jandarm.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Seara m-am certat cu soţia din pricina cîinelui, fiindcă l-am închis eu în pivniţă, lucru pe care m-am gîndit să-l fac pentru că face murdărie în casă şi am ţinut să-mi impun voinţa; ne-am culcat şi toată noaptea am rămas certaţi“. Fii atent, Mugur, ai şi tu un cîine!

* * *

Deci s-a scumpit cafeaua! Iată ceva ce mă interesează fiindcă, ştii şi tu, *Cotidianul* merge înainte pe bază de cofeină! Această scumpire o socotesc ca pe o insultă adusă, direct, lui Robinson Crusoe!

* * *

Citeşte *Nesfîrşitele primejdii* ale lui M.H.S. Deliciu, un roman aiuritor!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Sufletul tău chinuit, neliniştit, veşnic agăţat de aripa unui fluture cap-de-mort

Dragă Mugur,

Canibalul *Joi* care bea oloi cîntă la oboi lieduri pentru noi!

* * *

Ieri, cînd mi-am dat seama de greşeala din scrisoarea trimisă lui Marin Preda, am transpirat brusc. O transpiraţie rece. Şi însoţită de o scurtă stare de vertij. Pe cuvînt de onoare, eram să leşin! Ce ghinion stupid! Apoi, după-masă, te-am căutat de vreo trei ori la serviciu. Tot mi se spunea că acuşi vii! Azi îţi trimit o telegramă, poate că reuşeşti să deturnezi scrisoarea! Dacă va cădea în mîinile lui Marin Preda, sînt ras pe viaţă, îţi dai seama. Ce pretenţii poate avea un om care nici nu ştie bine cuvintele din dicţionar?

* * *

Am trimis la Cluj interviul cu R.P. Cincisprezece pagini compacte. De la 1 iunie îl încep pe cel cu tine. De la 1 pentru că pe 26, 27, 28 mai plec într-o excursie cu autocarul (organizat de studenţi, 200 lei de căciulă) prin Maramureş. Tu, de fapt, ai prima întrebare, începutul, aşa că poţi da răspunsul iniţial. Vreau să fac un interviu febril, să se vadă sufletul tău chinuit, neliniştit, veşnic agăţat de aripa unui fluture cap-de-mort. Să nu mă superi, să fii cît se

poate de sincer ca să iasă ceva unic, minunat. Avem, noi doi, şansa asta. Îţi dai seama? Cine ar putea să-ţi ştie mai bine ca mine unele buburuze?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Te haleşte, dar bărbăteşte, cinstit, pe faţă!

Dragă Mugur,

Ai noroc, au reapărut mine cu pastă albastră! Canibalul *Vineri* fără de reţineri îşi ascute dinţii cu pila. Voi avea de lucru. E o eroare a lui Daniel Defoe grosolană, de-a-l considera pe Vineri uşor de domesticit. Este, poate, cel mai crud canibal, deşi Luni, care papă căpşuni cu perciuni, are, uneori, fantezii mai feroce decît el. Deseori, ca azi, canibalul Vineri poartă pe tricou, pe spate, numărul treisprezece. În astfel de situaţii pofta lui de carne de om devine sportivă! Te haleşte, dar bărbăteşte, cinstit, pe faţă!

* * *

Azi, 13 mai, scrisoarea mea către Marin Preda, cu greşeala ei teribilă, va sosi. Dar, brusc, parcă nu mă mai interesează. Şi ce dacă am greşit un cuvînt? Eu, ca scriitor, pot depinde de un cuvînt bătut prost la maşina de scris? Nu, indiscutabil, nu.

* * *

Am început să citesc *Ciocoii vechi şi noi*. Uite, am acuşi 40 de ani şi nu am citit acest roman!

* * *

Mă afectează destul de serios părerea lui Preda despre mine. Deci el nu vede din tot ce am scris decît *dovlecei*! Dar, sînt sigur, nici nu m-a citit, repetă nişte păreri auzite. Poetul M.U. are aceeaşi părere. Nu e uimitor că oamenii te judecă

după cuvintele şi nu după spiritul cărţilor? Şi apoi, are chiar atît de mare importanţă *despre* ce scrii? Eu cred că mai mult contează *cum* scrii. Şi sînt trist că un mare scriitor mă consideră, peiorativ, cîntăreţ al *dovleceilor*, cînd eu sînt al lenei, al purităţii, al delicateţii etc.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Copiii de ţîţă ai căpitanului Grant

Dragă Mugur,

E *Sîmbătă*, o canibală ce umblă doar în pielea goală. Aşa că nu mai discutăm, ci s-o privim uimiţi cum trece…

* * *

Am găsit un motto foarte nostim: „Gîndiţi-vă numai, domnilor, în ce groaznică împrejurare mă aflam! În spate, leul; în faţă, crocodilul; la stînga, un torent repede; iar la dreapta, o prăpastie în care, după cum am aflat mai pe urmă, îşi făceau veacul cei mai veninoşi şerpi“. E din *Baronul Münchhausen*!

* * *

De fapt, baronul Münchhausen nu-i un mincinos, ci un excepţional poet suprarealist cu graţii şi sadisme joviale. Poate voi scrie ceva pe tema asta. Sau toată cartea e un vis al somnului început din prima pagină, pe zăpadă, lîngă calul legat de-un ciot (ce apoi, *în vis*, s-a dovedit a fi turla unei biserici!).

* * *

Să nu uiţi să-mi comunici din timp adresa din Văleni, numărul de telefon şi datele între care stai acolo. Trebuie să realizăm interviul!

* * *

Jules Verne a scris *Copiii căpitanului Grant*. Eu voi scrie *Copiii de ţîţă ai*

căpitanului Grant. E o diferenţă!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Împăratul Galben-pai, Împăratul Frez

Dragă Mugur,

Citim mereu: Împăratul Verde, Împăratul Roşu, Împăratul Alb etc. Dar unde-s: Împăratul Mov, Împăratul Bleu, Împăratul Vernil, Împăratul Grena, Împăratul Galben-pai, Împăratul Frez etc.? Nu-s!

* * *

Îmi spuneai la telefon să continui să-ţi trimit acasă *romanul* sau *jurnalul*. Dar tu uiţi mereu că e de fapt o corespondenţă, că eu îţi trimit scrisori în plic, cu timbru, cu ştampile negre. Acum, cînd ştiu că nu vei mai citi scrisorile decît la întoarcerea din Văleni, mă simt singur. Chiar dacă nu-mi răspundeai, le citeai, presupun. Chiar dacă nu le citeai, le *primeai* tu. Şi simplul fapt de a-mi lua scrisoarea în mînă mi-o justifica, avea *adresant*. Acum?

* * *

Foarte interesant *Jurnalul meu* al lui C.A. Rosetti. Iată ce spune dînsul acum peste o sută de ani: *„antifarmec al nenorocirii“*! Ce poate fi mai la fix zis decît antifarmecul nenorocirii?

* * *

Au dispărut ciorile! În schimb aerul e tăiat nebuneşte, mai ales acum, dimineaţa, de rîndunele ciripitoare. Un parfum slab, prea slab, ajunge pînă la mine din pădurile de pe dealurile din jurul oraşului. Zgomotele mă ucid. Mereu se desfundă trotuare, scîrţîie tramvaie, bîzîie autobuze. Doar noaptea, tîrziu, pe la unu, două, e linişte.

Te îmbrăţişez,

1978

Maşini gigante, monstruoase, se mişcă lent în centrul insulei

Dragă Mugur,

Pe insulă plouă. Am fost la piaţă şi mi-am cumpărat: ceapă verde, salată, ridichi. La anticariat, nimic de soi. Papagalii au penele ude. Caprele trec ţopăind ademenitor pe trotuarele pline de mîzgă. Insula arată, din cauza demolărilor şi a construcţiilor, ca după bombardament. M-am săturat pînă în gît de zgomotul oribil cu care sînt dislocate bucăţi mari de asfalt. Maşini gigante, monstruoase, se mişcă lent în centrul insulei, unde se face un pasaj subteran, numit „Gaura lui Manciuc“.

* * *

Trebuie să iau treaba de la capăt. Dar acum va fi infinit mai greu ca înainte. Îmi lipseşte o mare bucurie, adică vitalitatea pe care o aveam pe la 20-25 de ani. Şi totuşi, cu cît mă gîndesc mai mult, cu atît îmi dau seama că singura mea şansă este scrisul, masa de scris, cărţile, lectura tenace! Cîte lacune în lecturile noastre, Mugure! Citim prea puţin, scriem prea puţin. Totul facem prea puţin, nici cafea măcar nu bem cît am vrea…

* * *

Ploaia îmi bate în geamul întredeschis. Acoperişurile sînt verzi; coşurile de cărămidă, ude, au un roşu dureros. Cele patru turle ale Mitropoliei îmi arată crucile ruginite. Curînd vom avea ce vedea la televizor: campionatul mondial de fotbal. E bine!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Am avut azi o mică ceartă cu nevastă-mea; am încercat pentru prima dată sistemul tăcerii: să nu o provoc cînd este în toane rele. Constat că metoda e foarte bună, pentru că ea face ca cearta să nu ajungă

să depăşească limita cuvenită nici dintr-o parte, nici din alta“. Nimic nou sub soare!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mergînd în patru lăbuţe moi

Dragă Mugur,

Mîine plec într-o excursie de trei zile în nordul Modovei şi Maramureş. Dar plouă şi mă gîndesc că s-ar putea s-o ţină tot aşa. N-am mai ieşit din Iaşi de la Conferinţă, adică de vreun an (ba nu, din iulie anul trecut, cînd am fost la Curtea de Argeş). E o excursie studenţească. Sînt vreo 30 de fete şi 10 băieţi! Va fi un adevărat bordel ambulant, ca-n timpurile eroice. Îmi voi lua o sticlă de votcă, voi sta cuminte la geam şi voi privi pădurile. Sper să nu mă îmbăt. Poate, pe la librăriile din oraşele vizitate, voi găsi cîte ceva. Nu voi scrie timp de trei zile *Cotidianul*, va trebui să-l editez pe urmă, cînd mă întorc.

* * *

Mă bătuse gîndul mai alaltăieri că aş putea citi pe Darwin. Da, ca pe o lectură agreabilă. Apoi să scriu ceva despre *stilul* lui!

* * *

Copiii mici ucid furnicile! Eram cu secretara noastră generală de redacţie, Pufnei, într-o pădure de la marginea Iaşului. Ea s-a aplecat şi, mergînd în patru lăbuţe moi, rîzînd, a început să prindă furnici şi să mi le aducă moarte, bineînţeles.

* * *

Dar Pufnei are şi sclipiri suprarealiste. Iată o afirmaţie de-a ei: *Ghetele-s Budai Deleanu*!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „…am ieşit cu soţia seara în grădină, am certat-o niţel, bănuind c-a primit cadou nişte bonete-eşarfe (una din dantelă de Genova); m-am temut că i le-a dat vreunul, dimpotrivă, am aflat că le-a cumpărat cu intenţia să le plătesc eu, însă fără ştirea mea. Asta m-a supărat mult, totuşi mult mai puţin decît dacă le-ar fi primit altfel, ceea ce m-ar fi supărat grozav…“. Micile supărări ne fac de fapt fericiţi! Le înlocuiesc pe cele mari.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Într-un răgaz al corului deocheat, am simţit că voi putea scrie din nou

Dragă Mugur,

Trei zile de excursie e puţin. Dar am văzut munţii! Piatră şi zăpadă. Acum, cînd închid ochii, doar atît văd. Piatra era gri-vînătă. Zăpada, în fîşii late cu ramificaţii subţiri, mi s-a părut de un alb ciudat, parcă lăcuit. Am văzut munţii! Erau departe. Piatra goală nu ţinea pe dînsa decît zăpada. Mă gîndeam că ar trebui să trăiesc undeva de unde să pot zări mereu munţii, piscurile lor austere. Asta mi-ar da o puritate pe care, adult, n-o mai pot găsi în mine.

* * *

În rest, totul mi s-a părut banal. Excursie studenţească, traseu foarte lung, mai mult am stat în maşină decît afară. Cele treizeci de filologiste (erau şi vreo zece băieţi) au cîntat permanent nişte chestii fiziologice, un fel de porcărioare care, repetate, pierdeau orice urmă de haz. Dar pe ele le amuzau enorm. Trei zile. În fiecare dimineaţă îmi cumpăram o sticlă de votcă şi o beam încet, cu înghiţitura. Spre seară era gata. Nu am fost ameţit nici o clipă. Însă parcă, la un moment dat, pe valea Bistriţei, într-un răgaz al corului deocheat, am simţit că voi putea scrie din nou. Verdele devenise orbitor, deşi nu era un soare exterior, ci unul interior care, din mine, îşi trimetea razele infinit de subţiri pe plante.

* * *

În Sighet, un om beat, fără picioare, şi-a oprit căruciorul în care se deplasa lîngă autobuz şi a început să rîdă cu o gură înspăimîntătoare.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Te cred şi eu că morţii sînt veseli

Dragă Mugur,

Prima noapte am dormit la o staţie experimentală pomicolă! Îngrozitor. Uşa camerei de patru paturi nu avea clanţă şi, ca să steie închisă, trebuia pus un scaun. Dar ceilalţi trei colocatari s-au foit toată noaptea şi eu, de fiecare dată, trebuia să potrivesc uşa din nou. S-a dansat în camera alăturată pînă pe la ora trei. A doua noapte însă am dormit în camera oficială. Ştii de ce? Le-am zis că-s membru al Uniunii Scriitorilor! Şi tipul cu chelie a fost adînc impresionat, nu mai văzuse un scriitor la staţia experimentală.

* * *

„Cimitirul vesel“ nu mi s-a mai părut interesant. Îl văzusem acum cîţiva ani, cînd mi-am copiat pe un carneţel fel de fel de versuleţe. Acum, curios, l-am găsit banal, ba chiar lipsit de gust. Prea îşi dau toţi aere vesele şi prea e la îndemîna oricui treaba asta. Te cred şi eu că morţii sînt veseli, ce tristeţi ar mai putea avea!

* * *

Într-un bar, la Borşa, doi zdrahoni care beau coniac m-au indentificat ca fiind *poetul* E.B.! M-am simţit bine, dar de unde naiba mă ştiau ei?

* * *

O capră neagră cu vîrful cozii alb se chinuia, într-un amurg, tot pe Valea Bistriţei, să deschidă uşa unei căsuţe cenuşii cu botul!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Văd că am trecut la mineral

Dragă Mugur,

Tot timpul acestei excursii am mîncat enorm! Întruna. Ajutat şi de votcă, am băgat în mine: brînză, ceapă, pîrjoale, portocale, bomboane, ficat prăjit, conserve de peşte, pîine, ciuperci murate, cozonac, cafea, cafea, cafea! Excursiile sînt nişte orgii alimentare, în fond.

* * *

Calitatea mea de membru al Uniunii Scriitorilor a mai funcţionat o dată. Ajunşi la cabana Zugreni, nu ni se dădea drumul înăuntru pe motiv că peste două ore trebuiau să sosească acolo 50 de popi! Dar noi aveam nevoie de o oră cel mult ca să mîncăm şi să bem o cafea! Prima acţiune: am împins uşa ţinută de o chelneriţă pînă ce ea a cedat. A doua acţiune: unde e şeful? Şeful era un băiat care întîi a urlat, apoi, cînd i-am zis că n-are rost să ne lase flămînzi afară, mai ales că… etc., a dat drumul.

* * *

Plictiseală, oboseală, enervare. Sufletul meu bătrîn. Doar munţii. Munţii golaşi, piatră şi zăpadă, mi-au plăcut şi-i ţin în inimă. Înainte iubeam vegetalul, văd că am trecut la mineral!

* * *

Probabil că şi veselia uşor pornografică a celor treizeci de filologiste m-a cam inhibat. M-am gîndit totuşi că, încă!, nu-i pierdut totul. Cred că singur, într-o căsuţă, pe malul Bistriţei, cu pixul şi foile de hîrtie, lăsat vreo două-trei săptămîni, aş putea începe să scriu! Am văzut munţii!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Bîntuie un miros dulce, senzual, de fustă abia scoasă de pe şolduri

Dragă Mugur,

În excursie a plouat aproape tot timpul. Aici, pe insulă, e soare. Au înflorit salcîmii şi bîntuie un miros dulce, senzual, de fustă abia scoasă de pe şolduri. Nu-mi vine să mai intru în fortăreaţă.

* * *

Mă gîndeam că sînt unii autori foarte concentraţi. Cam aşa cum este băutura aceea amară din care, pentru a-ţi proteja stomacul şi mintea, torni doar cîteva picături în paharul ce conţine alcool. Nu ştiu cum îi spune. Dar cred că o putem numi: Proust, Faulkner, Cehov, Dostoievski. Iei o picătură şi o torni într-un Duiliu Zamfirescu; poţi bea apoi, netulburat, un kil!

* * *

Foarte interesant articolul lui Alex. Ştefănescu despre Lucian Raicu din *C.l.* 5. Tăiat extrem de precis şi de *crud*. Într-adevăr, L.R. nu are plăcerea adevărului spus răspicat. Dar, pe de altă parte, el nu trebuie judecat pentru asta pentru că, bănuiesc, nici nu-şi propune să fie un judecător. Lucian Raicu este poate cel mai subiectiv critic actual. Deşi se pliază pe fiecare cît de mică încreţitură a sufletului operei, el, de fapt, îşi descrie la nesfîrşit propriu-i suflet. Aproape că aş zice că L.R. nici nu-i critic. E un însingurat ce-şi face posibilă publicarea jurnalului luînd drept pretext nişte cărţi. Altfel i-ar fi mereu jenă să se confeseze. Şi fii sigur, *jurnalul* adevărat al lui L.R. va fi unul genial.

* * *

Şi Radu Petrescu şi tu, amîndoi, aţi refuzat să-mi vorbiţi despre Dostoievski. Ciudat. Eu aveam impresia că veţi scrie pagini „nemuritoare“ cu ocazia asta!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Ceremonioasă – omida ocolind unghiul macerat al cărămidei de la colţul casei

Dragă Mugur,

Am cumpărat volumul 9 din *Opere* de Rebreanu. La urmă este dat un fel de jurnal al orelor de lucru. Foarte concis. De la ce oră pînă la ce oră lucra într-o zi (de fapt noaptea). Plus, uneori, nişte notaţii: „bun“, „prost“, „infect“ etc. Şi numărul de pagini scrise. Ceea ce m-a izbit este faptul că în mai toate zilele îşi nota că a scris prost, infect, în silă! Deci tot scriind aşa, „fără inspiraţie“, apăreau volumele!

* * *

(Trebuie de făcut rost de toată ediţia Rebreanu. Pentru comentarii, variante etc., e uimitor de interesantă.)

* * *

Dacă faci orice cu ceremonie, ai impresia că nu ai stat degeaba o zi întreagă! Lenea ceremonioasă e o treabă grea! Cafelele băute în ceşti diferite la ore diferite, *Cotidianul*, lectura, toate trebuiesc executate ca nişte figuri de dans, fiecare mişcare avînd o importanţă absolută şi totodată relativă, depinzînd de celelalte. Parcă în Breban am citit că dacă s-ar filma cu încetinitorul foielile făcute de om prin somn, s-ar căpăta un dans lent, extraordinar! Şi somnul e o ceremonie, nu numai interioară. Ceremonioasă este şi cana care duce apa crudă-n gura ei pînă la gura noastră. Ceremonioasă – omida ocolind unghiul macerat al cărămidei de la colţul casei. Orice deplasare e ceremonioasă cu condiţia de a o încetini extatic, de a o duce pînă aproape de punctul de oprire. Însuşi alfabetul e ceremonios pentru că după A vine B, după B vine C, după C vine D… etc.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

La radio o gură languroasă cîntă în spaniolă, afară scîrţîie criminal ceva pe altceva

Dragă Mugur,

Deci să începem, „fără inspiraţie“, *Cotidianul* de azi. De mult timp mă gîndesc la *ruina unui samovar*. S-ar putea scrie, cu puţină concentrare, o poezie. (O, dar tu ai dedicat o poezie lui Cehov!) Paranteza e din cauză că poezia *Ruina unui samovar* aş vrea s-o dedic şi eu lui Cehov.

* * *

Amănuntul! Da, uite, cînd am cunoscut-o pe Tamara, ne plimbam ore întregi pe la periferia („perifeeria“ zice Foarţă) oraşului, în goană după amănunte. Chiar aşa spuneam: „Hai să mergem să vedem amănunte“. Ea, de cîteva ori, le-a însemnat. Sînt formidabile amănuntele. Şi, fii atent, nu le poţi niciodată inventa. Orice se poate inventa, chiar o dragoste, chiar o carte, dar un amănunt inventat desfid pe oricine să-l poată realiza. Acum la radio o gură languroasă cîntă în spaniolă, afară scîrţîie criminal ceva pe altceva (poate o scîndură tîrîtă pe ciment). Eu scriu „în silă“, „fără inspiraţie“, „prost“, „infect“, dar scriu, scriu, scriu, ce pizda mă-sii, trebuie să scriu, doar sînt *scriitor*!

* * *

Mărturisire feroce. Nu mi-a plăcut niciodată Rebreanu. Mai exact, *nu l-am putut citi*. Oare nu va fi el marea dragoste a maturităţii mele? Aşa, „în silă“? Abia aştept să iau cele nouă volume şi să le ferfeniţesc cu însemnări „infecte“.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mecu-mecu!

Dragă Mugur,

Ce ne facem? Nu prea citim scriitorii români. Uite ce listă pot înjgheba pentru o lectură obligatorie: Ion Ghica, Alecsandri, C.A. Rosetti (*Jurnalul meu*), Dinicu Golescu etc. etc. Sînt o groază. Şi toţi au farmec, stîngăcie, naivitate, un fel de alintare copilărească a limbii române. Neapărat, neapărat trebuie să-i citim.

* * *

Dar azi e ziua copilului, ziua secretarei noastre generale de redacţie, Pufnei! Să-ţi povestesc cîte ceva despre dînsa. În ultimul timp are tendinţa de-a inventa un limbaj propriu. Desigur, vorbeşte, comunică. Dar are plăcerea de-a construi, conştient, cuvinte bizare. De exemplu: „Mecu-mecu!“. Asta ar însemna un apel la gingăşie, la îndurare, o propunere de mîngîiere, de viaţă liniştită, fericită. Vorbesc serios. Cînd face cîte o poznă, ea nu-şi cere iertare ca tot omul, ci spune: „Mecu-mecu!“. De fapt, semnificaţiile acestui „Mecu-mecu“ sînt atît de multe, încît, oricît de fin le-aş descrie, nu le pot pe toate descurca. Nu m-aş mira dacă nu ştiu care trib primitiv ar avea acest cuvînt însemnînd cine ştie ce forţă ocultă. Copiii simt sufletul lumii şi-l numesc, dar noi, neîncrezători, tociţi, cu zimţii rupţi (ca ai timbrelor!), nu-i luăm în seamă.

* * *

Deci, dragul meu Mugur, „Mecu-mecu“!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

O blugistă pneumatică, strînsă ca-n anvelope de cauciuc în propriul ei fund umflat pînă la refuz

Dragă Mugur,

Nu poluarea apei şi a atmosferei, nu zgomotele sînt cele care ne macină sufletul în oraşe. Astea-s un mezelic pe lîngă bombardamentul formidabil la care sîntem supuşi, zilnic, la o simplă ieşire din casă, de către femei. Sute de sîni învingători, sute de şolduri, de fese crăpate izbucnind spre delicateţea noastră masculină. Mă duc să pun *Cotidianul* la poştă, vizavi, şi o simplă traversare a străzii mă scoate din normal. Iată o blugistă pneumatică, strînsă ca-n anvelope de cauciuc în propriul ei fund umflat pînă la refuz! Iată o doamnă-n rochie lungă, cu nişte sîni de dus la operă şi de lăsat goi pe scenă, cu sfîrcurile erectile, în văzul tuturor! Ce să fac? Întors acasă, iau o carte, iau alta, degeaba. Sufletul ciuruit nu opreşte nimic din ce citesc, lasă să treacă tot.

* * *

Adică de ce n-am comenta meciul R.F.G.-Polonia? Slab! Dar îmi plac jucătorii cu faţa uzată, cheli, micuţi, parcă nimeriţi dintr-o eroare pe teren, ca polonezul Loto. Ei demitizează, sînt moderni; visez un jucător gras şi şchiop care să bage cele mai formidabile goluri.

* * *

„O sfoară de moşie“: frumoase cuvinte! Să le folosesc undeva.

* * *

Mirosul de salcîm face aerul gros, cremos, greţos, îl poţi tăia cu briciul şi unge pe aceste şcolăriţe perverse ce-şi poartă nebunia în uniforme albastre, lucioase pe la fund şi pe la sîni.

* * *

Ce-i tot trag ăştia cu generaţiile? Ca şi cum totul a fost normal şi noi am debutat cînd am vrut!!!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Umblă prin cer cu căruţa *tante* Ilie

Dragă Mugur,

Ieri, ieşit într-o scurtă plimbare pe insulă, mi-am cumpărat *Cultura ardeiului*! Carte importantă, mai ales dacă vrei să faci boia de ardei. Am fost totuşi dezamăgit. Mă aşteptam ca denumirile soiurilor de ardei să fie mai interesante. Nu pot spicui decît: *Uriaşul dulce* şi *Favoritul pieţii*. Slabă recoltă.

* * *

Caprele, năpîrlite, sînt tot mai săltăreţe pe trotuarele insulei. Papagalii, zgomotoşi, au un fel de exaltare a momentului. În rest, doar cîteva broaşte ţestoase, aduse de plăcerea foielii pe plajă.

* * *

Să nu uităm comentariul sportiv! Ieri, meciul Franţa-Italia. Începutul formidabil al francejilor mi-a adus aminte de începutul meciului Olanda-R.F.G., în finala trecutului campionat mondial. Au pierdut tot cu 2-1 după ce în primul minut conduceau cu 1-0.

* * *

Iată că *Ocheanul întors* al dragului nostru Radu Petrescu are succes! În aceeaşi săptămînă *R.l.* şi *Contemporanul* se exprimă superlativ. Şi, ca şi la tine, seria o începe Paul Georgescu.

* * *

I-am explicat lui Pufnei că atunci cînd tună, umblă Ilie prin cer cu căruţa. Ei bine, ea preferă să spună că umblă prin cer cu căruţa *tante* Ilie!

* * *

Sînt din ce în ce mai uimit de puterea de abstragere din realitate pe foaia de hîrtie a lui Radu Petrescu. Este extrem de disciplinat! Nu-şi permite să fie sensibil! Adică nu-şi permite să vorbească despre asta, ştiind că oricînd sensibilitatea te lucrează în adînc.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mîinile albe ale femeii par fără corp

Dragă Mugur,

Muşte mari, negre, profund bîzîitoare, dezordonat mişcătoare, au apărut în camera mea. Încă un semn, indiscutabil, că a venit vara. Acum, dimineaţa, bate toaca la biserica din apropiere într-un ritm de sambă. Între cele două turle vizibile complet ale Mitropoliei (celelalte două se zăresc doar pe jumătate din cauza unui bloc proaspăt ridicat) se înalţă fumul adînc-negru al unui furnal îndepărtat. După încetarea toacei, aud clopote subţiri. Tramvaiele silenţioase şi păsările ciripitoare. O femeie scuturînd un cearceaf roz la unul din geamurile blocului Gioconda (blocul din partea dreaptă a ferestrei). Mîinile albe ale femeii par fără corp!

* * *

Comentariul sportiv. Prima repriză dintre Suedia şi Brazilia, bună. Dar ce s-a întîmplat la urmă, cînd arbitrul nu a acordat golul Braziliei? Vor fi proteste, ca de obicei. Bună partida Scoţia-Peru. Ţineam cu scoţienii. Apoi, cea mai minunată secvenţă a fost aceea care l-a arătat pe bătrînul antrenor al maghiarilor bucurîndu-se ca un copil mic (a stat o clipă uimit, apoi a început să deie din mîini) la golul prim, cînd echipa lui conducea cu 1-0!

* * *

A, ieri, după cinci luni în care ne-am evitat reciproc, poetul M.U. *mă vede* pe stradă. Schimbăm cîteva cuvinte, eu fiind extrem de grăbit să prind meciul Brazilia-Suedia. I-am spus. Îmi răspunde că asemenea preocupări sînt mici. Nu-i nimic, zic eu, fii tu mare!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Sculat şi, după două ceasuri de conversaţie cu nevastă-mea, de care sînt din zi în zi mai mulţumit, am plecat cu trăsura la Westminster…“. Cred că îţi dai seama ce înseamnă o conversaţie cu nevasta, dimineaţa, după care pleci, mulţumit, cu trăsura la Westminster…

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Să scriem bestiare (bîzoare, rîmoare!)

Dragă Mugur,

Telefonul tău de ieri, din Bucureşti, m-a liniştit. E curios faptul că dacă te ştiu acasă, mă simt mai bine decît dacă eşti la Văleni. Cred că posibilitatea de a-ţi da oricînd un telefon este explicaţia. Îmi pare rău că nici acum, nici atunci cînd mi-ai dat telefon din Văleni, nu ţi-am spus nimic *bun*, cum îmi ceri tu imperios şi bărbos. Trebuie să-mi pregătesc bucăţica de zahăr dinainte şi cu prima ocazie să ţi-o servesc, prea eşti tu dornic de dulciuri.

* * *

M-ai întrebat ce fac, ca şi cum aş avea o mie de lucruri de făcut! Uite, acum mi-am procurat, în ediţia B.P.T., *Cele mai frumoase scrisori* ale lui Duiliu Zamfirescu şi ale lui Vasile Alecsandri şi am început să le citesc (pe primele). Asta m-a determinat să întrerup *Eseurile lui Elia* pe care, ruşine, încă nu le-am înghiţit. Ar urma să rod *Jurnalul meu* al lui C.A. Rosetti şi apoi noul Faulkner tradus – *Neînfrînţii*. Deci e de citit, nu glumă.

* * *

Scrisul? Ia mai dă-l dracului! Să scriem scrisori, să scriem bestiare (bîzoare, rîmoare!) şi să nu ne mai lamentăm atît. Ce naiba, sîntem genii sau nu sîntem? Dacă sîntem, e firesc să nu scriem!

* * *

Spune drept, nu e plăcut, cînd te întorci de undeva, să te aştepte un teanc de scrisori pe masă? Ai venit la Bucureşti şi plicurile mele te-au întîmpinat, subţiri. Te vei întoarce la Văleni şi plicurile mele te vor lua de suflet ca de mînă şi acolo. Te vei reîntoarce la Bucureşti şi iar un teanc substanţial de foiţe îţi vor încălzi inima. Tot să te plimbi! Dacă în fiecare oraş m-ar aştepta cîte o scrisoare, aş face înconjurul pămîntului pe jos!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

O cioară moleşită de miresme stă languroasă pe-o antenă de televizor

Dragă Mugur,

Marţi dimineaţă, parcă obosit, parcă plin de cîlţi unsuroşi, cu toată cafeaua suptă accelerat, trebuie să-ţi scriu *Cotidianul*. Aseară am văzut *Nevestele vesele* cu o trupă de la Piatra Neamţ. Un fel de music-hall! la început distractiv. Apoi, prin repetarea procedeelor, cam monoton. Oricum e reconfortant un Shakespeare jucat şi cîntat de-o mînă de tineri inimoşi.

* * *

Tot ieri, după-masă, am cumpărat de la anticariat *Pomicultura specială*. Cînd o voi răsfoi, îţi voi dezvălui din tainele ei.

* * *

Acum, dimineaţă, pe geamul deschis, aerul intră în valuri parfumate. O cioară moleşită de miresme stă languroasă pe-o antenă de televizor. Bîzîie dulce un camion. Cerul a căpătat acea albeaţă albastră a zilelor de vară călduroase.

* * *

Sînt, evident, într-o zi proastă. Ziua în care nu-ţi rămîne, ca să poţi totuşi scrie, decît să descrii această neputinţă. Să fie de vină o tuse uşoară datorată,

probabil, faptului că aseară, la teatru, am rîs prea mult? De cînd am fost bolnav, mi-a rămas pacostea asta: cînd rîd prea mult, tuşesc! Sau e de vină gîndul tot mai conturat, mai precis, că nu pot scrie aşa, pe apucate, cu grija copilului, cu mîrîielele părinţilor, cu capriciile Tamarei lîngă urechea mea. Uite, acum aud din bucătărie urletul lui Pufnei. Taică-meu vine în faţa ferestrei, pe balcon, şi mă crispează situaţia.

* * *

Două versuri ce mi se par frumoase, de Grandea!

„Ah, roua nu mai poate a îndrepta spre bine
Un crin ce-n aurora de vînturi s-a pălit.“

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Să ne mulţumim cu sufletul şi bucile nevestei

Dragă Mugur,

Cînd vom mînca, precum Duiliu Zamfirescu, „fragi de Sicilia cu o portocală stoarsă deasupra“? Cînd vom „mîngîia cu aripa gustului o murenă friptă, ori un rizotto de prepeliţă, parcă ar fi vorba de şoldurile vreunei Calipige“? Niciodată.

* * *

Şi astfel începe ziua de miercuri cu lectura unei scrisori de-a lui Duiliu Zamfirescu. Nu mi se par grozave. Agreabile, fluente, fine. Dar ca să ne gîndim bine, avem noi vreo corespondenţă zguduitoare în literatura română? S-ar putea să-mi scape, dar parcă nu e. Vezi şi tu, am început să-mi caut predecesori.

* * *

Oare Bacovia nu scria scrisori? Nu am citit nici un rînd de corespondenţă bacoviană!

* * *

Interesant că Alecsandri (şi alţii) îşi scriu majoritatea scrisorilor în franceză! Automat ele cădeau în afara literaturii române. Oare nu-şi dădeau seama? Mi se pare o ciudată lipsă de patriotism din partea lor. Scrisorile traduse nu mai au haz! Şi apoi, eu le citesc ca să gust limba română, nu franceză!

* * *

„…geniala iluzie a fericirii“ – frumos zis. E tot din D.Z.

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „Cît despre mine şi soţie, sîntem hotărîţi să ne mulţumim unul cu celălalt şi să lăsăm lumea să se ducă dracului, că-n ea nu aflu decît făţărnicie“. Iată ceva sănătos! Să ne mulţumim cu sufletul şi bucile nevestei şi să-i ia dracu’ pe toţi! Aşa poţi atinge „…geniala iluzie a fericirii“!!!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Mai bine ar fi fost să fiu dovleac decît poet

Dragă Mugur,

Abrutizat de cele patru meciuri de fotbal văzute ieri la televizor, chior de somn, cu mîinile blegi şi limba acră, privesc degeaba, bînd cafeaua matinală, la turlele Mitropoliei: nu îmi vine nimic în pix. Lucru clar, nu trebuie văzut prea mult fotbal, te tîmpeşte.

* * *

Aerul a căpătat acel parfum de vară adîncă, nostalgică, nesfîrşit albastră, nesfîrşit pustie. Mai ales dimineaţa simt în suflet o durere dulce, o strîngere plăcută, în piept, a amărăciunii trecerii acestor zile. Înainte, în astfel de clipe de *maximă percepere a timpului*, scriam. Era un fel de plîns fericit, un fel de jertfă

adusă imposibilităţii de-a fixa bucuria anotimpului. Acum simt numai zbaterea sufletului, cuvintele rămîn împotmolite. Poate că un efort le-ar declanşa, dar, zic eu, mi-ar trebui şi izolarea necesară. Un om pîndeşte pitit, iar aici nu am unde să mă ascund. Şi nu pot, e nevoie mereu de mine. Şi uit, uit că trebuie să mai şi scriu!

* * *

Ieri mi-am cumpărat de la anticariat *Creşterea speciilor forestiere*. Alături de *Floricultură*, de *Pomicultura specială* şi de *Legumicultură* (trebuie să apară o ediţie nouă anul acesta) şi, bineînţeles, cu *Pomologia RSR* la bază, iată un vraf de cărţi goase ce trebuie să le răsfoiesc. Vegetalul! Poate că în final mă voi ocupa cu cultivarea unor vaste hectare de cartofi! Glumesc, dar sufletul meu are nevoie de plante. Uneori mă gîndesc că mai bine ar fi fost să fiu dovleac decît poet!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Se zbate dureros acolo

Dragă Mugur,

Aştept să lucreze cele două cafele băute lacom, una după alta. E-o apăsare în aer. Păsările (rîndunele) zboară în cercuri ciripitoare. Se pune ceva la cale, probabil o ploaie. O simt în încheieturile mîinilor, se zbate dureros acolo.

* * *

Am luat *Un roman epistolar*. De abia l-am început. Sînt, uneori, pagini splendide despre prietenie. Farmecul lui este mărit de faptul că Radu Stanca e mort. Oare fiind viu, ar fi apărut cartea? Carte unică. Nu se mai poate face una la fel.

* * *

A fost o mare uimire pentru mine cînd, mai demult, vorbindu-ţi despre Radu Stanca, mi-ai spus că nu-l guşti. Recent, în nu ştiu ce articol, Manolescu te punea în continuarea lui R.S. (mi-am adus aminte, era o recenzie la noua carte a lui Vartic, cea despre R.S.). Am fost la fel de uimit ca şi mai înainte. Unde e adevărul? La tine care nu te prea omorai cu R.S. sau la Manolescu care te vedea plin de dînsul?

* * *

Să precizez. Radu Stanca a fost, pentru mine, unul din cei mai importanţi poeţi citiţi pe la 27 de ani, deci tîrziu. Da, cred că a fost, împreună cu Dimov şi Mircea Ivănescu, cel care mi-a fecundat sufletul, deja format.

* * *

Mi se pare foarte importantă retragerea lui M. Ivănescu la Sibiu. Ştiu, el nu stă încă acolo, dar se duce mereu, se îmbibă de atmosfera nemaipomenită a orăşelului medieval.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Literatura se duce naibii

Dragă Mugur,

Străbat zile de apatie. Cafeaua parcă nu mai are nici un efect. Ieri am cumpărat un biliard mic, cu ciupercuţă, l-am dus la o cunoştinţă vagă (am fost de două ori doar, e un prieten de-al lui Al. Călinescu), i l-am făcut cadou şi am jucat. E plăcut, dar ce rost are, literatura se duce naibii.

* * *

Citesc încet cartea lui I. Negoiţescu – Radu Stanca. Păcat că R.S. are mult mai puţine scrisori, probabil pierdute de Nego sau nepublicabile. Dar cît optimism, ce ferment de cultură e Negoiţescu! Cu el poţi să scrii numai ca să-i

alimentezi pofta de entuziasm!

* * *

Zi proastă, cu dureri de cap datorită, probabil, ţuicii băute ieri în timp ce jucam biliard. A, tot ieri, cînd mă duc cu biliardul sub braţ la respectiva cunoştinţă, s-a consumat a doua întîlnire cu poetul M.U. M-a văzut, s-a îndreptat intrigat spre mine, neştiind ce cărăbănesc. Biliard, zic. Ca să joci cu Leonard, zice. Da Vinci, zic. Şi asta a fost tot!

* * *

Am luat *Transilvania* 5. Interesant interviul. Dar acele cuvinte întremătoare sînt autentice?

* * *

Lipsa ta din Bucureşti îmi dezorganizează *Cotidianul*!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Biserica Galata în ceţuri albastre

Dragă Mugur,

Cu o cafea de calitatea a doua, încep o zi în care nu prea cred că voi face mare lucru. Lectură, desigur. *Un roman epistolar*, pe care-l citesc cu ţîrîita ca să-mi prelungesc plăcerea. Cea mai interesantă, mai zguduitoare, este, din cînd în cînd, mărturisirea erotică a lui Negoiţescu. Radu Stanca, am impresia, nu e prezent cu toate scrisorile. Oricum, arderea lui e mai ascunsă. Bănuiesc că dînsul se defula în poezie.

* * *

Am abandonat pe Duiliu Zamfirescu în favoarea lui Nego. Îl voi relua. Dar cînd mă apuc eu să-l citesc pe Shakespeare? Cînd pe Goethe? Cînd pe Dante?

Vorbesc serios. Trebuie neapărat, trebuie să mă moi, ca un fitil, în marile opere uleioase!

* * *

Am renunţat la comentariul sportiv! Singura satisfacţie, golul brazilienilor, salvator, din partida cu Austria. Păcat că Scoţia nu a reuşit s-o elimine pe Olanda. Mi-ar fi plăcut. Dar ce grupă B sud-americană s-a creat: Argentina, Polonia, Brazilia, Peru. Ce-ar fi ca Polonia să-i radă pe toţi?

* * *

Geamuri cu jaluzele, geamuri cu cearceafuri albe, geamuri cu perdele, geamuri goale, geamuri deschise: iată ce văd la blocul Gioconda, din dreapta. Iar în faţă, departe, dacă mişc capul din dreptul cercevelei verticale, biserica Galata în ceţuri albastre. (A venit Pufnei şi mă trage de mînă!)

* * *

Să citeşti neapărat piesa din *Echinox* 4. Tipul e foarte bun.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un mîl cleios pe care nu-l poţi clănţăni în dinţi

Dragă Mugur,

Dimineaţă ploioasă, cafeaua proastă, eu parcă scos din butoi. Să-mi amintesc de însemnările lui Rebreanu şi să continui. Cu cît înaintez în *Un roman sentimental*, îmi dau seama cît de uman era Radu Stanca şi cît de „făcut“ era Negoiţescu. Nu chiar „făcut“, dar parcă mult mai artificial în zbaterea lui erotică. Dar aici intervine poate faptul că, netrăind starea lui de excepţie sexuală, nu-l pot pricepe.

* * *

Azi-noapte am auzit răpăitul ploii pe tabla ce acopere marginea balconului. Era exact, sec, în rafale scurte. M-am trezit speriat. Nu ştiam ce se întîmplă.

* * *

Cum începe o zi în care nu faci nimic? Fără ceva neobişnuit, ca toate celelalte. Speri, te gîndeşti, îţi aminteşti. Roua lecturii. O plimbare pe insulă, poate un ziar. Iar o scrisoare în cutiuţa poştală. Prînzul, după-amiaza, încă puţină lectură. Trece, trece ziua.

* * *

Mă simt tot mai dezechilibrat de lipsa ta din Bucureşti. O primă consecinţă a fost că nu ţi-am mai trimis zilnic *Cotidianul*, deşi l-am scris cu aceeaşi încrîncenare. Acum văd că însuşi scrisul îmi provoacă o stare de nervozitate, de nerăbdare. Sper să depăşesc acest iunie şi, în iulie, tu revenit la Bucureşti, să normalizez trimiterile zilnice.

* * *

M-aş înfunda iar într-un Cehov în 11 volume. Acolo uit tot, sînt cu trup şi suflet alături de personaje.

* * *

Ce zaţ stupid are cafeaua proastă! Un mîl cleios pe care nu-l poţi clănţăni în dinţi.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Adolescenţa mea tresare dureros

Dragă Mugur,

Cînd o să se termine năuceala asta de cap care mă face să nu pot gîndi nici cît un buştean? E bizar. Parcă aş fi plin cu cîlţi de cînepă, nu cu creieri, în ţeastă! Cafeaua, inutilă. Ce-i, dom'le, cu mine?

* * *

Am terminat *Un roman sentimental*. Ce apăsare dulce-amară mi-a rămas pe suflet. Adolescenţa mea tresare dureros în porcul de adult ce sînt acum. Iată o *carte*! *Ocheanul întors* şi *Un roman epistolar* sînt cumva complementare.

* * *

Cu *hîrtiuţe* în buzunarul drept, cu *năsturei* în buzunarul stîng al pijamalei, sînt un tată grijuliu. Pijamaua mea albastră, cu subţiri dungi roşii la mîneci şi guler, e pătată de mîncarea împroşcată de Pufnei!

* * *

Pe insulă, plictiseală enormă. Maşini obscure transmit pînă aici zgomote indescriptibile. Tramvaiele silenţioase scot răgete sinistre. Ziua e închisă-n nori cenuşii. Tu eşti la Văleni şi dracu' ştie cît mai zaci pe acolo, parcă ai fi plecat în America! Am scris o poezioară de trei strofe. Dar nu are mustul dinainte, e uscată, fără suflet, fără sos.

* * *

A, da, ieri, de la Hală, mi-am cumpărat două ceşti de teracotă pentru băut cafea. Însă nu-s prea reuşite. Plus că au buza prea subţire, deci nu le pot pupa cum trebuie!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Muzicale, pline de îngeri verzui

Dragă Mugur,

Cu junghiuri, cu tuse, cu capul ca butucul, iată-mă la datorie! Dimineaţa e rece, cafeaua e proastă. Cineva descarcă bucăţi de fier dintr-o maşină, amuzîndu-se să le trîntească pe pavajul curţii. Altcineva bate domestic un covor. Eu aud tot, mă uit la rufele întinse pe un blacon al blocului Gioconda şi-ţi scriu.

* * *

În curînd pe insulă vor înflori teii. Deocamdată, salcîmii trecîndu-se, e o pauză olfactivă. Observ capre graţioase, în blugi şi bluze mulate pe uger. Observ papagali demni şi coloraţi.

* * *

Mă ridic în picioare şi văd jos, în faţa unei uşi deschise, o femeie grasă, în pantaloni cafenii şi pulover mov, cu mîinile depărtate afectat de corp. E brună, tînără, nu-i disting prea bine faţa, fiind departe. Mă aşez pe scaun şi scriu ce am văzut.

* * *

Cel care se amuză trîntind bucăţi mari de fier pe asfalt aruncă acum lăzi cu sticle (locuiesc în spatele hotelului Continental). Muzicale, pline de îngeri verzui, sticlele îmi amintesc de un poem pe care nu l-am scris!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Melcul trece, rîmele rămîn

Dragă Mugur,

Toate zilele mele, începînd cu cafea şi terminîndu-se cu somnul atotcotropitor, miezul lor, amar, de somnolenţă întretăiată scurt şi subţire de vagi ace lucide, îmi dau uneori speranţa unui vers bun. Îl aştept să se coacă, să se răscoacă şi chiar să putrezească. Da, deseori nu mai întind mîna să-l scriu,

rupt, pe hîrtie. Şi uite-aşa, melcul trece, rîmele rămîn.

* * *

Ieri, a treia întîlnire de anul acesta cu poetul M.U. De data asta nu ne-am mai putut evita unul pe altul. Mi-a zis nişte banalităţi pe care nu ţi le mai repet. Regret enorm de cîte ori stau de vorbă cu el fiindcă, nebun sau infernal, răstălmăceşte tot şi dă cele mai primejdioase variante cuvintelor mele. Mi s-a întîmplat de mai multe ori. Repet: nu trebuie avut nici în clin, nici în mînecă cu acest *scorpion*. *Nu uita ce-ţi spun*.

* * *

Altceva? Ei, bine, miră-te, nimic! Văd că nu-mi scrii nici de la Văleni. Dar m-am obişnuit atît mult cu tăcerea ta, încît mi se pare normală, *deşi nu-i*.

* * *

În toamnă va fi sigur colocviul de poezie. Deci ne vom întîlni la Iaşi. Inevitabil, doar dacă tu refuzi să vii la acest colocviu. Vom avea ce auzi.

* * *

Ce splendid spune Radu Stanca: „Literatura a trecut cu desăvîrşire pe planul al doilea. Dar asta nu pentru că pe planul întîi s-ar afla altceva. *Tocmai aici e mizeria: pe planul întîi nu e nimic.* (s.m.)“.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Rezumat în trei miresme

Dragă Mugur,

Ar trebui scris *Tratatul despre mărar*. Ca o încununare a vieţii mele. Ca o răcoare. Ca un abecedar obligatoriu pentru îngeri. Capitole şi subcapitole. Paragrafe fragede. Ilustraţii executate subţire, decadent, de fluturi cu tristeţea

ameliorată cu picături de rouă sodică. La urmă un rezumat în trei miresme. Cuprinsul enigmatic, în nisipuri, nu în litere. Tartaje, cotor etc.

* * *

Julien Ospitalierul îşi lega cărţile în tartaje iuţi de mărar.

* * *

Reîncep Proust. De asta ţi-am şi scris despre mărar. Fraza lui capricioasă, dar exactă, fragilă, dar neîntreruptă ca o vastă coroană de mărar!

* * *

De mult timp nu am mai văzut un butoi sub un burlan. Lăsat o vară întreagă acolo, să se umple cu ploile acrişoare, dulci, amare, sărate ale anotimpului. Suprafaţa apei capătă o peliculă de disperare.

* * *

Reparata cea cu trei sîni magici purta chiloţi exageraţi de milaneză!

* * *

Trei codenale şi nu mai tuşesc. Dar capul se apleacă greu de somn pe-o parte. Exact pe partea unde-i perna. Şi febra uşoară ce-mi curge, ca o şampanie abia băută, prin sînge.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Zi pierdută-n neant ca-n păpuşoi

Dragă Mugur,

Iată o zi pierdută-n neant ca-n păpuşoi. Maică-mea a plecat de dimineaţă la o veche colegă de şcoală care acum stă la ţară. Taică-meu (care e administrator de

bloc!) s-a foit pînă la prînz cu liftierul, cu un mecanic de la hidrofor etc. Tamara, în sesiune, învaţă la o rudă de-a mea. Eu, cu Pufnei! Perioade de joacă, perioade de nervi. Dacă vreau să citesc ceva, nu mă lasă, ţipă la mine să arunc cartea, o supără faptul că nu-i dau ei importanţă. Codenale pentru tuse, cafele pentru somnolenţă. Mă învîrt prin cameră c-o disperare mică, meschină. Dacă ai fi în Bucureşti, ţi-aş da un telefon. Aşa, îmi rumeg neputinţa şi caut să fiu cît mai indiferent la ce mi se întîmplă.

* * *

Îţi scriu după-masă. Tot eu cu Pufnei. I-am cumpărat şocolată şi caut să o împac. E plictisită, vrea afară. Cerul închis, stă să plouă. În vitrine a apărut ediţia a doua, *Proprietarul de poduri*. Format mare. Oare aşa va fi cartea mea? Dar de ce nu-mi vine corectura? Iar, dacă ai fi în Bucureşti, ţi-aş da un telefon şi m-ai linişti.

* * *

Azi, în jumătatea de oră în care am ieşit pe insulă, dau peste M.U. Îmi cere nişte versuri pentru o ipotetică revistă etc. etc. Nu-i dau. Pare dubioasă afacerea. I-o şi spun şi se înfurie.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mă întîlnesc mereu cu oameni care-mi fac dantura

Dragă Mugur,

În ultimul timp mă întîlnesc mereu cu oameni care-mi fac dantura! Nu pot găsi o explicaţie, notez faptul ca pe o curiozitate în plus a vieţii.

* * *

Am luat ediţia a doua din *Proprietarul de poduri*. S-ar putea ca ţie să-ţi fie

puţin antipatic, acum, ca om, Dinescu. Dar orice s-ar spune, este de departe cel mai plin de har. A.P., cu care a împărţit premiul de debut pe 1971, pare *făcut* pe lîngă Dinescu. D.T., care l-a înjurat, e cu cîteva grade mai jos. Dinescu *este*! Scrie puţin fiindcă se implică extraordinar în fiecare literă. Poezia *trece printr-însul*, se izbeşte de celulele lui. Şi abia apoi curge din el. La A.P., dar mai cu seamă la D.T. poezia trece pe alături şi ei doar o *descriu*. Dinescu este Poetul. A.P., D.T. etc. etc. sînt poeţi.

* * *

Cred că o să mă plasez, pînă la sfîrşitul anului, numai pe doi autori. Proust şi Shakespeare. Vreau să împlinesc patruzeci de ani cu aceşti doi *mari* în sînge.

* * *

Mi-am cumpărat o carte foarte interesantă. Parcă ţi-am mai spus. Sau nu? *Flagelul terorismului internaţional.* Iată un citat privind noţiunea de terorism: „Terorismul înseamnă, în esenţa sa, ca şi în sensul cel mai larg ce se poate da acestui termen, înfricoşarea unei populaţii prin acte de violenţă“.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O, zile fericite, cînd soţiile scot triluri privighetoreşti!

Dragă Mugur,

Dimineaţa bate un vînt rece, străveziu, care-mi mişcă geamurile şi uşile prin casă. Somn puţin. Aseară meciul R.F.G. – Olanda: 2-2. De cîte ori stau pînă pe la unu şi mă uit la meciuri, încep să mă gîndesc la poezie. Altfel, dacă nu aş fi ţinut treaz de fotbal, aş dormi şi s-ar duce dracului meditaţiile mele despre poezie. Mai ales după terminarea partidelor, înainte de a intra în somn, am senzaţia că nu-i totul terminat, că voi mai trăi un *şuvoi* de poezie. Totul e să fiu pregătit să-l captez, să am cuvintele rapide, exacte.

* * *

Foarte bun articolul lui Dan Cristea din *Luceafărul* despre Radu Petrescu.

* * *

A, observ ceva bizar în cartea lui Dinescu. A dispărut dedicaţia D. de la o poezie şi-a apărut dedicaţia *Lui G. Pituţ* la alta. Am impresia că Dinescu nu mai este cu D. Un semn ar fi şi faptul că face o prezentare galantă poetei I.C. Dar poate fi o simplă întîmplare.

* * *

Ştiind că *Adio, Robinson Crusoe* are coperta vernil, de cîte ori mă uit la acoperişurile din faţa geamurilor, îmi amintesc de carte! O iubesc de pe acum, mă gîndesc cum s-o aşez în bibliotecă, fac cu degetele gestul răsfoirii dulci!

* * *

Samuel Pepys şi nevasta: „…apoi acasă, la cină, foarte mulţumit de trilurile soţiei, pe urmă la culcare“. O, zile fericite, cînd soţiile scot triluri privighetoreşti!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un steag superb care pentru alţii pare un biet ciot

Dragă Mugur,

Trebuie să existe ceva eroic în viaţa fiecăruia. Măcar modul în care unii, să zicem, îşi lustruiesc, în fiecare zi, indiferent de anotimpul dinafară sau cel dinăuntru, pantofii cu pluş roşu. Şi prietenia e eroică, desigur. Nu purtăm noi drapele, ciuruite de indispoziţii, de neînţelegeri, de boli şi neputinţe, nu le purtăm, zic, cu încăpţînare, cu străşnicie chiar dacă, uneori, nu ne rămîne decît cotorul în mînă, flamura ducîndu-se dracului în vînt şi-n destin? Da, cred că prietenia este eroismul de-a flutura un drapel din care nu a mai rămas decît

băţul!

* * *

Cu această prăjină în mînă, bineînţeles, sîntem ridicoli, dar, vorba poetului, sublimi! Dacă nu ştiu cine s-a bătut cu morile de vînt, de ce noi nu am purta un steag superb care pentru alţii pare un biet ciot? Şi pentru că am ajuns la Cervantes, hai să-l recitim! Eu, recunosc, încă nu m-am pătruns de cartea asta uriaşă. Dar cineva spunea că o citeşte în fiecare an şi, cu aceeaşi emoţie profundă, plînge. Ţi-aş mai propune o lectură la patru ochi a lui Shakespeare integral. Oricum eu o să mă apuc. Ca să nu-mi mai fie teamă de vîrstă.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Ce plăcere vegetală de a desface frazele în cuvinte

Dragă Mugur,

Îţi spuneam că am început să recitesc Proust. Ce farmec, ce plăcere vegetală de a desface frazele în cuvinte, ca pe o ceapă dulce (de apă!) de foile aşezate în jurul inimii ei. Voi încerca să recitesc concomitent: Proust, Shakespeare, *O mie şi una de nopţi*. Vreau (sînt vreo 39 de volume în total!) să intru în vîrsta de 40 de ani, am obsesia asta, cu sufletul plin de opere geniale. E un fel de a-ţi păstra încrederea în tine.

* * *

Ieri mă gîndeam la diferenţa ce exista, pe vremea cînd scriam, între mine, cel ce crea, şi al doilea, cel care eram foarte curios să văd ce voi mai produce! Mă sculam dimineaţa cu o curiozitate formidabilă să văd ce-o să mai scriu! Ca şi cum ar fi scris altul! Asistam, pur şi simplu, la scrisul meu ca la un spectacol. Mă încînta, mă făcea să fiu veşnic numai ochi şi urechi.

* * *

Probabil că eşti din ce în ce mai mirat de „pica“ mea pe M.U. O, dacă ai şti cît de imposibil se poartă, cu ce morgă spune nişte banalităţi răsuflate de parcă ar decreta legi universale, cu cîtă scîrbă dă mîna, moale, nestrîngînd-o pe a celuilalt, ca şi cum ar lua în palme un căcat, dacă ai *trăi* cele spuse aici de mine despre el, ai pricepe că sînt prea blînd. Să nu crezi că puşcăria politică nu lasă urme.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Fluturîndu-şi stofele pe buci ca pe nişte steaguri

Dragă Mugur,

Acum, cînd ştim finalistele, putem fi liniştiţi. Un meci Olanda-Argentina va fi mortal, o să vezi. Iar celălalt, Brazilia-Italia, de asemeni.

* * *

Am primit interviul. Văd că ai mai schimbat cîte ceva pe ici, pe colo. Păcat că nu îl putem publica întreg. Eu voi proceda aşa, voi publica *integral* prima parte. Iar restul va rămîne pentru anul 2000!

* * *

Zi caldă, femei uluitoare (întotdeauna vor apărea, nu ştiu de unde, aceste trupuri superbe, fluturîndu-şi stofele pe buci ca pe nişte steaguri victorioase-n bătăliile lor erotice), praf fin (se lucrează, se demolează) şi eu, cu acelaşi traseu fix: librărie, anticariat, poştă.

* * *

De cîteva zile, Pufnei a făcut un amor profund pentru un ursuleţ roşcat, jucărie ce o avea de mult timp, dar pe care de abia acum a „văzut-o“. Mănîncă numai cu el, doarme în braţe cu el, se plimbă pe stradă cu el. Spune de o mie de ori pe zi: „Usuleţul“.

* * *

Îţi propun o lectură în doi a lui Shakespeare. Eu oricum o voi face. Deocamdată, cîteva volume de Proust.

* * *

Pe insulă se mănîncă în draci îngheţată şi se discută despre fotbal.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Alături de dînsa, un tînăr cu pantalonii suflecaţi ca să nu-l stropească cu sînge!

Dragă Mugur,

Sculat în miezul nopţii de o durere infernală de burtă, mă cac violent şi mă gîndesc să-mi însemn momentul, spunîndu-i pe nume! Drept care o fac, pe la cinci jumătate dimineaţa, cînd un nou delir stomacal mă trezeşte definitiv. Ce dracu'!

* * *

Cît de tulburător de feminină e Odette de Crécy! Şi cît de picantă în tribulaţiile ei erotice cu bărbaţi şi femei. Şi ce rochie poartă! Mi se pare că Ibrăileanu, amant spiritual al Annei Karenina, o iubea profund şi pe dînsa.

* * *

Cred că domnul Camil Petrescu, într-o indicaţie de regie, spunea: „Ca un înger bolnav de stomac". Ei bine, eu sînt acela!

* * *

Durerea mă predispune la descrieri zoliste. Ţi-aş povesti duhoarea ce se iscă-n zilele cînd un camion uriaş vine să ia gunoiul, despre hîrtiile ce zboară,

mototolite, pe jos, despre găini cu gîtul tăiat pe o piatră, în faţa uşii, zbătîndu-se grotesc etc.

* * *

Cioara este citadină!

* * *

După ce ţi-am scris rîndurile de mai sus, m-am ridicat în picioare şi m-am uitat pe geam. O găină tăiată se zbătea jos, pe pavaj! Alături de dînsa, un tînăr cu pantalonii suflecaţi ca să nu-l stropească cu sînge!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Nu am pierdut chiar tot

Dragă Mugur,

De azi încep să-ţi trimit din nou zilnic *Cotidianul*. Bănuiesc că în felul acesta voi fi mai sprinţar şi în alcătuirea lui. Faptul că-l scriam şi-l trimeteam cînd se adunau vreo trei-patru m-a încurcat şi la scris. Nu mai aveam poftă, nu mai eram presat de obligaţia de a pune plicul, mort-copt, în fiece dimineaţă. Iată că am rezistat şi la lipsa ta din Bucureşti şi, parcă înviorat, continui neabătut.

* * *

Şi totuşi, de ce aş minţi, sînt trist. Aş putea spune: ceva nu merge. Iar acel *ceva* e scrisul, scrisul nu merge, poezia, poezia, poezia…

* * *

Am trimis ieri interviul lui Ion Pop. Nu am modificat nici un cuvînt. Am trimis, pur şi simplu, 14 pagini, primele. Interviul se termină cu cuvîntul *fericit*. Ne-au mai rămas deci 7 pagini pe care, poate, le vom publica în altă parte. (De ce 14 şi nu 15? Pentru că, între timp, Ion Pop mi-a scris că doar 12 pagini ar

trebui!) Cred că prima parte (cam 11-12 pagini) este cea mai bună, mai literar reuşită. Aşa că nu am pierdut chiar tot.

* * *

Cum vrei să-l iubesc eu pe poetul M.U. cînd susţine că D.T. e un mare poet? Nu e un mare poet. E un om inteligent, talentat, cult. Mare poet e Dinescu, aparent incultul, golanul!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Cu lăutari la capul mesei de scîndură

Dragă Mugur,

Eram liniştit, cartea se afla la tipografie, va veni corectura, îmi ziceam, şi gata. Dar corectura întîrzie. Văd că s-a ţinut nu ştiu ce fel de consfătuire (bizară această lipsă de informaţie în ceea ce priveşte literatura, niciodată nu se ştie ce se discută în astfel de şedinţe!) cu directorii de editură şi iar mă simt în aer. De-aş vedea odată cartea apărută. Ţine mult, prea mult, trebuie s-o recunoşti.

* * *

Să-mi trimiţi o fotografie pe care s-o expediez lui Ion Pop. Ei publică doar aşa. Radu Petrescu mi-a trimis. Vezi, caută şi tu una cît mai genială!

* * *

Din eroare (m-am întîlnit pe stradă cu un grup masiv de clujeni: A.P., H.B., P.P. etc.) am fost la Mirceşti, cu ocazia zilelor Alecsandri. S-a recitat, s-a mîncat apoi, cei care doreau să vadă meciul Brazilia-Italia au plecat pe la nouă. Desigur, şi eu. Dar au rămas ceilalţi în noapte, într-o luncă, cu lăutari la capul mesei de scîndură. (Adică M.U., N.P., A.P., H.B., P.P. etc.) Clujenii par prietenoşi, dar, în fond, sînt distanţi, mustesc de orgoliu, cred că ei au început poezia română şi-l consideră pe Dinescu prost! O fi el prost, dar e mare! Adică

un „mare prost“. Poantă refuză întrebările frontale.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Caut în minte un gînd frumos

Dragă Mugur,

Zilele de luni sînt oribile! Şi acum se mai întîmplă că şi Pufnei, şi eu am făcut nu ştiu ce fel de indigestie! A fost o noapte urîtă şi nu mai sînt nici meciurile de fotbal de aşteptat. Parcă s-a terminat orice. Ieri trebuia să mă duc la Botoşani, nu m-am dus. Era vorba tot de zilele Alecsandri. Telefonul tău, ca întotdeauna, calm, cu vocea bună. Apoi, spre seară, au început vărsăturile fetiţei, plînsul etc., care au ţinut pînă la două noaptea. Şi, culmea, mă simţeam şi eu rău. Caut în minte un gînd frumos, ceva care să mă facă să uit mizeriile. Nu găsesc. Ar trebui să încep să mă gîndesc la femei frumoase.

* * *

Aş fi vrut, nu ştiu de ce, să bată Olanda. Poate pentru că nu jucau pe terenul lor. O tristeţe în plus, dar cît de nestăpînit sînt cele pe care ţi le dă o echipă care pierde. Te desfiinţează.

* * *

Nu uita, cît mai repede fotografia. Vreau să o trimit ca să fie treaba încheiată.

* * *

Am citit în *Tribuna* ultimă un poem de Romoşan. Ceea ce-i remarcabil este dezinvoltura, încrederea cu care scrie. Şi tonul poeziei.

* * *

Am, de fapt, febră. Pe stradă, ieşit să cumpăr ceva, mă simţeam năuc. De asta şi dezolarea scrisorii. Cum naiba scria Blecher? În perioadele de boală nu am

mai putut scrie niciodată nimic. Trebuie să fiu sănătos, să mă bucur, ca să iasă versul.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Vechi rîme cunoscute şi tolerate

Dragă Mugur,

În sfîrşit, azi-dimineaţă văd că pot ţine ca lumea pixul în mînă. Nu mi-am luat febra, dar parcă nu mai am sau, oricum, e mică. Să caut să-ţi scriu clar, după cum mă rogi. Necitind nimic, mă simt total gol. Doar cîteva obsesii mai circulă-n mine ca nişte vechi rîme cunoscute şi tolerate. Cafeaua şi-a făcut efectul, m-a înviorat. Mă temeam că nu mai am putere… E totuşi încă bine. Vezi şi tu, rîndurile sînt inegale, dar cuvintele nu sînt despicate-n două nicăieri, ca în *Adio, Robinson Crusoe.* Aşa da, merge. Cum e la mine, hotărît nu. Acum mi-am dat perfect de bine seama că mă supără cuvintele întrerupte. Deci te rog, spune să le reculeagă ca lumea, cele vreo 40 de pagini. În cazul în care se face o culegere ca la o proză banală, cuvintele despărţite se înghit, se pierd oarecum. Dar aşa, şi cu rînduri inegale, şi cu cuvinte crăpate, e nasol pînă la urlet. Da, trebuie recules cu tot riscul întîrzîierii etc.

* * *

A doua jumătate a scrisorii am scris-o după-masă. Mă simt mai bine. Nu mai tremur. Doar puţină tuse.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Aşa cum începi să-ţi iubeşti degetele de la picioare

Dragă Mugur,

Ar fi bine, poate, pentru o percepere mai colorată a timpului, să folosesc, la sfîrşitul fiecărei luni, o foiţă ciclamen, iar la cel al săptămînilor una vernil. Ai avea, vizibil, timpul, în teancuri galbene întrerupte de duminici verzui şi finaluri de lună mov. Iar ultima zi a anului am marca-o printr-o foiţă albă.

* * *

Mi-ai spus ieri, mai în glumă, mai în serios, că nu ţi-am scris o zi. Ţi-am scris, dar probabil am pus *Cotidianul* într-un plic din ziua următoare. Dar nu despre asta e vorba. Cu începutul, observ, ţi-au devenit şi ţie, ca şi mie, necesare, absolut necesare aceste plicuri. Chiar dacă nu le citeşti! Nu-i aşa? Sentimentul că totul e în ordine, într-o zi, nu se poate crea decît dacă apare şi foiţa!

* * *

Să luăm un antinevralgic pentru durerea din moalele capului. Să luăm două-trei codenale pentru tuse, să bem cafea şi să continuăm. A plouat spre dimineaţă. Aceleaşi acoperişuri verzi pe care am început să le iubesc aşa cum începi să-ţi iubeşti degetele de la picioare, sau urechile, sau, mă rog, o parte din corp. Cerul e închis pentru inventar!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

A-ţi simţi viscerele mîngîiate mătăsos
de acest lichid transparent, strălucitor!

Dragă Mugur,

Ieri am primit confirmarea de la Ion Pop privind ajungerea interviului la Cluj (e vorba de varianta fără fotografie, ultima abia o trimesesem). E încîntat, susţine că interviul are o *frumuseţe* aparte. Meritul e numai al tău. Eu (mi-am numărat rîndurile!) nu am spus decît trei sferturi de pagină din cele 14! Despre numărul paginilor nu suflă nici un cuvînt. El dorea (într-o ultimă scrisoare) doar

vreo 12 pagini! Eu i-am explicat că vreo 12 = 14! Deci treaba merge strună de violoncel.

* * *

Mă simt azi cu adevărat bine, în mare formă şi mică lene. Cred că am avut o toxiinfecţie alimentară care mi-a dat o alterare absolut tîmpită a stării generale (credeam că mor cînd făceam un pas!). Dar a trecut, ura!, sînt iar al tău şi al *Cotidianului*! Sug bomboane cu mentă, citesc cîte o frază de Proust, mai trag o ocheadă pe fereastră, mai beau o cană formidabilă de apă (o, a bea apă, a băga în tine apă oricînd vrei, fără oprelişti, a-ţi simţi viscerele mîngîiate mătăsos de acest lichid transparent, strălucitor!).

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cineva bate liniştitor covoarele

Dragă Mugur,

E duminică. Cineva bate liniştitor covoarele. Păsări ciripoide trec prin aerul răcoros. Pufnei împlineşte azi doi ani şi cinci luni. Cafeaua a fost băută. A înflorit teiul.

* * *

Acum vreo două săptămîni, încredinţat că Dinescu de-abia aşteaptă să-i trimit poezii ca să le publice, i-am expediat vreo patru. Văd că nu au apărut atît de repede pe cît bănuiam eu. Ba mă bate gîndul că nu vor apărea deloc! Dacă, absolut întîmplător, te întîlneşti cu el la editură, adu-i aminte. Eu, redactor fiind, l-aş fi publicat fulgerător, mai ales că, presupun, versurile i-ar fi fost bune!

* * *

Ţi-am spus, i-am cunoscut acum o săptămînă pe P.P. şi H.B. Al doilea parcă e un personaj cehovian. Înalt, grăsuţ, cu barbă, cu cearcăne, pare tot ce poate fi

mai dulce-ratat, mai dulce-disperat, mai dulce-pierdut. P.P., în schimb, mi-a displăcut. Poate de vină a fost şi dantura stricată, ce să-i faci, e şi asta o chestie. Cît despre A.P., e clar, nu mă voi putea împrieteni niciodată cu dînsul. Şi, ciudat, nu-mi pare deloc coborît cu scara din Dostoievski!

* * *

Ai văzut că Bogzalăul laudă *Echinoxu'* 4?

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Teama mea şi cu mine stăm, înghesuiţi, pe acelaşi scaun

Dragă Mugur,

Mi-am făcut, în sfîrşit, ordine pe masă; era o harababură de dicţionare, de atlase, pomiculturi, floriculturi, cărţi începute şi neterminate, crăpate la pagina respectivă etc. Dar, acum, cu masa curată, ordonată, parcă s-a dus şi farmecul ei. Îmi propun s-o dezorganizez din nou în cîteva zile.

* * *

Mîine vom atinge cifra 150! Şi-n tot acest timp tu mi-ai scris vreo 4-5 scrisori. Cum vrei să facem un roman epistolar? Eu scriindu-ţi şi tu tăcînd?

* * *

Teama mea şi cu mine stăm, înghesuiţi, pe acelaşi scaun.

* * *

Serios, cu adevărat serios, mi s-a părut poetul I.M. O carte în 1971 şi una acum, în 1978. Fără graba nichitiană de-a scoate carte după carte, grabă de care, vai, ne-am molipsit (într-un fel şi nevoiţi) toţi.

* * *

Văd cu imensă bucurie că e anunţat, la Minerva, să apară un Fundoianu de vreo 700 de pagini. Ce mult l-am iubit, ce mult îl mai iubesc încă. La 32 de ani îi apare unicul lui volum de poezie, scris între 19 şi 25 de ani, în româneşte. Apoi pleacă pentru că şi-a dat seama că totul e sfîrşit. Pentru că ceea ce scrie în limba franceză nu mai are importanţă pentru literatura română.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un robinet care te scuipă între ochi fierbinte

Dragă Mugur,

Trăim în micul nostru infern, locuim o domestică, dar cît de feroce *comedie*, ne complacem în cercurile oribile ale vieţii cotidiene şi credem, vai, credem mereu că paradisul e pe undeva, pe aproape. Cîte o boală ne pune aoreola ei murdară pe frunte şi o purtăm cu grijă, bînd siropuri, luînd pastile, stînd liniştiţi, dormind, mîncînd, chiar iubind. Obiectele ne trădează veşnic, sîntem în conflict cu cîte o umbrelă care nu vrea să se deschidă, cu cîte un pix a cărui pastă nu curge, cu un aragaz care are flacăra prea mare, cu un robinet care te scuipă între ochi fierbinte. Căutăm, ca plantele, soarele, soarele, aerul, liniştea. Lectura, orice ar spune Radu Petrescu, nu-i un mod de viaţă, ci un simulacru. Desigur, ne simţim mai bine printre personaje, ele nu ne pot trage de nas, nu ne pot bate pe burtă, dar ce gust amar îţi lasă, pînă la urmă, o astfel de companie! Disciplina noastră, singura noastră posibilitate de a rezista eroziunii banale a săptămînilor interminabile *este scrisul*. Nu am citit acea carte formidabilă a lui Musil, dar cred că *omul fără însuşiri* sînt eu, eu, cel care scrie zilnic cîte o pagină subţire, eu care mă forţez să cred în prietenie, în poezie, în iubire. Tind din tot sufletul meu către două-trei *însuşiri*.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mi-e silă să ies pe insulă

Dragă Mugur,

Îţi scriu după-masă. E o căldură înăbuşitoare. Am început un interviu, pentru *Vatra*, axat pe împlinirea a 10 ani de la apariţia *Echinoxului*. Să vedem ce-o să iasă. Am la dispoziţie 7 (şapte) pagini. La anul voi face şi cu tine, pentru aceeaşi revistă, de fapt restul care ne-a mai rămas, ajustat, desigur.

* * *

M-am împotmolit în al treilea volum al lui Proust. Dar voi înghiţi cîteva zeci de pagini plicticoase şi sper să ies din nou la lumină.

* * *

Citeşte *Nesfîrşitele primejdii* ale lui M.H. Simionescu. E o carte delicioasă.

* * *

Mi-e silă să ies pe insulă. Căldura, praful, foiala mă fac să gîfîi, să mă înăbuş. Stau întins în fotoliu, cu geamul deschis, şi sug bomboane de mentă ca să-mi umezesc gîtul.

* * *

Apar, o repet de o mie de ori, extrem de puţine cărţi. Eu, care mă duc în fiecare zi la librărie, îmi dau foarte bine seama. Colecţii întrerupte (în cea de artă, anul acesta, au apărut doar 6 numere!), traduceri puţine, cărţi originale cu ţîrîita (ce-i drept, unele foarte bune). Aşa o să se ajungă să apară 3 cărţi pe an: una de Preda, una de Barbu şi una de Balzac!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Dimensiunea a patra: femeia pletoasă, albă, grăsuţă pe ici, pe colo

Dragă Mugur,

Ieri, la telefon, mi-ai spus un lucru bizar: Doti ar fi de vină pentru eşecul prieteniei dintre Nego şi Radu Stanca. Prea simplu judecat! Motivele sînt mai multe. Să nu uităm că Nego e un „străin într-un cosmos străin“ după cum afirmă într-o scrisoare. Din punct de vedere afectiv, el ar fi cam ca un marţian nimerit pe pămînt. Or, R.S. e căsătorit, are un copil, trăieşte pămînteşte cu pizda soţiei sub nas! Doti era o femeie (o zice şi Blaga!) extrem de frumoasă. Gîndeşte-te că R.S. găsea la ea de toate. Nego rămîne undeva, într-un regat al veşnicei adolescenţe nebune. Şi mai este ceva. R.S. are, pe lîngă fesele orbitoare ale nevestei, şi *boala.* Nego, inumanul, e sănătos! R.S. vede apropiindu-se clipa cînd nu va mai putea hăţui iapa Doti. Copilul creşte, femeia e neobosită, el are o vitalitate tot mai scăzută, zăreşte moartea aceea cu „degetele fine“. Nu, nu Nego e cel superior. R.S. prin umanitatea lui e mai întreg! Desigur, Nego citeşte ca un heruvim cîte o mie de volume odată (şi ce volume!), dar e fără sare, parcă, îi lipseşte dimensiunea a patra: femeia pletoasă, albă, grăsuţă pe ici, pe colo!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Mîna de carne, nu mîna ideală

Dragă Mugur,

După cum vezi, încerc pasta neagră a formidabilului pix Parker, dăruit de tine. Să-ţi răspund, dezordonat, la scrisoarea ta de pe 11 iulie, cea bătută la maşină. Curios, tu mi-o trimiţi ca pe o poezie sau o proză, adică zbîrnîind să ştii cum e: frumoasă? Însă o scrisoare e o scrisoare şi principalu-i că, ducîndu-mă jos, la cutie, am găsit un plic tapetat cu flori violete pe dinăuntru (marca Ta!). De fapt, ceea ce mi-ai trimis tu e un fel de eseu. Foarte bine scris, mai ales unde eşti personajul principal. Întoarcerea cu tramvaiul, „cumpărarea prieteniei“! Magistral fragmentul, de aici ar trebui început: o lungă listă a „cumpărăturilor“, vorbesc serios, o trecere în pagină a stărilor penibile în care îţi dai seama că, jumătate conştient, jumătate inconştient, „cumperi“ prietenia. Troc oribil,

necesar, deznădăjduit. Oare cu dragostea nu-i la fel? Că doar l-am răsfoit pe Poust! „Noi doi am avut noroc.“ Iată o propoziţiune care, nu pricep de ce, m-a făcut să ţin mai mult la tine. Da, am avut noroc. Dar, gîndeşte-te, norocul a fost întrerupt de perioade largi de „nenoroc“ în prietenia noastră. Acum parcă ne-am potolit. Sîntem mai îngăduitori unul cu celălalt. Tu mi-ai trimis un pix colosal, eu am sufletul plin de bucurie. Dublez *Cotidianul*. O foiţă galbenă e prea puţin pentru cele trei foi bătute la maşină de tine. Reiau. „Ce cred eu despre scrierile tale?“ Adevărul ce mi-l ceri mă aşază, în faţa unei guri roz de revolver, la zid. Mai întîi te întreb eu pe tine: de ce pui între noi doi „opera“? Cînd ne-am cunoscut, erai supărat cam pe toţi scriitorii. Ţin minte bine. Cred că şi „opera“ era de vină. Ca şi acum, o puneai între tine şi cei pe care ţi-i doreai prieteni. Şi pîndeşti ani de zile un gest de cît de mică necredinţă ca să te superi. Cam aşa văd eu lucrurile. Ce cred? Cred că „scrierile“ tale au o crispare, o atenţie deseori vizibilă, oricum prea mare, a ceea ce sînt ele. Crisparea poate că tocmai dă valoarea neconfundabilă a poeziei tale. Cînd eşti „dezinvolt“, se vede că te obligi să fii aşa. Ca atunci cînd te forţezi să iei un pahar de apă fără să-ţi tremure mîna şi ea, mîna de carne, nu mîna ideală, îţi tremură tocmai de asta şi mai al naibii. P.G. demască „tremurul“ acesta, a scris esenţialul, primul!, despre tine. Vei mormăi că nu dau judecăţi de valoare. Dar tu cunoşti că un poet nu poate fi mai mare ca alt poet. Un poet poate fi mai mare doar decît el! Principalul e să fii! Şi tu eşti cu vîrf şi îndesat. Numai să nu uiţi. Personal, nu îmi mai amintesc dacă ţi-am scris, ani în şir mi-am notat cu străşnicie: *să nu uit că sînt poet*. Pare caraghios, dar trebuie să ţinem minte cu încăpăţînare că sîntem poeţi! Măcar noi, dacă alţii nu. Ei, acum ce o să faci? O să te superi pe mine?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Partea iepurelui

Dragă Mugur,

Iată-mă, pentru o săptămînă, absolut singur. Nu mă înspăimîntă. În primul

rînd, am de gînd să nu vorbesc deloc. Da, un fel de cură vocală. Voi sta închis în casă, nu voi vorbi (decît dacă îmi dai tu vreun telefon), voi citi. Cine ştie, poate că voi scrie. De mîncare, e simplu. Un kilogram de brînză de vaci, un ceaun de orez fiert, nişte carne de vită făcută rasol, o cafea (două!), fără zahăr, pîine prăjită. Mă duc dimineaţa pe insulă, îmi cumpăr pîine, o prăjesc, pun orezul la fiert etc.

* * *

Bănuiesc că azi voi primi a doua ta scrisoare. M-ai făcut curios cu acel „conte rus“. Ce citesc? *Scrisori persane* şi *O mie şi una de nopţi* (am de gînd să recitesc toate cele 13 volume). Cu Proust m-am împotmolit la vol. al treilea. După *Halima*, îl reiau.

* * *

Zilele acestea voi primi şi primele 2 pagini din interviul luat lui Ion Pop, adică răspunsul la prima întrebare. Să vezi cum, încetul cu încetul, în cîţiva ani, voi face o carte de interviuri în care tu, desigur, vei avea partea iepurelui!

* * *

Cutia neagră cu chenar auriu, un oval tăiat de o săgeată (tot aurie): e o minune. Un *obiect* într-adevăr frumos. Iată că mă pot bucura datorită unui pix Parker zile în şir. Tu, măgarule, mi l-ai trimis şi pentru că nu înţelegeai scrisorile verzi! Dar gestul a fost superb. Parcă aş fi primit un mosorel divin sau o bilă adorată.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mi se fac staminele măciucă

Dragă Mugur,

Pixul *meu* Parker are totuşi un cusur. Ieri am căutat mine de rezervă (ca să

fie!) şi mi s-a răspuns că de trei ani n-au mai avut aşa ceva! E ceva înfiorător! Fiindcă eu deja m-am obişnuit cu el, e elastic la scris, nu lasă să curgă pasta, iar pasta, oh! pasta asta e divină, exactă, fluidă, fină, s-o lingi de pe filă, nu alta!

* * *

Cafeaua fără zahăr e atît de amară, că mi se fac staminele măciucă în sufletul meu de crin domestic. În schimb, efectul e zguduitor, exuberant. Cuvintele încep să sară ca lăcustele, dintr-un floc în altul, între coapsele uriaşe ale unei nimfe tolănite pe birou!

* * *

Coborît pe insulă, mă strecor cu mare dibăcie printre sîni bombaţi şi fese luxuriante, ajung teafăr în piaţă, cumpăr un kilogram luminos de brînză de capră şi, vai! nu pot evita izbitura dulce a unei ţaţe sublime, făcînd comerţ cu mărar, ce mă împinge cît acolo c-un curan neglijent, exorbitant! Apoi, într-un total abandon, la coadă la pîine. Întors în fortăreaţă, trag liftul după mine, încui poarta cu străşnicie şi-mi prăjesc feliile la flacără mică, întreţinută cu praf de puşcă. Las telefonul deschis. Poate îmi dai tu un semn. Sper ca pînă mîine să nu mai ies, ce fericire!

* * *

După un ropot optimist de ploaie cu bobul mare cît oul de botgros, soare radiind celest, răcoare florală, miros narcotic de verdeaţă udă. Simt electricitatea fulgerelor în sînge! Bănuiesc caprele fugind pe trotuare, cu părul lipit în şuviţe lipite de şiroaiele dese, cu picioarele aburind… Pe urmă, din nou trîntit pe patul larg, comod, continui *Povestea hamalului cu fecioarele*.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Te-am tras pe căpşună!

Dragă Mugur,

Sînt forţat de primirea scrisorii tale formidabile să-ţi pun în plic şi ediţia de după-amiază a *Cotidianului de gingăşie.* Dar mai întîi să-ţi explic ce faci tu cu aceste scrisori bătute la maşină. M-ai lăsat cît m-ai lăsat să zburd pe cîmpii galben-pai şi portocalii şi acum vii cu un ciocan mare, negru, de vreo zece kile (cel puţin!), îl înalţi fioros şi, poc!, striveşti căpşuna îmbrobonată de rouă ce sînt. Numai că, fii atent, eu pun altă căpşună proaspătă şi tu, la fel de încrîncenat, poc!, o turteşti şi pe asta. Însă dezinvolt, fii iar atent, eu plasez din nou o căpşună mustoasă pe masă şi tu, ameninţător, ridici vajnic ciocanul, puţin cam obosit, şi poc-poc! o faci pilaf şi pe a treia. Doar că, fii din ce mai atent, eu instaurez încă o căpşună colosală şi tu… Ei bine, află că eu voi aşeza mereu căpşune, dar tu, ridicînd întruna ciocanul kilogramic, vei obosi, vei cădea frînt de osteneală şi pe masă va rămîne veşnic o căpşună, ultima (oho! mai am!!!), nechiflicită. Te anunţ de pe acum. Ca să nu spui că te-am tras pe sfoară (eram să zic *te-am tras pe căpşună!*... ca pe roată!!!).

* * *

Scrisoarea asta cred că e una din cele mai sincere şi mai dure pe care mi le-ai trimis vreodată. Voi răspunde la ea treptat, începînd de mîine. Într-adevăr, am o mare tenacitate cînd mă apuc de ceva, dar mă apuc *de foarte puţine* lucruri.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Tu cu ciocanul zdrobitor

Dragă Mugur,

Să continuăm deci, eu cu căpşuna, tu cu ciocanul zdrobitor. Te iriţi, ba chiar te înfurii pe Şerban Foarţă. Apoi te scuzi! De ce? Ţi-a făcut el ceva? Aproape aş crede că da. Dar mai întîi să-ţi spun altceva. Nu te lăsa înşelat de faptul că mi-a dedicat o poezie. Citeşte-o încă o dată, acum, şi vei vedea că el, de fapt, mă rade în acea parafrază la *Detectivul Arthur.* Acea *plecăciune* iniţială e falsă şi caută să acopere ce va urma. Dar chiar titlul, în care detectivul e transformat

în scamator, are ceva-cumva! Parafraza este polemică în definitiv. Şi-acum să-ţi mai spun ceva. Nu, Foarţă nu-i un discipol al meu! El îl iubeşte foarte mult pe Dimov. E mai aproape de el. După cum eu sînt mai aproape de Mircea Ivănescu (cel din primul său volum) decît de Dimov! Iar cît despre faptul că tu ai fi un discipol al meu, nu pot să zic altceva decît că, iartă-mi brutalitatea, ori o faci pe nebunul, ori chiar eşti nebun! De unde pînă unde? Pune cărţile noastre alături. Citeşte-le. Cine naiba ţi-a băgat asta în cap? Grigurcu? Parcă aşa ziceai. De ce nu, atunci, discipolul lui Nabocodonosor?

* * *

Însă eu doream să-i iau apărarea lui Foarţă! Vorbind cu el la telefon, cam pe cînd îi apăruse cartea, mi-a făcut o mărturisire care m-a stupefiat. Anume, văitîndu-se că i s-a scos o poezie foarte bună, îmi zicea că acest volum (şi tu vezi cît e de zgîrcit în pagini) îi acoperă vreo 20 de ani *de viaţă*! *De viaţă*, Mugure! *De viaţă!!!*

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Voi visa la Ana de Austria, la Anna Karenina, la Ana Lugojana

Dragă Mugur,

Eu nu-ţi spuneam să pornim de la cum nu putem scrie o carte, ci de la cum am putea scrie cartea! Şi ea s-ar construi pe parcurs, fără efort, normal, vorbind ba de una, ba de alta. Altfel nu mai seamănă a corespondenţă.

* * *

Cred că Şerban Foarţă are *un gînd*. El însă nu-i explicit, ci implicit textului. De altfel, nu se poate scrie, oricît ai vrea, *fără gînd*, fără idee. Numai că unii o expun dezbrăcată, iar alţii o îmbracă prea gros în fel de fel de mătăsuri chinezeşti şi catifele reiate.

* * *

Să nu crezi că întîmplător director fondator al acestui *Cotidian* este Robinson Crusoe: cu insulă, cu papagali, cu capre, cu praf de puşcă-n butoiaşe (neîntrebuinţat prea mult deocamdată!).

* * *

Cînd spun că cineva e *poet*, în sfera acestui cuvînt înţeleg să înghesui, fără să-l mai enunţ, şi adjectivul *mare*. Toţi *poeţii* sînt mari prin însuşi faptul că-s poeţi. Tu eşti poet. Deci eşti mare. Nu glumesc deloc. Poet mic nu există, prin simplu fapt că, vezi bine, nu-i poet! Chestia cu genialitatea mă depăşeşte. N-aş putea spune cine e genial. Asta poate spune numai Nichita Stănescu şi, desigur, oh, desigur, poetul M.U.! Fiindcă M.U. îl considera pe Labiş „un poet de nota şapte“, pe Nego „un căcănar“, pe Zaharia Sîngeorzan „indiscutabil mai bun în monografia lui despre M. Sadoveanu decît Manolescu“. Autentic, strict autentic. Aceste afirmaţii, şi altele, m-au făcut (împreună cu o mie de gesturi şi vorbe perfide) să-mi displacă profund.

* * *

Să-ţi mai zic o răutate. Foarte mulţi au avut *ne*norocul să-l cunoască pe Nichita. Este fascinant. Şi eu, cînd l-am întîlnit, în sfîrşit, în 1971, după ce luasem premiul US (altfel nu l-aş fi căutat, din orgoliu, desigur), m-am îndrăgostit pe viaţă de el. (Şi nu numai de el!!!) Şi a început să-mi placă *mai mult* şi opera. Nichita nu trebuie cunoscut. Personalitatea lui fermecătoare influenţează, te împinge dulce la o acceptare a tot ce scrie, te momeşte. Nichita e nada *operei* lui. După cum alţii, prin prezenţa lor fizică, strică operei, Nichita, dimpotrivă, adaugă infinit acesteia. L-am văzut de curînd la televizor lăudîndu-l străpezit pe Ion Barbu. N-a spus nimic formidabil. Se vedea că nu-i convine situaţia. Dar ce faţă avea, ce şlefuită, de om atins de muzica sferelor!

* * *

A-ţi aduce aminte că ai urît un om înseamnă a-l urî în continuare. Aşa că eu nu cred că ai consumat ura ta pentru omul cu meşa neagră, maiakovskiană. O ţii în tine, într-un loc tainic, te alinţi din cînd în cînd cu ea, o mîngîi.

* * *

De gîndit mai mult la fraza următoare: „O poezie al cărei autor nu e în stare să ucidă e scrisă cu cerneală invizibilă“. Iată deci că tu, persecutat de mii de ani, ars, mînjit, arătat cu degetul, proclami „răutatea necesară“. O, în scris. Dar şi scrisul e o faptă omenească, Mugure. Sigur, tu te-ai gîndit la altceva. Dar şi eu am dreptul să mă gîndesc la altceva!

* * *

Acum merg să cumpăr brînză de vaci! Voi lua codenal pentru tusea seacă. Voi bea cafea fără zahăr. Voi visa la Ana de Austria, la Anna Karenina, la Ana Lugojana!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Premiul morcovilor, medalia albinei

Dragă Mugur,

Eveniment de prim ordin: azi fac prima supă de pasăre din viaţa mea! Neguţarea puiului şi a legumelor a fost destul de uşoară, de lesnicioasă, cu tîrgoveaţa zdravănă, bucolosală! Tranşarea cărnii însă m-a cam scîrbit. Nu-mi place să tai decît legume, mai ales roşii enorme sau cepe fioroase. De fapt şi ardei graşi, pe care-i despic plin de cruzime. Detest, în schimb, să curăţ cartofi, morcovi. La pătrunjel mă mai moi, parfumul lor e îmbătător. Iar mărar aş toca o veşnicie, ca-ntr-un delir de-amor olfactiv!

* * *

Ca să revin la scrisoarea ta din 13 iulie. Nu prea cred în Ovidiu Genaru, deşi îmi place uneori. Petre Stoica dă impresia că, uite, acuşi-acuşi va prinde de coadă marea poezie. Dar se amînă pentru altă poezie, altă carte chiar! De fapt, la Petre Stoica, poet care mă încîntă, lucrurile sînt mai complicate. Ceea ce îmi displace este faptul că prea se *laudă* cu modestia lui. E nu numai suspect, ci şi plictisitor, de la o vreme, să tot zici că ai primit premiul morcovilor, medalia

albinei etc. (Exemplele nu-s citate, vezi-bine!)

* * *

Ce spui de premiile Academiei. Eu sînt pentru: Dinescu, M.H. Simionescu, N. Manolescu. Pe Ţoiu, să fiu sincer, nu l-am prea citit. Cred că Ecaterina Oproiu (dacă piesa e făcută din acele interviuri cu femei, luate cu mulţi ani în urmă în *C.*) merită cu vîrf şi îndesat.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Frumoasa cu prea mult corp răsturnat a futai

Dragă Mugur,

De mult timp vreau să scriu un elogiu al *Lenei*. *Lenea* merită măcar atît lucru, ea, prietena mea bună, frumoasa cu prea mult corp răsturnat a futai. Dar mi-am dat seama că prin însuşi faptul de-a lua vitejeşte pixul în mînă m-aş dezminţi. Ce fel de *leneş* e acel ce scrie? Şi atunci cum ar mai suna sincere, adînci, irevocabile, cuvintele mele de laudă. A mai trecut o vreme şi mi-am dat seama că, nescriindu-l, nu va şti nimeni, nici ea, *Lenea* (care e cocoană mare!), că eu, în sufletul meu, o preamăresc atît. Deci tot scrisul trebuie să-l pun în funcţie, cu toate rotiţele lui de orologiu, pentru a-mi plăti demn datoria faţă de dînsa. Dar nu orişicum! Ceasul în care voi începe să ridic în slăvi *Lenea* va trebui să fie de amiază, de maximă dilatare a izbînzii soarelui scurs peste plante şi animale, de extaz static, veşnic, dacă se poate spune aşa. Însă şi căutarea acestui timp propice presupune un efort imens. Să pîndeşti, ca un termometru de carne, urcuşul şi surîsul divin al amiezilor, ani de-a rîndul, e o treabă de fluture sau de ocnaş! Şi dacă ar fi numai asta. Se impune să descopăr creionul care alunecă cel mai lin, foaia afînată care nu are nici un dîmb, masa limpede şi fotoliul cel mai muiat în arcuri flexibile. Mi-ar consuma, sînt conştient, o viaţă întreagă putinţa necesară de-a aduce laolaltă toate elementele necesare, optime, spre-a realiza, în fine, un elogiu al *Lenei*. Pentru că, eşti şi tu de acord, a scrie

despre *Lene*, a-i şlefui spre cer o statuie superbă de cuvinte ar cere o cheltuială enormă de enrgie, m-ar costa, poate, chiar nevolnica mea dăinuire de-o clipă!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Ziua miraculoasă cînd versul, proaspăt, va ţîşni din tine ca parfumul din porii unei portocale

Dragă Mugur,

Cred că toată cheia şi lăcata este să ai curajul să scrii, să scrii, să scrii pînă cazi în bot. Cam aşa cum sînt antrenamentele zilnice, silnice, la marii sportivi de performanţă. Nu-i chestie de distracţie, ci de muncă pe brînci! Desigur, avînd talent. Căci degeaba îl vei pune, să zicem, pe Scorobete să mîzgălească pogoane de hîrtie, el tot Scorobete rămîne. Să ai deci tăria de a-ţi *vedea zilnic* eşecul. Să crezi necontenit, tenace, feroce în încăpăţînarea ta de furnicoi de doi metri, că vei reuşi, că va veni ziua miraculoasă cînd versul, proaspăt, va ţîşni din tine ca parfumul din porii unei portocale. Eminescu, Dumnezeul nostru, al tuturor, a scris enorm! Bineînţeles, sînt şi exemple contrarii. Dar eu, acum, aici, cu geamul plin de norii dramatici din faţă, cu junghiul permanent în spate, cu cafeaua fără zahăr, băută dintr-o duşcă, aşa cred: e imperios necesar să scriem, nu o foiţă ca mine, ci un caiet pe zi. Să năduşim de scris, să cădem de pe scaun, ţepeni. Într-una din rarele mele întîlniri cu Breban, îmi spunea că condiţia fizică, *sportul*, l-a ajutat infinit. Cînd trebuia să mai bată la maşina de scris cîteva zeci de pagini finale la *Francisca*, credea că va crăpa de oboseală. Dar, auzi!, se înjura în gura mare şi-i dădea înainte. Da, asta e o tactică!

* * *

Din ultimul *L.*, două versuri superbe de Cezar Ivănescu:

„Şi ochii-ncep să-mi iasă din orbite
Ca două lacrimi mari care-ar păşi“.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Ţelul mohorîtului Robinson Crusoe

Dragă Mugur,

Pe insulă: frig, vînt, ploaie. Papagalii şi-au pierdut strălucirea, caprele umblă spăşite, nefutute, repejor şi cu umbrele. Supa mea grozavă de carne de pui de găină mi-a dat peste cap, într-o zi, tot regimul meu ţinut cu străşnicie două săptămîni. M-a sedus tîrgoveaţa bucolosală! O iau de la început din nou! Mai enervantă e însă starea generală: apatie, oboseală nejustificată a muşchilor ce stau, de fapt, toată ziua, degeaba. Tamara a venit de la Curtea de Argeş şi, ca-n Cehov, a început să picteze!!! Miroase a uleiuri şi peste tot sînt bucăţi de carton, pensule murdare încleiate, tuburi grosuţe de culoare pe care calc în mod fatal, mînjind covoarele etc.

* * *

Te aşteptai la o ripostă violentă din partea mea în problema Foarţă! Ţi-am spus că nu mai am bucuria dinainte, de-a mă izbi cu capul în orice. Acum cultiv căpşune „Libertatea“, Mugure. Acesta e ţelul mohorîtului Robinson Crusoe.

* * *

Dar ce lipsă de ecou a avut cartea lui Ş.F. Doar Manolescu a scris. Se consideră că e o „greşeală ideologică“ de-a scrie despre Foarţă! Şi aici, uite, nu mai sînt deloc de acord cu tine! Cînd, oficial, nu se scrie despre el, de ce să-l mai faci şi pilaf într-o corespondenţă particulară!? Fă-l pe Nichita, pe Ion Gheorghe, pe Alexandru. Marii halitori de succese, marii rechini! Dar Foarţă? Cînd de-abia a putut scoate *prima* lui carte? E o greşeală. A ta! Uite că acum parcă am început să-ţi răspund. Însă tu te-ai încrîncenat pe *atitudinea* lui, implicată, desigur, în versuri.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un fel de camere de automobil plesnind de presiunea dorinţelor

Dragă Mugur,

Azi-dimineaţă, cred că-ţi dai seama, mi-am făcut o cafea uriaşă, după sfaturile tale! Am pus apă cît pentru două, o linguriţă cu vîrf şi altceva nimic. Zahărul îl evit din cauza poveştii cu burta.

* * *

Ce chestie, în toată cartea lui, Robi nu pomeneşte o iotă despre closet! Şi doar omul acesta mînca, nu glumă, deci defeca! Să fi fost el un mare constipat? Nu cred, nu are figura. Cred că a umplut multe gropi cu rahat pe insulă, bănui, chiar, în fortăreaţă, la adăpost; nu ar fi riscat el să stea pe vine, cu curul gol, în bătaia vîntului şi la discreţia canibalilor. Ciudată pudoarea lui R.C. Despre orice ne vorbeşte, numai unde şi cînd avea loc defecarea, nu! Rămînem cu o nedumerire esenţială…

* * *

Continui să citesc *O mie şi una de nopţi*. Cu capul meu de acum nici nu aş putea face altceva. Descopăr lucruri delicioase. Ţi le voi transmite şi ţie cînd se adună mai multe.

* * *

Un amănunt despre tatăl meu. Acum e la Curtea de Argeş. Din cînd în cînd îmi dă telefon de la o cabină publică de acolo, cu prefix. Ştii cît durează convorbirea? Nici un minut. El pune doar *un leu*. I-am scris şi l-am rugat să puna măcar *trei lei*, că altfel nu înţeleg nimic.

* * *

Am băut ceea ce tu numeşti *o cafea tare*. Deocamdată are acelaşi efect pe care mi l-ar da lingerea unei cutii de cremă de ghete.

* * *

Indiscutabil, unele femei, mai ales cele cu blugi, dau impresia că au curul

umflat, pînă la refuz, cu pompa! Sînt parcă de cauciuc, un fel de camere de automobil plesnind de presiunea dorinţelor.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Ea, poezia cea aievea

Dragă Mugur,

Adaug un supliment *Cotidianului* de azi. Vreau să-ţi explic de ce mi-e frică de titlul cărţii mele: *Adio, Robinson Crusoe*. Da, frică. Pe la optsprezece-nouăsprezece ani, înainte de a mă îmbolnăvi, scriam, în variante lucrate, abandonate, iar lucrate, aceeaşi poezie, care se chema*: Cîntec de adolescent*. Aceste poezii, unele publicabile şi acum (dar nu le am la mine!), aveau ca temă *moartea*, într-o natură putrezită, coaptă, răscoaptă, fabuloasă, a unui adolescent. Una din ele, cea mai lungă, se numea chiar *Moartea adolescentului*. Ei bine, a venit boala. Ce-ţi scriu acum e absolut autentic, nu pozez, de ce aş face-o? Ştii care era sentimentul, credinţa mea intimă? Că poezia aproape m-a omorît, m-a îmbolnăvit! N-am scris ani de zile blocat de această teamă feroce, adîncă, de nezdruncinat cu argumente logice. Şi-atunci cînd am reînceput să scriu din nou, am făcut-o *ca să-mi bat joc de poezie*! Aşa gîndeam. Vroiam să nu apară nimic din zbuciumul meu, din tristeţea mea. Uneori am reuşit. Dar mereu, ea, poezia cea aievea, se infiltra printre rîndurile mele fericite. Acum, uitînd ce mi s-a întîmplat atunci, am dat acest titlu de final: *Adio, Robinson Crusoe*. Şi iată-mă bolind de vreo lună: ba burta, ba tusea (e şi asta o chestie!), ba ameţeala inexplicabilă ce mă face să plutesc, nu să merg. Te conjur (nu e vorba de altceva decît de spaimă, spaimă biologică, spaimă de moarte), fă cumva să apară cît mai iute cartea asta. Vreau să scap de frica imensă ce-mi paralizează uneori, seara mai ales, gîndurile. Vreau să mă conving că *nu am dreptate*, Mugur. E un truc. Dar poate scăp!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Într-un ceas de acceptare a singurătăţii

Dragă Mugur,

N-aş dori ca fiţuica mea galben-pai să devină o foaie de observaţie clinică. De aceea nu voi mai pomeni de tratamentele şi spaimele mele. E joi. Pe insula lui, Robinson Crusoe îşi nota zilele cu nişte dungi pe un par. Eu mi le notez cu un pix Parker pe hîrtie subţire. Iată diferenţa!

* * *

Ai observat cît de singuri sîntem? În momentele cele mai grave, mai esenţiale ale vieţii noastre. Singuri în boală, singuri în dragoste, singuri în moarte. Doar la stadion sîntem cu alţii şi urlăm. Nu-ţi spun noutăţi, ba chiar aş crede că-ţi înşir lucruri ultrabanale. Dar nu întotdeauna înţeleg aceste fleacuri. Acum le pricep, sînt într-un ceas de acceptare a singurătăţii.

* * *

Mi-e extrem de dor de Pufnei. Au trecut doar vreo opt zile şi, cu toată jena, îţi mărturisesc că mă surprind cu lacrimi în ochi gîndindu-mă la ea. Eram obişnuit să o adorm seara şi la prînz. Îmi plăcea cum se foieşte, cum îşi caută cu trupul ei mic un culcuş cît mai bun. Adormea întotdeauna numai cu mîna mea sub cap.

* * *

Sînt trist, Mugur, trist şi înspăimîntat. O frică pură, biologică. O frică de care nu mă pot ascunde decît în somn. Dar dorm prost şi puţin. Nu-ţi închipui ce importanţă a căpătat pentru mine această scrisoare zilnică. Poate şi pentru tine. Cînd ai fost plecat din Bucureşti, ţi-am spus, m-am simţit părăsit. Am nevoie de vocea ta caldă, liniştitoare. Noi nu trebuie să ne certăm niciodată.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Optimişti ca două stîrvuri

Dragă Mugur,

Clipa bună a zilei mele care, vai!, trece atît de repede, este asta. Să ai, totuşi, un prieten. Sau, ceea ce e acelaşi lucru, să crezi că ai un prieten. Cu fereastra larg deschisă, cu tălpile goale în papucii flexibili, cu o cafea în care am început să-mi pun şi un pic de zahăr. După o noapte proastă, dormită pe sponci, printre spaime de vis şi spaime reale, amintite în clipele de întrerupere brutală a somnului. Aş vrea să plouă, să fie răcoare, să umblu fără să mă doară picioarele, să-mi, vorba lui Dinescu, trag realitatea pe piept ca pe-o cămaşă!

* * *

Acest Or(e)ion tîrziu de care suferă Bogza!

* * *

Va fi din nou o zi caldă şi eu voi sta moleşit în pat, în fotoliu, răsfoind cărţi, necitind. Închipuind haremuri. Avînd grija să-mi iau medicamentele la timp. Supărat pe trupul meu. Dorind să dorm, să dorm, să dorm…

* * *

Azi nu voi mai ieşi pe stradă. Tamara s-a dus să facă, gospodină vrednică!, dimineaţa, cumpărăturile. Văd un fluture mic, de un alb-murdar, peste acoperişurile verzi. Curios că nu zboară pasările. Iată şi un catren:

Vîrfurile stau în ceaţă,
Ceţurile stau pe vîrfuri.
Ne trezim de dimineaţă
Optimişti ca două stîrvuri!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Boala, această floare fastuoasă

Dragă Mugur,

De două nopţi o insomnie tenace mă vlăguieşte. Ziua stau şi tot nu dorm. N-am mai citit decît ziare.

* * *

Vezi că apar foarte puţine cărţi? Dovada? Acel buletin care e dat lunar în *C.* s-a cam micşorat. Înainte erau 4 pagini. Acum e una plus trei cu reclame!

* * *

Cu burta am terminat-o, se pare. Numai că a început ceva la rinichi. Probabil că săptămîna viitoare, cînd vine taică-meu acasă, mă voi interna pentru analize şi tratament.

* * *

Mi-e un dor sfîşietor de fetiţa mea. Nu ştiu de ce nu mi-au dat telefon tocmai de luni. Aş vrea să-i aud măcar glasul. Acum, cînd sîntem doar eu şi Tamara, ne dăm seama ce gol imens s-a căscat în viaţa zilnică fără rîsul ei, fără plînsul ei, fără prezenţa ei. Mai ales eu, care stam mai tot timpul cu dînsa, o hrăneam, o adormeam. Îmi împărţea ziua şi dacă nu făceam nimic, aveam totuşi senzaţia că fac, fiindcă a o hrăni şi a o adormi e o treabă! Şi din cauza bolii mele sînt mereu cu gîndul la ea. Boala, această floare fastuoasă dată nouă s-o purtăm: crini grei ca butucii, micşunele apăsătoare, romaniţa micilor griji, laleaua spaimei.

* * *

Hai să închei. Am băut cafeaua şi ţi-am scris beleaua!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Sînt plin de ea cum sînt crinii de propriul lor parfum invizibil

Dragă Mugur,

Nemaiputînd rezista tentaţiei, am luat un ciclobarbital şi, după două nopţi în care m-am gîndit la toate grozăviile posibile, am dormit vreo şapte ore ca un butuc unsuros.

* * *

Mîine voi începe să-mi fac nişte analize. Posibil să fiu internat pentru cîtva timp. O să vedem. În cazul în care voi întrerupe *Cotidianul*, să ştii că acesta este motivul. În spital nu prea mi-ar plăcea să-ţi scriu.

* * *

A venit taică-meu de la Curtea de Argeş. Am primit ieri, foarte rapid de data asta, răspunsurile pentru interviul cu Ion Pop. Nu e prea grozav. Dar nici întrebările mele, seci, nu puteau naşte răspunsuri mai bune. Uite, cu tine, cu Radu Petrescu, era altceva.

* * *

Sosit de la Curtea de Argeş, taică-meu mi-a mai povestit cîte ceva despre fetiţă şi m-am luminat. Copiii mici sînt ca florile, uită imediat tot! De cînd e acolo, o singură dată a întrebat de mine şi a vrut, neapărat, să vină acasă să mă vadă! Apoi a uitat iar, repede. Dacă m-ai întreba, acum, la ce ţin cel mai adînc, mai total, mai biologic, ţi-aş răspunde: la fiica mea. Desigur, mai sînt părinţii, mai este Tamara, mai eşti tu. Dar pentru fiecare am doar o parte de suflet de dat. Pentru Pufnei însă, sufletul meu e în întregime acoperit de o rouă groasă de sentimente, de spaime, de speranţe; sînt plin de ea cum sînt crinii de propriul lor parfum invizibil.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cineva, nu ştie cînd şi cum, îi fură chiloţeii

Dragă Mugur,

Îţi dai seama că cheful meu a scăzut simţitor. E luni. Mă voi duce să-mi fac analize.

* * *

Ieri, la telefon, păreai a fi din altă lume.

* * *

Vreau să-ţi scriu înainte de a pleca. Taică-meu se foieşte enervant prin cameră, fluieră etc. Uneori se duce pe balcon şi mă priveşte atent, prin geam, cum scriu! Mă împiedecă şi mă irită.

* * *

Observ că nu am ce spune. Nici un cuvînt nu îmi vine repede. E poate şi vina ciclobarbitalului. Azi nu am băut cafea, nu am mîncat nimic, ca să îmi pot lua analizele. Mă prezint cu un borcănel auriu de urină matinală.

* * *

Lectură puţină, aproape deloc. Un roman de aventuri. M-am gîndit să scriu şi eu unul! Iată subiectul. Un detectiv particular, fără prea multă treabă, lîncezeşte în biroul lui amărît. Plouă, e după-amiază. O blondă ravisantă intră agitată, tragică. O linişteşte flegmatic şi ea, roşind puternic, îi explică situaţia. De cîteva luni de zile, aproape zilnic, cineva, nu ştie cînd şi cum, îi fură chiloţeii, mă rog, bikineii de pe ea, da, direct de pe popou, domnule detectiv, închipuiţi-vă! În tramvai, pe stradă, la serviciu? Cert e că deodată simte ca un soi de fior răcoros şi se trezeşte fără bikinei, e groaznic! Blonda se ridică explicit în picioare, are un popou mirobolant, ca-n *O mie şi una de nopţi*. Declară sec că e virgină şi e chiar mîndră de chestia asta… normal că se foloseşte de… înţelegeţi, domnule detectiv!; pur şi simplu se compromite umblînd cu curul gol, scuzaţi-mă, domnule detectiv!, prin oraş!!! Detectivul îşi aprinde o ţigară lungă, fină, aromată şi începe un minuţios interogatoriu: ce fel de bikinei purtaţi, ce culoare

etc. Urmează explicarea enigmei…

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Picior infinit peste picior infinit

Dragă Mugur,

După cum îţi spuneam, în romanul meu poliţist, eroina principală, blonda trăsnitoare, cu sîni cît mingile de polo (Nimeni nu avea ca Lolo/ Sîni cît mingile de polo!) şi popou exuberant, atîrnat ca de-un fir de aţă de mijlocu-i subţirel, divin, eroina principală deci, observă terifiată că-i dispar chiloţeii, mă rog, bikineii, în plină zi, pe stradă sau în tramvai etc. E indignată, tracasată, nu mai poate purta fuste plisate, mini, riscînd la orice mişcare mai hazardată să-şi dezvăluie misterul oricui. Căci, şi asta e teribil, chiloţeii, mă rog, bikineii îi dispar fără să-şi dea seama pe loc şi cam cînd! Se trezeşte, pur şi simplu, goală puşcă sub fustiţă, în traficul zăpăcitor. Lucrul acesta nu mai poate continua astfel, îşi pierde onoarea! Se prezintă la detectivul particular care nu-i altul decît detectivul Arthur, mai bătrîn acum, oarecum retras din afaceri, ocupîndu-se doar din plictiseală de unele cazuri mai delicate. O serveşte politicos cu piperment, bătura aceea verzuie, dulce, tare. Lolo se ambalează, se bate cu pumnul ei mic peste sînii ca două obuze (c-o clipă înainte de a exploda!), declară din nou că-i virgină mie-n sută şi nu admite să-şi păteze reputaţia. Afară continuă să plouă. Trec limuzine lungi, lucioase, negre, cu geamurile fumurii, limuzine-rîmă. Detectivul o temperează mereu cu piperment, ea stă leneşă, picior infinit peste picior infinit, în unicul fotoliu (Arthur, pentru a-şi păstra sagacitatea intactă, e aşezat pe un taburet ascetic de lemn), se înserează, se aprinde o veioză de birou, totul pare de nedescifrat! Întrebările vin limpezi şi dulci. Ce fel de bikinei obişnuiţi? Oh, mai ales lila, dar uneori, cînd e senin, bleu-jandarm, alteori, dacă fac piaţa, vernil cu fundiţă, ştiţi, în faţă, o dată pe lună, vă daţi seama, roşu militar, ca să maschez momentul critic, de Crăciun şi Paşte, albi, cu fluturi brodaţi în găurele etc. etc. etc. Taina capătă contur gingaş. Lolo şi Arthur îşi surîd. Ploaia e-un fel de morse bătut în geamurile mari,

obturate de perdele grele de catifea vişinie…

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Hamacul ăsta împletit din coada-şoricelului

Dragă Mugur,

Ieri, stînd toată ziua într-o rezervă, nu prea am noutăţi. De remarcat o soră brunetă foc, gravidă, purtîndu-şi burta rotundă cu un soi de lubricitate, ca şi cum ar fi avut un fund şi în faţă, bun de folosit la o adică, privindu-mă cu nişte ochi enormi, încercănaţi violent (genul „bătuţi cu pumnul!“) deasupra gurii adînci, carnivore.

* * *

E Marţi, canibalul cu pantofii sparţi! Revin la ideea că Robinson nu avea doar un canibal, ci şapte, care se roteau haotic în preajma lui. Aş adăuga că fiecare căuta să fie lîngă dînsul. Cum nu se putea admite chestia asta, ei trageau la sorţi, zilnic. Uneori cădea, de exemplu, Miercuri cîte trei zile-n şir! Asta îl exaspera pe Robi: „Iar Miercuri, tot Miercuri, pînă cînd?“. Desigur, el prefera canibalele şi dacă, prin hazard, Duminica se repeta de cîteva ori la rînd, era încîntat, o pocnea uşurel, în treacăt, cu palma lui aspră peste fese, ba chiar o pişca (vulgar, dar înviorător!) de sînii avîntaţi şi-i bătea fel de fel de apropouri: „N-ai vrea să te relaxezi puţin? Uite, întinde-te în hamacul ăsta împletit din coada-şoricelului, ca să miroase frumos, şi odihneşte-te!“.

* * *

Cu romanul poliţist nu am mai avansat. Sînt la aceeaşi gravă problemă: cum dispăreau chiloţeii, mă rog, bikineii blondei de pe popoul ei formidabil, fără ca dînsa să-şi deie seama. Gîndeşte-te şi tu la o soluţie. Mie mi s-a lehămetisit!

* * *

Probabil că azi o să primesc versurile tale. Sînt curios. Tu aştepţi laude, vrei mîngîiat în barbă şi miruit cu epitete. O să văd, o să văd.

* * *

O, am făcut trei versuri:
Poetul a lăsat, la moarte, un plic.
Cum să vă explic:
Într-însul nu era nimic!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Geta şi Maiorul

Dragă Mugur,

Urografia a ieşit normal. Urmează o analiză care necesită luni de zile! Acum doar recoltarea se face. Aceeaşi soră (sau asistentă!), cu două funduri şi bătută-n ochi cu pumnul, mi-a adus hainele, zîmbindu-mi absorbant. Gîfîi la orice pas. Şi să nu crezi că-s gras. Am slăbit în ultima vreme.

* * *

Sînt amărît. Ar trebui să citesc şi nu o fac. Ieri, în *Cotidian*, ţi-am spus că-i marţi, de fapt era miercuri, am greşit ziua.

* * *

Acum e joi spre seară. Am făcut o baie. Sînt relativ liniştit, doar cu o iritare ascunsă-n mine. Ce să-ţi scriu? Poveşti. Uite, în rezerva în care am stat mai era un maior. La el venea nevastă-sa, o femeie plină de ţîţe şi buci, cu ochi verzi, alunecători prin părţi. El o bodogănea, ea tăcea, tăcea şi arunca cîte o privire piezişă spre mine. Am făcut şi-o poezie la minut:

Geta şi Maiorul

La Geta vine un maior,
Trupul subţire, glas sonor
Şi cu vipuşca tricolor.

Geta, cu sînii colosali,
Popou crăpat, dinţi canibali,
Da din picioare ca un cal.

Maiorul nostru foarte sprinten,
Se înclină, bătu din pinteni
Şi-o apucă de pretutindeni!

Ho, zise Geta, nu fi porc,
Că mucii la minut ţi-i storc,
Un dos de labă de-ţi întorc!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Poezioară domestică

Dragă Mugur,

Îţi scriu o poezioară domestică:

Oh, orele calme
În care dai palme
Uşoare şi dulci
Nevestei pe buci.

Ea-şi scoate capotul
Şi-ţi dăruie totul
Crăpat în moi sfere

Cu iz de muiere.

Oh, orele calme
În care dai palme
Uşoare şi dulci
Nevestei pe buci.

* * *

Cred că ai citit atacul din *R.l.* la adresa traducerii şi a prefeţei la *Călătorie la capătul nopţii*. Nu am citit cartea încă. Dar prefaţa mi s-a părut şi mie cam prea sprinţară şi, nu ştiu cum, prea pe un ton: voi nu ştiţi nimic, eu ştiu totul! Ce s-o mai lungesc: inadecvată.

* * *

Nu mi-a sosit încă plicul tău. Sau nu l-ai mai pus? Tu eşti cam mincinos. Dar poate că e o întîrziere, ca de obicei. Oricum, azi e vineri şi tu de duminică sau de luni mi-ai zis de el.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Obligatoriu să fie bombată peste tot

Dragă Mugur,

Probabil că nu mi-ai mai trimis versurile, la telefon am uitat să te întreb, eram prea somnoros. Oricum, ar fi cazul să mi le expediezi, sînt curios.

* * *

Am o ciudată frică în a-ţi scrie. Concret: mi-e teamă să nu se împlinească ceea ce eu aş scrie la repezeală, din plăcerea de-a mă lamenta. Iată de ce prefer să-ţi spun poveşti.

* * *

Mi-a scris Radu Petrescu. Mă întreabă dacă nu ar abuza cumva, dîndu-ţi un fel de jurnal (continuare la *Ocheanul întors*) pe anii 1961-1964. I-am spus să-ţi dea neapărat manuscrisul. Gîndeşte-te că acest *Jurnal* al lui, în cîteva volume, va fi *absolut unic*. Nu mai există aşa ceva în literatura noastră. Cred că eşti convins de asta. Este un jurnal de creaţie, de încredere nestrămutată în *Operă*. S-ar putea ca acest jurnal să fie *opera lui capitală*.

* * *

Foarte cald aici. Cărţile mi se par prea grele, de abia le ţin în mînă. Citesc ziare sau ascult radioul. Taică-meu se foieşte amărît şi fără rost prin casă. Tamara face mîncare, gospodină, se mai duce pe la librarie, intelectuală, prin piaţă…

* * *

Aş citi un roman bun de aventuri. Aproape că l-aş scrie eu, ca să-mi placă. Ceva senzual, ironic, poematic şi, totodată, prozaic. Ea trebuie obligatoriu să fie bombată peste tot, el, detectivul, plictisit, ratat, amar, alcoolic.

* * *

O, ştiai că Adi Cusin are o fetiţă!

* * *

Interesantă *Casiopeea* lui Bogza din ultima *R.l.*! Sînt cîteva imagini magistrale (chestia cu ogarii închişi în morile de vînt).

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Ar mulge oile, cu picioarele într-o dezordine divină

Dragă Mugur,

E spre seară, abia mi-ai dat telefon. Azi am întîrziat *Cotidianul*, tot aşteptînd să mă limpezesc. Dar cu atîtea deconectante şi somnifere, sînt ca un sac de cînepă plin cu baligi uscate.

* * *

Mîine îţi trimit poeziile cu observaţiile mele. Eu zic să le dai pe toate la *L.* Mai ales, nu renunţa la prima.

* * *

Într-un roman pastoral aş scrie despre o păstoriţă cu bustul de 91 cm şi şoldurile tot 91 cm. Talia: 15 cm. Ar purta un cămeşoi superb, despicat adînc la gît, şi ar mulge oile, cu picioarele într-o dezordine divină. Atunci ar apare păstorul! Cu un fluier de 40 cm. I-ar cînta, mişcîndu-şi dibaci degetele pe găurele. Ea i-ar da să beie lapte din doniţă. El ar plescăi viril. Clipocirea finală!

* * *

Te-ai gîndit vreodată la primejdia pe care o poate crea, într-o cameră închisă,

o linguriţă de argint aşezată lîngă un pahar plin cu apă?

* * *

Referitor la enigma blondei ravisante. Pentru a fi sigură că nu rămîne cu fundul gol, îşi pune cîte două perechi de bikinei! Plus că poartă, în poşeta minusculă, o duzină, în caz că-i dispar intempestiv cei îmbrăcaţi. Detectivul sîcîit, îi dă o soluţie uluitor de simplă: „Domnişoară, vă dispar bikineii de pe cur? Ei bine, ca să nu mai păţiţi pătărania asta, vă recomand ceva extrem de eficace: nu vi-i mai puneţi! Purtaţi-i în poşeţică!“.

* * *

Aş dansa o rumbă lentă cu Didina, sîmbăta, într-un cartier de la periferie…

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O lume cu femei plate şi uscate ca scîndurile dintr-un gard lăsat în paragină

Dragă Mugur,

Din nou Luni! Eveniment: halesc primul iaurt după o pauză de o lună. Să vedem ce o să iasă. Ca pe un Robinson Crusoe sadea, tubul meu digestiv mă preocupă intens. El, pe insula bogată, nu făcea decît să adune provizii imense de mîncare pe care apoi, răsturnat în hamac, le degusta. Desigur, nu-şi lua pulsul sau tensiunea! Desigur, nu făcea urografii şi eletrocardiograme. Era un fericit.

* * *

Pe insulă nu am mai ieşit de trei zile. Azi voi scoborî din fortăreaţă şi, presupun, voi fi iar bombardat de multitudinea de femei indolente, în blugi albi (e la modă!), cu bucile divin conturate-n stofele subţiri, strînse pe carnea macră (crăpată la fix!), semitransparente.

* * *

Sînt superstiţios, mereu am purtat pixul Parker cu mine. Am impresia că mă fereşte, ca o amuletă, de grozăvii. Sau ca un pistol!

* * *

Liniştit din cauza: diazepamului, nitrozepamului, noxgramului (bănuiesc că le-am scris corect!). Vezi şi tu cîte deconectante şi hipnotice bag în mine.

* * *

Foarte interesant volumul de *Teatru* al lui Eminescu! Cîte proiecte, cîte versuri aruncate în fugă şi, uneori, ce lucruri geniale, scăpărînd de frumuseţe. L-am răsfoit doar. Volumul e prea greu, mă irită că trebuie să fac un efort ca să-l ţin în mîini.

* * *

E totuşi minunat că femeile au sîni, fese şi, în general, sînt cărnoase, mustoase-n locurile dumnezeieşti! Închipuie-ţi o lume cu femei plate şi uscate ca scîndurile dintr-un gard lăsat în paragină, de conac părăsit! Ar fi oribil şi total lipsit de Cehov! N-am mai avea pe ce ne propti privirile.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

A spune lucrurilor pe numele lor murdar, aspru, greţos

Dragă Mugur,

Foarte violent interviul lui Geo Dumitrescu din *Vatra* 7; trebuie neapărat să-l citeşti. Dacă îmi aduc bine aminte, el nu a mai dat un interviu de foarte mulţi ani (era unul în *Amfiteatru* – seria veche – în care îşi arăta o adîncă mohorîre a sufletului). Cel de acum, bătăios, patetic, anunţă probabil o revenire a lui Geo. Şi ca să nu uit, mereu e cîte un Geo! Ba Bogza, ba Dumitrescu! Şi din cînd în cînd mai apare şi Jenică Jebeleanu (Jebe!)! Au ăştia, bătrîneii, un mare BÎŢ în

ei!

* * *

Am început cartea lui Céline. Ce forţă în a spune lucrurilor pe numele lor murdar, aspru, greţos! Nu pot uita (sînt abia la început) pe soldatul care întrebat fiind, răspunde: „E-ntuneric ca-n cur!“. Tot zicînd el chestia asta, a murit!

* * *

Ar fi bine, dacă publici poeziile (ţi le-am trimis ieri recomandat), să le dai titlu. *Unu*, *Doi*, *Trei*, *Patru*, nu prea are haz. Vezi tu. Dumnezeul acela care din cînd în cînd ne trage cîte o copită ca să ne amintească, uşurel, că mai există şi Dînsul, mi s-a părut formidabil. Încă o remarcă, negativă de data asta. Foloseşti repetiţia pentru a da un stil vorbit poeziei. Dar trebuie să o faci cu multă zgîrcenie, o dată, cel mult, într-un poem. Altfel rişti efectul invers, de locvacitate.

* * *

Mi s-a spus că am voie să beau o cafea şi am băut-o. Puţin: o lingură rasă de cafea, jumătate de zahăr. Dar este!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Cheaguri buimăcitoare de femei cu fesele dîrdîind

Dragă Mugur,

Am primit azi, miercuri, scrisoarea ta despre *cioara-porumbel*! Trebuie neapărat să continui şi să introduci animalul acesta oximoronic în *Bestiar*. Pentru că, nu uita, ai promis să scrii un bestiar! Puricii acestui animal pot fi şi ei oximoronici, adică formaţi din două elemente contrarii, rămîne să le găseşti tu. Eu aştept urmarea.

* * *

Azi, vrînd să uit de fel de fel de dureri şi obsesii, am fost la piaţă, unde am stat la coadă un ceas. Am cumpărat: trei kilograme de ardei, unul de roşii, două de vinete, unul de mere, nişte unt. Venit în fortăreaţă, m-am pus pe treabă. A prăji vinetele pe două foi de tablă puse deasupra ochiurilor de aragaz, a coace ardeii a căror pieliţă se carbonizează, descuamîndu-se apoi, a face mîncărică de fasole cu bob mare, maşcat, iată ceva demn de un Robinson Crusoe! Acum îmi dau seama că bătrînul Robi *muncea ca să uite*. N-am descoperit încă ce dorea el să uite, asta ar fi interesant. Dar dacă Robi era un obsedat, un înfricoşat ce trebăluia permanent ca să se calmeze?

* * *

Cald, vînt, astă-noapte tunete şi fulgere pe la ora două. Vise înspăimîntătoare prin faptul că *vrînd* să scăp de teroarea lor, *intru în alte vise* cu senzaţia, însă, că-s treaz! După un nou efort, pot să mă desprind şi din acest nou vis, ajungînd, cu adevărat, treaz. Transpirat.

* * *

Prin librării, pustiu. Oraşul, fierbinte şi dilatat, coagulînd pe trotuare cheaguri buimăcitoare de femei cu fesele dîrdîind (le numesc în gînd, automat: Dîrdance!) de-o prospeţime de oaze-n deşert. Trebuie să plec undeva, în munţi, pentru două săptămîni. Aşa mi s-a recomandat de medic. Dar unde? E complicat, ţin regim etc. *Azi nu am băut deloc cafea!*

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O toamnă spulberată-n nostalgii

Dragă Mugur,

Îţi scriu la o oră neobişnuită, pentru mine, cu astfel de litere înşirate una după alta: 9 seara! O agitaţie, o uitare. Ar fi trebuit să-ţi dau un telefon. Dar iau pixul

Parker, *pixul nostru*, şi-ţi spun că vine o noapte de care, în ultimul timp, mă tem. Voi lua medicamente pentru somn. E rău, aşa zic doctorii, e rău să dormi cu somnifere. Cică te obişnuieşti. Ca şi cum nu ar fi şi mai crunt să te obişnuieşti cu insomnia! Umblă, zic ei, umblă! Dar eu umblu şi tot cu ochii beliţi pe pereţi rămîn.

* * *

Să-mi păstrez cumpătul. Trebuie să scriu încă o dată: să-mi păstrez cumpătul. Să fiu calm. Liniştit.

* * *

Voi continua această scrisoare mîine dimineaţă. Pentru că, de fapt, e *Cotidianul* de joi. Dar l-am început de miercuri seara, tocmai ca să mă *deconectez.*

* * *

Un Robinson cu insula în destrămare – asta e definiţia de joi dimineaţa. Aproape că regret acum că am scris împotriva lui Robi. El, săracul, poate că era bolnav şi-o făcea, pur şi simplu, pe nebunul în singurătatea aceea atroce. Oare avea sare? Să verific. Mi se pare că în butoiaşele salvate de pe epavă era şi clorură de sodiu. Şi poate că mînca cum mînca pentru că ţinea regim!

* * *

Şi-afară începe o toamnă spulberată-n nostalgii, cu lumina ameţitor de albă, cu vînt rece, c-un aer crud pe faţă şi-n plămîni. Să plec, să plec undeva.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Cum să fie „sistem“ dacă e „nervos“?

Dragă Mugur,

Ce chinuitor este să fii laş! Ce efort nemaipomenit al nervilor, ce vibraţie continuă a inimii, ce teroare neagră, închisă ca-n bezna unei broaşte ţestoase, în craniul unui fricos! Şi ce fericit e un curajos: îi trece glonţul pe la ureche şi el surîde şi are timp să facă din ochi, galant, şi iubitei căzute-ntr-o admiraţie crăcănată. Iar pe lîngă cel încremenit de teamă se scurge viaţa, toată viaţa, şi dînsul are impresia că dintr-o clipă într-alta va muri! Cui să-i dau cununa? Viteazului? În nici un caz! Spaima, frica, teama, teroarea, coşmarul pe care-l trăieşte cel mai nevolnic om sînt de un milion de ori mai greu de suportat decît curajul. Erou e cel ce moare de o sută de ori pe zi şi vede, uimit, scîrbit chiar, că tot mai există. Îmi închipui sistemul nervos ca-n planşele de anatomie, o reţea densă, subţire, de fire, cu creierul sus, măduva pornind din el, în rest doar o pînză de păianjen fluturînd la întîmplare în vînt. Şi sufletul mi se pare prins ca o muscă în plasa asta, zbîrnîind, gata-gata s-o rupă. Te zbaţi disperat în capcana propriului tău *sistem nervos*. Ce sintagmă! Cum să fie „sistem“ dacă e „nervos“?

* * *

Cum naiba dormea Robinson Crusoe? Cioplea trei luni o lingură, obosea, cădea în hamac seara ca buşteanul. Dar cum naiba nu se plictisea? E totuşi ceva să stai ani de-a rîndul, aşa, fără nimic, nici tu filme, nici tu televizor etc. etc.

* * *

Credeam că vei continua *Cioara-porumbelul*. Aşa ai spus: va urma! Dar ieri nu am primit fasciculul bicolor. Poate azi?

* * *

Nu-mi merg cuvintele, sînt legate cu sfoară. Totul e forţat.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Limuzine lucioase, pline ochi cu zmeură

Dragă Mugur,

Ieri, în *C.*, am citit poezia ta frumoasă şi tristă. (Nu ţi-am dat telefon fiindcă tu m-ai fi întrebat despre sănătate, iar eu nu prea doresc, în ultimul timp, din superstiţie, să mi se pună astfel de întrebări.) Văd că ai ceva cu *fructele*. Vişine, pepeni verzi, zmeură! În felul acesta poţi scrie o pomologie, nu un bestiar. Deşi apare, în poezia din *C.*, şi ursul. Mi-au plăcut mult acele taxiuri părăsite la marginea oraşului, pline cu zmeură! E un mister ca aproape acel al blondei căreia-i dispar de pe cur bikineii, din mers. Să umbli pe la periferii şi să dai de limuzine lucioase, pline ochi cu zmeură, pe banchete, pe jos, grămezi suind pînă la capotă, apăsînd geamurile, încleind în zeama lor dulce frîna de mînă, schimbătorul de viteze, chiar volanul rotund, e o enigmă îngerească, Mugure.

* * *

Încă n-a ajuns aici cartea lui Manolescu, *Teme 3*, nici *La poalele vulcanului*; am auzit că au apărut de mult la Bucureşti.

* * *

Din Cartea lui Ion Mircea (o am, în sfîrşit) un rînd parcă l-aş fi făcut eu:

„Psihi-mu, amu i-amu!“.

În general versuri foarte bune, izolate însă în masa de cuvinte mai puţin pocnite de muză. O carnalitate ascunsă, trecută prin sintaxă.

* * *

Ieri, dintr-un sat din Botoşani, A.C. îmi dă un telefon speriat: are puls 100 şi tensiunea 8/4! Asta după o beţie. Ei, ce sfaturi puteam să-i dau eu? A început boşorogeala generală, Mugure!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Desfid pe oricine că ştie să-mi spună
ce-i o cratiţă!

Dragă Mugur,

Pe insulă e rece. Ieri seară a plouat. Acest dreptunghi de hîrtie trebuie să fie calm. Altfel mi-aş pierde rostul. E o plăcere să iei un măr mare, acru, să-l despici cu un cuţit nu prea ascuţit (ca să simţi rezistenţa pulpei!) în patru părţi şi să-l haleşti pe îndelete, cu pauze între fragmentele cărnoase. Mai este plăcut să ai o cană enormă, solidă, un turn aproape, cu temelia zdravănă, pe care s-o umpli cu apă rece, aburoasă, ţîşnită din robinet cu entuziasm, cană pe care s-o înalţi apoi, cu faţa luminată, spre gura roşie, desfăcută extatic în două buze arcuite pofticios, şi să o bei ca şi cum ţi-ai face o rugăciune. E minunat să priveşti o pietricică, un zid, un stîlp de lemn, un gard, crăpăturile unui perete văruit, o pată de păcură căzută pe suprafaţa unei mici bălţi, pe trotuar. Sînt *nesfîrşite bucurii* (după cum sînt *nesfîrşite primejdii*, vorba lui M.H.S.). De ce nu le-am gusta, nu le-am consuma? De ce ar trebui să fim mereu *geniali*, *vizionari*, poeţi *majori*, *profunzi*? Să fim aşa cum sîntem. Să ni se pară un dar ceresc o ceapă frumoasă, ovală, *ceapă de apă*. Să vină apoi un critic şi să spună: elogiul banalului! Banal să fie un *dulap*? Banal să fie *mărarul*? După cum nu am înţeles niciodată noţiunile abstracte, tot aşa *cana*, *bulionul* etc. mi s-au părut fragede enigme. Ceva parcă străbătea dincolo de ele. Dar nu pricepeam ce. Desfid pe oricine că ştie să-mi spună ce-i o cratiţă!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

O lume calmă a străzilor goale duminica

Dragă Mugur,

Ieri, la telefon, erai vioi: îţi apăruse o poezie frumoasă, scriseseşi un articol de 10 pagini, simţeai că ai făcut ceva. Dacă te ţine aşa vreo cîteva luni, rişti să închegi o carte. Aşa că dă-i bătaie înainte, fii vesel!

* * *

Văd că nu scoţi nici un cuvinţel despre Robinson. Eu, la rîndul meu, nu te întreb. Şi uite aşa trec lunile. Tipografia aia seamănă cu orice, numai a

tipografie nu. De ce or fi stînd cărţile la infinit în tipografii? Că, observ, volume nu prea apar, nu e o chestie de înghesuială. Ce tipăresc ei? S-au stricat maşinile? Nu pricep. Acum cîţiva ani apăreau cărţi cu ghiotura, deci existau „utilaje tehnice necesare“. Au dispărut? E ceva anormal la mijloc.

* * *

În unul din coşmarurile de astă-noapte, l-am visat pe taică-meu. Ciudat este că i-am spus *tată*, lucru care nu-l fac în realitate.

* * *

Există o lume calmă a străzilor goale duminica. Am trecut ieri pe una din ele. Grădini prăfuite, bătrîni jucînd table lîngă cişmele, oameni în maiou reparînd motociclete cu ataş, grupuri leneşe de pisici, o familie întreagă într-o curte imensă, cu iarbă scurtă, cu o casă cu cerdac în fund, lîngă un afiş: *Copiem acte*. Lumina rece, lucidă, dar şi nostalgică a toamnei.

* * *

Aseară, la televizor, un film. De unde or fi avînd atîta carne actriţele astea italiene? De fapt nu e multă, ci doar foarte bine aşezată, bombată la maximum exact unde trebuie.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Dacă vrei să fii iubit de femeile de la pîine

Dragă Mugur,

Demolările au şi un rezultat neaşteptat: fugăriţi din vechile blocuri, tracasaţi, exasperaţi, nevrozaţi, guzgani enormi au apărut în noile locuinţe! Astă-noapte (şi stau la etajul V!) m-au vizitat, au halit roşii (!) şi o pană de gîscă pentru şters praful. Stricăciunea nu-i mare, dar scîrba imensă că prin bucătărie s-au tîrît

nişte bucăţi de carne chiţcăitoare, blănoase, e de nesuportat. Şi-mi aduc aminte de apariţia, la început ciudată, apoi teribilă, a şobolanilor din *Ciuma* lui Camus.

* * *

A venit şi aici *Teme 3* de N.M. Elegantă, subţire, de-o cochetărie savantă, de fecioară erudită, aceste *Teme* (1, 2, 3…) vor ocupa un loc de frunte în creaţia lui N.M. Cred că va scoate, dacă are de gînd să trăiască, vreo 10-12 volumaşe. Să-l ţină Dumnezeu în palma lui caldă, asudată, şi să ne ţină şi pe noi, ca să-l citim!

* * *

Ei, cum rămîne cu *Cartea noastră*? Urmarea la *cioara-porumbel* întîrzîie, tu scrii articole, umbli, te agiţi, dar cartea?

* * *

Pe insulă, ca dintr-un corn al abundenţei, curg valuri-valuri de femei în blugi albi. Iar eu înot voiniceşte, convins, neabătut, printre ele, spre magazinul de unde trebuie să-mi iau *pîine fără sare*! (Observaţie. Cînd cer *pîine fără sare*, orice vînzătoare se uită cu compasiune la mine. Dacă vrei să fii iubit de femeile de la pîine, simple, mămoase şi cam curve, cere-le numai pîine fără sare! Aproape că s-ar dezbrăca pe loc de halatele lor veşnic murdare cînd le spui aceste cuvinte miraculoase!)

* * *

Probabil că azi apare prin Iaşi A.C. El cu hipo, eu cu hipertensiune, vom fi ca Stan şi Bran!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Auzi, *invazia*!

Dragă Mugur,

Azi îţi scriu după-masă. Am aflat de la tatăl meu c-ai dat un telefon dimineaţă. Zi călduroasă. Păcat că nu eram acasă. La un moment dat am avut impresia că am pierdut pixul! L-am căutat febril peste tot, nu era. L-am găsit, în sfîrşit, într-un buzunar al unei haine pe care o îmbrăcasem aseară. Ce emoţie!

* * *

Nostimă cartea lui Costache Olăreanu, *Confesiuni paralele*. Se citeşte extrem de uşor. Şi uneori, o să vezi, se rîde în hohote! Are umor, sînt cîteva scene foarte reuşite.

* * *

Deci dreptunghiul galben-pai este al liniştii, al calmului. Tamara a făcut curat, s-a forfotit toată ziua prin casă, a aranjat cărţile altfel, a preparat o salată de vinete etc. Eu stau şi mă uit.

* * *

Desigur, după ce am terminat cu regimul pentru colită, am început cu cel pentru hipertensiune: *nesărat*. E dulce, dulce de tot.

* * *

Stupiditate: în *Steaua* 7, un Mircea Popa îl desfiinţează la modul cel mai vulgar pe Radu Petrescu. Cum pizda mă-sii poate un om să scrie chiar aşa despre o carte bună, o carte a unui scriitor adevărat? Iată că poate! Şi ce titlu, *Invazia livresculuі*! Auzi, *invazia*!

* * *

Taică-meu pleacă la Curtea de Argeş ca să le aducă pe Pufnei şi pe maică-mea acasă. Azi a stat mai mult de vorbă cu mine.

* * *

E miercuri, zi de mijloc, caldă, dar nu prea. Eu sînt fragil. Tu cum o mai duci? Spune-mi cîteva cuvinte, scrie-mi ceva.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Îmi analizez pîrţurile cu pîrţoscopul

Dragă Mugur,

Joi. Apar ziare. Poate, în *Flacăra*, chiar articolul tău. Să le răsfoiesc. Să deschid larg geamul. Pare că se răcoreşte autumnal. Radio. Muzică, anunţurile.

* * *

Îmi e foarte dor de secretara noastră generală de redacţie, Pufnei. N-am mai văzut-o de o lună. Casa pare pustie, deşi, cînd era, mă irita, nu puteam face nimic. Dar acum tot nu fac nimic. Îmi urmăresc doar fiecare nouă durere, îmi analizez pîrţurile cu pîrţoscopul.

* * *

Pixul Parker, da, acesta mă mai ţine în picioare; firul subţire al corespondenţei mele cu tine. Uneori încep să plîng. Asta înseamnă că m-au lăsat nervii? Care nervi? Sînt bucşit cu deconectante şi somnifere!

* * *

Regret că nu avem ziare de cîte 60-80 de pagini zilnic! Aş avea ce răsfoi: reclame, anunţuri, articole, fotografii mari. Păcat, păcat. Ziarul e o boală la unii (Radu Cosaşu), o maladie plăcută, o uşoară nebunie. Te pierzi în ştiri, în curiozităţi, în cancanuri.

* * *

Vezi, scriu mai mare, mai clar, vreau să umplu foiţa *Cotidianului* mai repede, fără prea mult efort.

* * *

Taică-meu a plecat la Curtea de Argeş. Cînd e aici, nu schimbăm, uneori, decît 2-3 cuvinte pe zi. Însă îi simt absenţa acum. Dacă aş fi sănătos, cred că nu.

* * *

Ciudate oscilaţii ale psihicului. În cadrul aceleaşi zile pot fi bătut de toate vînturile, gîndurile. Deşi-mi spun mereu să fiu bărbat, să uit etc.

* * *

Tamara s-a dus să cumpere carne şi mere. În curte se pocnesc covoarele cu străşnicie de femeile puse să scoată praful din ele cu preţul vieţii!!!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Albumul de pene, de mostre pufoase, fastuoase

Dragă Mugur,

Am primit de la tine o scrisoare simplă şi o recomandată în aceeaşi zi. Îmi povesteşti despre *cioara-porumbel*, personaj destul de interesant prin ambiguitatea lui cromatică. Eu zic că trebuie să-l speculezi pe acest animal, dîndu-i glorie literară şi grăunţe. Curios că te interesează atît de mult puricii! Să fii chiar atît de *pişcat de secunde*, de timp adică, încît să ai impresia că peste tot există săltăreţi furibunzi, ţopăitori mici şi negri pe carnea noastră albă? Cioara-papagal e cu totul şi cu totul altceva.

* * *

Titlu? *O mie şi una de cafele amare*.

* * *

Minunată scrisoarea cu pastă roşie! Asta da! Fragmentul în care enumeri actele vechi, unde apare albumul de pene, de mostre pufoase, fastuoase, e un

poem bine închegat, gata terminat: nu mai adăuga nimic, nu mai tăia nimic! N-am înţeles două-trei cuvinte, altfel ţi-l transcriam în versuri albe, ca să te conving. Uite, Petre Stoica asta face cu nonşalanţă, scrie nişte proze poematice, aşezate în versuri. Desigur, e conştient de ce şi cum scrie, are grijă să garnisească bine, are lecturi, se vede că nu-i lipsesc cuvintele. Dar principalul rămîne *curajul* de-a scrie aşa, nepăsător la *critică* (oh, ce calamitate e asta: a fi atent la critică!), îndrăznind să iasă în izmene pe stradă.

* * *

Doamne, pot să jur că acest imens cărţoi al lui Ion Gheorghe (*Dacia Fëniks*) nu va fi citit nici de redactorul de carte, Mircea Ciobanu! Ai văzut ce-i în el?!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Cap în cap (sfîrc în sfîrc!)

Dragă Mugur,

Îţi scriu după ce mi-ai dat telefon. Vorbeai de singurătatea pe care o încerci. Nu-ţi pot descrie pe cea pe care o simt şi eu. E ceva urît, plin de întuneric şi tristeţe. Şi totuşi, mereu poate fi şi mai rău. Deci să fim mulţumiţi că este doar aşa, încă e bine!

* * *

E totuşi plăcut să primeşti o scrisoare scrisă clar! Descifrînd şi presupunînd, uneori, cuvintele tale, mi-am dat seama ce pacoste e pe capul tău să-mi citeşti foiţele. Dar principalul e că eu le scriu, iar tu le primeşti.

* * *

Îmi spuneai de D.C.! Eu, cînd ies pe insulă, văd atîtea femei, rotind alene şi sîrguincios din buci, pe trotuarele pline ochi, încît am senzaţia că voi înnebuni dintr-o clipă exaltată în alta şi mai şi! E inadmisibil să fim supuşi zilnic, ceas de

ceas, minut de minut, acestui exces de carne macră, bine ascunsă-n pînza blugilor cauciucaţi. Săracul Eminescu, el care ridica la un moment dat rochiile cu trenă ale doamnelor în cap, pe stradă, cu vîrful bastonului! Acum s-ar dili de-a binelea, într-o secundă, văzînd crupele astea lucioase, bluzele astea scurte, ce lasă buricul gol, sînii ăştia deshămaţi, fără sutiene, bătîndu-se cap în cap (sfîrc în sfîrc!) în timpul mersului deşălat alene. Cum naiba să nu am eu pulsul 100!

* * *

Ce mai face *cioara-porumbelul*? Aici plouă. E sîmbătă. Canibalii mişună prin preajmă. Papagalii mănîncă grăunţe de diamant. Caprele-s senzuale. Bate ceasul Mitropoliei. Tu, acolo, pe Bibescu Vodă, vezi şcoala aia de teologie cu damele de piatră pe acoperiş. Văd că scrii. Asta e bine. E chiar foarte bine. Dă-i înainte. Iese ceva la urmă, se adună, mai tai, mai adaugi.

* * *

Pentru Pufnei am cumpărat o carte: *Motănaşul Tumbă*.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Tulburînd poienele argintii, străjuite de mesteceni, cu pizdoaicele lor feciorelnice

Dragă Mugur,

Duminică dimineaţă, ceaţă, copii jucînd fotbal în curte, pe ciment. Aş reciti Turgheniev, aş reciti Cehov. Dar e prea deprimant ultimul, prea aparent liniştit primul (nu întotdeauna, mereu apare cîte-o *eroină*, tulburînd poienele argintii, străjuite de mesteceni, cu pizdoaicele lor feciorelnice, ocultate de fustalane lungi).

* * *

Am dat-o din nou pe brînză de vaci! Iar pîine prăjită, şi iar orez! Ce dracu’ s-a băgat în mine şi nu mai iese? Un microb tîmpit!

* * *

Ar trebui, cu orice chip, să-mi reiau lecturile. Chiar fără cafea, chiar cu fel de fel de gînduri rele ce-mi umplu capul ca pe un sac. Puţin *eroism*, ce naiba! Puţină detaşare, puţină indiferenţă de propria soartă nu strică. Dar totul rămîne o lungă teorie. Sunetul unui telefon mă sperie, o figură cunoscută, pe stradă, mă crispează, nu-mi place să mă întîlnesc cu nimeni.

* * *

Iată un doctor, fost coleg de an, care îmi spune că m-ar trimite la muncă forţată. Dar a scrie nu-i uneori ceva mai groaznic decît munca forţată? Ei au impresia că noi scriem, aşa, într-o doară. Însă eu scriu cu inima mea, cu nervii mei, cu plămînii mei! Mi-am făcut ferfeniţă somnul, mi-am pierdut bătaia clară a inimii. Nevroză? Dar scrisul unde îl pun? Nu-i în afara noastră. E în noi. Ne ucide lent chiar cînd trăim clipele cele mai euforice, acelea cînd poezia curge de la sine, ca un rîu voios de undele lui, şi-i bună, o simţi că e bună! Sînt lucruri arhicunoscute. Atunci de ce poeţii sînt priviţi ca nişte aiuriţi ce-şi pierd vremea de pomană, în loc să facă şi ei o treabă serioasă, dom’le!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Ce dracu’ s-a încuibat în mine şi nu mai iese?

Dragă Mugur,

Nu am primit încă scrisoarea despre M.U., pe care mi-o anunţai telefonic acum cîteva zile. Greu se mai mişcă poşta asta uneori. Parcă ar aduce-o cu poştalionul, nu cu trenul!

* * *

Primesc vizita vărului meu mai mic. Cămaşă în carouri roşii, pantaloni albaştri, tenişi în picioare. E profesor de biologie la o şcoală din R. Nevastă-sa e biochimistă la un laborator medical din acelaşi oraş. Îmbrăcată exact la fel, parcă ar face parte amîndoi dintr-o echipă sportivă. Povestim de unele, de altele.

* * *

I-am scris lui Ion Pop despre eroarea din interviul cu tine. Sper să se repare treaba, mai ales că i-ai scris şi tu.

* * *

Formula mea de somn: diazepam + ciclobarbital!

* * *

Citesc Céline. Peste tot numai putreziciune şi canalii! Mă fascinează.

* * *

Cînd şi cum se va termina starea asta a mea? Iată, de două luni mă simt prost, nu pot face nimic, stau blocat. Cînd şi cum? Iar a început chestia cu burta. Iar să mă duc la doctor să-i explic cum mă cac! Mi-e lehamite. Ce dracu' s-a încuibat în mine şi nu mai iese?

* * *

Tu ce faci? Spuneai parcă de o internare. Pentru ce? De mulţi ani n-am mai petrecut o asemenea vară stupidă, fără orizont. Ce curios, trebuie să-mi apară o carte şi nu mă bucur deloc!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Visez ape pentru hipertrofiat sînii

Dragă Mugur,

Încep ziua cu o nouă serie de analize! Se pare că vîrsta începe să-şi spună cuvîntul ei greu, negru. Şi totuşi e o vîrstă de vîrf: 40 de ani!

* * *

Singura distracţie pe insulă este deschiderea unui magazin de ape minerale. Chiar lîngă mine: *Apemin*! Caprele şi papagalii vor avea ce bea: ape sulfuroase, bicarbonatate etc. Visez ape pentru hipertrofiat sînii, pentru rotunjit fesele, pentru făcut picioarele zvelte, pentru adîncit buricele, pentru parfumat subsuoarele, pentru împrospătat întrecracii raşi cu briciul etc. etc.

* * *

Au dispărut coşmărelele, cu ciclobarbitalul mi-am reglat mai bine somnul. Plus diazepamul care, cînd încep să dudui pe loc, mă mai linişteşte. Trăim cu pastile! Curînd, curînd ne vom şi fute cu pastile!

* * *

Oricum, a prăji pîine e o plăcere! Mirosul incită, urechea aude sfîrîitul dulce. Îmi amintesc de copilărie. Şi iar mă întorc şi zic: copilăria a fost vîrsta de aur! Vremurile cînd, întins pe burtă, într-un vagon de marfă, aflat pe linia moartă, citeam *Robinson Crusoe* pentru prima dată. Sau cînd, într-o colibă construită de mine, păzeam roşiile uriaşe strălucitoare, să nu fie ciupite de găini fără nici un bun-simţ estetic în gămălie! Seara venea alene, mugind blînd, vaca de la păscut. Aducea arome bune, calde, gospodăreşti. Se fierbea magiun, cu bulbuci, într-un cazan aşezat pe pirostrii în mijlocul curţii din spatele haltei. În podul haltei (locuiam în haltă, taică-meu fiind şi şef, şi impiegat, şi casier!) erau bufniţe cu ochi fosforescenţi, rotunzi, prin nenumăratele cotloane, unde mă ascundeam cu servitoarea după-amiaza, ca să-mi arate misterul flocos. Iubeam adînc o fată mult mai mare ca mine, era la liceul din Iaşi, o vedeam doar în vacanţe. Cînd treceam prin faţa casei ei, mă simţeam în al nouălea cer!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un cuţit lucios, lung, pe patul pe care dormeau părinţii

Dragă Mugur,

Iată-ne ajunşi la *numărul 200*! Ar trebui entuziasm, dar, acum, nu-l prea am. Furnică răbdătoare, am mers două sute de zile spre sufletul tău. De o bucată de vreme car cu mine şi mizeria acestor două ultime luni. Încet-încet, sper să ating mia, apoi milionul!

* * *

Pentru nişte amintiri din copilărie, aş nota: 1. Frica faţă de şopîrle şi şerpi pe care o aveam cînd mergeam, pe la opt ani, însă şi mai înainte, pe linia ferată. 2. Fumatul frunzelor uscate de sfeclă, în ţigări uriaşe, din hîrtie de ziar, împreună cu Ghiţă Alui Chelea. 3. Fata surdo-mută care ne arăta o gaură urîtă pe care o avea după pavilionul unei urechi. 4. Fîntîna părăsită, cu apă murdară, de lîngă haltă, unde se băgau nişte copii ca să caute pui şi ouă de pasăre printre pietrele mucede. 5. Fetiţa cu voce groasă, de care m-am îndrăgostit în clasa a doua. 6. Gineta, fata mai mare ca mine, dintr-o mahala de pe Socola, pe care-o iubeam prin clasa a cincea, ea fiind într-a şaptea (i-am dăruit un raportor, ea m-a lăsat să-i pipăi sînii destul de măricei). 7. Fumatul chiştoacelor găsite pe peron sau în closetul imund al haltei din Belceşti. 8. Amorul pentru Cecina, iarăşi mult mai mare ca mine (eu aveam doar opt ani), liceancă, cea care mi-a adus de ziua mea, umilindu-mă crunt, o cărţulie pentru copii. 8. Halucinaţia de la aceeaşi vîrstă: într-o noapte, trezit, am zărit un cuţit lucios, lung, pe patul pe care dormeau părinţii, mai exact pe carnea albă a coapselor mamei, ce sforăia uşurel, întinsă pe burtă. 9. Lunaea, vaca cu ugerele pline, venind în amurg, mulsă de servitoare (într-o astfel de ocazie, stînd vis-à-vis de ea, pe cealaltă parte a vacii, i-am zărit pizdoiul cu păr roşcat, cîrlionţat; pe urmă, la insistenţele mele, mi l-a arătat de mai multe ori, ascunşi în podul haltei!). 10. Fuga, pe un drum în pantă, îngrozit de un cîine care se ţinea după mine. 11. Scăldatul într-o gaură de bombă, plină cu apă mocirloasă. Ş.a.m.d.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Mi-a mărturisit, misterios, cu nişte ochi beliţi cît cepele

Dragă Mugur,

Să dizolv puţin, în cuvinte, una din amintirile din copilărie. Iubirea pentru Ada. Această fetiţă era cam de seama mea. Aveam, deci, amîndoi, opt ani. Se pare că ea nu a ştiut niciodată că o iubesc! Sau poate a intuit, dar, neinteresînd-o amorul meu, s-a făcut că nu-l observă? Nu ştiu. Cert e că jucam în spatele haltei, cu dînsa şi cu încă cîţiva copii, ceva cu nişte nasturi. Nu mai ţin minte cum arăta. Nu era din Belceşti. Venise într-o vacanţă de vară, la o rudă. De fapt nu-mi amintesc decît vocea ei care, pentru o făptură atît de mică şi fragilă, era foarte groasă! Da, era şi vărul meu, cel mai mare cu vreo cinci ani decît mine. Cu el m-am dus acolo unde locuia Ada. Acum apare şi o altă fată, Mia, mai mare şi decît vărul meu şi care s-a jucat şi ea cu noi de-a ascunsa. Şi parcă şi un băiat, Adrian. Sigur e că seara, cînd ne-am întors acasă, văru-meu mi-a mărturisit, misterios, cu nişte ochi beliţi cît cepele, faptul incredibil, de vis, că el a văzut pizda Miei, profitînd că ea s-a ascuns în vîrful unei clăi de fîn, căţărîndu-se pînă acolo, iar el s-a uitat! Nu l-am crezut. Pe Ada mi-o amintesc într-o fustiţă verde, cu bretele, şi-o bluză albă. A plecat repede din sat. Eu m-am îndrăgostit imediat de Cecina, liceanca sosită şi ea doar în vacanţă.

* * *

Acolo, la Belceşti, stam la etajul haltei. În faţă, după linii, se depozitaseră scînduri în stive înalte. Se formau nesfîrşite labirinturi între ele. Apoi veneau cîmpiile cultivate cu sfeclă de zahăr şi, mai departe, un rîu îngust, leneş, Bahluiul, se tîra sinuos, aproape secat.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Am găsit, iar, foarte multe bile

Dragă Mugur,

Diseară vine Pufnei de la Curtea de Argeş. E plecată de mai bine de o lună, dar eu m-am zbuciumat ca niciodată.

* * *

Pe insulă s-a dat în folosinţă caprelor şi papagalilor un pasaj în Piaţa Unirii. Toţi circulă prin el, din curiozitate, intră şi ies cu cîrdul, se uită, scuipă pe dalele noi etc. Un eveniment!

* * *

În ultimul timp am găsit, iar, foarte multe bile. Sînt murdare de var. Le spăl, le sortez şi le aşez în cutii. Pînă cînd va dura întîmplarea asta?

* * *

A apărut poetul A.C. Pare mai lipsit de chef ca de obicei. Îmi dau seama: are un copil, griji noi, nopţi nedormite etc. Asta nu l-a împiedecat să tragă o raită prin Bucovina, pe la nişte mai vechi amante pe care le-a mai futut puţin. Îl admir, din punctul acesta de vedere e o figură! Mereu are *în rezervă* vreo cinci (nu exagerez), pe care, rar, uneori la cîţiva ani, le mai vizitează. După cum îi este drumul. Iată un bărbat!

* * *

Am impresia că romanul tău va fi pe piaţă cam cînd o să apară şi interviul în *Echinox*. Asta e bine.

* * *

Cu Céline am ajuns în America. Vizita la putoarea aia, Lola. Trăsnitoare carte. Peste tot doar murdărie, mîrşăvie, boală, jeg, minciună. Şi el, Ferdinand, care străbate, neabătut, toate mizeriile. Dar îi şi place, parcă.

* * *

Altceva nimic. Cu excepţia faptului că nu m-am spălat pe cap, lucru important!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Pixul Parker nu m-a mai ajutat

Dragă Mugur,

De data asta pixul Parker nu m-a mai ajutat. Un colesterol mare (dublu decît cel normal) şi o electrocardiogramă care-mi arată cu voioşie un început de cardiopatie ischemică m-au determinat să mă internez zilele viitoare (probabil luni).

* * *

A venit Pufnei de la Curtea de Argeş. S-a înstrăinat de mine. Parcă nu-şi mai aduce aminte nimic, aşa-s copiii. Mă doare.

* * *

Se pare că *activitatea* mea literară se va încheia. Un trai foarte liniştit, un fel de amînare permanentă, e tot ce întrevăd acum. Poate că lucrurile se mai modifică în bine. Curios e că am avut, înainte de căderea asta, o jumătate de an bună: ţi-am scris zilnic, am făcut trei interviuri, am scris ceva pentru *Roua lecturii*. Apoi: buf!

* * *

De acum trebuie să mănînc, nu regim, ci calorii! Asta e mult mai complicat. Trebuie stabilit cu exactitate tot ce bag în mine. Cam cum se hrănesc cosmonauţii. Cu pastile!

* * *

Voi începe să *recitesc*, de citit cărţi noi nu mai sînt în stare. Sau voi citi basme, Jules Verne etc. Uşor, să treacă secundele…

* * *

Ar fi bine dacă măcar aş avea semnalul la carte. M-aş mai bucura. Bunul de tipar, drept să-ţi spun, nu mă încîntă. Cu el poţi sta mult şi bine pînă apare cărţulia. Dar să nu exagerez. Tu ce faci? Cum te simţi?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Acum e astăzi?

Dragă Mugur,

Duminica e o zi rece, luminoasă, de toamnă clasică. Îmi port o tristeţe liniştită (din cauza diazepamului) peste tot. Trebuie să circul. Voi circula. Am reluat lectura: deocamdată ceva cam fad, dar solid: *Viaţa şi aventurile lui Salavin* de Duhamel. E cum trebuie: liniştitor, lung, necrispant. Voi citi romane-fluviu! Asta-i! Romane largi, lungi, leneşe, pe care poţi moţăi, dus cu pluta, săptămîni întregi.

* * *

Vărul meu mai mic a sosit cu fetiţa (pînă acum a ţinut-o la bunicii după mamă) în Iaşi, pentru o zi. Primeşte musafiri (multe femei tinere etc.) doar în pantaloni de doc, fără cămaşă, cu o cruciuliţă la gît! Pricepi? Îţi primeşti vreodată rudele doar în pantaloni? Nu cred. Dar el e bronzat, e bine făcut şi vrea să o afle toţi!

* * *

Poetul A.C. mi-a povestit, cu amănunte, cum s-a culcat cu o profesoară care avea şosete albe. Faptul că o poseda cu şosetele pe ea l-a excitat enorm! Le zărea mereu fluturînd prin aer.

* * *

Pufnei pune întrebări derutante: „Acum e astăzi?“.

* * *

Aştept fără chef Colocviul de poezie. Nu pot bea, nu pot mînca, voi stîrni dispreţul întregii tagme! Dar ce să fac? Voi consuma cu tine o apă minerală şi vom discuta despre cartea noastră. Te pomeneşti că tu iei şi cuvîntul! Te asigur că poetul M.U. va spune lucruri de seamă. Nu lasă el să-i scape momentul. Iar poetesele vor mişuna cu cracii lor inspiraţi şi halitori de poeţi virili prin camere de hotel sau de cămine studenţeşti!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Dacă l-ar găbji odată pe acel *ceva*

Dragă Mugur,

Îţi scriu seara. Dimineaţă am fost cu Pufnei la un magazin şi i-am cumpărat o pereche de pantalonaşi de catifea verde, chinezească, şi nişte bretele foarte nostime. După-masă s-a plimbat cu mîinile în buzunare (unde avea bile de sticlă) împreună cu mine şi cu Tamara.

* * *

Am citit *Un potop de simpatii*. Într-adevăr, frumoase, bune sînt vreo zece poezii. P.S. a început să publice *tot* ce scrie, probabil. Ştiu că într-un interviu (în *Amfiteatru*) spunea că, gata, nu mai comite versuri, ci se apucă serios de un roman! Nu-l cred. Are deja vreo 15 volume, o să mai scoată, dacă-l ţine Dumnezeu, încă vreo 10, cel puţin!

* * *

Citindu-l pe P.S., mi-am dat seama, iar, de extraordinara lui tenacitate. Omul acesta nu se descurajează cînd scrie o poezie mai nereuşită, ci împuşcă încă una şi tot aşa, din poezie în poezie, iese volumul, volumele, opera! Ştie el ceva, acesta-i secretul, ceva ce-i scapă mereu. Dacă l-ar găbji odată pe acel *ceva*, s-ar sfîrşi totul.

* * *

Şi tot în vreme ce-l citeam pe P.S., m-am gîndit că ar trebui şi eu, după ce termin cu analizele şi poveştile astea, să mă pun pe scris sistematic, fără talent, ca un ţăran care trebuie să are, indiferent de chef, cînd vine sorocul.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

La chiloţei zice „chilo“

Dragă Mugur,

Pentru că doctorul care ar trebui să mă interneze nu-i venit din concediu, mai zăbovesc cîteva zile. Mă plictiseşte înfiorător Duhamel, am impresia că-l voi abandona. Venirea lui Pufnei m-a mai liniştit, deşi, îţi dai seama, liniştea exterioară a fost perturbată grozav: ţipete, mofturi etc. Dar sufleteşte mă simt mai bine. Nu-s chiar singur. Ciudat, ea nu pricepe nimic, dar este prezentă, îmi dă un sentiment de bucurie. În schimb părinţii, mai ales taică-meu, mă înfurie pînă la delir. Au venit, au început, febrili, să spele, să cureţe praful etc. Lupta asta împotriva prafului mi se pare stupidă. Taică-meu face o mie de lucruri inutile, dar nu se duce să cumpere un kilogram de benzină dacă este nevoie. De mult nu mai vorbesc cu el decît strictul necesar. Au loc scene violente. Nu le pot uita. Desigur, mi-e milă şi ruşine, dar sînt întîmplări care rămîn orice ai face. Şi iată, îmi amintesc după-amiaza în care, după o ceartă, a scuipat după mine. Ei bine, dacă eu eram un medic submediocru, el era mai fericit. Aşa, dacă sînt un poet bun, să zicem printre primii doisprezece, el *îşi permite* să mă considere un dobitoc. Ce-ai vrea să răspund eu la treaba asta? Tac. Şi fac hipertensiune.

* * *

Pufnei simplifică uneori caraghios cuvintele: la chiloţei zice „chilo“.

* * *

Uite, chiar acum, în timp ce scriam (am întrerupt), taică-meu a început să şteargă balustrada balconului din faţa geamului meu. Îţi dai seama că nu am mai putut scrie. Şi-ţi dai seama că el, toate astea, le face *neştiind* cît de tare mă irită.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Fericit omul care are o lampă cu gaz!

Dragă Mugur,

Miercuri, ştii şi tu, este o canibală. Ţi-am mai spus-o. O repet, ca să nu uiţi. După un somn prost şi-o ceartă matinală, iată-mă scriindu-ţi. Îţi dai seama cu ce chef monstru!

* * *

Ca să nu mă mai vait, să punctez cîteva amintiri. Pavilionul C.F.R. din Ciceu, unde locuiam cînd eram în clasa întîi.

* * *

O enciclopedie germană, în mai multe volume cartonate, verzi, din care am furat, fiind în vizită la nişte cunoscuţi ai părinţilor, o planşă cu ciuperci, tăind-o cu o lamă. Ani, o fetiţă care m-a învăţat să mîncăm de prin gunoaiele din faţa pavilioanelor. Mă striga: *Băiatule!* Nişte maghiari beţi, cu cuţite lungi în mînă, scoase din tureatca cizmelor, urlînd pe stradă. În faţa pavilioanelor C.F.R. era şi un cîmp nesfîrşit de secară prin care se ascundeau curcile noastre, pitulîndu-se la pămînt. Părinţii mă trimeteau să le caut, uneori dura ceasuri întregi.

* * *

Mă enervează şi pe mine scrisul meu indescifrabil.

* * *

T. a început să înveţe pentru mărirea unei note. Deci singur; probabil mîine, poimîine mă voi interna. Pufnei e extrem de nervoasă.

* * *

Bănuiesc că sînt, la ora actuală, unicul poet care nu-şi are manuscrisele! De la 18-19-20 de ani la 35! Uneori simt că înnebunesc!

* * *

Aş dori o casă liniştită cu o uriaşă grădină în jur. Aş cultiva dovleci enormi. În fiecare zi le-aş măsura *talia*.

* * *

Fericit omul care are o lampă cu gaz!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Totul a pornit de la o statuie fără cap

Dragă Mugur,

Aseară, cînd mi-ai dat telefon, încă nu-ţi scrisesem foiţa pentru joi. Am avut una din cele mai triste zile din viaţa mea. Nu exagerez. Nu intru în explicaţii, fiind vorba de o treabă strict familială.

* * *

Ai dat telefon. Erai supărat şi tu, în glas. Se auzea. Dar eu am fost uimit, nesfîrşit de uimit, că, la capătul unei zile atît de rele, m-ai sunat. A fost raza subţire, necesară, în tot întunericul acela. Mi-am dat seama că după zidul gros care-mi obturează sufletul e şi *altcineva*. Îţi mulţumesc. Să ştii că trebuie să mulţumim întotdeauna pentru *întîmplările fericite*. Oare nu-i miraculos că, atunci cînd, vîjîind, îţi vine un pietroi în cap, cineva, absolut întîmplător, te strigă, întorci capul, şi iată, piatra a căzut alături? O întîmplare, nu? Dar e viaţa

însăşi!

* * *

Pufnei are, cred, o nevroză. Se sperie de toate statuile. O spaimă care o face să o ia la fugă. Dar, cu toate astea, le caută! Se teme că se vor lua după ea, că se vor dărîma, că le va cădea capul! *Totul a pornit de la o statuie fără cap*. Am necazuri şi cu ea. Mari.

* * *

Îmi spuneai de interviul cu *nea Radu*. La început, cînd l-am făcut, mi se părea extraordinar. Acum, nu. Ceva nu se leagă, nu se încheagă. E ca un caiet din acelea din copilărie, în care se răspundea la diferite întrebări: „Ce fel de film vă place?“ etc. Un oracol!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cioara-porumbelul e viaţa noastră

Dragă Mugur,

Acum, vineri, plouă. A plouat obositor toată noaptea. *Viaţa penibilă*. Am o singură crizantemă mov pe masă. La radio, cineva cîntă: „Niuşa, să vorbim în ritm de samovar…“.

* * *

E frig, am o umbrelă care face: Poc-Poc! (de două ori), deschizîndu-se automat. Sînt mîndru de ea, desigur, foarte mîndru. O pocnesc în faţa lui Pufnei, iar ea îşi dă seama, astfel, ce personalitate e tatăl ei!

* * *

Voi căuta pe cineva care ştie engleză, voi completa formularul şi ţi-l voi trimite. O să-ţi trimit şi pe cel de anul trecut (tot ţie) fiindcă, văd, diferă puţin

unul de altul. Iar tu, la rîndul tău, o să le trimiţi împreună, nu are importanţă că unul e depăşit.

* * *

Cioara-porumbelul e viaţa noastră: zi şi noapte, tristeţe şi bucurie. *Cioara-porumbelul* e sufletul nostru.

* * *

Ce bizar, eu, care scriu o poezie *bucolică*, vorba lui Lucian Raicu, am o boală a hipercivilizaţiei!

Mai sînt şi alte amănunte: am mai găsit o bilă de sticlă ieri, pe trotuar, zău!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Necruţătoare, pornolirice

Dragă Mugur,

Pe insulă e cald din nou. Eu, pacient, urăsc toţi doctorii din lume. Luni va trebui să mă duc să-mi fac nişte analize. Duhamel e atît de plicticos, încît a început să mă intereseze! După ce termin cartea asta, o dau, neapărat, pe Dickens! Aşteptam de ani de zile să-l pot reciti, cred că e momentul.

* * *

Pufnei mă pune să desenez un căţel, apoi să-i fac şi ghete. I le fac. Însă ea zice: „Acum scoate-i ghetele!“. Cum naiba să i le scot?

* * *

O scurtă plimbare pe stradela Ipsilanti, în amurg (acum, cînd scriu, îl aud pe taică-meu bolborosind în baie, singur), printre case vechi, cu grădini prăfuite, cu femei în capoate lucioase, scurte, verzi, ce ţin găleţi mari în mînă, aplecîndu-se necruţătoare, pornolirice, ca să le ia de toartă, lîngă cişmelele picurînd etern.

Iubesc cişmelele! O cişmea e, ca şi o lampă cu gaz, poetică în sine. Îmi aduce aminte de copilărie.

* * *

Am impresia că şi eu am văzut *cioara-porumbelul*. E cenuşie (sau cenuşiu?). Sta pe antena unui televizor.

* * *

Virgil Mazilescu scrie! Iată o surpriză. Versurile lui de acum par simple şi totuşi au ceva, nu ştiu ce (*asta* e poezia!), care-mi place. E autentic. Păstrînd proporţiile, Marin Preda place *totdeauna* (orice ar scrie) tocmai pentru că dă impresia de autentic, de ardere interioară. Pare că el nu pune un cuvînt pe hîrtie fără ca acesta să nu-l fi durut, mai întîi, în carne.

* * *

Noi vrem ca medicii să ne vindece, să facă minuni! Ei ne dau pastile!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Da, a mînca universul

Dragă Mugur,

E limpede că nu cantitatea de suferinţă, singură, dă valoarea unui poet. Poţi să suferi ca un bou şi să scrii ca o ciubotă! Poţi să vrei şi să nu poţi să faci nimic. Atunci? Nu ştiu, un har există. Care are, văd acum, legătură şi cu sănătatea. Un bou teafăr, cu stea în frunte, între coarnele întoarse ca braţele unei lire!!!

* * *

Apoi, principală e şi pofta, bulimia lirică! Ca la mîncare: dacă nu ai poftă, nu haleşti. Dacă ai poftă de scris, ies versurile ca dictate. Aşa, fără apetit, în silă,

poezia e proastă. Nu totdeauna, asta e culmea! Trebuie să aşteptăm să ne vină secunda cînd simţim o plăcere cerească de-a scrie, de-a face ceva (ce?) frumos sau să scormonim trudnic, ignorînd lipsa de avînt?

* * *

Văd că ajung la termenul lui Radu Petrescu: *cosmofagia*. Da, a mînca universul, a-l introduce în viscerele tale vorace, iată o definiţie posibilă. A deveni tu însuţi un univers infinit în care să încorporezi tot: case, cer, ape, munţi, bile, motani etc.

* * *

Departe, pe dealul din faţa ferestrei mele, printre blocuri, văd o pată galbenă: un copac autumnal. Vara a trecut cu spaime şi speranţe. Acum, la ţară, se pun murături, e un aer cu miros de struguri. Acum, prin magazii, prin spatele caselor, prin desişuri, se pot scrie poezii frumoase.

* * *

Pufnei vine în cameră şi-mi comunică radioasă: „Am venit!“.

* * *

Dacă mîine mă voi interna şi nu voi putea veni, seara, acasă, *Cotidianul* va fi scris pe foaie de caiet, albă. Cu foiţele astea, la spital, aş părea cam ţaca!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O boală a cutiei poştale

Dragă Mugur,

Îţi scriu după-masa. Dimineaţa, la un spital, am stat vreo cinci ore ca să-mi facă o analiză mai laborioasă. Apoi afară, în soare, pe la 13, am admirat femeile ce mişunau a foame pe insulă. Cărţi la librărie: *Iubirea de patrie* (Ioan

Alexandru) şi *Dulciurile dietetice* (în colecţia „Caleidoscop“). Le-am luat pe amîndouă.

* * *

De la Ion Pop primesc o scrisoare care îmi reconfirmă că interviul cu tine apare în *Echinox* 10. De la Radu Petrescu o telegramă în care-mi anunţă *patru mici erori tipografice* în interviul cu dînsul.

* * *

Stînd singur, într-un salon gol, azi-dimineaţă, pentru a mi se lua din oră în oră sînge şi urină, m-am uitat îndelung la un combinezon roz, atîrnat într-un cuier. Era al asistentei care-mi recolta sîngele şi urina. Se dezbrăcase la intrarea-n serviciu, ca să-şi pună halatul. Avea broderii la poale şi am fost tentat, ca-n copilărie, să-l miros!

* * *

Ciudate lucruri! La un moment dat cheiţa de la cutia poştală refuză să intre. O sucesc, o răsucesc, nimic. Atunci las baltă încuietoarea şi-mi scot ziarele, scrisorile, prin fanta îngustă, cu o pilă de unghii, lungă, flexibilă. Şi iată că în altă zi, încercînd să introduc cheiţa, văd că merge perfect! Ce-a fost? O boală a cutiei poştale?

* * *

Nu m-am internat. Joi voi afla rezultatele acestor noi analize. Mi-au mai împuşcat o electrocardiogramă. Asistenta, normal, era oxigenată şi rujată şi ojată strident!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Universul calm

Dragă Mugur,

Începusem cartea lui Duhamel cu mare neîncredere şi iată-mă, acum, prins în *Jurnalul lui Salavin*, cel de-al patrulea volum al ciclului (în ediţia românească e în al doilea). Ai putea să-l citeşti şi tu, separat. E delicios uneori. Merită. Dacă ai cartea la îndemînă, începe imediat.

* * *

Se pregăteşte, cu tunete depărtate, o ploaie de rutină. E ora patru după-masă, cineva bate într-un stîlp de fier.

* * *

Acum plouă fin pe acoperişe. E un zgomot de o delicateţe monotonă. Apoi devine răpăitor şi pe geamuri. Mirosul de praf ud, trezit, îmi intră-n sufletul meu, aducîndu-mi aminte de alte ploi, de alte vîrste, mai liniştite, mai pline de speranţe.

* * *

M-am gîndit, pentru a-mi linişti inima, să scriu ceva care s-ar numi *Universul calm*. Aş începe cu descrierea unei case spaţioase, neapărat pătrate, cu odăi mari, cu geamuri uriaşe, luminoase, cu ziduri de grosimi izbăvitoare. Aş plasa casa în mijlocul unui parc enorm, înconjurată de arborii străvechi, cu crengile răsucite romantic, construită anume să se audă plescăitul leneş al unui heleşteu plin cu nuferi galbeni şi crapi cu solzi cocliţi. Ar mai fi şi clădirile auxiliare: magazii cu păianjeni fericiţi, fixaţi în plase meticulos lucrate; grajduri cu vaci lăptoase, căzînd, de greutatea ugerelor, pe podelele căptuşite cu paie aurii; latrine trandafirii, din scîndură geluită; bucătării de vară, invocînd iubiri adulterine, consumate pe plite patrupede, cu cercurile reci; chioşcuri pentru amor pe-o bancă de mesteacăn… sau, din picioare, cu coatele sprijinite de-o balustradă lucioasă de nuc; coteţe cu gînsaci, cucoşi epileptici, curci, bibilice, o baie de aburi amenajată într-un fel de bordei încropit din chirpici etc. Descrierea minuţioasă mi-ar descreţi memoria, mi-ar umple cu dulceaţă de caise sufletul.

* * *

Plouă cu soare. La ţară se spune că o asemenea ploaie anunţă un an cu multe fete mari borţoase!!!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Un alfabet morse al gospodinelor de pretutindeni

Dragă Mugur,

Am găsit rezerve pentru pixul Parker! Mi-am luat patru, albastre. În felul acesta sînt aprovizionat pe mult timp. Robinson Crusoe îşi făcea provizii de cereale, fructe, aduna turme de capre. Eu strîng pixuri! Mi-am cumpărat unul galben, unguresc. Mai am altul chinezesc. Dar cel principal rămîne englezul Parker!

* * *

Pentru *Universul calm*. O solniţă trilobată, aşezată pe o masă rotundă, lucioasă ca o oglindă, în mijloc. Cele trei recipiente de sticlă groasă, transparentă, dantelată măiestrit pe margini, să conţină: primul, sare în cristale cu muchii verzui; al doilea, piper negru, pisat fin; al treilea, boia roşie, crepusculară. Rostul solniţei e pur decorativ. Totuşi, cînd simţi nevoia de-a te vicia domestic, poţi, c-un vîrf de cuţit inoxidabil, să sustragi o cantitate infimă din fiecare şi să ţi-o pui pe suprafaţa musculoasă a limbii, plescăind sonor, apreciativ, cu ochii aţintiţi la bucile bucătăresei trebăluind senzual, doar în fustă şi bluză, aplecată peste sosuri echivoce, preparînd tocăniţe…

* * *

După îndelungate şi minuţioase căutări, tatonări oarbe, greşeli iremediabile şi revelaţii mistice, am ajuns la concluzia că majoritatea femeilor ce bat cu străşnicie covoarele, dîndu-şi duhul de atîta hărnicie iluzorie, transmit, cu ajutorul loviturilor, mai uşoare, mai îndesate, la diferite intervale, comunică

chemări disperate, galeşe aluzii, insinuări necuviincioase, tandre rugăminţi secrete. Un alfabet morse al gospodinelor de pretutindeni, cărnoase şi ciufulite.

* * *

Vei spune că şi bărbaţii bat covoarele! În cadrul aceloraşi laborioase cercetări mi-am dat seama că dînşii ori nu transmit nimic, ori răspîndesc în văzduh unul şi acelaşi apel: S.O.S.

* * *

Pocnind din pix pe lîngă boi!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Se impune o aplatizare a lor prin corsete severe

Dragă Mugur,

Iată-mă căptuşit cu un diabet! După o glicemie provocată, făcută luni, azi-dimineaţă, joi, am luat rezultatul care *este*! Înarmat cu o hîrtie, pe care scrie, în grame, cît să mănînc, voi ţine un regim de să-mi sară fulgii!

* * *

Pentru *Universul calm*. Fetişcanele, femeile, pentru a nu fi prea excitante, trebuie să nu aibă fesele bombate, gogonate înapoi, adică, în termeni eleganţi, „cu prispă“. Se impune o aplatizare a lor prin corsete severe, confecţionate din vergele de oţel, chiar prin cilicii medievale în cazurile prea voluptuoase. Desigur, aplatizîndu-se, şoldurile se vor lărgi la fel de primejdios, aparent numai; vor avea o capacitate mai mare de captare, liniştită însă, a elementului coios! Se vor purta fuste largi, care nu evidenţiază bucile precum blugii. Pentru mascarea sînilor, de asemenea, bluze lărgoase cu multe broderii şi cu fărbărăli inutile.

* * *

Lectura, rămîne lectura, în limita posibilităţilor! *Cotidianul* pentru tine. Orele petrecute cu Pufnei. E ceva!

* * *

Pentru *Universul calm*. Abolirea furculiţelor! Înlocuirea lor definitivă cu linguriţe cu coadă lungă. Să nu mai apară forme informe. Sau poate că informul o fi, cu adevărat, exprimarea liniştii? Mai ştii?

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Toţi, din toate părţile, ne sfîşie

Dragă Mugur,

Adevărul e că toţi, din toate părţile, ne sfîşie. Nu oamenii străini, ci cei apropiaţi. Părinţii, copiii, nevasta, prietenii. Ca să nu mai vorbesc de boli. Un asalt continuu, feroce. Uimirea e cum de putem suporta, supravieţui printre mii de agresiuni. Apoi abia vin străinii, cei care fac rău voit, şi la urmă cei care ne fac rău fără să o ştie măcar.

* * *

Astă-noapte a plouat. Pufnei a ţipat, a trebuit să aprind lumina, să-i spun poveşti cu Piticaş etc. Iar la cinci jumătate dimineaţa era din nou trează şi vroia la „bucătăcărie“. Acum nişte tinichigii bat tablă pe o casă din apropiere. Maică-mea nu are încredere în regimul meu *controlat* şi-mi face nervi prin zîmbetul ei. Tamara are mîine mărire de notă şi-i iritată şi iritantă etc. etc. etc.

* * *

N-am văzut încă *R.l.* Nu a venit aici joi.

* * *

Îmi place că lui Radu Petrescu, atît de ceremonios şi de exact în formule de politeţe, tu îi zici *nea Radu*!

* * *

El avea colesterol;
Dînsa, curul gol!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Linge îndelung locul unde s-a produs ceremonialul fragmentării

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Dis-de-dimineaţă te uiţi pe geam şi vezi cum dintr-o casă scundă, cu golul uşii deschise întunecos, iese o femeie brunetă, trupeşă, în capot lucios, larg, albastru combinat cu verde. Într-o mînă ţine o bucată de carne macră, crudă, roşie-însîngerată, în alta un satîr mic, de bucătărie. Se apleacă, reliefînd halucinant, în aerul rece, liniştit, un fund bine nutrit, şi taie carnea direct pe cimentul unei trepte. Intră cu bucăţile tranşate, şiroind, în umbra încăperilor. Imediat apare o pisică tărcată-n alb-negru, care linge îndelung locul unde s-a produs ceremonialul fragmentării.

* * *

Ţi-a dispărut rubrica din *Transilvania*! Şi eu care mă abonasem. Am auzit că nici Mircea Ivănescu nu mai lucrează acolo.

* * *

Ieri m-am întîlnit, în timp ce mă duceam la policlinică pentru nişte indicaţii, cu poetul M.U. În costum. Ţanţoş. Tocmai venise de la Văratec.

* * *

Devine tot mai îngrijorătoare lipsa de cărţi din librării. Teoria ta nu ţine. Nu

apar nici cărţi proaste, te înşeli, nu apar deloc.

* * *

Jurnalul lui Radu Petrescu, cînd va fi publicat în întregime, va fi o operă unică în literatura română, ţine minte ce-ţi spun.

* * *

Privesc mult timp pe geam. Romoşan îl laudă pe Petre Stoica pentru că stă la Bulbucata. Poate că are dreptate. De fapt, sigur că are dreptate. Principalul este că el, P.S., *poate sta* la Bulbucata. Dar de ce să faci atîta caz de asta? Eu, cît am stat la Dolhasca, am căutat să nu apară nimic concret, clar, în cele ce scriam, că aş sta acolo. *Invitaţie la Dolhasca* (adică *numele locului*) nu a apărut decît după ce am plecat.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Parfumurile iau forma încăperilor

Dragă Mugur,

Robi mînca infinit mai bine ca noi! Carne fragedă de ied, omletă din ouă de ţestoasă, pîine fără restricţii, dulciuri (budinci savante, siropuri naturale); bea rom cu sticla!

* * *

Eu, cu regimul meu, sînt flămînd permanent, plus că acest regim se bate cap în cap cu cel pentru colită! Dar doctorul zice că o colită se poate uita!

* * *

Începusem *Viaţa şi aventurile lui Salavin* ca să citesc ceva, să treacă timpul. Şi treptat cartea m-a prins. Te-am rugat să citeşti *Jurnalul lui Salavin*, din vol. II. Nu are importanţă dacă nu iei de la început cartea. Acum, aproape de sfîrşit,

ţi-o recomand în întregime. E uşor plicticoasă, sentimentală, dar cîte lucruri se spun, se discută!

* * *

E o duminică rece, înnorată. Voi ieşi pînă vis-à-vis, unde e poşta. Atît. Văd prost, va trebui să-mi pun pe figură o pereche de ochelari! De asta, poate, mă tem de oameni: nu le disting clar figura!

* * *

Uneori, fără nici o legătură cu ce fac, îmi aduc aminte, brusc, de mirosuri din copilărie, adolescenţă, tinereţe. Parfumurile iau forma încăperilor, spaţiilor, obiectelor care le-au emanat cîndva. *Văd* în felul acesta mireasma: o magazie, un sertar, un măr!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Caietele dictando din ghiozdanele elevelor virgine încă

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Boii portocalii, cu pete vernil, polonicele încăpătoare, caietele dictando din ghiozdanele elevelor virgine încă, militarii în retragere, jocul de domino.

* * *

Trebuie să rezolv: 1. divorţul; 2. aducerea manuscriselor de la Dolhasca; 3. recuperarea cărţilor lăsate la Dolhasca.

* * *

De două zile nu mai iau diazepam şi iată-mă uşor ca o pană, neliniştit ca un fulg în aer. Nu ştiu ce să fac cu mîinile, n-am răbdare să stau cu o carte deschisă în faţă.

* * *

Azi am fost la tribunal ca să mă interesez în privinţa divorţului. Ce mizerie! Geamuri murdare, pereţi mînjiţi, oameni trişti stînd pe nişte bănci slinoase. Şi o mare surpriză: dacă vreau divorţ, judecata trebuie să aibă loc, neapărat, la un tribunal din Suceava. Or, eu am fugit de acolo, am şters din mintea mea (şi se pare că viscerele au reacţionat prin somatizarea şocului psihic!), am distrus acest spaţiu.

* * *

Pentru *Universul calm*. Cutii de pudră roz, sutiene vechi, găsite printre vrafurile de rochii ale mamei, chiloţi de damă, îngălbeniţi uşor de urină, paleta, pe o parte verde, pe cealaltă roşie, de dat drumul şi de oprit trenul.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Căutam obiecte ciudate

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Femeile trebuie să aibă sînii moi, uşor căzuţi, mari, cu sfîrcuri groase, botoase, cafenii, chiar negre. O protuberanţă prea dîrză, un turgor agresiv, un pubis ascuţit, vizibil prin rochie, ne pot creşte dulceaţa în sînge şi, plus de asta, ne umflă inima ca pe o cameră de cauciuc de-automobil!

* * *

Pe insulă s-a încălzit din nou. Ameţeala continuă mă împiedecă să văd bine caprele şi papagalii. Dar sînt multe, mulţi: mişună, umplu tramvaiele, magazinele, restaurantele.

* * *

Îl voi relua pe Cehov. Opera de tinereţe, care este mai puţin deprimantă.

* * *

A fost o vreme cînd căutam obiecte ciudate. Mergeam pe străzi periferice şi, uneori, găseam cîte ceva, n-aş putea spune ce, pentru că de cele mai multe ori bucăţile de fier găsite nu le puteam identifica. Erau, desigur, fragmente din fel de fel de maşinării stricate. Un timp le-am agăţat pe pereţi, le-am pus pe etajere. Apoi entuziasmul mi-a scăzut. De fapt, nici nu prea mai umblam.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Vreo două-trei plecări

Dragă Mugur,

Mă gîndesc să fac pentru numărul 11-12 *Echinox* o *Roua lecturii* numai din citate. Chiar titlul voi căuta să fie al unei cărţi celebre (*Idiotul*, de exemplu, dar nu acesta, ci altceva). Un capitol se va numi *Plecări*. Iată două citate: 1. „Plec la Tunis, ca să conduc un magazin de gramofoane, atît, nimic mai mult“ (Duhamel); 2. „Adio colţişor plăcut, adio Agrafena Ivanovna, adio joc de cărţi, cafeluţă, votcă, adio toate“ (Goncearov). Ar trebui să mai găsesc vreo două-trei plecări, la autori diferiţi.

* * *

Dar iată şi cîteva cuvinte superbe din Charles Lamb (*Eseurile lui Elia*): „… fără să stea să se gîndească mai mult decît stau pe gînduri crinii!“. Acesta ar fi motto!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Un armean şi un evreu, într-o cameră întunecoasă

Dragă Mugur,

Telefonul tău matinal, început cu veşti bune, ca să se termine cu altele mai neplăcute, m-a găsit cu *Cotidianul* încă nescris. Tocmai îmi băusem iaurtul (ah! altădată cafeaua) de dimineaţă. Poate te-a mirat faptul că la veştile tale eu rîdeam! Dar ce să fac? Un pic de umor negru nu strică. Ai totuşi cifre mai mici ca ale mele la hipertensiune. Te-am tăiat!

* * *

Chestia cu tranzitul intestinal trebuie scrisă. Trebuie să recunoşti că un armean şi un evreu, într-o cameră întunecoasă, avînd aceeaşi vîrstă, unul doctor, celălalt pacient, unul calm, celălalt vorbind, poate de spaima diagnosticului posibil, este o *temă*! Nu tresări că am spus evreu. Aici, în situaţia asta, specificul rasei, şi la unul, şi la altul, este important. Şi nu uita că totul, repet, se întîmpla pe întuneric.

* * *

Da, s-ar putea ca de la o vreme, în loc de scrisori, să ne trimitem lungi liste cu valorile: ureii, colesterolului, lipidelor, creatininei etc.

* * *

Am uitat să-ţi spun la telefon ceva esenţial: În *Steaua* 8, în articolul de fond, scris de Adrian Popescu, eşti pomenit cu graţie şi simpatie pentru *confesiunile eseistice* pe care le publici de la o vreme. (Probabil că se referă la acel eseu, pe puncte, consacrat lui Valeriu Cristea.)

* * *

Pentru ce s-o facem pe tinerii, am îmbătrînit, e cert, să ne mulţumim s-o ducem tîrîş-grăpiş cît mai mult şi să ţinem pixul în mînă. Ia-ţi căţelul şi umblă! Nu mai mînca dulciuri! Fă abstracţie că-n lumea asta sînt lucruri uluitor de frumoase, dar nu pentru noi! Să citim, să ne telefonăm. Uite aşa trece vremea. Din analize-n analize!

Te îmbrăţişez,
Emil

Băgînd paiul în curul conceptelor

Dragă Mugur,

Într-adevăr, articolul tău din *R.l.* 37 este frumos şi bun. Ai spus cîteva lucruri, fără să te enervezi, grav, cu sufletul ţinut deasupra paginii. Singurul mosorel pe care ţi l-aş reproşa ar fi că nu l-ai citat pe Foarţă în lista aceea lungă. Dar asta e o chestie de sentiment, vezi bine!

* * *

Se pare că starea de buimăceală, de care caut să scăp, va ţine cît voi rezista şi eu. Deci de la patruzeci de ani mă uit năuc la obiecte şi nu pricep mai nimic.

* * *

La Al. Ştefănescu îmi plac dezinvoltura, siguranţa cu care scrie. Chiar dacă nu pot fi de acord cu dînsul totdeauna. El a învăţat de la Manolescu să fie exact în orice zice, să aibă stil, să flaneze elegant printre cărţi. Caracterizarea poetei C.I. (pe care nu o cunosc) o deţine dintr-o scrisoare în care îmi arătam acordul cu părerile lui dintr-un articol în ce priveşte poezia lui Dinescu şi a lui C.I. şi dezacordul în ceea ce priveşte poezia lui M.U. Văd că i-au plăcut două cuvinte din scrisoare şi le-a şi citat. Dar de ce nu a citat părerea mea despre M.U.? Susţineam că el scrie *despre* poezie, nu poezie!

* * *

E o după-amiază sfîntă de septembrie: lumină, lumină, lumină. Ce bine mi-a făcut mînia ta împotriva celor ce abstractizează poezia, băgînd paiul în curul conceptelor! Amănunt, o mie de amănunte = viaţa noastră = poezia noastră. Dar aceste amănunte trebuie aranjate, bătute, ca de un vînt cald, de talent.

* * *

În tot timpul cît ţi-am scris, Pufnei, secretarul nostru general de redacţie, a

stat pe oliţă!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Tu eşti, eu esc, el este

Dragă Mugur,

Tot zicînd că-s plicticoase, iată-mă la patruzeci de ani cu multe cărţi importante necitite. Nu mai merge aşa: l-am luat pe Turgheniev de la început. Avantajul e că *Povestirile unui vînător* sînt traduse (mă rog, stilizate) de Sadoveanu, lucru rarisim!

* * *

Pufnei spune în loc de *eu sînt*, *eu esc*! Logica e simplă: tu eşti, eu esc, el este!

* * *

După ce i-am dat lui Ion Pop materialul pentru vreo trei numere, dintr-un foc, acum, cînd m-am încîlcit în o mie de analize şi-o sută de boli, trebuie, mort-copt, să dau încă unul pentru ultimul număr al anului acestuia al revistei *Echinox*. Titlul îl am, dar textul nu!

* * *

Inspirată ultima parte a articolului tău din *R.l.* 37. Suferinţa şi bucuria Eminescu, suferinţa şi bucuria Labiş, suferinţa şi bucuria Bacovia. Tu ai spus durerea şi fericirea, mai nimerit, desigur. S-ar putea, cred, vorbi şi de suferinţa şi bucuria Ion Barbu, sau chiar Fundoianu, la care ţin pe viaţă şi pe moarte. Bacovia este, de departe, cel mai rezistent poet al nostru. *Rezistent* în sensul fizic, al trupului său atît de minat de boli. A supravieţui operei e greu. A supravieţui trupului tău e imposibil, dar el a trăit ca un schelet cu urechi enorme zeci de ani! Ce paradox: poetul cel mai bolnav în poezie trăieşte ca turcul! Are dreptate Caraion: Bacovia şi-a *imaginat suferinţa*, nu a trăit-o decît *după* ce a

scris-o. De aici şi longevitatea fiului lui.

* * *

Din Turgheniev nu reţin, pînă acum, decît imaginea graţioasă a unui boier ce da drumul la porumbei, iar el, auzi! *îi privea reflectaţi într-un lighean cu apă*!!! Ăsta da mandarinism!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cartea asta, *Peştele*, trebuie să fie foarte pe gustul meu

Dragă Mugur,

După cum vezi, în *tabla de valori* a poetului ardelean A.P. eu nu pot exista, sînt din ăia cu traiectorie falsă, o *cărare mincinoasă*, cum zice dînsul.

* * *

Ce surpriză! În *Secolul 20*, 1, 1978, aflu că Günter Grass a publicat un roman în 1977, *Peştele*, în care o femeie are *trei sîni*! Eu descoperisem chestia asta, la Reparata, de prin ’73-’74.

* * *

În Iaşi nu a venit nici un număr din ultimul *Echinox* (în afară de cel primit de mine). Se pare că s-a întrerupt difuzarea datorită *documentului Blaga*!

* * *

Cartea asta, *Peştele*, trebuie să fie foarte pe gustul meu: bucătării, bucătărese, haleuri, sexualitate, poezie etc.

* * *

Ciudat, Dan Verona, deşi spune lucruri adevărate, clare, din cauza tonului

cam mieros, cam prea *făcut*, pierde.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Trecere a sufletului şi trupului tău, prin cuvinte, în sufletul şi trupul altora

Dragă Mugur,

Luni. Zi închisă. Cineva taie lemne cu un ferăstrău de tîmplărie, pe o capră: îmi amintesc de copilărie şi de localitatea D. Noaptea vise urîte, terminate, toate, prin treziri înspăimîntate, ceea ce îmi face somnul ferfeniţă. Dimineaţa în piaţă, să cumpăr salată verde. E tot mai scumpă, jăcmăneală curată. Apoi pe la farmacie să iau ciclobarbital şi diazepam. La prînz puţină lectură, foarte puţină, din Turgheniev, momit de femeile, mă rog, de fecioarele lui coapte prin conace străvechi, la foc mocnit. Acum e după-masă şi aud, prin geamul deschis, tăierea secretă a lemnelor. Vara asta nu am simţit-o. A trecut în spaime, în analize, diagnostice şi presupuneri. Oh, unde-i parfumul zilelor mele sănătoase, cînd îmi băgam pînă la coate mîinile în măruntaiele cuvintelor, cînd zmulgeam feroce, din zbor, maţele fluturilor şi le atîrnam, cu tot cu prapuri, prin crengi, cînd pipăiam crinii, la stamine şi pistil, pe dinăuntru cu buricele degetelor. Uneori am impresia că niciodată, niciodată nu voi mai fi în stare să miros lacom un gard proaspăt, o cană cu apă, o cameră prin care a trecut tiptil amurgul. De ce mi se iau simţurile, aceste minunate slujitoare ale sufletului? Nu mai vedem îngeri, nu mai auzim clinchetul culorilor în curcubeie, nu mai aspirăm duhul străveziu al aerului pur, nu mai palpăm pulpa fructelor dezmăţate-n miez. Un veşnic gust dulceag în gură, o veşnică ameţeală, o neînţelegere, o teamă: astea au rămas.

* * *

Bine că pot să scriu, îmi zic. Dar, vai, reuşesc eu să scriu cum aş vrea? Mă feresc să-mi angajez trupul pe de-a-ntregul în rîndurile trimise. Caut să ocolesc ce-i mai dureros. Nu-i cinstit. Un trandafir care s-ar abţine să-şi exale aroma,

pentru a nu se veşteji, ar fi cinstit? De mult, de mult timp am înţeles că poezia înseamnă *dăruire*, trecere a sufletului şi trupului tău, prin cuvinte, în sufletul şi trupul altora. Şi *pierdere*, *pierdere*. Ce frumos spune Nichita într-o poezie: *Eram pe o terasă de pierdere*.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Slujnice păcătoase, forfotind prin încăperi joase, în amurguri lungi

Dragă Mugur,

Citesc în catalogul trimestrial de apariţii că romanul tău se cheamă *După-amiezile lui Antim**. Acum e o după-amiază de septembrie, calmă, dacă exceptăm un excavator ce lucrează la vreo cincizeci de metri. Se va construi un bloc nou, nu voi mai vedea nici Mitropolia, nici dealul depărtat din faţă. Ciori şi blocuri!

* * *

Din *Povestirile unui vînător* îmi plac mai cu seamă începuturile nuvelelor! Creează dintr-o singură frază o atmosferă dulce, melancolică, proprie sufletului meu de cititor. Dar poate că de vină e traducerea lui Sadoveanu.

* * *

Curioasă pofta mea de a citi romane cît mai vechi. Şi sînt multe, n-avea teamă. Aşa mi s-a întîmplat pe vremuri cu poezia, citeam autori *depăşiţi* cu frenezie: Alecsandri, Bolintineanu, Coşbuc. Literatura modernă (vorbesc de romane) mă atrage enorm, dar nu ştiu de ce, poate conştiinţa că (în mine) nu am ajuns la o înţelegere deplină a ei mă opreşte. Şi iar o dau pe clasicii ruşi, pe engleji, pe franţuji de cîteva sute de ani în urmă!

* * *

Abia aştept să citesc o carte, ca să o pot reciti!

* * *

Gubernia, samovarul, moşia, pădurea de mesteceni: toate mă încîntă, mă fac să trăiesc leneş, să visez slujnice păcătoase, forfotind prin încăperi joase, în amurguri lungi, cu obrajii încinşi de ruşinea şi bucuria plăcerilor trupeşti, cu fesele-n flăcări sub fustele creţe, de stambă înflorată, cotrobăite de fiul cel tînăr al boierului!

* * *

Zilele în care-mi simt capul limpede sînt o minune de la Dumnezeu. Să *poţi* privi, să *vezi* obiectele, fiinţele, să-ţi încarci sufletul cu lumea din jur. Să fie o deformare de cititor faptul că vreau să găsesc *o semnificaţie*, ca în cuvintele tipărite, în tot ce zăresc?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Lenjeria intimă, pizdulă, a atît de seraficelor eroine din Turgheniev

Dragă Mugur,

Mă gîndesc la un eseu despre veşmintele eroinelor celebre: Anna Karenina, Nastasia Filippovna, Clavdia Chauchat, Odette de Crécy etc. Treabă migăloasă. Efort plin de riscuri olfactive! Ar trebui să recitesc vreo duzină de cărţi, să-mi însemn toaletele, extravaganţele lor, să le compar, pipăindu-le ţesătura îmbibată de izul personal al trupurilor nepreţuite. S-ar impune să ştiu cîte ceva despre moda din timpul fiecărui personaj (din ţara respectivă) luat la îmbrăcat şi dezbrăcat. Iată că s-ar complica infinit lucrurile! Ce culoare preferau la sutien (dar purtau?) Gruşenka lui Dosto, Eula (acea suprafemelă!) lui Faulkner? Cum erau ciorapii Nataşei Rostova? (Nu pot uita portjartierul mamei, găsit în cele mai neaşteptate locuri, avînd veşnic ciorapii prinşi de dînsul prin nişte catarame de cauciuc negru; nu-mi explicam cum de-l scoate aşa, cu totul!) O mie de întrebări, din ce în ce mai indiscrete, ajungînd pînă la lenjeria intimă, pizdulă,

a atît de seraficelor eroine din Turgheniev!

* * *

Foarte bună nuvela *Un Hamlet provincial*. Uite ce citat superb, bun de motto, am găsit: „Sînt şi eu ros de reflexiune şi n-am în mine nimic imediat“.

* * *

Scandal (mic) cu taică-meu pentru telefon. „De ce nu te bucuri că plăteşti mai mult?“ „De ce?“, zice el. „Pentru că am cu cine vorbi!“ Răspunsul acesta l-a descumpănit.

* * *

Mîine altă serie de analize! Am ţinut două săptămîni un regim dur de slăbire. Să vedem ce-a ieşit. Deocamdată mi-am procurat *Ghidul diabeticului*.

* * *

N-au trecut cumva cele două săptămîni promise de doamna Constanţa Vulcănescu? Iată, acum e sfîrşitul lunii septembrie, Mugure. Bine ar fi ca volumul să fie deja pe piaţă la data Colocviului de poezie.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Adio, adio, fetişcane nebune, nimfomane, de la şcoala de arte şi muzică

Dragă Mugur,

Îţi scriu după-masă. *R.l.* nu a sosit azi în Iaşi, trebuie să aştept pînă mîine. Imediat după ce mi-ai telefonat, ţi-am trimis plicul cu adresa pentru Cambridge, recomandat.

* * *

Ce lumină este, ce sfîşiere dulce, eternă, în aer! Dar o văd de după geam, alterată, nu o pot mirosi. Voi ieşi puţin mai încolo pe insulă. Numărul caprelor şi al papagalilor, cu începerea facultăţii, s-a mărit delirant. E o deznădejde parfumată în toate. Iar eu, cu *sinapsele adrenergice* desfăcute de *propranolol*, mă îndobitocesc treptat. Adio spontaneitate, adio scrisori frumoase, adio cafea cu nemiluita, adio, adio, fetişcane nebune, nimfomane, de la şcoala de arte şi muzică, cărînd în spate, ca pe nişte mitraliere-n huse, violoncele! Uit de la mînă pîn'la pulă! Mă duc, de exemplu, să iau un obiect, ajung în faţa lui şi nu *ştiu de ce* mă aflu acolo! Drame zilnice au loc din cauza pixului dăruit de tine, pe care mereu îl pun undeva şi apoi îl caut pînă la demenţă şi lehamite de om către om! Va trebui să mi-l leg cu o sforicică de gît.

* * *

Am un *diabet chimic*, adică depistat prin glicemie provocată. Doctorul îi spune *diabeţel*, dar eu, care am ţinut regim şi voi mai ţine, de-abia mă tîrîi. O problemă e şi cu tensiunea, care presupune ceva renal. De fapt cu rinichii sînt potolit: un rezultat are nevoie de trei luni de aşteptare, tot să trăieşti! Astea n-ar fi nimic dacă m-aş simţi bine. Dar sînt extrem de şubred, obosesc după jumătate de oră de mers, parcă plutesc, şi uit, uit, uit…

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Aşa-zisul glob ocular are ca pupilă chiar imaginea găleţii!

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Parfumul crinilor atenuat cu usturoi, roua trecută prin site de mărimi diferite şi în felul acesta clasificată. Gardurile bătute în cuie subţiri, cu floarea lucind mat. Fîntînile, nu prea adînci pentru a nu provoca ameţeli găleţilor, cînd coboară spre propria lor imagine răsfrîntă lent de ochiul opac al apei (aşa-zisul glob ocular are ca pupilă chiar imaginea găleţii!). Cărările să şerpuiască lin, nu zvîcnit, printre lanuri de secară de înălţime

agreabilă, mijlocie. Dealuri indolente, pudrate cu iarbă fină, de lux, procurată la un preţ redus. Izvoarele să nu uluiască prea tare prin spontaneitatea bulbucilor, să fie ocrotite de lăstărişuri, tufişuri, plante onctuoase, elogioase, oleagenoase, lascive. Bolovanii cît mai şlefuiţi de melci, de rîme; iar rîmele să aibă culoarea roz, palidă, şi să deie impresia de ornament umed.

* * *

Trebuie să storc, cît mai am putere, *clipa*, doar *clipa prezentă*. Pentru că uit imediat ce a fost înainte. Nu mai cunosc parfumul, sunetul, gustul bobului de-amurg.

* * *

Îmi plac cărţile numerotate, seriile, colecţiile, operele în o mie de volume. De ce? L-am întrebat pe criticul A.C. El mi-a spus că plăcerea mea coincide cu a băieţelului său (are vreo nouă ani, cred).

* * *

Articolul lui Niţescu nu aduce nimic nou. Doar uimirea mea că-l am predecesor pe G. Cugler, despre care nu ştiu nimic! Plus observaţia că substantivul *rouă* e foarte frecvent.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Îmbibat de cifre, cu sufletul înfoiat de aritmetică

Dragă Mugur,

Nici azi, sîmbătă, nu mi-au sosit scrisorile tale. Tu ai o poştă specială, amînată, se vede treaba. Poate că mîine, duminică, va sosi un plic.

* * *

Pentru *Universul calm*. Să nu ucidem furnica. S-o lăsăm să ne cotrobăiască. În felul acesta ea se va plictisi de noi şi va pleca în depărtări. Iar după aceea va suferi că ne-a părăsit şi va reveni. Să nu uiţi niciodată, cînd întîlneşti un trandafir, să-i numeri petalele. Abia după aceea să-l miroşi, îmbibat de cifre, cu sufletul înfoiat de aritmetică.

* * *

Toaletele Nastasiei Filippovna. Mîşkin, în prima lui vizită la generalul Ivan Feodorovici Epancin, priveşte fotografia Nastasiei Filippovna: „Era îmbrăcată cu o rochie de mătase neagră, elegantă, dar fără pretenţie“.

* * *

În Goncearov (*O poveste obişnuită*) se vorbeşte despre *zmeură uscată*. Trebuie să fie delicioasă!

* * *

Aşa cum în viaţă vedem la un moment dat foarte multe amănunte, ar trebui ca acum, în cărţi, să avem aceeaşi acuitate specială în a le depista printre cuvintele rîndurilor compacte.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Demult agoniza în mine copilul ce fusesem

Dragă Mugur,

Cu gîndul la articolul lui N.M., îmi dau seama că, în momentul în care mi-am pierdut memoria copilăriei, poezia mea a dispărut. Nu e chiar aşa, mai exact ar fi să spun că atunci cînd s-a născut Pufnei, am înţeles că propria mea copilărie a murit. A fost un sentiment acut, net, precis. Mai demult agoniza în mine copilul ce fusesem. Dar cu apariţia lui Pufnei totul a luat sfîrşit. E ca şi cum mi s-ar fi

exteriorizat copilăria, s-ar fi reîncarnat în altă fiinţă. Şi iar mă întorc şi spun că nu-i chiar aşa, dar ceva adevăr tot este în cuvintele mele.

* * *

Am reînceput *Idiotul* şi mi se pare ciudat gustul lui Mîşkin de a vorbi, hodoronc-tronc, cu oricine are ocazia, despre condamnări la moarte, execuţii, eşafod etc. Ştii, e o obsesie a lui Dosto. Acum însă socot cam *brusc* felul acesta de a începe un roman. Probabil că din cauză că l-am citit, între timp, pe Tolstoi. Sau e o impresie de moment, nelipită de felul dostoievskian.

* * *

E o duminică rece. O zdreanţă agăţată de un acoperiş, unde tremură-n vîntul ce-mi zgîlţîie uşor geamurile. În casă e frig. Pufnei răcită. Tamara dormind cocoloş încă. Sînt tot mai enervat de literele neciteţe ale cuvintelor mele din scrisori. Dar mîna *nu are răbdare* să le facă mai frumoase, mai clare. Dacă mă supraveghez un pic, dispare şi urma de prospeţime ce-o mai am. (Am auzit că Nichita nu mai scrie, dictează unei secretare! Iată ce înseamnă să crezi în geniul tău!)

* * *

Pentru *Universul calm*. Ediţii fastuoase, în sute de volume, din Jules Verne!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Ştiai că Nastasia Filippovna locuieşte pe strada *Cinci colţuri*?

Dragă Mugur,

Te mirai aseară că recitesc *Idiotul*. Uite, m-am hotărît să nu mai evit cărţile „nervoase“ chiar dacă eu sînt acum cam cu capsa pusă. Deşi mă lăudam că nu „particip“, o lectură nu se poate face fără bătăi de inimă, mai ales la Dosto. De

data asta, cunoscînd în mare ce se întîmplă, am fost mai atent la amănunte, la fleacuri aş zice. De exemplu: ştiai că Nastasia Filippovna locuieşte pe strada *Cinci colţuri*? S-ar putea ascunde sub numele străzii ceva, cumva, gîndindu-ne la sexualitatea ei atît de precoce cultivată de Toţki (să nu uităm că i-a luat „o tînără, dar foarte pricepută“ cameristă franţuzoaică s-o şcolească pe la 16 ani, cînd a stat la ţară!) şi destul de întortocheată-n situaţii ambigui după aceea?

* * *

Fetiţa, răcită (întotdeauna în perioada asta, cînd deja e frig, dar căldură nu se dă, păţeşte aşa) face un tapaj enorm prin casă. Şi ca să fie şi mai bine, de vreo zece zile sînt nişte rude aici, care încurcă programul normal, pe care îl ducem cu toţii de obicei. E o calamitate invazia rudelor!

* * *

De ce adică să nu vii la Colocviul de poezie? Vom sta de vorbă, ca doi bătrînei, şi asta va fi de ajuns. Eu nu mai beau, nu mai sînt agresiv (în discuţii) etc. De fapt nici nu ştiu dacă voi putea să stau prea mult în timpul luărilor de cuvînt, obosesc repede, mă doare capul, e o adevărată porcărie.

* * *

Curios, la această nouă lectură, Nastasia Filippovna (cel puţin în prima parte a cărţii) mi-a devenit antipatică. Ce importanţă dă micuţei ei drame flocoase!!!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Gînduri necuviincioase, suflecate

Dragă Mugur,

Credeam că voi putea citi *Idiotul*. Prima parte a mers. Iată însă că a doua parte m-a întristat şi m-am oprit. Partea întîi poate fi citită separat. Începe într-o miercuri, 27 noiembrie, la 9 dimineaţa. Şi se termină aproximativ pe la 12

noaptea, puţin chiar după miezul nopţii. O zi dostoievskiană! Mi-am notat pe un carnet toate deplasările lui Mîşkin. De fapt eu căutam să aflu toaleta din acea zi a Nastasiei Filippovna. Dosto nu o divulgă! Ceva foarte vag: „era deosebit de frumos îmbrăcată“. Mi se pare normal, Nastasia căpătase o educaţie aleasă, sofisticată, fusese preparată de subalternele lui Toţki (moşiereasa şi camerista) ca o trufanda în sos de mlaci! În altă parte se adaugă că avea o danteluţă care-i împodobea mîneca. Diminutivul îndeamnă iar la gînduri necuviincioase, suflecate. Mai descopăr că purta un mantou de blană şi că, la ea acasă, peste haine, din cauza înfrigurării, îşi pusese o mantilă. Cam asta e tot. Totuşi, ce nostim! Dosto indică, indirect, ce lenjerie folosea! Anume: „… lenjerie fină de şifon“.

* * *

Mîşkin *o vede* prima dată pe N.F. într-o fotografie. Aici Dosto e precis: „Era îmbrăcată cu o rochie de mătase neagră, elegantă, fără pretenţie…“. Însă fotografia e veche!

* * *

Nici azi, marţi, n-am primit scrisorile tale: chestia devine interesantă. M-ai minţit? Bănuiesc că ai pus prea multe foi într-un plic şi acum zace pe undeva. Altădată să scrii şi tu mai puţin, că nu dau turcii!

* * *

S-a făcut neobişnuit de cald şi frumos. Voi căuta să recitesc *Jurnalul* lui Samuel Pepys.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Rămîne să lumineze stins în veşnicie

Dragă Mugur,

Azi, miercuri, am primit, în sfîrşit, scrisorile tale. Dacă volumul pe care cauţi să-l înjghebi se va numi *Dimineţile lui Valter*, el va face, bănuiesc, un întreg cu *După-amiezile lui Antim* şi, cine ştie, cu *Amurgurile* altcuiva. O trilogie! Sau tu vrei tetralogie, ca Durrell!

* * *

Fragmentele (şi aşa trebuie să rămînă, fragmente) sînt extrem de bine scrise, m-a încîntat mai ales scena din bar. Plus chestia cu *Ce nu se vede* (o replică la *Ce se vede* a lui R.P.?) care se poate continua, cred, fiind o idee! Fragmentul cu *Ce să-i faci*, care se repetă, aminteşte de poemele lui Petre Stoica, acelea cu fiecare vers începînd la fel. De fapt tu scrii un fel de parabole vioaie, din pasta pixului care, însă, am impresia că a lucrat mult pînă să ajungă la *uşurinţa* asta. Dă-i înainte, aştept plicurile chiar dacă-mi vor sosi cu o întîrzîiere exasperantă. Noua critică, după cum vezi, lucrează foarte atentă pe text.

* * *

Ieri am luat ediţia proaspătă de *Poezii*, Fundoianu. Cu cît trece vremea, cu atît mi se pare mai ciudat, mai important poetul acesta. Deci, pe la 24-25 de ani termină *Privelişti*, le publică şi pleacă! Gest superb. Cartea, unică la noi, rămîne să lumineze stins în veşnicie. Ce curaj, ce dementă, ce orgoliu, ce ţinută! Teribilă e şi prefaţa, poate fără asemănare în literatura noastră. Moartea lui, *a lui* e de asemenea plină de semnificaţii. Nu ştiu dacă ţi-am mai spus, de admirat (de fascinat, de îngenuncheat) am avut pe cîţiva mari poeţi, dar de iubit adînc, în adolescenţă doar vreo trei cărţi: *Ţara fetelor*, *Privelişti*, *Lupta cu inerţia*. Prin ele am înţeles că pot şi eu scrie poezie. Dacă era numai *Eminescu sau Arghezi*, *Baudelaire sau Rimbaud*, nu aş mai fi avut îndrăzneala.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Să nu se mai împăturească batistele, cearceafurile, spre a nu fi jignite

Dragă Mugur,

Joi, ceaţă, rece, eu cîntăresc mîncarea. Cînd să deschid geamul, o duhoare indescriptibilă: se lua gunoiul! Nu uita de întîlnirea lui Valter cu *cioara-porumbelul*! Poate că ar trebui să-l pui să îngrijească acasă o astfel de pasăre ambiguă!

* * *

Pentru *Universul calm*. Printr-o decizie, să se convină ca, la o anumită oră, să se bată covoarele în tot oraşul, fiecare cetăţean avînd în faţă partitura, ca instrumentiştii unor orchestre, în aşa fel încît, împreună, să înjghebe o simfonie a neliniştii!

* * *

Azi voi cumpăra salam polonez (face parte din regim!) şi crizanteme. Pe parcurs, poate o carte de la anticariat.

* * *

Pentru *Universul calm*. Lumina electrică să fie însoţită de parfumuri fine. Apa din robinete să curgă roz, bleu sau lila, după dispoziţia sufletească şi, oricum, asortată cu capotul lucios al gospodinei uşor lubrice-n gesturi. Frigiderul să murmure melodii englezeşti cînd este plin cu de toate. Să se înfiinţeze tramvaie speciale pentru cîinii vagabonzi (este inestetic şi neplăcut să vezi cîinii amestecaţi, striviţi, înghiontiţi de oameni). Micile curţi să aibă în mijloc cîte o femeie frumoasă, care să măture cimentul, adînc aplecată, lăsînd să i se zărească fesele orbitoare, rotunde, adevărate comori casnice, la îndemînă. Să nu se mai împăturească batistele, cearceafurile, spre a nu fi jignite.

* * *

Ei, bine, l-am lăsat în plata domnului pe Dosto şi citesc, asta-i situaţia, pe Tobias Smollett!

* * *

Insit să vii la Colocviul de poezie, măcar numai pentru a ne întîlni şi a mai discuta. Vei vedea ce viaţă pură duc! Şi o vei cunoaşte pe secretara noastră generală de redacţie, Pufnei!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mostre de cruzime

Dragă Mugur,

Pe Tamara o bat pantofii, Pufnei e răcită, taică-meu de asemenea, maică-mea doarme foarte prost, eu, vezi şi tu.

* * *

Din Smollett, pe care îl citesc acum (ca sedativ), îţi pot da mostre de cruzime: „Draci şi sînge! Înfige halebarda în maţele ăstuia de lîngă tine, că eu îi zbor pe dată creierii celuilalt!“. Delicios!

* * *

Iată, tot din Smollett (*Roderick Random*), o metodă de a împiedica pe cineva să scrie: „…pune să se meşterească o scîndurică cu găuri prin care îmi voi vîrî toate degetele mîinii drepte şi leag-o de încheietură cu o frînghioară în aşa chip, încît să mă împiedece să mă slujesc de pană“.

* * *

Tot în Smollett se bea bere cu rom, zahăr şi ouă! Absolut toate aceste patru elemente îmi sînt interzise!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Nastasia Filippovna îmi calcă pe nervi

Dragă Mugur,

Iată şi una din gingăşiile lui Smollett: „…capul ofiţerului de infanterie marină care stătea aproape de mine fu zburat de pe umeri de o ghiulea, sări pe covertă drept în obrazul meu şi mă lăsă aproape orbit de creierii săi“.

* * *

Trebuie, altă dandana, să văd pe unde o fi pe insulă un atelier de reparat jaluzelele. Cordonul de care trag ca să le ridic şi cobor (şi după-masa am nevoie de întuneric în fortăreaţă ca să poată dormi Pufnei) s-a ros şi e pe cale de-a se rupe.

* * *

La anticariat, din cauza stării mele de slăbiciune, nu mai pot depista rapid, din prima ochire, cărţile care mă interesează. Şi aşa le pierd, alţii fiind mai iuţi. Asta mă irită atît de mult, încît, brusc, începe să mă doară capul, să transpir etc.

* * *

Pentru *Universul calm.* Să nu mai caut poezia, ci s-o aştept. Dar nu încordat, ci relaxat, uitînd chiar că aş aştepta ceva. Un fel de vagă dorinţă subconştientă, bine acoperită de întîmplările zilnice. Poate că va veni. Iar dacă nu va veni, să nu mă supăr, doar a fost odată!

* * *

Acum, la o lectură normală, tacticoasă, Nastasia Filippovna îmi calcă pe nervi, mă scoate din sărite cu hachiţele ei veşnic isterice, mă trezesc că-i spun, împreună c-un personaj din *Idiotul*: „Da’ ce-ţi veni, soro?“

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Plîngînd încet cu faţa la *grădină*

Dragă Mugur,

A venit scrisoarea ta, a treia, despre Valter. Tu văd că te-ai pus serios pe făcut o carte. Dar atunci cum rămîne cu planul de-a înjgheba împreună un volum? Mi-a plăcut mai ales fragmentul în care Valter e luat de mîini de două doamne ce susţin, cu rîndul, că el ar fi copilul lor! E foarte bine făcută trecerea de la real la ireal, pe nesimţite. De fapt, tu ai început să fii cam oniric!

* * *

Ţi-am spus şi la telefon, cea mai bună poezie cred că este *De dragoste*. Schimbă *grădină* cu *pădure* fără nici o teamă. Hamletul *tău* poate muri oriunde doreşti tu. Plîngînd încet cu faţa la *grădină*, se diminuează *durerea*. *Pădurea* o augmentează! *Spinoza* îmi place de asemenea. Plus *Gluma de vară* (dar aici s-ar putea să mă influenţeze dedicaţia).

* * *

De o bucată de vreme rămîn mult timp cu ochii în gol, cu pixul în mînă, cu foiţa pe masă şi nu scriu nimic. Totul mi se pare fals. Orice cuvînt, orice sentiment. Ca într-un vis urît din care încerc de trei luni să ies; o slăbiciune, o ameţeală mă ţine pe loc. Cît de curios mi se pare că ceilalţi sînt sănătoşi!

* * *

Colocviul de poezie e acuşi-acuşi! Se vor aduna sute de poeţi, trei sferturi vor bea, un sfert nu va putea (cei bolnavi), toţi vor umbla în găşcuţe şi se vor irita unii pe alţii cu o infinită lipsă de preţuire. Apoi vor mai fi poetesele! Alt motiv de discordie! Unele se vor fute, altele vor strîmba din nas.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Vorbe, vorbe, vorbe spuse la nesfîrşit

Dragă Mugur,

O zi de luni. Ceaţă, frig umed, capul plin de somniferele luate aseară. Trebuie să cobor pe insulă: 1. să iau mere şi salată verde; 2. să caut un cîntar pentru adulţi (Robinson nu s-a cîntărit 28 de ani!); 3. să trec pe la atelierul de jaluzele; 4. să trec pe la un atelier de pus geamuri (s-a crăpat unul la fortăreaţă). Cam multe.

* * *

Săptămîna asta, dacă ar fi după cum spui tu, *Adio, Robinson Crusoe* ar trebui să fie în mîinile mele. Aici, în zilele Colocviului, se va lansa volumul lui Nichita, *Epica Magna*, scos de editura Junimea. Iată că pe N.S. îl urmăreşte steaua bună şi în Iaşi.

* * *

M-am plictisit formidabil de Smollett. Dar tocmai pentru asta vreau să-l citesc. Are cîteva scene groteşti, puţină cruzime, în rest: vorbe, vorbe, vorbe spuse la nesfîrşit.

* * *

Un roman picaresc ar trebui sa fie de doar cîteva zeci de pagini, aşa cum a făcut Radu Petrescu în *Sinuciderea din Grădina Botanică*. Aproape că aş fi tentat să scriu şi eu ceva în genul acesta.

* * *

Dacă ai în bibliotecă o carte a lui Virgil Nemoianu, *Simptome*, citeşte-o imediat, înainte de a mai scrie ceva despre Valter. Te va ajuta să te detaşezi de o oarecare asemănare. Neapărat, pînă nu e prea tîrziu.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Pentru ei un scriitor e un rahat

cu pretenţii

Dragă Mugur,

Azi, marţi, nu am nimic de spus. Aş dori să nu fiu eu, ci altul, unul cu puls şi tensiune normale, fără toate porcăriile astea ce nu-mi dau pace. O lehamite enormă, un ghinion (boala nu-i un ghinion?), o tristeţe umedă ca o ceaţă. Dacă aş fi avut un frate, un tată sau un văr ca lumea, pînă acum manuscrisele mele erau aduse de la Dolhasca. Mă îngrozesc de cîţi ani mă gîndesc că s-ar putea pierde din ele sau distruge. E tot ce am scris pînă la vreo 36 de ani. Îţi zic, nu pentru că aş dori să le aduci tu, ar fi absurd, dar pentru a rămîne aici, pe hîrtie, faptele: 1. tatăl meu nu le-a adus; 2. fosta soţie nu le-a adus; 3. vărul meu mai mic, Sorin (care mereu pleacă la Suceava, să facă planorism, şi e în legătură directă cu fosta soţie, ba chiar se plimbă cu maşina mea, lăsată acolo dracului), vărul meu, nu le-a adus. Pe toţi aceşti trei oameni i-am rugat, le-am explicat. *Ei nu înţeleg. Ei nu pricep*. *Pentru ei un scriitor e un rahat cu pretenţii*. Dur, dar nu pentru ei, pentru mine.

* * *

Nu pot plînge acum, deşi vara asta am plîns de vreo trei ori.

* * *

Da, bine spune Marin Preda că cititorul român nu are nevoie de lamentaţiile scriitorului. Dar cui să-i explic? *Numai Dinescu s-a oferit să-mi aducă manuscrisele*, dar lui nu i le dă. *Trebuie să fie tatăl meu, o rudă de-a mea*. Mi-e şi ruşine să-ţi scriu despre asta. Mai ales că, se pare, corespondenţa mea e supravegheată. Şi dacă e aşa, de ce eu m-aş face că nu ştiu?

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Iar ea, ţaţa divină, să se aplece deasupra unei găleţi pline cu apă

Dragă Mugur,

Curios lucru, acum, cînd aştept de la o zi la alta să-mi apară cartea, scriu foarte greu *Cotidianul*. E o dimineaţa de început de octombrie. Aceleaşi zgomote ale oraşului din jur; în stînga, în jgheabul format de două acoperişuri de tablă, s-au adunat frunze galbene, lucioase încă. Mă uit lung la ele, le-aş băga într-un sac, aş umbla cu dînsele-n spinare pe străzi, să le dau foc undeva, la periferie, în cinstea unei ţaţe formidabile de mahala. Să fim beţi amîndoi de fumul autumnal, iar ea, ţaţa divină, să se aplece deasupra unei găleţi pline cu apă, ca eu să-i pot vedea mai bine cracii şi bucile goale, albe, crăpate flocos, mustos, sub capotul înflorat înfiorător.

* * *

Tu faci o carte, asta e, cu Valter! Nu te laşi deloc, nu stai degeaba. Am impresia că *euforia* (pentru că trebuie să fii vesel, să ai o voioşie interioară ca să scrii) ţi-a venit după înlăturarea spaimei date de boală. Ţi-ai făcut o radioscopie gastrică, ai văzut că nu-i chiar negru şi ai început să scrii de bucurie! Nu?

* * *

Să pot citi şi eu ceva care să-mi curgă ca untdelemnul pe rana sfîntă. M-a apucat o nebunie: vreau să-i citesc pe Dante şi pe Shakespeare. *Dacă scăp viu după ăştia, mă pun pe citit numai cărţi de poveşti!*

* * *

Taică-meu se ceartă cu Pufnei (care are doar 2 ani şi opt luni) cum ar face-o cu un om de vîrsta lui. Adică ţipă, se scandalizează etc. Iar ea nu pricepe nimic!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Tot ce spunea unul spîn şi fără o mînă

Dragă Mugur,

Tot uitam să-ţi spun despre o modificare esenţială, survenită acum vreo săptămînă, în viaţa mea. Pufnei nu mai doarme în cameră cu mine şi cu Tamara. Schimbarea am fost nevoit s-o fac din cauza somnului defectuos (chiar cu somnifere) pe care-l aveam. Fetiţa se trezeşte noaptea, trebuie iar adormită etc. Nu am mai putut rezista! Îmi pare nespus de rău, dar luînd ciclobarbital şi fiind trezit peste două-trei ore, deveneam atît de nervos, încît nu mai puteam readormi.

* * *

Dacă aş copia, acum, nişte citate, aş încropi *Cotidianul*. Dar m-am plictisit de copiat. Saltă în mine o furie continuă. Odată m-am gîndit serios să sparg *toate* geamurile casei (sînt trei camere plus bucătăria). Ar fi o descărcare. Dar ar răci Pufnei pînă le-aş pune la loc. Şi ceilalţi, bineînţeles.

* * *

De cîte ori vorbesc cu taică-meu (încerc să vorbesc), ajungem la ceartă. Îmi vine să crăp ca să vadă că nu are dreptate. Dar ce folos am eu dacă voi crăpa?

* * *

Şi cît de mult urăsc literele! Nici eu nu mai înţeleg bine după ce scriu ceva. Ştii cum mi-am stricat scrisul? La facultate, la nişte cursuri greţoase de economie politică, unde trebuia să scriu foarte repede tot ce spunea unul spîn şi fără o mînă! Eram în anul întîi. E o exagerare, desigur. Însă trăim, Mugure, exagerat! Scrisul meu e aşa datorită *nervozităţii* mele şi a *slăbiciunii*.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Teiul are flori hermafrodite!

Dragă Mugur,

Azi am primit programul Colocviului. Ceea ce mi se pare bizar este că discuţiilor, în cele trei zile, le sînt afectate, practic, doar cam trei jumătăţi de zi. Să-l studiezi atent şi să vezi că aşa va fi. E aici *o şmecherie* neplăcută! Oamenii se întîlnesc să discute probleme specifice, nu să se ducă la Nicolina să-şi citească poeziile! Pentru întîlniri cu cititorii şi lansări este timp tot anul. Iar un al doilea Colocviu de poezie nu prea văd cînd o să aibă loc.

* * *

Mi-ai mai trimis vreo scrisoare cu Valter? (Ciudat, azi mi-am adus aminte de misteriosul Walter din *Întîmplări în irealitatea imediată*, de iniţierea autorului în acel bizar ritual sexual cu ajutorul unei pene!) Văd că nu am mai primit. Iar tu mi-ai spus că mai ai scrise încă vreo două bucăţi.

* * *

Se vehiculează, din nou, prea mult numele lui Nichita. Uite, eu nu cred că din toţi poeţii în viaţă, Nichita ar fi cel mai bun. Înainte erau Arghezi, Bacovia, Blaga, Barbu. Ei, acum ar trebui să fie tot vreo 4-5 mari. Dar după cum se discută parcă ar fi numai Nichita într-un vid absolut de valori! Şi nu-i adevărat, deloc adevărat.

* * *

Mi-am cumpărat un *Atlas botanic de buzunar*. Teiul are flori hermafrodite! Să nu uităm prezenţa obsedantă a teiului la Eminescu.

* * *

Lumina de octombrie pe care nu o pot descrie. Într-o seară, mai demult, am auzit o melodie de la un radio din vecini şi mi-am dat seama că aş mai putea scrie. A fost ca o amintire a unei clipe din copilărie, repede uitată, dar orbitoare în secunda desfăşurării ei nostalgice. Acum aştept cartea şi apoi o să văd ce mai pot face.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Vorbesc de *starea trupului*, nu de *starea poeziei*

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. Ar fi şi plantele medicinale. Infuzii şi decocturi. Iată, eu, urmînd o indicaţie găsită într-o carte, îmi fac ceai din mentă + romaniţă + pojarniţă. Ideal ar fi însă un ceai din *trei-fraţi-pătaţi*, dar nu găsesc.

* * *

Au apărut cîteva volume interesante la Cartea Românească. Mă refer la ultimul lot: Mălăncioiu, Turcea, Paul Emanuel… Te-aş ruga, cînd apare Baconski, să-mi opreşti şi mie un exemplar, aici nu cred că-l voi prinde.

* * *

În ultima vreme aveam impresia că mi-am mai revenit (vorbesc de *starea trupului*, nu de *starea poeziei*, de asta are grijă Nichita!), dar iată că din nou a început bălegarea intempestivă. Ce-o fi cu aparatul acesta al meu digestiv nu pricep. S-a dereglat total. Dar pînă cînd?

* * *

Cînd ies pe insulă, de o bucată de vreme, mă uit mai mult în pămînt, adică în asfalt. O bizară lipsă de apetit sexual. Probabil că sufletul meu este profund supărat, surpat în beciuri de lipsă de speranţă, dacă pot trece indiferent pe lîngă atîţia craci infiniţi şi sîni superbi, fese într-o veşnică transhumanţă carnală de neoprit.

* * *

Mi-ai spus: „Cînd am cartea ta în mînă, îţi dau telefon“. Şi eu tot aştept telefonul acela şi stau ca mutul. Să-ţi dau eu mi-e jenă, ar însemna că te *pisez* şi doar nu tu tipareşti volumele, ci tipografia.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Manuscrisele de la Dolhasca

Dragă Mugur,

Deci eşti la Vălenii de Munte. Asta înseamă că ar trebui să-ţi scriu în lipsă. Voi pune cîte 2-3 foiţe într-un singur plic. Mi-ai părut supărat la telefon, nu aveai acel entuziasm *făcut*, ca de obicei. Ţi s-a întîmplat ceva? Am impresia că te-ai certat cu careva.

* * *

Azi, *8.X.1978*, mi s-au adus manuscrisele de la Dolhasca de către un unchi de-al meu, tatăl lui Scarfas (Sorin), fratele vitreg al mamei. La prima verificare nu lipseşte decît un ciclu (de vreo 5-6 poezii), *Elogiul Reparatei*. Dar din manuscrise îl pot reface. Nu-i doar ultima variantă, cea bătută la maşină. Ţineam mult la aceste sonete crude şi lucrate la marele fix, după nişte ciorne de pe la 24 de ani. Să sperăm că se va reface pierderea. În rest totul pare în ordine. N-am putut verifica în întregime fiindcă m-a apucat o durere de cap cumplită (probabil tensiunea). Aşa că am lăsat baltă orice şi voi continua mîine, zilele următoare. Printre manuscrise am găsit şi o scrisoare de a ta. (Scrisorile, multe, le voi primi altă dată, acum au fost doi saci de hîrtie foarte grei.) Şi un răspuns la o anchetă privind inflaţia în poezie, pe care tu urma să o publici într-un fel de caiet al Cărţii Româneşti.

* * *

Deci una din probleme s-a rezolvat. Rămîn: scrisorile primite, divorţul, cărţile (la Dolhasca aveam o bibliotecă enormă!).

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Sînt sensibil, fă, sensibil

Dragă Mugur,

Cu manuscrisele pe jos, întinse prin întreaga cameră, simt că-mi pierd capul! Voi renunţa pentru un timp să mă uit prin ele, deşi mă tentează să le iau foaie cu foaie şi să le cercetez.

* * *

Am împuşcat o nouă criza de colită. O pun pe seama emoţiilor avute cu aducerea şi verificarea manuscriselor. M-am plictisit enorm de doctori. Însă trebuie să mă duc să-mi controlez tensiunea.

* * *

Nu am primit încă al patrulea plic cu Valter. (Nu mă pot abţine să nu mă gîndesc la cum era îmbrăcat acel Walter al lui Blecher!) Să-l fi trimis joi? Păi azi e luni, ar fi trebuit să ajungă de vreo două zile! Iar merge poşta ca melcul şchiop?

* * *

Pe insulă zilele sînt dureros de frumoase. Probabil că şi acolo, la Vălenii de Munte, lumina te face poet. Însă un poet ce scrie! De aceea aştept curios poeziile pe care mi-ai spus că le-ai înjghebat anul acesta.

* * *

Iată două versuri descoperite în manuscrise:

„Sînt sensibil, fă, sensibil
Pînă la oribil!“.

* * *

Va trebui să mă duc la Suceava, să aranjez chestia cu divorţul. Ceva atît de neplăcut, că numai scriindu-ţi aici şi mi se face părul măciucă!

* * *

Ştia el bătrînul Robi ce ştia! De asta nu s-a încurcat cu femei! S-ar fi dus naibii toată insula lui cu capre şi papagali! Tot mai mult îmi dau seama că Robi

e un tip ultra!

* * *

Un păianjen mic, negru, îmi umblă printre litere!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Ca doi fraţi-iepuri

Dragă Mugur,

Azi am primit plicul tău din Vălenii de Munte. Deci, nenişorule, să mă apuc să lucrez ca un ocnaş, tăind, însemnînd! Bine. Doar să-mi revin din iritarea asta continuă.

* * *

Ce lipsă de chef monstruoasă! N-aş scrie un rînd. De vină e şi faptul că nu mai vine *semnalul* la carte. Dar după ce o să sosească? Mai găsesc eu motive, n-avea grijă!

* * *

Deodată, cu apariţia manuscriselor mele în casă, am început să simt o responsabilitate sîcîitoare faţă de scrisul meu! Mormanele de coli mă obligă.

* * *

Caprele, oh, caprele de pe insulă mă înnebunesc. Mai ales cele de la liceul de arte, cu teribilele lor instrumente de suflat, întortocheate bizar, sau cu coarde, violoncele în huse cărate în spate ca puştile cu lunetă, tromboane încolăcite ca nişte şerpi căutînd cu gura lacomă trupurile proaspete ale elevelor grave, cu ochii în pămînt de atîta muzică a sferelor lor proprii: sînii globulari, coapsele ondulînd în opturi hoţeşti, parcă pe-ascuns, în spaţiul toamnei sfîşiate de melancolia ireparabilei treceri a timpului. Cum să ignori „eliminatele“, cele

care-au fost prinse făcînd plajă, goale puşcă, pe Conservator!

* * *

Unde a dispărut *cioara-porumbelul*? Caută animalul acesta şi vezi ce mai e cu viaţa lui oximoronică.

* * *

Şi totuşi, ce bine e că mă voi întîlni cu tine! Vom mai sta un pic de vorbă, ca doi fraţi-iepuri, fricoşi, vom mai bea nişte apă minerală. Parcă văd că pe lîngă tine vor foi fel de fel de viermişori interesaţi să-ţi intre în voie ca să le publici cărţile!

* * *

Am găsit o scrisoare de-a mea, scrisă în 1972, iarna, pe care nu mai ştiu de ce nu ţi-am trimis-o! Ce uşor scriam atunci! Nimic forţat. Curgeau cuvintele ca uleiul prin pîlnie. Acum parcă aş săpa la scos cartofi.

* * *

Pufnei nu pricepe nici în ruptul capului cum de toate zilele săptămînii sînt „azi“, cînd una e luni, alta marţi etc.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Dumnezeu te pocneşte cu copita

Dragă Mugur,

Am primit alt plic cu Valter de la tine, îţi priesc Vălenii de Munte! Minunat! Fragmentul *Mărturisire* m-a făcut să jubilez. Ce idee! Cum naiba nu mi-a venit mie? Asta e întrebarea care mă roade. Dă-i înainte cu Valter. De aici va ieşi o carte sprintenă, *dureros* de sprintenă. Pînă acum de ce nu te-ai jucat în felul acesta? Uite că ţîşnesc din tine bucurii sclipitoare. Numai să nu-ţi pierzi cheful.

Da, e o descoperire *Vampa lui Aladin*!

Şi *Vatra* 9! Prima poezie e foarte bună, cea în care Dumnezeu te pocneşte cu copita, ca să-ţi atragă atenţia că mai este şi el în cer şi pre pămînt!

* * *

Interviul cu Ion Pop e folositor. El are un ton melancolic. Spune lucruri simţite, *decent* simţite. Eu nu am avut loc să-mi desfăşor panglicile şi să suflu-n păpădii. Dacă voi face o carte de interviuri, voi lungi discuţia cu el pînă la vreo 15-20 de pagini.

* * *

Dar ce zici de fantasmagoria, de alchimia lui Foarţă? Îţi dai seama ce clare îi sînt lui literele-n cuvinte ca să se poată răsfăţa în halul acesta? Pare un exerciţiu steril, numai pare. Este, de fapt, o demonstraţie! Cu aceleaşi litere, în aceeaşi ordine, dar schimbînd *gruparea* lor, apar alte cuvinte şi, culmea, alte sensuri. *Deci, principalul e spaţiul dintre litere, locul alb dintre cuvintele ce curg unul din altul sau se strîng cum vrea Demiurgul clipei, numit Foarţă*. Pur şi simplu dinamitează limbajul, ne arată că totul e o iluzie de moment, *esenţial e golul*, felul de a-l plasa în magma veşnic bolborosindă, suavă, a silabelor.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

O simplă vînzătoare de bilete e mai absurdă decît ei doi împreună

Dragă Mugur,

Mă cam doare capul în ultimele zile. Tot răsfoind prin manuscrise, am dat de cîteva scrisori pe care nu ţi le-am mai trimis. Ciudată întîlnire! Mai sînt cîteva zile şi ne vom vedea. O să treacă mai repede. Să nu uităm să discutăm despre ce ne interesează. Eu promit să nu mă las antrenat în nimic ce mi-ar dăuna: băut, discuţii cu fel de fel de tipi.

* * *

Orice gînd mi-e însoţit de zgomotul tramvaielor şi-al hidroforului.

* * *

Mi-a dat telefon Iulia. Chestia cu avionul nu am putut-o rezolva. E bizar, dar pentru un bilet de avion Iaşi-Bucureşti trebuie să te adresezi agenţiei din Bucureşti. Şi ne mai mirăm că noi i-am dat pe Urmuz şi Eugen Ionescu! O simplă vînzătoare de bilete e mai absurdă decît ei doi împreună!

* * *

O, în *Tribuna* 41 cronica la *Piatra palidă* de Felea. Iar cînd deschid *L.*, dau iar de o cronică, la aceeaşi carte, de Doina Uricariu! Ai o săptămînă bună.

* * *

Te aştept marţi în faţa agenţiei. Acolo opreşte autobuzul de la aeroport. Sper să-mi aduci cărţile. Am emoţii. Cum naiba mai arăţi? Eu sînt cam pleoştit.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Ceva ce bate în tine ca un val moale

Dragă Mugur,

E duminică după-masă. Lumina caldă, aerul rece. Toamna şi iarna am soarele mai toată ziua în camera asta. Sînt nerăbdător să vină marţi dimineaţă. Canibalul Marţi! Te vei aranja la hotel sau aici, chiar în blocul în care stau eu: e o doamnă ce ia în gazdă pentru cîteva zile. Vom vedea noi.

* * *

Citesc cîte puţin din *O mie şi una de nopţi*. Îmi fac însemnări. Voi scrie ceva, cîndva. Acum, în clipa asta plină de lumină albă, aş vrea să fiu singur, cu un caiet în faţă, undeva, nu ştiu unde, poate în dosul casei din Dolhasca şi să scriu, să pîndesc iarba, zidul de cărămidă, pietrele, dealurile… Mi-e dor de scris! Dar

nu *scrisul* într-o cameră, ci *scrisul* afară, în uşoara bătaie a vîntului, cu frunze căzîndu-mi pe mînă, cu insecte sfîrîind alături, cu mere şi pere putrede pe jos, absorbind adînc în piept mirosul lor acid, fermentat, uşor fetid, incitant. *O mie şi una de după-amiezi*.

* * *

Să stai şi să priveşti la nesfîrşit lumina, într-o împăcare esenţială cu lumea înconjurătoare. Ce blîndă oră. Ce gingaşă despărţire a tristeţii de suflet, parcă s-ar desprinde un var, abia uscat, un strat subţire de pe-un perete trainic, gros. Simt soarele pe faţa mea.

* * *

Dacă te gîndeşti bine, poezia nu-i chiar aşa de greu de captat. Totul e să prinzi creionul sau pixul în mînă, la ora potrivită, şi să-ţi fie poftă să spui ceva ce bate în tine ca un val moale. O lene duioasă faţă de amănuntele vieţii. O acceptare şi o împodobire a tot ce se întîmplă. Să ai cuvinte la îndemînă, să ai sănătate, să ai o mică bună dispoziţie, să ai răbdarea şi curajul de-a crede că faci o treabă ca lumea.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

O altă operă vastă: *O mie şi una de după-amiezi*

Dragă Mugur,

Şeherezada povesteşte o mie şi una de nopţi regelui Şahriar, făcînd cu dînsul, după încheierea fiecărei povestiri, dragoste (închipuie-ţi numai cu ce varietate în alegerea poziţiilor!) pe deşălate, pînă în zori. În prezenţa atentă şi poate chiar lubric-cooperantă a surorii ei mai mici, Doniazada. Ei, uite, eu cred că Doniazada, la rîndul ei, îi povestea regelui Şahriar, în fiece după-amiază, cîte o povestioară. Numai că mult mai scurtă şi mai deşucheată; timpul era redus,

regele trebuia să doarmă măcar la prînz, ca să-şi revină la deplina lui virilitate. Aceste mici romanţuri licenţioase, spuse cu burta plină de mîncăruri rafinate, s-au constituit într-o altă operă vastă: *O mie şi una de după-amiezi*. Ea a fost arsă din ordinul Şeherezadei, care-i trînteşte şi trei copii regelui, geloasă pe harul picant al Doniazadei cea precoce. Eu singur deţin ciorna pornoliricei lucrări (Doniazada îşi făcuse un plan scris!) şi pot recompune, la virgulă, totul. Dar îmi trebuie sănătate şi niţel curaj. *O mie şi una de după-amiezi* cuprinde 1 001 de povestioare de nici o pagină fiecare (regele Şahriar, umflat cu carne de gazelă şi cu dulceţuri săţioase, adormea în 5-10 minute, mai ales că noaptea îi era acoperită de mintea şi trupul atît de inventive ale Şeherezadei, ajutată şi de Doniazada cea frăgejoară).

* * *

Luni, miros greţos (gunoiul?), ceaţă vagă pe dealuri, Mitropolia adormită-n cele patru turle ale ei. Se aude zgomot de cioburi de sticlă strînse-ntr-o căldare. Cineva dă telefon că se citeşte apometrul şi trebuie să coboare tovarăşul Brumaru (taică-meu!) ca să asiste.

* * *

Deci mîine dimineaţă ne vom întîlni. Tu, probabil, vei aduce cartea. Vom avea timp să discutăm, nestingheriţi, măcar o zi. Apoi va începe nebunia totală. Şi eu nu-s deloc apt.

* * *

Toţi vor să facă curat prin casă! Iar mie mi-e o lehamite enormă de chestia asta. Ce rost are, spune şi tu, să tot scoţi şi să baţi covoarele cu o mînie sfîntă, ca apoi să le pui la loc, cuminţi? Ce rost? Mai ales dacă nu te simţi în putere, transpiri, îţi dai duhul de oboseală?

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cam înţepată-n cur, dar drăguţă-n obraji

Dragă Mugur,

Iată că, din cauza ceţii, sosirea ta la Iaşi s-a amînat cu vreo două ore. Ce fac eu? Eu m-am sculat de dimineaţă (după o noapte dormită prost) şi m-am uitat pe geam: ceaţă groasă, duşmănoasă, cu cîlţi! Totuşi, pe la 9, am fost la agenţie şi am întrebat sfios cam cînd va fi posibil să ajungi. „După ce se ridică aici ceaţa“, mi s-a zis. „Bine“, zic eu, „am feştelit-o!“. S-a uitat mirată (funcţionara cam înţepată-n cur, dar drăguţă-n obraji), apoi, văzînd că nu e o aluzie la sexul ei flocos (presupun!), a zîmbit şi a dat foarte feminin din umerii înguşti, traşi în jos de două mamele paraşutate, adică: „Da, aţi feştelit-o, dar eu nu mă fut decît cu cine-mi place!“. (Bineînţeles, asta în mintea ei… sau a mea?; replica audibilă suna altfel!) M-am dus la piaţă distrus şi am cumpărat, de jele, salată verde (cu asta îmi mai îndulcesc zilele) şi 3 kilograme de mere. Pe urmă, în mers alert spre fortăreaţă, am mai umflat, tot de jele, încă 3 kilograme de mere! Uitam, înainte de a ajunge în piaţă, am trecut pe la anticariat şi am prins un Sadoveanu (*Opere*, 17). Şi iar, de data asta telefonic, m-am interesat ce-i cu avionul. „Poate pe la 10,30 pleacă din Bucureşti.“ Deci aici va fi pe la 11,30-11,45. În felul ăsta mai bine veneai pe rotile sau cu trotineta!

* * *

Te anunţ că iau, de cîteva zile, şi nişte picături pentru dezimbecilizare. Un medicament ce se dă la babalîcii senili!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Cu gentoiul tîrîit după tine, parcă plin de bolovani

Dragă Mugur,

Să reîncep. Pauza a fost de şase zile. De marţi pînă marţi. Rămîne să completez golul pe parcurs, cînd voi fi mai în formă.

* * *

Deci ai plecat. Erai trist în pardesiul acela, cu gentoiul tîrîit după tine, parcă plin de bolovani. Normal, n-am discutat mai nimic (nici nu se putea), dar ne-am văzut. Cît o mai ducem? Vom vedea noi!

* * *

Am citit scrisoarea. Nu e bine să te cramponezi prea mult în *Ce nu se vede*. Ştiu că-ţi place (ca şi mie) *tema* asta, păstreaz-o, nu o seca dintr-odată. Cartea va reveni la ea *pentru a te odihni*, după alte pagini, şi atunci va fi o adevărată sărbătoare!

* * *

Trimit fără chef cărţile. Nu am fost niciodată atît de lipsit de entuziasm. Probabil că de vină e starea mea fizica. Am mai slăbit un kilogram!

* * *

Zilele astea, de cînd ai plecat, nu am făcut absolut nimic. Stau întins în pat şi nu pot nici să mă gîndesc la ceva anume. Iată, sîmbătă, duminică, luni nu ţi-am scris. Să nu crezi că din cauză că eram supărat. Nu, pur şi simplu nu am avut cuvinte în cap. Şi ce greu am compus cele cîteva dedicaţii! Înainte săltam de bucurie cînd trimeteam cărţi proaspete. Ce naiba s-a întîmplat?

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Pînzele fleşcăite ale unor corăbii fără vînt, întinse între hornurile unei clădiri din faţa mea

Dragă Mugur,

E miercuri dimineaţă. Zgomot de sticle încărcate sau descărcate. (Îl aud mereu, curtea interioară e în spatele unui hotel, Continental, care are şi un bar ce e veşnic alimentat cu băuturi; vin camioane pline cu fel de fel de sticloanţe.)

Ceaţa, cîţiva copaci galbeni pe care-i zăresc de la geam. Luni am făcut o nouă serie de analize. Vineri de abia, rezultatul.

* * *

Va trebui să mă rad, să duc nişte cărţi la poştă, să trec pe la librărie, cam atît. Te văd iar în pardesiul (sau paltonul?) tău cenuşiu, cărînd o geantă uriaşă. Mîzga de pe suflet a început să se usuce.

* * *

Pentru *Universul calm*. Rufele întinse pe casă (văd chiar acum nişte cearceafuri albe, enorme, atîrnînd nemişcate, parcă-s pînzele fleşcăite ale unor corăbii fără vînt, întinse între hornurile unei clădiri din faţa mea), fumul din hogeacurile lungi de cărămidă, urcîndu-se *vertical* spre cer (dacă s-ar înălţa oblic, aş deveni nervos!).

* * *

Iată un citat din *O mie şi una de nopţi* bun de pus motto: „Cele cinci degete de la mîna mea stîngă fie în ochiul tău drept, iar cele cinci degete de la mîna mea dreaptă fie în ochiul tău stîng“. Asta ar fi atitudinea modernă a autorului faţă de cititor!

* * *

Tot în *Halima*, un cuplu: Frumosul-Fericit şi Frumoasa-Fericită! Ce vrei mai mult?

* * *

Vorbeai mereu de lipsa de afectivitate a oamenilor. Şi eu o resimt acut. Dar de ce ar trebui oamenii să fie afectivi cu noi? Cred că e o pretenţie, o obsesie falsă. Lipsa de afectivitate e starea normală a oamenilor; anormală e dorinţa noastră!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Papagalii uzi, caprele lîncede

Dragă Mugur,

Pe insulă au început ploile autumnale. De-acum e bine de stat în hamac, mîncînd smochine din farfurii largi de cristal şi citind despre tribulaţiile sexuale ale Şeherezadei, acompaniată de fanteziile pipărate ale surioarei ei minore, Doniazada. Papagalii uzi, caprele lîncede. Ferestrele fortăreţei vibrează uşor. Robinson nu avea manuscrise şi nu se înfunda în ele, căutînd cuvinte scrise cu zeci de ani în urmă. Păcat.

* * *

Erai trist ieri, în coliba ta de pe Bibescu Vodă, cînd ţi-am telefonat. Ce ai păţit? Nici eu nu mă simt bine. Uneori, nu totdeauna, cad într-un fel de indiferenţă şi-mi zic: ceea ce mi-e scris, vers mi se face! Şi-n frunte mi-e pus!

* * *

Frumos răspunsul tău din *S.* 9 la ancheta privind poezia. Numai că, vai! prea mulţi poeţi îţi plac şi asta devine suspect. Ţi-aş atrage atenţia că nu ai pomenit de poeta C.I., foarte limpede, neruşinată cu inocenţă şi sinceră în tăietura exactă a versului. Nu uita: C.I. Şi eu am descoperit-o mai tîrziu decît trebuia.

* * *

Pufnei mă întreabă din cînd în cînd: „Unde-i nenea Muguru?“.

* * *

Pentru *Universul calm*. Plăpumi uşoare, sub care să leneveşti dimineaţa, nici treaz de tot, nici adormit, lăsîndu-ţi gîndurile să se transforme pe jumătate în realitate, într-un fel de vise *văzute* cu ochii deschişi.

* * *

Am făcut o primă lectură a poemelor trimise mai demult. Impresia e de apocalipsă, de groază, de întuneric. Asta în ansamblu. E foarte greu să detaşez fragmente pentru că, se vede, totul a fost scris ca într-un delir negru. Voi reciti

şi voi încerca să mă bag şi mai mult în atmosfera, în aerul lor. E o carte! Poate că farmecul ei ar fi deplin, lăsînd-o aşa, curgînd cum a vrut ea, nu cum încerci tu s-o coteşti.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Să n-ai nimic în scorbura asta umedă a trupului

Dragă Mugur,

Ştii ce nu se vede? Nu se văd organele noastre interne, viscerele noastre distruse! Asta-i. Restu-i literatură!

* * *

Pufnei a venit lîngă mine. „De ce stai aici?“, o întreb. „Ca să văd cum scrii!“, îmi răspunde. Deci *se vede* şi cum scriem!

* * *

Pentru *Universul calm*. Să n-ai ficat, să n-ai inimă, să n-ai plămîni, să n-ai rinichi, să n-ai nimic în scorbura asta umedă a trupului.

* * *

De-ai şti ce lehamite mi s-a făcut de toate analizele! Acum colesterolul e normal. Au crescut însă, iar, lipidele şi glicemia. Plus nu ştiu ce dracu’, la limita superioară a normalului, la ficat. Îmi vine să nu mai fac niciodată nimic. Să văd, crăp sau nu crăp?

* * *

Ce este, dom’le, cu Grete Tartler? Eu nu am prea citit nimic de ea. La Colocviu, pe sală, am cunoscut-o şi i-am cerut o cărţulie tradusă din arabă. Mi-a trimis-o. Poezie arabă preislamică. Tipa (citesc în dicţionarul lui M.P.) e

profesoară de violă şi studentă la filologie, secţia arabă. Hm!

* * *

Canibalul Vineri şi-a făcut datoria: e o zi frumoasă, cu cerul închis. Eu am gura amară, amară. Te rog să urgentezi, pe cît posibil, trimiterea restului de *A.R.C.* şi să-l rogi pe cel care face pachetele să nu puna mai mult de 25-26 într-un pachet. Deci vreo patru pachete. Îţi expediez banii pentru ele urgent.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Baţi catifeaua cu nuiaua pînă la extenuare şi te calmezi brusc

Dragă Mugur,

Nu mai iau somnifere. Din cauza ficatului (există şi el!). Dorm cum dă Dumnezeu.

* * *

Ce ecou mic a avut cartea de corespondenţă *Negoiţescu-Stanca*. S-a vorbit un pic la început, apoi pauză deplină. Cartea, unică la noi, nu merita tratamentul acesta.

* * *

Cineva, la un bloc de vis-à-vis, şi-a pus pe sîrmă, în balcon, multe piei de oaie la uscat. E oribil. Adie o putoare de zile mari.

* * *

Un porumbel alb, extrem de curat, trece pe cerul vînăt. Cîteva ciori negre, fixe, stau pe antenele de televizor de pe blocuri. Ce-ţi mai face *cioara-porumbelul*?

* * *

Aştept de la tine continuarea scrisorilor bătute la maşină. Dă-i înainte, chiar dacă acum ai impresia că nu merge. Scrie *în silă*, cum făcea Rebreanu.

* * *

Pentru *Universul calm*. O nuia foarte subţire, flexibilă, verde, de-abia ruptă, mustind de seve acrişoare, şi o bucată de catifea veche, de culoare închisă, vişinie. În cazul în care simţi o cît de mică iritare, un minim frison nervos al trupului sau al sufletului tău de dovlecel, baţi catifeaua cu nuiaua pînă la extenuare şi te calmezi brusc.

* * *

Fumul fin, aburos, dintr-un coş de cărămidă, înalt, trecut peste un geam întunecos. Acoperişurile verzi cu pete umede. Şi chiar în clipa asta radioul întrerupt de cineva. Mă gîndesc că l-a oprit o femeie somnoroasă, cu părul ciufulit, doar c-un capot pus alene pe trupul emanînd încă acea căldură parfumată a aşternuturilor părăsite dis-de-dimineaţă.

* * *

Mi-e teamă să scriu despre spaimele mele pentru a nu le augmenta, a nu le atrage şi mai mult spre mine.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Reparatei îi dispar cei trei sîni

Dragă Mugur,

Dimineaţa e rece, neprietenoasă. Acoperişurile-n brumă. Pe jos, în curte, mişună copii înfofoliţi. Pe blocul de vis-à-vis (blocul Gioconda!) aceleaşi piei de oaie, flocoase, puse la uscat. Ciori nemişcate pe antene. Cerul albastru, trecînd în albicios departe, pe dealuri.

Pentru *Universul calm*. Cheutorile şi nasturii într-o dulce înfrăţire amoroasă

pe hainele noastre calde de dogoarea trupurilor. Buzunarele adînci, primitoare de nuci, bile şi mosorele. Pantalonii lărgoşi, lucind la fund de atîta întrebuinţare (statul pe scaun şi bătutul tenace la maşină!), cu scame afectuoase pe manşete. Pantofi cu blacheuri moi la tocurile joase şi la vîrfurile late, pătrate, silenţioase. Raglane uriaşe, din stofă englezească, umbrele somptuoase, acoperind, la nevoie, oameni îmbrăţişaţi în ploaie.

* * *

A venit momentul să dau afară din casă nişte garoafe veştede. Nu se aşteptau să fie huiduite!

* * *

După cum ştii, în Gogol, unui personaj îi dispare nasul. Tot aşa, într-o bună zi, Reparatei îi dispar cei trei sîni. Se întîlneşte (tot ca în Gogol) cu ei pe stradă, să zicem pe Cuza Vodă, cam pe lîngă Poşta centrală. Uneori cu toţi trei deodată, formînd un colier cărnos, senzual, în aerul pur. Alteori, cu fiecare în parte, bine sfîrcuit, rotund, apetisant. Mai rar, cam în zilele cu număr par, cu cîte doi, al treilea venind totuşi din urmă, la mare distanţă. Scandal în urbea noastră. Cei trei sîni continuă să-şi facă apariţia prin cofetării, cinematografe, magazine cu aparate electrice, la policlinică etc.

* * *

Ce zici de numele ăsta: Alajbicovici Jambura? E autentic! L-am întîlnit la un cetăţean onest ce-şi scotea banii de la C.E.C.

* * *

Cioară pe ciment (titlu de tablou).

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Malva, nimfă de lift

Dragă Mugur,

Dacă-i s-o ducem aşa, mai mult morţi decît vii, s-o ducem, ce dracu' să facem! Asta ar fi introducerea. Cuprinsul e gustul meu amar din gură. Încheierea s-o lăsăm pe mai tîrziu.

* * *

Acum ar trebui să descriu îndelung, în cele mai mici amănunte, un tub de pastă de lipit, dar n-o fac şi astfel va dispărea în neant o pagină excepţională! Ce părere ai?

* * *

Ai dreptate, Grigurcu devine uşor curios prin *raderile* sale: Baconski, Nichita Stănescu. Cu Dinescu încă nu-i total în afară, Grigurcu vorbeşte de *debutul facil-facil*, nu de tot ce-a scris Dinescu. Şi mai mult, cred eu, de modul rapid în care a debutat (dar se vedea cu ochiul liber că e vorba de un poet excepţional!) decît despre valoarea lui. Păi era normal să se entuziasmeze toţi la apariţia unui asemenea poet!

* * *

Pufnei vine şi mă întreabă: „Unde sînt pisicuţele care s-au băgat în burlan?".

* * *

Pentru *Universul calm*. Să mănînci mere mari, rotunde, roşii, cu codiţa-nfundată în găurica echivocă a fructului. Să bei apă, să citeşti *Basme* de Ispirescu şi să-ţi plesneşti nevasta, cu palma larg deschisă, peste fesele pe jumătate goale sub capotul lucios, în bucătărie, cînd prepară foarte preocupată o tocăniţă cu mult sos. Belşugul senzual, niţel lubric, „pe la spate", al domesticităţii cotidiene!

* * *

Iată soarele, apărut brusc, de nu ştiu unde. Tu, azi, marţi, ce mai faci? Ce nu se mai vede? Îmi amintesc mereu de tipa aceea cu sîni mari şi părul roşu (parcă) dintr-un fragment de-al tău, aceea care asista, nevăzută, la o discuţie

cam porcoasă între doi gagii. Îmi dau seama că o construiesc pe măsura unei fete, studentă, Malva, care stă la un etaj superior din blocul meu. Într-o zi, în lift, cu sînii ei de neînchipuit, îmbrăcată de casă (ducea gunoiul pînă jos într-o găleată puturoasă!), m-a întrebat, zîmbind îmbietor, dacă nu vreau să citesc nişte versuri scrise de ea. Avea o gură cu buzele extrem de arcuite, adîncă, vînăt-roşie, cu mici creţuri, parcă ar fi fost veşnic arsă de sete. Se aplecase amical spre mine şi îi zăream rădăcina sînilor abundenţi, incredibili; dădeau impresia ca de abia încap în lift! Am fost tentat, pur şi simplu, s-o strîng de ei. Cred că a intuit intenţia mea şi s-a ghemuit într-un colţ al liftului, brusc tăcută. Adevăru-i că mai tîrziu mi-a adus versurile, tot ţîţoasă la maximum. Scria înfiorător de prost şi am avut impulsul nenorocit, sadic, să-i spun; s-a destrămat idila atît de promiţătoare. Malva, nimfă de lift, a plecat în Israel.

* * *

Foarte rar vin pînă aici sunete de la gara Nicolina, amintindu-mi de copilăria feroviară.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Să-l duci pe suflet cît poţi

Dragă Mugur,

Noiembrie. Scriu după ce mi-ai dat telefon. E bine că ai luat premiu! Bine pentru poezia ta, în primul rînd. Bine pentru tine personal, în al doilea rînd. Sau, cine ştie, chiar în primul rînd! Vei primi felicitări, vei face nazuri, cîteva săptămîni va bîzîi ceva în tine, indiferent dacă nu te vei gîndi anume la premiu. Poate te vei însănătoşi. Sau vei avea iluzia că te însănătoşeşti. Eu, vezi şi tu, nu scot ţipete de entuziasm, ci-ţi spun, gospodăreşte, cam cum stă situaţia cu premiul ăsta. Să-l duci pe suflet cît poţi, ca să te apere de mizerii.

* * *

Despre M.U. ce sa zic? De meritat, îl merita! Să trecem… Dacă premiul lui Breban va fi validat, acest buldozer al prozei actuale a învins. Are forţă, nu glumă! E de primă mărime, îl citesc cu chiote gemute de entuziasm. Plus că mă face să scriu, lucru rar! Ce mai tura-vura, are „talie“ internaţională!

* * *

Acelaşi fum alb ieşind din coşuri de cărămidă. Ciorile nelipsite, cîţiva copaci desfrunziţi, zgomotele de sticlărie de jos, din curte, aerul rece ce-mi intră pe geamul deschis.

* * *

Duminică voi pleca la Suceava (cu maşina lui A.C.) pentru a vedea cum fac cu divorţul. Ce zi grea mă aşteaptă!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Ciripesc nişte chestii

Dragă Mugur,

Îţi scriu iar după ce mi-ai dat telefon, adică după-amiază. Ce farmec au amănuntele, aparent neînsemnate, după ce trece un număr de ani! Iată, azi e senin, ciripesc nişte chestii (ce fel de păsări or fi?), în blocul din stînga, pe balcoane sînt cearceafuri mari, albe şi roz. Am văzut braţele lungi, puternice, ale femeii ce le prindea în cleştişoare de lemn, pe-o sîrmă de aluminiu. E aproape de cinci. Nu a curs apa pînă acum. M-am ras cu o lamă străveche; pentru săpunit folosesc un pămătuf tocit, un ciot de-al lui taică-meu. Din cauza umezelii, oglinda a căpătat nişte pete leproase ce-mi desfigurează moaca şi aşa nu prea fericită.

* * *

Am primit scrisoarea lui Mircea Iorgulescu! De fapt nu-i o scrisoare, ci un

fel de salut şi atît. Oricum, din cei cărora le-am trimis cartea, numai el şi Radu Petrescu (telegrafic!) au confirmat primirea volumului.

* * *

Nostimi ăştia cu „căpătuiala“. Se pare că vor mai cădea cîţiva pe parcurs. Treaba cred că era strigătoare la cer dacă s-a ajuns la măsuri publice.

* * *

Uneori am impresia că voi mai scrie. Dar nu ştiu ce…

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Nici cuvinte, nici suflet de-ajuns la teşcherea

Dragă Mugur,

Ceaţa s-a ridicat greu. Umbre de spaimă se preling pe pereţii blocurilor de vis-à-vis, date de obiecte nevăzute, ce-şi schimbă mereu forma. Acum e trei după-masă şi încă mai persistă departe, pe dealuri, un aer compact, aburos. Dar e soare! Cădura vine prin geamul deschis. Plus zgomotul unui excavator ce lucrează permanent. Chiar în faţa mea se va ridica un bloc mamut ce-mi va lua şi bucăţica de zare ce-o mai aveam. Tristă perspectivă!

* * *

Mă bate gîndul să întrerup *Cotidianul*. Aş vrea să te las „într-un punct fericit“, cel de acum, cînd ai luat premiul. Nu mai am nici cuvinte, nici suflet de-ajuns la teşcherea. Poate dacă m-aş concentra, dacă aş scrie mai rar, ar ieşi ceva. Aşa, constat o fleaşcă.

* * *

Poate că nervozitatea mea se explică şi prin faptul că m-am întîlnit azi cu

M.U., care mi-a zis: „La anul sînt în juriu, dacă-mi dai cîteva gîşte şi te porţi frumos cu mine, te susţin“. Desigur, glumea, dar a glumi după ce ai luat un premiu, cu cineva care nici nu se ţine prea bine pe picioare (nu exagerez), şi în felul acesta, e cam neplăcut, trebuie să recunoşti. L-am asigurat că nu-i voi da gîşte, poate un porc, dacă e băiat gigea!

* * *

Duminică sper să mă duc la Suceava. Apoi, săptămîna viitoare, voi mai face nişte analize.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Pe nervii scriitorilor se joacă, fără grijă, tananica!

Dragă Mugur,

Aceeaşi ceaţă groasă. A.C. îmi dă un telefon să-mi spună că nu s-au mai făcut azi premierele U.S. Dau şi eu un telefon Iuliei şi nu te găsesc acasă. Acum îmi explic (de fapt mi-o explicam şi atunci) mai bine iritarea oamenilor la Colocviu. Pe nervii scriitorilor se joacă, fără grijă, tananica!

* * *

Să sperăm că săptămîna viitoare se vor alege apele bune de cele rele. Eu, mîine, dacă nu mă împiedecă ceaţa, voi fi la Suceava.

* * *

Aseară mi-a dat telefon Adi Cusin, care, zice, s-a trezit în planul C.R. pe 1979! Deci trebuie, mort-copt, să dea o carte! Iată că metoda ţine!

* * *

Felicitări lui Ulici pentru eseul despre personajele dostoievskiene! Nastasia Filippovna e făcută pilaf. Într-adevăr e o *porca madonna* sau *tîrfă cu respect*!

Eu de mult n-o mai înghit, prea caută cearta cu lumînarea de spermanţet, e răzbunătoare, inconsecventă (fugile şi întoarcerile ei la Rogojin) şi chiar un pic bizară în corespondenţa, cu tente apăsat amoroase, vis-à-vis de Aglaia, altă figură şi aia! Nişte „ciudăţele“, nu m-ar mira să se pipăie febrile prin unghere, dîndu-şi întîlniri de taină, îmbrăcate lejer, numai bune să-şi cotrobăiască pizdele, una la alta, pe sub fustalane. Desigur, e o supoziţie numai. Fiecare îl doreşte pe Mîşkin şi şi-l tot pasează, ca şi cum prinţul ar fi un mototolea comun.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Bikinii aceea plutind în aerul după-amiezii

Dragă Mugur,

Ieri, după ce am vorbit la telefon cu tine, am plecat la Suceava. O zi obositoare şi fără nici un rezultat ca lumea. Dorisem să iau măcar *Istoria* mare a lui Călinescu şi un Verlaine în 8 volume, o ediţie de lux, legată în antilopă, ilustrată, care m-a costat două salarii de medic. *Istoria* nici nu era, cică ar fi împrumutat-o cuiva! Şi chiar dacă ar fi fost, nu vrea să mi-o dea. De asemenea Verlaine-ul, din care au fost de asemenea împrumutate cuiva două volume. Discuţia de vreo patru ore nu a dus la nimic. Deşi sînt despărţit în fapt de trei ani, am un copil cu Tamara, Doina nu vrea să divorţeze, ba promite chiar să îmi facă zile fripte în cazul în care voi intenta eu un divorţ!

* * *

Îţi scriu luni. Acesta ar fi *Cotidianul* pe duminică, încropit cu întîrzîiere. Nu-l întrerup nici în ruptul capului.

* * *

Am început să citesc cartea Ilenei Vrancea: o radere sistematică a lui

Călinescu. Are şi nu are dreptate. Însă Călinescu rămîne ce-a fost. Închipuie-ţi literatura noastră fără dînsul şi o să vezi ce enorm gol a desfiinţat.

Pe un balcon, un veşmînt intim, roşu, atîrnat (abandonat?) pe o sîrmă invizibilă din cauza distanţei. Impresie de suprarealism, zărind bikinii aceea plutind în aerul după-amiezii, ireali, iscînd presupuneri voluptuoase, fără popoul ce ar trebui să-i umple cu o carne radioasă, generoasă. Oare unde îşi usca lenjeria ei de mare întreţinută Nastasia? Dar Gruşenka, şi dînsa ţiitoare de moşnegi bogaţi? Dar feciorelnica şi ştrengăriţa Liza Hohlakova (Lise), „beteaga de picioare“, care la cei 14 ani avea, desigur, revelaţia menstruaţiei?

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Vremea trece, trece, trece, precum regimentul zece!

Dragă Mugur,

Îţi scriu după-masă, cu soarele cald pe faţă, cu cerul albastru pe piept. E între ora trei şi patru. Aerul rece intră pe geamul deschis. Azi-dimineaţă am fost puţin pe afară. Dacă nu ar fi oboseala continuă şi gustul dulceag din gură, ar fi minunat! Dar nu e!

* * *

Mirosul de frunză în cădere indolentă. Aştept o scrisoare de la tine despre Valter. Să-mi baţi la maşină, febril, pe nerăsuflate, ce s-a întîmplat cu dînsul cînd a luat premiul U.S.! Să-mi povesteşti cum se comporta Valter la înmormîntarea unui prieten sinucis (alt subiect).

* * *

Ce păcat că nu eşti pe aici, prin Iaşi. Ne-am da lungi telefoane, ne-am întîlni uneori prin cofetării obscure, serviţi cu concupiscenţă de-o femeie purtînd tava cu profiteroale, proptind-o echivoc între sînii ei exorbitanţi. Am mai pune tristeţea pe calea ei cea bună. Aşa, vorbim pe apucate, ne vedem o dată la doi

ani (şi atunci sîntem morţi de oboseală!) şi vremea trece, trece, trece, precum regimentul zece!

* * *

Te rog să-mi trimiţi, imediat ce-l ai, *romanul* tău. Mi-amintesc că-l scriai la Dolhasca, prin 1973-1974 (poate chiar 1975, cînd am fugit de acolo). Iată, e 1978. Au trecut cinci ani, Mugure, de cînd tu, fixat la masă, încăpăţînat, lucrai la ROMAN. Ţii mine cum veneam pe neaşteptate, dezinvolt, şi-ţi întrerupeam treaba ta calculată la milimetru, frate iepure?

* * *

Ieri, în drum spre Suceava, am trecut prin Fălticeni. Apoi, între Fălticeni şi Suceava, văzînd mari movile de dovleci aurii-portocalii, lîngă stoguri veştede de porumb, mi-a venit brusc în minte *imperiul* din spatele casei de la Dolhasca. Am întrezărit clar zidul de cărămidă, răsuflătoarea beciului, groapa cu gunoi (care nu mirosea urît, ci îmbălsăma aerul cu un iz acruţ, de resturi abandonate fermentării lente), şezlongul (la un moment dat erau chiar două!), linia ferată lucind straniu a singurătate, cantonul din care ieşea graţioasa Sultănică ridicînd în aerul crud un fanion galben, dealurile, unul cu păduri de conifere şi foioase, celălalt cu vii întinse de struguri albi, străvezii la boaba ciorchinelui… În amurg vacile mugeau lent, durîndu-le ugerele umflate de lapte…

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Poet-caiet, caiet-poet

Dragă Mugur,

Merge tot mai greu *Cotidianul*. Dar să nu disperăm! Desigur, aş putea să-ţi povestesc despre vizita mea la Suceava. Însă nu-mi face plăcere. Mai bine să vedem ce se întîmplă în *Universul calm:* nu se întîmplă nimic!

* * *

Pe străzi, ieşind rar, nu mă mai uit la capre, ci sînt atent cum calc. O, de mi-ar reveni odată cheful de viaţă, de rîs, de jucat cu pixul pe hîrtie. O noutate ar fi că poetul M.U.: de cînd cu articolul lui Radu Petrescu, nu o mai vede pe Tamara, se uită pe pereţi. Iată că în Iaşi a mai apărut un poet. Îţi dai seama, pe moşia lui!

* * *

Nu uita de Baconski, te rog. Cînd apar cărţile lui Niţescu, Eugen Simion, Grigurcu?

* * *

Cum vă simţiţi voi acolo, între premiaţi? Trebuie să faceţi o petrecere colosală, cu critici severi şi poete generoase-n viaţă şi-n vers liber! Tu observi? Mereu apare cîte o nimfomană, ca M.N., ce-şi face o cinste din a fute poeţi cu duiumul şi a-i însemna pe răboj. Sacrificatele lui Peşte! Dar cît de tandru e Proust cu de-alde Odette de Crécy! Ele sînt sarea şi piperul, cimbrişorul şi mărarul, boiaua nostalgiei noastre…

* * *

Pe insulă ceaţă groasă, o poţi tăia-n felii cu cuţitul şi unge pe pîine! Acoperişurile verzi, brumate fin, dau impresia de moliciune. Copacii, cîţi văd de la geamul fortăreţei, uscaţi, conturaţi în negru. Ciorile, şi ele negre, pe aceleaşi antene: ce monotonie! Va trebui să fac patul (mi se pare inutil!), să deschid fereastra, împingînd stratul dens de ceaţă, să hrănesc cu boabe de mei papagalii ciufuţi, sporovăind matinal porcării.

* * *

Cînd adorm pe Pufnei (seara mai ales), mă gîndesc ce aş mai putea face în poezie. Gîndul umblă dintr-un colţ în altul ca un orb, izbindu-se de pereţi. Cred că *maturitatea* mea, eu fiind un poet al copilăriei, nu-mi aduce nimic. Dimpotrivă, îmi ia ce-am avut: acuitatea sinestezică a simţurilor, candoarea stupefiantă, spontaneitatea, naivitatea reală, înrourată natural, joaca inconştientă etc.

* * *

Pufnei e foarte atentă, cînd scriu, *cum scriu*! O fascinează faptul că fac litere cu mîna. Ea spune, cu regret, că doar mîzgăleşte. În ultimul timp se aşază cu capul în jos şi ţipă: „Poet-caiet, caiet-poet“! O definiţie perfectă!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Zbătîndu-se bezmetic, ca un lindic scîncit, bucal

Dragă Mugur,

Ieri am avut o zi dură. Dimineaţa, la tribunal, pentru a-mi căuta un avocat. O sală murdară, încleiată-n prafuri vechi, cu mese slinoase şi scaune şchioape, unde toţi vorbesc de-a valma: sala avocaţilor. Am stat cîteva ceasuri pe un scaun de lemn, jegos, în aşteptarea unui avocat ce mi se recomandase. Mişuneala din jur, îngrozitoare, mai degrabă fojgăială. Fel de fel de oameni: un ţăran sfrijit, cu căciulă ţuguiată, un domn în haine de piele neagră, o fată cu bujori în obraji, gravidă, alt domn, cu pardesiu negru, sobru, o doamnă la vîrsta critică, cu pălărie, grăsuţă, mică, decoltată, rujată la greu etc. Ceea ce m-a izbit a fost, mai ales, frumuseţea vulgară şi privirile spoite, lucioase, bombate-n globii oculari ţinuţi între pleoape grele, ale judecătoarelor zbîrnîind de gînduri de-o neruşinare zvîntată-n aerul clocit. Una, blondă, cu gura vopsită adînc, pînă-n fundul gîtlejului (cînd rîdea, i se vedea omuşorul, roşu, zbătîndu-se bezmetic, ca un lindic scîncit, bucal), cu sînii mari, căzuţi, sub bluza verde, parcă puşi ca două bucăţi de carne străină de ea, în faţă, pe masă, scria ceva şi împroşca, din cînd în cînd, ocheade exacte, lubrice. Alta, tot blondă, tot dată cu bidineaua pe buzele vîrtoase, dezlipite permanent de răscoapte ce erau, cu obrazul lucind prin fardul slăjit, cu fundul prins (abia prins, mai să scape!) într-o fustă solidă, de lînă împletită, cu sînii penali, ieşiţi parcă din puşcărie prin graţiere, se foia indecent în încăperea sufocantă, cu un zîmbet unsuros, libidinos. Încă una, brunetă, prefăcîndu-se că citeşte un dosar, privea pe furiş, scurt, acut, mascată de nişte sprîncene flocoase, la cei din sală. Şi-ncă una, cea

cu care sta alături, care îşi tot băga mînile sub fustă şi se scărpina feroce pe picioare, mai sus de genunchi. În fine, tipa care trebuia să mă prezinte avocatului aşteptat, o brunetă măslinie, cu buze umflate, sugea un pix foarte mare, rotindu-l, şi-mi spunea că în Iaşi predomină violurile, asta însemnînd că prostituţia e mai scăzută, în schimb au crescut incesturile. Marcela (numele ei mic) mă informă că imunda clădire e pe ducă, se va dărîma, au apărut pînă şi guzgani! După-masă am fost la avocatul prezentat, acasă. Fotolii uriaşe de piele, tablori de pictori locali pe pereţi, o bibliotecă cu cărţi noi. Cumsecade, îndatoritor, dar ce va urma?

* * *

Pe acoperişul verde din faţă au apărut nişte bizare dungi portocalii.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Sînt tot mai uimit de dungile portocalii

Dragă Mugur,

Tu azi vei lua premiul. Eu voi sta prin casă şi mă voi gîndi şi răzgîndi la ale mele. *Piatra palidă* e, într-adevăr, un „punct fericit“ al poeziei tale. Ce-o fi de acum încolo, cred că nu numai eu, dar nici tu nu prea ştii. Acuşi îţi apare romanul, apoi cartea de interviuri, trebuie să te pregăteşti deja pentru 1980-1981. Şi ai „material“. Asta-i foarte important. Aşa că pînă prin 1983-’84 poţi sta degeaba!

* * *

Voi începe *Rusia scăldată în sînge* a lui Artiom Vesiolîi. Nu am citit nimic de autorul ăsta mort la 40 de ani, în „împrejurări tragice“, mai clar: eliminat la ordinile lui Stalin!

* * *

Sînt tot mai uimit de dungile portocalii apărute pe acoperişul verde din faţa mea. Ce rost au? Cum au fost făcute? Pare un joc, o fantezie cromatică a cuiva. Probabil că, practic, s-au pus nişte straturi de vopsea nouă unde tabla era ruginită, crăpată. Oricum, mă încîntă!

* * *

Pufnei îşi pune un maiou de-al meu, zice că se duce la bal să danseze, apoi vine şi-mi destăinuie că şi-a pierdut un pantof pe „scara Cenuşăresei“.

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Îl simţi cald, moale, afectuos, sub beregată, eşti cineva

Dragă Mugur,

Îţi scriu după-masă, cu soarele rotund pe faţă, îmbrăţişat de raze lungi, la ora trei. Am început *Rusia scăldată în sînge*.

* * *

Mîine trebuie să-mi fac rost de actele necesare pentru divorţ.

* * *

Pufnei face ca porumbeii. Eu mă chinui să nu întrerup *Cotidianul*. Deşi i-am cam spus adio lui Robinson Crusoe, încerc să ţin ziarul în picioare!

* * *

Se va face frig afară. În fortăreaţă va fi cald. Eu voi citi, voi scrie *Cotidianul*, voi mînca numai cîntărit, voi lua propranololul meu cel de toate zilele. Uneori o să-mi răspunzi şi tu. Cititul îmi va ajuta sufletul să nu cadă cu totul. Principalul e să putem dormi, mînca, citi puţin şi, dacă e posibil, scrie. Nu?

* * *

Găsesc mereu printre manuscrisele mele scrisori pe care nu ţi le-am trimis. Ce diferenţă e între ele şi cele de acum! Se vede cu ochiul liber.

* * *

Mi-a plăcut fragmentul din *Don Juan* al lui Breban, publicat în *V.R.*

* * *

Cînd eşti prea trist, e bine să cumperi ceva: un fular pufos, o sută de coli albe, veline, un pix chinezesc etc. Fularul e cel mai indicat. Ţi-l înfăşori în jurul gîtului, îl simţi cald, moale, afectuos, sub beregată, eşti cineva!

Te îmbrăţişez,

Emil

1978

Aici nu se joacă nimeni, to'arăşe Brumaru Emil!

Dragă Mugur,

Reiau *Cotidianul* după patru zile de întrerupere. Trebuie să recuperez! A descrie cum se scoate un act de stare materială e ceva încîntător. Luni dimineaţă m-am dus la Secţia financiară. Acolo am urcat la etajul I şi, la camera nr. 6, mi s-a explicat că pe cel căutat îl pot găsi a doua zi. Însă mi s-a mai spus că în prealabil îmi trebuie o viză cum că mi-am plătit contribuţia. Am coborît jos să caut biroul respectiv. Am întrebat. Am fost îndrumat la biroul nr. 13. Aici erau vreo şase funcţionari. L-am rugat pe primul, unul blond, gras, flegmatic, să-mi indice, pentru strada Cuza Vodă, unde trebuie să plătesc. La to'arăşul Ionescu, dar e plecat pe afară, a răspus el evaziv. Ionescu nu mai venea. Am întrebat iar. Poate e în biroul nr. 14, mi s-a răspuns, da' ce vă grăbiţi aşa? Nu era nici acolo, normal! M-am întors, puţin agasat. Căutaţi alături, în biroul fără număr. L-am găsit! Ei bine, nu de el aveam nevoie. M-a îndrumat exact la primul funcţionar, blondul ce mă expediase la to'arăşul Ionescu! Am plătit, amuzat, contribuţia.

Vă jucaţi des aşa cu oamenii? S-a enervat. Aici nu se joacă nimeni, to'arăşe Brumaru Emil! A doua zi m-am dus la etajul I, ghişeul 6, din nou. Dar, zice cel ce era acolo, trebuie să treceţi întîi pe la ghişeul nr. 2, jos! M-am dus, ascultător. Zău că nu te mint. La ghişeul nr. 2, o tipă tînără, ojată violent, cu dinţi albi, laţi, m-a lămurit binevoitoare că am treabă la ghişeul nr. 3. De la ghişeul nr. 3 am urcat iar la camera nr. 6, sus. Bun! Acum, zice, e nevoie să vă duceţi din nou la ghişeul 2 (3, am mîrîit eu exasperat), da, 3, aveţi dreptate. Vă vizează. M-am dus la ghişeul nr. 3, mi-a iscălit şi mi-a indicat să mă duc şi la camera 5, să-mi mai iscălească şi contabilul-şef, apoi la ghişeul 1 pentru înregistrare. Aşa am făcut!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Făceam avioane de hîrtie şi plîngeam

Dragă Mugur,

Reiau iar *Cotidianul*, după o nouă întrerupere de două săptămîni, datorită telefonului tău miraculos. M-ai întrebat ce fac! Ei bine, cînd a sunat telefonul, eu făceam un avion de hîrtie pentru Pufnei şi plîngeam. E o duminică ceţoasă. Tamara va veni diseară de la Cluj. Pe 20 decembrie am primit primul termen de divorţ. Am citit o carte superbă de Virginia Woolf, *Orlando*. Un gust stupid, dulceag, de luni de zile, îmi ţine gura închisă. Şi tu mi-ai dat telefon exact cînd mă lăsaseră nervii, cum se zice. Parcă ai fi ştiut ceva! Şi ce mi-ai spus tu parcă a fost un răspuns la plînsul meu. Din cîteva coincidenţe de felul asta (să le numim totuşi coincidenţe) se poate cimenta o prietenie pe viaţă. Dar ţi-am mai zis, întîmplările îşi au logica lor exactă. Iată, nu din pură întîmplare mi-ai telefonat tocmai cînd făceam avioane de hîrtie şi plîngeam. Plîngeam fiindcă mi-e frică de moarte. Pentru că de luni de zile sînt bolnav şi-ncă nu ştiu sigur ce am. Pentru că Pufnei rîdea şi-mi cerea să-i meşteresc un nou avion şi eu mă gîndeam că un avion de hîrtie se poate face şi fiind bolnav, ce naiba!

* * *

Interviul acela, de la Dolhasca, putea ieşi mai frumos. Dar noi l-am făcut în joacă, ca chestie, ţii mine? Venisem de la mine, pe linie, şi tu ai luat maşina de scris şi l-ai bătut (sau l-ai scris întîi?) dintr-un foc! Eu stam întins pe pat. Tu pe un scaun, în faţa mesei. Părea a fi bine în viaţa asta!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Trecem la seria albă, nenumerotată, a *Cotidianului de gingăşie*

Dragă Mugur,

Este clar că nu mai pot ţine pasul, adică să-ţi scriu zilnic. Am ales o soluţie. Voi scrie cînd voi putea. Deci trecem la seria albă, nenumerotată, a *Cotidianului de gingăşie*.

* * *

Şi inaugurez această serie cu o mare rugăminte. La Dolhasca aveam un Verlaine în opt volume mari. Nu-l mai am. Este un scriitor la care ţin imens. Te rog pe tine, din suflet, să cauţi în dreapta şi-n stînga un Verlaine în *Pléiade*.

* * *

Mi-am recuperat, în sfîrşit, *Istoria* mare a lui G. Călinescu!

* * *

Aici plouă, plouă. Am început *Pe Donul liniştit*. *Rusia scăldată în sînge* e excepţională. Trebuie neapărat s-o citeşti, dar în colecţia „Romanul secolului XX“, fiindcă doar acolo e completă.

Te îmbrăţişez,
Emil

19.XI.1978

Nu-mi mai permit să fiu trist, ar fi un lux

Dragă Mugur,

A venit iarna. Citesc *Pe Donul liniştit*. De fapt îl recitesc, prima lectură fiind făcută cu vreo zece ani în urmă. Acum, cînd nu-ţi mai scriu zilnic, îmi dau limpede seama că tu nu-mi răspunzi aproape deloc.

* * *

Mă simt părăsit. Nu-mi mai permit să fiu trist, ar fi un lux. Lectura nu-i suficientă. O să încerc încă o dată să-ţi telefonez. Faci rău că nu-mi scrii.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Vise obositoare, răutăcioase

Dragă Mugur,

Iată că azi am reuşit să dau de Iulia la telefon, apoi tu mi-ai telefonat. Toată săptămîna te-am sunat. Mă gîndeam că ceva nu-i în regulă.

* * *

Nu mai iau somnifere şi dorm extrem de prost, întrerupt, cu vise obositoare, răutăcioase. După ce termin *Pe Donul liniştit*, cred că trec la *Garda albă* a lui Bulgakov, apoi la *Anul gol* al lui Pilniak.

* * *

Mai scrie-mi şi tu cîte ceva. Mai dă-mi cîte un telefon. Stau singur (de fapt sînt toţi în jurul meu, dar boala mă desparte de ei) şi mă uit pe geam.

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Mă ia cu spaimă şi apocalipsă

Dragă Mugur,

Iar am încercat să vorbesc cu tine, iar nu am reuşit. Ar trebui să-mi spui cînd ţii telefonul deschis. Bănuiesc că sînt nişte ore, dar nu le nimeresc eu.

* * *

Din *Pe Donul liniştit* mai am vreo 500 de pagini. Am citit vreo 1 200 pînă acum. Ce cărţoi! Părţi superbe alternează cu pagini extrem de proaste. M-am cam săturat.

* * *

Pufnei mă pune mereu să-i fac avioane de hîrtie. Tamara are un examen. Eu citesc în draci, stau lat, uneori uit de toate şi parcă mă simt mai bine. Însă acuşi începe procesul de divorţ şi mă ia cu spaimă şi apocalipsă. Va trebui să mă duc, pentru termenele fixate, cu trenul, la Suceava.

* * *

Pentru a-i asigura maşina cîştigată de mine ca fiind a ei, am semnat Doinei o hîrtie în care declaram că am primit de la dînsa cărţi în valoare de cincizeci de mii. Dar, vai! Doina nu mi-a mai dat înapoi decît cam o treime din cărţi. Nu-ţi închipui (semnasem înainte de a lua sacii cu volume!) ce tras pe sfoară m-am simţit! M-am săturat. Şi ce bibliotecă aveam la Dolhasca! O cameră enormă, umplută de cărţi, albume, ediţii de lux!

Te îmbrăţişez,
Emil

1978

Pixul Parker şi Verlaine

Dragă Mugur,

Iată-ne în 1979! Am tot încercat în ultimele zile ale anului trecut să-ţi dau un

telefon. E închis. Mai întîi să mă întorc înapoi şi să-ţi mulţumesc pentru Verlaine. Neaşteptată bucurie! Pixul Parker şi Verlaine, două îndemnuri de a scrie, a scrie, a scrie…

* * *

Nu ţi-am citit romanul. Mă îngrozeşte titlul. Cînd voi scăpa de obsesia sfîrşitului, o voi citi. Versurile tale ţi le voi retrimite cam într-o săptămînă. Trebuie să mă scufund în coşmarul lor şi, îţi dai seama, nu e prea propice pentru cineva care spoieşte totul în roz, ca să poată rezista acestei teribile spaime de moarte.

* * *

Cu cartea nu mă presa degeaba. Ar mai trebui să fie cîţiva scriitori. Pentru unul din ei mă gîndesc la Alex. Ştefănescu. E îndrăzneţ, scrie frumos. Şi să-l mai lungesc pe cel cu Ion Pop, o altă slăbiciune a mea, chiar o afecţiune, o prietenie, dacă vrei să-i spui aşa. Dacă aş avea 4 interviuri babane a cîte 20 de pagini fiecare, iată că trei sferturi de carte e gata. Restul s-ar încropi din nişte chestii, fragmente scoase de prin caiete, cum ai zis şi tu.

* * *

Dar să-ţi urez fericire şi sănătate! La mulţi ani!

Te îmbrăţişez,
Emil

1.I.1979

Tot bîldîbîc sînt!

Dragă Mugur,

Nu ţi-am scris de mult timp. Nu atît neputinţa, cît bîzîiala intimă, secretă, permanentă, pe care mi-o dă această muscă de gunoaie, mare, vîjîitoare, *muscoiul violent al divorţului*! Şi cînd te gîndeşti că de abia începe. Totul mi se pare fără gust, fără palp. Iată, am publicat în *Tribuna* 10 (citeşte: zece!) poezii,

o pagină întreagă, şi după cîteva clipe de bucurie am revenit la ursuzenia mea obişnuită. E adevărat că poeziile nu erau noi. *Bulionul* şi *Bocet de adult* ar fi trebuit să mă scoată de urechi din mlaştină şi nu m-au scos deloc: tot bîldîbîc sînt!

* * *

Nu te supăra că nu-ţi citesc romanul. Stau, teoretic, lîngă mine, toate cărţile din ultimele 6-7 luni, necitite: *Neînfrînţii*, *La poalele vulcanului*, *Lazăr* etc. Ce să fac? Pentru a nu mai avea extrasistole, am luat în ultimele două săptămîni cîte 3 extraverale pe zi. Tîmpit la minte, cu sufletul surpat, cu inima în pioneze, nu am citit un rînd.

* * *

Ştiu că eşti amărît şi tu şi nu ai nici un chef. Sper să treacă faza asta oribilă cu divorţul.

Te îmbrăţişez,
Emil

29.I.1979

Cine ştie ce scolopendră mai iese din asta

Dragă Mugur,

Azi (duminică), după ce am vorbit cu tine la telefon, am deschis la întîmplare un registru scris la Dolhasca şi am citit: „12.III.1973. Scrisoare formidabilă de la Mugur. Ce-ar fi să încep să scriu din nou!“. Nu ţin minte deloc ce conţinea acea scrisoare-bombă. Dar cred şi acum că era formidabilă. (Voi pune o ordine cronologică în scrisorile tale şi cine ştie ce scolopendră mai iese din asta!) Oricum, văd că acea scrisoare de atunci m-a făcut, fericit, să cred din nou că pot scrie. A cîta oară „din nou“? Iar acum aştept scrisoarea ta de 11 pagini şi mă gîndesc că, nimic nu-i imposibil!, ea m-ar îndemna să scriu, vezi-bine!, „din nou“.

* * *

Ne-au cam depăşit grijile în ultima vreme, prea am luat-o-n bot! Eu cu divorţul acesta terorizant şi cu mototoleala mea lingavă. Tu cu necazurile Iuliei şi ale tale. Ne-am cam rătăcit, bătrîne lup de apă dulce. Ar trebui, cum spui, să ne mai vedem la faţa chipului de om. Cînd termin cu divorţul, vin să te pisez, să stau vreo 4-5 zile, ca o căpuşă, în camera ta de adult trist. Să mai vorbim de una, de alta, ba chiar şi de cealaltă.

Te îmbrăţişez,

Emil

4.II.1979

Ţi-ai găsit supapa roz

Dragă Mugur,

Eşti prea supărat ca să-ţi mai torn, prin leică, în suflet, necazurile mele. Pentru că am şi eu, şi-ncă destul de bîhlite. Iată, acum, boala Tamarei, o nevroză puternică, necesitînd poate, pentru o lună-două întreruperea facultăţii.

* * *

Am primit scrisoarea ta. *Minunată*! Ţi-am spus şi la telefon, fragmentul cu *teatrul* este extraordinar. Mi-au plăcut şi celelalte (mai ales cel cu *dulapul* şi cu *cuierul*), dar cred că le-aş fi putut scrie şi eu.

* * *

E bine să trăieşti o viaţă paralelă cu cea reală. O viaţă pe care o poţi orîndui după cheful şi gustul tău estetic. Asta faci tu cu Valter. Ţi-ai găsit supapa roz prin care reuşeşti să scapi teafăr din mizeria asta cotidiană.

* * *

Tamara doarme, datorită tratamentului, aproape toată ziua. O văd covrig pe pat, cu o pătură peste picioare, cu mîinile sub cap, cu nasul înfundat în pernă şi mă apucă o jale şi o milă neputincioasă.

Te îmbrăţişez,
Emil

8.II.1979

E o balenă de timp în urma ta

Dragă Mugur,

Iată-te la 45 de ani! Cifră incredibilă. 40 mai merge, parcă, dar 45 e zdrobitor. E o balenă de timp în urma ta. Şi creşte, creşte Moby Dick în spatele tău. Nu ai decît să te întorci şi să arunci harponul. Dacă mai ai putere.

* * *

Iarăşi mă bat la cap ăştia de la Teatrul de copii şi tineret să fac o piesă. Ba chiar m-au pus să semnez şi un contract. Mă gîndesc tot la *Robinson Crusoe cel Fără Insulă*. Însă cu divorţul în cap, nu prea am agerimea zglobie a replicilor.

* * *

Nu pot să uit furia cu care poetul M.U. agita lumea cînd a fost chestia cu plagiatul lui Corneliu Ştefanache. A organizat chiar un soi de miting în faţa B.C.U. La el acasă s-au făcut lozinci împotriva lui C.Ş. Şi în ziua respectivă, cînd trebuia să se întîmple chestia, cînd i s-au adunat ciracii, a fost de negăsit! Nostim!!!

* * *

Cred că trebuie să mă apuc să recitesc multă poezie, ca în adolescenţă, pentru a mă apăra de invazia asta a realului atroce, măcelăresc, sufocant prin stupiditatea lui.

Te îmbrăţişez,
Emil

9.II.1979

Cu ce incomodez eu, prin poezia mea, *momentul*?

Dragă Mugur,

Cînd lui Ion Dodu Bălan, care nu-i poet, i se face o cronică, iar mie, care (indiferent de cît şi cum) sînt poet, nu, chestia e supărătoare. Şi pentru că am început cu asta, uite încă o poveste. *C.l.* nu-mi face cronică, deşi doi oameni au scris despre *A.R.C.* Ştii de ce? Pentru că Corneliu Sturzu a zis că *nu-i momentul*. Nu pricep, ce moment? Iar la *C.* Liviu Leonte nu dă voie altui critic să publice un articol. Şi să nu faci delir de persecuţie?! Cu ce incomodez eu, prin poezia mea, *momentul*? Am versuri calde, afectuoase, rîd printre lacrimi, desigur, dar uite, depind de *moment*, băga-l-aş în pizda mamei lui de *moment*! Şi de ce îmi tot cotrobăiesc corespondenţa? Trimit bombe, vipere, prafuri otrăvitoare, crocodili feroci? ‘Tu-le muma-n cur de porci!

* * *

Tamara bolnavă, eu cu divorţul. Unde să mai încapă poezia? Dacă-ţi pricep tristeţea ta, caută şi tu să o pricepi pe a mea. Ca şi pe tine, şi pe mine neglijenţele, mai ales în prietenie, mă supără.

Te îmbrăţişez,
Emil

10.II.1979

Oameni gravi care-mi spun că aşa trebuie, doar n-o să fim copii toată viaţa

Dragă Mugur,

Caut să nu mă mai gîndesc la ceea ce mi-ar face rău. Deci: crini, mărar, dulapuri, sîni, motani, leuştean, îngeri, amurg, rouă, lumină, melci cu talpa cleioasă, bulion cît încape etc. etc. Elementele poeziei mele. Să revenim la ele. Vorba lui Philippide: „M-atîrn de tine, poezie…“. Povestea-i că nu mă mai pot atîrna. Atunci? Dacă iau tranchilizante, îmi fac fleaşcă mintea. Atunci? Somnul e singura soluţie. Dar nu pot dormi deloc în ultimul timp. Simt un cerc rece,

duşmănos, strîngîndu-se tot mai mult în jurul sufletului celui ce eram cîndva poet. Seacă tot, se usucă tot. Prospeţimea – pierdută! Şi oameni gravi care-mi spun că aşa trebuie, doar n-o să fim copii toată viaţa, nu?

* * *

A nins. Acoperişurile sînt albe, pline de soare, o muzică de la magnetofon, ciorile veşnice, eu cu o durere uşoară de cap. Acum mă simt iar pe insulă. Şi insula e pustie!

Te îmbrăţişez,
Emil

11.II.1979

Nu înţelege nimic, nu înţelege nimic…

Dragă Mugur,

Este marţi. Cu pixul în mînă, la datorie. Mîine am termenul cu martori la divorţ. O melodie englezească ascultată la magnetofon. Gustul amar (din cauza medicamentelor) în gură. Afară plouă. Am fost dimineaţa cu Tamara la spital, apoi acasă.

* * *

Mi-a venit chef să-mi recitesc poeziile (tot mai des mă încearcă pofta de-a mă reciti; m-am uitat!). Pe pervazul geamului o plăntuţă de cameră. Îi pun apă în fiecare zi. La magnetofon s-a defectat pista 1-4!

* * *

Înainte, oh, înainte ştiam să scriu poezii frumoase, scrisori, ce scrisori! Acum aş dormi mult, un an, doi, să mă trezesc în altă vîrstă, mai puţin cenuşie, mai plină de oameni afectuoşi.

* * *

Un cîntec dulce-amar. Un şerif se îndrăgosteşte de o fată de 16 ani, îşi lasă

soţia, copiii, lasă tot şi vrea să fugă cu puştoaica la Londra. Dar dînsa, prea tînără, avea doar 16 ani, nu înţelege nimic, nu înţelege nimic…

Te îmbrăţişez,
Emil

13.II.1979

Soarta lebedelor din Dolhasca

Dragă Mugur,

Îţi spusesem că într-un numar al *Sc.t.* apăruse o notiţă, *Lebede la Dolhasca*. Ieri, fiind la Suceava (pentru divorţ), am întrebat pe cineva din Dolhasca ce şi cum a fost. „Ha ho ha“, a rîs tipul (un veterinar gras, mirosind a grajd, duhnind a vin roşu), „oamenii au crezut că sînt nişte gîşte, le-au prins, le-au jumulit şi le-au halit; cîte au scăpat au luat-o la goană“. Deci asta a fost soarta lebedelor din Dolhasca. Cele optzeci de lebede. Îţi cer în continuare să nu te atingi de subiectul acesta. *Îmi aparţine!*

* * *

M-am judecat. Oribil. Pronunţarea va avea loc peste trei zile, sîmbăta! Doina a cerut respingerea acţiunii. S-a opus ferm, cu martori, la divorţ. Asta pentru a-mi face mie, acum, un rău în plus!

Te îmbrăţişez,
Emil

25.II.1979

Dar o duc înainte, ce mama dracului!

Dragă Mugur,

Ţi-am dat telefon. Erai supărat că porţi ochelari! Te şi vedeam cu ei pe nas, citind cu sîrguinţă. O să te obişnuieşti, n-ai grijă. Uite, mie mi s-a rupt un dinte chiar din faţă, sînt ştirb, nu pot rîde că mă văd damele, dar o duc înainte, ce

mama dracului! Plus că sîsîi, dom'le!

* * *

Voi veni la Bucureşti săptămîna viitoare, după 1-2 mai, probabil pe 3, ca să încep ultima şi cea mai dură rundă a divorţului. Asta e. Chestia-i că, chiar dacă cîştig (şi sper că aşa va fi), nu va mai fi de folos repartiţiei Tamarei.

* * *

Cred că voi scrie, mai corect, mă voi apuca de scris. Nu ştiu ce. Dar am sentimentul că trebuie să o fac neapărat. Deocamdată am terminat de recitit iarăşi *Idiotul*. Nu mi-a mai făcut impresia extraordinară de altădată! Ciudat, fiindcă îmi place la fel de mult: îl ştiu aproape pe de rost.

Te îmbrăţişez,
Emil

26.IV.1979

Stadiul de rîmă cu metamerele imbecilizate-n roz

Dragă Mugur,

După o întrerupere de mai bine de doi ani, reiau *Cotidianul de gingăşie*. Motivele sînt multe şi flocoase. Cel imediat este datorită ochiului stîng în care văd muşte şi gîndaci de bucătărie, păianjeni, coropişniţe şi scaieţi plutitori, drept care nu pot citi nimic de cîteva săptămîni. Sînt dezolat, cuvîntul e prea slab, sînt demolat! Amîn de pe o zi pe alta dusul la oftalmologul care cine ştie ce năstruşnicie îmi va mai zice! Adevărul e că mi-e frică să nu-mi întrerupă cafeaua. Asta m-ar aduce la stadiul de rîmă cu metamerele imbecilizate-n roz. Alt motiv, tot esenţial, este groaza care mă apucă brusc, din cînd în cînd, amintindu-mi că am patruzeci de ani şi că *nu mai scriu*! Pur şi simplu nu mai scriu! Vine apoi, la rînd, invidia ce-o încerc de-o bucată de vreme cînd îţi văd numele sub vreun articol sau poezie. Iar acum cartea! Eşti colosal; de zece ani, de cînd te cunosc, te vaiţi că, gata, mori, nu mai poţi etc. Şi scrii, scrii mereu. Motivul acut însă este citirea, azi-dimineaţă, a cîtorva poezii din noua ta carte:

„Ceea ce rămîne sfîşietor după toate plecările
Mîndria de a fi întreg, tîrziu
Cînd nu mai eşti aproape nimic“.

Ei bine, eu nu mai am mîndria de a fi întreg, deşi nu mai sînt aproape nimic! Pricepi? Asist de vreo doi ani, morocănos, la o degradare patologică, neruşinată şi fără drept de recurs. *Nici o ticăloşie nu-i mai mare decît îmbătrînirea!!!*

Te îmbrăţişez,
Emil

25.V.1980

Asta-i chestia cu trestia
pe care o rumegă bestia

Dragă Mugur,

Îţi vorbeam ieri (nu *scriam*, pentru că eu de fapt discut cu tine) despre dulcele sentiment de invidie, de iritare urzicată chiar, pe care mi-l provoacă încăpăţînarea ta de a scrie, bine, rău, cum o fi, dar a scrie mereu, mereu, şi apoi de-a alege (la doi-trei ani odată) ce-i valabil, ce *rămîne*, şi-a publica. Una din legile elementare pe care le-am descoperit (deşi aceste legi mai fuseseră, sînt sigur, descoperite de mii de scriitori, înaintea mea) a fost aceea de a scrie prost, pentru a avea ce îmbunătăţi pe urmă. Înţelegi? Mă enervam atît de tare pe cîte un rînd idiot, ruşinea mă apăsa cu atîta intensitate în toate micile mele gesturi cotidiene, încît eram în stare să stau săptămîni întregi pe el, pînă-l făceam să iasă acceptabil, să se îmbuce cu altele, să dea poezia. Altfel nu aveam trai, Mugure! În clipa în care m-a plictisit această tîmpire iremediabilă, ce trebuia întruna corijată c-un efort, uneori, destul de crunt, de absorbant de energie vitală, n-am mai scris! M-am dezmeticit însă. Îţi dai seama că *a expirat timpul de aşteptat inspiraţia!* Nu mai am 20 de ani. Sînt obligat, dacă vreau să mai scriu ceva, s-o fac fără inspiraţie. *Asta-i chestia cu trestia pe care o rumegă bestia, într-un final fără de hal!*

* * *

De abia aştept să-l citesc pe Depărăţeanu! A apărut în colecţia „Restitutio“.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Fecioara cea din ceaşca pururi trează

Dragă Mugur,

Pentru *Universul calm*. O cană credincioasă de teracotă galbenă, puţin, foarte puţin şţirbită chiar acolo unde, apucînd-o firesc, cu mîna dreaptă, de toarta curbată delicat, buzele mele amare îmbrăţişează marginea ei lată, caldă, blînd-senzuală, chemătoare. Ca o temelie de turn, stînd pe masa mea, cu zaţul compact: fin mîl inteligent pe fundul zmălţuit. Turn medieval ce-nchide pe frumoasa, nebănuit de sprinţara, şi zvelta, şi isteaţa fecioară Kofeina! O, nu fecioara din pădurea adormită, ci fecioara cea din ceaşca pururi trează! Ce fericite sînt clipele, ce tandre secundele dintre o înghiţitură de cafea fierbinte şi alta! Cîte corăbii cu pînze bombate, cîte galioane nu s-au zbuciumat pînă la noi, pline, în cala întunecoasă, cu saci grosolani, ştampilaţi extatic, sechestraţi în magazii plutitoare… Ce geografii miraculoase simt sub cerul gurii! Ce ţărmuri feerice se întind, ocrotite de veşnica boltă palatină!

* * *

S-ar putea scrie o *Roua lecturii*: *Băutorii de ceai*. Să culegi din ruşi şi din englezi scene cu samovare şi ibrice de alamă!

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Lectura cu muşte şi prepeliţe-n ochiul stîng

Dragă Mugur,

M-am trezit la patru şi jumătate dimineaţa cu mici vagonete de durere

huruindu-mi în moalele capului. Cafeaua, lectura. Cafeaua cu zaharină, lectura cu muşte şi prepeliţe-n ochiul stîng. Totul se degradează rapid, fără oftat, fără suspin, ca-n bălării…

* * *

Îţi poţi închipui ce fac un soţ şi un amant în prezenţa soţiei-amante? Lectură! Lectură cu glas tare din… ei?, din cine? Din Dickens! Seara, în timp ce ea ascultă cu pizda smerită. Uite citatul: „Se citeau îndeobşte romane de Dickens…“. Chestia o găseşti în *Eternul soţ*, considerat de mulţi cel mai bine închegat roman al lui Dosto.

* * *

Ştiu că iar vei face gălăgie din cauza „foiţelor“. Dar un *Cotidian de gingăşie* nu are haz pe coli mate, normale. Gingăşia e subţire, fragilă, transparentă, tremurătoare, uşoară-n palma noastră uriaşă…

* * *

„Cu adîncă ruşine
lucram
la cea de-a şaptea mea carte.
Aveam 44 de ani.“

O îngîndurare, o tristeţe lentă, nu atît de zvîcnită ca altădată, mai gravă acum, densă, pluteşte peste întreg ciclul prim al cărţii tale ultime. Un sfîrşit acceptat, presimţit în singurătate, luat ca atare.

„De la o vreme am luat obiceiul
oriunde aş fi
să-nchid ochii
şi să mă sprijin cu fruntea de zid.“

Fruntea şi zidul, două suprafeţe, una fierbinte, cealaltă rece, una gînditoare, cealaltă inertă.

„Întîi e bine.“

Apoi, „zidul rezemîndu-se cu fruntea de alt zid“.

Fruntea devenind asemenea zidului. Şi moartea!

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Un buchet de cartuşe violente, opinii opintite, confruntări la bustul gol

Dragă Mugur,

Pentru un *Cotidian de gingăşie* este nevoie, zilnic, de rubrici variate, de corespondenţă străină, de cronică literară, un buchet de cartuşe violente, opinii opintite, confruntări la bustul gol, puncte şi contrapuncte, telegrame cu iz de mărar, mica, mijlocia şi marea publicitate, diverse, perverse, traverse etc.

* * *

Citatul zilei: „…căpitanul în rezervă Ignat Lebeadkin, în serviciul omenirii şi al prietenilor,… dacă sînt devotaţi, dacă sînt devotaţi, canaliile!“.

* * *

Sănătatea în familie. Tensiunea arterială 14/10. Fundul de ochi normal. Mîine trebuie să fac şi nişte analize pentru rinichi. Această minimă de 10 nu-i deloc bună. Undeva e o bubă neagră. M-au alarmat ploşniţele din ochiul stîng. Renunţ (pentru a cîta oară?) la cafea.

* * *

Fluent, natural, scris cu plăcere articolul tău despre Dinescu. Da, Dosto este *tonic* datorită bucuriei imense pe care o simţi dincolo de grozăviile întîmplărilor, fericirii de a scrie, de a se elibera. Orice mare autor, oricît de negru în fond (Céline!), e vital prin formidabila declanşare a scrisului. Tocmai recitesc *Eternul soţ*.

* * *

Dea Domnul să mai am iluzii! Tocmai asta mă îngrozeşte: lipsa de iluzii, anorexia speranţei. Aş dori cărţi groase, lectură infinită. Ultimul meu vis?

Vorbesc serios: să fiu editor, să editez clasicii în ediţii de buzunar, cu tartaje colorate viu, cu foi uşoare, lipite bine la cotor, cu semn de mătase între file. S-ar citi ca poliţistele! Serii întregi, diversificate apetisant, în zeci şi sute de volume numerotate!

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

N-au haz aşa, scrobiţi în latină!

Dragă Mugur,

Nu numai fără inspiraţie, ci şi fără cafea trebuie să continui. Acum, de lipsa de inspiraţie nu mă prea speriam, dar de cafeaua interzisă sînt amărît rău. O zi începută fără cafea e ca o pulă iremediabil bleagă. Peste jumătate de oră trebuie să mă duc, grav, cu o sticluţă de urină la spital. Aş pune-o la butonieră, ca pe o floare a ruşinii delicate, intime! La dracu'!

* * *

Am cumpărat acum cîteva luni o carte: *Fluturi din România*. Dar, spre tristeţea mea, fluturii sînt daţi numai cu numele lor ştiinţifice. N-au haz aşa, scrobiţi în latină! O să văd ce pot scoate din altă carte despre fluturi: *Fluturi exotici*. Uite cîteva titluri pe care le cópii pentru plăcerea mea şi-a ta:

Cel mai mare fluture sud-american diurn
Fluturii cap-de-bufniţă se apără
Fluturi invizibili
Fluturi „amari" şi fluturi „dulci"
Întîlnire cu fluturi regali
Fluturii pocnitori din Amazonia
Fluturii care imită cifre
Fluturii care se îmbată
Fluturi cu obiceiuri gregare
Goliatul fluturilor diurni

Originalitatea fluturilor papuaşi
Fluturi însetaţi şi fluturi care se scaldă
Fluturi care imită capul de cobră
Şi dincolo de Cercul Polar sînt fluturi!

* * *

„Şi despre poezie ce crezi
Mă-ntreabă cineva. Nu ştiu. Uite
mănînc tot mai rar vişine
urc anevoie scările şi nici măcar
nu-s alte scări.“

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Scriu de urît

Dragă Mugur,

M-am bucurat că au început cronicile la cartea ta. Am venit rapid sus şi ţi-am dat un telefon. Nu ştiam că taică-meu e acasă. Şi pe la jumătatea convorbirii a intrat în cameră, a lua cartea de telefoane şi a calculat (se uitase pesemne la ceas cînd am început), a socotit că deja am vorbit de 40 de lei! Îţi dai seama ce tare a putut să mă supere? Asta în timp ce tu-mi spuneai de Preda! Înţelegi? Nu, trebuie să trăieşti exact ce-ţi scriu. După ce am închis telefonul (cu părerea de rău că nu te puteam oarecum întări în durerea ta) i-am zis: „O să plătesc o pulă!“.

* * *

Sângeorzan, pe care l-am văzut după ce ţi-am telefonat, mi-a spus că i-au tăiat finalul cronicii la tine. Era plecat din Iaşi şi nu a putut interveni.

* * *

„…mai scriau oamenii şi de urît…“ Iată justificarea scrisorii mele de acum. O dă Ion Ghica în a şasea scrisoare (*În timpul zaverei*). Ce inspiraţie, ce cafea, ce glorie? Scriu de urît.

* * *

Mi-am luat Depărăţeanu. Cezar Ivănescu, vorba lui Depărăţeanu, „n-are-n vorba-i d-ură, o gută de Amor…“.

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

De parcă asta ar fi încîntat-o la noada curului ei bursuflat

Dragul meu,

Acea ultimă scrisoare, unde tu vorbeai de „salvat“, la care eu nu ţi-am prea răspuns, m-a impresionat adînc. Atunci nu am spus-o, o fac acum. Ce a fost a fost. Ce va mai fi? Sînt, din nou, ca în anii dinaintea debutului, îngrijorat de lipsa unei cît de mici gene de lumină la orizontul definitiv înnegurat. Nu văd nimic în mine. Îmbătrînirea, la care asist involuntar şi iritat, mă deprimă. Cultura, pe care n-o am, mă duce uneori la o exasperare insuportabilă. Nu ştiu, nu ştiu, trebuie mereu să inventez eu cîte ceva! Ce folos că l-am citit de zeci de ori pe Dostoievski, tot tîmpit am rămas. Şi-o îndur ca pe o boală stupidă, ruşinoasă, incurabilă, lipsa, mă rog, „criza“ mea de har. Cu ce îmi justific existenţa? Printr-un copil? Dar copii au mai aproape toţi oamenii. Iată, din 1970 pînă în 1980 mi-au apărut şase cărţi (pun şi pe cea în curs). Mult! O carte la doi ani, în medie. Şi după asta? GOLUL! Sînt un „candidat la hipertensiune“, aşa mi-a zis azi o asistentă, surîzînd sexual, de parcă asta ar fi încîntat-o la noada curului ei bursuflat! Mai am deci de făcut o hipertensiune ţeapănă şi cam atît? Dar cartea, cartea, unde-i cartea mea următoare? Să spunem că va fi un răgaz. Tu ce crezi? Tu scrii, scrii, scrii…

* * *

„Trăiesc încet
încît nici nu pot fi văzut.
Şi acea furie îngrozitoare
venind de dincolo de mine.“

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Jilav, jilav e gîndul adolescenţilor!

Dragă Mugur,

„De ce rîzi? Da, nevoia
de a scrie o poezie.“

Uneori, dimineaţa, cînd sînt odihnit, trece fulgerător gîndul că aş mai putea scrie. Ce bucurie! Dispare însă şi rămîn la fel de fără rost.

* * *

„tu şi punctul cel negru trăind
într-o epocă
fără iertare.“

Punctul cel negru! Da, de la o vreme, fiecare sîntem însoţiţi de punctul cel negru. E în faţa noastră, îl vedem mereu; oriunde ne-am întoarce privirile, el se află acolo.

* * *

„Şi capul meu pierind încet în iarbă.
Pe nervul roşu, zvîcnitor, al gurii
Cresc buruienele – şi-a fost cîndva, a fost
un mare diamant auriu
adormind
între pernele murdare ale adolescenţei.“

Superbe aceste versuri în tristeţea lor proaspătă, violent fragedă, da, în

tristeţea lor frumoasă. Ultima terţină îmi dă, nu ştiu de ce, senzaţia pe care o aveam în adolescenţă, cînd mă trezeam forţat, fleaşcă, în cearceafurile pătate inutil, cu fruntea umedă de transpiraţie. Jilav, jilav e gîndul adolescenţilor!

* * *

„Şi tu
pe jumătate
distrus“

Doar pe jumătate, desigur, nu în întregime. Doar pe jumătate, pentru a mai putea suferi, pentru a mai putea spera.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

În afară de acest cur strămoşesc, nimic deosebit

Dragă Mugur,

Tocmai cînd mă pregăteam să sorbălăiesc nenumărate ceşcane de cafea turbată, trebuie, dacă sînt băiat gigea, să renunţ definitiv la drogul vieţii mele! *Cotidianul* va funcţiona fără excitantul principal. Păcat. Te asigur că reglasem mărimea colii după durata efectului răpitor al fecioarei Kofeina. Cînd se termina entuziasmul mic, amar şi fierbine, ajungeam cu pixul la semnătură: orgasm livresc!

* * *

Ţi-am dat duminică un telefon. Erai cu Iorgulescu, în excursie. Mă rog, te distrezi, nu glumă!

* * *

Lectura – *Domnii Golovliov*. Atmosferă sumbră. Totul e urît, tern. Şcedrin nu îmi place decît prin realismul lui tembel. Închipuie-ţi că-l atacă în presă pe

Dosto pentru „polologhia“ sa!!! Un personaj, Eupraxeiuşka, o chelăreasă, e admirată de ceilaţi pentru posteriorul ei enorm! „Ce plită“, zice unul, un moşneag care e scos pînă şi dînsul din letargie de bucile răsculate ale „feţei duhovniceşti“. În afară de acest cur strămoşesc, nimic deosebit. O fi de-ajuns?

* * *

Îl visez pe Marin Preda! Sînt la editură, am corectura la mine. Dar pe masa lui mai există un exemplar care, spre stupoarea mea, nu corespunde cu al meu. Încerc să-l conving că volumul din faţa lui e al altcuiva. Uite, zic, chiar propoziţia asta stupidă: „Thalia nu are talie“ nu poate fi de mine scrisă. Apoi încerc să conving şi o femeie subţire, cu ochelari, care susţine că exemplarul acela străin e totuşi cartea mea. Preda pare convins. Acum e într-o grădină cu pomi înfloriţi. O creangă e ruptă. Se duce (pămîntul e foarte negru între copaci) şi îndreaptă o ramură cu flori galbene.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Oraşul ăsta plin de antipatici ifosarzi

Dragă Mugur,

Iată o zi cu noroc! De vreo doi ani tot căutam volumul V, *Opere* – Eminescu, ediţia Perpessicius. Azi am ieşit să-mi iau nişte coli albe, pe la prînz, de la librărie. Închis! Intru la ziare, răsfoiesc *Transilvania*. Şi apare Sângeorzan. Din vorbă în vorbă, îmi spune că şi-a făcut comandă la *Istoria* lui Călinescu. Nu-mi fac şi eu? Nu, zic, o am. Dar durerea mare e că nu am vol. V etc. etc. O, zice, am eu două! Cum? Da, zice, dar nu te ambala, să verific acasă. Şi pe la două îmi dă telefon că, da, are vol. V! Mîine mi-l aduce la redacţie. Iată că mi-am făcut un prieten. Acesta e ardelean, citeşte enorm, e metodic, cam opac, dar sistematizat. Nu-l uita. A scris şi despre tine (despre mine, nu!). Zău, din tot sufletul te rog să-l iei în evidenţă. Adică să ştii că pur şi simplu mi-a făcut o bucurie, că a fost amabil în oraşul ăsta plin de antipatici ifosarzi.

* * *

Am reluat *Roua lecturii* pentru *Echinox*. Deocamdată am trimis *Universul calm*, la sugestia ta, două pagini bătute la maşină. Vreau să mai trimit cîteva pagini din *Jurnalul de la Dolhasca*.

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Privind casele tainice şi copacii plini, cărnoşi de frunze

Dragă Mugur,

Îţi scriu după telefonul tău. Am avut o zi plină de nervi: căratul mobilei de la Coarnele Caprei înapoi! Vocea ta vroia să-mi spună ceva şi nu am înţeles. Apoi m-a speriat faptul că Sorescu ar putea fi numit directorul editurii voastre. Aş dori mult să accelerezi apariţia *Dulapului îndrăgostit*, adică să fie ca şi apărut cînd va fi implantat, poate, Sorescu. Mă înţelegi? Să aibă bunul de tipar, să nu mai poată fi cartea trasă-n ţeapă. Singurul lucru care mă mai ţine este speranţa apariţiei acestei cărţi aşa cum am făcut-o eu. Nu te supăra că insist. Am senzaţia că ar fi posibil să ratez şi acest ultim tren.

* * *

Ţi-am spus, azi, în autobuz, privind casele tainice şi copacii plini, cărnoşi de frunze, vitali, mă gîndeam că tu ai puterea să scrii despre lucrurile dezagreabile, despre penibilul din jur. Eu nu am avut, iar acum nu pot. Ar mai fi o şansă să scriu şi eu *despre ce nu-mi place:* tristeţe, boală, ură, apatie, îmbătrînire etc.

* * *

Da, ai o voce sedativă. Se pare că vroiai să-mi spui ceva dincolo de cuvinte şi eu nu pricepeam. Ce? Vino aici, poate o să reuşim să vorbim cîte ceva. Simt mereu nevoia unei lungi, lungi discuţii cu tine. *Vreau să mă sfătuiesc* cu singurul om care-mi mai dă, cît de cît, voie să cred că am un prieten!

* * *

Nu uita că te aştept cu bucurie şi că mi-ar face bine. Să stăm, în sfîrşit, de vorbă…

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Sertarul dorinţelor mele neruşinate

Dragă Mugur,

Mă trezesc la cinci jumătate. Jaluzelele. Geamul deschis. Cirip-cirip! Ceasul ţaca-ţaca pe masă. Vreau să citesc pe îndelete *Memento mori*, acel poem uriaş, de tinereţe, al lui Eminescu. Plus variantele. Să mă bag pînă în gît în poezie şi de acolo să privesc în jur.

* * *

Te contrazici. Mai acum vreo două săptămîni mi-ai promis solemn că vei sta ţeapăn la editură ca să scoţi cărţi, ca să lupţi. Ieri îmi zici că eşti tentat să-i dai naibii, că eşti ursuz, pus pe ceartă. Să zicem că ar veni Sorescu la conducere. Păi dacă voi daţi bir cu fugiţii, el îşi va face pur şi simplu echipa lui. Rostul vostru e să rămîneţi.

* * *

Să mă fi văzut iei pe peronul gării Belceşti (nu mai e halta de demult!), în ploaie, murdar din cap pînă-n picioare de noroi, uitîndu-mă în oglinda mare, cît un stat de om, a garderobei cărate la Coarnele Caprei; acum readusă. Cîte amintiri nu mă leagă de dînsa! Acolo îşi ţinea maică-mea rochiile misterioase şi parfumate, subţiri, în ape verzui, hainele de stradă, pălăriile cu bor lat, chiar o voaletă ca o pînză de păianjen burată de rouă, iar în sertarul vast de jos, sertarul dorinţelor mele neruşinate, vrafurile echivoce de chiloţi roz, de milaneză, sutienele de diferite culori, unele negre, cu fundiţă albă între sînii bogaţi, de abia ţinuţi în frîu, portjartierele fascinante, tot negre sau roz, înguste, cu

jartelete lungi, de agăţat marginile mate ale teancurilor de ciorapi de nailon, cămăşile minuscule de noapte, înflorate şi foarte decoltate etc. Un adevărat rai olfactiv, dorit, rîvnit de copilul iscoditor ce eram. În jur, pe pietrişul mărunt, somiere, scaune, noptiere, o ladă enormă cu de toate. În plin aer fraged, c-un deal verde în faţă!

* * *

Tot ieri, în cerdacul foarte îngust al casei închiriate la Coarnele Caprei, pe un scaun cu spătar de lemn, privind cum plouă şi mîncînd salam italian cu pîine neagră, proaspătă: se încheia o altă perioada de stat la ţară, de data asta scurtă, din toamna lui 1979 pînă la începutul verii lui 1980, cu ocazia repartizării aici, la Coarnele Caprei, a Tamarei. Cîte întîmplări incredibile, de nepovestit, nu s-au petrecut şi la Coarnele Caprei! Păstrez cîteva carnete, cu schiţa amănunţită a casei locuite, cu însemnări fugare, criptice, cu versuri…

* * *

Apoi, în plin soare, pe peronul gării din Podu Iloaiei, lîngă aceleaşi mobile, o parte lăsate la părinţii Tamarei, precum acea somieră cu picioare foarte înalte, cu arcuri rupte, cumpărată de la un evreu din bloc, Kars, care tocmai pleca în Israel! Stam pe un taburet desperecheat, uitîndu-mă la trenurile pline de eleve navetiste, mîncînd veşnicul salam italienesc. O ţigancă sordidă, scundă, grasă, cu un retevei în mînă, cu picioarele în ciorapi-plasă, rupţi, cu fusta roşie, foarte scurtă, glumind obscen cu magazionerul tinerel.

* * *

Acum, la radio, muzică de fanfară!

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

În 1970 toţi erau nichitizaţi, abstracţi

Dragă Mugur,

Am băut totuşi o cafea. Duminica îmi permit. Vreau să aduc o corecţie ziselor mele cum că-mi plac doar vreo zece poezii din *Dulapul îndrăgostit*. De fapt îmi place tot volumul. Mai clar: în întregime, cartea creează o atmosferă anumită, poeziile se leagă unele de altele şi îşi răspund de la un ciclu la celălalt. Sînt bucuros cînd mă gîndesc la cartea deja *apărută*. Îmi zic că asta am vrut. De aceea doresc atît de mult să o văd, s-o pipăi. De-ar trece şi corectura a doua, de-ar apărea semnalul etc. Ce-i în mînă nu-i minciună. În 1970 toţi erau nichitizaţi, abstracţi. Acum toţi sînt deja concreţi: vezi ultimul val de blugişti.

* * *

Am uitat să-ţi scriu despre şeful de gară din Belceşti. O brută congestionată. Tocmai ieşea de la closetul de pe peron, încheindu-se alene la prohab. Să trăiţi, don şef, i-am zis. El scuipa şi, surprins de glasul meu, a rămas cu scuipatul pe obraz! Şi l-a şters cu mîna, furibund. Cine sînteţi? Taică-meu a fost şef de haltă pe aici, prin 1946-1947, i-am răspuns. A devenit mai uman: aha!

* * *

Ceaţă. Ieri după-masă, ploaie cu piatră translucidă. Diseară mă voi duce la teatru. O noutate e că mi-am făcut rost de Gorki, *Opere*, vreo 30 de volume, de la biblioteca din Podu. Bibliotecar e tatăl Tamarei, profesor de matematică. (Maică-sa e casnică, cîntă în corul bisericii!) Dar nu mă prea atrage o lectură-n trombă. Tipul e cam tanău, îl enerva Dostoievski (din punct de vedere teologic!) şi sinistru, în fond. Însă, ciudat, bun amic cu Cehov! Aveau amîndoi tuberculoză. Sînt tot mai decis să citesc la silabă clasicii români. Sînt baza limbii mele, habar nu am de ei, trist!

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

O vom admite cum e, *e cioara noastră*

Dragă Mugur,

Hai să stăm oblic şi să judecăm drept. Sîntem la o vîrstă cînd, vrînd-nevrînd, nu mai putem da înapoi. Trebuie s-o ţinem tot înainte pe „lungul drum al zilei către noapte“. La ce mă refer? La toate. Am început să scriem de dragul scrisului, s-o continuăm acum, chiar dacă nu ne place! Eşti tu înhămat la o editură? Atunci stai acolo şi trage la ham. Am făcut un copil? Atunci să-l cresc, să nu mă mai plîng atît că-mi ia timpul etc. De ce-am umbla cu cioara pictată-n negru, cînd ea chiar aşa este? E neagră, să-i fie de bine, o vom admite cum e, *e cioara noastră*. N-am voie să beau cafea, perfect, voi bea în continuare! Mai ales că-mi face vizibil rău după cîteva zeci de minute febrile. Tot dramatizînd, tot văitîndu-ne, trece vremea şi eu tot cu Opera, vezi-Doamne, nescrisă rămîn. Ce pizda mă-sii, trebuie scrisă Opera asta, Mugure! *E o datorie!* (Să nu uit! Ai văzut cum stă, în ultimul *Luceafăr*, în poza aia, G.A., în coate, parcă… Doamne, iartă-mă! Aşa poză zic şi eu! Şi apoi vine şi textul cu acel sincer: „Pupă-mă-n cur!“ Deliciu!) Trebuie deci scrisă Opera, altfel am bulit-o. Acum, vorba e ce fel de Operă? Răspunsu-i simplu: Opera fundamentală! Că se face tot mai tîrziu şi tot mai greu, ba o durere, ba o renunţare, şi acuşi-acuşi se termină piesa.

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Să mai tăcem împreună

Dragă Mugur,

Acum cîteva luni, în revista *Teatru*, se anunţa că Studioul din Iaşi îşi va deschide activitatea cu *Condamnarea lui Julien Ospitalierul*, piesă după versurile mele, făcută de Mircea Filip, secretarul literar al teatrului. Joi, într-adevăr, se deschide Studioul cu o piesă a proaspătului director al Naţionalului şi a vechiului comentator de meciuri de fotbal, Mircea Radu Iacoban! Asta n-ar fi nimic, dar Iacoban nu vrea, deşi piesa e trecută prin Consiliu, să pună pieseta după versurile mele. Ei?

* * *

Ieri, la televizor, îl văd pe poetul M.U. Vorbeşte despre Eminescu. Înţelegi? Dacă nu, să-ţi explic eu: M.U. şi Eminescu sînt doi poeţi cam de aceeaşi talie, vezi bine!

* * *

Vei zice că-s neserios. Nu-s. Sînt acrit, bîhlit, asta-i altceva. M.R.I este, văzut de aproape, un tip simpatic, glumeţ. Dar funcţiile lui depăşesc imaginaţia ta!

* * *

Dar eu vroiam să insist din nou să vii la Iaşi, la Zilele Eminescu. Te frămîntă că nu te invită nimeni. Crezi că pe mine mă invită careva? Vei spune că nu-i aceeaşi chestie. Mă rog, am aflat din ziare de zilele astea.

* * *

Şi apoi ai veni ca să mai tăcem împreună. Doar n-o să ţii discursuri despre Eminescu! Adevăru-i că mai mare nevoie am eu de tine decît tu de mine. Oricum, mai vezi nişte oameni pe la editura de aici, mai vorbeşti etc. Eu trec razant pe lîngă toţi. Şi să nu crezi că-s ostentativ, arogant, nu. Sînt chiar politicos, surîzător.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Aici toţi sînt ţepeni!

Dragă Mugur,

Îţi scriu după-masă, fără chef. Se pare că festivalul Eminescu e un fel de şmecherie. Se va pleca cu un autobuz (30 de locuri) prin ţară. Nu ştiu cine sînt invitaţii. Cîte zece din Bucureşti, Iaşi şi nu mai ştiu de pe unde. Dar totul e neclar. Tu vei afla mai multe de acolo decît eu de aici.

* * *

Aş vrea să-ţi spun ceva plăcut, să te bucuri, dar nu am ce. Poate doar să-ţi sugerez boarea umedă ce-mi vine pe geam. Sînt sfîrşit. Mereu, mereu, caut să mă trezesc dintr-un coşmar, clatin capul, îmi zic că am 41 de ani, că-s tînăr, realmente tînăr. Şi totuşi sînt sfîrşit. Ce să încep, cu ce să încep din nou?

* * *

Mi-am cumpărat un top de 1 000 de coli albe! Aş vrea să merg, să plec undeva, să uit de mine, de toate mizeriile care (mici) mă fac fără rost. Nu-mi dau seama, să fie de vină propranololul? Ce se întîmplă cu mine? Mi-e sufletul greu, posomorît, inert. Înainte aveam zeci de bucurii, chiar dacă simple. Acum? Nu ştiu. Vreau să-mi văd cartea apărută. Vreau să beau cafea. Scrisul. Scrisul. Dar ce să scriu, pentru numele lui Dumnezeu, ce?

* * *

O să ies să caut biscuiţi pentru Pufnei. Dimineaţa am citit puţin din Eminescu (vol. V). Merge greu. L-aş edita mult mai funcţional, o să-ţi spun odată cum, pe Eminescu. Însă n-o voi face niciodată. Totuşi, ca poet, aş avea nevoie de un mediu mai blînd, mai „linguşitor“, mai mîngîietor, mai afectuos. Aici toţi sînt ţepeni!

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Trebuie o ediţie „fiziologică“, prin care fluidul genial să circule liber

Dragă Mugur,

Mi-am adus aminte că, atunci cînd ai venit prima dată la Dolhasca, mi-ai propus un post de redactor la *Argeş*! Ar fi trebuit să mă ocup de poezie. Uite, acum, dacă ai propune, aş accepta imediat. Însă e prea tîrziu. De fapt, vreau să-ţi spun că, nescriind, aş vrea să lucrez undeva de unde să pot ajuta adevărata

literatură, să pot facilita apariţia unor texte bune, a unor oameni de suflet şi credinţă curată. Dar cum? Aici, în Iaşi, totul e blocat definitiv de nişte nechemaţi. Să mă înţelegi exact. Şi la Bucureşti sînt reviste, edituri conduse de oameni necorespunzători, *dar în redacţii sînt scriitori adevăraţi*. Aici totul e-o apă şi-un pămînt murdar. Cum e Tanda e şi Manda. Nu mai zic că nimeni nu m-a întrebat dacă aş vrea să fiu redactor la *Cronica* sau la *Convorbiri*. Odată, Iacoban m-a întrebat de ce nu profesez medicina. Bine, i-am răspuns, eu am profesat medicina 12 ani la ţară, tu ai profesat măcar o zi ca profesor, la oraş? De ce eu, scriitor, să fac medicina, cînd tu, scriitor, eşti director de teatru, preşedinte al Asociaţiei din Iaşi, director de editură etc.?

* * *

Văd tot mai clar cum l-aş edita pe Eminescu! Ce vis! Ediţia Perpessicius e „anatomică“, descrie minuţios, izolînd antumele de postume, fapt ce nu te lasă să vezi adevărata curgere a creaţiei. De fapt el preconiza ideea editării antumelor şi postumelor la un loc, amestecate, exact aşa cum au fost scrise textele. Nu a făcut-o! Trebuie o ediţie „fiziologică“, prin care fluidul genial să circule liber, normal, ca în manuscrise.

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Fulgerul unui anotimp curat

Dragă Mugur,

Lecturi din Eminescu, prăbuşiri adînci ale sufletului în neputinţă, rare reveniri într-o speranţa fragedă, enervări din cauza Tamarei, dar mai ales din cauza tatălui meu: cam aşa trec zilele. Mă trezesc destul de dimineaţă, mă culc devreme. Somnul nu-i odihnitor, n-are gustul parfumat, aromat al celui de altădată. Veşnic îmi propun să nu mai beau cafea, veşnic o beau. Scrisoarea pentru tine. Din cînd în cînd, gîndul că nu-mi răspunzi. Apoi mă întreb: ce ai putea răspunde? O scădere îngrijorătoare a apetitului sexual, un fel de buimăceală mohorîtă a minţii. Misogin. Şi iar fulgerul unui anotimp curat în

care aş putea scrie proaspăt. Amintiri!

* * *

Diseară mă duc la deschiderea Studioului. Vor mai veni şi ziare, se umple ziua. Cum trăia Bacovia?

* * *

Cum pot să fiu fericit? Nu te speria, nu te întreb pe tine. Încet-încet, să citesc ce-mi place. Încet-încet, să scriu cîte-o pagină galbenă pe zi. Să mă bucure iaurtul şi salata verde! Să mă bucure cărţile mici, îndemînoase, din B.P.T.! O izbîndă şi o înfrîngere să mi le măsor prin capacitatea de-a rezista şi, apoi, prin slăbiciunea de-a nu mai putea rezista la mirosul formidabil al cafelei fierbinţi.

* * *

Cu numărul acesta închei seria lamentaţiilor. Vor mai fi ele, dar nu aşa sistematizate. Să nu uităm că rostul *Cotidianului* este salvarea!

* * *

O puştoaică cu curul cît două mingi de ping-pong!

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Stoarce-o ca pe-o bubă coaptă!

Dragă Mugur,

Spunea ăla că stilul e omul. Deci dacă am un stil fericit, voi fi un om fericit! Să-ncercăm. Mă simt matur, nu pentru că am 41 de ani, ci pentru că nu regret că-i am! Mi-am găsit nişte însemnări de la 16-17 ani. Ziceam acolo că-s *total descompus*! Auzi! Dacă atunci eram aşa, acum sînt *total compus* din resturile ce-au mai rămas.

* * *

Nu mi-a plăcut vocea ta de la telefon. Ce naiba ai? Mugure, o singură direcţie este, cea care duce înainte! Înapoi nu mai avem, deocamdată, ce căuta, pe unde am trecut, am făcut pîrjol cu sentimentele noastre. Şi ce dacă zilele-s tot mai scurte-n ore lucide? Să fie translucide, să fie opace, să fie cum vor ele, numai să ştim că mai există mănunchiuri de cîte şaizeci de minute-n viaţa noastră, minute în care trăim din plin. Tu ai scos o carte cu poezii grave, poate cele mai grave scrise de tine. De ce eşti molîu? De ce eşti paralizat? Există oricînd o lumină, cît de subţire-n rază, dar există! Mă gîndesc mult la tine. Nu glumesc, *la eroismul tău*. Acel eroism cotidian, nespectaculos, aparent, doar aparent la îndemîna oricui. Singurul lucru pe care ţi-l cer este *să-ţi pricepi propriul eroism*. Şi atunci vei fi întreg. Întreg în durere, în nefericire, în disperare. Da, în disperare. Uită-te bine la ea şi stoarce-o ca pe-o bubă coaptă!

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Unde, vai, se dă un fel de spectacol

Dragă Mugur,

Duminică seară, pe la unsprezece şi un sfert, primesc un telefon. Dinescu! E venit în Iaşi cu Eugen Simion, însoţindu-l pe acesta. Ne întîlnim, vine sus (numai el, Simion s-a dus în altă parte) şi stăm de vorbă pînă la trei noaptea. Desigur, îl pun să-mi recite ce-a mai scris. Vreo zece poezii noi, în maniera ultimă. Pînă la urmă *spune* tot volumul (treizeci de poezii) ce o să-i apară în 1981 – *Democraţia naturii*. Ieri, luni, ne întîlnim din nou (el cu Simion au dormit la hotel) pe la unsprezece dimineaţa. Mergem la *Convorbiri literare*, pe la Casa Universitarilor. Pe la două ne ia o maşină şi ne duce în afara oraşului, la C.U.G. (Combinatul de Utilaj Greu) unde, vai, se dă un fel de spectacol în sala de cantină. Trebuie să citesc şi eu o poezie. Lucrul e nasol pentru că lîngă Dinescu, îţi dai seama, nu rezistă nimic. Pe urmă la Casa Pogor, unde Eugen Simion ţine o conferinţă despre Eminescu. Şi pe urmă într-o familie, unde-i invitat Simion. Dinescu şi cu mine constituim garda lui! La unsprezece seara

am ajuns acasă mort de oboseală. Azi-dimineaţă observ că mi s-au umflat buzele, mă dor şalele etc. Simion s-a dus la Botoşani. Dinescu a rămas. Probabil ne vom întîlni în cursul dimineţii.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Scrumu-i cade, în movile mici, pe sînii talentaţi

Dragă Mugur,

După cum vezi, am rămas în urmă cu vro două zile şi recuperez. Ţi-am spus pe scurt ce-am făcut luni. A plouat toată ziua. Simion, agreabil. Dinescu, înfuriat de faptul că la Casa Universitarilor carnea din ciorbă era efectiv putredă, mirosea înfiorător şi avea un gust de hoit vechi. A lăsat totul şi am mers la hotelul Unirea, unde a băut un coniac fraţuzesc. Am luat şi eu o gură din paharul lui. Furia i-a crescut în urma unui telefon de la Bucureşti, nu se auzea nimic! La C.U.G. lucrurile au mers, dar a fost extrem de obositor. La Casa Pogor, după conferinţă, am văzut muzeul. Inelul şi ceasul lui Eminescu! Inelul e cu rubin! Purta Eminescu inel cu rubin? Mi se pare feminin, cochet, preţios! Ceasul, cu capace de aur, e o minune.

* * *

Urîtă vreme. Plouă mereu de ieri dimineaţă. Dacă erai aici, vorbeam. Cu Dinescu nu se poate decît să-l asculţi ce-ţi recită. Nu are recepţie, doar emisie!

* * *

La C.U.G. o întîmplare penibilă. Bibliotecara (scrie şi versuri), mare, cu păr bogat, plină de ţîţe şi cur, îmbrăcată în verde strîns pe corpul de hurie, cu ţigări lungi şi subţiri între buzele cărnoase. Dinescu o ştie: i-a adus lui Marin Preda, la editură, două damigene cu vin, din care a băut şi el. O spune cu veselie, tare. Tipa, ofuscată, neagă, el nu se lasă. Ea, doamnă, fumează în tăcere; scrumu-i cade, în movile mici, pe sînii talentaţi.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

A scuipat genial şi plictisit

Dragă Mugur,

Azi a fost o zi mai liniştită. Eugen Simion s-a dus la Botoşani. Dinescu a rămas cu mine. Pe la unsprezece m-am înfiinţat la hotel. Am mai vorbit. Mi-a povestit multe. Despre Marin Preda. Apoi despre cum a fost în Cuba! Pe la unu am tras un haleu, apoi iar Dinescu în emisie. Pe la cinci a sosit şi Eugen Simion. Încă o haleală pe la nouă seara şi rămasul-bun. Dinescu cu aceeaşi furie împotriva alimentelor din Iaşi. Simion, politicos, distant.

* * *

Deci două zile am fost scos din bîhleala mea. Dar acum? O iau din nou prin mîzga asta? Aproape c-aş crede că mă complac. Ar trebui să fiu mai dezinvolt, mai puţin crispat cu mine.

* * *

Te rog foarte mult să-mi trimeată doamna Constanţa Vulcănescu corectura a doua. Dinescu mereu se lăuda că-i va apărea cartea înaintea mea. Îl cred, dar nu jubilez.

* * *

Curios, foarte curios e că Eugen Simion, în cele două zile cît a stat aici, nu a avut nici un contact cu vreun universitar. L-am întrebat de ce. Sînt socotiţi cam scîrboşi, mi-a zis el. Bine, bine, i-am răspuns, dar nici chiar aşa. Cît despre Dinescu, el le-a futut muma-n cur la toţi (începînd cu chelnerii de la Casa Universitarilor) şi a scuipat genial şi plictisit.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Eugen Simion a fost uimit
că nu halesc tort

Dragă Mugur,

Cu fereastra deschisă, după-masa, pe la trei, în urma unor cafele clandestine, îţi scriu pe foiţa asta vernil ce marchează un sfert de sută. Da, *Cotidianul*, seria nouă, e la numărul 25. Iar tu taci morocănos, ca şi cum te-aş insulta zilnic. Mă rog, spre deosebire de emisia continuă a lui Dinescu, tu reprezinţi recepţia silenţioasă. Plouă. Am citit cîteva pagini din ultima carte a lui Raicu. Minunată carte! Cred că formula de lectură este aşa: citeşti o pagină-două, abandonezi cartea cîteva zile, iar citeşti vreo trei-patru pagini, din nou abandonezi etc. În felul acesta nu mai ai senzaţia unei saţietăţi obositoare ca la o lectură neîntreruptă. Şi, în definitiv, o citeşti în ritmul în care a şi fost scrisă.

* * *

Ieri Dinescu a cumpărat patru ouă de raţă ca să le halească. Pe urmă, la o coadă la pîine, din vorbă în vorbă cu un moşneag, a aflat că ouăle de raţă pot îmbolnăvi, au leptospire etc. Înfuriat, nu a mai preparat ouăle, dăruindu-le.

* * *

Aseară Eugen Simion a fost uimit că nu halesc tort. Am spus că-mi place, dar nu am voie. El a dat din mînă şi a declarat, superior, că fără dulciuri nu poate concepe să trăiască. Ar trebui să scriu o carte în care să arăt ce mănîncă fiecare scriitor.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Du-te-n iad şi-aşteaptă-n continuare

Dragă Mugur,

Să-mi însemn mai întîi două chestii spuse de Lucian Raicu în ultima lui carte: 1. „Curajul de a fi scriitor este înainte de toate curajul de-a accepta – fără pierderea cumpătului şi a speranţei – momentele neproductive, trecerea «fără rost» a timpului“. 2. „Lectura scoate la iveală tot ceea ce ignoram în noi înşine“.

* * *

Deci să am curajul să traversez această perioadă „neproductivă“ şi să citesc curios să văd ce-o să mai găsesc, cu ocazia asta, prin mine. Toate bune, dar dacă „perioada“ se lungeşte pînă la sfîrşit? Aici e aici. Vine „cumpătul“ şi „speranţa“ ce nu trebuiesc uitate. Asta-i. El pune *fără rost* în ghilimele. Adică, oricum, timpul nu trece fără rost. Dar dacă el chiar trece fără rost? Pentru că dacă momentul se „prelungeşte“ pînă la urmă, s-a dus dracului speranţa. Rămîi cu aşteptatul! E şi aşteptatul o ispravă! Te întreabă Dumnezeu: „Ce ai făcut tu pe-acolo, pe pămînt?“. Răspunzi: „Am aşteptat, Doamne, să-mi revină harul pe care l-am avut vreo cîţiva ani, l-am tot aşteptat, am avut *curajul* să, vorba lui Raicu etc., pînă ce, iată, am ajuns în faţa ta, aşteptînd ceva ce n-a mai venit“. „Bravo“, va zice Dumnezeu, „nu te-ai lăsat, eşti băţos, du-te-n iad şi-aşteaptă-n continuare, nu trebuie să-ţi ieşi din mînă; în rai n-ai mai avea ce aştepta, nu?“

* * *

Dinescu e prea „simpatic“, Cezar Ivănescu e prea „antipatic“. Amîndoi au ceva în exces.

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Ce este viaţa, dom’le, ce-i ea?

Dragă Mugur,

Dacă l-aş parafraza pe Blaga („Sapă frate, sapă, sapă/ Pînă cînd vei da de

apă“) aş zice: „Scrie, frate, scrie, scrie/ Pînă nu mai ai hîrtie“. Drept care o virăm spre portocaliu.

* * *

Totul e în regulă atît timp cît mai am puterea să scriu că nu mai pot scrie!

* * *

Scrisul şi cititul. Cu primul am cam feştelit-o, rămîne al doilea.

* * *

Sînt pus mereu în situaţia de a mă gîndi la conflictul dintre mine şi taică-meu. În ultimul timp a devenit mai agresiv. Senilizare? Posibil, dar de ce ia forma asta brutală, certăreaţă? De ce nu e un senil liniştit? Desigur, caut să-l înţeleg. Felul meu de viaţă, faptul că am abandonat medicina, deci o situaţie socială acceptabilă (din punctul lui de vedere), inactivitatea mea (pentru că *a citi* la dînsul nu e o activitate!), toate, plus Tamara care, normal, are 25 de ani, nu poate fi înţeleasă de un om de 70 de ani, toate, zic, duc la o veşnică iritare a lui. Pe de altă parte, eu nu-i pot ierta nişte lucruri pe care (din punctul meu de vedere) le consider esenţiale. Ce mă îngrozeşte însă este gîndul că l-am moştenit, că vrînd-nevrînd, sînt asemenea lui. Trebuie să-mi corectez permanent direcţia (ca la acele nave cosmice), spre a nu ajunge perfect asemănător lui!

* * *

Simt nevoia să pun întrebări bombă. Ce este prietenia? Ce este iubirea? Ce este poezia? Ce este lectura? Ce este viaţa, dom’le, ce-i ea?

Te îmbrăţişez,

Emil

1980

Cărţi şi iar cărţi alături de o nevastă devotată-n buci şi un copil

Dragă Mugur,

Răsuflă fericit, am şi cîteva foiţe albe! De fapt nu am mai scris de trei zile *Cotidianul* şi acum trebuie să recuperez. Am mai citit din cartea lui Raicu. În afară de discuţia din *Echinox* 1-2 nu s-a prea scris adecvat despre această apariţie. Şi-n afară de tine (dar eu, vai, nu cunosc sfîrşitul articolului). Deci iată că doi poeţi, Mircea Ivănescu şi cu tine, şi un eseist, Alexandru Paleologu, sînt cam singurii care au avut ceva de spus. Dar criticii? Găinarii din Iaşi, tineri de altfel, găinari proaspeţi, au primit volumul ca pe un repaus în critica lui Raicu! Auzi? Dar e cartea cea mai încordată, cea mai total angajată în viaţa lui şi-a noastră, a literaturii. Bucureştenii, cam mondeni, nu s-au entuziasmat. Manolescu, rece şi tîrziu, este exact în cele ce spune, dar inexact în ce nu vrea să spună.

* * *

Am mereu nostalgia unei vieţi liniştite, lipsite de certuri. O casă mare într-o grădină enormă. Singurătate calmă, cărţi şi iar cărţi alături de o nevastă devotată-n buci şi un copil. Ce bizar ca părinţii să te enerveze, să te submineze, într-un fel! Ce trist!

* * *

Fiecare uşă închisă sau deschisă cu pocnet în casă mă sperie De ce? Doar e casa mea.

* * *

I-am scris doamnei Constanţa Vulcănescu la un minut după ce mi-ai dat telefon. Vezi ce ascultător sînt?

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

Mă spală de toate păcatele

Dragă Mugur,

Să te ascult şi să reiau *Cotidianul* de unde l-am lăsat. Adică de pe 22 iunie. După ce am vorbit cu tine la telefon, mi-am dat seama că n-am rezolvat nimic. Eu şi numai eu pot face ceva, nimeni nu va şti niciodată ceea ce eu ştiu atît de bine: tristeţea mea, bucuria mea. A fost o clipă de exasperare. O clipă care usucă sufletul. Sînt tot mai uimit şi înfricoşat.

* * *

Azi, tot azi, Tamara şi Andreea s-au dus la Podu. Mai acum cîteva minute am vorbit cu ele la telefon. Dac-ai şti ce voce are fetiţa la telefon! Mă spală de toate păcatele.

* * *

Ca să pun capac la toate, azi mi-am pierdut şi umbrela. Am lăsat-o pe masă la C.E.C. Pînă m-am dus la ghişeu, mi-a furat-o cineva!

* * *

Mi-ai spus că ai scris despre trei scriitori tineri. M-am întrebat dacă eu aş putea scrie despre ei. Aş fi nesincer dacă aş zice că-mi plac! Desigur, sînt versuri, părţi acceptabile. Dar de aici pînă la un articol e mult.

* * *

Tu iei carbaxin, eu propranolol. Nu ştiu ce-ţi face ţie carbaxinul, dar pe mine propranololul mă tîmpeşte. Vei zice: nu-l lua! Vezi, nu mai am siguranţă dacă-l întrerup. *Mi-e frică.*

Te îmbrăţişez,
Emil

1980

* Titlul definitiv a fost *Ultima vară a lui Antim*.